

دهزگای چاپ و بلاوکردنهوهی

زنجیره ی روشنیبری

*

خاوهنی ئیمتیا: شهوکت شیخ یهزدین

سهزنووسه: بهدران نههمهه ههیب

ناوونیشان:

دهزگای چاپ و بلاوکردنهوهی نارس، گهرهکی خانزاد، ههولتیر

چرای نهفسووناوی

ئینگمار بیړیمان

چرای ئه فسووناوی

وهرگیترانی: دلاوهر قهره داغی

کتیب: چرای ئه فسووناوی
دانانی: ئینگمار بیړیمان
وهرگیترانی: دلاوهر قهره داغی
بلاوکراوهی ئاراس - ژماره: ۴۳۷
هه له گری: جه لال ئه لیاس
پیت لیدان: وهرگیتر خوی
سه ربه رشتی چاپ: ئاوپه حمانی حاجی مه محمود
چاپی به کهم، هه ولیر - ۲۰۰۶
له کتیبخانهی گشتی هه ولیر ژماره (۶۸) ی سالی ۲۰۰۶ ی دراوه تی

(ئینگمار بیрман) سلاوی بۆ دلاوهر قهره داغی، وهرگپیری (چرای
ئفسووناوی) ههیه و هیوای سه رکه وتنی بۆ ده خوازیت.
ئینگمار بیрман

Ingmar Bergman halsar till oversuttaren Dilawar Karadaghi av laterna
magica och onskar lycka till.

Ingmar Bergman

له وهرگپیرانی ئەم کتیبه دا، وپرای دهقه عاره بیبه که، پشت به م دهقه سوئیدییه به ستراره:

Laterna magica

Ingmar Bergman

Norstedts Förlag, Stocholm 2004

سوپاس بۆ

هاورپی تازین به ختیار عه لی که به وهرگپیرانی تیکسته ئەلمانییه کانی
کتیبه که، هاریکاریه کی دلسۆزانه ی کردم.

هاورپی هونه رمه ند دانا ره ئووف که دلسۆزانه له وهرگپیرانی ئەم کتیبه دا
پشتگیری کردووم.

پیشه کی

کتیبی (چرای ئەفسووناوی) یاداشتنامه یه کی چر و دهوله مهندی ریژیستور و نووسه ری گه وره ی سویدی ئینگمار بیریانه . له م کتیبه دا ئینگمار بیریان زور به وردی رۆژگار کانی مندالی، کاروانی هونه ری و ژبانی تایبه تی خوی باس ده کات.

زور به راستگویی ناماژه به نوشووستیبه کانی، که موکوری به ره مه کانی و له هه مان کاتدا چرکه ساته پر له داهیتانه کانی ده دات. کتیبه که به شتیاوژتیکی سینه مایی نووسراوه، وه ک سیناریوی سینه مایی رووداوه کان مۆنتاژ ده کات، وینه نزیکه تایبه تیبه کانی ژبانی خوی ده گریت و زهمه نی رابردوو و ئیسته تیکه لاوی هونه ریکی گپراوه ی به رز ده کات.

ئهم هونه رمهنده گه وره به هه موو ژبانی خوی ته رخان کردوه بو هونه ر و له گه ل شانو و سینه مادا ژباوه و گه وره بووه . بیریان ریژیستورکی به توانای سینه ما بووه له شانۆدا و ریژیستورکی شانۆیش بووه له سینه مادا.

له م پرووه ئینگمار بیریان دیارده یه کی زور تایبه ت بووه له بواری سینه ما و شانۆدا. هه ندی جار ته کنیکی سینه ما تیکه لاوی شانو بووه و شانۆش تیکه لاوی سینه ما بووه . بو نمونه دیالۆگ، ستروکتوره دراماتیکییه کان، به کارهیتانی رووناکی، دووپا تکرده وه ی هه ندی له بابه ته کان، هه روها رهنگ و ئاوازه به کارهیتراوه کانی شانو، بو نمونه به کارهیتانی ده مامک، یان سیمای کاره کته ره کان و هونه ری نواندن له ناو نواندنا: بیریان شانو له سینه ما و بیریان سینه ما له شانۆدا، فیلم یان شانو، فیلم و شانو و جهسته ی شانو و چاوی سینه ما .

ئینگمار بیریان له هاویناندا کاری له سینه مادا کردوه و له زستانیشدا خه ربکی پرۆژه شانۆیییه کانی بووه . هه ندی جار توانیوه تی له یه ک هاویندا دوو فیلم به ره هم بهیته . ئهم گه رانه چر به رده وامهش له نیوان شانو و سینه مادا کاربگه ربیه کی راسته وخوی له هه ردوو بواره که دا: شانو به سه ر سینه ما و سینه ماش به سه ر شانو به جهیته شووه .

کتیبی (چرای ئەفسووناوی) یش وانه به کی گه وره ی ژبان و هونه ره، له نیو وشه و دپره کانی ئهم چر ئەفسوونییه دا فیتری له خوینورده بی، ئاکاری هونه ری و هونه ریکی گه وره ده بین. که بو یه که م جار ئهم کتیبه م به سویدی خوینده وه له دلوه ئاواته خواز بووم که رۆژتیک له رۆژان بتوانم ئهم کتیبه به زمانی کوردیش بخوینمه وه . خو شبه ختانه هینده ی نه برد ئه و هیوایه م هاته دی و برای به ریزم دلاوه ر قه رده اغی پتی راگه یاندم که سه رقالی وه رگپراویه تی.

دلاوه ر قه رده اغی کتیبه که ی به زمانی کی کوردی ره سه ن و خو شه ویسته ییه کی گه وره وه وه رگپراوه، وه رگپراوه که ی سه رسامی کردم و له گه ل خویندنه وه ی هه ر لاپه ره یه کیدا زیاتر هه ستم به و کاره گه وره یه ی دلاوه ر کرد. به لای منه وه وه رگپراوه که ی دلاوه ر هینده گه وره یه هه ره ک ئه وه ی کتیبه که له نه ژاددا به زمانی کوردی نووسرا بیت.

من دلنیام که ئهم کتیبه که لیتیکی گه وره و رۆلکی له به رچاوی ده بیت له نیو کتیبخانه ی کوردی و له ناو قوتابیان هونه ر و هونه رمهنده ی کوردستاندا.

ئینگمار بیریان هه موو ژبانی هه ولکی بی وچان بوو بو خو ناسین، بو پرووه پرووه ونه وه و گه رانه وه بو ساته وه خته کانی مندالی. دوا فیلمیشی (فانی و ئەلیکساندر) دوا ویستگه کانی ئه و کاروانه دوور و درێژه یه .

چرای ئەفسووناوی و وه رگپراوه که ی دلاوه ر قه رده اغی سه ره تایه کی رۆشن و گرینگی ناسینی ئیمه به بو دنیا گه وره و به رینه که ی ئینگمار بیریان.

دانا ره ئووف

۲۰۰۵ / ۱۲ / ۱۱

ستۆکھۆلم

جگه له ودهش یهک ریز نه خوښی سهر بهر ژوکیان گرتبووم و نه توانرا بوو مه زندهی نهوه بکریت که ناخوډه ژیم یان نا. نه لعان ده توانم له قولایی ناگاییمدا وه زعی خوډ له وکاته دا وه یاد بهیتمه وه: بونی ناخوښی نارقهی جهسته، جلکی شیدار و کون، روښنایی کزی چراکانی شهو، ده رگای توژیک که لاکراو که ده چووه سهر ژووړتیکی دی، پرخه پرخی دایه نی نوستوو، ته په ی هه نگانوانی به سرته، دهنگی چپه چپ و پیچه وانه بوونه وهی تیشکی خوډ له سهر سوراحیه شووشه ییبه که. نه لعان ده توانم هه موو نه وانه وه یاد بهیتمه وه، به لام چ تاسه وارتیکی ترسم له یاد نیبه. نه وه دواتر بوو که ترس هات.

ژووری مویه ق بهرام بهر حهوشیکی تاریکی دیوار بهرزی به خشت هه لچنراو بوو، ناو دهستی دهره وه، بهرمیلی زبل، مشکگه لی قه له و قولایی هه ل خستنی بهر و فهرش. له سهر نه ژنوی یه کییک داده نیشتم و شوربای له ده فریکدا ده کرد به ده موه که له سهر سفره یه کی مشه مای په ساسی چمک سوور دانرا بوو. مینای دهره که ش سپی و گولی شینی له سهر وینه کیشرا بوو که رووناکی کزی په نجه ره که ی پیچه وانه ده کرده وه. له میانهی خوډوولاندنم بو پیشه وه و به ملاولادا، چهند جوړتیکی جیاوازی گوشه ی بینیم نه زمون ده کرد. له کاتیکدا که سهرم ده جوولاند، تیشکه پیچه وانه بووه کانی سهر دهری شوربا که ش ده گوران و شیوهی تر ده خولقان. کوتوپر به سهر هه موو نه وانه دا دهر شامه وه.

دهشی نه مه نه ووه لپن یاده وهریم بی: خیزانه که مان له نهومی یه که می خانوی سهر سووچه که ی نیوان (خپیارگاتان)^(۳) و (ستورگاتان)^(۴) دا نیشته جی بوو.

پاپیزی سالی ۱۹۲۰، بو (قیلاگاتانی بیست و دوو)^(۵) له (نوستیرمالم)^(۶) گواستمانه وه. بونی تازه ی بوياخ و بونی عهردی ته خته یی تازه پولیشکراو خانوه که ی تهنی بوو. په نگی راخهری ژووری مندال له و خانوه نوییه دا زرد و په رده ی رووناکیی په نجه ره، به نیگاری سواره ی قه لا و گولی میترغوزاره وه. دایک دهستی نرم و کاتی بو گپرانه وهی حه کایه ت دهره خساند. باوک به یانیبه کیان له نونته که ی هاته دهری و پای به قه دعه که دا نا، نه وسا به دهنگی بهرزه که و ته جنیودان. دوو کیژوله ی دالارنایی له مویه قه که هه بوون که زورجاران له کانگای دلته وه گوران ییان ده چریی. ریک له ژووړه که ی

که له سالی ۱۹۱۸ د له دایک بووم، دایکم دوو چاری نه نفلونزای ئیسپانیایی^(۱) ببوو، من له بارتیکی ناله باری ته ندروستیدا ببوو و ناچار هه ره له نه خوښخانه ش غوسلدرابوووم. روژتیکیان پزیشکه پیره که ی خیزانمان سهر دانی کردبووین و کاتیک منی بینیبوو، گوتبووی: نه منداله له وده دایه له به دخوړاکیدا بریت. نه نکم له گه ل خوډا بو خانوه هاوینیبه که ی خو ی له (دالارنا)^(۲) بردبووم، له میانهی سهره که مان به قه تار که نه و کات یه ک روژی ته وای ده خایاند، کیکی به ناو ته رکراوی به ده موه کردبوو. که سهره نجام گه یشتیوینه نه وی، ئیتر من له سهر لیواری مردن ببوووم. به لام نه نکم توانیبوی دایه نیک له گوندیکی نیزیکی په یاداکات، نه و دایه نه کیژتیکی میهره بان و پرچ زرد بوو، گهرچی ته ندروستیم باشر ببوو، به لام هیشتا هه ر شانه وه و زگ ئیشه ی به رده وام به ریاننه دابوووم.

۱- spanska sjukan سالی ۱۹۱۸ په تایه کی سخته روو ده کاته سوید، به هوی نه ووه که و امه زنده ده کرا له ئیسپانیاه هاتیب، بویه به نه نفلونزای ئیسپانیایی نازده کرا. نه و په تایه پیشتی ملیونه ها خه لکی له نه وروپا مراندبوو، که به ره سویدیش هات له سالانی ۱۹۱۸، ۱۹۱۹، ۱۹۲۰ د هزاره ها قوربانی خسته وه. وک

۲- Dalarna هه ریمیکی باکووری خوړناوای سقیه لاند، نزیکه ی له سدا حه وتی هه موو خاکی سویدی گرتوته وه و زیاتر له ۲۷۸۰۰۰ دانیشتوی هه یه. وک

- 3- Skeppargatan
- 4- Storgatan
- 5- Villagatan 22
- 6- östermalm

لای دەرگای حەوشەووە کچیکێ هاتەمەن و هاوگەمەیی خۆم دەژیا که ناوی (تییان) (۷) بوو. وی کێژیک بوو سەرچل و خاوەن خەیاڵیکێ چروپر. من و ئەو کێژە، ئەندامەکانی لەشی خۆمان لەگەڵ یەکتەریدا بەراورد دەکردن و جیاوازی سەیر و سەرنج راکیشەرمان تییاندا دەدۆزیووە. ئیدی رۆژتیکیان کەسێک بەسەرداها، بەلام هیچی نەگوت.

کە خوشکەکم لەدایک بوو من تەمەنم چوار سالان بوو، ئەوسا بارودۆخەکە بەشێوەیەکی ریشەیی گۆرا: کوتوپر مەخلوقیکێ قەلەو و جیاواز کەوتە بینینی رۆلی سەرەکی. من لەنۆینەکە دایکم دوورخراوە، باوکم بەو بوخچە گرینۆکە شاگەشکە بوو، ئیدی شەیتانی بەخالت چەنگالی بەدلما کرد، هەلەدەچووم، دەگریام، میز و گووم لەسەر عەرەدەکە دەکردن و خۆم پیس دەکرد. من و برا گەورەکم، هەردوو دۆژمنە ئەزەلییەکەیی تینوو بەخوێنی سەری یەکتەر، ئاشت بووینەووە و کەوتینە پلاندانان بۆ کوشتنی ئەو مەخلوقە قێزەوون و توورەهاتە. لەبەر هۆیکە لەهۆیکەکان براکم پیتی وابوو و شیاوترە، خۆم پلانەکە جێبەجێکەم. من لەووە بوغرابووم و ئینجا هەردوو کمان بەدوای دەرەتیکێ گونجاودا کەوتینە گەران.

لەپاش نیوەرۆیکە بێدەنگ و خۆزەتاودا کە پیموایوو بەتەنێ لەمالەووم، بەپێدزکی خۆم کرد بەژوورەکە دایک و باوکمدا، لەوێ مەخلوقەکە لە زەمیلە پەمەییەکەیدا نوستبوو. دەستمدایە کورسییەک و چوومە سەری، لەوێوە لە روخساری ئاوسا و دەمە لیکاییەکە خوشکە ساواکم دەنۆری. براکم سەبارەت بەوێ چۆناوچۆنی کارەکە ئەنجام بەدم، رینۆینی تەواوی کردبووم، بەلام من خەراپ لە ئامۆژگارییەکانی حالی ببووم. لەبری ئەوێ دەست بنیمە بینی، قەفەسەیی سینگی گۆشی. ئیدی یەکنەدەردوو لەگەڵ زریکەیکە جەرگێردا و ئەگاها تەو، دەستم نایە سەر زاری، چاوە شینە پاقرەکانی خێل و زەق بوونەو، هەنگاویکی ترم بۆ پیشەوێنا تا باشتر لە قەرەیی بێم، بەلام قاچم ترازو و کەوتە سەر عەرەدەکە.

وہبیرم دیتەووە ئەم کارە رایەل بوو بەچێژیکێ بەهێزەووە کە دواتر خێرا گۆرا بە ترس.

بەسەر وینەکانی مندالییدا دادەنەومەووە و بەزەرەبێن لە روخساری دایکم ورد دەمەووە، هەول دەدم لەمیانەیی هەستە پەرتەوازەبووەکانەووە خۆم بگەبەئمە قوولایی. با ... من ئەوم خۆشەوویست. دایکم ئەوێنا لە وینەکاندا گەلیک سەرنج راکیشە: پرچی پری لەناوہ راستا

شانەکراو و قژی کەوتوو بەسەر هەنێ پانەکەیدا، روخساریکی سپی نەرم، دەمیکی ئاشنای شەهوانی، برۆیکەکی وەستایانە ئەفرێنراو و دوو دەستی گچکە و بەهێز. دلی چوارسالانەم خەریک بوو لە ئەقینیکێ سەگەندا دەتوایەووە.

لەگەڵ ئەوێشدا پێتەندیی نیتوانمان پێتەندییەکی هاسان نەبوو. ئاخر وەفاداریم بۆی بێزار و توورەیی دەکرد، ئەقین و هەلایسانم بەرامبەری نیگەرانی دەکرد. زۆر جارن بەنەغمەیکە سارد و گالته جاربیانە لەخۆی دەتاراندم. ئیدی لە نائومییدی و توورەیییدا دەمدایە قولیی گریان. پێتەندی ویی بەبراکمەووە هاسانتر بوو، لەبەرئەوێ دەبوو دایکم بەردەوام براکم لەباوکم بپارێژی کە بەزەبر و زەنگیکێ توند و تیژ پەرەردەیی دەکرد، لەو پەرەردە کردندا، لیدانی درندانە، ئەرگیومینتیکێ هەمیشەیی بوو کە ناوہناو پەنای بۆ دەبرا.

بەکاوەخۆ پەیم بەوێ برد کە نۆزە سەرسامیی گانا ناسک و گانا شیتانەم بەرامبەر دایکم کاریگەرییەکی کەمیان هەن. ئەوسا خێرا کەوتە خستنه کاری هەلسوکه و تیک کە دەشی دلخۆشی کا و سەرنجی بەلایدا راکیشی. ئەوێ نەخۆشی بوو کە یەکنەدەردوو هەستی وی دەبزاندا. لەبەرئەوێ من مندالییک بووم بەبێ شومار نەخۆشیگەلی درێژخایەنەو، بۆیە ئەوێ رێگەیکە ناچاراوی بەلام بێ ئەمالاویا بوو بۆ خۆگەیانندە نیو ئامیزی سۆزی وی. بەلام هەر زوو بەدرۆوێ خۆ نەخۆش خستیم بەرەلدا دەبوو، ئاخر دایکم سیستەریکی خۆیندن تەواکردوو بوو، ئەوێ جۆزە فرتوفیلانەیی بەسەردا تینەدەپەرین. ئیدی ئەوجا سزایەکی جیسایی دەدام.

رێگەیکە تر هەبوو بۆ سەرنج راکیشانی، بەلام رێگەیکە مەترسیدارتر بوو: بۆم ساخ ببۆو دایکم بەرگەیی بێباکی و خەمساردی ناگری، ئاخر ئەوانە چەکی خۆی بوون. فییری ئەوێ بووم کە پێ بەسەر هەست و سۆزی لەکولمدا بنیم و بکەومە وازبکردنی گەمەیکە سەیر کە یەکەمین بنەماکانی سەرچلی و ساردوسری بوون. هیچ ئەوێ شتەنەم بێر نین کە ئەو کات کردم، بەلام خۆ ئەقین لە ئەفراندندا بلیمەتە و منیش لەو بارەیکە بەخێراییی توانیم سەرنجی وی بەلای هەستی ناسکمدا راکیشم.

قورستەری کیشە بەتەنێ ئەوێ بوو کە هەرگیز هەلومەرجی ئەوێ بۆ نەرەخسا نەیتینی گەمەکەم بەرەلداکم، دەمامک فرێدەم و بەئەقینیکێ دوو جەمسەرییەووە رایەل بێم.

دوای سالانیکێ زۆر و دوای ئەوێ دایکم بەهۆی پەلاماری دووہمین جاری سەکتەیی دلەوێ لە نەخۆشخانە کەوت و لوولەیی ئۆکسجینەکەیی بەکەپووەووە بوو، لەبارەیی ژباغانەووە

کهوتینه قسان. له باره‌ی عه‌زایی مندالییمه‌وه بۆی دوام و ئه‌ویش پیتی له‌وه‌نا نازاری به‌وه چه‌شتوه، به‌لام به‌و شتیه‌یه نا که من بۆی چووم. دایکم نیگه‌رانیی خۆی له‌و باره‌یه‌وه بۆ پزیشکیکی به‌نیویانگی مندالان گێراوه‌ته‌وه و ئه‌ویش به‌حیره‌سه‌وه ناگاداری کردۆته‌وه که خۆی گوته‌نی (خۆ نیزیک‌خستنه‌وه‌ی نه‌خۆشانه‌م) ئه‌فه‌رۆژکا. هه‌روا ئه‌و پزیشکه‌ دایکمی ناگادار کردبۆوه که هه‌ر سازشکردنیک به‌رامبه‌رم رهنکه به‌دریژایی ژیانم زه‌ره‌مه‌ندم کات. به‌روونی یاده‌وه‌ری سه‌ردانیکی ئه‌و پزیشکه‌ی مندالانم له‌بیره. هۆی ئه‌و سه‌ردانه ئه‌وه‌بوو که له‌گه‌ڵ ئه‌وه‌شدا ته‌مه‌نم گه‌یبیوه شه‌ش سالان، که چی ملم بۆ قوتابخانه‌ چوون نه‌ده‌دا. ناچار به‌تۆپزی به‌ره‌و پۆلی خۆپندن کیشیان ده‌کردم یاخۆ هه‌لیان ده‌گرتم و منیش له‌ ترسا ده‌که‌وتمه‌ هه‌وار هه‌وار. ئه‌وسا هه‌رچیم بینیا به‌سه‌ریدا ده‌رشامه‌وه. پاشان له‌سه‌رخۆ ده‌چووم و به‌لانسم تیک ده‌چوو. سه‌ره‌نجام سه‌رکه‌وتنم وه‌ده‌ست ده‌هینا و چوون بۆ قوتابخانه‌م دوا‌ده‌خرا، به‌لام دیدنه‌ی کردنی ئه‌و پزیشکه‌ی مندالان شتیکی بوو بی چه‌ند و چوون.

پزیشکه‌که‌ ریشیکی پری هه‌بوو، کراسیکی یه‌خه‌ درێژی له‌به‌ردا و بۆنی سیگاری لیده‌هات. پانتۆله‌که‌می راکیشایه‌ خوار، زه‌که‌ره‌ چرچۆله‌که‌می به‌ده‌سته‌تیکی گرت و به‌هه‌نجی دۆشامۆژی ده‌سته‌که‌ی تریشی، سێ گۆشه‌یه‌کی له‌سه‌ر ناوگه‌لم کیشا. ئه‌وجا به‌دایکم، که پالتۆیه‌کی فه‌رووی ریشالدار و کلاویکی سه‌وزی تاریکی چارشیوداری پۆشیبوو و له‌دوامه‌وه دانیشتبوو، گوت: **لێره‌دا ئهم کوره‌ هیشتا هه‌ر له‌ مندال ده‌چی!**

دوا‌ی ئه‌وه‌ی له‌سه‌ردانی پزیشک گه‌راینه‌وه، سه‌دریه‌ زه‌رده‌ کاله‌ چمک سووره‌که‌یان له‌به‌رکردم که وینه‌ی پشیله‌یه‌ک له‌سه‌ر گیرفانه‌که‌ی چنرابوو. بابۆله‌یه‌ک و نسکافییه‌کی گه‌رمیان دامی. پاشان بۆ ژووری مندال چووم که خوشکه‌ ساواکه‌م لێی داگیر کردبووین، براکه‌م سوورپێژی گرتبوو له‌ شوپنیکێ تر ده‌ژیا (هه‌لبه‌ت له‌خوام ده‌ویست بمری، ناخر ئه‌و نه‌خۆشیه‌ له‌و ده‌ور و زه‌مانه‌دا نه‌خۆشیه‌کی خه‌ته‌رناک بوو) عاره‌بانه‌ دارینه‌یه‌کی تایه‌ سووری ته‌ل زه‌ردم له‌ دۆلابی یارییه‌کان ده‌ره‌ینا و ئه‌سپه‌ دارینه‌یه‌که‌م لێ به‌ست. ئیدی هه‌ره‌شه‌ی قوتابخانه‌ له‌ به‌خته‌وه‌ری سه‌رکه‌وتندا، بووه‌ یاده‌وه‌رییه‌کی خۆش.

رۆژیکی زستانی سالی ۱۹۶۵، دایکم ته‌له‌فۆنی بۆ شانۆ کرد و پێپراگه‌یاند که باوکم له‌ خه‌سته‌خانه‌ خه‌وتنراوه و بریاره‌ نه‌شته‌رگه‌ری بۆ پرینی لویه‌کی پیس له‌ گه‌روویدا بکری. داوا‌ی لیکردم بچم و سه‌ردانی بکه‌م. منیش وه‌لامیدایه‌وه که نه‌ تا‌قه‌تم هه‌یه و نه‌ کات، پێیمگوت من و بابم چ شتی‌کمان نییه‌ به‌یه‌کدی بلتین، پێیمگوت بابم ئینسانیکه

هه‌ست به‌هیچ شتیکی ناکه‌م به‌رامبه‌ری و به‌دلنیا‌ییشه‌وه رهنکه له‌نیو نوینی ئه‌گه‌ری مردندا، به‌و سه‌ردانه‌ بيمه‌ مایه‌ی ترس و شپه‌زه‌یی بۆی. که وامگوت دایکم تووره‌بوو، پێیداگرت له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی که ده‌بی بڕۆم. منیش هه‌لچووم و داوام لێ کرد هه‌ولنه‌دات ناچارم کات. ئه‌و ناچارکردنه ئه‌به‌دیه‌یه: (ده‌توانیت له‌به‌ر خاتری من ئه‌وه بکه‌یت.) دایکم ئیدی ته‌واویک تووره‌ دا‌ی له‌قۆلپی گریان، منیش ئاماژه‌م به‌وه کرد که هه‌رگیز فرمیسک کاری تینه‌کردووم. وامگوت و به‌توندی ته‌له‌فۆنه‌که‌م به‌سه‌ریدا داخسته‌وه.

هه‌مان ئیواره‌ من له‌ شانۆ خه‌فه‌ر بووم، چوومه‌ ئه‌ودوو ته‌خته‌ی شانۆ و له‌گه‌ڵ ئه‌کتیره‌کاندا ده‌وام، به‌زۆر به‌نیو ژماره‌یه‌ک بینه‌ردا تێپه‌ریم که خۆیان کرد به‌هۆله‌که‌دا و به‌هۆی زریانی به‌فره‌وه‌ دواکه‌وتوون، زیاتر له‌ژووره‌که‌مدا مامه‌وه تا کار له‌ سینتیری شانۆنامه‌ی (لێپێچانه‌وه) (۸) ی (پیته‌ر فایس) (۹) دا بکه‌م.

زه‌نگی ته‌له‌فۆن لیدرا، کیرتی به‌داله‌ رایگه‌یاند که خاتوو بێرمانیک له‌خواره‌ویه و ده‌یه‌وی قسان له‌گه‌ڵ به‌رپه‌به‌ری شانۆدا بکا. له‌به‌ر ئه‌وه‌ی ژماره‌یه‌ک خانمی بێرمان ناو هه‌بوون، بۆیه‌ من به‌مۆنیه‌که‌وه پرسیم مه‌به‌ستی کام خاتوو بێرمانی نه‌فره‌تییه. کیرتی به‌داله‌ به‌ترسیکی ته‌نک وه‌لامیدایه‌وه که ئه‌وه خاتوو بێرمانی دایکی به‌رپه‌به‌ری شانۆیه‌ ده‌یه‌وی هه‌ر ئه‌لعان له‌گه‌ڵ کوره‌که‌یدا بئاخقی.

چووم به‌پیر دایکه‌وه که ئه‌ویش به‌و زریانی به‌فره‌ خۆی گه‌یاندبووه شانۆ. هیشتا به‌هۆی زه‌حمه‌تی هاتن به‌خۆدان و بیه‌تیزی دل و تووره‌یه‌وه هه‌ناسه‌ پرکیتی بوو. داوام لێ کرد دانیشی و پرسیارم لێ کرد ناخۆ ده‌خوای کویپیک چای بۆ بینم. وه‌لامیدامه‌وه ناخوای دانیشی و چ چه‌زیشی له‌ چا نییه. مه‌به‌ست له‌ هاتنه‌که‌شی ئه‌وه‌یه هه‌مدیس هه‌مان ئه‌و وشه‌گه‌له‌ توندوتیژ و بی به‌زه‌یی و دل رهنه‌قانه‌یه‌ی به‌گویدا بده‌مه‌وه که به‌یانی هه‌مان ئه‌و رۆژه‌ به‌ته‌له‌فۆن پێیم گوتبوو. ده‌یویست بزانی روخسارم چۆن ده‌نوینی کاتی له‌ دایک و بابم هه‌لده‌گه‌ریمه‌وه و سووکایه‌تیان پێده‌که‌م.

به‌فری سه‌ر ئه‌و مه‌خلۆقه‌ گچکه‌ فه‌رووپۆشه‌ توابۆوه و چه‌ند په‌له‌یه‌کی تاریکی له‌سه‌ر کومباره‌که‌ خولقاندبوو. تا بلتی رهنگی په‌ریبوو، چاوانی له‌تووره‌ییدا ره‌ش ده‌چوونه‌وه و گویشی سوور.

8- Rannsakingen

9- Peter Veis

ههولم دا نامیزی پیداکهم و ماچی بکه، بهلام پالیتیکی پیوهنام و شهپازللهیهکی لیدام (دایکم هیند وهستایانه شهپازلله دههوشاند وینهی نهبوو، زللهکه خیرا وهکی بروسکه دادهبزی، بهدهستی چهپیشی دهیوهشاند که ههردوو نهنگوستیلهی قورسی هواسهریتی لهپهئجهکانیدا و نازارتیکی بهسوی دهبرده دلوه) من پیکه نییم و دایکیشم کولی گریانی بهریوو، ئینجا لیزانانه لهسهر کورسییهکی نریک میزی وتووژ رۆنیش، ئەوسا بهدهستی راستی روخساری هشاردا و بهدهستی چهپیشی له جانتاکهیدا بهدوای دهسهسریدا گهرا.

له تهنیشتییهوه دانیشتم و دلنیام کردهوه که بیگومان سهردانی باوکم دهکه، ههروا پیتمگوت لهوهی گوتومه پهژتوانم و لهدلیشهوه تکام لیکرد بمبوری.

بهتوندی نامیزی پیداکردم و گوتی: ههنووکه ئیدی نابج یهک دهقیقهی ترمهزاحیمم بیت.

دوای ئەوه چامان خواریدهوه و تا سهعات دووی شهو له کهشپکی ناشتییهاندا قسانمان کرد.

ههموو ئەو شتانه له رۆژتیک سێ شهمهدا پرویان دا. له بهیانیی رۆژی یهکشهعهی داهاتوودا، ناسیاویتیکی خیزانهکهمان، که لهمیانهی له خهستهخانه کهوتنی بامدا له لای دایکم دهژیا، تهلهفونی کرد و دوای لی کردم دهسهجی بچم بۆ لای، لهبهرئهوهی تهندروستیی دایکم زۆر خهراپه، پرۆفیسۆر (نانا سفارتز)^(۱۰) ی پزیشکی دایکیشم بۆ ئەوی بهرپوهیه و پهلامارهکه بۆ چاو ترووکانتیک خاوبۆتوه. بهپهله خووم گهیانده (ستورگاتانی ههوت)^(۱۱). پرۆفیسۆر دهراگهه کردوه و یهکسهه پپیراگهیاندم که بهر له چهند دهقیقهیهک دایکم مردوه.

هیند چهپهسام و بهبی ئەوهی بتوانم کۆنترۆلی خووم بکه بهدهنگی بهرز دامه کولی گریان. خیرا ئەوه تیهیری، پزیشکی پیر بهبیدهنگی راههستا و دهستی گرتبووم. کاتنی هینور بوومهوه، گپراپهوه که ههموو شتهکان زۆر بهخیرایی پرویان داوه، دوو نۆره دل له دایکمی داوه و ههریهکهیان نریکهی بیست دهقیقهی خایاندوه.

ساتهوهختیک دواتر و ئیدی من لهو بالهخانه بیدهنگهدا بهتهنی لهگهڵ دایکمدا مامهوه.

بهجلکی فلانیلی نووستن و چاکهته بلوسیکی شینهوه لهسهر تهخته نوینهکهی درپژ ببوو. کهمییک روخساری کهوتبوو بهلادا و تووزقالتیک دهمی کردبووه. رهنگی پهریو و سیبهه گهمارۆی دهوری چاوانی داوو. قژه هیشتا رهشهکهی باش شانهکراو بوو- نا، ئیدی قژی رهش نهبوو، بهلکو ماشورنجیی و لهو سالانهی دواییشدا بهکورتی دهههیشتهوه. بهلام وینهکانی نیوو یادهوه ریم دهلی دایکم قژی رهش بووه، دهشی تالگهلی ماش و برنجیی تیدابوو. دهستهکانی لهسهر سینگی داناوون، پلاستهرتیکی چکۆلهش بهپهئجهی دۆشاومژهی دهستی چهپهوه بوو.

کوتوپر ژوورهکه تهژی له ههتاوتیکی بهتینی بههاریکی زوو بوو. کاتژمییره چکۆله زهنگدارهکهی پال تهخته نوینهکه بهپهروشهوه دهیچرکاند.

پیتمابوو دایکم ههناسه دهدا، پیتمابوو سینگی بهرزدهبیتتهوه و گویم له دهنگی نارامی ههناسه ههلمرتنیتی، پیتمابوو پیلوهکانی دهترووکین، پیتمابوو نوستوه و ههر ئەلعان بهئاگادیتتهوه: گههه فیلاویبانهی باو لهگهڵ واقیعدا.

چهند سهعاتیک لهویدا دانیشتم، زهنگهکانی کلتیسی (هیدفیک ئیلینورا) وادهی نوژیان راگهیاندا، پروناکیبهکه گۆرا، دهنگی پیاو دههاته گوئی که له جیگه بهکهوه دهژنرا. پیتموانیبه تازیهباربووم، پیتموانیبه له فیکرهوه چوویم، پیتموانیبه تهناهت چاودیری خووم کردی یاخو رۆلێکم بینیی - مههستم لهو نهخوشییهی پیشهیه که دلرهقانه له ژیاندا بهدوامهوه بووه و زۆر جارن قوولترین ئەزمونهکانی دزیومن یاخو درزی تی بردوون.

زۆر شتم لهو سهعاتانه بیرنایههوه که له ژوورهکهی دایکمدا بهسهرمبردن. شتییک که بهتۆخی وهبیرم بیتتهوه پلاستهرهکهی پهئجهی دۆشاومژهی دهستی چهپهتی.

پاش نیوهروزی ههمان رۆژ سهردانی بابم له خهستهخانه کرد و ههوالی مردنی دایکم پیپراگهیاندا. بهسهرکهوتویی نهشتهرگهریبهکهی بۆ کرابوو، ههروهه له ههوکردنیتیکی سییش قوتاری ببوو. ئەلعان لهسهر کورسییهکی شینی ژووری خهستهخانهدا، رۆبه کۆنهکهی بهیانیی لهبهردا، ریکویپیک و ریش تهراشکراو دانیشتبوو، دهسته درپژه لاوازهکهی بهکههه گۆچانهکهیهوه گرتبوو. ورد سهرنجی دام، چاوانی پروناک و نارام و کراوه، دوای ئەوهی ههموو ئەو شتانهم گوتن که دهمزانی، ئەو تهنی سهری راههشاند و دوای لی کردم بهتهنیا جیییلم.

10- Nanna Svartz

11- Storgatan 7

زۆرتربین پهروهردهبوونی ئیمه لهسه و اتاگهلی گونا، ددانپیانان، سزا، لیخوئشبوون و نوێژ داریژرابوون، ئەوانه هۆکاری دیار و ناشکرای پێوهندی نیوان مندال و دایک و باوک بوون لهگهڵ یهکتری و لهگهڵ خودادا. لهو پهروهردهکردنهدا لۆژیکتیکی ناوهکی ههبوو که ئیمه ریزمان لی دهن و پیمان و ابوو لیی حالی بووین. دهشی ئەم حهقیقهته یارمهتی له قهبولکردنی سهرسورهیتهرانهی نازیزمدا دابیتین. ئیمه نهمانببست باسی نازادی بکری و که متریش دهمانزانی تامی چۆنه. ناخر له سیستمیکی دهسهلاتخوازیدا ههموو دهراگان داخراون.

بهو چهشنه سزاگان ببوونه شتی بهلگه نهوویست و ههراگیز نه دههکرا بخیرینه ژیر پرسیار. سزاگان ههندیک جار خیراو ساکار بوون وهک شه پازلله یاخو بهقونداکیشان، بهلام بۆی ههبوو لهو پهیری ئالۆزیدابن و نهوه به نهوه دهستیان پیداهینرابوون.

گهر (ئیرنست ئینگمار)^(۱۲) میزی بهخودا کردبا، شتیکی که زۆریه کات و بههاسانی رووی ددها، ئەوا دهبوو بهدریژیی رۆژ ته نوورهیهکی سووری تا سهه ئهژنۆ کورت ببووشی. ئەم سزایه بهسزایهکی هاگهزایی و پیکه نیناویی مهزهنده دهکرا.

تاوانه گهوههکان سزایهکی نمونهیی دههرا: سزاکه لهسهاتهوهختی بهرههلهدابوونی تاوانهکهوه جیبهجی دهکرا. تاوانبار لای دهسهلاتتیکی نزم ددانی بهتاوانهکهیدا دهن، بۆ نمونه لای راهیبهگهلیان لای دایک یاخو لای یهکیک لهو ژنه زۆرانهی خزمان که له ریکهوتی زۆری جیاوازدا له ههوشی قهشه دهژبان.

ئاکامی دهسهجی ددانپیانان فهرامۆشکردنیکی رههای تاوانباربوو. ئیدی نه کهس قسهی لهتهکدا دهکردیت و نه کهس وهلامی دهدايتهوه. وهک تیگه یشتیم ئەمهش وای له کهسی تاوانبار دهکرد، بکهوینه عهوهالبوون و سوئبوونهوه بۆ سزاو لیخوئشبوون. دواي فهراوین و قهوه خواردنهوه لایه نه پێوهندیدارهکان بۆ ژووری باوک بانگ دهکران. لهوئ لیپیچانهوه که بهرفهراوان دهکرا و ههمدیس گوئ له ددانپیانانه که دهگیرایهوه. دواتر شوولگی فهرش تهکاندن دههینرا و کهسی تاوانبار خۆی ژماره ی ئەو شوولگانهی دیاری دهکردن که دهبوو لیبیدرین. دواي ئەوهی سزاکه دهسینشان دهکرا، ئەوجا بالشتیکی سهوز و رهق دههینرا، پانتۆل و دهپیتی ژیرهوه له بهرت دادهمالرا، بهدهمدا لهسهه بالشتهکه رادهکشایت، کهسیک توندوتۆل ملتی دهگرت و ئەوسا شوولک دهوهشیترا.

ناتوانم بلیم ئەو لیدانه نازاری ههبوو، ناخر ئەوه کهش و زهلیلییه که بوون که نازاریان دهووروژان. براکهه خهراپتر ئەو لیدانانهی پێوه دیاری ددها. زۆرجاران دایکم لهپال سیسه مهکهیدا دادهنیشته و پشتی بۆ تهه دهکرد که شوولگه که پێسته کهی بریبوو و هیتلی خهتخهتی خوئناوی تیکردبوو. له بهرئهوهی من رقم لهبراکهه و لهنۆزه تووره بییه ناکاوهکانی دهترسام، بۆیه گهلیک خه نیی بووم که ئاوها بهو توندوتیژییه سزا ددهرا.

که لیدانه که تهواودهبوو، ناچاربوویت دهستی باوکت ماچکهیت، ئەوجا لیخوئشبوون رادهگه یه نرا و باری گونا دهگیرا، رزگاری و بهزهیی دهکوتنه پروو. بیگومان دهبوو بهی شتی و بهی موتالای شهوانه سه رینیتتهوه. بهلام لهگهڵ ئەوهشدا، داگیرانی باری قورسی گونا، شتیکی مهزن بوو.

جگه لهوهش جوهره سزایهکی راگوزهری تر ههبوو که زۆر سهخت بوو بۆ مندالیکی له تاریکی بترسیت، ئەویش بهوهی ماوهیهکی درێژ یان کورت له نیو کهنتۆرێکدا زیندانی بکری. (ئالما)^(۱۳) له مویهق بۆی گیترا بوینهوه، ریک لهو کهنتۆرهدا مهخلوقتیکی گچکه هیه که پهنجهی پیتی مندالی هار دهخوا. من بهناشکرا ده مبیست کهسیک لهوئ، له تاریکییه کهدا دهجوولیتتهوه، ئیدی ترسیتی بی ئەندازه دایدهگرت، بیرم نییه ئەوکات چیم دهکرد، دهشی به کهنتۆره کهدا هه لزیبیتیم و خۆم به قوولا پهکانیدا هه لواسیبی تا لینه گه ریم پهنجهکانم بخورین. ئەم شتوازی سزادان کاریگهری خۆی لهتۆقاندندا بزکرد دواي ئەوهی ریکه چارهیم دۆزییهوه: له قوژبنیکی کهنتۆره کهدا لایتیکی گلۆپ سوور و سهوزم شاردهوه، هه رکه لهویدا هه پس دهکرام، لایته کهم دهدههینا و پرووناکییه کهیم دهگرت دهیواره که و وام دهواند له سینهمام. جارێکیان له ناکاوتیکرا دهراگی کهنتۆره که کرایهوه، من یه کسهه راکشام و بهدرۆوه خۆم بوورانهوه. هه مووان که منیان بینی ترسان، جگه له دایکم که گومانی بهدرۆوه خۆبوورانهوهی لی کردم، بهلام چ بهلگه یهکی بهدهستهوه نهبوو، بۆیه سزای داهاتووم بۆ نه بردرایهوه.

به جوهره سزای تریش ئاشنا بووم: قهدهغه کردنی چوون بۆ سینهما، قهدهغه کردنی نانخواردن، بهزۆر هیشتهنهوه لهسهه تهخته نوین، لهژووردا هه پسکردن، وهزیفه ی زیاده له ژماردندا، دارحه یهزان بهدهسه تداکیشان، قژراکیشان، پاککردنهوهی مویهق (ئه مه یان کاریکی تا رادهیهک خۆش بوو)، ماوهیهکی دیاریکراو کهس لهگهڵ نه ددهوا ... و ئیدی بهم جوهره.

هه‌نووکە من له نائومییدی ئەوسای دایک و بام حالی دەبم. ئاخێ خێزانی قەشەیه‌ک وەک ئەو وایه له پوو بژی، پارێزراو نییه له‌چاوانی خەلکی. دەبێ ماله‌که هه‌میشه‌ کراوه‌ بیت. ره‌خه‌نو قسه‌ی گرووپه‌ کلێسیاییه‌کان شتی‌که‌ جیگیر. دایک و بام تا ئه‌وپه‌ری له‌گه‌ڵ یه‌کتهدا کۆک بوون، به‌لام ته‌واویک له‌ژێر باری ئه‌و گوشاره‌ ناماقووله‌دا نه‌وی بوون. کاری پۆژانه‌یان دیارینه‌کراو، پێوه‌ندیی ژن و مێردایه‌تیان قورس، دیسپلینی خۆبیا‌ن ئاسنین. هه‌ردوو کوره‌که‌یان ئه‌و سیفه‌ته‌ که‌سیتیانه‌ی ئه‌وانیان پێچه‌وانه‌ ده‌کرده‌وه‌ که‌ هه‌میشه‌ له‌خۆبانداندا چه‌پاندبوویان. براكه‌م نه‌یده‌توانی دابین بێ و قیرسیچمه‌یی خۆی کۆنتڕۆڵکات. باوکیش هه‌موو گوری خۆی بۆ تیکۆپیکشکاندنی خستبووه‌گه‌ر و له‌وه‌یشدا سه‌رکه‌وتنی و ده‌سته‌ هێنا‌بوو. خوشکه‌که‌م زۆر به‌تینوتاو و پاسیقانه‌ خۆشده‌ویسترا، ئه‌ویش وه‌لامی ئه‌و خۆشه‌ویستییه‌ی به‌خۆسپرنه‌وه‌ و ترستیکی نه‌رم ده‌دا‌یه‌وه‌.

پێموایه‌ دوای ئه‌وه‌ی بوومه‌ که‌سیکی درۆزن، توانیم به‌هاسانی خۆم له‌سزادان بپه‌رینه‌وه‌. ئاخێ که‌سیکی زیاده‌م خۆلقاند زۆر که‌م له‌گه‌ڵ واقیعه‌تی ئه‌و کاردا ده‌هاته‌وه‌ که‌ من ده‌مکرد. له‌به‌رئه‌وه‌ی نه‌مده‌زانی چۆناوچۆنی مه‌خلوقه‌که‌م و که‌سیتی خۆم له‌یه‌کتهدا جیاوه‌که‌م، ئه‌و مه‌سه‌له‌یه‌ ده‌ره‌نجامی درێژخایه‌نی له‌ ژبانی گه‌وره‌پیم و داهینانه‌کاندا به‌جێهێشت. هه‌ندێ جار ده‌بێ سه‌بووری خۆم به‌وه‌ بده‌مه‌وه‌ که‌ ئه‌و که‌سه‌ی له‌درۆدا بژی حه‌قیقه‌تی خۆشده‌وی.

یه‌که‌مین درۆیه‌ک له‌ ئاگاییه‌وه‌ کردبێتم به‌ئاشکرا له‌ زه‌ینمدا‌یه‌. بام ببووه‌ قه‌شه‌ی نه‌خۆشخانه، ئێمه‌ بۆ خانوویه‌کی زه‌ردی ته‌نێشت پارکی گه‌وره‌ی (لیل-یانسکۆگن)^(۱۴) گواستبوومانه‌وه‌. پۆژتیکی ساردی زستان بوو. من و براكه‌م و ره‌فیه‌که‌کانی تۆپه‌له‌ به‌فرمان ده‌گه‌رته‌ خانوویه‌کی پوه‌که‌یی گوێ پارکه‌که‌. زۆر له‌ شووشه‌کان شکان. کابرای باخه‌وان یه‌کسه‌ر گومانی لێ کردین و لای بام شکاتی لێ کردین. ئیدی لێپێچانه‌وه‌ ده‌ستی پێ کرد. براكه‌م دانی به‌تاوانه‌که‌دا نا، هاوه‌له‌کانیشی دانیان به‌تاوانه‌که‌دا نا. من له‌ موبه‌ق بووم و یه‌ک په‌رداخ شیرم هه‌لقوراند. (ئالما) لای میزی موبه‌قه‌وه‌ کولتیره‌ی ده‌کرد. له‌میان‌ه‌ی شووشه‌ی ته‌مومژاوی پهنجه‌ره‌که‌وه‌ ده‌متوانی سیله‌ی خانووه‌ شووشه‌یییه‌ شکاوه‌که‌ چاوه‌که‌م. (سیری)^(۱۵) هاته‌ موبه‌ق و باسی ئه‌و سزا ناهه‌مواره‌ی کرد که‌ هی

براکه‌م و ره‌فیه‌که‌کانی ده‌دری. پرسیری لێ کردم ئاخۆ منیش له‌ وێرانکاریه‌دا بووم، شتی‌که‌ که‌ له‌ یه‌که‌مین لێپێچانه‌وه‌دا نکولیم لێ کردبوو (ئاخێ له‌به‌ر نه‌بوونی به‌لگه‌ به‌شێوه‌یه‌کی کاتی نازاد کرابووم). بۆیه‌ هه‌ر که‌ (سیری) به‌نه‌غمه‌یه‌کی سوعه‌ت نامیز و راگه‌زهر پرسیری لێ کردم، ئاخۆ هیچ شووشه‌یه‌که‌م شکاندووه‌، من ئیدی یه‌کسه‌ر تێگه‌یشتم ده‌یه‌وی تێوه‌مگلیتی، بۆیه‌ به‌ده‌نگیکی ئارام وه‌لامیمدا‌یه‌وه‌، من ته‌نها راوه‌ستا‌بووم و بۆ ساته‌وه‌ختیک ته‌ماشایانم کردووه‌، چه‌ند تۆپه‌لێ به‌فری گچکه‌م هاویشتووه‌ که‌ به‌ر براكه‌م که‌وتوون، پاشان له‌به‌ر ئه‌وه‌ی قاچم ته‌زیوه‌ بۆ ماله‌وه‌ گه‌راومه‌ته‌وه‌. به‌ئاشکرا بیرمه‌ ئه‌و کات هات به‌خه‌یالمدا که‌: ده‌بێ بونیاده‌م ئاوها بدوی کاتی درۆ ده‌کات.

ئه‌وه‌ داهینراویکی یه‌کلاکه‌ره‌وه‌ بوو. بریارم دا به‌هه‌مان لۆژیکی ئه‌قلانی (دۆن جوان)ی مۆللیتر، بیمه‌ که‌سیکی فیلتراز. نامه‌وی لافی ئه‌وه‌ لێبده‌م، هه‌موو کاتی به‌هه‌مان ته‌رز سه‌رکه‌وتوو بووم، ئاخێ گا به‌هۆی که‌م ئه‌زمونییه‌وه‌ پێوه‌ده‌بووم و گا هه‌لسوکه‌وتی ئاناساییم ده‌واند.

خێزانه‌که‌مان خزمیکی زۆر ده‌وله‌مه‌ند و خێره‌ومه‌ندی هه‌بوو که‌ ناوی (پوره‌ ئاننا)^(۱۶) بوو. هه‌مووجار داوه‌تی ده‌کردین بۆ ئاهه‌نگی مندالان به‌جاده‌ووبازی و شتی خۆشی تره‌وه‌، وی هه‌میشه‌ له‌دوای ئاهه‌نگه‌کانیش دیاری گرانه‌های سه‌ری سالی ده‌داینی، هه‌موو به‌هارانیکیش ده‌بیردین بۆ یه‌که‌مین نمایشی (سیرکی شو‌مان) له‌ (یۆرگۆردن)^(۱۷). ئه‌و رووداوه‌ خستیمه‌ نێو وروژانیکی به‌تین و تاوه‌وه‌: سه‌فه‌ر به‌ترومبیل له‌گه‌ڵ شو‌فیره‌ جلکی سه‌ربازی پۆشه‌که‌ی (پوره‌ ئاننا) و خۆکردن به‌خانویه‌کی دارینی گه‌وره‌ی گه‌لیتیک رووناکدا، بۆنگه‌لی نه‌ینی نامیز، کلاوه‌ زله‌که‌ی پوره‌ ئاننا، هه‌راوزه‌نای ئۆرکیسترا، ئه‌فسوونی خۆتاماده‌کردنه‌کان، نه‌په‌ی ئازله‌ کتیویه‌کان له‌ودیو په‌رده‌ سووره‌کانی ده‌رگای سێرکه‌وه‌. یه‌کتیک ده‌چرپینی شیریک له‌ ده‌ریچه‌یه‌کی ژێر گومه‌زه‌که‌وه‌ ده‌رکه‌وتوو و ئیدی لیبووه‌که‌کان ترساون و تووره‌بوون، من له‌ هه‌ژاندا خه‌و ده‌بیرمه‌وه‌ و به‌ده‌نگی مۆسیقایه‌کی خۆش وه‌ئاگا ده‌بوومه‌وه‌: کیژتیکم ده‌بینی به‌جلکی سپی و به‌سواری ئه‌سپێکی تابلتی په‌شه‌وه‌.

که‌وتمه‌ داوی ئه‌قینی ئه‌و ژنه‌ جاحیله‌وه‌ و وی ته‌واویک گه‌مه‌ فانتاسییه‌کانی گه‌مارۆ

16- tant Anna

17- Cirkus Schumanns premiär pa° Djurga°rden.

14- Lill-Jannskogen

15- Siri

دا. ئەو ژنەم بە (ئیسمیرالدا) (۱۶) بانگ دەکرد و رەنگبێ خۆشی ناوی ھەر ئەو بوو. دوا جار خەیاڵم سەختترین پێچکەیی بەرەو واقع گرتەبەر کاتێ ئەو نەیتییە خۆم لای ھاو پۆلیتیک و ھاو ریحەلەیکەم درکاند کە ناوی (نیسسی) (۱۷) و سوئیدیما بیپاریزی. نەیتیی ئەو ئەو کە دایک و باپم بە سێرکی شۆمانیان فرۆشتووم و بەو زووانە لە ماڵ و لە قوتابخانە دەردەھێنم تا بکریتم ئەکرۆبات و پیکەو لەتەک (ئیسمیرالدا) ی شاجوانی ژنانی دنیادا بکەومە فیربونی ئەکرۆباتبازی. بۆ رۆژی دوایی خایلە کەم بلابووە و ئاپرووم برا. خانمی مامۆستای پۆل مەسەلە کە ی ھیند بە خەتەر وەرگرت کە نامە یەکی توورە ی بۆ دایکم نووسی. ئیدی ئەو دادگایییەکی خەتەرناکی لیکەوتەو. پروو دېوار راگیرام، لە ماڵ و لە قوتابخانە زەلیل و ریسواکرام.

پەنجە ساڵ دواتر لە دایکم پرسى ئاخۆ مەسەلە ی فرۆشتنە کەمى بە سێرک لە یادە. دایکم بە باشی لە یادی بوو. ئەوسا لێیم پرسى ئەدى بۆچى کەس پیکە نینى پێینەھات یاخۆ ھاوسۆزى بەرامبەر ئاوا فانتاسیا و چاوقایمییەک نەواند. ئاخەر ھەلبەت کە سێک دەیتوانى لە خۆی بپرسى باشە بۆچ مندالیکی ھەوت سالان دەخوازى ماڵ جیبیلێ بۆ ئەو ی بە سێرکیک بفرۆشیت. دایکم وەلامى دامەو ئەخر خۆی و باپم، پێشتر زۆر جار بە دەست درۆو فانتاسیە کائەو ھەراسان ببوون. دایکم ئەوکات لە ھەژمەتا راویژی بە پزیشکیکی بە نیتوانگی مندالان کردووە و ئەویش بۆ دووپات کردۆتەو کە چەند گرینگە مندال لە زوووە فیربیت جیاوازی لە نیتوان فانتاسیا و واقعدا بکات. ئەوسا کە ئەوان ھەنووکە لە بەردەم درۆیەکی چاوقایمانە و ئاشکرا دا خۆیان دەبینیووە، ئەوا دەبوو پەنا بۆ سزایەکی نمونەیی بەرن. ھەم لەو ھاو ریحە ی پێشوووم کردووە بەو ی بە چەقۆی براکەم بە دەوری ھەوشی قوتابخانە دا راومنا. کاتێ ژنە مامۆستایەک کەوتە نیتوانمانەو، ھەولم دا مامۆستاکە بکوژم.

لە قوتابخانە دوورخامەووە و بە توندی سزادرام. پاشان ئەو ھاو پۆی درۆینە یەم ئیفلیجیی مندالان لیتی دا و مرد. ئەو دەلخۆشی کردم. بۆ ماوە ی سێ ھەفتە وەک باو بوو، لە قوتابخانە مەرەخەسیان کردین و ئەوسا ھەموو شتیک لە بیکرا. لە گەل ئەو ھشدا من خەیاڵم ھەر لای (ئیسمیرالدا) بوو. سەرچلاییە کائمان خەتەرتر و ئەقینە کە مان بە لرفە تر ببوو. لە گەل تێپە ریبونی زەمەندا کیرتیکى ترم لە پۆلە کە ماندا خۆشویست کە ناوی

18- Esmeralda
19- Nisse

(گلا دیس) (۱۸) بوو. بەو جۆرە من خیانەتم لە (تیبیان)، لە ھاوگەمە بەو فاکە ی خۆم کرد.

پارکی (سۆفیا ھیم) (۱۹) گەرە یە، لە پێشەو ە پروو (قالھالا فیکین) (۲۰) ە، دیوتیکى پروو (ستادیۆن) (۲۱) و دیوہە ی تری پروو قوتابخانە ی بالای تەکنە لۆژیا و بەقوولتی بۆ ناو (لیلیانسیسکۆگن) درێژ دەبیتەو. ئاپارتمانەکان ئەوکات زۆر نەبوون و لێرەو لەو ی لە رووبەرکی فەراواندا بلابوونەو. تا رادە یەک بە ئازادی پیا سەم بەو ناو دەدا دەکرد و شتگەلی زۆر ئەزمون دەکردن. بە تاییبە تی گۆرستانی گچکە ی کلتیسیەک، کە بینا یەکی چکۆلە ی بە خشت رۆنراو و دوور لە خوار پارکە کەو ە بوو، سەرنجی راکیشام. لە میانە ی ھاو ریحە تیکردنی پاسەوانی نەخۆشخانە کە دا، کە جەنازە ی لە نەخۆشخانە کەو ە بۆ قەبرستانی کلتیسیەک دەگوازتەو، زۆر چیرۆکی سەبیرم ژنە فتن و پوخسەتم پێندرا زۆر جەنازە لە جۆرە داوہشانی جیاوازدا ببینم. خانوویەکی تر کە لە راستیدا چوونە ژوورەو ە بۆ قەدەغە بوو، ماسیتنی ناوہندی بوو کە تیایدا چوار فرنی گەرە نیتلە یان دەھات. بە گالیسیکە ی واگۆن خەلۆز دەھینراو لە لایەن کەسانی قلاقەت رەشەو، دەرژینرایە کوورە کائەو. واگۆنەکان لە ئەسپی گەرە و بەھیز (۲۲) دەبەستران و لە ھەفتە یە کدا چەند رۆژتیک دەھاتن. گونبەکان لە لایەن زەلامگەلی روخسار بە جەلاتین پۆشراو ە بە کۆل بۆ دەلاقە پۆلا یینەکان ھەلدەگیران. جاروبار کاروانی نەیتنی لە پارچە ی خۆناییی جەستە و دەست و قاچی بردراو دەھینران و لە کوورەکانا دەسووتینران.

یەکشەمە نا یەکشەمە یەک باپم قوداسی بالای لە کلتیسی نەخۆشخانە کە ریک دەخست و کلتیسا پر دەبوو لە سیستەری جلکی رەشی یەکشەمەوان پۆش بە بەروانکە ی سپی و کلاوی سۆفیا ھیم بەسەر پرچە جوان بردراو کانیانەو. بەرامبەر ھەوشی قەشە، خانووی (سولھیم) (۲۳) ھەبوو کە تیایدا سیستەرە زۆر پیرەکان، ئەوانە ی ژبانی خۆیان بە خشیبوو نەخۆشخانە کە، وەکی راھیبە بەدابی توندوتیژی دەیرەو دەژیان.

ئەو ی راستی بیت من بە خواست و پە یجۆریبەو ە بێر لەو سالانە ی ئەووە لێم دەکەمەو. فانتاسیا و ھەستم خۆراک دەدران و چ ساتەو ەختیکم بیریانەتەو ە بیزار بوو بیتم.

18- Gladys
19- Sophiahemmetts park
20- Valhallavägen
21- Stadion
22- ardennerhästar
23- Solhemmet

به واتا يه کی تر ساعات و رۆژه کان به ساته وهختی نایاب و دیمه نگه لی چاوه روانه کراو و ساته وهختگه لی نه فسووناوی دهته قینه وه. هیتشتا ده توانم به نیو دنیای مندالیمدا بپم و بچم و سه ره له نووی رووناکی و بۆن و خه لک و ژوور و ساته وهخت و ناماژه و نه غمه و که ره سه ته کان نه زموون بکه مه وه. نهو ساته وهختانه به ده گه من له گه ل که سیگدا باس ده کرین، به واتا يه کی تر فیلمی کورت یاخۆ درێژن و به ته رزێکی هه ره مه کی وینه گیراوه.

ئیمتیازه کانی مندالیتی: نهو به بی چ ریگریک له نیوان سیحر و شوڤای ئاردی جوڤا بجوولیتیت، له نیوان ترسیکی بی سنوور و شادومانیه کی ته قینه وه بیدا بجوولیتیت. چ سنووریک نییه ته نهها قه دهغه کان و یاساکان نه بی که تاریک و زۆر جاریش تیگه یشتن لیتیان زه حمه ته. بۆ نمونه بیرمه من له ژماردنی کات نه ده گه یشتم. ده بانگوت: تو پیتوسته له گه ل کاتدا رابیتیت، تو کاتژمیتریکت هه به و خویشت فیتری کاتژمیتر کردوه. له گه ل نهو هه شدا کات شتیکی بوو، بوونی نه بوو. نهز درهنگ ده گه یشتمه قوتابخانه، درهنگ به ژمه خوارده کانا راده گه یشتم. بی په روا له پارکی نه خویشخانه که دا ده هاتم و ده چووم، شتم ده بیینی و خه یالم ده کرده وه، زه من ده وهستا، شتیکی بییری ده خستمه وه په نگه بی برسیم بی و ئیدی نهو شه رتیکی بۆ ده نامه وه.

سهخت بوو شته فانتاسیا کراوه کان له شته واقیعییه کان جیاوه که یت. گه ته قه لام دابا نهوا ده شتی توانیبام واقیعییه تم وهک واقیعی بینیا، به لام بۆ نمونه خیتو و تارمایی هه ره هه بوون. نه دی چیم لی کردبان؟ باشه ئاخۆ نه فسانه کان واقیعی بوون؟ نه دی خودا و فریشته کان؟ نهی مه سیح؟ ئادهم و ههوا؟ توفانی نوح؟ هه ره به راست نهی له گه ل ئیبراهیم و ئیسه حاقدا چۆن؟ ئاخۆ ئیبراهیم نیازی سه ره برینی کوره که ی هه بوو؟ به ورووژانه وه دیقه تی په یکه ره له کازا هه لکۆلراوه که ی (دۆری) (۲۴) م ده دا، خۆم لیده بوو به ئیسه حاق، نه مه حه قیقیهت بوو: باوک نیازی هه بوو سه ری ئینگمار بیری، بیره که وه چ ده بوو گه ره مه لایکه ته که دوکه وتبا. نهوا نهوان ده گریان، خوین فیچقه ی ده کرد و ئینگماریش به ره نگه په ریه وه زه رده خه نه ی ده هاتی. نه مه حه قیقیهت بوو.

نهو جانا نۆره ی سینه ماتوگراف (۲۵) که هات.

*

۲۴ - 1832 - 1883 Gustave Dore گرافیکیریکی به نیوانگی فه ره نسبییه و په کیکه له گه وهرترین نهو هونه رمه ندانه ی که سالانی سه ده ی نۆزده وینه ی گرافیکیان بۆ کتیب کیشاوه. وک

25- Kinematograf

چه ند هه فته یه ک پیتش جیژنی له دایکبوون بوو. جه نابی (یانسون) (۲۶) ی خزمه تکاره یۆنیفۆرم پۆشه که ی پوو ره نانای بی نه دازه ده وه له مه ند، پیتشتر بریک دیاری هیناو هه ره وک باو بوو، له گه نجینه ی ژیر پیتلیکانه ی نهومی دو وه مدا خستبوونیه زه میله ی دیارییه کانی سه ری ساله وه. دیارییه کان به تاییه تی کارتۆنیکیان تیدابوو که سه رنجی نه دیویدیانه می به لای خویدا راکیتشا: کارتۆنیکی قاوه بی ره نگ و گۆشه دار بوو که له کاغه زه که ی سه ری: مارکه ی (فۆشنیش) (۲۷) لیدرابوو. فۆشنیش کارخانه یه کی فۆتوگراف بوو له (هامنگاتسباکین) (۲۸). نهو کارخانه یه ته نهها کامیرای نه ده فره وشت، به لکۆو سینه ماتوگرافی راسته قینه شی ده فره وشت.

من زیاتر له هه ر شتیکی تر حه زم له سینه ماتوگرافیک بووه. سالیکی پیتشتر بۆ یه که مین جار چوو بووم بۆ سینه ما و له وی فیلمیکم له باره ی نه سپیکه وه بینییوو، و ابزنام فیلمه که ناوی (ره شه جوانه که) (۲۹) و بیروکه ی فیلمه که له کتیبیکه ی به نیوانگی مندالانه وه هه لگۆزرابوو. فیلمه که له سینه ما ی (ستیور) (۳۰) پيشاندر و ئیمه یش له ریزی پیتشه وه دانیشتن. نهو بۆ من سه ره تابوو. له ویدا تايه کم لیهات که ئیدی هه رگیز به ری نه دام. سیبه ره بیده نگه کان روخساره ره نگ په ریه کانیان ده کرده من و به ده نگیکه ی نه بیستراو له گه ل نه یینترین هه ستمدا ده ئاخفین. شه ست سال تیه په ریه، که چی چ شتیکی نه گۆراوه و هیتشتا هه مان (تا) به ری نه دام.

دواتر له پاییزدا سه ردانی هاوپۆلیکی خۆم کرد. وی سینه ماتوگرافیک و چه ند فیلمیکه ی هه بوون و دیداریکی نه رکناسی (۳۱) نمایش کردنی فیلمه کانی بۆ من و (تیپان) ریکخست. من روخسه تم وه رگرت که هه ندلی ئامیره که باده م و خانه خویش که وته خۆ تیهه لسونی تیپان.

جیژنی له دایکبوون جیژنیکه به خویشیه کان ده ته قیتته وه. دایکم به ده سستیکی تۆکمه وه نهو بۆنه یه ی به رتیه ده برد. ده بوو ریکخستنیکی مه زن له و دیو نهو سه روته ئاینیه وه له

26- herr Jansson

27- Forsners

28- Hamngatsbacken

29- Vackra Svarten

30- Sturebiografen

۳۱ - pliktskyldig دیداریکی که وهک نه رک ریکده خریت نه ک به خویشی. بۆ نمونه ده گوتریت فلان کهس

له رووی نه رکناسیه وه مانگی جاریک سه ردانی دایکی ده کات. وک

میوانداری و ژمه‌خواردن و دیدنه‌ی خزمان و دیاری جیژنی له‌دایکبوون و خوئاماده‌کردنه کلّیسیاییه‌کانه‌وه، هه‌بیت.

لای ئیمه، ئیواری جیژنی له‌دایکبوون پتوره‌سمیکی تا راده‌یه‌ک ئارام بوو که سه‌عات پینج‌به‌نوژی له‌دایکبوون له‌کلّیسیا ده‌ستی پیده‌کرد و پاشان به‌ژمه‌میکی دلشادانه‌به‌لام سنووردار و داگیرساندنی مۆمی سه‌ر په‌لکی دره‌ختی له‌دایکبوون و خوئندنه‌وه‌ی ئینجیلی کریمیسی و زوو چوونه‌نیو نوینه‌وه‌دریژه‌ی پیده‌درا، ناخر ده‌بوو زوو له‌خه‌و رابین و فریای پتوره‌سمی نوژی به‌یانی^(۳۲) له‌دایکبوون بکه‌وین که ئەو ده‌روزه‌مانه‌هه‌ر به‌راستی نوژی به‌یانی بوو. هیشتا چ دیارییه‌ک دابه‌شنه‌کراوو، به‌لام ئیواره‌ئیسوارییه‌کی شادومانانه‌بوو، پیتشه‌کیگه‌لی فیتستیقاله‌کانی له‌دایکبوون ده‌ژهران. دوا‌ی نوژی به‌یانی، مۆم داده‌گیرسینرا و شه‌پوور ده‌ژهران، نۆری به‌رچایی کریمیسی ده‌هات. باوکم تا ئەوکات ئه‌رکه‌که‌هنووتیبه‌کانی به‌جیته‌یان و جبه‌قه‌شه‌بیبه‌که‌ی داده‌کند و پالتۆکه‌ی ناومالی ده‌پۆشی. وی له‌خۆشترین خولقییدا و گوتاریکی راگوزاری به‌شیر بو‌میوانه‌کان ده‌بیژا، گۆزانییه‌کی ده‌چری که بو‌ئو بۆنه‌یه‌دانراوو، پیتی شهربایی هه‌لده‌بری، لاسایی هاوکاره‌کانی ده‌کرده‌وه و هه‌مووانی ده‌هیتانه‌پیتکه‌نین. هه‌ندئ جار شادییه‌ساکار و دلخۆشی و ناسکی و سه‌خیی ته‌بعیبه‌که‌ی بابم ده‌کونه‌وه‌بیر. هه‌موو ئەوانه، به‌تاریکی و قورسایی و درنده‌یی و گۆشه‌گیریه‌که‌ی ده‌روینه‌وه. کاتێ بیر له‌هه‌موو ئەوانه‌ده‌که‌مه‌وه، پیتما ده‌بێ من له‌زه‌ینمدا غه‌درم له‌بابم کردوو.

دوا‌ی به‌رچایی، هه‌مووان ده‌چوونه‌وه‌نیو نوینه‌کانیان و بو‌چهند سه‌عاتیک ده‌نوستن. ده‌بوو ئەو ریک‌خستنه‌ناوه‌کییه‌هه‌ر له‌کاردا بێ، سه‌عات دووی پاش نیوه‌رۆ و ریک له‌کاتی تاریک داهاتندا قاوه‌ی شیو ده‌خورایه‌وه. ئەوه ئیدی ده‌رگای مال ده‌کوته‌سه‌ر پشت بو‌هه‌ر که‌سێ که‌ئاره‌زووی کردبا پیرۆزیایی جیژنی له‌دایکبوون له‌مالي قه‌شه‌دا بکات. ژماره‌یه‌ک له‌میوانه‌کان موزیک‌ژهنی حیسانی بوون و به‌زۆری ئاهه‌نگی شیو ده‌بووه‌کۆنسیرتیکی راگوزاری. به‌و جۆره‌ترۆپکی به‌تامترین رۆژانی جیژنی له‌دایکبوون نیتزیک ده‌بووه‌که‌ئویش ژهمی شیو بوو. ئەو ژهمه‌له‌مویه‌قه‌فراوانه‌که‌ده‌خورا و به‌شپوه‌یه‌کی کاتی، ئەته‌کیتی کۆمه‌لایه‌تی هه‌لده‌گیرا. هه‌موو خواردنه‌کان له‌سه‌ر میتزی خزمه‌ت و جی قاپه‌روپۆشراوه‌کان داده‌نران. دیارییه‌کانی جیژنی له‌دایکبوون له‌سه‌ر میتزی هۆلی

نانخواردن دابه‌ش ده‌کران. زه‌میله‌کان ده‌هیترا نه‌ژوو، باوکم به‌سیگاریک و په‌رداخیک باده‌ی (پونش)^(۳۳) هه‌سه‌ره‌رشتیی رتوره‌سمی دابه‌شکردنی دیارییه‌کانی ده‌کرد، شیر ده‌خوترايه‌وه، چه‌پله‌لیده‌درا و شیره‌که‌رافه‌ده‌کرا. به‌بێ شیر، دیاری دابه‌ش نه‌ده‌کرا.

ئه‌لعان ئیدی مه‌سه‌له‌ی سینمه‌اتۆگرافه‌که‌هاته‌پیش. ئەوه به‌ر براکه‌م که‌وت. کوتوپر که‌وتمه‌ناله‌و هاوار، به‌توندی هه‌ره‌شه‌م لیکرا، خۆم له‌ژیر میتزه‌که‌دا بزر کرد و له‌ویدا له‌سه‌ر هاوار هاواره‌که‌م به‌رده‌وام بووم، داویان لی کردم بینه‌نگ بم، رامکرده‌ژووری مندال^(۳۴)، له‌وێ که‌وتمه‌جینودان و نه‌فره‌تکردن، به‌خه‌یالمداهات پراکه‌م، دواجار له‌خه‌فته‌دا خه‌وم لیکه‌وت.

ئاهه‌نگه‌که‌به‌رده‌وام بوو. ئیسوارییه‌کی دره‌نگ و هه‌تاگابوومه‌وه. (گیتروود)^(۳۵) له‌خواره‌وه‌گۆزانییه‌کی فۆلکلۆری ده‌چری، گه‌لۆپه‌کانی شه‌و پرشنگیان ده‌دا. وینه‌یه‌کی ته‌نکی کادانی له‌دایک بوون و ستایشی شوانان رووناکییه‌کی کزی له‌سه‌ر بیرو به‌رزه‌که‌دروست کردبوو. له‌سه‌ر میتزه‌سپیی له‌قه‌دکردن هاتووکه‌و له‌نیو دیارییه‌کانی تری براکه‌مدا، سینمه‌اتۆگرافه‌که‌به‌لووله‌چه‌ماوه‌که‌ی و عه‌ده‌سه‌مسینه‌جوانه‌که‌ی و شوپنی به‌کره‌ی فیلمه‌کانییه‌وه، دانراوو.

بربارتیکی خیرام دا، یه‌که‌نده‌ردوو براکه‌م خه‌به‌رکرده‌وه و پیشنیاری سه‌ودا و مامله‌یه‌کم بو‌کرد. پیشنیارم بو‌کرد سه‌ده‌سه‌ریازه‌فافۆنه‌که‌می بده‌می و ئویش سینمه‌اتۆگرافه‌که‌م بداتی. له‌به‌رئوه‌ی (داگ)^(۳۶)ی برام خودان سوپایه‌کی گه‌وره‌و هه‌میشه‌له‌گه‌ل هاوپیکانیدا له‌شه‌ره‌وه‌ده‌گلا، بو‌یه‌هه‌ردوولامان پیشنیاره‌که‌مان پینخۆش بوو. سینمه‌اتۆگرافه‌که‌بووه‌هی خۆم.

ئوه ئامپیرتیکی ئالۆز نه‌بوو. سه‌رچاوه‌ی رووناکییه‌که‌ی چرایه‌کی کیرۆسین بوو، هه‌ندله‌که‌شی به‌سه‌رراوو له‌خولخۆکه‌یه‌کی ددانه‌دار و ده‌سکیکی خاچئاساوه. له‌رووی دواوه‌ی سندووقی سلایده‌کاندا ئاوینه‌یه‌کی پیچه‌وانه‌که‌ره‌وه‌ی ساده‌هه‌بوو. له‌ودیو عه‌ده‌سه‌که‌یه‌وه‌که‌لینیک بو‌شربتی ره‌نگاوپه‌نگی سلایده‌کان و سندووقیکی وه‌نه‌وشه‌یی گچکه‌ی چوارگۆشه‌هه‌بوو. به‌شیک هه‌ندئ سلایدی شووشه‌یی تیدابوو، به‌شه‌که‌ی تریشی

۳۳- punsch جۆره‌بادیه‌کی زه‌رد و شیرینه‌و. و.ک

34- barnkammaren
35- Gertrud
36- Dag

۳۲- julottan نوژییه‌که‌که‌به‌یانی زووی رۆژی له‌دایکبوون ده‌کریت. و.ک

فیلمیکی زهردباوی سی و پینج میلیمی. فیلمه که نزیکه ی سی مه تر دریژ و به به کره به که وه چه سپینرابوو. له سهر به رگه که ی نووسرابوو: ئەم فیلمه ناوی (خاتوو هۆلیتی) (۳۷) یه. ئەدی ئەم خاتوو هۆلیتییه کی بوو؟ کهس نه بیده زانی، به لام دواتر پروون بووه ئەو ناوه هاومانایه کی میلیبیانه ی زاراوه ی خواوهندی ئەقینه لای میلله تانی زه ربای ناوه راست.

بو رۆژی دوا یی خۆم خزانه که نتۆره فه راوانه که ی ژووری مندال، سیننه ماتۆگرافه که م له سهر قوتوو به کی شه کر دانا، چرا کیرو سیننه که م داگیرساند و پرووناکییه که م ئاراسته ی دیواره به رهنگی سپی بو یا خکراوه که کرد. پاشان فیلمه که م له نا و دانا.

له سهر دیواره که وینه ی میترگیک وه دیار که وت. ژنیکی جاحیل له میترگه که دا وه نه وزی هه دا، به تاشکرا دیار بوو که جلکی خۆمائی پۆشیوه. هه ندله که م جوولاند (ئه وسا شتیک رووی دا که راقه ناکرئ، ناتوانم به وشه یه ک سه رسامیی خۆم ده رپریم، ده توانم له هه رکاتیکدا بوئی میتاله گه رمه که، بوئی تۆز و خۆل و ده رمانی مۆرانه ی ناو که نتۆره که، هه ستردن به هه ندله که ی ناو ده ستم و سیبهره لاکیشه ییبه جوولاه که ی سهر دیواره که له یاده وه ریمدا بژینمه وه.)

هاندله که م جوولاند و کیژه که خه به ری بووه، دانیشته، به کاوه خۆ هه ستایه سهر پا، ده سته ی رایه ل کرد، سوورایه وه و له لای راسته وه دیار نه ما. خۆ گه ر له بادانی هاندله که به رده وام بام، ئەوا کیژه که هه مدیس له ویدا راده کشایه وه و هه موو جوولنه کانی پیتشووی دووباره ده کردنه وه.

ئاخر دوا جار ئیدی ئەو بزوا بوو.

لهسه رخۆ چوومه سهر پيپليكانه كه و له هۆله كه دا دايك و بايم له توندوتیژترین شه په قسه دا بينی. دايك هه ولی ددها پالتۆكه ی ببا و باوكيشم توند پالتۆكه ی گرتیوو. دواى تاویك دايك له پالتۆكه گهرا و بهره و ده رگای دهره وه هورۆمى برد. باوكم پیش وی گه یشت و پالتۆكى پیهونا و له بهر دهرگاکه راوهستا. دايك شالاوی بۆ برد و ئیدی لیکبه ریون. دايك زلله په کی له باوكم دا و باوكيشم دايكمی به توندی بهره و دیواره كه فریدا. دايك هاوسه نگی له دهست داو كهوت. من به دهنگی بهرز قیژاندم. خوشكه كه م و هئاگا بۆه و هاته سهر پيپليكانه كه. دهسه جی كولى گریانی بهریوو. ئهوسا دايك و بايم شه ره كه یان راگرت.

ئه وهی كه دواتر رووی دا به لیلی بیرمه. دايك له ژوره كه ی خۆی له سهر قه نه فه كه دانیشت و كه پوی خوی لیده هات. هه ولی ددها خوشكه كه م هیوركا ته وه. من له ژووری مندال راوهستام و له سینمه ماتۆگرافه كه م ده نۆری، به سۆزه وه كه و قه سهر ئه ژنۆ و به لێنم به خوا دا كه ئه گه ر دايك و بايم پیکبینه وه ئه وا فیلم و ئامییره كه ی بده می بۆ خۆی. دۆعا كه م گیرابوو. قه شه ی كلتیسای هیدفیگ ئیلیتونۆرا (كه سه رۆکی بايم بو) ده خاله تی كرد. دايك و بايم ئاشتبوونه وه و (پوره ئانا) ی بچ ئه ندازه ده وه مه ندیش به ره و مه ره خه سییه کی درپژخایه نی بۆ ئیتالیا بردن. نه نكم هاته لاما ن و جیگه ی ئه وانی پرکرده وه، ئیدی هه مدیس نه زم و دلنیا بییه وه همییه كه دا بین کرانه وه.

نه نكم به زۆری له (ئۆیسالا)^(۱) ده ژیا، به لام خانوویه کی خوشی هاوینه شی له دالارنا هه بوو. كه له ته مه نی كه میك زیاتر له سی سالی دا بیتوه ژن ده كه وی، باله خانه خوشه كه ی له گه ره کی (تریدگۆردگاتان) ده كاته دوو دهسته وه و بۆ دهسته پینچ ژوورییه كه یان كه موبه ق و ژووری كاره كهری هه بوو، ده گویژیته وه. له سه ره تای ناوه راستی ژیا نییه وه له و خانووه دا به ته نها له گه ل باجی (ئیللین نیلسۆن)^(۲) دا ژیا. ئه و خاتونه سومبولتیکی نه مرى یاده وری ژنی (سمۆلاند)^(۳) ی بوو كه چیشتی به تامی لیده نا، تا بلتی ئیماندار و نازی ئیمه ی مندالانیشی ده كیشا. كه نه نكم مرد، به رخۆدانى خۆی لای دايك، هه م نازیزانه و

۱- Upsala چواره مین گه و ره شاری سوید.

2- Ellen Nilsson

۳- Sma°land گه و ره ترین هه ری می یۆته لاند، رووبه ره كه ی ۲۹۳۳۱ کیلزمه تر دوو جابه، ژماره ی دانیشتوانی ۷۱۵۰۰۰ كه سه. دابه ش بووه به سه ر ده قه ره كانی یۆن شوپین، كرۆنۆبیری، هالاند و خۆره لاتی یۆته لاند. و.ك

تافی مندالیتیم له مالى قه شه دا له (سۆپیا هیم) بریتی بوو له: ریتمی رۆژانه، رۆژانی له دايك بوون، جیژنه كلتیسایییه كان، په كشه مه كان، ئه ركه ئاینییه كان، یارییه كان، نازادی، پابه ندبوون به یاسا و دلنیا بیی. ریگه ی تاریك و درپژی قوتابخانه له زستاناندا، به هارانی پاسکیل ئاژووتن و هه لماتین، به دهنگی بهرز خویندنه وه ی بهر ئاگردان له ئیوارانی په كشه مانی پاییزاندا.

ئیمه نه مانده زانی دايكمان به ئه زمونی ئه قینیتی به تینوتا ودا تیده په ری و باوكيشمان دوو چاری خه مۆکییه کی قورس بووه. دايكمان خۆی ئاماده كردبوو تا له پیه ونیدی ژن و میتردایه تی بیته ده ری، باوكيشمان هه ره شه ی خۆكوشتنی ده كرد، پاشان پیکهاته وه و پریریان دا (له بهر خاتری منداله كان) كه ئه وكات وای پیده گوترا، درپژه به ژیا نی پیکه وه بییان بده ن. ئیمه هه ستمان به هیچ نه كرد، یا خود هه ستمان به شتی زۆر كه م كرد.

ئیواره یه کی پاییز له ژووری مندال خه ربکی ئامیری فیلمه كه م بووم، خوشكه كه م له ژوره كه ی دايكم نووستبوو، براكه شم له راهیتانی نیشانه پیکان بوو. له ناكا و پیکرا دهنگی هه راوزه نایه کی توندم له نهومی خواره وه ژنه فت. دايكم ده گریا و باوكيشم به توره بیی دده وا. ئه وه دهنگه دهنگی هیند ترسینه ر بوو كه پیشتر نه مژنه فتبوو.

هه م بهه بيهت دريژه پيدا. له ته مهنی حه فتا و پينج سالي دا دوو چاري شير په نجه ی قورگ بوو، ژووره که ی گسک دا، وه سیتنامه که ی نووسی، نهو بیتاقه ی نومره دووه ی قه تار که دایکم بوی بریبوو، به نومره سی گوری و بولای خوشکه که ی له (پاتا هولم^(۴)) سه فه ری کرد، له وی دوا ی چهن د مانگیک مرد. نیمه ی مندالان، (نیلین نیلسون) مان به (لاللا)^(۵) بانگ ده کرد، زیاتر له په نجا سا له گه له نه نکم و خیزانه که ی دایکدا ژیا.

نه نکم و لاللا ته و او یک له هاو خولقیه کی هاو به شدا ژیان که زور زور سنور به زانندی به کتر و ناشتیبو نه وه ی له خوده گرت، به لام نه وه هه رگیز نه خرایه ژیر پرسیار. بون نه وه باله خانه گه وره یه (ده شی گه وره یه ش نا) ی گه رکه بیده نکه که ی (تریدگورد سگاتان) به رجه سته بوونیک بووی بولنیایی و سیحر. نهو هه موو کاتژمیره ی که کاتیان ده ژمارد، نهو تیشکی خوره ی که له سه ر سه وزاییه بی سنوره کانی سه ر فه رشه کان پیاسه ی ده کرد. ناگر له ناگردانه کاندای بونیک خوشی لیده هات، له بوری دوو که لکیتشه کاندای نیله ی ده هات و له کلاور ژونه کانی شدا جیره. جارنا جار گالیسکه یه کی سه ر به فر له خواره وه به شه قامه که دا تیده په ری و زینگی هه زنگوله کانی ده گه یه گوئی. کالیسای (دومشیرکان)^(۶) زنگی نویتز یاخو زنگی به خاکسپاردنی لیده دا. به یانی و نیواره زینگی هه زنگه کانی (گیونیتلا)^(۷)، ناسک و دوور ده گه یینه گوئی.

کورسی و قه نه فه کونه کان، په رده قورسه کان، تابلو تاریکه کان. له سه ری راره وه دريژو تاریکه که وه، ژووریک سهر هه بوو که چوار کونی له ده رگای نیتیک نه رزی ژووره که دا، تیدابوو. کاغه زی سووری دیوار، کورسیه عه رشیک له ته خته ی ما هوگی و مه خمه لی ریشالدار دروستکراو و به مس و زه خره فه رازینراو. دوو پیپلیکانه ده چوونه وه سه ر عه رشه که که به کومباریک نه رم پوشرابوون. هه ر که ده لاقه ی قورسی کورسیه که ت هه لده دایه وه، نه وسا به بینینی هه لدریک له تاریکی و له بون سه رت ده سووما. دانیشتن له سه ر عه رشه که ی نه نکم غیره تیک ده ویست.

له راره وه که دا ناگردانیک ناسن هه بوو که بونیک تاییه تی له خه لووزی سووتاو و میتالی داخبوو، په خش ده کرد. (لاللا) له موهق شیبوی تاماده ده کرد که بریتی بوو له

- 4- Pataholm
- 5- Lalla
- 6- Domkyrkan
- 7- Gunillaklockan

شوربای به سوودی سلق، بونیک گهرم و خوش به هه موو ماله که دا بلاوده بووه و به هیزتر له گه له بونه شاره کانی تری ژووره نه یینییه که دا یه کانگیر ده بوو.

بو که سیک کی کورته بالا که به سه ر عه رده که دا رویشتبا، بونی پاکشی و بونی تیزی ده رمانی مورانه ی فه رشه کان به سه ریدا ده چوو، کاتج فه رشه کان به لولکرای به درتیبی مانگه کانی هاوین هه لده گیران، نیدی بونی نهو ده رمانی مورانه یه یان هه لده مژت. هه موو روژانیک هه یینی، لاللا عه رده ته خته ییبه کونه که ی به مومی هه نگوین و ته ربه نتین، که بونیک سه رگیکه ری هه بوو، پولیش ده کرد. عه رده ته خته ییبه زبر و چال چاله که بونی سابوونی شلی لیده هات. راخه ره مشه ماکان به مادده یه کی بون ناخوشی تیکه له ناو و شیر ی پیس ده سپردان. خه لکی به و ناوه دا ده رویشتن و ده تگوت به نیو سه مفونیایه ک له بوندا دین و ده جن: بونی پوره، بونی عه تر، بونی سابوونی قیر، بونی میز، بونی سیکس، بونی ناره قه، بونی کریمی قش، بونی پیسای و بونی چیشتن. هه ندیک که س به شیوه یه کی گشتی بونی ئینسانیان لیده هات، هه ندیک که سی تر بونی دلنیایی و هه ندیک تر بونی هه رشه یان لیده هات. پوره (نیمما) ی قه له و، پوری بابم، بارو که یه کی ده نایه سه ر سه ر که چه له که ی که به مادده یه کی تاییه تی به سه ربه وه ده نووساند، له به رنه وه هه موو کاتیک پوره (نیمما) بونی زه مقی لیده هات. نه نکم بونی "گلیسرین و گولاو" ی لیده هات، نه وه جوهره پیکهاته یه ک بوو که ته و او یک به هاسانی له نه جزاخانه ده کردا. دایکم بونی خوش بوو وه ک بونی فانیللا، کاتج تووره ده بوو، گه نده مووه کانی سه رلیوی ته رده بوون و که مه بونیک له میتال ده ورووژان. کیزه دایه نیک خروخه پان و پرچ سوور و شل هه بوو که ناوی (میریت)^(۸) بوو، بونیک لیده هات که نهو بونه له لای من له هه موو بونیک خوشتربوو، خوشترین شت به لامه وه نهو ده بوو له سه ر ته خته نوینه که ی بنوویت و سه ر بنیته سه ر باسکی و که پوو بنیبت به جلکی زبری نووستنه که یه وه.

دونیا یه کی نغرو له رووناکي و له بون و له ده نگ. گه ر نارام بام و ریک هه ر نه و کاته ی بمویستبا بنووم، ده متوانی له ژووریکه وه خوم به ژووریک تر دا بکه م، هه موو ورده کاریه کم ده بینین و ده مزانین و هه ستم پیده کردن. له نارامیبه که ی لای نه نکمدا، زه نیم کرایه وه و بریاری دا هه موو شتیک تا نه به د له خویدا بیاریزی. نه دی باشه نهو هه مووه کوپه چوون؟ ناخو هیچکام له منداله کانم نهو کاریگه ریبه هه سستیانه می بزماوه ته وه؟ ناخو بونیاده م ده توانی کاریگه ری هه ستی، نه زمونه کان و دونیا بینیه کانی به میرات بو میتیته وه؟

ئەو پوژان و هەفتە و مانگانەى لای نەنکم، رەنگە بەرامبەر پتووستى بەردەوامى من بووبى بۆ بێدەنگى و ياسا و ديسپلین. گەمە تاکە کەسبى کەنى خۆم دەکردن بەبى ئەوى پتووستم بەکەس بىت وازىم لەگەڵ بکات. نەنکم لای مېزى نووسىنەوه لە ژوورى نانخواردن دادەنېشت، جلکى رەشى بەرەبرە رۆکى گەورە و شىبى خەت خەتەوه لە بەردا. کتیبى موتالا دەکرد، یان خەرىكى حېسابکارى یاخۆ نامەى دەنووسى، پاندانە نووک پۆلا بېنەکەى بەئەسپایى جىرەى دەهات. (لاللا) لە موبەق خەرىكى ئېش بوو، لەبەر خۆبەوه گۆرانى دەچرى. من سەرم بەسەر شانۆ بووکە شووشە کەمدا شۆزە کردەوه، لێدەگە پام پەردەى شانۆکە بە شىبەهەى هەژنەر بەسەر دارستانە تارىکەکەى (کلاوسور) یان هۆلى رووناکى ئاھەنگەکەى (ئاسکونگیتندا) هەلبدرىتەوه. گەمە کەم دەیکردمە سەرگەورەى شانۆکە و خەياللم ئەو شوینەى پر لە خەلک دەکرد.

رۆژىکى یەکشەمە خەبەرم بوو و ئازارى قورگم هەبوو، پتووستى نەدەکرد بۆ قوداسى بالا بچم، بەتەنى لە مالهە مامەوه. بەھارىکى زوو بوو، تېشكى خۆر بەھەنگاوى خېرا و بېدەنگ دەهات و لەسەر پەردە و تابلۆکان دەجوولە. کاتى دانېشتم و پالم بەیەکىک لە قاچە ئاوساوەکانى مېزە زلەکەى هۆلى نانخواردنەوه دایەوه، بېنیم مېزەکە بەژوور سەرمەوهیە. کورسبىەکان بەدەورى مېزە کەدا بوون و دیوارەکان بەکاغەزىکى تارىکى ئالتوونى پۆشرا بوون و بۆنى کۆنیاى لێدەهات. مېزە تاقدارەکە لەودىومەوه وەک قەلا بەرز دەینواند، سوراحى و جامە کریستالېیەکان لەنیو ئەو رووناکىیە بزۆزەدا پرشنگیان دەدا. بەدیوارەکەى لای چەپەوه تابلۆبەکەى گەورە هەلئاسرا بوو کە خانووى سپى و سوور و زەردى پېشان دەدا، لەئاویکى شیندا رۆنرا بوون و بەلەمى لاکىشەبى بەئاوەکەدا تێدەپەرىن.

کاتژمېرەکەى ژوورى نانخواردن کە خەرىک بوو لە ساپیتە زەخرەفەکراوەکەى دەدا، وەکى بونیا دەمبىکى مۆن و گۆشەگىر لەگەڵ خۆیدا دەدا. لەویدا دانېشتبووم و دەمتوانى لەو سەوزاىبى دەوشاوەبەى سالتۆنەکەوه، ناووەه بېنیم. دیوارە سەوزەکان، فەرشەکان، قەنەفەکان و پەردەکان، لەویدا لاو لاو و خورما لە ئىبنجانەى سەوزدا روابوون. دەمتوانى ئەو ژنە رووتە سپىبە چاوەکەم کە باسکەکانى قرتابوون، نەختىک بۆ پېشەوه چەمبىووەوه و بەزەردەخەنەبەکى گچکەوه تەماشای دەکردم. لەسەر بېرۆ پەنماوە بەئالتوون توندوتۆلکراو و قاچ ئالتوونىبەکە، کاتژمېرەکى ئالتوونى لەژێر کەمامەبەکى شووشەبىدا هەبوو. بەرەو رووى مینای کاتژمېرەکە کورپىکى جىحیل پالى دابۆوه و فلوتى دەژەند. لەتەنېشت کورپە جىحیلەکەوه، خانمىکى گچکە شەبەقەبەکى زلى لەسەردا و تەنورەبەکى کورتى لەبەردا.

هەردووکیان ئالتوونى. هەر کە سەعات دەبوو دەوازدە، کورپە جىحیلەکە فلوتەکەى دەژەند و کىژەش دەکەوتە سەما.

ئەلعان تېشكى هەتاو پېدەبى و ئاویزەکانى چرا کریستالېبەکە هەلئە ئابىستى، تېشکەکە بەسەر تابلۆى ئەو خانووانەى کە لەئاودا رۆنراون، دەجوولتى و سپىتیبى پەیکەرەکە نەوازش دەکات. هەنووکە زەنگى کاتژمېرەکان لێدەدرین، هەنووکە کىژە ئالتوونىبەکە دەکەوتە سەما، کورپەکە فلوت دەژەن، هەنووکە خانە رووتەکە وەرەچەرخى و سەرم بۆ دەلەقینى، هەنووکە مەرگ داسەکەى لەسەر روو پۆشە مشەمماکە و لە دالانە تارىکەکە هەلئە گرتەوه، ئەز دەبېنیم، زەردەخەنەى کەلەسەرە زەردەکەى دەبېنیم، قەلەفە تارىک و درتەکەى بەرامبەر چوارچىوەى دەرگای دەرەوه دەبېنیم.

دەخوازم روخسارى نەنکم بېنیم. وینەبەک دەهینمە پېشەوه کە وینەى باپېرەم، بەرپۆبەرى ترافىک، نەنکم و هەر سى کورپى مېردەکەى تېداىە. باپېرەم بەشانازىبەوه لە دەستگىرانە جاحیلەکەى دەنۆرى، رېشە رەشەکەى جوان چاککراو، عەینەکەکەى لە چوارچىوەى ئالتوون، یەخەى بەرز، جلکى پېش نىوەرۆى بى خەوش. کورپەکانى قىنج و قىت راوہستاون: کورپانى جىحیل، بەلام خاوەن نىگای نادانیا و سىمای نەرم. عەدەسەبەکى گەورەکەرى تر دەهینم و لە هیلەکانى روخسارى نەنکم دەکۆلمەوه. نىگای رووناک بەلام تېز، روخسارى خېر و گۆشەن، چەناگەى پتەو و دەمى سەرەراى زەردەخەنە خۆنەو بىستانەکەى نىو فۆتۆگرافەکە، قۆچاخ. قژى پر و رەش، بەوردى چاککراو، بونیا دەم ناتوانى بلتى کە وى جوانە، بەلام بەئىرادە و بەزنگى و بەخولق پرشنگ دەدات.

ئەو دوو تازە بووک و زاواىە گوزارشتىکى بەهېز لە باوەرپەخۆبوون وەدیار دەخەن. وەک ئەوى بېژن: ئىمە رۆلەکانى خۆمان وەرگرتوون و لەخەياللى ئەو دەداین ئەو رۆلانە بېنیم. کورپەکان لە بەرامبەر ئەو دەدا وادەردەکەون پەرت، ملکەچ و رەنگىشە یاخى.

باپېرەم خانووبەکى هاوینەى لە (دیوفنېس)^(۹)، رۆنابوو کە یەکىک بوو لە جوانترین ناوچەکانى (دالارنا) و دەینۆرى بەسەر رووبارەکە و ئەرزى رووتەن و کوختى هاوینەى شوانان و پشتمىرە مەرئەکانىان و گردۆلکەکاندا. خانووەکە لەودىو گردۆلکەکانەوه شىن دەچۆوه. لەبەرئەوى باپېرەم حەزى لە قەتار بوو، بۆبە هیللى ئاسنەکە تەنھا لىژاىبەکى چەند سەد مەترى لە خوار خانووەکەبەوه بوو. دەیتوانى لە هەیانەکەیدا

دانیشتی و وادهی ئه وهشت قه تاره راگری که چواربان به یهک ئاراسته دهاتن و دووان له وه تاران ههش هی شمهک بوون. ههروه ها دهیتوانی پردی هیللی ناسنی سه ر پووباره که ببینی که خودان ته کنیکیتی وه ستایانه ی بیناسازی و جیگهی شانازی وی بوو. من له کوشیدا داده نیشتم، به لام خۆیم له بیر نییه. په نجه گۆشه ییبه تیزه کانم له وه وه بۆ ماونه ته وه، دهشی په رۆشیشم بۆ قه تاری بوخاری هه ره له وه وه بۆ ما بینه وه.

وهک باسم کرد نه نکم به جحیللی بیته ژن ده که وی. جلکی رهش ده پۆشی و پرچی سپی ده بی. منداله کانی ژن ده هین و شوو ده که ن و مال جیدیلن. ئیدی ئه ویش به ته نی له گه ل (لاللا) دا ده مینیتته وه. دایکم گپرایه وه که جگه له (ئیرنست) ی کوره گچکه ی، نه نکم هه رگیز که سی خۆش نه ویستوه. دایکم گه ره کی بووه خۆشه ویستی وی وه ده سپینی به وه ی به هه موو شیه وه که هه ولی داوه له و بچی، به لام نه ی تانیه وه و شکستی هینا وه، له به ره وه ی دایکم له که سی تیبه نه ره مه کان بووه. باوکم نه نکمی وهک پیریتیکتی دلره ق و شه رانگیز وینا ده کرد. هه لبه ت وی له و جو ره دا وه ریه دا به ته نی نه بوو.

له گه ل ئه وه شدا خۆشترین پۆژانی تافی مندالیم لای نه نکم گوزه رانده. به ئه قینیکتی زیر و لیک حالیه بوونیکتی ئینتیویتیفانه وه (*) هه ل سوکه وتی له ته کدا ده کردم. له و شتانه: ئیمه خۆمان له سه ره جو ره پیتوالیکت ریهینا بوو که وی قه ت لیتی لانه دا. به ره له شیو، له سه ره قه نه فه سه وه که ی داده نیشته ی و بۆ ما وه ی سه عاتیک ده مو دۆمان ده کرد. نه نکم له به ره ی دونیا وه قسانی بۆ ده کردم، له به ره ی ژبان و مرده وه (که ئه وکات پووبه ریکتی فراوانی له بیر کرده وه مدا داگیر کرده بوو). ده یویست بزانی چۆنا و چۆنی بیرده که مه وه، به وردی گوئی بۆ راده دپیرام، ده خاله تی له درۆ گچکه کا نا ده کرد و به گالته جار ییه کی ها ورپیه انه وه ئه و درۆ یانه ی له قسه کا ندا بژاره کردن، هینامیه سه ره ئه وه ی که وهک خۆم بدویم، ته وا ویک وهک مرۆقیکتی راسته قینه، به بی ده مامک بازی.

هه میشه وتوێژه کا مان گه مارۆ درابوون به بوولیه کان، به سیحر و به ئیواره کانی زستان. نه نکم تاییه تمه ندیه کی سه ره نجر اکتیشتی هه بوو. ئه ویش ئه وه بوو حه زی ده کرد بچیت بۆ سینه ما و فیلمه که بۆ مندالان رتگه پیدراو بیت (به یانیانی دووشه عومان به هوی ریکلامی سینه ما وه له لاپه ره سیی پۆژنامه ی ئوپسالای نویدا)، ئیدی سه ر دانی سینه ما پیتوستی

نه ده کرد چا وه پتی شه مه یاخۆ پاش نیوه روانی یه کشه مه بکرت. ته نها شتیک هه بوو که ده بووه کۆسی به رده م ئه و شادومانییه مان، ئه ویش پیتا وه (۱۱) خه ته رنا که لاستیکه کانی نه نکم بوو. نه نکم پیتچه وانیه ی من، حه زی له دیه نه عه شقبازییه کان نه بوو. بۆیه هه ره که کوره عاشق و دولبه ره که ی زیاتر په رۆشی یه کدی ده بوون، ئه وسا پیتا وه کانی نه نکم ده که وتنه جیره جیره. ئه وه ده نگیکتی خه ته ری وا بوو که هۆلی سینه ما که ی لی پرده بوو.

به ده نگی به رز شتمان بۆ یه کتر ده خوتنده وه، حه کایه تی خه یالییمان بۆ یه کتر ده گپرایه وه، به تاییه تی ئه و حه کایه تانه ی باسیان له ختو و تارمایی و با به تی ترسینه ری تر ده کرد. ههروه ها وینه ی "زه لام" مان ده کیتسا له شیوه ی حه کایه تی زنجیره ییدا. یه کیکمان په سمیکتی ده کیتسا، ئه وی ترمان له کیشانی په سمیکتی تر دا به رده وام ده بوو، ئیدی به و شیوه یه پوودا وه که په ره ی ده سه ند. بۆ ما وه ی چه ند رۆژیک په سمی ئه و "پوودا" انه مان ده کیشان، که جاری وا هه بوو ده گه یشته چل په نجا وینه. تیکستمان بۆ حالیه بوون له با به ته که له نیوان وینه کا ندا ده نووسی.

رپوره سمی ژبان له تریدگوردگانان، (کارۆلینسکییانه) (۱۲) بوو. کاتی ناگر له ناگردانه خشتیه که دا پیده بوو، ئیمه له نوینه کا مان ده هاتینه درۆ. ئه وه مانای ئه وه بوو که سه عات حه وته. ئا و به خۆ دا کردن له ئه ستیرکیکتی ته نه که یی پر له ئاوی زۆر ساردا، به رچایی که بریتی بوو له شو ریای ئاردی جو و جو ره نانیکتی په قی که ره پیداسا واراو. نویتی به یانیی. وه زیفه نووسینه وه یاخود ده رسوده ور به چا و دپیری نه نکم. سه عات یه ک واده ی چا خوارده وه به بابۆله وه. پاشان چوونه ده ره وه له هه ره جو ره که شو هه وایه کدا، گه ران بۆ ته ماشا کردنی تابلۆی سینه ماکان: سکاندیا، فیرس، رۆده کشارن، سلۆتس، ئیدا (۱۳) شیو سه عات پینچ، هینانه ده ره وه ی یارییه کۆنه کان، ئه وانیه که له مندالی خاله (ئیرنست) (۱۴) ما بوونه وه و هه لگیرابوون. خوتنده وه به ده نگی به رز، نویتی ئیواره. لیدانی زه نگه کانی گیونیتلا. ئیتر سه عات نۆ ده بووه شه و.

۱۱- pampusch پیتا ویکتی لاستیکیه، به سه ره پیتا وای ناساییدا له بی ده کرتیت بۆ خۆ پاراستن له ته ری و سه رما.

۱۲- ناماژه یه بۆ شیوازی ژبان له نۆردوی (شا کارل) ی دووانزه مه دا. و.ک

13- Skandia, Fyris, Röda Kvarn, Slotts, Edda

14- Ernst

10- Ernst

(*) - intuitiv هه دس.

پالدانه‌وه له نیتو جیگه‌داو گوپرا دیران بۆ بیده‌نگی. روانین له پروناکی گلتۆیی داریتیه‌که‌ی جادده که پرشنگ و سیتبه‌ری له‌سه‌ر ساپیته‌که ده‌خولتقاند. هر که بارپیزه‌ی به‌فر به‌سه‌ر ده‌شته‌که‌ی ئۆپسالادا هه‌لیده‌کرد، با گلتۆیه‌که‌ی ده‌هینا و ده‌برد، سیتبه‌ره‌کان لول ده‌بوون، ده‌نگی قرچه‌قرچ و فیکوه‌ور له ناگردانه خشتیبه‌که‌دا ده‌گه‌یشته‌ گوی.

یه‌کشه‌موان سه‌عات چوار شیمومان ده‌کرد. ئەوسا پووره (لۆتین) ^(۱۵) ده‌هات. ئەو له خانوویه‌کی میسیۆنیر* دیرینه‌کانا ده‌ژیا و له‌قوتابخانه‌ش هاو‌پۆلی نه‌نکم بووه، له‌وئ ئەوان له یه‌که‌مین کیژه مه‌کته‌بلویه‌کانی ولات بوون. پووره لۆتین بۆ کاری میسیۆنیری سه‌فه‌ر بۆ چین ده‌کات، له‌وئ جوانی خوئی و ددانه‌کانی و چاوپێکی له‌ده‌ست ده‌دات.

نه‌نکم ده‌یزانی من قیزم له پووره لۆتین دیته‌وه، به‌لام پیتوبوو که ده‌بێ جۆش‌بدریم. له‌به‌رئه‌وه له شیک‌کردنه‌کانی یه‌کشه‌مواندا له ته‌نیشته پووره (لۆتین) ده‌و دایده‌نام. من رێک که‌پووه موواویسه‌که‌یم ده‌بینی که هه‌میشه چلمیکی زه‌ردی سه‌وزباو له‌کونه که‌پوویدا بوو. سه‌رباری ئەوه‌ش بۆنی میزی وشکه‌وه‌بووی لیده‌هات. که ده‌وا تا‌قمی ددانه‌که‌ی ته‌قه‌ی ده‌هات، که چیشته‌ی ده‌خوارد قاپه‌که‌ی ده‌نوسان به‌ده‌مییه‌وه و ده‌یلوشکاند. هه‌ندئ جار ده‌نگی نه‌رهبه‌کی تاساو له‌ زگیبه‌وه ده‌هاته‌ ده‌رئ.

ئەو بونیاده‌مه‌ قیزه‌ونه‌ خه‌زنه‌یه‌کی هه‌بوو. دوا‌ی شیو و قاوه‌خواردنه‌وه، له‌ سندوقی‌کی ته‌خته‌ی زه‌رددا، سیتبه‌ره‌ شانویه‌کی چینی ده‌رده‌هینا. سه‌رچه‌فیک به‌ده‌رگا‌که‌ی نیوان سالۆنه‌که و هۆلی ناخواردنه‌وه ده‌کرا، گلتۆپ ده‌کوژتینرایه‌وه و ئەوسا پووره لوتین ده‌که‌وته نومایش‌کردنی شانۆ سیتبه‌ره‌که‌ی (ده‌بوو له‌و کاره‌دا گه‌لیک به‌ده‌ست‌وردی: ئاخ‌ له‌یه‌ک کاتدا ژماره‌یه‌ک فیگۆری ده‌جوولاندن و هه‌موو ده‌وره‌کانی‌شی ده‌بینین، کوتوپر په‌رده‌که ده‌بووه سوور یان شین، کوتوپر شه‌یتانی‌یک به‌ناو سووره‌که‌دا ده‌هات، مانگی‌کی ته‌نک له‌ شینه‌که‌دا هه‌لده‌هات: کوتوپر هه‌موو شتی‌یک ده‌بووه سه‌وز، ماسیگه‌لی سه‌یر و سه‌مه‌ره له‌ قوولایی زه‌ریادا ده‌جوولان.)

هه‌ندئ جار خالۆکان بۆ سه‌ردان ده‌هاتن و ژنه‌ ترسناکه‌کانی‌شیان له‌ته‌ک خو‌بان ده‌هینان. پیاوه‌کان قه‌له‌و، ریشن و به‌ده‌نگی به‌رز ده‌وان. ژنه‌کان شه‌پقه‌ی زل له‌ سه‌رداو بۆنی ئەو ئاره‌قه‌یه‌یان لیده‌هات که له‌ په‌یجۆری خو‌بانا ده‌ریان‌ده‌دا. من هه‌ولم ده‌دا

15- tant Lotten

(*) missionär موبه‌شیر، بلاوکه‌ره‌وه و موژده‌ده‌ری ئاینی مه‌سیحی. و.ک

هه‌رچه‌ندی‌ک کرابا خو‌م دووره‌په‌ریز راگرم. به‌لام به‌رز ده‌کرامه‌وه، باوه‌شم پیندا ده‌کرا، ماچ ده‌کرام، نوقورچ و گازم لئ ده‌گیرا. هه‌روه‌ها ده‌بوومه جیگه‌پرسیاری خه‌مخۆرانه‌ی خیرای وه‌ک: ئه‌رئ ئەم هه‌فته‌یه ته‌نووره سووره‌که‌ی له‌به‌رکرد، هه‌فته‌ی پیتشوو میزی زۆر به‌خۆیدا کرد. ئاده‌ی ده‌م بکه‌روه‌ه بزانه‌م چ ددانیکت ناله‌قئ، شتی‌کی پیس هه‌یه، ئا با ده‌ری بێنین، ده‌ی (ده) فلس ^(۱۶) یشت ده‌ده‌ینئ. من پیتموایه‌ خه‌ریکه ئەم منداله به‌ره‌و خیلی ده‌چئ، ئاده‌ی سه‌یری په‌نجه‌کانم بکه، ئا وایه، ئەوه‌تا چاوپێکیان باش نایه‌ته‌وه، ئاخ‌ بونیاده‌م پیتوسته‌ وه‌ک چه‌ته‌ی زه‌ریا بیینی. ئاده‌ی ده‌مت داخه، تۆ زۆر ده‌م ده‌که‌یته‌وه، له‌راستیدا تۆ لوی زیاده‌ له‌ که‌پووتایه، ئەو که‌سه‌ی زۆر ده‌می بکاته‌وه گیلۆکه‌ ده‌نوینئ، وا باشه نه‌نکت خه‌می نه‌شته‌رگه‌ریبه‌کت بۆ بخوا، خه‌راپه‌ ئاوها به‌ده‌می کراوه‌هه‌ بییت و بچیت.

خیرا خیرا ده‌جوولان، نادلتیا ده‌یان‌نۆری. ژنه‌کان سیگاریان ده‌کیشا. له‌به‌رچاوی نه‌نکمه‌دا له‌ ترسدا ئاره‌قه‌یان ده‌رده‌دا و ده‌نگیان زیقن ده‌بوو. ئەوانه‌ ده‌م و چاوی خو‌بان په‌نگاندبوو.

گه‌رچی ئەوانه‌ دایک بوون، به‌لام له‌ دایکم نه‌ده‌چوون.

به‌لام خاله‌ (کارل) ^(۱۷) له‌وانی تر جیاواز بوو.

۱۶- له‌ ده‌قه‌که‌دا (ئوره) به‌کارهاتوه‌ که دراویکی که‌مه‌های سویدییه.

17- morbror Karl

تیپه‌ری: زهنگۆله‌کانی زرنه‌گیان ده‌هات و ویله‌کانی، شه‌قامه‌چه و پێژه‌که‌یان ده‌رووشاند و ناله‌قورسه‌کانی ده‌نگیان ده‌دایه‌وه.

من له به‌کێک له ژووره‌کانی نیتزیکیان له‌سه‌ر عه‌رده‌که دانیشتیووم، من و خاله‌کارل هه‌ر رێک ئه‌و کاته له به‌ستنی هیتلی ئاسنی ئه‌و قه‌تاره‌ بپوینه‌وه که وه‌ک دیاری جیژنی له دایکبوون له پوره (ئاننا) ی بێ ئه‌ندازه ده‌وله‌م‌ندم وه‌رگرتیو. نه‌نکم له ناکاوێکرا له‌ده‌رگا‌که‌وه وه‌دیارکه‌وت و به‌نه‌غمه‌یه‌کی سارد، خاله‌کارلی بانگ کرد. خالم هه‌ستا، هه‌ناسه‌یه‌کی هه‌لکێشا، چاکه‌ته‌که‌ی له‌به‌رکرد و هه‌یله‌که‌که‌ی به‌سه‌ر ورگیدا دادایه‌وه. هه‌ردووکیان له سالۆنه‌که دانیشتن. گه‌رچی نه‌نکم ده‌رگا‌که‌ی داخست، به‌لام که‌لا که‌وت. هه‌روه‌ک ئه‌وه‌ی ته‌ماشای دیمه‌نیکی شانی بکه‌م، ده‌متوانی بکه‌ومه‌ دووی بینینی هه‌موو شتیکی.

نه‌نکم ده‌دوا و خاله‌کارلیش لچه‌ئه‌ستوره‌ شینه سووریاوه‌که‌ی هه‌لده‌قورتاند. سه‌ره‌زه‌که‌ی زیاتر و زیاتر به‌نیوان شانه‌کانیدا پۆده‌چوو. له راستیدا خاله‌کارل زرخال بوو، ئاخ‌وی کوره‌گه‌وره‌ی می‌رده‌که‌ی نه‌نکم بوو - سالانیکی زۆر له‌و گچکه‌تر نه‌بوو.

نه‌نکم بپووه‌ وه‌سیی وی: خالم سه‌ری نه‌خۆش و نه‌بده‌توانی به‌ئیشوکاره‌کانی خۆیدا رابگا. هه‌ندێ جار ده‌که‌وته‌ شیتخانه‌وه، به‌لام به‌زۆری لای دوو خانمی ته‌مه‌ن مام ناوه‌نجیی ده‌ژیا و ئه‌وان به‌شپوه‌یه‌کی هه‌میشه‌یی خۆراکیان ده‌دا و سه‌ره‌رشتیبیان ده‌کرد. وه‌کی سه‌گیتی گه‌وره‌خۆشه‌ویست و نازداربوو، به‌لام ئه‌لعان ئیدی پیتی زۆر لیتراکیشا‌بوو: به‌یانیه‌کیان به‌بێ پانتۆل یاخۆ ده‌رپیتی کورت له ژووره‌که‌ی ده‌رده‌په‌رێ و به‌توندی باو‌ه‌ش به‌پوره (بیدا)^(۱) دا ده‌کا و ماچارانیتی ته‌ری ده‌کا و یه‌ک ریز قسه‌ی نه‌شیاویشی پیده‌لتی. به‌لام پوره‌بیدا به‌پیتچه‌وانه‌وه‌ ناترسی، به‌لکوو به‌هیمنی، رێک نوقورچ له‌و جیگه‌یه‌ ده‌گرێ که‌ پزیشک ده‌ستنیسانی کردوه. ئیدی پاشان ته‌له‌فۆن بۆ نه‌نکم ده‌کات.

خاله‌کارل په‌ژێوانیه‌کی قورس دایده‌گرێ و کولی گریانی به‌رده‌بێ. ئاخ‌ر ئه‌و بونیاده‌میکی بپوه‌ی بوو، هه‌موو یه‌کشه‌موانیک له‌گه‌ل پوره (ئیسیتیر)^(۲) و پوره (بیدا) دا بۆ کلیسای میسیۆن ده‌چێ. به‌قاته‌ ره‌شه‌که‌شخه‌که‌یه‌وه، به‌چاوه‌ میه‌ره‌بان و ده‌نگه‌خۆشه (باریتۆن)^(۳) که‌یه‌وه تا راده‌یه‌ک هه‌ر به‌واعییز ده‌چیت. له‌هه‌ر

1- tant Beda
2- tant Ester

۳- baryton ده‌نگیتی پیاوانه‌ی نیوان هه‌ردوو جۆری ده‌نگی باس و تینۆره. و.ک

خاله‌کارل له‌سه‌ر قه‌نه‌فه‌ سه‌وزه‌که‌ی نه‌نکم دانیشت و نه‌نکم که‌وته‌ سه‌رکۆنه‌کردنی. خالم زه‌لامیتی که‌ته و قه‌له‌و و نیوچه‌وان به‌رز، که‌له‌و کاته‌دا له‌ شپه‌زه‌بیدا گه‌ژبوو، ته‌وقه‌ سه‌ری که‌چه‌ل به‌په‌له‌ی قاوه‌یی په‌نگه‌وه، چه‌ند موویه‌کی په‌راگه‌نده‌ی لوول به‌پشتی ملیه‌وه، مووه‌په‌کانی گوێچکه‌ی سوور. ورگی به‌سه‌ر رانیدا که‌وتوو، چاویلکه‌که‌ی که‌له‌ شیدا ته‌ماوی بپوو، چاوه‌میه‌ره‌بانه‌ شینه‌تۆخه‌ مه‌یله و وه‌نه‌وشه‌بیه‌که‌ی حه‌شاردا‌بوو. ده‌سته‌قه‌له‌وه‌ نه‌رمه‌کانی له‌ نیوان ئه‌ژنۆیدا گوشاردابوو.

نه‌نکم گچکه‌ و قینج له‌سه‌ر کورسییه‌که‌ی لای میزی سالۆنه‌که‌وه‌ دانیشتیو. په‌نجه‌وانه‌یه‌کی کردبووه‌ په‌نجه‌ی دۆشاومژه‌ی ده‌ستی راستی. هه‌ندێ جار که‌ ددانی به‌ وشه‌یه‌که‌دا ده‌نا، ئه‌و په‌نجه‌یه‌ی که‌ په‌نجه‌وانه‌که‌ی تیدا‌بوو، ده‌کیشا به‌روومی‌زه‌ بریقه‌داره‌که‌دا. هه‌روه‌ک جارێ جلیکی ره‌شی له‌به‌ردا، یه‌خه‌ی سپی و گولتیکی له‌ به‌ردی گرانبه‌های به‌به‌رۆکه‌وه‌ کردبوو. به‌به‌رۆکه‌که‌ی پۆژانه‌ی سپی و شینی خه‌تخه‌ت، پرچه‌پر و سپیه‌که‌ی به‌تیشکی هه‌تاو ده‌بریا‌یه‌وه، پۆژتیکی ساردی زستان بوو، ئاگر له‌ ئاگر‌دانه‌که‌دا نیله‌ی ده‌هات و په‌نجه‌ره‌کان به‌چلووره‌ی گول پۆشرا‌بوون. کاتژمی‌ری ژێر که‌مامه‌ شووشه‌بیه‌که‌ به‌لیدانی زه‌نگی خیرا، سه‌عات دوا‌زده‌ی راگه‌یاند و ئیدی کیژه‌شوان بۆ کوره‌شوانی خۆی که‌وته‌ سه‌ما. گالیسکه‌یه‌کی سه‌ر به‌فر به‌ژێر ده‌روازه‌گومه‌زیبیه‌که‌دا

پیداویستییه کدا بۆ ههر ئیشیک دهکه ویتته خو، دهبیتته جوړیک له مجبوری بی مووچهی کلیسا، له داوه ته کانی قاوه خواردنه وه و کووونه وه کانی بهرگدرووندا به ستایشه وه ته ماشای ده کریت، له ویدا به خو شحالیه وه و به دهنگی بهرز دهکه ویتته خویندنه وه و ژنانیش خو بان به کاره دهستییه کانیانه وه خهریک دهکه ن.

له راستیدا خاله کارل که سیکي داهینره بوو. ئاخرو ی بهرپوه به رایه تی (مافی داهینانگه لی پادشایه تی)^(۴) به چندی وینه و راقه کاری ته نیبوو، که چی سهرکه و تیتیکي که می وه دهست هینابوو. له سه دان داواکاری نامه ته نها دوو انبان هه لئار دبوون که بریتی بوون له: مه کینه به که که هموو په تاته به که ده کاته به که قه باره و فلچه به کی ئوتوماتیکي ئاوده ستخانه ش.

خاله کارل گه لینگ خانه گومان بوو. زیاتر غه می ئه وه ی بوو نه با که سیک تازه ترین بیرۆکه کانی بدزی. له بهرته وه ئه و پارچه قاقزانه ی که بیرۆکه کانی له سه ر ده نو سین، له بهرگیکي مشه ما ده نان و له نیوان پانتۆل و ده ری کورته که یدا هه لیده گرتن. ئه و بهرگه مشه مایه شتیکي پتویست بوو، چونکه خالۆم که سیکي میزن بوو. هه ندی جار و به تاییه تیش له میواندارییه گه وره کانا نه یده توانی ددان به خویدا بگری و بهرگه ی نازاره نه یینییه که ی بگری. ئیدی قچی راستی له پای کورسییه که ی ژیره وه ی ده ئالاند، نیوه هه ستانیک هه لده سا و لیده گه را پانتۆل و ده ریپیکه ی ژیره وه ی به هورۆمی شله مه نییه کی شله تین ته ر بن. نه نکم و پوره ئیستیر و پوره بیدا، ئه و خاله لاوازه ی خالۆم به لده بوون و له و کاته یدا به دهنگیکي تیز و خیرا بانگیان لی ده کرد: "کارل!" و ئیدی به ربان به و پیداویستی خو به تال کردنه وه یه ده گرت. به لام جاریکیان (خاتوو ئاگدا)^(۵) رۆحی ده چی کاتی گویی له دهنگی چزه چزیک ده بیت که له ئاگردانه سووره وه بووه که وه دی، که ده چی ده بیستی خالۆم میز به ئاگردانه که دا ده کا. کاتی خاله کارل به و وه زعه وه ده گیری، هاوارده کا: وای، من لیره دا راوه ستاوم و شلکینه ده برژیم!

من خاله کارل ستایش ده کرد و له دلّه وه قسه که ی پوره (سیگنی)^(۶) م ده سه لماند که ده یگوت کارل له ههر چوار برا که ی تری به هره مه ندر بووه، به لام (ئالبیرت)^(۷) ی برای له

4- Kungliga Patentverket
5- fröken Agda
6- tant Signe
7- Albert

ئیره یییه وه به چه کوش ده کیشی به سه ری ویدا و به و جوړه ئه و کوره به سه ته زمانه گیرۆده ی نه خو شیبیه کی نه قلایی درنخایه ن ده کات.

من به خاله کارل سه رسام بووم له بهرته وه ی شتی زیاده ی بۆ چرا ئه فسوونا و ییه که م و سینه ماتۆگرافه که م داهینا. ئاخرو ی سه رله نو ی جیکه فیلم و عه ده سه که ی چاک کردنه وه، ئا وینه یه کی قوۆزی بۆ دانا و سی یان چهنده شریتی شووشه یی جوولای دوو لایه نه ی که خو ی رهنگی کردبوون، له سه ر تا قی کرده وه. به و جوړه خالۆم باکراوندی جوولای بۆ فیگۆره کان خولقاند. که پوی فیگۆره کان گه وره ده بوون، فیگۆره کان له هه وادا ده اتن و ده چوون، تارمایییه کان له و قه برانه ده هاتنه ده ره وه که مانگ رۆشنی ده کردنه وه، که شتی غه رق ده بوو، دایکیک که خهریک بوو ژیر ئا و ده که وت، منداله که ی به سه ر سه رییه وه بهرز ده کرده وه تا ئیدی شه پوله کان هه ردوو کیانیا ن هه لده لووشین.

خاله کارل هه ر مه تریک شریتی فیلمی به پینج ئوره ده کری و ده یخستنه نیو ئاوی گه رمی سو داوه، به و جوړه ئیمولشونه که (ماتریاله شیریه که - و.ک) له شریته که داده مالرا، دوی ئه وه ی شریته که وشک ده بووه، ئه و جا به مه ره که بی چینی، راسته وخو وینه ی جوولای له سه ر فیلمه که ده کیشا. هه ندی جار وینه ی ئه بستراکتی ده کیشان که ده گۆزان، ده ته قینه وه، ده ئاوسان و ده هاتنه وه به ک.

له ژوره پر له که لویه له که دا، قورس به سه ر میتزه که یدا داده نه و ییه وه و خهریکی کار ده بوو، فیلمه که ی به رامبه ر شریتیکی شووشه یی ته لخ داده نا که له ژیره وه رووناک کرابووه، چاویلکه که ی بۆ نیوچه وانی بهرز ده کرده وه، عه ده سه یه کی گه وره که ری ده نایه سه ر چاوی چه پی، پاییکي کورت و قوۆزی ده کیشا و چهنده دانه یه کی تر له و پایپانه ی له بهرده م خویدا، خاوتینکرا و پر له تووتن بۆ به کاره یینان، له سه ر میتزه که داده نان. من بی په روا له و فیگۆره وردیلانانه ورد ده بوومه وه که له چوارچیه ی وینه کاندا، خیرا و دلنیا، ده هاتنه پیشه وه. خاله کارل به دهم ئیشکرده وه ده دوا، مژی له پایپه که ی ده دا، ده دوا، هه ناسه ی هه لده کیشا، مژی له پایپه که ی ده دایه وه و ده یگوت:

- ئه وه (تیدی)^(۸) سه گی سپرکه که یه سه رمه وقوولات بۆ پیشه وه ده دات، باشه، زور باش ده دات. ئه وه ئیستا بهرپوه به ره دلّه قه که ی سپرک ئه و سه گه داماهه ناچارده کا به دوا دا سه رمه وقوولات بدات. تیدی ناتوانی ئه وه بکات، سه ری بهر گورسه که ده که وی،

ئەلغان ئەستېرە و خۆرگەل دەبىنى، رەنگىكى تر بۇ ئەستېرەكان بەكار دېنىن، سوور بەكار دېنىن. ئەلغان ئاوساويىك دەكەۋىتە سەرى، ئەۋىش ھەر سوورە. پېم وانىيە پوورە ئىستېر و پوورە بېدا لەمالەۋە بن، بچۆ بۆ ھۆلى نانخواردن، چەكمەچە چكۆلەكەى لای چەپى بۆفەكە بکەرەۋە، كىسەيەك شوکولات^(۹)ى شاردرادەى لىيە، «ما»^(۱۰) ئەۋى شاردۆتەۋە، چونكە دەلى من نابى تىشتى شىرىن بخۆم. بۆ چوار شوکولاتى لى بېنە، تاگات لەخۆت بى نەگىرېت.

شوکولاتەكانم دەھىنان و يەككىيانم وەر دەگرت، ئەۋىش شوکولاتەكانى تری ھەلدەدایە ئەۋدیو لچولېتە ئەستورەكەيەۋە، لېكى لاغلاۋەى دەبرېقا يەۋە. پالى دەدا بەكورسىيەكەيەۋە و بەچاوانىكى نېۋەكراۋەۋە لەۋ بوومەلېلە خۆلەمىشېيە زستانىيەى دەنۆرى. لە ناکاۋېكرا دەيگوت: دەمەۋى شتېكت پېشانەم، بەلام بۆت نىيە بۆ «ما»ى بگېرېتەۋە! ئەۋجا ھەلدەستا و دەچوۋ بۆ لای مېزى ژىر لەمپاي ساپېتەكەۋە، لەمپاكەى دادەگىرساند، رووناكېيەكى زەرد لەسەر روومېزە نەخشىتراۋ بەنەخشى خۆرەلانىيانەكە پەنگى دەدايەۋە. دادەنىشت و داۋاى لى دەكردم بەرامبەرى دانېشم. چمكى روومېزىيەكەى لە مەچەكى چەپىيەۋە دەئالاند، يەكەم جار بەپارتىز و پاشان زۆر قايم دەپېتچا و باى دەدايەۋە. دواچار چمكى روومېزىيەكەى بەردەدا و دەست و مەچەكى لە ئاست سەرقۆلە ئوتوودراۋەكەيدا خاۋدەبۆۋە. چەند دلتۆپىك لە شلەمەنىيەكى رەش دەپزايە سەر روومېزەكە.

- من دوو قات جلكم ھەن، پېۋىستە لەسەرم ھەموو پۆژانېكى ھەنى بۆ لای دايكت پېم و قات و جلكى ژېرەۋەم بگۆرم. ئەم ۋەزە ماۋەى بېست و نۆ سالە بەردەۋامە. دايكت دەستى پېمەۋەيە ۋەك ئەۋەى ھېشتا مندال بىم. ئاخىر ئەمە دادەۋرەنە نىيە، خودا ھەقى لى دەكاتەۋە، خودا ھەق لە دەسەلاتداران دەكاتەۋە. دەبېنىت وا ھەنوۋەكە تاگر لەمالەكەى ئەۋبەر شەقامەكە ھەلايساۋە!"

خۆرى زستان دەلاقەيەكى لەنېۋان ھەۋرە بەفرىيە ۋەك ئاسن خۆلەمىشېيەكەدا دەكردەۋە و رېك پەنجەرەكانى خانوۋەكەى ئەۋبەرى لە (گەمالاۋگاتان)^(۱۱)، دادەگىرساند. پېچەۋانەبوۋنەۋەى رووناكى چوارگۆشەى تارىكى مەيلە و زەردى لەسەر نەخشى كاغەزى

9- pralin

۱۰- Ma مەبەست لە نەكى بېرىمانە.

11- Gamla A°gatan

دېۋارەكە دەخولقاندا، نېۋەى روخسارى چەپى خالە كارل لەبەر ئەۋ رووناكېيە ھەلايساۋەدا بوو. دەستە لېۋوۋەۋەكە لە نېۋانماندا و لەسەر مېزەكە بوو.

كە نەنكم مرد، دايكم بوۋە ۋەسىي خالۆم. خالە كارل بۆ ستۆكھۆلم گواستېيەۋە و لەۋى دوو ژوورى بچوۋكى لە پېرېژنىكى سەر بەكلىساي سەر بەكلىساي گرت كە لە (رېنگفېگن)^(۱۲) لە نرىك (يۆتگاتان)^(۱۳) دەژيا.

ھەمان رۆتىنەكان درېژەيان ھەبوو، ھەموو جومعانىك خالۆم بۆ مالى قەشە دەھات، جلكى پاكى ژېرەۋەى ۋەردەگرت، قاتىكى بى پەلە و ئوتوودراۋى بەقاتەكەى پېشۋوى دەگۆرى و شىۋىشى لەگەل خاۋخېزاندا دەكرد. قلاقەتى ھەر ۋەك خۆى و نەگۆرابوۋ، جەستەى ھەر ھەمان خېلە و قورس، روخسارى ھەر ھەمان سووركەلانە، چاۋە شىنە تۆخەكانى ھەر ھەمان مېھربان لەۋدىو چاۋىلكە ئەستورەكەيەۋە. ۋى ھەر بەردەۋام و بى ھەدادان داھىتراۋەكانى بۆ بەرېتوۋەرايەتېي مافى داھىنان دەناردن. يەكشەموان تەرتېلەى لە كلىساي مېسىۋن دەچرى. دايكم ئابوورى ئەۋى بەرېتوۋە دەبرد، پارەى ھەفتانەى دەدايە. خالۆم دايكى بەخوشكە كارىن بانگ دەكرد. جارېكىيان گالتەى بەھەۋلە ناکامەكانى دايكم كرد كە دەپويست لە نەنكم بچى و پېيگوت: تۆ ھەۋل دەدەيت لە باجىم بچىت. لەۋە گەرى. تۆ زۆر نەرمىت. باجىم ھەموو شتېكى رەق بوو.

ھەبېنەكىيان خاۋەن مالەكەى خالە كارل ھات. دايكىمى برە لاۋە و لەگەلېدا كەۋتە و توۋىژنىكى تايبەت و دوورودرېژ. خاۋەن مال بەتەرزىك گرىا كە دەنگى لەۋدىو چەند دېۋارېكەۋە دەژنەفترا. دواى چەند سەعاتىك خوداچاقىزى كرد و بەچاۋانېكى سوور و ئاوساۋ بەفرمېسك رۆيشت. دايكم بۆ لای لاللا بۆ موبەق چوۋ، لەسەر كورسىيەك دانېشت، داي لە قاقاي پېكەنېن و گوتى: خالە كارل كېژنىكى نېشانە كرددوۋە سى سال لەخۆى گچكە ترە!

دواى چەند ھەفتەيەك ئەۋ دوو دلخۋازە بۆ سەردانمان ھاتن. دەيانوېست لەگەل باۋكمدا لەبارەى رېۋرەسىمى مارەكردنەكەيانەۋە بدوېن كە گەرى ساكار بەلام كلىسايىيانە دەبىن. خالە كارل كراسىكى ۋەرزى بى بۆمباخ و چاكەتېكى موربەعات و پانتۆلېكى فلانىلى باش ئوتوودراۋى بى ھېچ جۆرە پەلەيەك لەبەردابوۋ. چاۋىلكە كۆنەكەى بەيەكىكى تازەى چوارچېتوۋە گۆشەيى، پوۋتە دوگمەدارەكانى بەجوۋتېك پىلاۋى بى قەيتان گۆرېبوۋن.

12- Ringvägen

13- Götgatan

بیدهنگ و کۆ و قوچاخ. لهو شلهژان و بهختهوهه بیهیدا هیچ وشه یهکی ههله یان نه شیاوی بهزوباندا نه هات.

وهک پاسهوان له کلتیسای سوڤیا دامهزرا. کۆلی له بیروکه داهینه رهکانی دا، لهو باره یهوه گوتی: داده، خۆ هه موو ئهوه وههم بوو.

تهمهنی دهسگیرانه کهی شتتیک له سیی سالا زیاتر بوو، ورد ئه ندام و ناسک، شانهمانی دهه پهبو و قاچی لاواز و باریک. ددانی شاش و سپی، قژی جوان بهه رنگی ههنگوبن، که پهبو یهکی وه ستایانه خو لقیتر او، ده می باریک و چه ناگهی کۆ. چاوانی رهش به لام درهوشانه وه یهکی بهه یزبان هه بوو. بههستی ئه قینتیک خاوه ندارتیییه وه مامه لهی خالۆمی ده کرد، له میانهی حهواس په رتیی ویدا، دهسته بهه یزه کهی ده نایه سه ر ئه ژنۆی خالۆم. ئاخه ئه وه بهه رتیه به رتیک جومناستیک بوو.

ده بوو و بسایه ته درتیه کهی سه ر خالۆم هه لگه رتیت. خالۆم گوتی: فیکه ری باجی له باره ی وه زعی ئه قلمه وه، یه کتیک بووه له وه همه کانی وی. ئه وه دهسه لاتخواز تیک بوو بۆ خۆی، ده بوو یه کتیک هه بی که ئه وه دهسه لاتی خۆی به سه ریدا بنوین. داده هه رچه ندیک خۆی هیلاک بکا، هه رگیز ناتوانیت وهک باجی بیت. ئه وه وه همه وه هم!

دهسگیرانه کهی خالۆم به چاوانتیک رهش و پرووناک له خه یزانه که مانی نۆری و بیدهنگ بوو.

چه ند مانگتیک نه برد نیشانه کردنه که هه لوه شیترا یه وه. خاله کارل گه رابه وه بۆ ژووره کهی له رینگقینگن و وازی له حه ره سییه که یشی له کلتیسای سوڤیا هینا. به ئه مانه ت بۆ دایکمی باس کردبوو که ئه وه ناچار کراوه واز له بیروکهی کاره داهینه رهکانی بپن. دهسگیرانه کهی هه ولتی داوه رتیکه ی ئه وه بیروکه نه ی لی بگری و ئیدی مه سه له که گه بشتوته هاوار هاوار و دهست له یه ککرده وه. خاله کارل جی چرنوقتیک به گۆنایه وه بوو. گوتی: من وامزانی ده توانم واز له بیروکهی داهینه رهکانم بپنم، به لام ئه وه هه مووی وه هم بوو.

دایکم سه ر له نوێ بووه وه به وه سیی وی، ئیدی هه موو رۆژانیتیک هه یینی خاله کارل بۆ مالی قه شه ده هات، قاته کهی و جلکه کانی ژیره وهی ده گۆرین و شیبوی له گه ل خه یزانه که دا ده کرد. په رۆشی بۆ میز به خۆدا کردن زیادی کردبوو.

خالۆم ئاکارتیک خه تهری تری هه بوو. ئه ویش ئه وه بوو کاتت بۆ کتیبخانه ی پادشایه تی یاخۆ بۆ کتیبخانه ی گشتی ده چوو، که لهو دوو شوینه دا هه موو رۆژه کهی خۆی به سه ر

ده بردن، رتیکه یه کی ده گرت به ر، به تونیلی هیلتی قه تاری به ره و (باشوور) دا، تیده په ری. ئاخه له به رته وهی خالۆم کوری ئه وه ئه ندازیاری ترافیکه بوو که هیلتی ئاسنی له نیوان (کرلیبو و ئینخۆن)^(۱۴) دا راکیشابوو، هه زی له قه تار بوو. کاتت قه تاره کان له تونیله که دا به به رده میدا ده هاتن و ده یانگرماند، ئه م پشتی به گاشه به ردی تونیله که وه ده دایه وه، گرمه که ئه فسوونی ده کرد، شاخه که ده له رزی، تۆزو خۆل و دوو که ل سه رمه ستیان ده کرد.

رۆژتیک به هار لاشه کهی خالۆم میان له نیوان هیلته ئاسنه کاندایه هه لاهه لای بووی دۆزییه وه. له پانتۆله که شیدا به رگتیک چه رمیان بینیبوو که نه خشه ی پرۆژه یه کی تیدابوو سه باره ت به هاسان کردنی گۆرینی گلۆبی شه و قدار ی سه ر جادده کان.

زراوم دهچې. پراکتیزه‌ی کاره‌که‌م بهو ته‌رزه ده‌بیتسه به‌پړیوه‌بردنیکې درې‌دو‌نگانه بۆ شتگه‌لیک که به‌گوتن ناگوت‌ترین. من وهک ناوېژوانیک هه‌لسوکوه‌وت ده‌که‌م، پیکده‌خه‌م، سرووت ده‌خولقیتم. دهره‌پنه‌رگه‌لیک هه‌ن ئاژاوه‌ی ناو خویان ده‌که‌نه ماتریال، له باشت‌ترین حاله‌تدا ئەوان نومایش لهو ئاژاوه‌یه ده‌خولقیتم. من ئەو جوړه ئەماتورانە ئەفهرۆز ده‌که‌م. من هه‌رگیز له دراماکه‌دا به‌شدارنا‌بم، به‌لکو پاچقه و کونکریتیزه‌ی ده‌که‌م. له‌هه‌مووی گرنگتر: من چ جیگه‌یه‌کم له‌ویدا بۆ به‌تال‌کردنه‌وه‌ی گرتیوگۆله‌ ده‌روونییه‌کانی خۆم نییه، به‌لکو کلیلی نه‌پنییه‌کانی دهق و کونترۆل‌کردنی ترپه‌ی لیدانی دل‌ی داهینانی ئەکته‌ره‌کانم هه‌ن. من رقم له ئاژاوه، دوژمنکاری و هه‌سته راگوزهره‌کانه. پرۆقه‌ی من کرده‌یه‌که که مه‌به‌ست لیتی گه‌یشتنه به‌مۆبیله‌کردنیکې لۆکالی که له‌ویدا دیسپلینی خۆبی، پاقری، رووناکي و نارامی بال‌ ده‌کیشن. پرۆقه، کرده‌یه‌کی ریکخراوه، نه‌ک نه‌وه‌ی که دهره‌پنه‌ر و ئەکته‌ر به‌هۆیه‌وه چاره‌سهری گرتیوگۆله‌ که‌سییه‌کانی خویان بکه‌ن.

من رقم له (والتیر)^(۳) بوو که سه‌عات نۆی به‌یان‌بیان نه‌ختیک مه‌ست ده‌هات و ده‌که‌وته رشانده‌وه‌ی شته تاییه‌تییه‌کانی خۆی. قیژم له (تیرتسا)^(۴) ده‌هاته‌وه که به‌هه‌وریک له ئاره‌قه و بۆنی عه‌تره‌وه هورۆژمی ده‌هینا و باوه‌شی پیدای ده‌کردم. ده‌مخواست له (پاول)^(۵)، لهو دووده‌گییه داماره‌ بده‌م که به‌پیلای پازنه به‌رزوه ناماده ده‌بوو، که‌چی باشیش ده‌یزانی ده‌بی به‌درتیرایی رۆژ به‌سه‌ر پیلایکانه‌کانی ته‌خته‌ی شانۆدا رابکات. رقم له (فانیا)^(۶) بوو که ریک دوا‌ی یه‌ک ده‌قیقه دره‌نگ که‌وتنی به‌هه‌له‌نگاوتن و قژبژ، شپرتیو و به‌هه‌ناسه‌برکي، جانتا و کیسه به‌ده‌ست خۆی به‌ژووردا ده‌کرد. به (سارا)^(۷) تووره ده‌بووم که ده‌قه‌که‌ی بیرده‌چوو و هه‌میشه‌ش دوو ته‌له‌فۆنی گرنگی به‌یه‌کجار هه‌بوون. من نارامیم گه‌ره‌که، ریکوپیکي و میهره‌بانی. ئاخ‌ر ئیمه بهو ته‌رزه ده‌توانین خۆمان له‌ بی سنووریتی نیتزیک بخه‌ینه‌وه. ته‌نی بهو ته‌رزه‌یه ده‌توانین مه‌ته‌له‌کان هه‌لبیتین و خۆمان فیری میکانیزمی پرۆقه بکه‌ین. پرۆقه‌یه‌کی زیندوو و خودان ترپه‌ی دل. هه‌مان نمایش و هه‌موو ئیواره‌یه‌ک، هه‌مان نمایش، به‌لام نمایشیکي سه‌رله‌نوی له‌ دایک بوو. له‌سه‌روو ئەمه‌یشه‌وه ئەدی ئیمه چۆناوچۆنی ده‌توانین خۆمان فیری ئەو نه‌پنییه هه‌نووه‌که‌بی و

- 3- Walter
- 4- Teresa
- 5- Paul
- 6- Vanja
- 7- Sara

له ته‌مه‌نی دوانزده سالییدا روخسه‌تیا‌ن دام له‌ودیوی شانۆه له‌گه‌ل موزیکۆنه‌نیکدا بم که ئامیری (سیلیستا)^(۱) ی له شانۆنامه‌ی (گه‌مه‌یه‌کی خه‌ون)^(۲) ی سترتیندیتری دا ده‌ژنده. ئەوه ئەزمونیکی هه‌لپروو‌کینه‌ربوو. شه‌و دوا‌ی شه‌و، خۆحه‌شاردراو له‌بورجی شانۆکه‌دا، شاهیتدی دیه‌نی هاوسه‌رتیپی پارێزه‌ر و کیژه‌که ده‌بووم. ئەوه یه‌که‌مه‌جاروو سیحری نواندنم ئەزمون ده‌کرد. پارێزه‌ره‌که ته‌وقه‌یه‌کی قژی له‌نیوان که‌له په‌نجه و په‌نجه‌ی دۆشاومژه‌یدا پیتبوو. ته‌وقه‌که‌ی دنووشتانه‌وه، راستی ده‌کرده‌وه و ده‌یکرده دوو که‌رته‌وه. چ ته‌وقه‌یه‌ک له ئارادا نه‌بوو، به‌لام من ده‌مبینی! ئەفسه‌ره‌که له‌ودیو ده‌رگای دوا‌ه‌ی شانۆه راوه‌ستا و چاره‌رتی چوونه ژووره‌وه بوو. دانه‌ویبۆوه و ته‌ماشای پیلایه‌کانی ده‌کرد، ده‌ستی نابوو په‌ستی، به‌بیده‌نگی قورگی پاک ده‌کرده‌وه، وی ته‌واوتیک بونیاده‌میکی ئاسایی بوو. ئەوجا نۆره‌ی چوونه ژووره‌وه‌ی ده‌هات، ده‌رگاکه‌ی ده‌کرده‌وه و ده‌چوو به‌ر رووناکي سه‌ر ته‌خته‌ی شانۆ. ئیدی له‌ویدا ده‌گۆرا و ده‌بووه ئەفسه‌ر.

له‌به‌رته‌وه‌ی من ئاژاوه‌یه‌کی هه‌میشه‌ییم له‌ ناوه‌مرا هه‌لگرتوه که پیتوسته له‌سه‌رم بیخه‌مه ژیر چاودیرییه‌وه، بۆیه له‌به‌رده‌م شته حیساب بۆکراو و حیساب بۆ نه‌کراوه‌کاندا

۱- celesta نامیریکي موسیقاییه و له بیانۆ ده‌چې. و.ک

مؤله تپیدراوه بکهین که هیند پیوسته تا نومایشیک نه بیته رۆتینیکی مردوو، نه بیته پی چه قینییه کی بهرگه نه گیراو؟ هموو نه کتیره باشه کان نهینییه که ده زانن، مامناوه نجیبه کان پیوسته فیری بن و خهراپه کانیش قهت فیری نابن.

بهو ته رزه من دهق و سه عاته کانی کار به رتوه ده بهم. بهر پرسیارم له وهی رۆژه کان به هه دهه نه چن. هه رگیز شتی تاییه تیم نبین. من چاودیری ده کهم، سه رنج ده نووسم، رۆده نیم و کۆنترۆل ده کهم. من چاو و گوچکه ی ئالته رناتیقی نه کتیره کانم. پیشنیار ده کهم، نه وازش ده کهم، هان ده دهه و رت ده که مه وه. من راگوزاری و مه زاجی و هاوگه مه نیم. ته نها و ا درده که وی که نه وه بهو شیوهیه بیت. تاخر گه ر توانرا با بۆ چاوتروو کانیک ده مامکه کهم لادابا و نه وه شته م هینا یا به سه ر زوبان که له واقیعه ا ههستی پیده کهم، نه و ا هاو پیکانم دژم ده وه ستانه وه، تیکو پیکان ده شکاندم و له په نجه ره که وه توورپان هه لده دامه ده وه.

له گه ل بوونی ده مامکیشدا، به لام هه رگیز خۆم حه شار نه داوه. و توویر^(۷) ی من خیراو ئاشکرا ده ناخقیته، من هه میسه ئاماده م، تاخر ده مامکه که ته نها فیله ریکه که ریکه نادات چ شتیکی تاییه تی لیوه دزه بیته. ئاژاوه له شوینی خۆیدا راده گیریت.

ماوهیه کی زۆر له گه ل ژنه نه کتیره ریکی به ته مه نی گه لیک به هه مه نندا ده ژیا م. وی گالته ی به تیوری پاقریبه که ی من ده هات و پیو ابوو شانۆ شتیکی تو ره هات، شه به قی، توورپیی و نه فره ته. نه و گوتی: ئینگمار بیرمان، خهراپترین شت له تۆدا سوێ بوونه وه ته بۆ شته ته ندروسته کان، تۆ ده بیت واز له و سوپیو نه وه یه بینیت، تاخر نه وه گومرا که ر و گومانکارانه یه، سنوورگه لیک له به رده مه تا داده نی که ئیدی تۆ غیره ت ناکه ییت بیان بریت، تۆ پیوسته وه ک دکتۆر فوستی (تۆماس مان)^(۸) به دوای قه حیه گیرۆده به نه خویشی سووزنه ک^(۹) ه که تا بگه ریت.

رهنگیی نه و راستی کردین، ده شی نه وه تو ره هاتیکی رۆمانسییانه ی هونه ریی پۆپ و شوین پیهه لگرتنی خه یالی به به نگ سپ بووی. نازانم، ته نها شتیکی بیزانم نه وه یه که نه و ژنه نه کتیره شوخ و بلیمه ته، زهین و ددانه کانی له ده ستدان و له ته مه نی په نجا سالیدا

۷- لیرده intuition مان به و توویر پاچه کردوه. و.ک

8- Tomas Manns doktor Faustus

۹- Syphilis نه خویشیبه که تووشی نه دامی زاوژی دهین و له یه کیکه وه بۆ یه کینیکی دی ده گوێزرتته وه.

له خهسته خانه ی دهروونی مرد. له وی پاداشتی به رامبه ر نه و شتانه وه رگرت که ههستی پیده کردن.

له بهر نه وه هونه رمه نده زوبان په وانه چا پوکه کان دوو چاری خه ته ره ده بنه وه. کتوپیر مه زنده کانیا ن، دینه دی و ده بنه مۆد. نه مه ش بۆی هه یه کاره ساتی له خۆیدا هه لگرتیت. (ئیگۆر سترافنسکیی)^(۱۰) حه زی بوو گوزارشت له خۆی بکات. وی ژماره یه کی زۆر کاری مۆسیقاییی نووسین. له بهر نه وه ی نه و گرکانیکی له ناوه وه پرا هه لگرتبوو، بۆیه جله و پیگرتنی قورس بوو. هونه رمه نده مامناوه نجیبه کان وییان مواتا لا کرد و سه ری لیکحالی بوونیا ن بادا. نه وانه ی که چ ئاسه واریکی گرکان له ناوه وه یانرا نه بوو، داری مایستروو کانیا ن هه لبری و به له بهر چا و گرتنی خۆجله و کردن، سه ره رۆکایه تی ژه نی نی کاره کانی نه و یان کرد. نه مه له کاتیکدا که (سترافنسکیی) هه رگیز و نه ژیا که فیری بسوو، سه ره رۆکایه تی کاره کی خۆی، (نه پۆلۆن موساگیتی)^(۱۱) کرد هه ره کی نه وه ی (چایکو فیسکیی) بیت. ئیمه که نه و مان خویند بووه، گویمان را دیرا و سه رسام بووین.

سال سالی ۱۹۸۶ و سات ساتی نومایشکردنی چواره مین جاری (گه مه یه کی خه ون) بوو. پیده چوو برپاره که ماقوول بیت: برپاری نومایشکردنی (خاتوو یولی) و (گه مه یه کی خه ون) له یه ک وه رزی نومایشدا. ژوو ره که م له دراماتن (شانۆی پادشایه تی - و.ک) نۆژن کرابۆوه. چوومه ناوی. ئیدی من له مالی خۆمدا بووم.

ئاماده گیبه کان به ئالۆزیبه کان ده ستیا ن پی کرد. مشوره تم به سینۆگرافیک کرد که له شاری (یوتۆوری) ده ژیا. هاوسه ره که ی دوای ده سال پیکه وه ژیا ن، وازی لی هینا و له ته ک نه کتیره ریکی جاحیلدا ریک که و تبوو. ئیدی سینۆگرافه که نه خویشی گه ده ی گرت و ریک له دوای ناوه راستی هاوینه وه به وه زعیکی زۆر خهراپ بۆ دوورگه ی (فۆرئیو)، بۆ لام هات.

به و ئومیده ی کارکردمان بیته هه توانیک بۆ خه مۆکیبه که ی، کۆبوونه وه رۆژانه ییبه کامان دهستی پی کرد. هونه رمه نده که به لیوه له ره و به چاوانیکی مات و زه قوه ته ماشای ده کردم و چه دوو ده یگوت: ده مه وی نه و بگه ریتته وه. من له ته کیدا نه که وتمه و توویرکردن له باره ی هه توانکردنی رۆح، به لکوو گوری به رده و امیم دایه بهر. دوای چه ند هه فته یه که تیکو پیک شکا وانه بۆی روون کردمه وه که له وه زیدا نه ماوه. پاشان خرتکه و پرتکه کانی کۆکردنه وه

10- Igor Stravinskij

11- Appollon Musagete

و بۆ یۆتۆبۆری گهراپهوه. لهوئى خۆی له نێبو به له مێیک نا و له گهڵ دۆلبه رێکی نوێیدا به زهريادا سه فه رى کرد.

له ناچاریدا په نام بۆ ژنه هاو پۆ و هاوکارم (ماریک فوس) (۱۲) برد. ئەو خاوهن رۆحیکی هاو پێیانه و په رۆش بوو، له په نسیۆنه که ی ئیمه دا نیشته جی بوو. ئیمه گه رچی له کاره که دو اکه وتبووین، به لām به خولقیکی خۆشه وه که وتینه ئیش. (ماریک) سالانیکی زۆر له وه وه به ر له گه مه یه کی خه وندا کاری له گه ل (ئولوف مولاندر) (۱۳) ی بناغه دارپێژری (ترادیشۆنی ستریندیتری) (۱۴) دا کردبوو.

تا رادهیه ک له ده رهێنانه کانی پێشوو ترم بۆ گه مه یه کی خه ون نا رازی بووم: وینه گرتنه که ی بۆ ته له فیزۆن دوو چاری رووداوی کاره ساتباری ته کنیکی ببۆه (ئاخر ئەوکات نه ده توانرا له شریته که بپردرێ). نومایشه که ی (لیلا سین) (۱۵) یش ها که زایی بوو گه رچی ئەکته ری دا هێنه ریش ده وریان تیدا بینی. نومایشه ئە لمانییه که ش له ژیر باری سینوگرافیا یه کی زه به لاحدا تیکو پیک شکابوو.

ئه مجاره یان ده مویست ده قه که به بی چ گۆران کارییه ک یان لابر دنییک، ریک وه کی ئە وه ی که شاعیره که هۆنیویه تیبیه وه نومایش بکریت. ههروه ها مه به سستی من ئە وه بوو، به رپێگه چاره ی ته کنیکی ئەو دیمه نه ئامازه ییبیانه پاچقه بکرین که پراکتیزه کردنیان زۆر زهحمه ت بوو. ده مویست بینه ر ئەو بۆگه نه ئەزمون بکات که له که له گی نووسینگه ی پارێزه ره که وه دیت، ده مویست بینه ر جوانیه ساره که ی هاوینه هه واری به فرینی (فاگیرفیکس) (۱۶)، ته می ته نکی گۆگردی و پرشنگی دۆزه خ له (سکامسوند) (۱۷)، باخچه ی شکۆفه کردووی ده ورو به ری کۆشکه له گه شه کردن ها تووه که (۱۸)، شانۆ کۆنه که له و دیو راره وه کانییه وه، ئەزمون کات.

(لیلا سین) شانۆیه کی ئەو تو نه بوو، ته نگ و داروخوا بوو. له راستیدا ئەوئ هۆلیکی سینه مایی سه ره له نوئ رۆنراو بوو که له ساته وه ختی کردنه وه یه وه، واته له سه ره تایی

- 12- Marik Vos
- 13- Olof Molander
- 14- Strindbergstraditionens grunläggare

Lilla Scenen - شانۆی گچکه.

- 16- Fagerviks snöiga sommarland
- 17- Skamsund
- 18- Det Växande Slottet

دهیه ی چله وه چ چاکسازیه کی گه و ره ی به خۆوه نه بینیبوو. بۆ ئە وه ی فه زا و ناشنایه تی وه دی به یین، بریارمان دا چوار ریز کورسی لابه رین و به وه پینج مه تر بده یه ده م ته خته ی شانۆکه.

به و ته زره ژوو رێکی ده ره کی و یه کیکی ناوه کیمان ده سکه وت. ژوو ره ده ره کییه که نزیک بوو له بینه رانه وه، ئە وه قه له مرۆی شاعیر بوو. له ویدا مینزی نووسین له نزیک په نجه ره یه کی ره نگا و ره نگی دروستکرا و به سه به کی (یوگنیت) (۱۹)، له ویدا دارخورما هه بوو به رووناکییه ده وه شاوه ره نگا و ره نگه کانییه وه، تاقی کتیبه کان به ده رگای نه یینیه وه. له لای راستی دیمه نه که وه خرتکه و پرتکه و که لویه لی بی عه مه ل و خاجیکی گه و ره، به لām شکا و ده رگای ئە فسووناوی گه نجینه که بالیان به سه ر شوینه که دا کیشاوه. له قوژنه که دا و وه کی واقویرما ویک (ئیدیتی دزیو) (۲۰) له نێبو خرتکه و پرتکه تۆز و خۆلا و ییه کاندای لای پیا نوکه یه وه دانیشتوه. ئە کته ره که پیا نوژه نیک ی به توانایه که به هه ر دوو جووله و موزیک، هاو پێی رووداوه که ده کات.

له و بینا رۆنراوه دا، ژوو ره که ی پێشه وه ده چیته وه سه ر ژوو رێکی دا وه ی ئە فسووناوی. که مندال بووم، زۆر جارمان له ماله وه، له ژوو ره تاریکه که ی ناخواردن راده وه ستام و به سه ره تا تکیوه له ده رگا که لا کرا وه کانه وه له هۆله که م ده نوړی. خۆر قه نه فه و کورسی و که لویه له کانی رووناک ده کردنه وه، چلچراکه ی پرشنگ پیده دا، سیبه ری جوولاوی له سه ر فهرشه که دروست ده کرد. هه موو شتییک سه وز بوو وه ک هه وزیکی شووشه یی (۲۱). له ویدا خه لکی ده جوولان، دیار نه ده مان، هه مدیس وه دیاره که وه تنه وه، بی جووله راده وه ستان، به ده نگ نزم ده ووان، گو له کان له سه ر تاقی په نجه ره که دا ده گه شان وه، کاتژمیره کان ده یانچرکاند و ده که و تنه زرینگه: ژوو رێکی ئە فسووناوی بوو. ئە لعان ده بوو ژوو رێکی ئاوها له ناوه وه، له سه ر شانۆکه رۆنیه وه. ده پرۆژیکتیری به هیز ته گبیرکرا. ده بوو له سه ر پینج شاشه ی تاییه ت دروستکراو، بده ن. نه مانده زانی ده بی چ وینه یه ک له و شاشانه دا پيشان بدریت، به لām پیمانوا بوو کاتی باشمان به ده سته وه یه تا تیایدا بیه ره وه مه سه له یه بکه یه وه. عه ردی شانۆکه مان به کومباریکی نه رمی شینی مه یله و بۆر دا پۆشی. به سه ر ئەو ژوو ره ده ره کییه دا سا پسته یه ک له هه مان تۆنی ره نگ قايم کرا. سیستمی ده نگ که له

- 19- Jogned
- 20- fula Edit

۲۱- Akvarium هه وزی شووشه ی ماسی و رووه ک و شتییریش ده گرتیه وه. و. ک

شانۆی (لیلا سین) دا مایه ی پیشبینی نه بوو، ئیدی جیگیر و زۆر ههستیاری کهوته روو. ئەکتەرەکان دەیان توانی سووک و خیرا بناخفن، پرینسپیی موزیکی ژوور^(۲۲) پۆنرا.

له مانگی ئایاری ۱۹۰۱دا ستریندیبری کیژتیکی جاحیل و خودان جوانییەکی بیانیانە ی له دراماتسکا تیاترن^(۲۳)، هینا. وی سی سال له ستریندیبری گچکە تر و تا ئەوکات سەرکەوتنیکی بەرچاوی له کارەکهیدا و دەست هینابوو. شاعیر بالەخانە یەکی پینج ژووری له ئاپارتمانە تازه رۆنراوەکهدا له (کارلاپلان)^(۲۴) بەکرۆ گرت، مۆبیلە و قاقزی دیوار و تابلۆ و کەلوپەل. ئەو بووکه جاحیلە چوو نێو دیکۆریکەوه که تهواویک له لایەن میتردی پیرهوه خولقیترابوو. ههردوولا بهوپهڕی خوشەویستی، دلسۆزی و بههرهوه تیکۆشان تا رۆله له سهره تاهه دیاریکاراوهکانی خۆیان بییان. له گهڵ ئەوهشدا ههه زوو دەمامکهکان درزیان تیبوو، له نێو ئەو ژیا نه دێهاتییه ورد نه خشه بۆ کیشراوهدا تراژیدیایهکی بهسو وهدیاریکهوت. ژنه بهتووریهی مائی جیهیتشت و بۆ لای خزمهکانی له کۆدورگه^(۲۵) گواستیهوه. شاعیر بهتەنی له دیکۆره شاهانه کهیدا جیهیترا. وهرز ئەوه جی هاوین و شار چۆل و هۆل. وی عهزابیکی دهچەشت که تا ئەلعان ههه رگیز مه زهنده ی نه کردبوو.

له (بههوه دیمه شق)^(۲۶)دا، پیاوه نه ناسراوه که له وهلامی سه ره زهنشته که ی خاندا بهوه ی که هاتوو له گهڵ مه رگدا گه مه بکات، دهلی: هه رتاوها من گه مه له تهک ژیا نیشدا ده که م، ئاخر من شاعیر بووم. وپرای ئەو خه مۆکییه ی که به شیره وه خوار دوومه، به لام هه رگیز نه متوانیوه شته کان به جیددی وه رگرم، ته نانه ت حوزنه گه وه رهکانی خۆیشم، ساته وه ختگه لیک هه ن، گومان ده که م له وه ی که ژیا ن له شیعره کان من واقبعیتر بیت.

هه نووکه برینه که قوول و به خوړ خوینی لیده چۆرا، نه ده توانرا به سترۆ وه ک ئەوه ی که له به لا گه وه رهکانی تری ژیا ندا ده کریت. عه زاب رۆچوو ه ژوو ره نه ناسراوه که وه و پێگای به ره وه سه رچاوه ی تۆفان کرده وه. وی له یاداشته کان رۆژانه یدا نوو سیوبه تی، ئەو گر یا وه، به لام

۲۲- مه به ست له جۆریکی موزیکه که ژهنه رهکانی له چه ند که سییک نامیری تاکنه واز پیکه اتوون. وه ک زاراه له سویدیدا موزیکی کامه ر Kammaramusik ی پیده گو تیت. و.ک

23- Dramatiska Teatern

24- Karlaplan

۲۵- skärgeård کۆمه لیک دورگی چکۆله ی نێو زه ریاچه . و.ک

۲۶- Till Damaskus شانۆنامه یه کی ستریندیبری. و.ک

فرمیسه که کان روانیانیان پاقر کردۆته وه و به قایل بوونیکی له خو بووردووانه وه له خو ی و ده ور به ره که ی روانیوه. هه ر به راست وی به زوبانیکی نو ی ده دا.

به خو شحالییه وه و توو یژی ئەوه مان کرد که چۆنا و چۆنی به ری به شتیکی گه وه ری دراماکه ده چنرته وه به ره وه ی (هاریتت بۆسس)^(۲۷) به زگپرییه کی قبو لینرا و قه ناعه تیکی ئاشتبخو ازانه وه بۆ ماله وه بگه رته وه. نیوه ی یه که می شانۆنامه که تۆفانیکی بی وینه یه: چ شتیکی نییه را فه کردنی قورس بیت، هه موو شتیکی خواست و تازار، ژیا ن و ره سه نیته ی و شتگه لی چاوه روانه کرا وه. دراماکه، خو ی خو ی نو مایش ده کات. بیرو که که له مائی پارێزهره که دا ده گاته ترۆپیک. ریک له ماوه ی دوا زده ده قیقه دا، رۆنانی هاوسه رتییه ک، نا ئومیدی و تیکشکان بال ده کیشن.

پاشان مه سه له که ئالۆتر ده بی: (فاگی رثیک) به داوی (سکامسوند) دا دیت، بیرو که کان (ئیلهام)، هه ره که له سۆناتا قورسه که ی (هامه ر کلا فیری بیته ژفن)^(۲۸) دا، ده که ون و هه لده نگوتین، ورده کار ییه کان به نوته ی زۆر قه ره بوو ده کرینه وه. لیکر دهنه وه ی زۆر دیمه نه کان ده کوژی، نو مایش کردنی هه موویشی پیکه وه بینه ر ماندوو ده کات.

ده بوو ددان به خو دا بگیری و ئەو ریتمیکه به خرته وه گه ر که بز بوو. ئەمه ش شتیکی بوو که ده کرا بکری و بوو میشی هه بوو، ئاخر هیشتا ده که به هیتز، تۆکه مه، به جیتز و شاعیری بوو. بۆ نمونه ئەو به زۆر خو پیداکردنه چاوه روانه کرا وه ی دیمه نی قوتابخانه که، شتیکی پرشنگدار بوو. که چی خه لوز هه لگره نه گبه ته کان میواندارییه کی زۆره ملیتی بوو: ئیدی گه مه یه کی خه ون، له وه ده رچوو بوو گه مه ی خه ون بیت، به لکوو نو مایشتیکی بوو به چۆنا به تییه کی گومانا وییه وه.

له گه ل ئەوه شدا ئالۆترینی کی شه کان ما بوو. یه که مینیا ن ئەشکه وته که ی (فینگال)^(۲۹) بوو. ئیمه ده زانین ئاشتی بالی به سه ر ماله که دا کیشا وه، کابانی جحیلی دوو گیان خو ی بۆ په یکه ر تاشین و موتالا کردنی کتیبی به نرخ ته رخا ن کردوه، شاعیر وازی له سیگار کیشا ن هینا وه تا نیه ت باشیی خو ی به خاته روو. پیکشه بۆ شانو و ئوپیرا ده چن، دا وه ت بۆ ژه می شیو ریک ده خه ن، ئیواره ئاهه نگی موزیک ساز ده دن. گه مه ی خه ون گه شه ده کات، هه نووکه ستریندیبری ئەوه ی هه لگۆزا که دراماکه شیوازی ئەوه ی وه رگرتوو ه بیته

27- Harriet Bosse

28- Beethovens Hammarklaversonat

29- Fingalrottan

پانۆرامایه کی ژبانی ئینسانه کان له ژیر چاودیریه کی گومانای خودایه کی سه رگه رمدا. له ناکاویکرا ههست دهکات بانگیشته کراوه تا به وشه فۆرمۆله ی ئه و مه ودا درزبردووه بکا که پیشتر خوویستانه له دهقه کهدا، له هه لۆیست و دیمه نه کاند خستبوویه روو. (کیژه که ی ئیندرا)^(۳۰) دهستی شاعیر ده گری و نابه خته وه رانه بۆ نه شکه وتی (فینگال) ی له قوولایی زه ربادا ده بات. له وئ شیعری جوان و خه راپ به سه ر به کتردا ده خویننه وه، ئه وسا ترسانکترین و جوانترین له پال به کدیدا بال ده کیشن.

ده رهینه ریگ که کۆل نادا و لیده گه ری شاعیر^(۳۱) له بوته ی بۆن و به رامه ی شو ربا یۆگیند^(۳۲) بیه که ی خویدا بکولیت، هیشتا تا راده یه ک خو ی له به رده م کیشه ی گریکوتره دا ده بی نی ته وه. ئاخو چونا و چونی ده توانی ئه شکه وتی (فینگال) به رجه سه ته بگریته به بی ئه وه ی خودی خو ی ویران نه کات؟ چونا و چونی مانۆرم به گله بی نامه گه وره که ی شاعیر کردبا که ئاراسته ی (ئیندرا ی خوا وه ند) کرابوو؟ زیاتر بریتی بوو له ناله نال. ئه دی چۆن زریانم خو لقا ندبا، چۆن تیکو ی پیکشکانی که شتی و قورسترین شتیکی تر: چۆن پرۆیشتنی مه سیح به سه ر شه پۆله کاند خولقا ندبا؟ (ساته وه ختیکی ئارام و کاریگه ر له شانۆیه کی ئارایشته کراوی گالته نامیزدا.)

نوما یشتیکی گچکه م له میانه ی نوما یشنا مه سه ره کییه که دا تا قی کرده وه. شاعیر فه زای نواندن به شاهه یه ک، کورسییه ک و گرامافونیک لوله یی رۆده نیته. (کیژه که ی ئیندرا) له شالیک خۆره لاتیسیانه وه ده پیچن، له به رامبه ر ئاوینه دا تاجی درک له سه ری خۆده نی، چه ند په ریبه ک له ده قه شانۆیییه که ده داته کیژه ئه کته ره که. له گه مه وه بۆ جیددییه ت ده خزی، له پارۆدییه وه بۆ ئیرونی، هه مدیس جیددییه ت، شادوما نییه کی ئاماتۆری، شانۆیه کی گه وره و ساکار، هارمۆنییه کی پاقر. ده بوو ئه و مه زنه هه ر مه زن بیت، ده بوو ئه وه ی که بالی به سه ر زه مه ندا کیشابوو، به خششی دلۆپیک له ئیرونییه کی میهره بان ی به رکه ویت.

دلما ن به و ریگه چاره یه مان خو ش بوو، ئاخو دوا جار ریگه چاره یه کمان دۆزیبووه.

دیمه نه کانی دواتر له راره وه کانی شانۆکه دا، دیمه نگه لی وشکن و چ شتیکیان بۆ گو تن له خو نه گرتوه، به لام نه ده کرا ئه فه رۆز بگرین. گه مه له گه ل پیاوچاکان، نه یینی ئه و دیو ده رگا که و رۆح کوژی کیژه که له لایه ن پارێزه ره که وه شتیکی یه ک پیتی که مه، به خیریای هیلکار بیکرا و هه رگیز رۆنه چۆته قوولایی. تاقه میتۆدیکی گونجا و بریتییه له هاسانی، خیریای و تۆقاندن: پیاوچاکان ده بوو به بی چ مه رجا ریبه ک خه ته رناک بن، ئه وسا له و دیو ده رگا کرا وه که وه و له به رده م بی مانایی و بی نا وه رۆکیدا بتۆقن.

له گه ل هه موو ئه وانه شدا، دوا دیمه نی لای قوربانیا گه که وه دیمه نیکی مه زن و په یامی کیژه که ش په یامیکی ساکار و کاریگه ر بوو. به ر له فۆرمۆله بوونی ئه و په یامه شتیکی سه ر نه شونما ی کردبوو، ئه ویش ئه وه بوو که (کیژه که ی ئیندرا) مه ته لئ ژبانی ئاشکرا کرد. به گۆیه ی یاده وه ری نامه که، ستریندییری ئه وکات، هاوکات له گه ل قالیوونی له درامادا توژی نه وه یه کی سه باره ت به میتۆلۆگیا و فه لسه فه ی هیندی خویندبووه. وی به ری هه موو خویندنه وه کانی کردبوو قازانه که وه و تیکی هه لدا بوو. به لام ئه و خو راکه نه ده چوه بنی قازانه که و چ تامی کیشی به ژمه که نه ده به خشی. ئیدی بیوه هه کایه تیکی هیندوستانی به بی ئه وه ی چ شوینگه یه کی له ئه و دوا ی تیکسته که دا هه بی.

له دوا دیمه ن و هه روا له دیمه نه که ی سه ره تا دا کیشیه یه کی بنه سه ت به لکوو کیشیه یه کی شاراو هه بوو. هه ر له ئه و له وه به ئاشکرا مندالیک به باوکی ده لئ: قه لاکه رۆز به رۆز گه وره ده بی، سه رنجت دا وه که له سالی رابردووه وه چه ندیک بالای کرده وه؟ له دوا ی له حزه دا شاعیریکی پیر ده بیژئ: ئۆف، هه نوو که هه ست به عه زایی هه موو بوون ده کم، ئاخو ئاوه اییه ئینسانبوون. له سه ره تا وه مندالیک، له کۆتاییدا پیریکی، له نیوانیشیاندا ژبانی مرۆقایه تی. من رۆلی کیژه که ی (ئیندرا) م به سه ر سئ کیژه ئه کته ردا دابه ش کرد. ئه وه قازانجی هه بوو. سه ره تا پرشنگدار و کۆتاییش هاو گونجاو. ته نانه ت مه ته لئ ژبان بووه چیرۆکیکی زیندوو که به ئه زموون و راستگۆیی خانم ئه کته ریکی گه وره به رجه سه ته بوو. کیژه پیگه بیوه که به هیز، په یجۆر، چالاک، دلخۆش، خودان خو لئ و تراژیدی له میانه ی ژباندا.

هه رگیز دۆزینه وه ی ریگه چاره له شانۆنامه به کدا به وینه ی ئه وه زۆر ماندووی نه کردووم و کاره که به ئاوها خاوییه کی بیزه وه ره نه چوه ته پیش. ئاخو ده بوو یاده وه ری له بریاره کانی پیشوو پاقر بگریته وه. هاوکات پیویست بوو ساواکه به ئاوی خوشتنه که وه توو نه دریت. ده بوو ریگه چاره باشه کان که هاتبوونه ناو به ره مه نوئییه که وه رزگار بگرین. به لام ده بوو

۳۱- مه به ست له ستریندییرییه.

۲۳- jugend ستالیلیکی هونه رییه، ده وروبه ری سه ره تای سه ده ی رابردو له ئه لمانیا و سوید به وه ی هه بوو. و.ک

بزار بکرین و شوینپی پی راویژه توندوتیزه کهی (فالکنیر) (۳۳) هه لگی ری که ده بیژی: خوشه ویستانی خۆت بکوژه. ئەمه له کاتیکدا که کارکردن له (خاتوو یولی) دا یارییه ک بوو تا ئەوپه یری خۆش، که چی دەست به سه راگرتنی (گه مه یه کی خهون) له شه ریکی خاچه رستانه ی بیژه وهر ده چوو.

بۆ یه کهم جار ههستم کرد، پیری وهک ویرانکه ریکی خۆی ده نوینیت. وینه کان خۆیان به دهسته وه نه ده دا، پرۆسه ی بریاردان درژی ده خایاند، به ته ریکی نااسایی بیزاربووم. مه حال بووه مه حال و ئیدی له وه دا بوو ده یخنکاندم. چهند جاریک ویستم کۆل بدهم، ئاره زوویه ک که به ده گهمن له خۆه ی پیچاوم.

پرۆژه کان پرۆژی سیسه مه، چواری فیبریوه ری به دانیشتنیک دهستی پی کرد، هه لومه رجه کانی پرۆژه ی پراکتیکی، نه خسه و لایه نه هونه ریبه کالمان تاوتوی کرد. پیشتر ئیمه له سه ره ئه وه ریکه وه تبه وین ده که چه ندیک بکری به زووی هه رس بکری، ئیدی ئەو قوناغه به سه رچوه که کتیه به بنرته ژیر که پوه وه و باسکیکیش ره پ راگیریت، ئەوه قوناغیکی به سه رچوه که له بناغه دا (لاش هانسۆن) (۳۴) هینایه گوژی که رقی له ده رس خویندن بوو. ئەکته ره ته مه به له کان ئینجیله که ی ئه ویان له ژیر کاربگه ری ئەو ئەنجامگیری به ته مومژاوییه دا قه بوول کرد به وه ی گوایه ده که به شیه وه یه کی نۆرگانی له میانه ی پرۆژه کاند له لایان کامل ده بیته. ئەنجامگیری به کی ناوا هه مه شه هه لومه رجه ئاژاوه نامیزی لی ده که ویتته وه، هه ندیک ده توان، ئەوانی تر ناتوان، به لکوو ده نۆرن و قلافت ده نوین، ئیدی هه موو پرۆژه هاوبه شه که ده بیته قوماشیکی پینه پینه.

گرنگترین ئەرکی ئەکته ره بریتیه له وه ی وهک هاورییه ک خۆی بۆ ئەکته ره که ی به رامبه ری ته رخان کات. به بی ئەوه ی بگوتری تو و به بی ئەوه ی بگوتری من نا، ئەمه شتی که که که سیکی ژیر فورمۆله ی کردوه.

یاده وه ریبه کانی رۆژانه م بۆ کارکردن له شانۆنامه ی (گه مه یه کی خهون) دا ده خۆینمه وه، چ شتی که نیبه هانی خویندنه وه ییم بدات. ئاخ من ئەوکات له هه لومه رجه یکی خه راپدا بووم. نیگه ران، نارازی، شه که ت، سمتی راستم بی وچان ده تیشا و به یانیانیش به یانیانیکی بیژه وهر. گه ده له میانه ی گرژبوون و هورۆمی نۆره زگچووندا هه راسانی کردبووم. بیزاری دهستی نابوو ره وحم.

له گه ل ئەوه شدا هه یچم وه دیار نه ده خست. ئاخ هه له یه کیشه شه خسیه کان له میانه ی کارکردندا به یترینه پیش. ده بی خولق ئارام و به هه یز بی و له به رامبه ردا نابی بۆ وه دیه یانی ئاره زووه گه له ده یته ره پیناس نه کراوه زیاده کان، زۆر له خۆ بکریته. ده بی پشت به ناماده گی وردیینه به ستری و ئومید به ساته وه ختگه لی باشر به ستری.

مانگیک به ره له ده سپی کردنی پرۆژه، (لینا ئولین) (۳۵) داوای لی کردم که گه ره کیه تی له ته کمدا بدوی، ده بوو وی رۆلی (کیژه که ی ئیندرا) بیینی، به لام دوو چاری په تای باوی هه ز له دوو گیان بوون له شانۆدا، بیوو. ده شی له یه که مین ئیواره ی نمایشدا زگه که ی له سه ره تای پینج مانگیدا بی و له ئوگۆستیشدا منداله که ی بیته، به وچه ره به رنامه ی وه ری پاییز لایرا، (گه مه یه کی خهون) یش له به هاری داها توو دا، سه ره رای پییداگرتنی شه خسی خۆم، نه ده خرایه سه ر شانۆ. ئەوپه ری بۆمان هه بوو چل جار نمایش بکه ی.

هه لومه رجه که نه ختی که کۆمیدی بوو. ئاخ ده که ته له فیژۆنییه که م به ناوی (دوای پرۆژه) (۳۶)، له باره ی ئەکته ریکی جحیل (که لینا ئولین ده وه ره که ی ده بیینی) و هه نوو که ش ده وری (کیژه که ی ئیندرا) ی ده بیینی و ده ره یته ریکی پیروه بوو که بۆ چواره مین جار کاری له گه مه یه کی خه وندا ده کرد. کیژه که بۆی ده گیتیه وه که دوو گیانه و به منداله وه یه، ئیدی ده ره یته ره که، که هه ره له سه ره تاوه هه موو شتیکی بۆ ئەوه کردوه تا له گه ل ئەو کیژه ئەکته ره دا کار بکات، به بیستی ئەو قسه یه تیکو پیک ده شکیت. کیژه ئەکته ره که ورده ورده ئەوه ی بۆ ناشکرا ده کا که پیشتر منداله که ی له باره دووه.

به لام (لینا ئولین) گه ره کی نه بوو منداله که ی له بار به ریت، وی ئینسانیکی به هه یزو جوان و پر له ژیان و تا ئەوپه ری هه ستیار و هه ندیک جاریش ئاژاوه گیت. به لام هه مه شه هاوسه نگ و خودان ژیری به کی کرده یی. چیژی له دوو گیانییه که ی ده برد، هه موو کیشه کانیسی ده بیینی که چی ده یگوت ئەگه ر بریار بیته مندالیکی بی ئەوا پیوسته هه ره ئەلعان بییته، گه رچی تازه کییش ئەستیره ی به هره ی که وه تبه وه دره وشه.

هه ره وهک گوترا هه لومه رجه که نه ختی که کۆمیدی بوو، ده مه وی بلیم پیکه نیناوییه بۆ ده ره یته ره. ئاخ هه رگیز ئەو هه لومه رجه بۆ ژنی که پیکه نیناوی نیبه که بریاره بیته دایک، (لینا) ی جوان و نازدار وازی له ئەستیره ی به هره ی خۆی هینا و بریاری مندال خستنه وه ی دا.

35- Lena Olin
36- Efter repetitionen

33- Faulkner
34- Lars Hanson

هسته‌کان کۆنترۆڵ نەدەبوون. پیموابوو لینا خیانه‌تی کردووه. ناخر ئەوهی که پیتی ده‌گوتری واقیع، هه‌رتک خه‌ون و پلانه‌کانی گۆزین. به‌لام ده‌سه‌جی هه‌ستی نا‌ئومیدیم تیدا ره‌ویه‌وه. ئەدی ئەم ناله‌ناله‌ی بۆچییه؟ ناخر له‌گۆشه‌نیگایه‌کی به‌رینتروه سه‌یرکه‌ین، ده‌بینین هه‌وله‌ شانۆیییه‌کامان تا راده‌یه‌ک گرنگییه‌کی ئەوتویان نییه. له‌ دایکبوونی مندالیک شنه‌یه‌کی وه‌هه‌ممانیز له‌ مانا له‌گه‌ڵ خۆیدا دینتی. (لینا ئۆلین) دلشاد و منیش به‌دلشاده‌که‌ی ئەو خۆش‌حال بووم.

پروژه‌ بێزه‌ره‌کامان هه‌یج یاخۆ تا راده‌یه‌ک هه‌یج پیتوه‌ندییه‌کی به‌و مه‌سه‌له‌یه‌ی سه‌ره‌وه نه‌بوو. هه‌فته‌کان تیده‌په‌رین. ئاکامی کاره‌کانیش خاوه‌ن ئەستوواریی به‌کسان بوو. سه‌ره‌رای ئەوه‌ش (ماریک فۆن)ی سینۆگراف دووچاری بوورانه‌وه‌ی کوتوپر^(۳۷) یان ده‌شی خۆشه‌که‌تکردنیکی بۆ ئەندازه‌ بووبوو. به‌شی جلکی پیاوانه‌ دوورینی شانۆی دراماتن، له‌سالانیکی زۆر له‌وه‌یه‌ره‌وه‌ به‌خه‌لکانی بۆ توانای که‌له‌پووت پرکراپۆوه. (ماریک) به‌بیده‌نگی و سه‌رسه‌ختیییه‌وه‌ دژی گیلیتی، ته‌مه‌لی و خۆ به‌شترانی که‌وتبووه‌ شه‌ر. چ شتییک به‌و شتیویه‌ نه‌بوو که‌ ده‌بوو و ابیت، چ شتییک ته‌واو نه‌ببوو. ئەمه‌ش بووه‌ هۆی ئەوه‌ی که‌ (ماریک) نمایشی وینه‌کامان^(۳۸) له‌ بیرکات. گه‌ران به‌دوای وینه‌کان به‌خانیکی جحیل که‌ به‌هۆی ناچاری و نه‌بوونی خه‌لکی لێوه‌شاه‌وه‌، به‌و سپیتردابوو. وی ئەوپه‌ری به‌هه‌ول و به‌په‌ری ده‌یان هه‌زار کرۆن وینه‌ی فۆتۆگرافی راسپارد، به‌بۆی ئەوه‌ی که‌سییک چ کاردانه‌وه‌یه‌ک بنوینتی. کاتێ هه‌ستم کرد بێده‌نگییه‌کی گومانای له‌باره‌ی پرۆژیکشونه‌کامانه‌وه‌ له‌ ئارادایه، ئیدی بۆ چوونه‌ نیو بنج و بناوانی مه‌سه‌له‌که‌، که‌وتمه‌ جووله‌. ده‌رکه‌وت ئیمه‌ خاوه‌ن پرۆژیکتۆری ده‌گمه‌نین (بایی نزیکه‌ی نیو ملیۆن کرۆن) به‌لام به‌بۆی چ پرۆژیکشونیک. له‌وه‌دا بوو که‌ ئیدی کاره‌سات رووبدات، به‌لام به‌ختمان هه‌بوو: وینه‌گریکی جاحیل‌مان بۆ په‌یدابوو، که‌ هه‌م چه‌زیشی ده‌کرد و هه‌م ده‌شیتوانی، شه‌و و رۆژی بۆ یه‌کلاکردنه‌وه‌ی ئەو کیشه‌یه‌ خستنه‌ سه‌ر یه‌ک. ئەوسا له‌ ژه‌نه‌رال پروژه‌دا دوایین وینه‌کان ناماده‌بوون.

له‌ رۆژی هه‌ینی، چوارده‌ی مارسدا بۆ یه‌که‌مین جار کاره‌که‌مان راکیشا. لێگه‌رپین پروژه‌که‌ به‌بۆی پچران یاخۆ دووباره‌کردنه‌وه‌ پروات. له‌ ده‌فته‌ری یاده‌وه‌رییه‌که‌مدا نووسیم: نمایشیکی نا‌ئومیدکهره‌، دانیشتم و زه‌ق زه‌ق ته‌ماشایم کرد. ته‌واویک خه‌بال بردوو.

37- black - out
38- projektion

ته‌واویک بۆ جووله‌. نا. هه‌شتا کات هه‌یه. (پلان وابوو شانۆنامه‌که‌ له‌ هه‌فته‌ی ئاپرێلدا نمایش بکریت، له‌و رۆژه‌دا هه‌فتا و نۆ سال به‌سه‌ر یه‌که‌مین جاری نمایشی شانۆنامه‌که‌دا تیده‌په‌ری.)

رۆژی یه‌کشه‌مه‌، (ئیرلاند)^(۳۹) و من له‌ ژووره‌که‌م دانیشتیوین و له‌باره‌ی (سباستیان باخ)^(۴۰) وه‌ ده‌دواین، ئەوکاته‌ی له‌ یه‌کێ له‌ سه‌فه‌ره‌کانی ده‌گه‌رپته‌وه‌، ده‌بینی له‌ نه‌بوونی ویدا ژنه‌که‌ی و دوو مندالی مردوون. ئیدی له‌ ده‌فته‌ری یاده‌وه‌ریه‌که‌یدا ده‌نووسیت: خدایه‌ لیمه‌گه‌ری شادومانیم بدۆرین!

من هه‌موو ژبانم له‌گه‌ڵ ئەو شته‌دا ژیاوم که‌ باخ ناوی نابوو شادومانای. ئەو شادومانیییه‌ له‌ قه‌یران و غه‌م قوتاری کردووم و هه‌روه‌کی دل‌م به‌وه‌فاداری هه‌لسووړاوه‌. هه‌ندێ جار سه‌رسه‌خت بووه‌ و به‌زه‌حمه‌ت هاتۆته‌ ژیر بار، به‌لام هه‌رگیز وه‌ک گورپکی دوژمنانه‌ یاخۆ رووخینه‌ر خۆی نه‌نواندوو. باخ ئەو حاله‌ته‌ی به‌شادومانای خۆی ناوانه‌، شادومانیییه‌ک له‌ خۆدێ وه‌. خدایه‌ نابۆ شادومانای خۆم بدۆرینم.

له‌ ناکاویکرا گوتیم له‌خۆم بوو به‌ (ئیرلاند) دبێژم: ئیدی من له‌وه‌دام شادومانای خۆم بدۆرینم، له‌ جه‌سته‌مدا هه‌ست به‌وه‌ ده‌که‌م، خه‌ریکه‌ شادومانیم تیدا چۆرپه‌ ده‌بی، مه‌ودا ناسک و توێژاله‌ ته‌ره‌کان وشک هه‌لگه‌راون و خه‌ریکه‌ ویران ده‌بن.

کولی گریانم به‌ربوو، ترسم لێ نیشتم، له‌به‌رئه‌وه‌ی من هه‌رگیز ناگریم، به‌مندالی بۆ گریان به‌په‌رۆش بووم، دایکم درۆی له‌میانه‌ی فرمیسه‌که‌کامدا ده‌بینی و سزای ده‌دام. ئیدی دوای ئەوه‌ من له‌ گریان که‌وتم. به‌لام جاروبار هه‌ست به‌هاواریکی شیتانه‌، له‌ خواره‌وه‌، له‌قوولایی کانه‌که‌دا ده‌که‌م، به‌لام ته‌نێ ده‌نگدانه‌وه‌که‌ی ده‌گاته‌ گوتیم و به‌شیتویه‌کی چاوه‌روان نه‌کراو شالام بۆ دینتی. ناخر مندالیککی هاوار له‌ ناخدا کپ بوو، تا ئەبه‌د هه‌ر زبندانی ده‌بیت.

له‌و پاش نیوه‌رۆ تاریکه‌دا له‌ ژووره‌که‌م له‌ شانۆ، به‌شیتویه‌کی چاوه‌روان نه‌کراو نۆره‌ گریان شالامی بۆ هینام. خه‌مم قوول و به‌هوروژم بوو.

چه‌ند سالیک له‌مه‌وه‌به‌ر سه‌ردانی هاوڕییه‌که‌م کرد که‌ له‌وه‌دا بوو شیره‌نجه‌ ده‌یکوشت.

۳۹- مه‌هه‌ست له‌ ئیرلاند یوسپسۆن Erland Josepson، ئەکته‌ری به‌نیویانگی سویدی و هاوڕیتی

ته‌مه‌نی بێرمانه‌. و.ک

ورده ورده داده و هشاو ده بووه قه زه ميک به دوو چاوانی گه وره و ددانی زه رده وه. له سه ر لا راکشاو و چند ناميریکی پزيشکی به جه سه ته يه وه کرابوون. ده سستی چه پی خسته سه ر روخساری و په نجه کانی جوولانندن. زه رده خه نه يه که ترسناکانه ی هاتی و گوتی: بنوره هيشتا ده توانم په نجه کانم بجوولینم. ئەمه هه ميشه خو خه له فاندنيکی خوشه.

به خوّم گوت: مه سه له ئەوه يه که بونيه ده هه سستیته وه سه ر پا، هیلته کانی به رهنگار بوونه وه کورت کاته وه، هه رچونئ بئ جه نجه که به دؤراندن کوتايی هاتوه و ئیدی ناکرئ چاوه رپی چ شتیکی دی بکریت. گه رچی من به و هه مه خو شه ده ژيام که بئیرمان تا ئەبه د به پاريزراوی ده مينيتته وه: (سکات) (٤١)ی ئەکته ر له فيلمی (حه وته مين مؤر) (٤٢) دا، له کاتيکدا که خوئی توند به چله پزيه ی دره ختی ژيانه وه گرتوه، ده پرسئ: ئەدی چ ياساگه ليتکی تايه تی بؤ لیبوکه کان نیبه؟ مه رگ وهلامی ده داته وه: چ ياساگه ليتکی تايه تی بؤ ئەکته رکان نیبه. وا ده لئ و ئیدی مشاره که له سه ر قه دی دره خته که دنیت.

شه وی دووشه مه، تايه کی به رزم لئ هات و که وتمه ئاره قه کردنه وه و هه لله رزين. هه موو ده ماریک له ده ماره کانم ئالای ياخي بوونی به رزکردبووه. ئەوه بؤ من ئەزموونيتکی نااسایی بوو، هه رگيز له وه به ر ناوها نه خوش نه که وتبووم، من گا نه خوش ده که وتم به لام له ميانه ی نه خوشکه وتنمدا له پرؤقه و وينه گرتن نه ده که وتم.

بؤ ماوه ی ده رؤژ پله ی گه رمای له شم هه ر به به رزی مایه وه، ته نانه ت نه يشم ده توانی به خوینمه وه، به لکو به زوری له جيگه دا راده کشام و وه نه وزم ده دا. کاتئ له جيگه هه لده سام به کسه ر هاوسه نگيم تیکده چوو، ئاخه هیند نه خوش بووم که ئیدی ئەوه نه خوشیبه تا راده يک ببوه شتیکی خوش. وه نه وز، نووسن، وه ئاگابونه وه، کوکین، ئاو به که پوودا هاتنه خواره وه. ئەنفلوئزاکه به توندی ته شه نه ی سه ند و تاکه م به رزتر بؤوه. ئەمه ش بيانوی ئەوه ی ده دامئ: گه ر پيرايئ ده سه برداری (گه مه يه کی خه ون) بم، ئەوا ده بی هه ر ئەلعان ده سه برداری بيم.

ئەوا راکيشانه شکسته خواردوه وه مان به قيديؤ تو مار کرد. چند جارتيک ته ماشايم کرد، سه رنجی خاله لاوازه کانيم دا و هه لله کانيم شی کردنه وه. ئەگه ری چاککردنی ئەوه هه لانه نازايه تی دامه به ر به رده وام بم. بئ مانايی هيشتا هه ر هه مان بئ مانايی و بئ

ئاره زووييش هه ر هه مان بئ ئاره زوویی، به لام توور يه يبه کی پؤشراو به جو ره وره يه کی هاتوو به هؤرمونی ئادرینالين (٤٣) دا له خو وه ی پيچا بووم. ئاخه هيشتا نه مردبووم.

پريارم دا به چاوپوشين له باری ته ندروستيم، يه کی ئاپريل ده ست به پرؤقه بکه مه وه. شه وی پيشوو هه مديس تا و گرژبوونی گه ده هاتبوونه وه ويزم. له گه ل ئەوه شدا به شيوه يه کی ئاسایی که وتينه وه کار، زؤرينه ی کاره کی پيشووم قرتاند و سه رله نوئ ده ستم پيکرده وه. ئەکته ره کان به په رؤش يه کی هاوړپيانه وه به ده نجه وه هاتن. شه وانه بيخه ويه کی پر له دردؤنگی و ناره حه تبي جه سه تبي بالئ ده کيشا، ئەنفلوئزاکه له دواي خوئی به خه مۆکيبه کی ناساندم که چ پيئي ئاشنا نه بووم، خه مۆکيبه کی که ژيانی ژه هراوييانه ی خوئی له جه سه تمه دا دريژه پيئده دا.

رؤژی چوارشه مه نوئ ئاپريل له هؤله که دا دواين رؤژی پرؤقه مان بوو. له ده فته ری ياده وره يه که مدا نووسيم: نيگه رانی هه يه و به هيز ده بی. ده بی قورستر بچه پيش. راسته غه مبارم، به لام هه رگيز تیکناشکيم.

ئەوسا بؤ خواره وه، بؤ قه ره بالخی و ناره حه تيبه کانی (ليلا سين) گواستمانه وه. مه ودا و ئاشکرای کاری رووناکي، بئ روحمانه توندوتيرئ له ئاسته جياوازه کانی نمايشه که دا وه دبارده خست. که وتينه ئالوگؤرکاری و رپکخسته نه وه. رووناکي، جلويه رگ، ده مامک. ئەو ماله مقه باييه ی که به هه زار زه حمه ت رؤمناوو، تیکوپيک چوو. هه موو شتيک ده يگرت، جيپه يان ده هات و نه ده چوونه وه شوئنی خويان.

دونيا به سه ربه کدا ده رووخا. ئەدی هه ر به راست من ئەم ريشه م هه بئ! چؤنه ئەم پانتؤله به سه ر ئەوی تردا له به رکه م، ئاخه فريا ناکه وم بيگؤرم. ليته دا به که ره کمان پيويسته، ميکيازه که ی تؤ زؤر سپييه. هيشتا بکوژه که ی پالمئ نه گيراوه، مه کينه ی به فره که تیکچوو، به فره که کلؤ کلؤ دئته ده ره وه، هه لله يه ک که وتؤته سپرينگه که يه وه، ئەدی بؤچی ئەو پرؤژيکتؤره ی لای چه پ رووناکي گه رمتر ده دا وه ک له وانئ تر، هه لله يه ک له ئاوينه که دا هه يه، هه لله که له کؤمپانيا که وه يه، چ ئاوينه يه ک له سوئد نيبه، ده بی راسپيرين له نه مساووه بؤمان بيت، پشيوئ که وتؤته ئەفريقای باشوور، چوارده که س کوژراون، زؤریش برينداربوون، بؤچی پانکه کان وره ور ده کهن، ئاميری فينکه که ره وه که په کی که وتوو، له ناوه راستی هؤله که شوئنيکی فينکتر هه يه، بؤچی پيلاوه کانت وه رنه گرتوه،

41- Skat

42- Sjunde inselaget

٤٣- adrenalin هؤرمونتيک که رپژه ی دهردانی له کاتی ترس و گرژيدا زياتر ده بيت. و. ک

پیتلاو درووه که نه خوشه، راسپارده که له شاره، رهنکه پیتلاوه کان بکه ونه ههینی. ده توانم ئەمڕۆ که مییک به پارێزهوه پرۆقه بکه، ناخر قورگم نازاری ههیه، نا تام نییه، له (ریقیسۆرن) (٤٤) دا نیم بهلام گوتاریکم له ئیزگه ههیه. نا له ویدا راوهسته، دوو ههنگاو بهروه لای راست بنج، وا باشه، ههست به پرووناکی له مپاکه ده کهیت؟

ئارامی و خولقخوشی، پیکه نین له بری شهروشوێ. به وجۆره شته کان به شیتوهیهکی خیراتر ده چنه پیش، بهلام به ههرحال وه زعه که ههه بریندار که ربوو. ئیستا ئیمه گه یشتووینه ته ئه و جیگایه، نا، ههچ گۆرانکارییهک، ههشتا کر و بیدهنگ، ههلبهت ده توانم ئه و بیینم که چۆن هه لده له زیت، چ هه له به کم کردوه؟ دیکۆرێکی دی ده توانی یارمه تیمان بدات؟ نا، ههچ شتییک یارمه تیمان نادات. ئه و ئاوها چهز ده کات، به دیواره کانی زینداندا ده مالتیت، ده بی رینگایهک بو زگار بوون هه بیت.

دونیا به سه ره کهدا ده روو خا. ئیمه ییش به په یجۆری و که مییک به ورووژاوییه وه له نیوان چوارچێهوی دیواری ئەستووری ئه و بینایه دا ویزه ویزمان بوو. دونیایه کی گچکه له بی سه رو به ریه کی جار سکه ره، هه ول، ئەقین و نازایه تی. ناخر ئەمه هه موو ئه و شته بوو که به له دی بووین.

له به یانی دواتری تیرۆرکردنی ئۆلۆف پالمی (٤٥) دا له ژووری چاوه روایی هۆلی پرۆقه کۆیووینه وه. مه حال بوو بتوانین بکه وینه ئیش. دردۆنگ و نادلنیا که وتینه قسان تا راپه لێک له نیوان یه کدیدا دروستکه بین. یه کتیک گریا. پیشه که مان زۆر سه یر خۆده نوێنی کاتی واقیع رینگه کی خۆی بو ناوی ده کاته وه و گه مه وه همیه کانی قه تلوعام ده کات. کاتیک ئەلمانیا نه روێژ و دانیمارکی داگیر کرد، شانۆ ئەماتۆره که م له هۆلی قوتابخانه ی (سفیاپلان) (٤٦)، شانۆنامه ی (ماکبیس) ی نمایش ده کرد. ته خته یه کی شانۆی هاوشیوه ی ئه وه مان رۆنا و یه ک سالت تیایدا خه ریکی کار بووین. قوتابخانه که بووه بنکه یه کی سه ربازی، زۆریه ی زۆرمان بو خزمه تی سه ربازی بانگ کراین، له به ره هۆیه ک که راقه کردنی زه حمه ته، رینگه مان پێ درا له سه ره نمایشه که مان به رده وام بین. موشه کی دژه فرۆکه له گۆره پانی قوتابخانه که جیگیر کرابوو، ئه رزی پۆل و راره وه کان به کا پۆشراو و که م و زۆر عه سه که ره و ناوه دا ده هاتن و ده چوون. هه لومه رجیکی تاریک بوو.

٤٤ - Revisorn ژمیریار، موده قیقی ژمیریاری.

٤٥ - Olof Palme سه ره ک وه زبیرانی پیشووتری سوید که له سالی ١٩٨٦ دا تیرۆر کرا. و.ک

من خۆم ده وری (دیونکان پادشا) (٤٧) م ده بیینی. باروکه یه کی گچکه م بو ده وره که پیدرا. قژم به ماکیاژی چه ور، به رهنگی سپی بو به کرد و ریشی کم به چه ناگه مه وه نووساند. هه رگیز هه یچ (دیونکان) یک ئه وه نده له بز ن نه چوه. به لام (لایدی) قه ت به بی چاویلکه پرۆقه ی نه کردبوو، پای له جلکه درتیه که ی گیرده بوو. (ماکبیس) ییش قه ت ئاوها گورجوگۆل شمشیری نه وه شانده بوو (له دوایین ساته کاندای شمشیریان پیداین)، به جۆرێک که سه ری (ماکدیوف) (٤٨) ی به شیتوه یه کی کاریگه ره بریندار کرد، خوتین فیچقه ی کرد و دوا ی نمایش گه یاندا مه نه خه سه ته خانه.

به لام هه نووکه مه سه له که تیرۆرکردنی (ئۆلۆف پالمی) بوو. ئه دی له نیوه ندی ئه و هاتوایه تا دا چیمان کردبا؟ ئایا ده بوو پرۆقه مان راگرتبا؟ ده با نومایشی ئیواره مان راگرتبا؟ ئایا بو هه تا هه تا وازمان له گه مه یه کی خه ون هینابا؟ ئایا نا کرئ شانۆنامه یه ک پیشکه ش بکریت که که سییک پروا و وه عز بدا و بلتی: حه یف بو خه لکی. به ره هه میکی هونه ری که به شیتوه یه کی به دهر له هه وه سه له پیربووه، جوان به لام دوور، رهنگی مر دوو.

یه کتیک له جاحیلتیرین کیژه ئەکته ره کان گوتی: رهنکه هه له بم، به لام پیموایه ده بی پرۆقه بکه ین. ده بی به رده وام بین. ئه وه ی پالمی تیرۆر کردوه گه ره کیه تی نازاوه بال بکیشیت، گه ره واز له شانۆنامه که بینین ئه و ئیمه یارمه تی ئه و نازاوه نانه وه یه مان داوه و لیده گه رتین بکه وینه ژیر کۆنترۆلی وروژانه کانه وه. مه سه له که سنووری هه سته تایبه تی و کۆتوپر ده پرت. نابی لینگه رتین نازاوه بریار بدات.

ورده ورده، به شینه یی و به دوودلی، (گه مه یه کی خه ون) بووه نمایش. به ئاماده بوونی بینه ر پرۆقه مان ده کرد. پرۆقه کانه مان گا سه رنجراکیش و به په رۆشانه و گا کر و گۆشه گیرانه. گه شینییه کی به پارێز خوتنی زایانده وه گۆنمان. هاو رپیمان ستایشیان کردین، نامه گه لی هانده رمان پێ گه یشت و به هاوار وه ئافه رین کراین.

دواین هه فته ی پرۆقه بو دهره یته ره چرکه ساتیکه که به زه حمه ت به رگه ده گیریت. چرکه ساتیک که فیله که، کاریگه ری خۆی بزده کا و بیزاری ده بیته شتیکی خنکینه ر، که موکو رپیه کان له چاواندا پرشنگ ده دن، هه سته کی سارد له بیباکی، وه ک ته میکی هه رگیز نه ره و یو له سه ره میتشک و زه ین ده نیشت.

خهوم لى تىك چووبو. به لاکان، نغمه دنگ و قلافه تەکان به نمايشه که دا تىده پهرين. رووناکى چرى به شيوه يه کى هه له دانراو، وه کى وينه گه لى (شيوه تىکون) (٤٩) لى جىگير له بهر چاواندا دهه ستا. فه رموو! شه وان بوونه شه وان تىكى درتو و به سو. نه وه که م خه وى نه بو که نيگه رانى کردبووم، به لکوو نه وه هه سته کان بوون که شه که تيان ده کردم: نه دى باشه قوولتيرين هه له له کويدايه؟ پيشتر له خودى ده که دا بووه: له ناکو کى نيوان بيروکه ي بليمه تانه و هه لو تىستگه له رزگار که ره کاندان بوو؟ له نيوان جوانى توندوتير و چنه بازي شيريندا بوو؟ هه له بت نه فرهت له و دژبه يه کى يه که من هه ولم دا به رجه سته ي که م. ئايا نه و پارو دینه پر له گه مه يه ي نه شکه وتى فينگال (٥٠)، بى حورمه تى کردن به خودا بوو؟ بونى ادهم بوى نييه به (تستان) (٥١) پىبکه نى تەنانەت ئەگەر نه و پىتکه نينه له خوشه و بىستيشه وه بى؟ نابى بيرم بچيت که ئيمه پىوسته سى و شهش پرؤژيکتور به سهر ته خته نوينه که ي ژوورى پاريزه ردا په خش که ين، ته نها نه وه نه بى نه گينا رووناکى له ويدا باشه، چنه له مپايه کى که م و پانتاييه کى زور. ده بى (سقين نيکفيس) (٥٢) م لى رازى بيت. مانگاگان زه ق له و کيتلگه باريکه ي خوار دوکانى ئاسنگه ريه که وه ته ماشام ده که ن، هه ورتىک له ميش ده ورى لموز و چاوانيانى داوه. گویره که گچکه رهنگا وره نگه که قوچى کورتى هه يه و مه زنده ده کريت هار بيت. نه لعانىش (هیلگا) (٥٣) به کراسه ته ر و نووسا و به سينگ و مه مکه هه لاوسا وه که يه وه ديت، بوئى تيرى ئاره قه و شيرى ليديت. به ددانه شاش و سپيه کانويه وه پیده که نى، له ناوه ر استدا بو پيشه وه کلا و پرؤژنه يه که هه يه که (برينلوف) (٥٤) کردوويه تيه وه. نه وسا (هیلگا) بو گوئ رووباره که ده روا و به له مه که ي (برينلوف) نو قوم ده کات، قووتويه کى ماسى نه نشوقس هه لده پچرى و له وديو ده رگا که وه خوئى ده شاريتيه وه. کاتى (برينلوف) بو شيوکردن ديت، (هیلگا) قووتوه هه لپچراوه که بو روخسارى ميرده که ي دها، روئى دها و تيايدا ده يسورپيتى. برينلوف له هوش خوئى ده چى و کاتى وه ئاگا ديتيه وه، ته پله که ي له سهر دهنى و به پى، به ره و (بورلينگى) (٥٥) ده چى و خوئيش به نيوجه وان و گوئايدا ديتيه خواره وه، ماسيه نه نشوقسه که به ريشيدا شوپوتيه وه.

skioptikon جوړى کونى ناميرى پيشاندانى وينه. و.ک

- 50- Fingalgrottan
- 51- Titanen
- 52- Sven Nykvist
- 53- Helga
- 54- Brynolf
- 55- Borlänge

سهردانى (هيوولتگرين) (٥٦) لى وينه گر ده کا و داواى لى ده کات به و ته پله يه يه وه، به و جلکه په له په ليه يه وه، به و که پوه خوئناوى و ماسيه نه نشوقسه که ي سهر چه ناگه و گوئا يه وه وينه يه کى بگريت، نه مه نه وه بوو که رووى دا. (هیلگا) وه ک ديارى يادى جيترنى له دايکبوون وينه که وه رده گريت. هه نووکه ده چم بنووم، هه نووکه کاتر ميره زهنگداره که ليدهدات.

بى جووله راده کشيم، وه ئاگا و زنده قچوو: ده توانم هه ر که سىک بکوژم قسه يه کى خه رابى له باره ي نه کته ره کانه وه له زار بيته ده رى. نه لعان ژه نه رال پرؤقه يه، نه لعان له يه کتر جوئى ده بينه وه. دوو سبه ي رؤژنامه کان ده خوئينه وه تەنانەت ئەگەر و ايشى ده رخن که ناخوئينه وه. له ويدا له توپه ت ده کرين، ده شيلرين، نه وازش ده کرين، پيشوازي ده کرين، هان ده درين، سوکايه تيبان پیده کرى ياخو به بیده نگى روويه روو ده کرينه وه. هه مان ئيواره ده بى بچنه سهر شانؤ. ده زانن که بينه ره کان ده زانن.

سالان تىکى زور له مه وه بهر هاو رتبه کم بينى له قوژبنيکدا راوه ستابوو، خو گوپرو و ئارايشتکراو. هيند لىوى کرؤژتسوو که ئيدى خوئى به چه ناگه يدا ده هاته خواره وه و ده مى که فى کردبوو. سهرى باده دا و ده يگوت: ناچمه سهر شانؤ، ناچمه سهر شانؤ. که چى پاشان هه ر چوو.

ئيواره ي رؤژى بىست و چواري ئاپريل ژه نه رال پرؤقه کرا، له رؤژه که دا کوئونه وه يه کى به راييمان بو پرؤژه ي شانؤنامه ي هاملتت هه بوو. خه لکى زور به ده ورى ميژنيکدا دانىشتبوون و نه خشه يان بو به ره مپک ده کيشا که به که مبن نمايشى له نوزده ي يانويه ريدا بوو. من له باره ي بيروکه ي خومه وه بوئان دوام: ته خته ي شانؤکه به تال، رهنکه دوو کورسى به لام نه وه شتتک نييه زور دلنيا. رووناکى بى جووله، به بى فيلته رى رهنگا وره نگ، به بى چ جوړه که شتک. باز نه يه که به تيره يه کى پينچ مه تربيه وه که به عردى شانؤکه وه له نيزيک بينه رانه وه رايه ل کراوه. نواندن له ويدا ده کريت. (فورتينبراس) (٥٧) و پياوه کانى له ديوارى داوه ي سهر ته خته ي شانؤکه ي به رامبه ر (ئالملؤفسگاتان) (٥٨) وه ده رگا که ده شکين، زيرانى به فر هورؤژم بو ناوه وه ديتن، لاشه کان بو نيو قه بره که ي (ئوقيليا) (٥٩)

- 56- Hultgren
- 57- Fortinbras
- 58- Almlöfsgatan
- 59- Ofelia

فری دهرین. هاملیت له گهراڼه ویهه کی فهرمی سووکایه تیئامیزدا ریزی لی دهری.
(هوراشیو) (۶۰) به بیدهنگی ده کوژریت.

له هه ندیگ شویندا تووره بووم و ده موست واز له م پرژه به بینم. چهند مانگیگ
له وهه بهر داوام له (ئینگفار کایلسون) کرد که رۆلی گوره لکه نه که بینیت. نه ویش قابل
بوو. له پشتی منهوه، بۆ رۆلیکی گه وره تر له به ره مه میکی گه وره تر دا خۆی گواسته وه یاخو
گوژرایه وه. نه کته ریکی مندالکار که هیشتا مووی لینه هاتبوو، روونی کرده وه به نیازه
پشوی باوکایه تی وه ریگریت. سییه میان به دوا به مین مه رج بۆ پیدانی ئیش وه ک
ده رهینه ری میوان له ژیر دهستم ده رهینرا. نه کته ریکی جاحیلی بی شه خسییه ت، به لام
به ره مه ند نه یده ویست رۆلی (گیلیدیستیرن) (۶۱) بینیت. به هۆکاری جوړاو جوړ نه متوانی
نه کته ریکی جاحیل بۆ نه وه ده ره بدوژمه وه. زوری نه وه نه کته ره جاحیلانه ی که
به ره مه نندن حه زنا کهن له به رامبه ر (هاملیت) یکدا رۆل بیین که هاوته مه نی خویان و
هه ندیگ جاری تریش له خویان گچکه تر بی. کیشه ی جهسته یی و ده روونیان هه بوو،
ته نانه ت دژایه تی کوره تازه له دایکبووه کانی خوشیان ده کرد. جگه له وهش ئیدی چ
به لایانه وه زور گرنه نه بوو له گه ل (بیریمان) دا بمیننه وه. هه لبه ت ئاخو نه وه له دروست کردنی
فیلم که وتبوو.

له هه مان کاتدا حالی بووم، بینگومان حالی بووم، ئاسان بوو حالی بيم که نه کته ر زور
نیزبکتره له خودی خو به وه، پیچ ده خوا و تاو ددها، راده مینتی و شته کان هه لده سه نگی نی.
تیده گم، له گه ل نه وه شدا هه ر تووره بووم. بیرمه کاتیک (تالف خیو بیتری) ویستی لیم دا
له به ره وه ی (مارگریتا بایستروم) له (ئه لشیستیس) که ی وی بردبوو. هه لویتسه که
هه مان شت بوو. له میانه ی رپوره سمی به خاکسپاردنی (خیو بیتری) دا، یه کیگ له
نه کته رانی دهسته ی نوینه رایه تی، لای بۆ نه کته ریکی لایه وه کرده وه و پیگیگوت: پیروژه...
ئیتروا ئیستا کیشه و گرفته کانی ده رهینه رانی دراماتن، که متره. بیرمه چۆن (ئولوف
مولاندیر) م ده رکرد. ده بی خودان نه و ژیری به ب که بزانه که نگی کاتی خو به تی. داخو
که نگی (کاتی خو ی) دیت. ئایا پیشتر، کاتی (کاتی خو ی) نه هاتوه؟

له رۆژی پینجشه مه ی ۲۴ ئه پریل، سه عات حه وتی ئیواره (له هه موو رۆژنامه کاندا
بلاومان کردبووه، که دوا ی ده ستی کردنی نمایشه که، ریگه به که س نادریت بیته ژووره وه)،

60- Horatio

61- Gyldenstren

دوا جار ژه نه رال پرژه مان هه یه. نه کته ره کان هه ستیان به بوئی میسکیگ له سه رکه وتن
ده کرد، شادومان بوون و دلیمان خو ش بوو. به شداری کردنی چاوه روانیه شادومانانه که یان
نازاری ددهام. له جیگایه که له ناگاییمرا هه ستی شکسته یینانمان دایگریتووم، نه ک له بهر
قابل نه بوونم له نمایشه که، به پیچه وانه وه. دوا ی هه موو ئیش و نازاره کانمان نمایشیکی پله
یه ک، دیراسه کراو و له هه لومه رجیکی باشدا نوینراو، له سه ر شانۆ نمایش ده کرا. ئیدی چ
بیانوویه ک بۆ خو سه رزه نشتکردن نه بوو.

له گه ل نه وه شدا، من دهمزانی گره وه که مان نابه ینه وه.

نمایشه که ده ستی پی کرد. C-durton هه که لیدرا. له گه ل به رپوه به ردا له (لیلاستین)
چوومه ده ری. هه ر که له ده رگای دوا وه چوینه سه ر جاده، چهند وینه گریگ به فلاش لیدان
و ته نگ پیته لچینه وه شالوویان بۆ هینانین. کابرایه کی خو شین و موکر دوو، شانی گرم
و گوتی، ده بی ریگه ی بده م بچیته ژووره وه، ده ده قیقه دوا که وتوه و نه موژش نه بی
ده رفه تی نه وه ی نییه رۆژیکی تر شانۆ نامه که بینیت. هه ولتی دابوو ده رکه وانه که قابل
کات بیکاته ژووره وه، به لام نه وه نه یویستبوو سه ریچی له بریاره کان بکات. منیش
به مؤنیه وه به و کابرا چاوقایم گوت: نابی و له راستیدا ناشمه ویت یارمه تی بده م و ده بی
له وباره یه وه سه رزه نشتی خو ی بکات. پاش نه وه ناسیمه وه که نه وه که سه نو سه ری لاپه ری
کولتوری رۆژنامه ی (سقینسکا داگ بلا دیت) (۶۲) و ره خنه گریکی شانۆیی بوو. نه و جا
زور هاو رپیانه بۆم رافه کرد که ده بی له یاساکان تیبا و ریزبان بگریت، له هه مان
کاتیشدا ئاره زوویه کی جله ونه گیراوم بۆ لیدانی تیدا وروژابوو. ئاخو هه لبه ت
ویستویه تی پرۆفیشیونالانه خو ی بنوینتی و چهند ده قیقه یه ک خو ی دوا خستبوو. جگه
له وهش نه وه شتیکی بی نه زاکه تانه بوو که زوری بۆ ده رهینه ری نمایشه که هینابوو تا
بیکاته ژووره وه. رۆیش و دوورکه وته وه. به رپوه به ری شانۆ، که شوین پی هه لگرتنیکی
دریخایه نی به ده ست لاپه ره ی کولتوری (سقینسکا داگ بلا دیت) هه چه شتبوو، که وته
شوین کابرای تووره و به هۆله که یدا کرد.

دوا جار رووداویکی لاهه کی نائومی دیه که می سه لماند: نه خو شتی گه ده ی یه که مین
سینوگراف و جیه یللام، دوو گیانبوونی (لینا ئولین)، ریگه چاره نابه دلله کان، نواندی
بیزه وه ره له ناوه راستی ساته وه ختی پرۆقه دا، نه وه نه نفلوژایه ی به رۆکی گرم و نه وه
خه موکییه ی که به دوا ی خزیدا هینای، که شوهه وا ته کنیکیه کانمان، کاستی ده وه رکانی

62- Svenska Dagbladet

هاملیت، ئەکتەرەکانی شانۆنامەى هاملیت، هەست بریندارکردنى لاپەرەى کولتور، لەسەر و هەموو ئەمانەشەو تیرۆر کردنى پالمى که بەشیتوہیەکی کاتى یاخۆ بۆ هەمیشە رووناکییەکانیان لە دەورى هەولەکانمان گۆرى. هەموو ئەمانە پیکەوہ تینگە یشتنتیکیان لە لا خولقاندبووین، تینگە یشتنتیک که ئیدى دەمزانی چۆناوچۆنى ئەوہ بەریتوہ دەچیت.

دواى ژەنەرال پرۆفە، لە یەکتیک لە هۆلە نویتەکانى پرۆفەى سەر (لیلاستین) دا کۆبووینەوہ. بابۆلەمان خوارد و شەمپانىمان خواردوہ. کەشەکە لە یەک کاتدا شادومانانە و خەمبەش بوو. ئاخەر هەمیشە زەحمەتە لە گرووپیک خەلک جوئ بیتەوہ کە بونیادەم ماوہیەکی درێژ و بەشیتوہیەکی نیتزیک پیتوہیان رایەل بوو بیت. هەستکردن بەخۆشەو یستیبەکی بى دەسلانانەم بەرامبەر ئەو خەلکانە تیدا ورووژابوو. پەتى ناوکە کە پچرابوو، بەلام ئازارم لە هەموو جەستەدا هەبوو. لەبارەى فیلمەکەى (ئەندریبە فايدا)، (مايسترو) (٦٣) وە قسانمان کرد کە دەبیتۆ ناتوانی بەبى خۆشەو یستى مۆسیقا بکرت. لەو چرکەساتە گرتیبە چرەدا ریک کەوتین لەسەر ئەوہى کە گەرچى دەتوانی شانۆ بەبى خۆشەو یستى بەریتوہ بکرت، بەلام شانۆیەکی لەوجۆرە ناژى و هەناسە نادات. بەبى خۆشەو یستى شتى و نابیت. بەبى یەک (تۆ) یەک چ (من) یک بوونى نیبە. گەرچى ئیمە ئەزموونیکى شانۆی دەوشاوەمان ئەزموون کرد، ئەزموونیک کە لە رقیکی ئەفسووناویبەوہ سەرچاوەى گرتبوو، بەلام خۆ رقیش هەر بەریەککەوتنە و ئەقینیبش وەکی رق حەکیمانە یە. لەوہمان کۆلیبەوہ و نموونەمان هینایەوہ.

مۆمەکانى سەر مینزەکە توانەوہ و کەوتنە پرتە پرت. ئیتى کاتى رویشتن هات. هەمووان ئامیزمان بەیەکدیدا کرد و یەکترمان ماچ کرد وەک بلتی ئیدى هەرگیز یەکتەر نەبیینەوہ. ئاخەر توو دۆزەخ، هەلبەت ئیمە سبەینى بەیانى یەکتەر دەبیینەوہ. وامانگوت و پیکەن. بەیانى یەکەمین روژى نمایشە کە بوو.

بۆ یەکەمین جار لە ژبانى پیشەییەدا لە چل و هەشت سەعات زیاتر، لە ئاکامى شکستەوہ خەفەت دەخۆم. هەندى جار دەکرى مرۆف دللى خۆى بەهۆلى پر لە بینەر بداتەوہ. ئاخەر ژمارەى بینەران لە هۆلەکەى (لیلاستین) و بۆ چل نمایش خەراپ نەبوو، بەلام بەسبیش نەبوو. بى مانایى زەردەخەنەى دەهاتى! هەموو هەولەکان، عەزاب، دلەراوکتى، بیتزارى و هیوا، چ شادومانیبەکیان نەخستەوہ. چ قازانجیکیان نەبوو.

دایکم بۆ یارمه تیدانی خۆی له کاروباری ماله کهدا، کیژۆله یه کی له ناوچه یه راگرت. ئەو کیژۆله یه ناوی (لینتیا) (٤) بو، کیژیک میهره بان و کهمیک بیدهنگ، به لام به سۆز و هۆگری خوشک و براکانم بوو. ته مه نم شه ش سالان بوو که شه یدا ی زه رده خه نه شادومانانه که ی و پیسته سپیبه که ی و پرچه زه رده سوورباوه که ی بووم. گچکه ترین شتم به قسه ده کرد و تا قایلی بکه م تووی کتویم بۆ ده رنی. وی فیری مه له ی کردم، ئەو خۆی مه له وانیک لیزان بوو. کاتیک خۆم و خۆی به ته نها مه له مان ده کرد، گوئی نه ده دایه ئەو ی جلکه ره شه که ی مه له پیۆش، ئەوه شتیک بوو که هزم لیبی بوو. لینتیا کیژۆله یه کی به ژن زراف و لاواز و شان پان و خالدار، مه مکۆلانیک گچکه و تووکه به ری وه ک کلپه ی ناگر سوور. هه رگیز پیشتتر به ئەندازه ی ئەو هاوینه مه له م نه کرد بوو، کاتی ددانه چۆقه م پیده کهوت و لیوم شین هه لده گه را، لینتیا به خاویسه کی گه وره خیه تیک هه لده دا و هه ردوو کمان له ژیریدا گه رم داده اتین.

له ئیواره یه کی سیپتیمبه ردا و ریک به رله وه ی بۆ ماله وه، بۆ ستۆکهۆلم بگه رینه وه، چوومه موبه ق. لینتیا مبینی لای میتزه که وه دانیشتبوو. وی گوئی نه دابوو ئەو ی له مپا کیروسینه که داگیرسینیت. کوویکی قاهوی له به رده مدا بوو. دهستی گرتبوو به نیوچه وانیه وه و به کۆل به لام به بیدهنگی ده گریا. من ترسام و نامیزم پیدا کرد، به لام ئەو بۆ دواوه پالیک پیه نام. له وه به ر شتی له و جوړه رووی نه دابوو، ئیدی منیش کولی گریانم به ربوو، له به رئه وه ی هه موو شته کان خه مین خویان ده نواند. ده موبست ئەو ژیربیته وه و دلم بداته وه. به لام وای نه کرد، به لکوو گوئی لی خه واندم.

کاتی دوا ی چند رۆژیک (قورومس) مان جیهیشت، (لینتیا) مان بۆ ستۆکهۆلم له گه ل نه هات، له و باره یه وه له دایکم پرسی ناخۆ بۆچی وه ک سالانی پیشوو ئەو له گه لمان نایهت، که چی وه لامیک ئه وتۆم نه درایه وه.

دوا ی چل سال له دایکم پرسی ئەدی لینتیا چی به سه ر هاتبوو، وه لام درامه وه که ئەو کیژۆله یه له و کاته دا دوو گیان بووه و کابرا نکولی کردوو و خۆی به باوکی منداله که نه زانیوه. له به رئه وه ئیدی زه حمهت بووه کاره که ریک به شیه یه کی ناشه رعیی دوو گیانبوو له مالی قه شه دا جیگای بیته وه، بۆ به بام سه ره رای پیچه قینی توندی دایکم، بریارده دا ده ریکات. کاتی نه کم دیته ناو کیشه که وه و بۆ یارمه تیدانی کیژۆله که ده که ویته خۆ،

خانوه هاوینیبه که ی دالارنا پتی ده گوترا (قورومس) (١)، ئەم وشه یه ش به شیه زاری (ئورسا) بی واته (هی خۆمان). ته مه نم یه ک مانگ بووه بر دوویانم بۆ ئەوی که چی هیشتا له زه یندا هه ر له وی ده ژیم. ئەوی هه میسه هه ر هاوین بوو، دوو دار بیتولا گه وره که خشوهۆریان بوو، گه رما به ژوور گردۆلکه کانه وه بریقه ی ده دایه وه، خه لکی جلکی ته نکی پروناکیان له به ردا و له نیو بانیه کانه دا بای بالی خویان ده دا، په نجه ره کان کرابوونه وه، یه کیک پیاوێ ده ژه ند، تویی کرۆکیت خلور ده بووه، قه تاری شمه ک دوور له و خواره وه، له ویستگه ی دیوفنیس (٢) هیله کانیان ئالوگۆر ده کرد و ئاماژه یان ده دا، رووباره که ته نانهت له رووناکترین رۆژه کانه دا، به ره نگیک ره شی پر له نه یینی ری ده کرد، کوته ره بر دراوه کان گا خا و گا خیرا به شیه یه کی بازنه بی له ئاوه که دا ده جوولان، بۆنی گو له سو سه نی زنا، شاره میرووله و گوشتی برژاوی گۆلک ده هات. مندالان هه ر هه موو ئەژنۆ و سه ر قۆلیان رووشا و. له رووباره که یاخۆ له (سفارت خییۆن) (٣) دا مه له مان ده کرد و زۆر به زوو بیش فیری مه له بووین، چونکه له هه ردوو ئاوه که دا بنی قور و لیتاوی زوو بونیاده م تقوومکه ر و قوولایی ناکاو یان تیدابوو.

-
- 1- Va'roms
 - 2- Dufnäs
 - 3- Svartsjön

ئیدی ئەو دیارنەماوە. دواى چەند مانگىكى كەم لاشەكەى لەنیزىك پردى هیتلى قەتارەو دەدۆزنەو، لاشەكەى لەژێر كۆتەرە دارىكى نوقومبوودا بوو و نىوچەوانىشى تیغ بوو. پۆلیس پىپوابوو كە ئەو خۆى لە پردەكە هەلداوەتە خوارەو.

ويستگەى هیتلى ئاسنى دیۆفنیس بریتى بوو لە خانوویەكى سوور بەگۆشەو قوژنى سپیپەو، ئاودەستىكى (بۆ پیاوان) و (بۆ ژنان)ى لەسەر نووسراو، دوو هېما رېكخەرى هاتوچۆى قەتار، دوو بگۆرى هیتلى ئاسن، ئەمبارىكى كەلوپەل، شۆستەپەكى بەردین و ژێرزەمىنىكى گۆل كە تووى فەرەنگى لە سەربانەكەى روابوو. هیتلە سەرەكیپەكە بەئاراستەى تروپىكى (يورمۆ)^(۵) دادەگەرا، بەقۆرومسدا كە لە ويستگەكەو دەبينرا، تێدەپەرى. لە مەوداى دوو سەد مەترىكەو بەرەو باشوور، رووبارەكە لای ناوچەپەكەو كە پىتى دەگوترا، گرۆدان^(۶)، بەشىوپیەكى بەهورۆم و لە پىچىكدا رەوتى خۆى دەگۆرى، رووبارەكە لەویدا خەتەرناك بوو بەگىژەنى قوول و گاشەبەردى هەلتۆقیو و تىژەو. لە ژوور ئەم پىچەو، پردى هیتلە ئاسنەكە بەرز بىو و رىگایەكى ئاسنى بارىكى لەلای راستەو پىدا تىپەر دەبوو. پەرىنەو لە پردەكە قەدەغە بوو، بەلام كەس گوتى بەو نەدەدا، لەبەرئەوى ئەوى رىگایەكى هاسان بوو بۆ خۆگەياندە ئەو سامانى ماسىپەى كە لە زەرباچەى (سقارتخىۆن)دا هەبوو.

بەرىپەبەرى ويستگەكە ناوى (ئىرىكسۆن)^(۷) بوو، بىست ساڵ بوو لەگەل ژنە دووچاربوو كەیدا بەنەخۆشى رۆژىنى دەرەقى، لە خانووى ويستگەكەدا دەژیا. خەلكى گوند وەك كەسىكى تازەكى هاتوو، تەماشایان دەکرد و لەبەرئەو دەبوو بەخانەگومانىپەو مامەلەى بكرىت. بێدەنگى گەلىكى زۆر گەمارۆى (مامە ئىرىكسۆن) يان دابوو.

مۆلەتم لە نەنكم وەرگرت سەردانى ويستگەكە بكەم، گەرچى بۆ ئەو سەردانە پرسىار بەمامە ئىرىكسۆن نەكرابوو، بەلام بەهاورپىپەتیبەكى پەرتەو مامەلەى كردم. نووسىنگەكەى بۆنى دووكەلى پايپى لیدەهات، مېشى خەوئو بەشوشەى پەنجەرەكەو گىزەگىزبان بوو. هەر جارناجاریك ئامىرى تەلگرافەكە لیدەدا و كاغەزىكى بارىكى بەخاڵ و داشەو لیدەهاتە دەرى. مامە ئىرىكسۆن بەسەر مێزەكەیدا دەچەمىپەو و زانىارى لە دەفتەرى گەورەى رەشدا دەنووسىن و پسوولەى باجەكانى ریزبەند دەکردن. جار ناچار

كەسىك بەتوندى چەند جارىك لە پەنجەرەكەى لای هۆلى چاوەروانى دەدا و و بلىتىكى بۆ (رېبىكىن)، (ئىنخىۆن) یاخۆ (بورلىنگى)^(۸) دەكرى. بێدەنگى هەرەكەى ئەبەدیبەت وەها و هەمان نرخى هەبوو، بۆبە من ئەو بێدەنگىپەم بەقسەپەكى ناپتوبىست نەدەشكاند.

بەلام لە ناكاوێكرا زەنگى تەلەفۆن لیدەدا: كورتە پەيامىك، قەتارى كرېلبۆ، (لېنھېدېن)^(۹)ى جېھىشتو، ئىدى مامە ئىرىكسۆن لەژێر لىووە وەلامىكى دەداپەو، كاللەو سەربازىپەكەى لەسەر دەنا، ئاللا سوورەكەى دەهېنا، دەچوو دەرەو بۆ دواو و ئامىرى رېكخەرى هاتوچۆى قەتارەكەى بادەدا. چ كەسىك بەدەرەو نەبوو. تىشىكى گەرمى رۆژ لەسەر دیواری ئەمبارى كەلوپەل و لەسەر رېلەكە هەلئەنایسا، بۆنى قىر و ئاسن دەگەپە كەپوو. دوور لای پردەكەو، رووبارەكە هازەى دەهات. گەرما لەسەر تەختە بە زەیت پەلە پەلەپەلە و بىپەكانى ژێر رېلەكەدا دەلەرزى، بەردەكان برىسكەيان دەداپەو. بێدەنگى و چاوەروانى. پشیلە ئىفلىجەكەى مامە ئىرىكسۆن لەژێر واگۆنەكەدا نووستبوو.

هەنووكە قەتارەكە دوور لە پىچىكدا و بەر لە گەيشتنى بە (لۆنگخىۆن)^(۱۰)، ئامازە دەدات. وەك پەلەپەكەى رەش لەو سەوزاىپە قورسەدا لە دوورەو وەدیاردەكەو پىت، پەكەمجار بێدەنگ، پاشان پەكسەر و پەورى دىتە گۆى و دەنگەكەى زباد و زیاتر دەبىت، هەنووكە لە رووبارەكە تىدەپەرى، و پەكەى قوولە، تەقوهورى گىرەكانى دىت، ئەرزەكە دەلەرزىت، كە بەلای شۆستەكەدا تىدەپەرى خىراىپەكى نوى بەخۆو دەگرىت، هەورىك لە دووكەلى رېتمىك لە دووكەل كىشەكەپەو دىتە دەرى، پىستونگەكانى هەلمىان لى هەلئەسى. واگۆنەكان بەخىراى تىدەپەرن، تىپەرىنى خىرايان با پەك دەخاتەو، رەورەو ئاسىنەكانى خۆيان بەرېلەكاندا دەكىشن، ئەرزەكە دەلەرزى. مامە ئىرىكسۆن سلاوىكى سەربازى لە شۆفىرى قەتارەكە دەكا و ئەویش سلاو كەى دەسەنیتەو. لەمیانەى چەند دەقىقەپەكدا و پەورەكە دەرەوتەو، هەنووكە قەتارەكە لەخوار قۆزومسەو پىچ دەكاتەو و لەژێر چىاكەدا بزر دەبىت، هەنووكە لای كارگەى دارتاشىپەكەو دەتووتىنیت. پاشان هەمدىس بێدەنگى بال دەكىشیتەو. مامە ئىرىكسۆن هاندلى تەلەفۆنەكە بادەدا و دەلتى: لە دیوفنېس دەرجوو، دوو و سى و سى. بێدەنگى سەراپاگىرە. تەنانەت مېشەكان لەسەر شوشەى پەنجەرەكان گىزەگىزبان نایەت. مامە ئىرىكسۆن بەرەو نەو مى سەرەو

8- Repbäcken, Insjön eller Borlänge

9- Lännheden

10- La°ngsjön

5- Djurmo

6- Gra°dan

7- Ericsson

دهگه رېته وه تا ژه می شیو بخوا و بهر له گه یشتنی قه تاري كه لويه لي باشوور له نيوان سه عات چوار و پېنجد، سه رخه و پك بشكيتيت. نهو قه تاره هه رگيز له واده كانيدا رېكوپېك نيسه، چونكه تا راده يهك له هه موو وېستگه يه كدا واگونه كانی نالوگور پېده كريت.

له سه ر نهو كورته رېگايه ي كه ده چوه سه ر سېنترالي قه تاره كان دوكانيتي ناسنگه ري هه بوو، ناسنگه ره كه هه ر ده تگوت سه روك قه بيله يه كي مه نگو لييه، ژنيكي هيتشا جوان به لام زور تيشكاوي هه بوو كه ناوي (هېلگا) ^(۱۱) بوو. خاوه ن منداليكي زور بوون و له گه لياندا له دوو ژووري گچكه ي سه ر دوكانی ناسنگه رييه كه دا ده ژيان. ژيانيان نارېكوپېك و بي سه رويه ره به لام هاو رپيانه بوو. من و براكه م سه زمان ده كرد له گه ل منداله كانی نهو ناسنگه ره دا گه مه بكه ين. هېلگا هيتشا شيري ده دايه گچكه ترينيان. كاتي كورپه كه تير شير ده بوو، نهوسا هېلگا بانگي كورپه هاو گه مه و هاو ته مه نه كه ي مني ده كرد و ده يگوت: (جونتي) توپش و ره و به شي خوت شير بخو. منيش به دليكي پر له ئيره ييه وه ته ماشام ده كرد كه چوناو چوني هاو رپكهم له نيوان نه ژنوي دايكيدا راده وه ستا، نهو يش مه كه زله كه ي بو راده گرت و كورپه ش كه ميك داده نه وييه وه و چا وچنوكانه شيري ده مژت. پرسيم ناخو منيش ده توانم كه ميك تامي نهو شيره بكه م، هېلگا به پيكه نينه وه گوتي ده بي يه كه م جار روخسه ت له خاتوو (توكيريلوم) ^(۱۲) بخوازم. خاتوو توكيريلوم نه كم بوو، ئيدي به شه رمه وه سه رنجم دا كه وا هه مديس قاچم له يه كيتك له و ياسا قورسانه هه لده نه نگوئ ك به ژماره ي زور ده هاتنه سه ر رېگام.

وينه يه كي ساته وه ختي! له سه ر ته خته نوپنه ليتوار به رزه كه م راكشوام، كات ئيواره يه و گلويه كانی شه و داگيرسېنراون. كورقيكم پييه و به حه زه وه خه ربكي گوشينيم، له نيوان ده ستمدا پانی ده كه مه وه، نه رمه و ده توانري شيوه ي جوړاو جوړي لي دروست بكریت و بوئيكي نهيني لي دي. كوتوپر بو سه ر عه رده كه فرتي ده دم و به په رو شه وه بانگي لينتيا ده كه م، ده رگا كه ده كرېته وه و باوكم ديته ژووره وه، زل و تاريك پشت له رووناكيي هوله كه راده وه ستيت. ناماژه بو كورقه كه ده كا و ده پرسيت نه وه چييه، منيش ته ماشاي ده كه م و به دليكي له روژوكه وه وه لامی ده ده مه وه: پيموانيه نه وه هيچ شتيك بيت. ديمه ني دوايي: قوونم له حه ژمه ت ليدان سووربوته وه و له ناوه راستي ژووره كه دا له سه ر قه دعه كه

11- Helga
12- A°kerblom

دانشستووم و به ده نگی به رز ده نالينم. له مپای ساپيته كه داگيرساوه و لينتيا به جووله ي تووره چه رچه في ته خته نوپنه كه م بو ده گوريت.

نهپينگه ل. بيده نگی كوتوپر، نارچه تي نااشكراي جه سته. ناخو نه مه عه زايي ويژدان نيسه؟ وهك نه وه ي كه كيژه كه ي ئيندرا له (گه مه يه كي خه ون) دا له باره يه وه ده پرس. به ترسه وه ده پرس: چيم كر دووه؟ قه دهر وه لام ده داته وه: خوت باشتري ده زانيت. راسته من گونا هم كر دووه، هه ميشه گونا هگه ليكي گچكه ي په ي پينه براو هه ن كه زه ين ده كر وژن. ئيمه نو ساو به يه كه وه له پال به رميلي ناو ده ستخانه دا دانشستووين و سيخوري به سه ر دواوه ماندا ده كه ين. ئيمه كشميشمان له دولايي به هارات دزي. ئيمه له گيژه نه قوله كانی خواره وه نزيك پردي هيلي ناسنه كه مه له مان كرد. ئيمه پاره ي ورده مان له گيرفاني پالتوكه ي باوكماندا دزي، ئيمه بي حورمه تيمان به خودا كرد به وه ي له دوعا گانماندا ناوي ويان به ناوي شه يتان گوري و گوتان: شه يتان به ره كه تمان بده و بمانبارتيزه، شه يتان يش رووي به لادا وهر گيرايين و گاني دايني. (ئيمه) من و براكه مين كه ناو به ناو له به زم و هه راي هاو به شدا يه كمان ده گرت، به لام به زوري به رقيكي كر وژراو ليكتر جوئ بووين. (داگ) پيويابوو من درو ده كه م، خو م ده په رپنمه وه و فرباي خو م ده كه وم. جگه له وه ش من نازدار بووم، له به رنه وه ي من كورپه باشته ره كه ي بام بووم. منيش پيموايو براكه م، كه چوار سال له من گه وهر تر بوو، خاوه ن ئيمتيازگه ليكي ناداوه رانه يه: نهو بوئ هه بوو ئيواران زوو نه نويت، ده يتواني بو ته ماشا كردني فيلمي بو مندال قه دعه، بچيت. ربي تيده چوو هه ركاتيک بوئ بلويت ليم بدا. من دواتر حالي بووم له وه ي كه نهو يش به رده و ام له بهر زه بري تووره ييه دلپيسانه كه ي بامدا بوو.

رقي برايانه ي نيوانمان خه ربك بوو بگاته براكوژي. داگ خه راپ ليده دام و منيش سووربووم له سه ر نه وه ي توله ي لي بكه مه وه. جا ئيتريچ ده بي با بيئ. سورا حيه كي قورسي شووشه م هه لگرت، هه لگزامه سه ر كورسيه ك و له وديو ده رگاي ژووره هاو به شه كه مانه وه له فوومس، خو م حه شاردا. نهوسا كه براكه م ده رگا كه ي كر ده وه، سورا حيه كه م به سه ريديا كيشا، سورا حيه كه ورو خاش بوو، براكه م كه وت و خوئن له برينتيكي گه وره ي سه رييه وه فيچقه ي كرد. دواي نزيكه ي مانگيتك نهو يش له ناكاو يكرا و به بي چ ناگادار كرده نه وه يه كه په لاماري دام و دوو دداني پيشه وه ي شكاندم. منيش كه نووست ناگرم به نوپنه كه يه وه نا. ناگره كه خو به خو كورابووه و نهوسا به شيوه يه كي كاتي كاره دوژمنكاريه كانی نيوانمان راگيرا.

هاوینی سالی ۱۹۸۴ براکهم و ژنه گریکستانیییه که ی بۆ سهردانم بۆ دوورگه ی (فۆرتۆ) (۱۳) هاتن. براکهم ئەوکات بالیۆزیتی خانەنشینکراوی تەمەن شەست و نۆ سالان بوو. سەرەرای ئیفلجی قورس، توانیبوو بەگورەو درێژە بەوەزێفە که ی بدات. بەلام ئەلعان تەنھا دەیتوانی سەری بچوولتیی، بەزەحمەت هەناسە ی دەدا و که دەدا مروۆف بەسانایی لە قەسەکانی حالی نەدەبوو. رۆژانێکمان لە بەردەمدا بوون که مەودای ئەوهمان هەبوو تیا یاندا تافی مندالیی خۆمان وە یاد بینینەو.

بیری ئەو لە بیری من تیزتر بوو، لەبارە ی رقیهاتنەو ی لە باوکمان و پە یووستیبوونی توندی بەدایکمانەو قسانی کرد. هیشتا بەلایەو ئەوان دایک و باوک بوون، دوو مەخلوقی سەیر، حولولی، تیگە یشتن لییان زەحمەت و لە سەر و هەر ئەندازە گیریبیە که وە بوون. من و براکهم بەرپێگای پۆشراو بەگژوگیادا پیا سەمان دەکرد و بەسەر سورمانەو زەق زەق لە یە کدیمان دەنۆری: دوو پیاوی پیر که لە یە ک رەحمەو هاتبوونە دەری، ئەلعانیشت لە مەودایەکی دوور لە یە کدابوون که نەدەکرا بیەزینریت. رقی دوو لایەنەمان رەویبۆو، بەلام ئەو رقی جیگای خۆی بەبۆشایی بەخشیبوو. چ پتوهندیبیە ک و چ هاریکاریبە کمان لەنیواندا نەبوو. براکهم دەیبوست مری، لە هەمان کاتیشدا لە مردن دەترسا، ژبان دۆستیبەکی شیتانە سیبەکان و دلێ هیشتبۆو و لیتە دەگەر لە کار بکەون. هەر وەها ئاماژە ی بەو دەدا که چ ئەگەر تیکی بۆ خۆکوشتن لە بەردەمدا نیبە لە بەرئەو ی توانای دەست چوولاندنی نیبە.

ئەم پیاو بەهینز و خۆ بەزلزان و ژیرە ی که هەمیشە ریسکی دەکرد، بەدوای شەردا دەگەر، چێژ وەرگر لە ژبان، ماسیگر، پیا سە کەر بەدارستانەکاندا، سەرچل، خۆیست، هەزەلی. سەرەرای رقی لە باوکم، کهچی هەمیشە مەرابی بۆ دەکرد، سەرەرای هەولێ خۆرژگارکردن و سەرەرای ناکۆکیبە پرزە لیبەرەکانی لەگەڵ دایکەدا، کهچی هەمیشە پتووی پە یووست.

بۆ من، نەخۆشیی براکهم شتییک بوو جیگای تیگە یشتن. ئیفلج بوو بەتوورە یی، ئیفلج بوو بەدوو دیوی زەبەلاح، خنکینەر و لە تیگە یشتن نەهاتوو: باوک و دایکم.

۱۳- دورگە ی Fa'rō، دورگە یە ک که هەنووکەش مالهەکی (بیرمان) ی لیبە و لە یەکیک لە فەسلەکانی داها توودا باس لەو ساتەوختە دەکات که پر یاریداو ئەو دورگە یە بکاتە مالی هەمیشە یی خۆی.

دەشی پتوویست بی ئاماژە بەو بکریت که رقی وی لە هونەر، شیکاریی دەروونی، ئاین و واقعیی رۆحیی، رقیکی زۆر بوو. بوونەوهریکی تەواویک ئەقلانی بوو، بەحمەت زوبان قسانی دەکرد و حەزی بەخویندەنەو ی میژوو و بیوگرافیای سیاسی بوو. وێرای ئەو ش یادەوهرینامە ی خۆی لەسەر شریت تۆمار کردبوو. من رۆخسەتم پیدرا ئەو ماتریالە بەخەمە سەر کاغەز. هەشت سەد لاپەرە ی نووسراو بەنەغمە یەکی وشک و گالته جاربیانە و ئەکادیمیایە ی لیتەرچوو. چەند هەلاو تیردیکی تیدابوو، بەواژە ی ساکار و راشکاوانە لەبارە ی ژنە که یبەو دەو. چەند لاپەرە یە کیشی لەبارە ی دایکەو لە خۆگرتووە. جگە لەو هەموو شتەکانی تر کالوکچ، گالته جار ی و بیتاکیبەکی تەنزامیز بوو: ژبان حە کایەتی سەرچلیبەکی بی تام بوو. لەو هەشت سەد لاپەرە یەدا تەنانت بەوشە یە کیش باسی نەخۆشیبەکی نەکردوو. هەرگیز نەشکرۆزاو تەو، بەلام رقی لە چارەنووسی خۆی بۆتەو. بەتوورە ییبیەکی نا ئارامانەو رۆبەر ووی زەلالەتە جەستە ییبەکانی بۆتەو و زۆر بەلایەو گرنگ بوو هیند رقی وروژتین خۆی پیشان بدات که هیچ کەس بەخە یالیدا نە یەت هاوسۆزی بەرامبەر بنوینیت.

بەبۆنە ی یادی هەفتایە مین سالە ی تەمە نیبەو لە بالیۆزخانە لە ئەسینا ئاهەنگی گیرابوو. هیند بی پرست ببوو که ژنەکی پتیبووبو دەبی ئاهەنگە که هەلبوە شتیزیتەو، بەلام براکهم پتیشنیاریکی لەو تەرزە ی رەت کردۆتەو و گوتاریکی درەوشاوی بەشانازی میوانەکانیبەو خویندۆتەو. چەند رۆژتیک دووتر بۆ نەخۆشخانە یان گواستۆتەو و لەوی چارەسەری هەلە یان پیداو و بەهۆی نۆرە یەکی درێژی هەناسە لیبەرەو مر دبوو. لە تەواوی ئەو ماو بەدا هۆشی بەخۆی بسو، لە بەرئەو ی کونیک کرابوو گەر ووی نەیتوانیبوو بئاخۆی. ئەوسا که ئیدی نەیتوانیبوو گوزارشت لەخۆی بکات، توورە و بیدەنگ مر دبوو.

نیوانی من و (مارگەریتا) (۱۴) ی خوشکی گچکەم خۆش بوو. ئەو گەرچی چوار سال لە من چکۆلە تر بوو، بەلام پتیکەو بەبوو که شووشەکانی ئەو گەمەمان دەکرد و زنجیرە رۆدوای ئالۆزمان لە دۆلابی یاریبە باش دروستکراو هەکی ئەودا دەخوولقاند. لە ویتە یە کدا لە ئەلبومی خیزانە کەمان، کەسیکی گچکە ی خرتۆلی خاوەن پرچیتکی زەردی سپی باو و چاوانیکی زەقی تۆقیو دەبینم. هەموو شتییک، هەر لە دەم و لیبو نەرمە که یەو تە نادنیایی دەستەکانی، هەستیاریی ئەو وەدیاردە خەن. لەلایەن دایکم و باوکمەو زۆر بەتوندی خۆش دەویسترا و ئەمیش هەولێ دەدا لە ئاست ئەو خۆشەویستیبە ی ئەواندا بی،

ههولئى دەدا ئەو مندالە نازدارەبىچ كە دەشى قەرەبووى دوو كورە لاسارەكەيان بۆ بکاتەوہ .
یادەوہریبەکانى مندالیم لەبارەى (مارگەریتتا) وە تۆزوخۆل لى نىشتوون و رام نابن .
پیکەوہ شانۆیەكى بوکەشوشەمان پۆنا ، ئەو جلکەکانى دەدوورین و منیش دیکۆرەکانم
بۆیاخ دەکردن . دایکمان بینەرێكى بەحەوسەلە و بەبابەتى شانۆییەکانمانەوہ پەبوہست و
پەردەپەكى مەخمەلێى چنراویشى پى بەخشین . ئارام و بەدلێكى خوشەوہ گەمەمان دەکرد .
باشتر لەگەل خوشکەکەمدا وەك لە براکەم هەلمدەکرد . باوەرناکەم هەرگیز لە یەكدیمان
داپیت یاخۆ هەرمان بوویت .

کاتى تەمەنم یازدە سالان و خوشکەکەشم حەوت سالان بوو ، هاوینمان لە
(لۆنگینگین) (١٥) لە دەوروہرى ستۆکھۆلم بەسەر برد . نەشتەرگەریبەكى قورس بۆ دایکم
کراو و چەند مانگىک بوو لە سۆفیاھیم کەوتبوو . باوکم دەبوست لەو نزیکانە بىن و
ئیدى باجیەكى مپەرہبان کە لە راستیدا مامۆستای قوتابخانە بوو ، ئەرکى سەرپەرشتى
کردمانى پى سپێردرا . من و خوشکەکەم زۆر جارن بۆ خۆمان و بۆ یەکتى جیدەھیلراين .
فیللاکە گەرماویكى کۆنى تیدابوو کە پر لە ناو بوو ، ژووریکى خۆگۆرین و ژووریکى
گەورەى تریش بى میچ ، بەلام حەوزیکى تیدابوو . بەسەعات دەچووین بۆ ئەوى و گەمە
تەمومژاویبە بەگوناه بارگاویبەکانى خۆمان دەکرد . بەبى چ ڕاڤە یاخۆ لپپچانەوہیەک ،
بەتەنھا مانەوہمان لە گەرماوہکەدا لى قەدەغە کرا .

مارگەریتتا زیاتر و زیاتر لە پتوہندى نىوان خۆى بەدايک و باوکمانەوہ هەلدەلوشر و
ئیمەیش زیاتر و زیاتر ئەو پتوہندیبەى نىوان خۆمان دەدۆراند . کاتى تەمەنم نۆزدە سالان
بوو ، لە مائەوہ هەلھاتم . لە راستیدا لەوساوہ ئیتر ئیمە یەکتیمان نەبینیبەوہ . مارگەریتتا
دەيگوت جارێکیان نووسینیکی خۆى پیشان داوم و منیش لە جەھلى جاحیلیمەوہ ،
پەخنەم لە نووسینەکەى گرتوہ و دراندوومە . من خۆم هیچ ئەو پرووداوەم بىرنایەتەوہ .
ئەلعان خوشکەکەم ناوہناو کتیبیک دەنووسیت . گەر ئەو شتانەى ئەو دەیاننووسیت
ئەوہبى کە من لى تىگەیشتووم ئەوا دەبى ژبانى دۆزەخیک بى بۆ خۆى . هەندى جار
بەتەلەفۆن قسان دەکەین ، جارێک بەشپوہیەكى چاوەرواننەکراو لە کۆنسیرتیکدا یەکترمان
بینى . روخسارى بەعەزاب نەخشیو و دەنگە ساردە بى نەغمەکەى ترساندمیان و
جورئەتیان لى پریم .

هەندى جار بەنازاريكى ويژدانى كورت و بەسۆوہ بىر لە خوشکەکەم دەکەمەوہ . وى
بەنھيتى کەوتە نووسین . ئەوہى دەینووسى پیشانى کەسى نەدەدا . دواجار نازايەتى داىہ
بەر خۆ و لىگەر پرا بیانخوینمەوہ . من بۆ خۆم لە قەیراندا بووم : ئاخى ئەز بەدەرھینەرێكى
جاحیلێ تازە دەرکەوتوو دادەنرەم بەلام وەك نووسەر لە سیدارە دەدرام . من خەراپ و
بەزۆر لەخۆکردنەوہ دەمنووسى و لەژێر کاریگەرى (ھایلمەر بىریمان) (١٦) و
(ستریندبېرى) دا بووم . ئەلعان هەمان شپۆزى گرژ و ماندووکەرى نووسین لای خوشکەکەم
دەبینمەوہ و ئەو هەولەى دەکوژم بەبى ئەوہى بىر لەوہ بکەمەوہ کە ئەوہ تەنھا رىگەپەتى
بۆ گوزارشت لەخۆکردن . بەگوێرەى ئەوہى کە خۆى باسى کرد ، بەشپوہیەكى یەكجارى وازى
لە نووسین ھیناوە . پەنگە لەبەر ئەوہ وازى لە نووسین ھینابى تا من یان خۆى سزا بدات ،
یاخۆ پەنگە لەبەر بى جورئەتى بوویت... نازانم .

ناتوانم فیلم دروستکەم چونکە جەستەم نەیدەوێست هاوکایم کات و پەرۆشیی بی وچانیس - کە بەشیککی بنەرەتییه لە کاری فیلمسازیدا - شتییک کە لەسەری راھاتبووم، ببوو قۆناغیککی مەحالی و بەسەرچوو. سیناریۆکەم لاڤا کە لەبارە ی فین کۆنفیوسیئنی^(۲) سوارەو بوو، کە فیلمی بێدەنگ دروستکەریکی پیرە، نیوہ فیلمە خەراپبووکانی لە قوتووی بی شوماری کاسیئیدا لەژێر قیلاپەکی هاوینەدا کە لە رۆژانەویدان، دەدۆزێتەوہ. پیتوہندییەکی تاریکی مەزەندەکراو لەنیوان وینەکاندا ھەبە، شارەزایەکی بواری کەرولالان، دەم جوولاندنی ئەکتەرەکان دەخوێنیتەوہ تا دیالۆگەکانیان پاچقە بکات. ھەموو جوۆرە پلانیک ئەزموون دەکری و بەرەنجامی جیاواز و دەدەست دەخەریت. پڕۆژەکە خەلکی زیاتر و زیاتر بەخۆوہ دەگریت، پڕۆژەکە گەشەدەکا و بەزووی فەراوان دەبی، پارە ی زیاتر و زیاتر تێدەچێ. زیاتر و زیاتریش ئەنجامدانی قورستەر دەبی. رۆژیکیان بەنیترات، ئۆرگینال و ئەستاتی کۆپیەکانی و یەک پەناگای تەواوہ دەسووتیت و ھەموو شتییک بە با دەچیت. ئیدی ئاسوودەبی بال دەکیشیت.

ھەمیشە من ئازارم بەو شتەوہ چەشتوہ کە پیتیدەگوتیت توورەبی گەدە، ئەمەش بەئەندازی رووداویکی سووکایەتی وروژتین پیکەنیناوییە. ھەناوم کە ھەرگیز وشکی نەکردوہ و زۆرجاران سەروەتی داھیتانەکانی پالوتوہ، ھەولەکانی تیکوپیک شکاند. بەوجۆرە، قوتابخانە بوو ەزابیککی ھەمیشەبی، چونکە نەمتوانیوہ حیسابی ئەوہ بکەم کە کەنگی نۆرە پەلامارەکانم بو دین. کوتوپر گوو بەخۆداکردن، ئەزموونی شوکییک بوو رۆحی. پیتوست بەوہ نییە چەند جاریک یەخەگیرت بیت تا بەشیتوہیەکی بەردەوام دردۆنگت کات.

بە درێژایی سالان بەھەوسەلەوہ خۆم فیرکرد، ئەو نارەحەتییانە بەجۆریک کۆنترۆلکەم کە بتوانم بەبی ئەو تەنگەتاوییە زۆر ئاشکرایانە چالاکییەکانم بەرپۆبەرم. ئەوہ لە دالەدانێ شەیتانیکی شەپانگیز دەچوو لە ھەستیارترین ناوچە ی نیوہندی جەستەدا. بەھۆی ریتوالی توندوتیژەوہ دەمتوانی لەژێر کۆنترۆلی خۆمدا راپگرم. بریاریک کە بەشیتوہیەکی گەورە دەسلالتی ئەوی رامالی، ئەوہ من بووم نەک ئەو، کە جەلەوی ھەلسوکەوتەکانی بەدەستەوہ بوو.

داو و دەرمان بی سوود بوو، لەبەرئەوہ یان بی باکانە یاخۆ درەنگ کاری خۆی دەکرد.

بریارەکەم بو دەسبەرداریوون لە کامپرای سینەمایی زەحمەت نەبوو، لەمیانە ی کارکردن لە فیلمی (فانی و ئەلیکساندیر)^(۱) دا گەیشتمە ئەو بریارە. نازانم جەستەم بریاری بە رۆح دەدا یاخۆ رۆح کاریگەری لەسەر جەستەم ھەبوو، نازانم، بەلام نارەحەتییە جەستەییەکان زیاتر و زیاتر دژوار دەبوون.

ھاوینی سالی ۱۹۸۵ پیتوابوو بیرۆکە یەکی ناوازم بو فیلمیککی نوێ دۆزیوہتەوہ. دەمویست لە دنیای سینەمای بێدەنگ نیتیک بیمەوہ، دەبوو لە برگەگەلی درێژ و بەتال لە دیالۆگ و کاریگەری دەنگیدا کاربکەم و دواجار زەمینە یەک بو خۆقوتارکردن لە فیلمە ئاخێوہرەکانم برەخسینم.

دەسبەجێ کەوتمە نووسینی سیناریۆ، بەدەربرینیکی میلۆدرامییانە بلیم، جاریکی تریش بەخششی خودایی کۆمەکی کردم، ئارەزووی کارکردنم ھەبوو. رۆژەکان پریوون لەو قەناعەتە نەیتییەکی کە دەبوو بەلگە یەک بو تۆکمە یی تیروانینەکەم.

دوای سێ ھەفتە لە کاری باش، نەخۆشییەکی سەختم گرت. جەستەم گرژ و ناھاوسەنگ. وەک ئەوہ وابوو ژەھراوی بووبیتم. پەژارە تیککی شکاندبووم و لەبەردەم ەزابدا ھەستیک بەسووکایە تیکردن بالی بەسەردا کیشابووم. مەزەندەم کرد ئیدی ھەرگیز

پزیشکیکی ژیر پیتی گوتم من دهبی لهسه ره ئه و خه وشه جهسته بییه م رابیم و خووی پیوه بگرم. منیش هر وام کرد. لهه موو ئه و شانویانه ی که ماوه ی دریت کارم تیدا کردون، هه میشه ئاوده ستیکی تایبه تی بو خوم هه بووه. رهنگه ئه و ئاوده ستانه نه مرتترین هه ولی من بن له میژووی شانودا.

به واتایه کی تر واپیته چی که رهنگه ئه و شه پیتانه نیشته چی بووه، سه ره رای هه موو شتیک به سه ره ئاره زوومدا بو دروست کردنی فیلم، زال بو بیت. مه سه له که وانیه. من زیاتر له بیست ساله به ده ست بی خه و بییه کی دریت خایه نه وه ده نالینم. ئه مه ش له خویدا شتیک خه ته رناک نییه، ئاخر مروفت ده توانی زیاتر له وه ی که مه زنده ده کا به که مترین ماوه ی نووستن داسه کنج، پینج سه عات نووستن بو من به سه. ته نگ پیه له چینه که له گه ل ته نکیی شه ودا دیت، ریژه گو رواه کان، گه رانه وه بو هه لو یسته گیلانه یاخو سووکایه تیا میزه کان، په ژوانو نه وه بو شه رانگیزیه بیرلینه کراوه یاخو نه نه سه ته کان. زور جارن پوله تهیری ره ش ده هاتن و له ته کمددا ده بوون: ترس، تووره بی، شهرم، په ژوانی و بیزاری. ته نانه ت بو چاره سه رکردنی بی خه ویش ریتوال هه ن: نوینه که ت بگوره، گلپ داگیرسینه، کتیب بخوینه وه، گوئی له موزیک رادیره، پسکیت و شوکولات بخو، ئاوی کازایی بخوره وه. خواردنی قالیومیک له کاتی خویدا کاریگه رییه کی نایابی ده بیت، ههروه ها بوشی هیه به خو لقا ندنی تووره بی و به هیز کردنی په ژاره، پولیکی ویرانه کر بیینت.

سییه مین هؤکار بو بریاره که م پیری بو. پیری دیارده یه که نه لیتی په ژوانم و نه پیشی شادومانم. ریگه چاره ی کیشه کان به کاوه خوتر و کاری شانویی، خه م و نیگه رانی گه وره تری لیده که و ته وه و بریاردان کاتیک دریتتری ده خایاند، له کیشه و گرفته پیشبینی نه کراو و پراکتیکیه کان نیفلیج ببوم.

له گه ل شه که تیدا دریدونگیم زیده تریوو. تا هیلاکترام، دم به پرته و بوله تر ده بووم: ههسته کانم تیژ ده بوونه وه و له هه موو جیگایه کدا که موکورتی و هه له م ده بینی.

له فیلم و ده ره پیتانه کانی ئه م دواییه م ورد ده مه وه و لیره و له وی، ئیره بییه کی نمونه بی هیه که ژبان و روح راو ده کات. ئه و ترسه له شانودا زور گه وره نییه، له شانودا ده توانم چاودیری خاله لاوازه کان بکه م و له خه راپترین حاله تدا ئه کته ره کان ده توانم راستم بکه نه وه. له فیلمدا هیچ شتیک ناگه رینریتته وه. هه موو روژتیک سی ده قیقه ی ته واو له فیلمه که ته واو ده کريت. ده بی هه موو ئه وه ش زیندوو بیت، هه ناسه بدات، داهینان بیت.

هه ندی جار، به ناشکرا و تا راده یه که به ته رتیک فیزیکیش هه ست به هیولا یه کی زور دیرین، نیوه ئاژهل و نیوه ئاده میزاد ده کم که له ناوه وه مرا ده جو لئی و خه ربکه ده به پینمه بوون: به یانییه کیان ریشیکی تام ناخوش و زبرم ده جوو، هه ستم به ده ست وقاچه لاوازه له رزیوه کانی هیولا که له جهسته مدا ده کرد و دهنگی هه ناسه برکتیم ده ژنه فت. مه زنده ی بوومه لیلنیکم ده کرد که چ پیوه ندییه کی به مردنه وه نه بیت، به لکه پیوه ندی به کورانه وه وه بیت. هه ندی جار خه ون ده بینم که هه موو ددانه کانم ده ورن و ئه ودوای شتی زهر و بواردو و تف ده که مه وه.

برپارم دا به رله وه ی ئه کته ره کان و ئه وانیه کی له ته کمددا کار ده که ن ئه و ده عبا یه بیین و بهرق و به زه بییه وه ته ماشام بکه ن، پاشه کشی بکه م. ئاخر من ژماره یه کی گه لیک زور له هاو ریکانم بینیبوو که وه ک لیبووکی شه که ت له گو ره پانی سیرکه که دا به لادا ها تبوون، بیزارو له بیزاری خو یان، فیکه ی چوونه ده ره دیان بو لیدرابوو یاخو به نه زا که ته وه، مرتیره انه بیده نگ کرابوون، به میهره بانیه وه یاخو سووکایه تی ئامیزانه له لایه ن تا قمی سیرکه که وه بو ده ره وه راکیشرابوون.

ده ست ده ده مه شه پقه که م، مادامه کی ده ستم ده گاته ره فه ی شه پقه کان، ئه وا شه پقه که م له سه ره دنیم و سه ره رای ئه وه ی که سمتم دیشیت، به پیتی خوم ده روم. هه ر به راست داهینان له پیرییدا شتیک نییه گه رهن تی بیت، به لکوو به قوناع و مه رجداره، شتیکه نریک له لاوا بوونی توانای سیکسوالیتییه وه.

روژتیک مانگی یانیوه ری سالی ۱۹۸۲ م بو وینه گرتن هه لبارد. به گویره ی بیره وه ریبه کانم ئه و روژه روژتیک سارد و پله ی گه رمای تیدا گه یشتبووه بیست پله ژیر سفر. وه ک جارن سه عات پینجی به یانی له خه و هه ستام، باشتره بلیم له خه ویان هه ستاندم، وه ک بلتی له لایه ن روحتیک شه رانگیزه وه، له نیو لو له کیکدا له قوولترین خه و راکیشرتیم. بو ئه وه ی به ره نگاری هتسرتیای ریخوله کانم و کاره ویرانه که کانی بمه وه، ده سه چی له ته خته نوینه که م بازمدایه خواره وه و بو چه ند چرکه یه ک له سه ره عه رده که به پیلووی لیکنراوه وه راوه ستام. له وه زعی خوم ورد بوومه وه: وه زعی جه ستم چونه، وه زعی روحم له چیدایه و له پیش هه موو شتیکه وه پیوسته ئه مرچ بکريت؟ سه رنجم دا که پووم گیراوه (به هوی هه وای وشکه وه) گونی چه م نازاری دددام (رهنگه شیریه نجبه بی)، ماسوولکه ی سمتم ده تپشا (هه مان نازاره که ی جارن) و تونیک به رز له گوچکه مدا (شتیک بیزه وه به لام هیچ مایه ی نیگه رانی نییه). ههروه ها یاداشتی ئه وم

کرد که هم‌مدیس هیستیریا که له‌ژیر کۆنترۆل‌دايه، که ترسم له گرژبیه‌کانی گه‌دهم زۆر به‌و چریبه‌ نییه، که کاری ئه‌و رۆژه له دیمه‌نی نیوان ئیسماعیل و ئه‌لیکسانده‌ر^(۳) پیکدیت، که دردۆنگم له‌وه‌ی دیمه‌نی ناوبراو له‌ته‌ک توانای ئه‌کته‌ره جاحیل و نازاکه‌یدا نه‌یه‌ته‌وه. له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا هاریکاری نیتزیکبووه‌ی (ستینا ئیکبلاد)^(۴) له‌ته‌کمددا، گورپکی گچکه‌م له شادومانیه‌کی چاوه‌روانکراو پێ ده‌به‌خشیت. به‌وجۆره‌ یه‌که‌مین پشکنینی ئه‌و رۆژه‌م ته‌واوکرد و گه‌یشتمه سوودپکی گچکه‌م به‌لام ئه‌رتینی: گه‌ر (ستینا) وه‌ک ئه‌وه‌ی که من باوه‌رم وایه‌ لیهاتوو بیت، ئه‌وا ده‌توانم له‌ قه‌ره‌ی (بیرتیل-ئه‌لیکساندیر)^(۵) بێم. پێشتر دوو ستراتیژیم گرتبوونه‌به‌ر: یه‌که‌میان له‌گه‌ل ئه‌کته‌ره‌ خاوه‌ن توانا یه‌کسانه‌کاندا، ئه‌وی تریشیان له‌ته‌ک ئه‌کته‌ره‌ سه‌ره‌کییه‌کان و ئه‌کته‌ره‌ یاریده‌ده‌ره‌کانا.

هه‌نوکه‌ گرنگ ئه‌وه‌یه‌ به‌ئارامی هه‌لسوکه‌وت بکه‌م. گرنگ ئه‌وه‌یه‌ ئارام بێم.

سه‌عات حه‌وتی به‌یانی له‌ته‌ک (ئینگرید)دا له‌ بیده‌نگیه‌کی هاو‌پێمانه‌دا به‌رچاییم کرد. گه‌ده‌م هه‌شتا هه‌تور و چل و پینج ده‌قیقه‌ی بۆ دۆزه‌خ به‌رپاکردن ما‌بوو. له‌چاوه‌روانی ئه‌وه‌دا که‌ بزانی چی له‌ خه‌یالدايه، رۆژنامه‌کانی به‌یانیم مو‌تالا‌کردن. سه‌عات چاره‌کی بویت بۆ هه‌شت ترومبیله‌که‌ گه‌یشتم و بۆ ستۆدیۆی بردم که‌ ئه‌و رۆژانه‌ که‌وتبووه (سیوندی بی‌ری)^(۶) و له‌لایه‌ن کۆمپانیای (ئه‌وروپا فیلم)^(۷) هه‌و خاوه‌نداریتی ده‌کرا.

ئه‌م لۆکالی ستۆدیۆیانه‌ی که‌ رۆژانه‌یک خاوه‌ن ناوبانگیکی باش بوون، ئه‌لعان ئیدی ویران بوون. به‌شپه‌یه‌کی گشتی خۆ به‌به‌ره‌می قیدیوییه‌وه‌ خه‌ریک کرابوو، کارمه‌نده‌ کۆنه‌کانی په‌رت و رووخاو بوون. خودی ستۆدیۆی فیلم پیس و پۆخل، ده‌نگ خه‌راپ و به‌شپه‌یه‌کی باش خزمه‌ت نه‌ده‌کرا. ژووری مۆنتاژ که‌ له‌ یه‌که‌مین بینه‌دا به‌شپه‌یه‌کی کۆمیدییانه‌ ئالو والا خۆی ده‌نواند، که‌چی ده‌رکه‌وت شیایو به‌کاره‌یتان نییه. پرۆژیکتۆره‌کان به‌ریاد و نه‌ به‌هه‌یز بوون و نه‌ هه‌لومه‌رجی وینه‌بیبیان باش بوو، ده‌نگ خه‌راپ بوو، ئامی‌ری هه‌وا گۆرین ئیسی نه‌ده‌کرد و فه‌رشه‌که‌ش په‌له‌ په‌لا‌وی.

رێک سه‌عات نۆی به‌یانی ده‌ست به‌وینه‌گرتن کرا. گرنگ بوو ده‌ستپێکردنی پیکه‌وه‌ییمان له‌ واده‌ی خۆیدا بیت. ده‌بوو هه‌موو تووێژ و نادلنیا‌بیه‌کان بکرتنه‌ ده‌ره‌وه‌ی

3- Ismael och Alexander

4- Stina Ekblad

5- Bertil - Alexander

6- Sundbyberg

7- AB Europafilm

ئه‌م بازنه‌ی ته‌رکیزه‌وه. ئاخ‌ر له‌م چرکه‌ساته‌وه ئیمه‌ ده‌بوینه‌ ئامی‌ریکی ئالۆز به‌لام پیکه‌وه‌ کارکردوو که‌ ئامانجی به‌ره‌مه‌یتانی وینه‌ی زیندوووه.

کاره‌که‌مان به‌خه‌یاری نه‌فه‌سپکی هه‌توری به‌خۆه‌ گرت، متمانه‌ راشکاوانه‌ و ساکار بوو. ته‌نها شتی‌ک که‌ له‌و رۆژه‌دا بێزاری ده‌کردین خه‌راپی ده‌نگ له‌ ستۆدیۆکه‌ و ریز نه‌گرتن بوو له‌و له‌مپا سوورانه‌ی که‌ له‌را‌وه‌ و شوینه‌کانیتردا هه‌لکرا‌بوون. ئه‌گبنا ئه‌و رۆژه‌، رۆژیک بوو که‌ شادومانیه‌کی شه‌رمانه‌ بالی به‌سه‌رداکی‌ش‌ابوو. هه‌ر له‌ ده‌قیقه‌ی یه‌که‌مه‌وه‌ هه‌ستمان به‌لێک حال‌ی‌بوونی نایابی (ستینا) بۆ که‌سیتی (ئیسماعیل)ی چاره‌ره‌ش کرد. له‌ هه‌موو شتی‌ک باشتر ئه‌وه‌بوو که‌ بێرتیل-ئه‌لیکساندیر ده‌موه‌ست هه‌لویتسه‌که‌ی قه‌بوول کرد. به‌ته‌رزیک سهری‌ مندال و به‌گوزارشتی‌کی ره‌سه‌ن و کاریگه‌ر، که‌شیکی ئالۆزی له‌ په‌یجۆری و ترس خولقاند.

پرۆژه‌کان به‌ئاسووده‌یی ده‌چوونه‌ پێش، شادومانیه‌کی هه‌یمن بالی کیشا. وزه‌ی دا‌هینه‌رانه‌مان که‌وته‌ سه‌ما. جگه‌ له‌وه‌ش (ناننا ئاسپ)^(۸) هه‌لومه‌رجی‌کی وروژینه‌ری بۆ ره‌خساندین و (سقیین نیکقیست)^(۹) به‌خودان و توویرتی‌ک رووناکی بۆ داناین که‌ به‌ده‌م باس نا‌کرت و ئه‌وه‌ شتی‌که‌ بووه‌ته‌ خه‌سه‌له‌تی وی و ئه‌وی کردووه‌ته‌ یه‌کی‌ک له‌ باشترین رووناکی دانهران و بگه‌ر باشترینیان له‌هه‌موو جیهاندا. لێیان ده‌پرسی ئاخۆ چۆن ئه‌وه‌ ده‌کا، ئه‌ویش ئاماژه‌ی بۆ چه‌ند بئه‌مایه‌کی بنجینه‌یی ساکار ده‌دا (که‌ من له‌ کاری شانۆمدا که‌لکی‌کی گه‌وره‌م لێ وه‌رگرتوون). نه‌یده‌ویست یاخۆ هه‌زی نه‌ده‌کرد نه‌یه‌یه‌ راسته‌قینه‌که‌ ئاشکرا‌کات. هه‌ندێ جار له‌به‌ر هه‌ر هۆکاری‌ک با، هه‌ستی به‌بێزایی، ته‌نگ پێهه‌لچنین یاخۆ دل‌ه‌راوکی کردبا، ئیدی هه‌موو شته‌کان تیکه‌ده‌چوون و هه‌مدیس ده‌بوو له‌ سه‌ره‌تاوه‌ ده‌ستی پیکردبا‌یه‌وه‌. متمانه‌ و دلنیا‌یی بالی به‌سه‌ر کاری هاو‌به‌شماندا کیشا‌بوو. زۆر کات خه‌م دام ده‌گرێ به‌وه‌ی که‌ رۆژیک دی ئیمه‌ هه‌رگیز پیکه‌وه‌ کارنا‌که‌ین، خه‌م دامده‌گرێ کاتێ بێر له‌ رۆژیک ئاوها ده‌که‌مه‌وه. قایل بوونی هه‌ستی ده‌خولقی‌ت کاتێ ئاده‌میزاد له‌گه‌ل خه‌لکانی‌کی به‌هه‌یز، سه‌ره‌خۆ و دا‌هینه‌ردا کارده‌کات: ئه‌کته‌ران، یاریده‌ده‌ران، کرێکارانی کاره‌با، به‌رپه‌به‌ری به‌ره‌م، به‌رپرسیارانێ ئیکسسوار، کارمه‌ندانی ماکیاژ، نه‌خشه‌دارپه‌ره‌رانی جلوه‌رگ و هه‌موو ئه‌و که‌سایه‌تی‌بانه‌ی که‌ رۆژ ئاوه‌دان ده‌که‌نه‌وه‌ و ئه‌و له‌ده‌ه‌وری یه‌کدی گرده‌بوونه‌وه‌یه‌ وه‌دی دێن.

8- Anna Asp

9- Sven Nykvist

پرودهدات به توندی بیری هممو کهس و هممو شتهکان دهکهم. ئەز حالی دەبم لهوهی که (فیلینی)^(۱۰) مەبهستی چ بووه کاتی گوتوویهتی: وینهگرتنی فیلم بۆ وی، شیوه ریگایهک بووه بۆ ژیان. ههروهها ههمدیسه له حهکایهته کورتهکهی لهبارهی (ئانیتا ئیکبیری)^(۱۱) هوه دهگهم. دواپین دیمهن له فیلمی (La Dolce Vita) ی ئەو لهناو ترومبیلێکدا وینه دهگیرا که له ستۆدیۆکهدا راگیرابوو. دوا ی ئەوهی دیمهنکه وینهگیرا و رۆلی (ئانیتا) له فیلمهکهدا تهواو بوو، ئەو خانمه دای له قولپی گریان و توند سووکانهکهی گرتبوو، نهیدهویست له ترومبیلهکه دابهزیت. دهبوو بهزهبروزهنگیکی میهرهبانانهوه ههلیگرن و له ستۆدیۆی بهیننه دهرهوه.

ههندی جار بهختهوهریبهکی تایهتی له دهرهینهری سینهمایی بووندا ههیه. دهرپینتیکی پرۆقه لهسهرنهکراو له چرکهیهکدا لای ئەکتهریک لهدایک دهبیته و کامیراش ئەو دهرپینه تۆمار دهکات. ریک ئەمپرۆ ئەمه رووی دا. بهبێ خو ئامادهکردن و بهبێ پرۆقه ئەلیکساندیر روخساری زۆر دهپهڕیت، نازاریکی تهواو لهسهر روخساری دهنیشیت. کامیتر ئەو ساتهوهخته تۆمار دهکات. ئەو نازاره ههست پینهکراوه چند چرکهیهک بهویوه دەمینتتهوه و ئیدی ههگیز ناگهڕیتتهوه، پیشتریش بهویوه نهبووه، بهلام شرتی فیلمهکه ئەو ساتهوهختهی راو کرد. من پروام وایه لیتهدایه که بهروبوومی ههموو رۆژ و مانگهکان له کاری پیشبیینیکراو دهچنریتتهوه. پهنگه من بۆ ئەو ساتهوهختهکه له کورتانه بژیم. وهکی پراوکهری مرواری.

بهپرتوهبهری شانۆی شار بووم له (هیلسینبۆری)^(۱۲) و سال سالی ۱۹۴۴ بوو. له دهمیکیشهوه وهک سیناریست له کۆمپانیای (سقینسک فیلم ئیندیوستری)^(۱۳) دامهزرا بووم. سیناریۆیهکی بهفیلمکراوم ههبوو ناوی (تهنگ پیههه لچنین) و دهرهینانی ئالف خیویتی بوو، من بهبههرهوه بهلام بهکهسیکی قورس لهقه لهم دهرام. جۆریک له گرێچنی لهخزمهتدا بوون^(۱۴)، منی بهسقینسک فیلمهوه رایه ل کردبوو که بهگویرهی ئەو

10- Fellini
11- Anita Ekberg
12- Helsingborgs Stadsteatre
13- Svensk Filmindustri
۱۴ - förfogande - kontrakt گرێچنیک که کهسیک ناچار دهکات تهواویک له خزمهتی ئەو دامهزراوهدا بیته که گرێچنهکهی لهگهڵدا ئیمزا کردوو. وک

گرێچنه سههرهپای ئەوهی چ ئیمتیازتیکی ئابووریم نه درابوو، نه شهدهبوو لهگه ل ههچ کۆمپانیایهکی تری فیلمدا کاریکهم. ههلبهت مهترسییه که زۆر گهوره نهبوو. سههرهپای جۆره سههرکهوتنیکی فیلمی تهنگ پیههه لچنین^(۱۵)، ههچ کهس پیهههندی پیهههنگرتم لۆرینس مارسفیدت^(۱۶) نهبێ که ناو بهناو تهلهفۆنی بۆ دهکردم. بهنهغمهیهکی شیرین و گالتهجاریبانه دهپرسی تا کهنگی پیموایه ئەو هیلاکیهه له سقینسک فیلم بههای ههیه، دهیگوت ئەوان تهواویک دلنیا لهوهی دهبیته کۆتاییم پێ بین، بهلام ههلبهت (لۆرینس) خو، دهتوانی وهک دهرهینهریکی سینهمایی حیسابیم لێ دروست کات. من دوودل و بهقودرهتهوه پهیوهست بووم و بریارم دا لای (کارل ئەندیش دیلینگ)^(۱۷) بپیمهوه که باوکانه و نهختیک بهبوغزهوه مامله ی دهکردم.

رۆژیکیان دهقیکی شانۆی لهسهر میزهکهم دانرابوو. دهقهکه بهناوونیشانی (دایک) و له نووسینی نووسهریکی کرێ وەرگر^(۱۸) ی دانیمارکی بوو. (دیلمینگ) پیشناری کرد سیناریۆیهکی باش بۆ دهقهکه بنووسم. گهر سیناریۆکه رهزامهندی لهسهر بکرت ئەوا من بهکهم فیلمی خو دروست دهکهم. دهقهکهم خویندهوه و بینیم شتیکی ترسناکه. بهلام لهبهرنهوهی پهروشی کاری دهرهینان بووم گهر کهسی پرساری کردبا ئەوا ئامادهبووم که تهلوگی ژماره ی تهلهفۆنیشی بۆ بکهمه سیناریۆ. بهوجۆره بهچوارده شهو سیناریۆکهم نووسی و رهزامهندی لهسهر کرا. دهبوو له هاوینی سالی ۱۹۴۵ دا دست بهوینهگرتنی بکرت. شتهکان زۆر باش بهپرتوهدهچوون، خهریک بوو له خو شحالییدا شیت دهبووم، ههلبهت باش راستییهکانم نهدهبینین. بۆیه دواچار بهسهردا دهکهوتمه ناو ههموو ئەو چالانهوه که خو و خه لکانی تر یارمه تیمان بۆ هه لکه ندیان دابوون.

شاری سینهما له رۆسیوندا^(۱۹)، بریتی بوو له کۆمپانیایهک که لهدهبهی چلهکاندا، بیست تا سی فیلمی بهرههه هینا. لهوی دهست رهنگینهکی گهوره له توانای پیشهیی و ترادیسۆنی کاری دهستی، رۆتینیکی میکانیکی و بوهمیییهت ههبوو. لهمبانهی ئەو

15- Hets
16- Lorens Marmstedt
17- Carl Anders Dymling
۱۸ - fäsör - مەبهست له نووسهریکی نایاب بهلام کهسیکی رۆتینییه و خاوهن چ مۆرک و بیروکهیهکی تایهتی نییه. وک
19- Filmstaden i Ra`sunda

سالاندا که بیوممه کۆبله‌ی سیناریۆنوس، زۆر جارن سهرم له ستۆدیۆکان، ئه‌رشیفی فیلمه‌کان، لابوراتوره‌کان، ژووره‌کانی مۆنتاژ، به‌شه‌کانی ده‌نگ و چیشته‌خانه‌کانیان دهدا، هه‌ریۆه به‌باشی شاره‌زای شوینه گشتیه‌کانی شاری سینه‌مایی بووم و زۆر چاک کارمه‌نده‌کانیم دهناسین. وێرای ئه‌وه‌ش زۆر به‌تینتواو پروام به‌وه هه‌بوو که ده‌بێ خۆم وه‌ک به‌کێک له گه‌وره‌ترین ده‌ره‌ینه‌رانی سینه‌مایی جیهان بناسینم.

ئه‌و شته‌ی نه‌مه‌دزانی ئه‌وه‌بوو که ئیداره‌ی کۆمپانیاکه پلانی ئه‌وه‌ی هه‌بوو فیلمه‌یکه‌ی هه‌رزانه‌های نومه‌ دوو به‌ره‌م به‌یه‌تی، به‌هۆی ئه‌وه‌ به‌ر له هه‌مووشته‌یک، بتوانی هه‌موو ئه‌و ئه‌کته‌رانه به‌کاربه‌یتن که گرێچنیان له‌گه‌ڵ کۆمپانیاکه ئیمزا کردبوو. دوا‌ی بینه‌و به‌رده‌یه‌کی زۆر ڕیگه‌م پیدرا فیلمه‌یکه‌ی ئه‌زمونی له‌گه‌ڵ (ئینگا لاندگری) (۲۰) و (ستینگ ئولین) (۲۱) دروستکه‌م. (گیونار فیشهر) (۲۲) فۆتۆگراف بوو. ئیمه هه‌موومان هاوته‌مه‌ن بووین، په‌رۆش بووین و زۆرباش له‌گه‌ڵ به‌کتریدا هه‌لمانه‌کرد. کاره‌که‌مان فیلمه‌یکه‌ی ئه‌زمونی درێژی لێ به‌ره‌م هات. کاتێ فیلمه‌که‌م بینی، ئیدی زانیم په‌رۆشیم چ سنووریکی نییه. ته‌له‌فۆنم بۆ ئه‌که‌م کرد که له هیتلسنبۆری مابۆوه و له ته‌له‌فۆنه‌که‌دا په‌رۆش و به‌ده‌نگه‌یکه‌ی به‌رز پیمگوت: ئیتر خه‌یویتی، مۆلاندر و دریبیتر ده‌توان هه‌ر ئه‌لعان به‌مه‌ره‌خه‌سی پڕۆن، ئاخ‌ر ئینگمار بیترمان به‌رپه‌یه.

له‌کاتیکدا من له باوه‌ر به‌خۆ بووندا که‌فم ده‌چراند، ئیداره‌ ده‌رفه‌تی قۆسته‌وه و (گیونار فیشهر) به‌ (یۆستا پروسلینگ) گۆری، ئه‌م وینه‌گره سامورا (۲۳) به‌کی پینکراوبوو، له‌سه‌ر ژماره‌یه‌ک کورته‌فیلم، ناو و ناویانگی به‌ده‌ست هینابوو که له‌و فیلمانه‌دا ئاسمانی به‌رینی به‌هه‌وری جوان و رووناکه‌وه پيشاندا‌بوو. ئه‌و فیلمه‌سازیه‌کی دوکیومینتاری نمونه‌یی بوو، وه‌خته‌ بلتیم هه‌رگیز له ستۆدیۆدا کاری نه‌کردبوو. بۆیه ئه‌وه‌ی پشوه‌ندی هه‌بوو به‌رووناکیه‌وه، ئه‌و به‌شپه‌یه‌کی ڕیژه‌یی تیایدا بێ ئه‌زمون بوو، جگه له‌وه‌ش رقی له فیلمی درێژ و حه‌زی له وینه‌گرته‌ی ناوه‌ نه‌ده‌کرد. هه‌ر له یه‌که‌مین ساته‌وه‌خته‌وه چاومان به‌یه‌کتردا هه‌له‌نه‌هات. له‌به‌رئه‌وه‌ی هه‌ردووکه‌مان له یه‌کتر نادانیابووین، بۆیه نادانیایی خۆمان له‌ژێر جه‌فه‌نگ و چاوقایمیدا هه‌شار دهدا.

به‌که‌مین ڕۆژه‌کانی وینه‌گرته‌ی مۆته‌که‌نامیز بوون. کوتوپر په‌یم به‌وه‌برد خۆم هاویشته‌وه‌ته ناو ئامپه‌ریکه‌وه که هه‌رگیز ده‌سه‌لا‌تم به‌سه‌ریدا ناشکیت. هه‌روه‌ها په‌یم به‌وه‌ش برد که ژنه ئه‌کته‌ر (داگنی لیند) (۲۴) که هه‌رام له‌ته‌ک خۆمدا نایه‌وه تا رۆلی سه‌ره‌کی بده‌می، جگه له‌وه‌ی ئه‌کته‌ریکی سینه‌مایی نه‌بوو، بێ ئه‌زمونیش بوو. به‌راشکاوییه‌کی وه‌ک سه‌هۆل ساره‌وه سه‌رنج‌م دهدا ئه‌وانی تر په‌ی به‌بێ تواناییم ده‌به‌ن. منیش به‌توره‌بوونیکی نه‌شیاو له‌گه‌ڵ بێ متمانه‌ییباندا به‌رامبه‌رم، رووبه‌روو ده‌بوومه‌وه.

ئاکامه‌کانی کاره‌ پر له هه‌وله‌که‌مان جیه‌کی خه‌فه‌ت بوون. وێرای ئه‌وه‌ش کامپه‌راکه هه‌له‌به‌کی تیدا، به‌شیک له دیمه‌نه‌کان رووناک نه‌بوون. ده‌نگ خه‌راپ بوو، بونیاده‌م به‌زه‌حمه‌ت ده‌یتوانی دیالۆگی ئه‌کته‌ره‌کان جیاکاته‌وه.

له پشته‌ی منه‌وه چالاکیه‌کی چروپر له‌کاردا‌بوو. ئیداره‌ی ستۆدیۆ پشپه‌یابوو که یان فیلمه‌که له‌غۆ بکرت یاخۆ ده‌ره‌ینه‌ر و ئه‌کته‌ره سه‌ره‌کیه‌کان بگۆردین. ئه‌وسا که ئیمه سی هه‌فته بوو خۆمان شه‌لوکول کردبوو، نامه‌یه‌که‌م له (کارل ئه‌ندیش دیملینگ) وه‌ که له پشوو بوو، پینگیشت. بۆی نووسیووم، ماتریاله‌که‌ی بینیه‌وه و پتی وانیه‌ شتیکی باش بیت، به‌لام مژده به‌خشه. پشینیاری کردبوو سه‌ره‌له‌نوی ده‌ست پشپه‌که‌ینه‌وه. منیش به‌سوپاسه‌وه به‌پشینیاره‌که‌ی قایل بووم بێ ئه‌وه‌ی ئه‌و ده‌رپه‌یه‌ ببنیم که ده‌میک بوو جه‌سته لاوازه‌که‌می پتوه ببوو.

ته‌واویک ریکه‌وت بوو کاتێ که (فیکتۆر خه‌یسترۆم) (۲۵)، ده‌ره‌ینه‌ری گه‌وره‌ی فیلمی بیده‌نگ قووت بۆوه و هاته سه‌ر رینگام. به‌توندی ده‌ستی کرده‌م له‌م و به‌ریگا قیره‌که‌ی ده‌روه‌ی ستۆدیۆدا که‌وتینه‌ پیاسه. به‌زۆری بیده‌نگ بووین، به‌لام له‌ناکاویکرا شتگه‌لیکی پشپه‌وتیم که هاسان و مایه‌ی تیگه‌یشتن بوون: تو به‌شپه‌یه‌کی ئالۆز دیمه‌نه‌کانته ئه‌نجام ده‌ده‌یت، چ تو و چ (رۆسلینگ) یش ده‌ره‌قه‌تی ئه‌و ئالۆزییه‌ نایه‌ن. ساکارتر کاربه‌که. ئه‌کته‌ره‌کان له پشپه‌وه وینه‌ بگره، ئه‌وان حه‌ز له‌مه‌ ده‌که‌ن، ئاوها باشته‌ره. ئاوها نه‌فره‌تیانه له‌ته‌ک هه‌موو خه‌له‌کیدا مه‌یکه‌ره هه‌را، چونکه به‌و جو‌ره‌ تووره‌ ده‌بن و باش کار ناکه‌ن. هه‌موو شته‌کان مه‌که‌ره مه‌سه‌له‌ی سه‌ره‌کی، چونکه بینه‌ران ته‌نگه‌نه‌فه‌س ده‌بن. شتیکی

24- Dagny Lind

۲۵- 1879 Victor Sjöström - 1960 کاره‌کانی فیکتۆر خه‌یسترۆم له ماوه‌ی شه‌ست ساڵدا وه‌ک ده‌ره‌ینه‌ر، ئه‌کته‌ر و سیناریۆنوس، ئه‌وی کردۆته یه‌کێک له هه‌ره ناوه‌ دیاره‌کانی میژووی فیلم و شانۆی سویدی له سه‌ده‌ی بیسته‌مدا. و.ک

20- Inga Landgre

21- Stig Olin

22- Gunnar Fischer

۲۲- samuraj جه‌نگاوه‌ریکی ژاپۆنی له قۆناغی فیوذالییه‌تدا. و.ک

گچکه ده بی وهک شتیکی گچکه مامله ی له گه لدا بکریت به بی نه وهی پتویست بی که نه وه وهک شتیکی گچکه وه دیار که ویت. ئیدی هه روا به رینگا قیره که دا ده سووراپنه وه و ده هاتین و ده چووین. نه ویش دهستی کردبووه ملم، ریکوره وان ده دوا، ساکار و چ لیم تووره نه بوو، نه گهرچی من زور لاساریش بووم.

هاوینیکی گهرم بوو. رۆژه کان له ستۆدیۆدا و له ژیر نه و سایته شو شه بییه دا قورس و خه مین بوون. نه و کات له میوانخانه یه کدا له گامه ستان (۲۶) ده ژيام. هه موو ئیواریه ک خۆم به سه ر ته خته نوینه که مدا ده دا و له حه ژمه ت په ژاره و شه رم راده کشام. له خۆرئاوا بووندا بو لۆقته به ک ده چووم و شتوم ده کرد. پاشان بو سینه ما ده چووم، هه میشه سینه ما، فیلمی نه مه ریکاییم ده بینین و بیرم ده کرده وه: ده بی فیریم. خو نه و جوولاندنی کامیرایه سانایه، نه وه شتیکه که رووسلینگ ده ره قه تی دیت. نه مه شیان مونتازتیکی جوانه، ده بی له بیرم بیت.

رۆژانی شه مه خۆم سه رخۆش ده کرد، هاوینیکی پتیریکی خه راپم ده کرد، تووشی شه ر و لیدان ده بووم و ده رده کرام. جار ناجار نه که م دیدنه ده کردم، وی دووگیان بوو، ده بووه هه رامان و ده رۆشیت. ویرای نه وهش ده قی شانۆییم ده خویندنه وه و خۆم بو وه رزی تاینده ی شانۆی شاری هیلینسبۆری ناماده ده کرد.

ده بوو له (هیدیمورا) (۲۷) له هه موو جیگاکاندا وینه بگرین. نه مده زانی بۆچی. ره نگبی پیداو یستییبه کی تاریکم تیدابوو بی تا له به ر چاوی دایک و باو کما خۆم ده رخه م که نه و هاوینه له قۆروم مس، چه ند میلیک له باکووری هیدمورا ده ژیان. که وتینه ری. له و کاته دا نه وه وهک گه شتیکی زانستی وابوو: ترومبیل گه ل، دامه زراوه ی نامیره کان، هه لگری نامیری ده نگ و هاتوباتی خه لک. له میوانخانه ی شاره وانی له هیدیمورا دابه زین.

هه نووکه دوو شت روویان دا.

که شو هه وا گۆرا. باران به تاو دایکرد و خووشی نه ده کرده وه. (رووسلینگ) که دوا جار له ده ره وه بوو، چ هه وریتی سه رنجرا کیشی نه بینیبوو، ته نه ئی ئاسمانیکی یه ک ئاست خۆله میشی نه بی. ئیدی ده رگای ژووری ئوتیله که ی له سه ر خۆی داخست، خۆی سه رخۆش

کرد و ملی بو وینه گرتن نه ده دا. هه ره ها منیش زور زوو په یم به وه برد که گهرچی به رپوه به رتیکی نه گبه تی گرووی وینه گرتنی ناو ستۆدیۆ بووم، که چی هه نووکه لی ره، له هیدیمورای بارانا و بییدا له وهش خه راپترم.

زوری زوری نه ندامانی گرووپه که له ئوتیل ده مانه وه، کاغه زینیان ده کرد و ده یان خواره وه. نه وانی تریش خه م (۲۸) بالی به سه ردا کی شابوون و دوو چاری خه مۆکی بیوون. هه مووان له سه ر نه وه کۆک بوون که نه و ناووه و خه راپه هه له ی ده ره ی نه ره که یانه. هه ندی له ده ره ی نه ران له که شو هه وادا به ختیان هه یه و هه ندیکی تریان بی به ختن، ده ی منیش یه کتیک له و ده ره ی نه رانه ی جۆری دووم بووم.

چه ند جار یک هور و ژمان بو ده ره وه برد، (رایه ل) ی سواری بوونمان دامه زراندا، له مپا زل و ناقولا کمان هه لواسین، به دامه زراوی نامیره کان و هه لگری نامیری ده نگه وه چوینه پیش، کامیرا دیری (۲۹) یه قورسه که مان له سه ر ستاند دامه زراندا، له گه ل نه کته ره کاندایه پرۆقه مان کرد، له کلاکت درا، هه مدیس تا وه بارانی نوئ. له به ر ده روازه کاندایه وه سه ستاین، له ترومبیله کاندایه ده نه یشتین، له دوکانی شیرینی فرۆشیک لامانده دا، باران شهستی ده کرد و روونایکی خامۆش بوو. ئیدی کاتی نه وه بوو بو ئوتیل بگه رتینه وه و شتو بکه یین. کاتیک هه ندی جار له میانه ی خو شبوونه وه ی باران و وه دیار که وتنی تیشکی خۆردا، ده مانته وانی دیمه نیک وینه بگرین، شه لّه ژان و ورووژانیتیکی وا دا یده گرتم که به گویره ی قسه ی شاهیدعه یانیتیکی به رتیز وهک شیت هه ل سوکه وتم نوواندوووه. هاوارم کردوووه، جنیوم داوه و هیرشم کردۆته سه ر خه لکانی ده روو به ر و دانیشته وانی هیدمۆرام به نه فره ت کردووون.

ئیسواران زور جاران ده نگه ده نگ و شه ر و هه را له ده روو به ری ئوتیله که رووی ده دا. پۆلیس ده خاله تی ده کرد. به رپوه به ری ئوتیله که هه ره شه ی ده رکردنی لی ده کردین. (مارینی لۆفگرین) (۳۰) له سه ر میتزکی چیشتخانه که سه مای (کان کان) ی کردبوو (زور لیژانانه و به چیژ)، به للام که وتبووه خواره وه و پارکیته که ی شکان دیوو.

دوای سه هه فته پیاوماقوولانی شار شه که ت بوون، پتوه ندیبیان به کۆمپانیای

۲۸- له ده قه که دا، lappsjuk به کارهاتوه که مه به ست له حاله تیکی خه مۆکیبه و نه که سه انه دوو چاری ده بن که له باشووری سویدی تا راده یه ک قه ره باله ختر و ناووه و خۆشتره وه سه ردانی باکووری سارد و تا راده یه ک چۆلتر ده که ن. و.ک

سڦينسگ فيلم ئينديوستري يهوه گرت و سوتندى بهرپوهه رايه تى كۆمپانياكه يان دا كه بۆ خاترى خودا ئەم خەلكە شيتتوو پيتانه بۆ مالى خويان بهر نه وه.

رۆژى دواتر فه رمانان پيئدرا دەسبه جى دەست هەلگيرين. به بيست رۆژ و پينه گرتن، چوار ديمه مان له بيست ديمه ن و پينه گرتبوو.

بۆ لاي (ديلمينگ) بانگ كرام. به توندى سهر كۆنه ي كردم. هه ر هه شى ئه وه ي لى كردم كه فيلمه كه م لى دەسه نيته وه. وا بزنام (فيكتور خيوستروم) ده خاله تى كردبوو. نازانم.

ئەمە شتتېكى زەحمەت بوو، بەلام ئەم زەحمەتتېبە خەراپتر دەبوو. لە فيلمە كەدا ديمه نيەك هەبوو كه سالتونىكى جوانكردنى پيشان دەدا، بەگوتىه ي سينا ريوكه ئەو سالتونە بە پەنا شانۆيه كى گۆرانى و مۆسيفاو ه بوو. ئىواران دەنگى مۆسيفقا و پيەكە نين له شانۆكه وه دەهاته گوتى. من هه ولتم بۆ ئه وه بوو ئەو شه قامه دروست بکرت، چونکه چ جوړه جیگایه كى شياوى له و جوړه م له ستۆكه ولتم شك نه ده برد. ئەوه پارەيه كى زۆرى تېدە چوو، سهره راي هه لومهرجى ناجوړى خۆم و ئەو گوشاره ي كه له سهرم بوو، من له وه حالى ده بووم. بەلام تېروانىنيكەم له باره ي سهرى خويتاوى (ژاك) هه له ژيتر رۆژنامه كەدا هه بوو، برىقوايقى تابلۆى سهر ده رگای شانۆكه، په نجه ره رووناكراوه كانى سالتونى جوانكردنه كه به روخساره مۆمباييه كانى ژيتر پيروه كه به شيوه يه كى هونه ريبى دروستكراوه كانه وه، قيرى تهر به باران و ديوارى خشتين له دواوه. من دەمويست خاوه نى ئەو شه قامه ي خۆم بم.

مايه ي سهرسورمانم بوو كه به بى وتوو پيژگرتن ره زامه ندى له سهر پرۆژه كه كرا. دەسبه جى پرۆسه گه وره كه ي رۆنان له ناوچه يه كى پاكوته ميزى سه د مه تريت ك دوور له ستۆديۆى گه وره (۲۱)، دەست پيكره. بهر ده وام سهردانى شوپنى كاره كه م ده كرد و تا راده يه ك هه ستم به شانازى ده كرد كه توانيومه پرۆژه يه كى ئاوها گرانبه ها به خه مه گه ر. مه زه نده م ده كرد سهره راي شه ر و زه حمه تيبه كان، ده سته ي بهرپوه بهر متمانه يان به فيلمه كه م هه يه. بەلام ئەوه ي لى حالى نه بېسووم ئەوه بوو شه قامه كه م بپيسته چه كىكى باش و كارا به ده ست ئيداره ي ده سه لانه خوازي ستۆديۆكه وه، چه كىك ناراسته ي من و ديميلينگ كرابوو كه هيشتا ده بياراستم. هه ميشه گرژيبه كى بهر ده وام له نيوان بيروى سهره كى، كه تهنه ا بريار به ده ست و شارى فيلم كه فيلمه كانى به ره م ده هيتان، هه بوو. ده بوو خه رجى زۆر و ته واويك بى ماناى شه قامه كه له سهر فيلمه كه م بنوسرى و ئەمه ش ده ره يتانه وه ي ئەو پارە تيجووه ي

دژوار ده كرد. بهو شيوه يه هه مووان دللى خويان خوش ده كرد و پياده رۆكه ش بهر درپيژ ده كرا.

هه لومهرجى و پينه گرتنيش ناراسته يه كى دزىوى به خۆوه گرت: ديمه نى يه كه م له ئىواره يه كى پاييز و دواى تاريك داهاتندا و پينه گيرا. ئەوه و پينه يه كى گشتيى بوو. كامپيراكه له سهر جىگايه كى سى مه تر بهر ز دامه زرينرابوو. گلتويى تابلۆى شانۆكه برىقوايقى بوو، ژاك گولله ي به خۆيه وه نا، (ماريانى لۆفگرتين) كه وتبوو به سهر لاشه كه دا و به جوړيتك ده بيزريكاند كه سۆى ده برده دلّه وه. ئەمبۆلانس ده گات، قيره كه ده دره وشپته وه و بووكه شووشه كانى سالتونە كه زه ق زه ق ده نۆرن. من توند به ستاندى كامپيراكه وه نووسابووم، نه خوش به سهره سوورئ، بەلام مه ست به هه سته ي ده سه لات: هه موو ئەمه داهيتانى منه، ئەمه ئەو واقيعييه ته يه كه من پيشبينيم كرد و نه خسه م بۆ دارپشت و به ئەنجام گه ياند.

واقيعى راسته قينه، خيرا و توند گورزى خۆى ده وه شپيئى. ده بوو كامپيراكه داگيريت. يه كىك له ياريدە ده رەكان زۆر چوو بووه ژيتر گوشارى ستانده كه وه له گه ل ياريدە ده رەك يكى تر دا كامپيراكه ي له سهر ستانده كه بهر زكرد وه. له ناكاويكرا كامپيراكه ليپۆوه و پياوه كه ش ده سته پاچانه بۆ سهر عه رده كه كه وه ته خواره وه و كامپيرا قورسه كه ش به سهريدا كه وت. زۆر به وردى رووداوه كه م بىر نييه. هه لبه ت نامبۆلانس هات و توانى ده سبه جى برينداره كه بۆ نه خوشخانه ي كارۆلينسكا بگوتيتته وه. گرووبى و پينه گرتن پيتيان له سهر ئەوه داگرت و پينه گرتن رابگرن له بهر ئەوه ي هه مووان دلنيا بوون هاو پيكره يان مردووه ياخۆ گيان دەدا.

نۆره زه نده قچوونىك له خۆوه ي پيچام و داواكه يانم ره ت كرده وه، به رووياندا قيژاندم به وه ي كه هاو پيكره يان سهر خوش بووه، كه هه مووان هه ميشه له ميانه ي و پينه گرتنى ئىواراندا سهر خوشن (شتتيتك كه تا راده يه ك وا بوو)، هاوارم كرد كه من به تاقميتك گيره شپوتين و خه لكانى ناكه سه به چه ده وره دراوم، پيمگوتن و پينه گرتن بهر ده وام ده بى تا هه والمان له نه خوشخانه وه بۆ دى كه بزائين كابرآى بريندار مردووه يان نا. هاوكاره كانم به كه مه ته رخه مى، ته مبه لى و بى باكى تاوانبار كرد. كه س له ئاماده بووان وه لامي نه دامه وه، بپده نكييه كى كپى سوئيدبيانه گه مارۆى دام. له سهر و پينه گرتن بهر ده وام بووم، هه موو بهر نامه كه مان ته واو كرد، بەلام هه موو شتتيتك له وه ي مه زه نده م كردبوو، له روخسار، كه ره سته و قلاقه ته كان سپدرانه وه. ئيدى له وزه مدا نه مابوو، رۆيشتمه تاريكى و له توورپيى و ناؤمپيديدا كولى گريانم بهر بوو.

دواتر مه سه له كه به پيئدەنگى سپيئدرا، برينى پياوه كه قورس نه بوو، ئەمه جگه له وه ي كه هوشياريش نه بوو.

رۆژەکان بە قورسی دەچوونە پیش. (روسیلنگ) هه‌نوکه راشکاوانه دوژمنایه‌تی ده‌کردم و گالته‌ی به‌پیشنیاره‌کانم سه‌باره‌ت به‌دامه‌زاندنی کامیرا ده‌هات. کۆمپانیای شتنه‌وه‌ی فیلم و ینه‌یه‌کی ده‌داینی که یان زۆر رووناک بوو یاخۆ زۆر تاریک. سه‌رۆکی گرووی و ینه‌گرتنه‌که‌م ده‌یدا له‌ قاقای پیکه‌نین و به‌پشتیدا ده‌کیشام. وی هاوته‌مه‌نی خۆم و پیشتر به‌ک فیلمی دروست کردبوو. هه‌میشه له‌گه‌ڵ بنکه‌ی کاره‌بادا له‌سه‌ر کاته‌کانی کار و پشوو شه‌رم بوو. ئەودای دیسپلینی کار بزر بوو، خه‌لکه‌که‌ که‌نگی بیانیوستبا ده‌هاتن و ده‌رۆشتن. ئاخ‌ ئیدی من ترۆ کرابووم.

له‌گه‌ڵ ئەوه‌شدا هاوڕێیه‌کم هه‌بوو ئەوه‌ی ر‌ه‌ت کرده‌وه له‌ته‌ک گورگه‌کاندا بلوورین. ئەویش (ئۆسکار روساندیر)^(۳۲)ی مۆنتیری فیلمه‌که‌ بوو. وی خۆی له‌ مقه‌ست ده‌چوو، هه‌موو شتی لای ئەو تیشو سنوور بوو دانراو بوو. به‌سکوپین^(۳۳)یک‌ی به‌ شکۆیانه ده‌ناخفی و تا ر‌اده‌یه‌ک به‌ستايلیکی ئینگلیزیانه به‌خۆیدا ده‌نازی، ر‌قیکی هاوڕێیانه‌ی به‌سه‌ر ده‌ره‌ینه‌ران، ئیداره‌ی ستودیۆ و هه‌موو سه‌ره‌ گه‌وره‌کانی بیرو‌ی سه‌ره‌کیداراند. وی پیاویکی خۆتنده‌وار و خاوه‌ن کۆکراوه‌یه‌کی پورنوگرافیکی^(*) شیوا بوو. ساته‌وه‌ختی گه‌وره له‌ ژبانی ئەودا کارکردنی بوو له‌گه‌ڵ میر و لیاالم^(۳۴) دا که ناو به‌ناو کورته‌ فیلمیکی له‌ کۆمپانیای سفتینسک فیلم ئیندیستیۆری دروست ده‌کرد. هه‌مووان که‌مه‌کیک له‌ ئۆسکار ده‌ترسان، که‌س نه‌یده‌زانی که‌نگی ئەو به‌نیازه‌ که‌سیکی میه‌ره‌بان بێ یاخۆ بکوژ. به‌نه‌زاکه‌تیکی جوامیرانه‌ی مۆدیل کۆنه‌وه مامله‌ی ژنانه‌ی ده‌کرد به‌لام مه‌ودایه‌کی له‌نیوان خۆی و ئەواندا ده‌هیشته‌وه. ده‌گوترا که‌ له‌ماوه‌ی بیست و سێ سالدا هاشو‌ی هه‌مان قه‌حبه‌ ده‌کات، هه‌فته‌ی دوو جار و له‌ هه‌موو وه‌رزیکدا.

کاتیکی دوا‌ی کۆتایی هاتنی و ینه‌گرتن، نائومی‌د و خوتین له‌به‌ر ر‌ۆیو و تووره‌ بو سه‌ردانی چووم. به‌میهره‌بانییه‌کی بابه‌تیانه‌ی راشکاوانه‌وه پششوا‌ی کردم. بێر‌وحمانه ئاماژه‌ی بۆ هه‌موو ئەو شتانه‌ کرد که له‌ فیلمه‌که‌مدا خه‌راپ و نرم و ناماقوول بوون. به‌لام له‌سه‌ر ئەو شتانه‌ی که به‌باشی ده‌زانی ستایشی کردم. و یرای ئەوه له‌ نه‌هینییه‌کانی مۆنتاژ ئاگاداری کردم، یه‌کیک له‌وانه ر‌استیه‌کی به‌ره‌تییه به‌وه‌ی مۆنتاژ پیشتر له‌میانه‌ی

32- Oscar Rosander

۳۳- skornning گۆکردنی پیتی (ر) به‌فورگ که به‌شیه‌ی پیتی (غ) دیته‌ گۆی.

(*) pornografi نووسین یاخۆ و ینه‌ی رووت.

34- prins Wilhelm

خودی و ینه‌گرتندا رووده‌دات، ر‌یتمیش له‌ سیناریۆیه‌ ده‌خولقیته‌. من ده‌زانم که ژماره‌یه‌کی زۆر ده‌ره‌ینه‌ر پێچه‌وانه‌ی ئەوه کارده‌که‌ن. وانه‌کانی (ئۆسکار روساندیر) بۆ من بنچینه‌یی بوون.

ریتم له‌ فیلمه‌کانی مندا له‌میانه‌ی ئەو سیناریۆیه‌وه دیاری ده‌کرت که له‌سه‌ر میتزه‌که‌به‌ و ئیدی له‌به‌رده‌م کامیرادا له‌دایک ده‌بیت. هه‌موو جووره‌کانی ر‌اگوزاری^(۳۵) بۆ من نامۆن، گه‌ر ناچار یاری پاریکی خیرا بکرتیم ئەوا له‌ ترسدا ئاره‌قه‌ ده‌رده‌ده‌م و وشک هه‌لده‌گه‌رتیم. سینه‌ما لای من وه‌میکی له‌ ورده‌کاری پیکه‌هاتوه، ر‌ه‌نگدانه‌وه‌ی واقیعییه‌ که هه‌رچه‌ندیک درێژتر بژیم، زیاتر و زیاتر له‌لام وه‌میانه‌ خۆ ده‌نوینیت.

گه‌ر فیلم دۆکیۆمێنت نه‌بیت ئەوا خه‌ونه. هه‌ر بۆیه (تارکۆفسکی)^(۳۶) له‌ هه‌ر هه‌مووان مه‌زنتره. ئەو ئاشکرایانه له‌ژووره‌کانی خه‌وندا ده‌بزویت، چ ر‌اژه‌یه‌ک نادات. ئەدی ده‌بێ ر‌اژه‌ی چ بکات؟ ئەو ته‌ماشاکه‌ریکه‌ که ده‌توانی تیروانییه‌کانی خۆی له‌قورستین به‌لام هه‌روه‌ها له‌ ئاره‌زوومه‌ندانه‌ترین که‌نال له‌ هه‌موو که‌نالنه‌کانی تر، ده‌ربیریت. من هه‌موو ژبانم له‌ ده‌رگای ئەو ژوورانهم داوه که تارکۆفسکی به‌روونی تیا‌یانا بزواوه، ته‌نێ چهند جاریک توانیومه‌ دزه‌که‌مه‌ ژووره‌وه. زۆربه‌ی ته‌قه‌للا ئاگاییه‌کانم به‌شکستیکی سه‌غله‌تتامیز کۆتاییان هاتوه: وه‌ک ئەوه‌ی له‌ فیلمه‌کانی هیلکه‌ی مار، به‌رکه‌وتن، پرو به‌روو^(۳۷) و ئەوانی تر داوه.

فیلینی، کیورۆساوا و بونویل^(۳۸) وه‌ک تارکۆفسکی له‌ هه‌مان ئەو پانتایییه‌کاندا بزوان. ئەنتۆنیۆنی^(۳۹) به‌رپه‌وه‌بوو به‌لام مرد، به‌هۆی بیزه‌وه‌ری خۆیه‌وه خه‌فه‌ بوو. میلیتیس^(۴۰) هه‌میشه له‌ویدا بووه به‌بێ ئەوه‌ی بێر له‌ مه‌سه‌له‌که‌ بکاته‌وه. ئەو له‌ پیشه‌که‌یدا جادووگه‌ر بوو.

فیلم وه‌کی خه‌ون، فیلم وه‌ک موزیک. چ جوړیکی هونه‌ر نییه وه‌ک فیلم توانای هه‌بیت به‌ئاگایی ر‌ۆژانه‌ماندا تپه‌ریت و ر‌یک ر‌ۆبچیتته‌ نیو هه‌ست و قوولایی ژووری بولیتلوی ر‌ۆحمانه‌وه. پیدایه‌ستییه‌کی گچکه له‌ ده‌ماری چاوماندا، کاریگه‌ری شوکیک: بیست و

35- improvisation

36- Tarkovskij

37- Ormens ägg, Beröringen, och Ansikte mot ansikte

38- Fellini, Kurosawa och Buuel

39- Antonioni

40- Melies

چوار گرتە ی رووناک له چرکه یه کدا، تاریکایی له نیوانیاندا، دەماری چا و ناتوانی تاریکایی تۆمارکات. کاتییک له سەر میزی مۆنتاژ، گرتە گرتە به سەر شریتی فیلمه که دا ده چمه وه، هیشتا هه مان ئەو ههسته سه ره سوور پیه ی سیحر که له مندالییدا دا بده گرتە، له خۆمه وه ده پێچی: له خواره وه، له تاریکایی که نتۆره که دا به کاوه خۆ هاندله که با ده ده م و گرتە دوا ی گرتە ته ماشای فیلمه که ده که م، سه رنجی هه موو ئەو گۆرانکارییه تا راده بیه ک هه ست پینه کراوانه ده ده م که روو ده ده ن، خیرا تر هاندله که با ده ده م، جووله بیه ک ده بینم. سیه به ری خه لکانی بیده نگ یان ئاخیه ور راشکاوانه له نه پینیه ترین ژووره کانددا ده بزوتین. بۆنی میتالی گهرم، وینه ی له رزیو و شه کاوه، خشه خشی خاچی مالتایی، ده ستم به هاندله که وه.

تاقه شتیکی چهسپیو که نه ده کرا لیتی لادبریت، به یانیانی زوو بوو، سه عات حهوتی به یانی وادهی فیکه نه لیدان بوو، یهک شه موانیش وهک رۆژانی تری ههفته. به خاوی ته پرکردنی جهسته به ناوی سارد که له لایهن خودی نه نکمه وه سه پرهرشتی نه و رپوره سمه ده کرا. پاقرژاگرتنی نینۆک و شتنی گوپچکه به زاندنی نه و نازادییه بوون که من به حه و سه له وه به لام به بی لیتیگه یشتن بهرگه یم ده گرت. پیموایه نه نکم مه زندهی ده کرد که پاکوته میزی ده ره کی، مه سه له رۆحیه کان ده پاریزی و به هیزیان ده کات.

سه بارهت به من هیشتا به چ کیش به که وه گیرۆده نه بیوم. ئاره زوه سیکسو تیلیه کانم ته مومژاوی بوون و ره نگیشه به شیه به کی شاره، به ژیر ههستکردن به گونا هه وه بوون. هیشتا گونا هه خه ته رناکی جاحیلی به رۆکی نه گرتبووم. به هه موو ته رزیک بی تاوان بووم. نه و توپکتلی درۆیانهی که له مالتی قه شه دا شانیان قورس کردبووم، هه نوو که که وتبوونه خوار و رۆژ دواي رۆژ نازاد له هه ر جۆره شپرزیه به ک و به بی ترس و نازاری ویزدان، ده ژیا. دونیا شتیکی بوو که لیتی حالی ده بووم و ده متوانی خه ون و واقیعی خۆم کۆنترۆلکه م. خودا بیده نگ و مه سیح به خوین و بانگه هیشته تاریکه ته مومژاوییه کانی عه زابی نه ده دام.

به ته وای له لام روون نییه که نگه میرتا^(۱) هاته ناو هه موو نه و پیوه ندیانه وه. خیرانیکی هه بوو خه لکی فالپون^(۲) بوو، هاوینان به ژماره یهک منداله وه نه موی سه ره وه ی کلیسای هاو به شی دیوفنیس و بورمو^(۳) یان به کری ده گرت که زستانان نه و نه موه بو وانه گه لی رۆشن بیری و نمایشی سینه مایی به کارده هات. چه ند مه تریک له ولا خانوه که وه، هیللی قه تار راکیشرا بوو، له سه ر نه رزی تاییه ت به و بینایه دا زۆنگاویک هه بوو، له خوار نشیه که وه کارگه یه کی گچکه ی دارپین هه بوو که به ناوی (گیمون)^(۴)، ریک به ره وه ی برژیته پرو باره که وه کاری ده کرد. هه ره ها نه سستیرکیکی زۆر لیتی پر له زه رووی لی بوو که پراو ده کران و به نیزی کترین نه جزاخانه ده فرۆشران. هه موو شتیکی بوئی نه و داره تازه پردراوه به تیشکی هه تاو گه رمه ی لیده هات که له ده ور به ری کارگه خۆله می شیه نیوه ویرانه که دا هه لچنرا بوو.

- 1- Märta
- 2- Falun
- 3- Dufnäs och Djurmo
- 4- Gimaⁿ

به ره وه ی تاریکایی تافی بالقبون گه مارۆم بدا و جهسته و زه ینم بشله ژین، له نه زموونی نه وینیکی به خته وه رانه دا ژیا بووم. نه وه له و هاوینه دا بوو که به ته نی له قورۆمس، له لای نه نکم ده ژیا م.

هۆکاری نه و پیوه ندییه م له بیر نییه، به لام نه و ههستی قاییلی و دلنیایی و ئاسوده بییه م له یاده که دایگر تبووم. ناو به ناو میوان ده هاتن و چه ند رۆژیک ده مانه وه و ده ریشتن. نه مه ش شادومانییه که می زیاتر ده کرد. گه رچی هیشتا مندال بووم، شیه م مندال و هیشتا ده نگم گر نه بیوو، که چی نه نکم و (لالا) وهک کورپکی جاحیل ته ماشایان ده کردم و هه ر به و چاوه مامله یان ده کردم. له پال به شداریکردن له نه رکه زۆره ملیکانی مالدا (دارپین، کۆکردنه وه ی گزگل، وشک کرده وه ی قاپ و قاچاخ و هینانی ناو) نازاد بووم و به نازادی ده هاتم و ده چووم. به زۆری ته نیابووم و له زه تم له و ته نیاییه ی خۆم ده برد. نه نکم لیم گه رابوو له ته ک خه ونه کاغدا بژیم. وتووێژه نه فسووناوییه کاغمان و خویندنه وه به ده نگه به رز له ئیواراندا هه روا درپژه ی هه بوو به لام هه رگیز به توپزی نا. ئیدی من خۆم حوکم پرا نیم به سه ر ژیا نی خۆم دا ده کرد که جارن هه رگیز وا نه بوو. هه ره ها پایه ندبوونی وردیش به کات و واده کانه وه وهک جارن نه ما. هیشتا هه ر دره نگ به ژمه کانی خوارندا پاده گه یشتم، هه میسه بابۆله یه ک و په رداخیک شیرم له دۆلابی خوارنده که دا هه بوون.

براکه م زۆر پیتشتەر هاوړتییانی هاوتمه منی خوئی له نیو براکانی میرتادا دۆزیوونه وه. ئەوانه چاوقایم، شهراڼگیز و تامه زروئی شهرو شوړیوون، له گهل مندالانی خانە میسیۆنیرەکاندا، که لهوسه ری باشووری گوند دهژیان، یه کیان دهگرت. ئەوسا دهکه وتنه وروژاندنی منداله هارو هاجه کانی گوند تا له نشیوتیکی زۆر لیژدا، که تهواویک بهدرکه زی پۆشراپوو، له یهک بهربین. لههه رالایه که وهه دیارده که وتن، بهدوای یه کتیریدا رایان دهکرد و بهدار و بهرد له یه کدییان دهدا. من خوّم لهو شه ره سروت ناسایانه ی ئەوان بهدوور دهگرت. هیندهم بهس بوو له بهرامبەر براکه مندا بهرگری له خوّم کهم که هەر کاتییک ویستبای لینی دهدام.

گه رمترین رۆژی هاوین، (لالا) بۆ پشتریکی هه ناردم که کهوتبووه ئەوهه ری رووباره که و ئەودو عه رده رووته نه کانه وه. پییریژنییک سالّ دوازه دی مانگ لهوئی دهژیا که ناوی (لیس-کیوللا)^(۵) و بهلام به (پووری)^(۶) بانگ دهکرا. ئەو که سیکی سه یربوو، بههوی ئەزموونی ده رمانسازی و به ره مهینانی په نیره وه، ریزی خه لکی وهدهست هینابوو. چهند سالتیک گیرۆده ی نه خوئی دهروونی ببوو، لهبری ئەوه ی رهوانه ی شیتخانه که ی (ساتیر)^(۷) ی بکه ن، چونکه ئەوه بهرپسواپی بۆ که سوکاره که ی لیکه ده رابه وه، له کوختیکی کیتلگه که دا هه پس کرابوو. هه ندیک جار هاوار و قیژه ی دهگه یشته گوند. به یانییه کیان زوو له دهروه ی ژوورمس راده وهستت، دهسه سرپکی وهکی سینی له نیو دهستیدا داده نئ و داوا له نه نکم دهکا چوار کرۆنی بۆ بکاته سه ر دهسه سه ره که. خو گه ر ئەو پارهی نه دریتت ئەوا په لک و چلی درهخت بهرپگاکه دا بلاو دهکاته وه تا کوله وه یبایی تیدا کوئینه وه و به قاچ و قولی رووتی مندالانه وه بدن. نه نکم قسانی له گهل لیس-کیوللا دا کردبوو، بانگی کردبووه ژووری و خواردن و ناوی پیدابوو، وپرای ئەوهش پارهی خوئی وه رگرتبوو، دوعای بۆ کردبووین. زمانی له براکه م ده رهیناو و ئیدی به کاوه خو دوو که وتبووه.

ئێواره یه کی ساردی زستان هه ولّی دابوو له (گرۆدان)^(۸) خوئی له (بیسنه)^(۹) دا بخنکینیت. چهند زه لامیک له به له میکدا بینیبووین و ده ریا نه یینابوو وه. دوا ی ئەو رووداوه ئیدی هیمن و ئاقل بهلام که مدوو ببوو. له ئەمه باری دانه ویله که خوئی

- 5- Liss-Kulla
- 6- Moster
- 7- Säter
- 8- Gra° dan
- 9- Bäsna

گۆشه گیرکرد، لهوئی خوئی بۆ سه ره په رشتیکردنی ئەو مه رومالاته نه ته رخان کرد که هاوینان ده برانه ئەوئی، زستانانیش قوماشی ده چنی و ده رمانی گژوگیای ده گرت وه، داووده رمانه کانی وی له کولته کانی پزیشکی گوند کاریگه رتر بوون.

رۆژیکی گه رم بوو. له ئاوه ره شه که ی (سفارت خپۆن) دا مه له م ده کرد، لاو لای ناوی قه ده هه لفریوینه ره کانیان له قوولا ییبه وه هینابوو ده ری. ناوی ئەو زه ریاچه یه هه میشه زۆر سارد و زه ریاچه که ش بی بن ده هاته بهرچاو، که نالیککی ژیر عه ردی توژی نه وه له سه ر نه کراوی هه بوو که به رووباره که کۆتایی دههات. کورپیک که له سفارت خپۆندا عه رق ببوو، چهند مانگیک دواتر لاشه که ی به کۆله گه یه کی لای (سولباکین)^(۱۰) وه گیرسا بۆ وه. بینیبووین زگی پرپوه له مارماسی و له دهم و پاشه لیبه وه هاتبوونه ده ره وه.

بهرپیکه زه لکاوییه که دا رۆیشتیم. ئەو ریکه یه قه ده غه بوو، بهلام من بهرپیکه که به له د بووم. بۆنیکی تیژ دههات و ئاوه قاوه ییبه که ش له نیوان په نجه کانی پیدما بلقه بلقی بوو. گه واله هه وریکی گچکه له میش و میشه که رانه شوینم که وتبوو.

پشتیره که کهوتبووه گوئی دارستانه که و بناری ته پۆلکه که وه. له وه رگه که به شپوه ی شه پۆل به ره و باشوور لیژده بۆ وه. جهنگه له که رووه و باکوور به ره و چپاکه درێژده بۆ وه. ته ویله و مالّ و ئەمه باره که به ره نگی سوور بۆیاخکراو و ریکوپیک بوون، تازه کی به خشت ساپیتیه ی بۆ کرابوو، زه وییه گوئ تیدا روینراوه کان باش خزمه تکارو بوون. که سوکاره که ی لیز-کیوللا له جوتیاره باشه کان بوون، هه نوو که ش که پووری ئەقلی وه بهر هاتبووه، چ شتیکی له شانازییه کانی ئەوان پین گرنگ نه بوو.

پووری که سیکی به ژن زراف و ته وقه سه ری چهند تالیککی ماشورنجیی تی که وتبوو. چاوانی شینیکی توخ. روخساری به هیز، ده میکی درێژکۆله، که پووی گه ره، نیوچه وانی پان و گوپچکه ی قووت. قوول و قاچ رووت له هه وشه خه ربکی دارپین بوو. (میرتا) لاکه ی تری مشاره که ی گرتبوو.

دهرکهوت میرتا بۆیه بۆ پشتیره که گواستویه تیبه وه تا به رامبەر کرپیه کی کهم یارمه تی لیس-کیوللا له سه ره په رشتیکردنی ئاژه لان و کاروباری تر دا بدات.

شه ره ته تی ترپی فه ره نگی و بابۆله یان به ش دام، له سه ر میزی به رده م په نجه ره که دانیشتم. لیس-کیوللا و میرتا لای ته باخه که وه دانیشن و له ژیرپیا له دا که وتنه

10- Solbacken

قاوه خوارده وه. ئەو ژووره تهسك و تروسك و گهرمه بۆنى شيرى ترشاوى ليددهات، مئيش بههموو شوتنيكه وه و گيزه گيزيان ئەو ناوهى لى پى بيوو. ئەو دهرمانه لينجهى كه بۆ مئيش كوشتن بهكاردهات، له بهر مئيش وهكى قورتيكى بزۆزى هتور رهش دهچۆوه.

ليس-كيوللا ههوالى تهنروسى خاتوو نيلسۆن و خاتوو (ئوكيريلوم)ى لى پرسيم. مئيش وهلامم دانوه باشن. سهلكه پهنييرى گه وهريان پيچايه وه و له ههگبه كه مدا دايننا، تۆقهم له گه لى كردن و نوشتامه وه و سوپاسى ئەو ميواندارببهم كردن و پاشان خوداحافيزيم كرد. له بهر هۆيهك له هۆيهكان ميترتا تا شتيك له رتيگاكه له گه لى هات.

گهرچى له گه لى ميترتا داهاوته مهن بووين بهلام ئەو نيو سه ر له من كه له گه تتر بوو. ئەو بهخۆ و كه ته بوو، پرچه كورته كهى بههۆى ههتاو و مه له وه تا رادهيهك سپى هه لگه رابوو. ليوى بارىك و ده مى پان، كه پئنده كهنى پئموابوو ئەملاولاى ده مى ده گاته گوئى و ددانه سپى و بههتزه كانى وهديارده كه وتن. چاوانى شينتيكى كال و وهك بلتي سهرسورماو. بزۆى زهره وهكى پرچى، كه پوو رتيك و دريژ و گرتيهك له كوتاييه كهيدا، شانى تۆكمه، بهلام سمى بهرز نه بوو، قۆل و قاچيشى دريژ و سووتاو بههتاو و به گه نده مورو ئالتونى پهنگ پۆشراو. بۆنى تهويله ليددهات و بۆنه كهى وهك بۆنى زهلكاو تيش بوو. پهنگى جلكه كهى له بنه رتهدا شين بوو، بهلام نه شو راو و شو پر. ژيتر قۆل و بن باله كانى به تاره قه رهش دهچۆوه.

خۆشه ويستيه كه مان له چاوتروو كانيكدا دروست بوو- وهك ئەوهى نيوان رۆميۆ و ژوليت. به جياوازى ئەوهى كه هيج كام له ئيمه له خه يالى ئەوه دا نه بووين دهست له وهى ترمانه وه بدات، بۆ ماچ ئەوه ههر هيج.

ئيدى به بيانوى راپه راندنى كاروباره وه، من ههر له به يانى زووه وه له قۆرومس بز ده بووم و دواى خۆراو ابون ده گه رامه وه. ئەوه چهن رۆژتيك به رده وام بوو. تا دوا جار نه نكم راشكاوانه له وه باره وه پرسيارى لى كردم و ئيدى مئيش ددانم پيدانا. نه نكم له دانايى خۆيه وه مۆله تتيكى بى سنورى له سه عات نۆى به يانيه وه تا نۆى ئيواره پيدام. ههروه ها پيشيگوتم ميترتا هه مئيشه قۆرومس مالى خۆيه تى، ئەوه نيعمه تتيك بوو كه من و ميترتا به حال ده مانتوانى كه لى لى وه رگرين، له به رته وهى برا گچكه كانى خيرا په ييبان به كه ينويه ينه كه مان برده بوو. رۆژتيكيان زاتمان كرد و به جووته به ره وه (گيمۆن)، بۆ راوه ماسى دابه زين، له نزىك په كه وه دانيشتئين بى ئەوهى ده ستمان به ر په كدى بكه ويت، له پر

كۆمه لتيك مندالى چه توون له ته لانيكه وه سه ريان دهره ينا و گۆرائيه كهى حه يابه ريه ان به سه ردا هه لداين. مئيش په لامارم دان و ده ستتيك وه شانده به لام ليدانيكى تا راده يهك باشم خوارد. ميترتا هيج بۆ يارمه تيدانم نه كه وته خۆ، پئده چوو بيه ويت بزانيت چۆناو چۆنى ده توانم دهره قهت بيم.

چ قسانى نه ده كرد، ئەوه من بووم قسانم ده كرد، هيج كامان ده ستى به ر ئەوى ترمان نه ده كه وت، يان داده نيشتئين ياخۆ راده كشان ياخۆ نزيك له پال يه كديدا راده وه ستاين، برينى په كديان ده لئيسايه وه و ئەو جيگايانهى په كتريمان ده خوراند كه مئيشوله پئوهى دا بوو. به شه رمه وه له هه موو جوړه كه شوه وه وايه كدا مه له مان ده كرد به بى ئەوهى هيج كامان ته ماشاى روتتئى ئەو ويترمان بكات. من هه رچه نديك توانييم له كاروبارى پشتيره كه دا يارمه تى ئەوم ده دا به لام نه ختيك له مانگاكان ده ترسام. ويراى ئەوهش تانزيبه كه به ئيره ييه وه چاوديري ده كردم و هه مئيشه گازى له قاچم ده گرت. هه ندى جار ميترتا سه رزه نشت ده كرا. ئاخىر پورئى له به جيته ينانى كاروباره كاندا زۆر ورد بوو، جارتيكيان ميترتا شه پازلله يه كى خوارد، له حه ژمهت توورپه يى گريا، من نه متوانى دلى بده مه وه.

ئەو بيدنهنگ و مئيش ريز ريز ده دوام. بۆم گيرايه وه كه ئەو باوكهى ئيستا هه مه، باوكى راسته قينهى خۆم نييه، به لكوو من كورى نه كته رتيكى به نيوبانگم كه ناوى (ئهنديش دى وال)⁽¹¹⁾ه. پئيمگوت بيريانى قه شه رقى ليمه و ده مچه وسيتته وه و ئەمه ش شتيكه كه پئويسته مرۆف تيببگات. پئيمگوت هيشتا داىكم (ئهنديش دى وال)ى خۆشه وي و بۆ هه موو په كه مين ئيوارانى نه مايه كانى ده چيت. جارتيكيان روخسه تم پندرا و له دهره وهى شانۆكه ببينم، به چاوانتيكى فرميسك تيزاوه وه ته ماشاى كردم و نيوچه وانى ماچ كردم. به دهنه گه خۆشه كهى به گوتمدا چرپاندى: مناله كه م خودا به ره كه تت بدات. پئيمگوت ميترتا تۆ ده توانيت له راديو دا گويت له باوكم بيت كاتيک ناقوسه كانى سالى نوى ده خوئنتته وه! پئيمگوت (ئهنديش دى وال) باوكى راسته قينهى منه و مئيش ده مه وي دواى قوتابخانه په كسه ر له شانۆى دراماتن بيمه نه كته ر.

پاسكيله كۆنه كهى نه نكم به پردى هيتلى قه تاره كه دا كيش كرد، به رتيگا بارىك و پيچاوپيچه كانى خوار دارستانه كه دا، لار و خوار دهرؤيشتئين. ميترتا پاسكيله كهى ده تازوو و مئيش له دواوه دانيشتتبووم و به په نجهى و شكه ه لگه راره وه توند په ره كانى زينى

پاسکیله کهم گرتبوو. به رهو سهردانی کۆرتیکی رابوونه وه^(۱۲) دهچووین له (لینهنیدین)^(۱۳). میترتا که سیتییه کی ئیماندار و به دهنگیکی پر خرۆشه وه گۆرانییه سه بووری هینه کانی دهچری. نه مده توانی کۆنترۆلی بی ناره زوو بی خۆم له ناین بکه م، من رقم له خودا و له مه سیح ده بۆوه، به تاییه تی مه سیح به نه غمه ی دهنگ و خوانه قوراوییه که ی و خوینه که یه وه له لام شتیکی قیزه وه ن بوو. خودا نییه، که س ناتوانی بیسه لمینتی هیه. گهر خودا هه بی نه وا خودایه کی به ئاشکرا دزیو، هه چوو بوو، نا به خشنده و لایه نگیه ره. نه مه ئیدی که ی خودایه! ته نه تی ته ورات بخوینه ره وه، له ویدا نه و، به هه موو دره و شان ه وه یه کی خو به وه ده بینیت. ده بوو نه و خودای ته فین با و هه مووانی خو شو بوستبا. هه لبه ت وه ک سترین دبیری ده لتی: دونه چالیک گووه.

مانگ چوارده و به ره نگیکی سپی به سه ر گردۆلکه کانه وه ده دره وشایه وه. نه و ته مه ی له زه ریاچه که وه به رزه ده بۆوه بی جووله بوو. گهر زۆر قسانم نه کردبا نه وا بیده نگی سه راپاگی بوو، ناچار بوو به میترتا بیژم له مردن ده ترسیم. قه شه یه کی پیری دهیره که کوتپر مردبوو، له رۆژی به خاک سپاردنیدا له تابوتیکی سه رکرا وه دا پاکشابوو، میوانه کان له ژوره که ی ته نیشته وه شه راییان ده خواره وه و کیتکیان ده خوارد. هه وا گهرم بوو. مییش به ده وری لاشه که دا گیزه گیزی بوو. روخساری به قوماشیکی سپی دا پۆشرا بوو له به ره نه وه ی نه خو شییبه که ی شه ویلاگه ی سه ره وه و لیوی کرۆرتبوو. به هۆی بۆنی قورسی گو له وه بۆنیکی خو ش ده گه یبه که پوو، کوتپر قه شه ی نه فره تی جو لا و دانیشت، قوماشه په له په لایه یبه که ی سه ر روخساری دراند و ده موچاوه گه نیوه که ی که وته روو، پاشان به لادا که وت، تابوته که هه لگه رایه وه و هه موو شتییک که وته روو. نه وسا بونیاده م ده یتوانی سه رنج بدات که قه شه ژن نه لقه یه کی ئالتوونی کردبووه زه که ری میرده که ی و نه نگوستیله یه کیشی رۆبردبووه قوونییبه وه. به میترتا م گوت: میترتا به راستمه، من خۆم له وئ بووم، خو گهر با وه ریشم پیناکه یت نه وا له برا که م بپرسه که نه ویش له وئ بووه، به لام هه لبه ت بوورایه وه. نا، مردن شتیکی دزیوه، مرۆف نازانی له وای نه وه وه چیتر دیت. نه ویشی مه سیح ده یلانی که له مانی با مده مه سه کن زۆره، نه وه من با وه رم پتی نییه. و تپرای نه وه ش سو یاسی ده که م. گهر من هه ر به راستی له مه سه کنی با وانم رزگارم بوو بی نه وا ئیتر نا گۆریمه وه لای که سیکی تر

۱۲ - väckelsemöte مه به ست له کۆر و کۆبوونه وه ی گروو پیتی ئاینییبه که چالاکانه کار بو
ئیمانپه یه تانی خه لک بو ئاینی مه سیحی ده که ن. و ک

که به نه گه ری زۆر له و خه راپه تره. مردن ترسناکه و ده ربا زبوون لیتی مه حاله، نه ک له به ر نه وه ی به سه ویه، به لکرو له به ره نه وه ی پر له خه ونگه لی دزیو که مرۆف ناتوانی لیبان وه ناگا بیته وه.

رۆژیکیان باران به خو ر ده باری. پووری بو سهردانی هاوسپییه ک چوو بوو که نازاری گه ده ی هه بوو. من و میترتا له ژوره گه رمه ته سک و ترووسکه که دا به ته نی بووین. رووناکی رۆژ هاوسه نگ و باران به سه ر شووشه ی هه ردوو په نجه ره گچکه که دا ده هاته خواری و له سه ربانه که خو ره ی ده هات. میترتا گوتی دوا ی نه م بارانه ده بینی که ئیدی هه ر به راستی پاییز دیت. من کۆتوپر په یم به وه برد رۆژه کان له ته وا بووندان و نه به دییه ته که مان به ره و کۆتایی ده چی و ساته وه ختی جیابوونه وه به رتیه یه. میترتا به سه ر میزه که دا نوشتایه وه، هه ناسه ی بۆنی شیر ی لیده هات. گوتی: سه عات حه وت و چاره ک قه تاریکی شه ک له بورلینگگی^(۱۴) وه در ده چی ت. ده توانم گویم لیتی بی که ده که ویته ری. ئیدی نه و کات بیتر لیده که مه وه. تۆیش گۆپرا دیره و بنۆره، هه رکاتیک قه تاره که به قۆرومسا دیپه ری، نه وا تۆیش بی له من بکه وه.

ده سه ته پانه به هه تا و سووتا وه که ی به نینوکه پیسه کرۆژرا وه کانیه وه رایه ل کرد، ده ستم نایه نیو ده ستی و نه ویش ده ستمی له نیو ده ستی خوینا. من ئیدی بیده نگی دا یگرتم له به ره نه وه ی خه میکی قورس حه په ساندبوومی.

پاییز هات و ناچار بووین به پیتلا و گۆره وییه وه ری بکه ین. کۆمه کی نه وانی ترمان له کۆکردنه وه ی شیلم و سیوی گه یبوا ده کرد. پاشان شه خته هات و هه موو شتییک له فه زا و له نه رزا وه ک شووشه ی لیته ات. نه ستیرکه که ی نزیک خانه ی میسیۆنیران به چینیتیکی ته نک له زوقوم پۆشرا، دا یکی میترتا خه ریکی شکاندن بوو. هه تا و له نیوه رۆدا تینی تیده که وت، به لام له ئیواره دا ساردی ده کرد. کیتلگه کان کیترا و ده راسه کان و په یان ده هات. ئیمه هه ندی جار بو یارمه تیدان ده که وتینه خو، به لام حه زیشمان له وه بوو خو مان ون که ین.

رۆژیکیان به له مه که ی (بیرگلوند)^(۱۵) مان قه رد کرد و بو راوی ماسییبه مراوی چووین. ماسییبه مراوییه کی گه وره مان راو کرد که په نجه ی گه ستم. کاتنی (لالا) ناو زگی ماسییبه که ی

14- Borlänge
15- Berglund

هه‌لدڤی، ئەلقه‌یه‌کی هاوسه‌ری تیدا دۆزییه‌وه، به‌شوشه‌یه‌کی زه‌رهبین نه‌نکم توانی ناوی هه‌لکۆلراوی (کارین)^(۱۶) له‌سه‌ر ئەلقه‌که‌ به‌خوینیتته‌وه. باوکم چهند سالیک له‌وه‌به‌ر ئەلقه‌که‌ی خۆی له (گیمین)^(۱۷) بزکردبوو، به‌لام چ مهرج نه‌بوو ئەوه هه‌مان ئەلقه‌که‌ی باوکم بیت.

به‌یانیه‌کی سارد و شیدار، نه‌نکم ناردينی بۆ دوکانیک که ده‌که‌وته نیتوان (دیوفنیس) و (یورمۆ) وه. کوربه‌که‌ی (بیریلوند) به‌پیکاپه‌که‌ی گه‌یاندينی که ئەویش ده‌چوو بۆ ئەوئ تا ئەسپیکي پیر بفرۆشیت. ئیمه له‌دوای پیکابه‌که‌دا دانیشتیوین، پیکابه‌که‌هێواش و قورس به‌سه‌ر پێگاکه‌دا ریتی ده‌کرد که باران پری له‌چالۆچۆلی کردبوو. ئیمه‌ خه‌ریکی ژماردنی ئەو ترومبیلانه‌ بووین که به‌لاماندا تیده‌په‌رین یاخۆ به‌ره‌و روممان ده‌هاتن. ژماره‌یان له‌ماوه‌ی دوو سه‌عاتدا گه‌یشته‌ سه‌ی ترومبیل. له‌ دوکانه‌که‌ که‌لوپه‌له‌کامان له‌ کۆله‌ پشته‌کاماندا پێچانه‌وه و به‌پێ به‌ره‌و مال بوینه‌وه. کاتێ گه‌یشتییه‌ شوینی جارانی به‌له‌مه‌کان، له‌سه‌ر که‌له‌کیکی ره‌ش دانیشتین، ئاوی سیومان خواره‌وه و ئەو بابۆلانه‌مان خواردن که پیمان بوون. من له‌باره‌ی جه‌وه‌ری ئەقینه‌وه قسانم بۆ مێرتا کرد. بۆم ڤاڤه‌ کرد که پروام به‌خۆشه‌ویستی ئەبه‌دی نییه‌، خۆشه‌ویستی خه‌لک خۆپه‌رستانه‌یه، ئەمه‌ش قسه‌ی (ستریندپیری) یه‌ له‌ شانۆنامه‌ی (سه‌قاقوش)^(۱۸) دا. پێمگوت خۆشه‌ویستی نیتوان پیاو و ژن زیاتر به‌ره‌لاییه‌. باسی خانمیکي جوان به‌لام قه‌له‌وم بۆ کرد که هه‌موو ئیوارانی پێنجشه‌مه‌یه‌ک دواي رپوره‌سمی شتوی په‌بانی له‌ ژووری شته‌ پیرۆزه‌کانی که‌لێسادا خۆشه‌ویستی له‌گه‌ل بامدا ده‌کات.

ئاوی سپه‌که‌ چۆرپر بوو، مێرتا شووشه‌که‌ی فری‌دایه‌ ناو رووباره‌که‌وه. ئیدی له‌باره‌ی جووته‌ عاشقه‌ تراژیکیه‌کانی ناو ئەده‌بیاته‌وه بۆی دوام و که‌میک به‌پارێزه‌وه به‌زانباری ئەده‌بیانه‌مه‌وه خۆم با‌دا. کوتوپر خه‌میک له‌خۆوه‌ی پێچام و سه‌ره‌سووره‌یه‌کی سه‌یر دایگرتم، به‌جۆره‌ شپه‌زه‌بییه‌که‌وه به‌ (مێرتا) م‌گوت ناخۆ من قسان زۆر ده‌که‌م. ئەویش گوتی: نا، هه‌رگیز. وای گوت و به‌حیره‌وه سه‌ری له‌قاند. ماوه‌یه‌کی درێژ بیده‌نگ بووم و به‌زه‌ینمدا هات چیرۆکیک له‌باره‌ی ئەزمونه‌ ئیروتیکییه‌کانی خۆم به‌تۆمه‌وه، به‌لام زیاتر دل‌م تیکه‌له‌هات و له‌دلی خۆدا گوتم بلێی ئاوی سپه‌که‌ پيس نه‌بووبیت. ده‌بێ له‌سه‌ر

گژوگیای رێگه‌که‌ راکشیم. بارانیکي جوان و سارد که‌وته بارین. رۆخی رووباره‌که‌ی ئەوه‌ر له‌ ته‌مدا دیار نه‌ما.

شه‌ویکیان به‌فر باری. رهنگی رووباره‌که‌ ره‌شتر هه‌لگه‌را، هه‌موو سه‌وزای و زه‌رداییه‌ک دیارنه‌مان، با خستی و بیده‌نگیه‌کی قورس چۆکی دادا. گه‌رچی هێشتا دونیا نیوه‌ رووناک بوو، که‌چی رهنگیکی سپی پرشنگی ده‌دا و له‌به‌رئ‌وه‌ی له‌ خواره‌وه ده‌هات، له‌و شوتنه‌ی چاوی ده‌دا که نه‌پارێزراو بوو. به‌سه‌ر ورده‌ زیخی هێله‌ ئاسنه‌که‌دا به‌ره‌و خانه‌ی میسیۆنیران چووین. کارگه‌ی خۆله‌میشیی رهنگی دارپینه‌که‌، ئەژنۆ شکاو له‌ژێر قورسایي ئەو رهنگه‌ سپیه‌دا، بێ نه‌وایانه‌ چه‌میپۆوه. ئاوی زۆنگاوه‌که‌ که‌می کردبوو، شه‌خته‌یه‌کی ته‌نک له‌نزیك ده‌ریچه‌ داخراوه‌کانه‌وه که‌وتبوو.

نه‌مانده‌توانی بدوین، نه‌شمانده‌ویرا له‌ یه‌کدی بنۆرین، نازاره‌که‌ زۆر به‌سو بوو. تۆقه‌مان کرد و گوتمان خواحافیز، رهنگه‌ هاوینی داها‌توو یه‌کتر ببینییه‌وه.

مێرتا به‌خیرایی له‌ دووره‌وه ئاوری دایه‌وه و پاشان به‌راکردن به‌ره‌و مال بۆوه. منیش به‌هه‌مان رێگه‌ی زیخینی هێلی قه‌تاره‌که‌دا به‌ره‌و ژوورومس بوومه‌وه و له‌ خه‌یالی ئەوه‌دا بووم ئەگه‌ر ئەلعان قه‌تاریک بیت ئەو رهنگه‌ بکات به‌ژێره‌وه.

به کاوه خۆ و به تهرزتيک له دردۆنگي که وتوموه ته روو وهرگه ران به لای ئەمەریکا دا. ئاشکرایه هۆکاره که شی ئەو سەرچاوه گه ورا نه ن که بۆ خۆم و بۆ سینه ماتۆگراف دابین ده کړین. ژینگه ی ئەوه ی که به پاره ی ئەمەریکایي فیلمی خودان چۆنایه تی باش، له لای نه خه لکانی تره وه ده ربه یترین، به شپوه یه کی ریشه یی ده ره خستی. من زۆر چیژم له به ره مه یئانی فیلم ده بینی، رۆلێک که ئیستا دوا ی ئەوه پیموانییه زۆر باش تیایدا سه رکه وتوو بووم. به هه رحال سینه ماتۆگراف له سه ر دوو کۆله گه خۆی راگرتوو که جگه له وه ی هاوړتی نژیک بووین، له سالانیکی زووه وه هاوکاری یه کدیش بووین، ئەوانیش (لاش- ئۆی کارل بیتری)^(۵) که هاوکاریم له گه لیدا، سالی ۱۹۵۳ به فیلمی (ئێواره ی لیبوکه کان)^(۶) دهستی پێ کرد، سه ره ره شتی کردنی کاری ئیداره که مانی گرت ده ست و (کاتینکا فاراگو)^(۷) که به (فیلمی خه ونی ژن)^(۸) له سالی ۱۹۵۴ دا هاوکاری یه کدی بووین، کاروباری وینه گرتنی له ئەستۆ گرت. لای (ساندریوس)، به رزترین نهۆمی بینا که مان به کړی گرت له ئاپارتمانیکي جوانی سالانی سه ده ی هه ژده دا. له وێ نوسینگه یه کی ماقوولمان به سینه ما و چهند ژووریکي مۆنتاژ و موبه ق و که شوه وه ای خیزانییه وه دامه زراند.

مانگیکیان دوو پیاوی به یقار و به نه زا که تی به رپوه به ریتی گشتیی باج سه ردانیان کردین. جیگا یه کیان به شپوه یه کی کاتی بۆ خۆیان له یه کیتک له ژووره چۆله کانی ئیمه دا چی کرد و ئیدی خۆیان بۆ پشکنینی حیساباته کافمان ته رخان کرد. هه روه ها گوتیان هه زده که ن له کۆمپانیا سويسراییه که شم (پیرسون فیلم) بکۆلنه وه. ئیمه ییش ده سه به چی هه موو ده فته ری حیساباته کافمان خستنه به رده ستیان.

که س کاتی ئەوه ی نه بوو گوێ بداته پیاوانی بیده نگي ئەو ژووره چۆله. به گوێره ی ده فته ری یاداشته کام، ده بیتم رۆژی پینجشه مه، ۲۲ ی یانیوه ری، یاداشته نامه یه کی دوو درپژم له به رپوه به ریتی گشتیی باجه وه پێ گه بشتوو. یاداشته نامه که نه خۆیندۆته وه و بۆ پارێزه ره که مم هه نار دووه.

چهند سالیک له وه وه ره، و بزانه سالی ۱۹۶۷ بوو، کاتی بارودۆخی ئابووریم به گشتی

5- Lars-Owe Carlberg
6- Gycklarnas afton
7- Katinka Farago
8- Kvinnodröm

رۆژی هه ینی ۳۰ ی کانوونی دووه می سالی ۱۹۷۶ له شانۆنامه ی (سه مای مه رگ) ی (ستریندیتری) دا که وتینه وه پرۆقه که ماوه یه ک به هۆی نه خۆشیی (ئه ندیش ئیک)^(۱) وه راگیرابوو، هه نوکه وی چاک ببۆوه و به ده می خۆی ده یگوت که ئیدی ده توانی سه ره له نوێ بکه ویته وه کار.

له میانه ی ئەو راوه ستانه کاتییه چاوه روانه که راه دا، خانمه نو سه ر (ئوللا ئیساکسون)^(۲)، (گونیل لیندیولم)^(۳) ی ده ره یته ره و من، له سیناریۆی فیلمی (گۆره پانی به هه شت)^(۴) دا که له سه ر رۆمانیکي (ئوللا) رۆنرابوو، سه رگه رمی کارکردن بووین. کۆمپانیا که م (سینه ماتۆگراف) فیلمه که ی به ره هم ده هیتا و وا مه زه نده ده کرا له مانگی ئایاره وه بکه وینه وینه گرتن. هه موومان تا ئەوه پری به ئاماده کارییه کانه وه سه رقائ بووین، سه رقالی نووسینی گریبه ند و پشکنینی شوین. تازه کی له زنجیره ته له فیزیۆنییه که م (روو به روو) ببوومه وه. پرپاروو سیناریۆی فیلمه درپژه که م له کۆتایی هه فته دا به خریتته به ر چاوی ژماره یه ک به ره مه یئانی ئەمەریکایي، به ره له چهند مانگیکیش سیناریۆی فیلمی (هیلکه ی مار) م ته واو کردبوو که (دینۆ دئ لاورنتیس) به ره مه می ده هیتا.

1- Anders Ek
2- Ulla Isaksson
3- Gunnel Lindblom
4- Paradistorg

به شیتوهیه کی دلخوشکهر به لّام ههره سی به فرناسا گه شهی ده کرد، داوام له (هاری چین^(۹)) ی هاورپم کرد پاریزه ریکی جی متمانه م بۆ په یاداکات که بیته "وهسی"^(۱۰) ی کاروباره تابوورییه کانم. په نجهی هه لّباردن که وته سهر پاریزه ریکی به شیتوهیه کی رپژهی جاحیل و خودان ناویانگیکی باش که ئه ویش (سقیین هارالد بایویر)^(۱۱) و جگه له وه زیفه که ی خوی، پله یه کی بالاشی له بزاقی نیوده و له تیی پیتشه نگاندا هه بوو. وی سهر پهرشتیکردنی کاروباره تابوورییه کانمی له ئه ستوی خوی گرت.

کاره کان باش ده چونه پیتش و پیکه وه هاوگونجاو و هاریکارییه که مان به بی کی شه به رپوه ده چوو. پیتوه ندیم له گه لّ ئه و پاریزه ره سویرایییه شمدا باش بوو که سهر پهرشتی کاروباره تابوورییه کانمی پیترشون فیلمی ده کرد. چالاکییه کانمان زیاتر گه شه یسه ند: (چپه کان و هاواره کان)^(۱۲)، (دیمه نگه لیک له ژبانی هاوسه ریبیه ک)^(۱۳)، (نوتقی به ربه ره کانمی له خو کردنی شیتیک)^(۱۴)، نووسینی: (کایل گریدی)^(۱۵) و (فلووتی ئه فسووناوی)^(۱۶).

له یاده وهی رژی ۲۲ ی یانیوهی، که متر یاداشتنامه که ی به رپوه به ریتی باج نارحه تی کردووم وه که له وهی ئه و ئه کزما به سو به نیگه رانی کردیتیم که دابووه په نجهی برا تووته ی دهستی چه پم.

ماوهی پینج سال بوو من و (ئینگرید)^(۱۷) له ژبانی یه کدیدا بووین. له خانوویه کی تازه رۆنراو له (کاربلانی ۱۰) ده ژباین، (له و شوینهی که جارن مالی ستریندبیری لی بووه).

ژبانیکی نارام و بۆرژوازییانه ده ژباین، هامشوی هاو رپییانمان ده کرد، بۆ کونسیرت و شانۆ ده چووین، ژماره یه کی زۆر فیلممان ده بینین و به حه ز و ئاره زوووه کارمان ده کرد.

9- Harry Schein

۱۰- له ده که دا förmyndare به کارهاتووه، به واتای ئه و که سه دیت که ویسایه تی پاره و سامانی که سیک ده کات که نه گه یشتوته تمه نی بالقبوون. و.ک

- 11- Sven Harald Bauer
- 12- Viskningar och rop
- 13- Scener ur ett äktenskap
- 14- En dres försvartal
- 15- Kjell Grede
- 16- Trollflöjten
- 17- Ingrid

ئوهی له سهره وه باس کرا به کورتی پیتشینیه که بۆ ئه وشتهی که رژی ۳۰ ی یانیوهی و دواتر رووی دا. له ماوهی مانگه کانمی داها تووه وه من چ شتیکم له ده فته ری یاده وه ریبیه کانمدا توومار نه کردووه. نزیکه ی سالیکی دواتر ئیدی به شیتوهیه کی پچر پچر که وتمه وه نووسینی یاده وه ریبیه کانم. بۆیه من لپرده دا وینه ساته وه ختییه کان وه بپیر خوم دینمه وه، وینه گه لیک چر له نیوه نددا به لّام ته مو مژاوی له په راویزه کانیدا.

ههروه که جارن سه عات ده و نیو له شانۆنامه ی (سه مای مه رگ) دا که وتینه پرۆقه . ئیمه بریتی بووین له (ئه ندیش ئیک)، (مارگه ریتا کرۆک)^(۱۸)، (یان- ئۆلف ستراندباری)^(۱۹)، یاریده ده ری ده ره یته ر، موله قین، ده ره یته ری دووم و خوم. له لۆکالیکی رووناک و خو شدا، له سه ره وه له ژیر ساپیته ی ئاپارتمانی دراماتندا بووین.

کاره که هاسان و هیور، وه که به راییه هه ر کاتی که پرۆقه ده ست پت ده کات، ده چوه پیتش. ده رگا که کرایه وه و (مارگوت ویرسترۆم)^(۲۰)، سکر تیری به رپوه به ری شانۆ هاته ژووره وه. پتی گوتم ده بی هه ر ئیستا بچم بۆ ژووره که ی که له وی دوو پۆلیس گه ره کیانه قسانم له گه لّا بکه ن. وه لّامیم دایه وه ره نگه وا باشر بی قاوه یه ک بخونه وه و تا سه عات یه ک، له واده ی فه راویندا یه کتر ببینین. (مارگوت ویرسترۆم) گوته ئه وان گه ره کیانه هه ر ئه لعان له ته کتدا بدوین. لیم پرسی ئه دی مه سه له چپیه، (مارگوت) نه یده زانی مه سه له چپیه. به سه رسورمانه وه پیکه نین و داوام له ئه کته ره کان کرد له سه ر پرۆقه ی خویان به رده وام بن تا دوا ی فه راوین، له سه عات یه ک و نیودا یه کتر ده بینینه وه.

من و (مارگوت) دابه زینه خواره وه بۆ ژووره که ی، له ده ره وه ی ژووری به رپوه به ر. له وی پیاویک دانیشته بوو که پالتویه کی درژی ره شی له به ردا بوو. هه ستایه سه ر پت، تۆقه ی له گه لّ کردم و خوی پیناساندم. لیم پرسی چ رووی داوه که ئاوها ئه م په له په لیبیه ی گه ره ک بی. ته ماشایه کی ئه ولاوه ی کرد و گوته مه سه له که پیتوه ندی به کاروباری باجه وه هه یه و پیتوسته هه ر ئه لعانیش له گه لّیدا بۆ لپیتچانه وه پرۆم. وه ک شیت چاوانم زه ق بوونه وه و گوتم گه ر راستیت ده وی هیچ حالیه نه بووم. کوتوپر بیرم که و ته وه کاتی خه لکانیک ده که ونه هه مان ئه م هه لّو یسته ی منه وه (له فیلمه ئه مه ریکیه کاندا) یه که نده ر دوو پیتوه ندی به پاریزه ره کانمی خویانه وه ده گرن. پیم راگه یاندا پیتوسته له میانه ی لپیتچانه وه دا

18- Margareta Krook

19- Jan-Olof Strandberg

20- Margot Wiström

پارێزەرە کە مەم لە تە کدا بێت و تە لە فۆنی بۆ دە کەم. پۆلیسە کە هێشتا کە هەر تە ماشای ئە و لاوەی دە کرد گوتی: نابێ، لە بەر ئە وە ی پارێزەرە کە بۆ خۆبشی لە کێشە کە وە گلاو و ئە ویش راپێچی لێ پێچانە وە دە کەرت. ئە و سا دە ستە پاچانە داوام لێ کرد رێگە م بە دات بۆ ژوورە کە م بچم تا پالتۆ کە م بێنم، پۆلیسە کە گوتی باشە خۆبشم لە گەلت دێم، ئە و سا رۆیشتین. لە رێگە ی رۆیشتن بەرە و ژوورە کە م، ژمارە یە ک خە لکم بینی کە سەر سورماوانە لە و فێگۆرە سە یرە یان دە نۆری کە رێک لە دوامە وە رتی دە کرد. لە راره ی دە رهینەرە ن، هاوکارێکی خۆم بینی، بە سەر سورمانە وە لێی پرسیم: چییە ئە وە پرۆقە ناکە ی ت؟ وە لا مێم دایە وە: نا، پۆلیس گرتوومی. وام گوت و هاوکارە کە م لە قاقای پێکە نینی دا.

کاتێ پالتۆ کە م لە بەر کرد، گزێگە لێکی توندی گە دە شالای بۆ هێنام. بە پۆلیسە کە م گوت دە بێ بچمە سەر ئاو. کابرای پۆلیس ئاودە ستە کە ی کۆنترۆل کرد و نە بهیشت دە رگا کە ی داخە م. لە ئاودە ستە کە دا پێچی توندی زگچوونی درێژ و بە دە نگە وە، گۆشییوومی. پۆلیسە کە ش هەر لە ویدیو دە رگا نیوێ کراو کە وە دانیشتبوو.

دوچار ئیدی ئامادە بووین بەرێ کە وین. دلم تێکە لدهات و لە بێدە نگیدا حە یفی ئە وە م لێ دە هات کە بە هەری خۆ بووراندنە وە م نییە. چە ند ئە کتەر و کارمە ندانی ترمان بێنن بۆ فەر اوینکردن بۆ چێشتخانە کە دە چوون. بە شە رمە وە سلاوم لێ کردن. لە ژووری بە دالە کە، روخساری پە یجۆر بیانە ی کێژێک سە رنجی راکیشام.

هاتینە سەر جاددە ی (نیبورگاتان) (۲۱). پۆلیسیکی تر هاتە پێشە وە و سلاوی کرد. وی سەری پێچە کە ی نیوان (نیبورگاتان) و (ئالم لۆفسگاتان) (۲۲) ی گرتبوو بۆ ئە وە ی چ بواریکم بۆ راکردن، لە بەر دە مدا نە مینیتە وە.

(کێنت کارلسۆن) (۲۳)، پۆلیسی نە یینی سەر بە بەرێ وە بەریتیی باج، ترومبیلکە ی لە بەر دە م شانۆ کە دا پارک کردبوو (لە راستیدا نازانم خۆدی وی بوو یاخۆ هاوکارە کە ی بوو، من هەر گیز نە متمانێ ئە و دووانە لە یە کتەر جیا وە کە م، ئاخەر هەر دووکیان قە لە و، کراسی گۆلگۆلی لە بەر دا، روخساریان پێس و نینۆ کە کانیا ن چلکن). چوینە ترومبیلە کە یە وە و کە و تینە رێ. من لە دوواوە لە نیوان دوو پۆلیسە کە دا دانیشتم. (کێنت کارلسۆن) ی پۆلیسی نە یینی بەرێ وە بەریتیی باج (یاخۆ هاوکارە کە ی) ترومبیلە کە ی ئازووت. یە کێک لە پۆلیسە کان رۆحیکێ هاو رییانە ی هە بوو، قسانی دە کرد، پێدە کە نی و چیرۆکی دە گێر ایه وە.

- 21- Nyborgatan
- 22- Almlöfsgatan
- 23- Kent Karlsson

داوام لێ کرد گەر بکری بێدە نگ بێت. کە مێک بە دلگرا نییە وە وە لا می دامە وە کە تە نی و یستوو یە تی گزێی هە لۆیستە کە هێورکا تە وە.

نووسینگە ی قۆمیسەری پۆلیس لە شە قامیکی نزیکێ (کونگس هۆلمس تۆری) (۲۴) بوو، بە لام من دلنیا نە بووم، ئاخەر هە نوو کە ئیدی وینە کان ئاشا کراتر خۆیان دە نواند، قسە کان بە زەحمە تی زیاتر دە ژنە فران.

پیاویکی میهرە بانێ بە تە مەن بەرە و پیرم هات و خۆی پێناساندم. لە سەر مێزە کە ی ژمارە یە ک کاغە زی بۆ رایە لکردم و داوای لێ کردم تە ماشایان کە م. لە بەر ئە وە ی دە م و قورگ و گەر ووم وشک ببوون، داوای پە ردا خێک ئاوم کرد. بە دە ستییکی لە رزۆک ئاوە کە م خوار دە وە، هە ناسە م بۆ نە دە درا. دوور لە و سەری ژوورە کە وە (کە کوتوپر بێ سنوور دە هاتە پێش چاو) ژمارە یە کێ نادیار خە لک، پێنج یان شە ش رە نگە زیاتر، دانیشتبووون. قۆمیسە رە کە گوتی، من غە شم لە راگە یاندنی حیساباتی داها تە کە مدا کردووە و کۆمپانیای (پیرسۆن فیلم) یش ئیدی پرۆژە یە کە لە رووی یاسایییە وە بێ رە سیدە. من بە راستی وە لا مێم دایە وە کە هەر گیز دیکلاراشون (۲۵) هکانم ناخوینمە وە، هەر گیز نیە تی ئە وە شم نە بوو هێچ برە پارە یە ک لە دە و لە ت بشارمە وە. قۆمیسارە کە پرسیار دوای پرسیار ی دە کرد. منیش بۆم دووپات کردووە کە من لە بەر ئە وە ی لە م جۆرە حیسابا تانە دا تە پێژم و هەر گیز نامە و یت سەر چلای زیتی بنوینم و شتیکی ئاوهایش لە سروشتی منە وە بە دوورە، بۆ یە خە لکانی ترم راسپاردوون سەر بەر شتی پارە و حیسابا تە کانم بکەن. بە ئیرادە ی خۆم ددانم بە وە دا نا کە بێ ئە وە ی بیانخوینمە وە، ئیمزای کاغە زگە لێکم کردوون. خۆ گەر جارێک لە جارێک کاغە زکیشیم خویند بێتە وە ئە و لێی حالی نە بووم.

لە م چیرۆکە تیکشکینەر و تاقە تپرو و کینە دا، کە بۆ سالانیکی زۆر درێژ بوو، کە خۆم و خە لکانی تریشی گیرۆدە ی ئیش و ئازاریکی زۆر کرد، کە سەر وە ت و سامانیکی زۆری بۆ کربیی پارێزەرە ن پێ خەر ج کردم، کە ماوە ی نۆ سال بۆ دە ره وە ی ولاتی هە ناردم و دوچار رێست باج (۲۶) یکی (بە بێ سزای زیاده یان هەر تە رزە مەر جیکی تر) بە بری سە د و هە شتا

24- Kungsholmstorg

۲۵- deklaration راگە یاندنی داها ت. ئە و زانیاریانە ی تاییە ت بە داها تی کە سێک و رێژە ی باجدان لە سەری، سالی جارێک لە لایە ن بەرێ وە بەریتیی باجە وە بۆ چاوپێدا گێر ایه وە و ئیمزا لە سەر کردنی، بۆ ئە و کە سە دە نێرد ریت.

۲۶- restskatt ئە و باجە یە کە لە بەر دواکە وتنی، لە کاتی تر دا تۆ مار دە ک ریت.

هزار کرۆنی به تهنگه دا دام، له هه موو ئه م چیرۆکه دا ته نها یه ک تاوان ده خه مه ئه ستۆی خۆم، به لām تاوانیکی گرنگ: ئه ویش ئه وه یه من ئیمزام له پای کاغه زگه لیک کردوون که نه مخویندوونه ته وه یاخۆ لیتیان حالئی نه بووم. به م جوړه من پرۆسه گه لیکئی داراییم رایئی کردوون که لیتیان تینه گه یشتووم و نه شمتوانیوه چاویان پیتدا بخشینم. ناخر پارێزه ره که م دلتیای کردبوومه وه که هه موو شتییک به ته رزیکی یاسایی به رپۆه ده چیت و هه موو شته کان له سه ر ره وتی راستی خویندان. به و جوړه منیش پالم لیدابووه. تومه ز پارێزه ری نازیز و سه ر کرده ی پیتشه نگانی نیوده وه تیش نازانی چ ده گوزه ری و تووشی چ گیکه لیک بووین. ناخر ژماره یه ک مامه له به شیوه یه کی هه له ئه نجام درابوون و ئه مه ش به رپۆه به ریتی باجی خانه گومان کردبوو. (کارلسۆن) ای پۆلیسی به رپۆه به ریتییه که و هاوکاره کی، مه زنده ی نیچیریکی قه له ویان کردبوو. له لایه ن داواکاریکی گشتی داماو و بی توانا وه سه ره سستی ته وایان درابوو یه و ده ستیان کرابووه، ترسینرابوون به وه ی من ره نگه له ولات راکه م و به م جوړه ش ده گه یه ک له داووده زگاگانی ده ولته بده م.

ساته کان تیده په رین، پیاوه کانی ئه وسه ری ژوو ره پانوپۆره که یه ک له دوای یه ک دیار نه ده مان. من به زوری بیده نگ دانیشتبووم و ئه وه نه بی که جار جار به چریه ده مگوت به راستی ئه مه کاره ساته. جگه له مه ش بۆ قۆمیسه ره که م روون کرده وه که ئه م مه سه له یه بۆ ماسمییدا شتیکی گه وره یه. ئه و هیمنی کردم وه به وه ی قسه کا مانا نهینین. خوئی و لیژنه که بان لیتره له (کوینگسهۆلمستۆری)، دوور له دایره ی پۆلیس داناوه بۆ ئه وه ی خو له سه رنجراکیشانی لابه لا بیاریژن. لیبیم پرسی ده کری بتوانم ته له فۆن بۆ ژنه که م بکه م، ئه و قایل نه بوو، له به ر ئه وه ی هه ر ئه لعان ماله که مان ته حه ری ده کریت. له هه مان کاتدا زهنگی ته له فۆن لییدا. ئه وه رۆژنامه ی (سقینسکا داگ بلادیت) (۲۷) بوو که هه والیان پی گه ییبوو، قۆمیسه ری میهره بان شله ژا و تکای له رۆژنامه وانه که کرد له م باره یه وه هیه چ شتییک نه نووسی. پاشان پیی راگه یاندم، بۆم نییه سه فه رکه م و پاسپۆرته که شیان به تال کردوومه ته وه. پرۆتۆکۆلی لیپیچانه وه که ئاماده کرا، گه رچی نه مده زانی چی تیدا نووسراوه، به لām ئیمزایم کرد، له به ر ئه وه ی ئیدی له و قسانه حالئی نه ده بووم که ئه و پیاوه له گه لییدا ده کردم.

هه ستاین. پۆلیسه که به میهره بان نییه وه کیشای به پشتما و هانی دام وه ک جار ان بژیم و

کاربکه م. دووباره م کرده وه که ئه وه کاره ساتی ژیا مه، ناخۆ ئه و تیده گه یشت که ئه وه کاره ساتی ژیا نم بووه!

دوچار خۆم له سه ر جاده بینیه وه. به فریکی نه رم ده باری و ئیدی دونیا تاریک داده ات. هه موو شتییک زۆر ئاشکرا دیاربوو، به لām به ره ش و سپی و به بی ره نگ، زیر وه ک وینه به کی له به رگیراوه. چۆقه ی ددانم ده ات و هه موو هه ست و خایله به کم کر بیوون. ته کسیه کم بۆ پشت شانۆکه گرت که له وی ترومیله که مم پارک کردبوو. له ریگه ی ماله وه به لای (لیقگاردیس کاسیرینین) (۲۸) دا تیه ره ییم. له و تاریکاییه دا، له ساییته که به وه کلپه ی گه وه ری ئاگر به رزده بۆوه. دواتر بیرم ده کرده وه ره نگه ئه وه خه ون بوو بیت: ناخر من نه ترومیلی ئاگر کوژینه وم بینی و نه خه لکم بینی له وی کۆبوو بیتنه وه. ته وایتیک بیده نگیی بالئی کیشابوو، به فر ده باری و (لیقگاردیس کاسیرینین) یش ده سووتا.

هه ر که گه یشتمه به ر ده رگای ماله وه، ئینگرید له وی راوه ستابوو. ته حه ری کردنی ماله که شله ژانده بوو، به لām ئه و ئاگای له هیه چ نه بوو. پۆلیسه کان به نه زاکه ت بیوون و زۆر باش نه گه رابوون. ژماره یه ک دۆسییه یان له گه ل خویندا برده بوون، به لām ئه وه ش ته نها وه ک شتیکی رۆتین. پاشان ئینگرید دانیشتبوو چاوه رپی کردبوو، که کاته که درێژه ی کیشا بوو ئیدی بۆ خوئی که وتبووه کولیچه کردن.

ته له فۆنم بۆ (هاری چیتین) و (سفین هارالد باوتیر) کرد. هه ردووکیان حه په ساو و شوک بوون. ئیدی هه موو ئه و شتانه ی ترم بیر نین که له و ئیواره به دا روویان دا. شیومان کرد؟ ره نگه. ته ماشای ته له فیزیۆمان کرد؟ ره نگه ته ماشای ته له فیزیۆمان کردی.

شه ویکی دره نگ که ئیدی ئیمه چوو بوینه نیو جیگه، به خه یالما هات سه به ینی ره نگه ماسمییدا گه مارۆی ماله که م له (کارل پلانی ده) بده ن. بۆیه چه ند که له لویه لیکئی پیویستم پیچانه وه و رووم کرده ئه و باله خانه گچکه یه ی (گریث تیۆری گاتان) (۲۹) که من و (گیون) (۳۰) پاییزی سالی ۱۹۴۹، دوای سه فه ره که مان بۆ پاریس، گواستمانه وه ئه وی. نیتر له وه به دوامن له کاره ساته کاندایا، له هه ره سه هیتانی ژبانی هاوسه ری و گرفته کانی تردا، هه میشه په نام بۆ گریث تیۆری گاتان ده برد.

۲۸- Livgardeskaserne سه که نه ی پاسه وانانی پادشایه تی.

۳۰- Gun ژنه رۆژنامه نووسیک که له کۆتایی ده یه ی چلدا هاوسه ری بییمان بوو.

دهمه و نیوهی شهو گه یستمه باله خانه که. نه ناسراوی ژووره که دلنیاپی دهه خشی. حبه بیکی خهوم خوارد و خهو برده میوه.

بیرم چوته و چی له رۆژانی شهمه و یه کشه مه دا پرووی دا. له گرتیف تیوری گاتان، ده رگام له سه ر خۆم داخست و ته نه ا ئیواران چهند سه عاتییک بۆ ماله وه ده چوممه وه. له گه راژه که وه خۆم به ماله دا ده کرد و ئیدی که سم نه ده بیینی.

ماسمیدیا له راگه یاندنه کانداندا، له لاپه ره کانی یه که می رۆژنامه کانداندا و له گوڤاری هه واله ته له فیژبونه کانداندا کردیه هه را. (دانیل)، کورپه ته مه ن دوازه سالانه که م، بۆ قوتابخانه نه چۆوه. ترسیک له خۆبه وهی پیچاو و خۆی له ژووری ئامیتری ئیشپیتکردنی فیلم له سینهمای (رۆده کشارن) (۳۱)، لای (نیپان)ی هاوړتی ئیشپیتکه ری سینهماکه، په ناگرت. نه و هاوړتییه کورپه که م له وه قهیرانه قورسه ی که پیشهات پالپشتیکی بهرده وامی بوو. نازانم کاردانه وهی منداله کانی ترم به رامبه ر نه و مه سه له یه چۆن بوو، ناخر ئیمه پیوه ندییه کی که مان له نیواندا هه بوو یاخۆ هه ر نه مانبوو. زوربه یان سه ر به براقی گرووپه چه په کان بوون و به گویره ی نه وهی که دواتر تیگه یستم، پییان و ابوو به جوړتیک له جوړه کان باوکیان ده بی سه ر نه نشتی خۆی بکات. هه ندیکیان هه ر یه که سه ر باوهریان به تاوانباربوونم هینابوو.

پیش نیوه رۆی دوو شه مه، نا ئومیدی ته و او تیک بالی کیشا. له ژووره گه وره که ی نه زمی سه ره وه دانیشتبوم و کتیبیکم ده خوتنده وه و گویم بۆ موسیقا را دیرابوو. ئینگرید بۆ کۆبوونه وه یه که له گه ل پاریزه ره کانداندا چوو بوو. هه ستم به هیچ نه ده کرد و کۆبووم، ته نه ئی نه و گیزیه نه بییت که به کاره یانی حبه ی خه و له سه ری جیه یشتبوم، چونکه هه رگیز پیشووتر خوم به به کاره یانییه وه نه گرتبوو.

موسیقا که کۆتایی هات و شریته که له گه ل ته قه یه کدا را وه ستا. هیمینییه کی ته و او بالی کیشا. سه ربانه کانی نه و به ری جاده که سپی ده چوونه وه و به فر به کا وه خۆ ده باری. له خوتندنه وه را وه ستام، ناخر زه حمه ت بوو له وهی ده یخوتنمه وه حالی بیم. رووناکیی رۆژ له ژووره که دا بی سییه ر و تیز. کاتر میتریک زه نگیکی لیدا. ده شی نووستییم، ده شی ته نه ا کورته هه نگا ویکم نابی له زهینی باوی واقیعه وه بۆ دیوه که ی تری واقیعه. نازانم، هه نووکه هه ستم به خۆم ده کرد له قوولایی بۆشایییه کی بی جووله و بی نازار و بی هه ستدام. چوانم

لیکده نییم، پیموایه چوانم لیکناره، مه زه نده ده که م یه کییک له ژووره که دا بییت، چوانم ده که مه وه: چهند مه تریک دوور له و رووناکی تیزه هه تاوه را وه ستاوم و له خۆم ده نۆرم. نه زمونه که کۆنکرتیتی و چ بیته و به رده یه که هه لئاگری. له و دووره وه له سه ر فه رشه زه رده که را وه ستاوم و ته ماشای خۆم ده که م که له سه ر کورسییه که دانیشتبوم. له سه ر کورسییه که دانیشتبوم و ته ماشای خۆم ده که م که له سه ر فه رشه زه رده که را وه ستاوم. من که له سه ر کورسییه که دانیشتبوم نه و که سه یه که کاردانه وه کانی به ده سته. ئیدی نه مه خالی کۆتایییه، چ گه رانه وه یه که نییه. گویم له خۆم بوو که به ده نگی به رز شیکایه تی ده کرد و ده ینالاند.

نه ز چهند جار تیک له ژیاندا گه م مه له ته ک خایله ی خۆکوشتندا کردوو، جار تیکیان له جیحلیمدا هه ولتیک ناشیانم داوه. هه رگیز خه ونم به وه وه نه بینیوه له ته ک نه و گه مانه مدا جیددییم. ناخر په یجوړییم گه وره، ئاره زووی ژیان له لای من به گوړ و ترسم له مردن زۆر مندالانه، پته و بووه.

هه رچۆن تیک بی، کاردانه وهی من به رامبه ر به ژیان، کۆنترۆل تیک ورد و نه پچراوی پیوه ندی منی به واقیعه، وه هم و خه ونه کانه وه له خۆده گرت. گه ر نه م کۆنترۆله له ده ست چووبا، شتیک که پیشتر له مندا پرووی نه داوه، ته نه ات له تافی زوی مندالیسمدا، نه و ماشینه که ده ته قییه وه و شوناس ده که وه ته به ر زه بری هه ره شه. گویم له ده نگی ناله نالی خۆمه، له سه گتیک بریندار ده چم. له سه ر کورسییه که هه لده ستم تا له په نجه ره که وه خۆم هه لده مه خواره وه.

نه مزانیبوو ئینگرید بۆ ماله وه گه را وه ته وه. کوتوپر باشترین هاوړیم (دکتور ستیوری هیلاندیر) (۳۲) هاتبوو. سه عاتییک دواتر خۆم له به شی نه خۆشییه ده روونییه کانی خه سته خانه ی کارولینسکا بینییه وه. به ته نه ئی له ژوور تیک گه وره خه وینرام که چوار ته خته نوینی تری لیبوو. پرۆفیسۆر تیک به و ناوه دا ده هات و به میه ره بانیه وه ده یداندم. من شتیکم له به ری شه رمه وه گوت، و ته ده سته بژیره که م له به ری ترسه وه گوت که ده لئی ترس نه و شته وه دی دینی که لیبه ده ترسین، ترس له خه مدا ده مانکاته به رد. وام گوت و شریقه یه کیان لیدام و نووستم.

نه و سی هه فته یه، له و به شه ی خه سته خانه که دا به هیوری تیپه ری. ئیمه گروویتیک گوترا یه ل و به نگزه دی دامابووین که به بی چ به ره رچدانه وه یه که له سه ر سیستمیکی بی

ئه مالاوولا و پراکتیکی رۆژانه ده رۆیشترین. من رۆژانه پینج حه بی قالیۆمی شین و شهوانهش دوو موگادۆنم وهرده گرت. گهر ههستم به جۆریک له نارهحه ته کردبا ئهوا داوام له سیسته ره که ده کرد حه بی زیادهم بداتی. شهوانه به قوولی ده نووستم و چ خه ونیتکم نه ده بینی، به رۆژیش چهند سه عاتتیک وه نه وزم دهدا.

جاروبار به ئه وداوی په بجۆری په راگه ندهی پیشه کهم، له ده ورو به ری خۆم ورد ده بوومه وه. له ژوره گه وه چۆله کهمدا له و دیو په رده په که وه ده ژیا، به زۆری ده مخوتنده وه به بی ئه وهی ئه و شتانه یاداشت کهم که ده مخوتنده وه. ژه مه کانی خواردن له هۆلیکی گچکه ی نانخواردن ده خوران. و تووژه کان میهره بانانه و چ ناچار بیه کیان تیدانه بوو. چ ورووژانیتی ئینفیهالی نه ده بینرا، بیجگه له په یکه رسازیکی به نیوانگ که ئیواره په کیان هه ژا و نزیکه ی هه مسو ددانه کانی خۆی شکاندن. به شتیوه په کی گشتی کیرتیکی خه مگینم بیردیته وه که لیکدا لیکدا ههستی ده کرد پتوبستی به وه په دهستی بشوات. جحیلتیکی ناسک و دوو مه تر درێژ که دوو چاری زهردوویی ببوو، میتادۆن^(۳۳) ی بۆ به کارده هات. ههفته ی جاریک بۆ نه خوشخانه ی (ئوللیترئۆکیتر)^(۳۴) ده برا و له وئ پشکنینی ته ندروستی جۆراو جۆری بۆ ده کرا. پیره میتردیکی بیده نگیشی لیبوو، هه ولی دا به برینی مه چه کی، به مشاری دهستی، خۆی بکوژی. ژنیکی ته مه ن مام ناوه نچی مۆن و جوان، به ده ست دردۆنگی بزوتنه وه دهینالاند و به بیده نگی چهندان میلی له پار هه که دا به هاتن و رۆیشتن ده بری.

ئیواران له به رده م ته له فیزیۆندا کۆده بووینه وه و ته ماشای پال هوائیتی جیهانی هونه ری هه لخلیسکان له سه ر سه هۆلمان ده کرد. ته له فیزیۆنه که ته له فیزیۆنیکی بی عه مه لی رده ش و سپی بوو به وینه ی نااشکرا و ده نگیتی خهراپه وه. به لام ئه وه شتیکی گزنگ نه بوو، هه یچ کلمان له و باره په وه گله بی نه ده کرد.

ئینگرید رۆژی دوو جار بۆ دیده نیم ده هات، هیتور و هاورپیانانه ده واین. هه ندی جار ئیواران ده چووین بۆ سینه ما. جارنا جار (ساندریۆس) له ژووری مۆنتازه که ی خۆیدا نه مایشیکی پیشان دهدا، ئه و پیاوه ش که له ژیر چاره سه ری میتادۆندا بوو، له گه لماندا هات.

۳۳- metadon پیکهاته په کی مۆرفینی ناماده کراوه که بۆ چاره سه رکردنی خووگرتن به کحول و به نگکیشان، به کاردیت.

نه رۆژنامه م ده خوتنده وه، نه ته ماشای به رنامه ی ده نگوباسم ده کرد و نه گوتم لیده گرت. به کاوه خۆ و به شتیوه په کی هه ستپینه کراو، به وه فاترین هاوده می ژیانم که ئه ویش نیگه رانییه ک بوو به میرات له دایک و بامه وه بۆم مابۆوه، بز و که وه ته ناوه ندیترین جیگای شوناسی من، شهیتانی من و ههروه ها هاوری و هانده ری منه وه. نه ک هه ره به ته نها نازار و ترس و هه ستکردن به چاره سه رنه بوونی سووکا په تی ده رپه بیه وه، به لکوه ههروه ها گوری دا هینانیشم تاریک داده هات و رۆده نیشت.

پیمابوو په نگه ئیدی تا ئه وداوی ژیانم وه ک نه خوشتیک چاودیری بکرتیم له به رنه وه ی بوونم هیند خه مین، هیند بی داواکاری و هیند پارێزراو بوو به هاوسۆزی که ئیدی هه یج شتیکی واقعی و هه یج شتیکی گزنگ نه بوو، هه یج شتیکی نیگه رانکه ر و نازارده ر نه بوو. به پارێزه وه ده بزوام و هه مسو کاردانه وه کانم درهنگ ده که وتن یاخۆ ناماده نه ده بوون، ویستی سیکسوالیتیم چۆر پر ببوو، ژیان ئیلیگی^(۳۵) یه ک بوو، گۆرانییه ک بوو، دوور له ژیر گومبه زتیکی ده نگ ده ره وه دا له لایه ن کۆرسیکی مادریگال^(۳۶) وه ده گوترا. په نجه ره گوتیه کان پرشنگیان دهدا و حه کایه تی هیند دووربان ده گتیرا په وه که ئیدی چ رایه لیکیان به منه وه نه بوو.

پاش نیوه رۆیه کیان له پرۆفیسۆره میهره بانه که مم پرسی که ناخۆ له ژیانیدا تاقه یه ک که سی شه فا داوه، ئه و به حیره سه وه له فیکره وه چوو، پاشان گوتی: شه فادان وشه یه کی گه وره یه. پاشان سه ری بادا و به هاندانه وه زه رده خه نه ی هاتی. ده قیقه و رۆژ و ههفته کان تیده په رین.

نازانم چی وای لی کردم دیواری ئه و دلنیا بییه توند کتۆمدراوه برمیتیم. داوام له پرۆفیسۆر کرد، وه ک ئه زمونیکی رینگه م بدات بۆ سۆییا هیم بگوتیمه وه. وی روخسه تی دام، هاوکات به حیره سه وه ئاگاداری کردم وه که به شتیوه په کی کوتیر واز له به کارهینانی قالیۆم نه هینم. سوپاسی میهره بانای و دل سۆزییه که یم کرد، خودا حافیزم له هاوری نه خوشه کانم کرد و ته له فیزیۆنیکی رهنگا وره نگیشم به دیاری به ژووری دانیشته که مان به خشی.

۳۵- Elegi شیعریکی پر له خه م و په رۆشبوونیکی خه مینانه. بریتیشه له پارچه یه ک مۆسیقای شیعری. و. ک

۳۶- madrigal جۆریک له گۆرانی که له سه ده ی پانزه هه مدا به روی هه بوو. و. ک

له رۆژتیکى کۆتایى مانگی فیهروهریدا، خۆم له ژووریکى خوش و بیدهنگى سۆپیا هیتمدا بینییوه. په نجه ره کهى به سهر باخچه کهدا دهینۆرى. ده متوانى له وێوه خانووه زه ده کهى قه شه، ماله کهى مندالییم له سهر به رزایبیه که چاوکم. هه موو به یانییه که سه عاتیک له پارکه کهدا پیاسهم ده کرد. سببه رى کوریکى هه شت سالان له تهنیشتمه وه پتی ده کرد، ئەوه شتیکی وروژتینه و له هه مان کاتدا ترسناکیش بوو.

به گشتى ئەوه زه مه نیک بوو له عه زابگه لى توند. له ناره زایه تی ده رپین به رامبه ر نامۆژگار بیه کانی پرۆفیسۆر، ته واویک وازم له به کاره ینانى هه ردوو قالیۆم و موگادون هینا. کاربگه رى ئەوه ده موده ست بوو. ترسه خه فه کراوه کهى ناخم وه ک بلتسه ی ناگر له ناوه مه را هه لقوئى، بئى خه وى شالاوى هینا، شه ی تانه کان هه ستانه سه ر پا و ئیدی من پیمو ابوو که به ته قینه وه یه کی ناوه کی هه لاهه لا ده بم. که وتمه وه خویندنه وه ی رۆژنامه. به شتیکی هه موو ئەو شتانه بوون که له له گوم له به رچاوی (* خۆمدا نووسرا بوون، هه موو ئەو نامه مبه ره بان و نامبه ره بانانهم خویندنه وه که که له که ببوون، قسانم له گه ل پارێزه راندا ده کرد و پتوه ندیم له ته ک هاو رتیا نندا ده گرت.

ئەوه نه ئازایه تی بوو نه نا ئومیدی، به لکوو غه ریزه ی پارێزگاری له خود کردن بوو که گه رچی یان راسته تر بێتم به هۆى له هۆش خۆچوونه وه له و کلینیکه ده روون بیه دا، خۆى بۆ به ربه رجدانه وه گرده کرد بۆوه.

ئیدی به میتۆدیک که له قه برانه کانی پێشودا کاربگه رى خۆى هه بوو، به ره و شه رى شه ی تانه کان چووم: به گوێره ی ئەو میتۆده رۆژان و شه وانم به سه ر کاتی دیار بکرا ودا دابه ش کردن و هه ربه کتیکیان به چالاکی پێشوه خت ریکه خرا بوون که به نۆره پشودان، پر کرابوونه وه. به پراکتیزه کردنى ئەو میتۆده توانیم پارێزگاری له تهن دروستى ته قلیم له عه زابگه لى به سو بکه م. به کورتى، توانیم بکه ومه وه پلان بیره کردنى ژيانم و به ورده کار بیه کی فره وه ریکى بخه مه وه.

به هۆى ئەو رۆتینانه وه توانیم تا راده یه ک به خیرایى خودى پێشه ییم ریک بخه مه وه و به گرنگی پیدانه وه ئەو عه زابگه له تاو توئى که م که خه ریک بوو له توکو تى ده کردم. که وتمه تو مار کردنى یاداشته کانم و ئیدی له مالى قه شه له سه ر گرده لکه که نیزی که ده بوومه وه، ده نگتیکى هیمن له جیگایه که وه پتیبو ابوو کاردانه وه م به رامبه ر ئەوه ی دوو چاری بووم زیاده رۆیى و عه سه بیبانه بووه، له برى ئەوه ی به تووره یی رووبه رووی بيمه وه م لم بۆ که چ

(* له گوم له به رچاوی: له غیبایى.

کردووه، که من سه ره رای هه موو شتیکی ددانم به وهدا ناوه تاوانبارم به بئى ئەوه ی تاوانباریش بم، که من په رۆشى سزادان بووم تا هه رچی زووه لیبووردن و پرزگاری وه ده ست بێتم. ده نگه که هاو رتیا نه و به گالته جار بیه وه درێژه ی به قسه کانی دا و گوئى: ئەدى کى لیتبوورئى؟ (کارلسۆن) ی پۆلیسى نه ینى فه رمانگه ی باج به خۆى و کراسه گولگولبیه که ی و نینۆکه چلکنه کانییه وه؟ کى؟ دوژمنه کانت؟ ره خنه گره کانت؟ ئەدى ده بئى خودا لیت ببوورئى و پرزگاریت پئى به خشیت؟ پیتوایه چیه؟ ئەدى ده بئى (ئولف پالمى) و (شا) مه رسومیکی ده ربکه ن و تیایدا بێژن که تو سزا دراویت و داواى لیبووردنت کردووه و به خشراویت؟ (دواتر له پاريس هه ر له خۆوه ته له فیزبۆنم کردووه. بینیم ئولف پالمى دانیشتووه و به فه ره نسییه کی ره وان دووپاتى ئەوه ده کاته وه که: زۆر به حه کایه تی باجه که ی بێرمانه وه نراوه، که ئەوه به ره نجامى سیاسه تی باجیى سۆشیا ل دیموکرا ته کان نییه، که ئەو (۳۷) هاو رتیی خۆمه. له و ساته وه خته دا من رقم له پالمى بۆوه.)

له نا کاویکرا تووره بیه کی کپ و چه پتیراوی نیتو ناخم، له ناوه وه مه را و له تاریکترین پارپه وه کانیدا که وته جووله. هه نووکه ده بئى زیاده رۆیى نه که م! له ده ره وه مه را ئەز که سیتیکی داماو، که سیتیکی ده م به شه کایه ت و زوو هه لچووم، هه موو سه ره رشتیه کم ده کرى و هه موو دلسو زبیه کم به رامبه ر ده نوێنرى و وه ک مندالیکی نازدار خه ریکی نووکه نووکم. من له ناو رۆتینه کان و ئەو سیسته مه خود بیه دا، بئى چاره و په شوکا و بووم، نازانم سه به نئى چ روو ده دات. ناتوانم نه خشه بۆ هه فته یه کی تر دانیم. ئەدى ژيانم چی به سه ردیت؟ کارم له شانۆ و سینه مادا به کوئى ده گات؟ ئەدى ئەى سینه ماتوگرافی بیلبیله که ی چاوانم چی به سه ر دیت؟ ئەدى ئەى فه رمانبه ره کانم؟ شه وانه ئەو کاته ی که ئیتر نه مده توانى بخوینمه وه، یه ک ده سته شه ی تان ناماده ی شالاوه ی تانم بوون. به رۆژیش له نیتو ئەو سیسته مه رووکه شه دا، وه ک شار تیکى بۆر دو مانکراو، ئاژاوه بالئى به سه ردا ده کیشام.

له ناوه راستى مانگی ماسدا بۆ دوورگه ی (فورئۆ) گواستمانه وه. له وئى هه ر عه ی نه ن وه خت ملامانئى درێژه که ی نیتوان زستان و به هار ده ستى پیکردبوو: رۆژتیک هه تاو تیکى به تین و بایه کی فینک، رووی ئاو رۆشن و کارژۆله ی تازه زاو له ده شتا بیه کاندا ده له وه ران. رۆژتیکیش بارپزه له سه رزه مینه شه خته به نده کانه وه هه لئى ده کرد، به فر ئاسۆیى ده که وته بارین، زه ریا هه لده چوو، هه مدیس په نجه ره و رتیاگان ده گیرانه وه و کاره با ده کوژایه وه. ئاگردانه کان، ته باخى نه وتى و رادیوی پاتریی.

۳۷- مه به ست له بێرمانه.

هممو ئەوانە ئارامکەرەوه بوون. بەگورەوه لیکۆلینەوهکەم نووسی که ناوونیشانی (ژووره داخراوهکە) (۳۸) م لئ نا. بەکاوهخۆ بهو ریگا نهاسراوانه دا دهچومه پیش که هه میشه ههستی بیدهنگی و بزبوونیان دهوورواند. هه بهراست ههوسه لهه هه بوو، وپرای ئەوه نووسین به دیسپلینی رۆژانه وه رایه له بوو.

شهوانه که ههستم دهکرد هه ره شهی ویرانبوون زۆر بههتیه، مۆگادین و قالیۆم دهخوارد. بههه حال هه نووکه ده متوانی مانۆر له گه له جورعه کاغدا بکه م. له گه له ئەوه شدا به لانس هه زه وتکراره کهم هیشتا هه ره زۆک بوو.

ئینگرید به کاریکی گرنگ ناچار بوو بۆ ستۆکھۆلم سه فه رکات. پیشنیاری بۆ کردم له ته کیدا بچم، من نه مده و یست. پیشنیاری کرد یه کیتک راسپیژی له ماوه ی ئەو رۆژانه دا که ئەو لام نییه، له لام بیته، ته نانه ت ئەو پیشنیاره شم زۆر پێ باش نه بوو.

ئینگرید گه یانده فرۆکه خانه. له ریگای نیوان فۆرئۆ _ سیوند و بیونگی دا ترومبیلیکی پۆلیسمان بینی، ئاخ شتیکی وا له باکووری یۆته لانددا سه یره. ترس شالای بۆ هینام و پیمابوو هاتوون بمه ن. ئینگرید قسانی بۆ کردم که من هه له م، منیش خۆم هیتور کرده وه و له فرۆکه خانه ی قیسی (۳۹) ئەوم دابه زاند. کاتی گه یستمه ماله وه به فر پرۆسه ی ده کرد. له نزیک ماله که وه جیگه تایه ی تازه ی ترومبیل و جیگه پیم بینی. هه نووکه من ئیدی ته واویک دلنیا بووم پۆلیس به دوامدا گه راوه. هه موو ده رگا کانم کلۆمدان، تفه نگه کهم خسته سه ره پێ و له موبه قه که خۆم نایه وه و له وپوه ده متوانی ریگا که و گه راژه که بخه مه ژیر چاودیرییه وه. چه ند سه عاتییک چاوه ریم کرد، ده م و گه رووم وشک ببوو، ئای کانزاییم خوار ده وه و به هیمنی به لام ته سلیم بوو، بیرم کرده وه که ئەمه ئیدی کۆتاییییه. بوولینیه ی مانگی مارس، بیده نگ و تیش. چ باسیک له پۆلیس نه بوو. ورده ورده په یم به وه برد که خه ریکه وه ک دیوانه یه کی ترسناک هه لسوکه وت ده نوینم، تفه نگه کهم له گولله کانی به تال کرد، خستمه وه جیگای خۆی و ئەوسا که و تمه ئاماده کردنی شیو.

نووسین زیاتر زه حمه تتر ده بوو. نیگه رانی ببوه شتیکی هه میشه یی. پرو پاگه نده ی ئەوه بلا و بووه وه که مه سه له که ی من سه باره ت به غه شکردن له پیدانی باجدا، داده خریت. ئیدی به و چۆره مه سه له که هه ره هه مووی بۆ کیشه یه کی هه یچ و پوچی باج، گۆردا.

چاوه ری بووین. چ شتییک رووی نه دا. من (نۆرشه لیم) ی (سێلما لاگی رلۆف) (۴۰) م ده خوتنده وه و به زه حمه ت پارێزگاریم به رۆتینه کانی خۆمه وه ده کرد. چوار شه ممه ی رۆژی ۲۴ ی مارس، رۆژیکی هه یمن و هه ورپی و به فری سه ره بانه کان که وتبووه تووانه وه. گویم لیبوو زه نگی ته له فۆنی ژووره کهم لیدرا و ئینگرید هه لیگرت. سه ماعه که ی فریدا و به راکردن هات، جلکه شینه چوار گۆشه داره که ی رۆژانه ی (فۆرئۆ) ی له به ردا بوو. ده ستی راستی کیشا به رانیدا و هاواری کرد: فایله که یان داخستوه.

یه کهم جار ههستم به هه یچ شتییک نه کرد، پاشان هیلاکی دایگرتم، هه موو رۆتینه کانم شکاندن و چومه سه ره ته خته نوینه که م. بۆ چه ند سه عاتییک نووستم. هه یند شه که ت بووم که ته نها جاریکی تر نه بی هه رگیز شه که تی له و چۆره م به خۆوه نه بینیبوو، ئەو جار هه ش کاتییک بوو له فرۆکه یه ک دابه زیم که ماتۆریکی به ئاسمانه وه سووتابوو، چه ند سه عاتییک به ده وری (نۆرئیسوند) (۴۱) دا سوورایه وه تا به نزیکی تیدا نه مینی و بنیشیته وه.

بۆ ئیواره له ده رگا درا. هاواری و هاوسپییه کی میه ره بان له ده ره وه راوه ستابوو. هه ره یه کسه ر به خیریای چه پکییک گولی رایه له کرد و گوتی ته نها ویستوو یه تی پیروزیایی بکا و خۆش حالیی خۆی به و بۆنه یه وه ده ربیریت.

ئەو شه وه ئیدی شه وی بۆ خه ویی بوو. یه ک ته قینه وه له پرۆژه و نه خشه دانان وه ئاگای هینابوومه وه. نه حبه ی خه و نه مۆسیقا، نه سێلما، نه شوکولاته و نه پسکییت ده ره قه تی ئەو بۆ خه وییه ده هاتن، له نوینه که م هاتمه ده ری و له و دیو میزه که مه وه دانیشتم. به خیریایی ره شنووسی فیلمییکم نووسی و ناوم نا (دایک و کچ و دایک) (۴۲). ئەو سه رنجه شم نووسی که ده بی ئینگرید بییمان و لیف ئوللمان (۴۳)، ده وره کانی فیلمه که بیین.

له ۳۰ ی مارسدا بۆ ستۆکھۆلم گه راینه وه که له وئ کاریکی زۆر چاوه ریم بوو. من به پارێز و به هیلاکییه کی له حه وسه له به ده ره وه که و تمه ئە نجامدانی چه ند بابه تیکی گرنگ، له پیشی پیشه وه یان (گۆره پانی به هه شت) ه که ی (ئوللا ئیساکسون) و (گیونیل لیندبلوم).

له ۲ ی نیساندا به رپوه به رایه تی باج تۆبه که یان داگرته وه و گولله تۆبکیان هاویشت.

40- Selma Lagerlöfs Jerusalem

41- Öresund

42- Mor och Dotter och Mor

43- Liv Ullmann

38- Den Slutna rummet

39- Visby flygplats

سه‌عات یه‌کی پاش نیوه‌رۆ (رۆلف ماگرل) (۴۴) ی پارێزه‌رمان ببینی. من به‌کاو‌ه‌خۆ و به‌زه‌حمه‌ت له‌ناوه‌رۆکی ئه‌و په‌یامه‌ تیگه‌یشتم که له به‌رپۆه‌به‌ریتی باجه‌وه له‌گه‌ڵ خۆیدا هینابووی. دواتر گوتاریکم سه‌باره‌ت به‌و مه‌سه‌له‌یه و ئاکامه‌کانی نووسی. به‌م شتیوه‌یه:

رۆژی هه‌ینی ۲ ی نیسان، (رولف ماگرل) ی نوێنه‌ری یاسایی من له‌لایه‌ن (بینگت شیللین) (۴۵) ی به‌رپۆه‌به‌ری ده‌ستنی‌شان‌کردنی باج و (هانس سفینسون) (۴۶) ی به‌رپۆه‌به‌ری به‌شه‌وه له به‌رپۆه‌به‌ریتی گشتیی باج، بۆ و تووێژیک "بانگێشت" کرا.

ئهو په‌یامه‌ی که ئه‌و دوو به‌رپۆه‌ بۆ منیان نارده‌وه تا بلیی ئالۆزه. سه‌ره‌رای هه‌ولگه‌لی به‌حه‌وسه‌لانه، که‌چی مارگرل به‌ته‌واوه‌تی نه‌یتوانیوه هه‌موو ورده‌کاریه‌کانیم بۆ رافه‌کات. به‌لام له به‌رامبه‌ردا من له بیروکه‌ی گشتیی په‌یامه‌که‌ حالی بووم.

به‌رله‌وه‌ی به‌شی راگه‌یاندنی سه‌یروسه‌مه‌ره و به‌ئاگای به‌رپۆه‌به‌ریتی گشتیی باج فریاکه‌وی و خۆی بگه‌یه‌نیه‌ته ماسمیدیا، که پیده‌چێ پتوه‌ندییه‌کی توندوتوولی له‌گه‌ڵیدا هه‌بیت، وا من هه‌نوکه ته‌واویک ده‌خوام هه‌موو ئه‌و شتانه ئاشکراکه‌م که له دلی هه‌ردوو به‌رپۆه‌به‌ری ده‌ستنی‌شان کردنی باج و به‌رپۆه‌به‌ری به‌ش له به‌رپۆه‌به‌رایه‌تی گشتیی باجدان.

که به‌م پتگه‌یه من پاره‌ی کرپی له زوبانه‌وه‌دان له که‌سیک ده‌ماشه‌وه، بۆ ئه‌وه‌یه تا مه‌سه‌له‌که به‌خوێن ساردی وهرگریت. به‌جۆرێک له‌جۆره‌کان من له‌و پره‌پاره بچ شوماره تیده‌گه‌م که به‌ (گه‌لۆله لیژی بی‌ریمان) ناوده‌بریت. پرسیارێکی راگوزه‌ر: له مه‌سه‌له‌یه‌کی ئاوه‌ادا چۆناوچۆنی چا‌په‌مه‌نییه‌کان خه‌رجییه‌کانی خۆیان تۆمار و به‌یان ده‌که‌ن و چۆناوچۆنی وهرگر داها‌ته‌کانی خۆی راده‌گه‌یه‌نیت؟

من هه‌نوکه هه‌ول ده‌ده‌م روونکردنه‌وه‌یه‌کی کورت سه‌باره‌ت به‌په‌یامه‌که‌ی (سفینسون) و (شیللین) بخه‌مه‌روو. داوا له خوێنه‌ر ده‌که‌م نه‌ختیک هه‌وسه‌له‌ی هه‌بیت، له‌به‌رئه‌وه‌ی مه‌سه‌له‌که هه‌ر به‌راستی سه‌رنج‌راکێشه.

44- Rolf Magrell

45- Bengt Källen

46- Hans Svensson

وایان ده‌رپۆه‌ که ئه‌وان له به‌رپۆه‌به‌ریتی گشتیی باج ته‌واویک قاییل نه‌بون به‌رامبه‌ر داخستنی کیشه‌که له‌لایه‌ن راگه‌یاندنی پتیشووی به‌رپۆه‌به‌ریتی گشتیی باج که داواکاریه‌که‌ی (دالستراند) ی به‌رپۆه‌به‌ری ده‌ستنی‌شان کردنی باجی له‌خۆگرتوه‌وه. دالستراند گه‌ره‌کییه‌تی دوو ملیۆن و نیو کرۆن باجی سالی ۱۹۷۵ بده‌م (وه‌ک به‌شی خۆم له‌ کۆمپانیای پتیشوونا، کۆمپانیای سوپسراییه‌که‌ی پتیشووم). ئه‌و جه‌نابانه‌ی به‌رپۆه‌به‌ریتی گشتیی باج هه‌نوکه ده‌یانوه‌ی له‌سه‌ر هه‌مان داها‌ت، باجی سینه‌ماتۆگراف، کۆمپانیای سویدییه‌که‌شم بده‌م، له‌به‌رئه‌وه‌ی ئه‌وان پتیبانویه که کۆمپانیای سوپسراییه‌که‌م "بچ ره‌سید" ه. ئه‌وان به‌و شتیوه‌یه چ باکیان به‌وه نییه که دوو جار له‌سه‌ر هه‌مان داها‌ت باج بکرییت (به ۲۴ + ۸۵ له سه‌دا یان پتیکه‌وه ۱۰۹ له سه‌دا) له‌به‌رئه‌وه‌ی گوايه ئه‌وه هه‌له‌ی (دالستراند) ی به‌رپۆه‌به‌ری ده‌ست نی‌شان‌کردنی باجه (ئاگاتان لێیه؟)

له‌لایه‌کی دییه‌وه گه‌ر (دالستراند) ی به‌رپۆه‌به‌ری ده‌ستنی‌شان‌کردنی باج و من، توانیبوو‌مان له‌سه‌ر ئه‌و باجه پتیکبێن که به‌که‌م جار به‌رپۆه‌به‌ریتی گشتیی باج ویستبووی، ئه‌وا لیده‌گه‌ران باجی کۆمپانیای سویدییه‌که‌م نه‌دریت. به‌کورتی و به‌پوختی: له‌میان‌ه‌ی هه‌ره‌شه و باجگیریه‌وه ده‌یانوه‌ی من و دالستراند ناچارکه‌ن ددان به‌وه‌دا بنیین که به‌رپۆه‌به‌ریتی گشتیی باج هه‌ر له‌سه‌ره‌تاوه له‌سه‌ر حه‌ق بووه.

بۆ من شتیکی چێزه‌خسه که هه‌ر له‌میان‌ه‌ی ئه‌م رۆژنامه‌یه‌وه به‌ (بینگت شیللین) ی به‌رپۆه‌به‌ری ده‌ستنی‌شان‌کردنی باج و (هانس سفینسون) ی به‌رپۆه‌به‌ری به‌ش راگه‌یه‌نم که میتۆده‌که‌یانم پت قه‌بول ناکرێ و نامه‌وێت خۆم له هێچ کۆتیه‌کی ئه‌م که‌ریازارییه (۴۷) وه بگلیتم.

هه‌لبه‌ت شتیکی سروشتییه که هه‌نوکه ناچارم نه‌ختیکی تر مه‌زه‌نده‌ی ئه‌و هۆکارانه بکه‌م که له‌ودیو گه‌مه سه‌رسوهریته‌که‌ی به‌رپۆه‌به‌ریتی گشتیی باجه‌وه‌ن.

۴۷- له ده‌قه‌که‌دا kohandel به‌کارهاتوه، که له بنه‌رته‌دا مه‌به‌ست لێی رتیکه‌وتنیککی سیاسییانه‌ی

نێوان دوو لایه‌نه له‌سه‌ر حیسانی به‌قوربانی کردنی پرهنسیپه‌کان له پتیناوی وه‌ده‌ست هینانی چهند

نیمتیازیککی کورتخایه‌ندا. و.ک

ئەمەش برېتک روونکردنەو: کاتى (نوردینادلیر) (۴۸) ى داواکاری گشتى، داخستنى دۆسییەكەمى راگەیاندا، ژمارەپەك خەلك له بەرپۆه بەریتى گشتى باج، ئابروویان چوو. ماوهی چەند مانگیك بوو (كینت کارلسۆن) ى کۆمیسارییەى بەرپۆه بەریتى باج و یاریدەدەرەکانى کاربان لەم دۆسییەدا کردووە که له دوا پلەدا گەیشته پەلکیشان و دەسگیرکردن له دراماتن. ئەوسا که دواتر ئاشکرا بوو هەموو ئەو هەولانە بەشپۆه پەك له شپۆهکان بى هوددەبوون، ئینجا هەستیان کرد ناچارن و پتووستیان بەو دیە بەدوای شتیکی تردا بگەڕین تا گەر بەشپۆه پەك کاتیش بى ئەو بۆچوونە نەرتینیە بسرنەو که بەرپۆه بەریتى گشتى باج له ناووه و دەرەو و لاتدا لەسەر خۆى دروستى کردوو. دەشێ ئەوان پتیمان وابوو ترسم له رووبەر بوونەو له گەلێاندا، وام لى دەکا سەر بۆ باجگیرییەکانیان نەوی کەم و ئەوساش بەرپۆه بەریتى گشتى باج له هەر هەموو هەلومەرجەکاندا وەك براوه دەمیتتەوه.

من چ ریزیک بۆ ئاوا گەمەپەك دانانیم.

له هەمان کاتدا دەخوایم هەر ئیستا بلیم که دەمەوئ هەردوو بەرپۆه بەرى دەستنیشان کردنى باج و بەرپۆه بەرى بەش له بەرپۆه بەریتى گشتى باج بەخۆمەوه بگوشم.

ئاخر ئەو دوو بەرپۆه توانییان له شتیكدا سەرکەون که نه من و نه پزیشکی دەررونی له میانەى دوو مانگی نەخۆشییەكەمدا، نەمانتوانی بەسەریدا زال بین.

بەساکاری بلیم من هیند توورەپییەكى نەفرەتاوی دایگرتبووم، که ئیدی چاک بوومەوه. ترس و هەست بەزەلیلی کردنیك که ریشەكیشکردنى زەحمەت ببوو، ترس و هەست بەزەلیلی کردنیك که پۆژان و شەوانیک پتووی تلابوومەوه، لەماوهی چەند سەعاتیکدا بوو هەلم و چ ئاسەواریکى نەما. پەیم بەو بەرد که نەیارەکانم کارمەندانى دادوهر و بابەتی و دەزگا و دامەزراوی حکیم نین، بەلکوو ئەوانە گروویک قوماچی پلەوپایە خوازن.

هەلبەت من پشتر لەم رێگە بەدا له شتیك کهوتبوومە گومانەوه، بەتایبەتی

کاتى له نزیکەوه سەرنجم له (کینت کارلسۆن) ى لیکۆلەرەوه دا، که له میانەى لیتچینیەوه له گەلمدا له نووسینیگەى بەشى تاوانباران نامادەبوو، له حەژمەت گەیشتن بەساتەوختى سەرکەوتنە چاوەروان کەرەكەى، لەرزیک له وروژان له خۆه ی پتچابوو.

دەبى پى لەو بنیم، دواتر کاتیک (نوردینادلیر) ى داواکاری گشتى بەخودان ئازایەتیەكى مۆرالییەوه رووبەرپۆه ئەو هیزە بەدەسلاتانە بوووه که پشتر دادگاییان کردبووم، بەدگومانییەك دایگرتم. (پیارم دا هەموو شتەکان بىر خۆم بەرمەوه، بۆ چالاکییەکانم بگەرتمەوه و بەمتانەپەكى تەواووه پروسسی باجەکه بۆ خەلكانى تاییەمەند جیبتلم. ئاخر پارە و تشت هەمیشە لای من جیى بایەخ نەبوون، هەر وا بوون و هەر واشدەبن. من هیچ ترسم لەو نییە له بەلایەكى ناگەهاندا هەرچیم هەیه لەدەستى بدم. سامانى من له پارەدا نییە. هەلبەت هەستم کرد خەرپ مامەلە کرانم، بەلام هەر پتیمابوو دەبى ئەوه بىر خۆم بەرمەوه تا بتوانم بۆ واقیع بگەرتمەوه، هەرەها پتیمابوو له کۆتایی ئەم چیرۆکە خەمینەدا، شایستەى و دادوهرى هەن.)

بەلام (شیلین) ى بەرپۆه بەرى دەستنیشان کردنى باج و (سقینسۆن) ى سەرۆكى بەش، له میانەى هەرەشه لیکردنەوه بەباجگیری، هەمدیس بەگورتر زەمینەیان بۆ بىرۆکە زیاتر پارانۆید (۴۹) ییەکانم خۆش کرد. هاوکاتیش له کارکەوتنى گورى کار و ئەو قەیرانى داھینانەم چارەسەر بوو که بۆ پەكەم جار له ژيانى ئاگاییمدا دوو چارى ببووم.

بەو تەزەرە من ئیستا بەمشورەتکردن لەگەل خۆم و لەگەل ژمارەپەك له کەسە نیزیكەکانم گەیشتوومەتە کۆمەلە پریاریک و هەنووکە دەخوایم بیاننوسم. ئەگینا پەك کۆمەلە پروپاگەندە و مەزەندە و ئیمارە سەر دەردپن و ئیدی ئەوسا زەحمەت دەبیت شتەکان بەپتیرتەوه جیگای خۆیان.

پەكەمین پریارم ئەو دیە: لەبەرئەوهى من پتووستم بەجۆریك دلنیاپییە تا شتیك له بواری کارەكەى خۆمدا بەشتیک بەكەم و لەبەرئەوهش که ئاشکرایە

4۹- Paranoid هەستکردن بەو دیە که بەبى چ هۆکاریك له لایەن کەسیك یان کەسانیکەوه بەر بەرەکانى دەکریت و دەچەوسیترتیتەوه. و.ک

ئەم دلتىيايىيەم لە ماوئەيەكى دياربىكرادا پىن رەوا نابىنرەت، بۆيە ناچارم لە ولاتىيىكى تىرى جىياواز لەم ولاتەدا بەدوايدا بگەرەيم. ئاشكرايە ئەمە بۆ من رىسكىيىكى گەرەيە. ئاخىر پىشەكەم بەشىئەيەكى بەتەن بەزىنگە و بەزوبانەكەى خۆمەو و رايەلە و دەشى ھەنووكە لەم تەمەنى پەنجە و ھەشت سالىيەمدا دەرهقەتى جۆرە رىسكىيىكى لەو جۆرە نەيەم. لەتەك ئەوھشدا من دەبى جۆرەتى ئەوئەم ھەبى ھەول بەدەم. پىئوبستە ئەو ھەستى ئىفلىج بوونە بەنادلتىيايى، كە لەماوئەى چەند مانگى پىشووئا دەرگىرى بووم، كۆتايى پى بەئىنرى. ئاخىر گەر نەتوانم كاربەكەم ئەوا ژيانم دەبىتە شتىيىكى بى مانا.

بىرارى دووئەم: بۆ ئەوئەى "باجدەرانى نەزىھى سۆئىدى" نەگەنە ئەو بىروايەى كە من بەھۆى پىرۆسىسى باجەو دەمەوئەى لە ولات ھەلبىم، ئەوا سەرەوت و سامانەكەم دەخەمە ژمارە جىسابىيىكى داخراوئەو كە گەر دەسىيەكەم دۆراند ئەوا پارەكە دەچىتە جىسابى بەرپۆبەرتىيى گشتىيى باجەو. دەبىت بىرەك پارە ھەبىت كە دەست بىگاتى بۆ ئەگەرى ئەوئەى كە سىنەماتۆگراف كىشەكە بەدۆرپىت. گەر چ پارەى تر قەردار بە ئەوا تا دوا فلسى دەدەم. ژمارەيەكى بى شومار پەيامم ھەن و ناخووزم يەك فلس قەردارى نىشتىمان بەم.

بىرارى سىيەم: من لەماوئەى چەند سالى رابردوودا زياتر لە دوو مىليۆن كرۆن باجم داو، ژمارەيەكى زۆر خەلكم لای خۆم دامەزاندوون. سەبارەت بەھەموو رىككەوتننامەكان لە خەمى ئەوئەابووم ئابروومەندانە بەرپۆبەچن. لەبەرئەوئەى لە ژمارە تىناگەم و لە پارە دەترسم، بۆيە داوام لە خەلكانى چەلەنگ و بەئابروو كەردوون كە ئەركى ئەو جۆرە شتانە بگرنە ئەستۆى خۆيان. (فۆرئۆ) مالى دلتىيايى من بوو و لەئىوئەى وەك لەئىو پەحمى داىكىكەدا بە ھەواومەتوئە بەبى ئەوئەى ھەستى ئەوئەم لەلا دروست بووبى، جىبى بىلەم و من جگە لەوئەندەر، جىگايەكى ترم لە ژياندا ھەبى پەناى بۆ بەرم. من سۆشبال دىموكرات بووم. بەپەرۆشسىيەكى بەتەنەو لایەنگىرى ئەو ئايدۆلۆژىيەى خودان سازشكردنە خەمىنانە بووم. من پىمابوو و ولاتەكەم باشتىر ولاتى دونىايە و ھەنووكەش ھەر لەسەر ھەمان باوئەم، رەنگە ئەمە لەبەرئەوئەى كە ژمارەيەكى كەم ولاتى ترم بىنەون.

رەبۆنەوئەم وەك شوكتىك وەدپاركەوت، بەشىيىكى لەبەر ئەو زەلىلييە لە بەرگەگرتن نەھاتوئە، بەشىيىكى تىشى لەبەرئەوئەى كە پىمابوو ھەر كەسىيىكى تر لەم ولاتەدا بۆى ھەيە بەجۆرەكى تايبەت لە بىرۆكراتىيەت پەلامار بەرەى و سووكايەتى پىبەركەت، بىرۆكراتىيەتەى كە وەك شىرپەنجەيەكى خىرا بلاوئەبىتەوئە و بەھىچ تەرزىك لە قەرەى ئەركە قورس و ھەستىارەكەى نايەت. كۆمەلگە دەسلالتى بەھىزى داوئە كەسانىك، بەشىئەيەك لە شىئەكان شايستەى ئاوا دەسلالتىك نەن.

كاتىك نۆئەرانى بەرپۆبەرتىيى گشتىيى باج، لە سەر و ھەموويانەو (كىنت كارلسۆن) لىكۆئەرەوئەى بەرپۆبەرتىيى باج بەشىئەيەكى چاوەروانەكراو بۆ نووسىنگەى كۆمپانىيەى سىنەماتۆگراف ھاتن و داوايان كەرد لە جىساباتەكانمان بۆكۆئەوئە، سەرنجم دا شىئەكەيان بۆ تاووتۆكرەدى مەسلەكان ھىچ و پوچ و دزىئە، دواتر زانىم ئەمە ھەمان ئەو شىئەكەيان كە پەپەرە دەكرىت و جىساباتەكانمان چ كىشەيەكى تىدانىيە. ھەر ئەوكات داواى زانىارىيان لەبارەى كۆمپانىيەى پىرسۆئا فىلمەوئە كەرد، ئىمەيش بى ئەوئەى پىرسارىيان لىكەين، دەفتەرەكانى كۆمپانىيەكان خستەن بەر دەستيان.

من و پارىزەكەم بەبى چ نىگەرانىيەك چاوەرەى بووبى لەلایەن ژمىربارى ئەو جەنابانەوئە بۆ و تووئىژ بانگ كرىن.

بەلام وا دەرنەچوو.

(كىنت كارلسۆن) بەرپۆبەرتىيى باج و پىاوەكانى، پلانى تىران ھەبوون كە دەيانوبست لەمىانەيەوئە ھىزى خۆيان لەبەردەم دونىادا پىشانەن و لەم خستە تايەتەيەى نۆمەرى بىرۆكراتىيەتدا، ژمارەيەك نۆمەرى تر بۆ خۆيان بىچرن.

(بەلام ورد پلانەكەيان نەچىبوو. لەئىوان دەستكردن بەجىساباتەكان و دەستگىركردنى خۆم و پارىزەكەمدا " تا نەبا چ بەلگەنامەيەك لە بەين بەرىن " چەند مانگىك مەودا ھەبوو. گەر ھەر بەراستى شتىكەمان ھەبا بىشارىنەوئە، ئەوا لە ماوئەى ئەو چەند مانگەدا دەمانشاردەوئە، ئەمە شتىكە كە تەنانەت (پاولۆس بىرى سترۆم)^(۵۰) یش دەتوانىت جىسابى بۆ بكات. گەر وئىژدانم

به‌توان قورس با، ئەوا لەم ماوه درێژەدا خۆم دەکرده سویدییه‌کی هه‌نده‌ران نشین. دواچار گهر من هیند نائومی‌دانه بهم ولاته‌وه رایه‌ل نه‌بام و وێرای ئەوه‌ش هیند تاوانبارانه ده‌ستپاک نه‌بام، ئەوا ده‌بوو ئەم‌ڕۆ سه‌روه‌ت و سامانیکی زۆرم له‌ ده‌روه‌ی ولات هه‌با.

به‌لام شتیکی له‌م بیه‌رۆکانه به‌خه‌یالی (کارلسۆن)ی لیکۆله‌روه‌ه یاخۆ (دریفالدت)^(۵۱)ی داواکاری گشتییدا نه‌هاتوه. گورزه‌ چاره‌پروانه‌کراوه‌که‌ی کارلسۆن راسته‌قینه‌ بوو، داوی چواره‌ ده‌قیقه له‌ بردنم بۆ ده‌روه‌ی دراماتن، له‌ به‌که‌مێن رۆژنامه‌وه‌ پێوه‌ندیان به‌ لێپرسراوی لێپه‌چانه‌وه‌که‌وه‌ گرت و داوی ورده‌کاری ئەو پرۆسه‌ ورووژینه‌ریان لێ کرد.

هه‌نوکه‌ که‌ نمایشی نه‌خشه‌ بۆ داڕێژراوی سینگ ده‌ریه‌راندنه‌که‌ کۆتایی هاتوه‌، ئیدی مه‌سه‌له‌که‌ بۆته‌ شه‌رێکی سه‌یرو سه‌مه‌ره‌ی سه‌نگه‌ر به‌سه‌نگه‌ر که‌ تیایدا چه‌کی هه‌ره‌شه‌ و باجگیری به‌کار دیت، ترسام ئەم ستراتیژییه‌ته‌ تا ناینده‌یه‌کی نادیار به‌خایه‌نیت.

من نه‌ تینگه‌یشتن و نه‌ ئەه‌سابی ئەم جوژه‌ شه‌رانه‌م هه‌یه‌، هه‌روه‌ها کاتیشم بۆیان نییه‌.

هه‌ر بۆیه‌ سه‌فه‌ر ده‌که‌م.

سه‌فه‌ر ده‌که‌م تا له‌ ده‌روه‌ی ولات و به‌زوبانیکی بیگانه‌ خۆم بۆ به‌که‌مێن فیلمم ئاماده‌که‌م. چ پاساوێکیش بۆ ئەوه‌ نابینه‌وه‌ که‌ ئەسه‌ف به‌خۆم. ئاخ‌ر ئەمه‌ بۆ هه‌مووان، جگه‌ له‌ خۆم و که‌سه‌ نیزیکه‌کانم، شتیکی ناچیزه‌ و ته‌واویک "بێ ره‌سید" ه‌ وه‌ک ئەوه‌ی که‌ له‌ به‌رپوه‌به‌رایه‌تی گشتییی باج ده‌یلێن.

پێیانگوتم من ده‌بێ به‌رامبه‌ر به‌شیتوازی مامه‌له‌کردنی رۆژنامه‌ی (ئه‌فتوون بلادیت)^(۵۲) له‌گه‌ڵ کیشه‌که‌مدا، هێرشێ بکه‌مه‌سه‌ر. منیش وه‌لامم دانه‌وه‌ ئەوه‌ شتیکی بێ مانایه‌. ئاخ‌ر رۆژنامه‌یه‌ک که‌ له‌ وتی وتی، سووکایه‌تی پیکردنی ئاشکرا، گوته‌ی نیوه‌ی حه‌قیقه‌ت و وه‌دووکه‌وتنی ئاژاوه‌گێڕیانه‌ی خه‌لکییدا سه‌رکه‌وتوو بیت، ئەوا به‌هه‌مان هه‌ستی سه‌رکه‌وتنه‌وه‌ که‌ هیندییه‌کی

51- Dreifaldt

52- Aftonbladet

سوور، که‌لله‌سه‌ر کۆده‌کاته‌وه‌، ئەویش سه‌رنج و تیبینی له‌ نوینه‌رانی یاسایی چاهه‌مه‌نییه‌کان کۆده‌کاته‌وه‌. من پێموايه‌ هه‌موو کۆمه‌لگایه‌ک پێویستی به‌به‌کارهێنانی بۆرییه‌کی زیترایی وه‌ک ئەفتون بلادیت هه‌یه‌. ئەوه‌ی که‌ هه‌میشه‌ سه‌ری سوورماندووم ئەوه‌ بووه‌ که‌ ئەم بۆری زیترابه‌ ئالای پاپۆری چاهه‌مه‌نی سۆشیال دیموکراته‌کان بیت و له‌نیو‌خانه‌ که‌له‌که‌بووه‌ له‌رزۆک و فشه‌له‌کانیدا، خه‌لکانیکی به‌رێز و شایسته‌ کاربکه‌ن.

هه‌روه‌ها هه‌ندێک که‌سی تر رانوماییبیان کردم پێویسته‌ له‌به‌رامبه‌ر ئەو زه‌ره‌رانه‌دا که‌ لیم که‌وتوون: (کرتی دوو شانۆگه‌ری: هه‌ریه‌که‌یان چل و پینج هه‌زار کرۆن، راگرتنی فیلمیک: نزیکه‌ی سێ ملیۆن کرۆن، زبانی ده‌روونی: یه‌ک کرۆن، حه‌یا بردن: کرۆنیکی تر، هه‌مووی ده‌کاته‌ سێ ملیۆن و نه‌وه‌د هه‌زار و دوو کرۆن)، داوای یاسایی له‌سه‌ر (دریفالدت)ی داواکاری گشتی تو‌مارکه‌م و داوای قه‌ره‌بووی لێ بکه‌م.

بینیم ئەمه‌ شتیکی بێ هووده‌یه‌. کاریکی ئەماتۆرییانه‌یه‌. هه‌ستکردن به‌به‌رپرسیاریتی و بێ باکی پیکه‌وه‌ قۆل له‌ قۆلی یه‌کدیدا کارده‌که‌ن. ده‌بێ مرۆف له‌مه‌ بگات. ئەمه‌ شتیکی سویدیانه‌یه‌. ره‌نگه‌ رۆژتیک له‌ رۆژان شانۆنامه‌یه‌کی هه‌زه‌لی له‌سه‌ر ئەم بابته‌ بنوسم. منیش وه‌ک ستریندیتری، که‌ هه‌ر تووره‌ ده‌بوو، بلێم: "ئاگاداره‌ هه‌ی نا‌ره‌سه‌ن، له‌ تیکستی داها‌تو‌مدا، چاومان به‌چاوی یه‌کتر ده‌که‌وتنه‌وه‌."

(بیۆرن نیلسۆن)^(۵۳) له‌ رۆژنامه‌ی (ئیکسپرسیین)^(۵۴) ئەرکی بلاوکردنه‌وه‌ی وتاره‌که‌می گرتنه‌ستۆ. من و ئینگرید دیدنه‌ی خوشکه‌که‌ی و زاواکه‌یمان له‌ (لیخیفۆش)^(۵۵) کرد. له‌ گه‌رانه‌وه‌ماندا بۆ ستۆکه‌هۆلم ئەو رینگه‌یه‌مان گرت به‌ر که‌ به‌قۆرومسدا تیده‌په‌ری. قۆرومس بیده‌نگ و گۆشه‌گیر له‌ رووناکی خۆله‌میشیی زستانیکی دره‌نگدا راکشایوو. رووباره‌که‌ ره‌ش و گردۆلکه‌کانی به‌ته‌م پۆشرا‌بوون. پاشان به‌ (ستوره‌ تیونا)^(۵۶) دا تپه‌په‌رین که‌ دایکی ئینگریدی لێ نێژرا بوو. سه‌عاتیک له‌ ئۆپسالا لامان دا، خانووه‌که‌ی نه‌نکم له‌ تریدگۆردگاتان پێشانی ئینگرید دا. لای

53- Björn Nilsson

54- Expressen

55- Lesjöfors

56- Stora Tuna

رووباری فیبرستون^(۵۷) هوه راوه ستاین که به خور دهریشت. نهوه شتیکی سۆز وروژتین و خودا حافیزیه کیش بوو. بۆ ماوهی چند رۆژتیک سهفه رمان بۆ فۆرتۆ کرد. نهوه له هه مان کاتدا نازارای و شتیکی پیوستیش بوو. نیازی سهفه ر کردنه که مم به لاش - نۆی کارلبیری و کاتینکا فاراگو راگه یاند. نهوان به لیتیان پیدام به باشترین شتیوه بهرده و امیی به سینمه ماتوگراف بدن. له ههینی درێژ^(۵۸) دا و تاره کهم نووسی، جاریک و جاریک تریش نووسیمه وه، بیرم کرده وه ئه ری بۆچی خۆم له م که هیلاکییه وه گاندووه، به لام نه و تووریه یییه له ماوهی نه و چند ههفته ییه ی دواییدا بهرده و امی پچ به خشیبووم، هانی ددهام و نادریتالیینی پیوستی به رهه م دههینا.

۲۰ ی ئاپریل، ئینگرید و خوشکه که ی سهفه ریان بۆ پاریس کرد. من نه و ئیواره یه م له گه ل (ستیورئ هیلاندر) ی هاو پیدما به سه ربرد. ئیمه له سالی ۱۹۵۵ هوه و له و کاته وه ی که منیان به وه زعیکی خهراپ و به رشانه وه وه گه یانده به شه که ی وی له خهسته خانه ی کارولینسکا، یه کتریمان ده ناسی. نه و کات کیشم په نجاو شه ش کیلۆ و گومانی شیر په نجای گه ده م لی ده کرا. له گه ل نه وه شدا که ئیمه زۆر له یه کدی جیاواز بووین، که چی بووینه هاو پری، هاو پریه تیه که تا ئیستاش بۆ هه ر دوو کمان مانای گه وه ی هه یه.

سه عات چوار و په نجا ده قیقه ی عه سری رۆژی چوار شه مه ۲۱ ی ئاپریل، سه فه رم بۆ پاریس کرد. که فرۆکه که هه ستا، شاگه شکه بوونیکی سه یر له خۆ وه ی پچام و ئیدی بۆ کیژیکی گچکه، که له ته نیشتمه وه دانیشتیوو، که و تمه که کایه ت گپرانه وه.

نه وه ی دواتر رووی دا، له م پیوه نده دا چ مایه ی گرنگی پیدان نییه. رۆژتیک دوا ی سه فه ره که م، و تاره که م له ئیکسپرتسیندا بلاو بیوه و و جۆریک له وروژانی دروست کردبوو. ماسمیدیا هۆتیلی پاریسی گه مارۆدا و هینده ی نه مابوو وینه گریک به سواری ماتۆره که یه وه خۆی بکوژی کاتی دوا ی نه و ترومبیله که وتبوو که بۆ بالیۆخانه ی سویدی ده بردین. من به لیتیم به (دینۆ دی لاو رینتیس) دابوو هیچ نه لیم، چونکه پلانمان داناوو چند رۆژتیک دواتر، کۆنفراسیکی رۆژنامه یی له هۆلیوود ریکه یین.

میوانییه کی به هاتویات به رتوه چوو. پیموابوو جه وه ی دووه مان بردۆته وه، به لام هاوکات بیرم له وه ده کرده وه که به ها که ی نه و به رزه نییه.

من و ئینگرید بیرمان له وه کرده وه له پاریس نیشته جی بین که دوا ی که میک زیاتر له

57- Fyrisa'n

ههفته یه ک بۆی گه رابووینه وه. ده بوو هاوینه که له (لوس نه نگیلیس) به رینه سه ر، چونکه خۆناماده کردنه کان بۆ فیلمی (هیتلکه ی مار) دوا خرابوو. پاریس گه رم بوو. هوتیله خوشه که مان هه و ابگۆرتیکی تیدابوو که وه ی ده هات و دهنگیکی تیژی لی به رزه ده بۆه، مه کینه که گه وه بوو، له خواره وه له سه ره عه رده که هورۆمی هه وایه کی سارد ده هات. به پروتی له به ره هورۆمی نه و هه و سارده دا دانیشتین و که وتینه شه مپانیا خوارده وه، توانای جووله مان نه بوو. له کۆلانیکی شه قامه گشتییه که دا دوو بۆمب ته قینه وه و چند نووسینگه یه کی ئەلمانیا ی خۆراوی ویران کردن.

پله ی گه رما به رزتر ده بۆه و ئیمه ییش بۆ کۆپینه گان سه فه رمان کرد، له وی ترومبیلتکمان گرت و به دپهاته کانی دانیمارکدا که وتینه گه ران. ئیواره یه کیان فرۆکه یه کی شه خسیمان به کری گرت و بۆ (قیسی) (* فرین. تا راده یه ک دره نگه خت گه یشتینه دوورگه ی (فورتۆ)، به لام دونیا هیشتا پروناک بوو. له نزیک ماله کۆنه که مانه وه له دیمبا^(۵۹) په رژیته یکی گه وه ی گوله یاس چرۆی کردبوو، تا خۆرئاوا بوون له سه ره پیتلیکانه ی به رده م خانووه که دانیشتین و به بۆنی قورسی گوله یاس گه مارۆدرا یین. به یانی زوو بۆ کۆپینه گان فرینه وه.

من و (دینۆ دی لاو رینتیس) له سه ره نه وه ریکه وتبووین که فیلمه که له (میونشین)^(۶۰) وینه بگیری، نه مه ش شتیکی بوو باش بیری لی کرابۆه، چونکه به رلین له ده یه بیستدا جیگای رووداوه کانی فیلمه که بوو. بۆ نه وی چووم تا به دوا ی جیگای وینه گرتندا بگه ریم، چ جیگایه کم نه دۆزییه وه، شارۆچکه یه کی نیزیکی شووراکه نه بی که ناوی (کریوزبیگ)^(۶۱) بوو، نه وی وه ک شاری تارمایی وه ها بوو، هه ره له زه مه نی جه نگه وه تا ئەلعان چ ده ستیکی پیدانه هینرابوو. رووکاری ئاپارتمانه کانی هیشتا ناسه واری نارنجۆک و گولله یان پتوه بوو. گه رچی ویرانه ی خانووه به بۆمب خاپوورکراوه کان لا برابوون که چی عه رده چۆله کان وه ک برینیکی هه و کردوو له نیوان کۆمه له ئاپارتمانه کاندا خۆیان کردبووه وه. تابلۆی مه غازه کان به زوبانیکی بیانی نووسرابوون. ئەم به شه ی شار جاریک له جارن پایته ختیکی هیند به شکۆ بووه که هیچ ئەلمانیا ییه کی لی نه ژیاوه. یه کتیک گوتی خانوویه ک لیره بو ی هه یه وه کی چه کتیک بکوژ و ابیت و ئیدی من کوتوپر له

(*) Visby شاریک له سوید.

59- Dämba

60- Munchen

61- Kreuzberg

مه‌غزای ئەو بە لاغە شۆرشگێڕانە یە گەیشتم. خانووەکان پریوون لە خەڵکانی بیانی، مندالان لە گۆرەپانەکاندا گەمەیان دەکرد، زەل لەو گەرمایەدا بۆنی بلاوبوۆوه، جاددەکان خەراپ و قیرەکیان هەروا پینە و پەرۆبوون.

دلتیابووم کە داوودەزگایەک کۆنتروۆلی ئەم لووہ سەرەتانییە لە پشستی ئەم خۆراوی بەرلینە دەوڵەتمەندەدا کردوو. بەدلتیابیەوہ ریک هەموو ئەو پینداویستیە کۆمەلایەتیە بنچینەیی و هەلومەرحە ئەمنیانیە دا بین کراوہ کە کەس زەرەرمەند نەبیت و دواتریش وێژدانی ئەلمانیا یی تازار بدا و کینە ی رەگەز پەرستیان لە کەدارکات. ئەوان بە ئاشکرا دەلین: ئەم ناپەسەنە هەرچۆنیک بێ ئیرەیان لە هەر جیگایەکی مائی خۆیان باشترە. لە (باھنوف زوو) (٦٢)، کە بە زۆری بەنگکیشانی جھیلی لێن، جاروبار بە پلانی نەخشە بۆداریژراو هەلدەکوترتتە سەریان. هەرگیز لە ژباندا هیند راشکاوانە شاھیدی ئاوا مەحرومیەتیکی جەستەیی و رۆحی نەبووم. ئەلمانەکان ئەمە نابین، یاخود گەر بیشیبین ئەوا توورە دەبن و دەلین: دەبێ ئۆردوگا هەبیت. بیریۆکە یەکی ساکار و گالتە جاربیانە لە پشت (کریوزبیرگ) ەوہ هە یە، ئەوہیش ئەوہ یە: گەر دوژمنان لە دیوہەکی تری دیوارە کەوہ بیانەوێ خۆیان بگە یەننە خۆرتاوا، ئەوا دەبێ بەسەر لاشە ی دیواریک لە جەستە ی خەڵکانی نائەلمانیا ییدا، ئەو خەونە ی خۆیان بێنە دی.

باقاریا بریتی بوو لە دەزگایەکی بەشکۆ کە دوازدە ستۆدیۆ و چوار هەزار کارمەندی لە خۆدەگرت. لە شاری میونشین دوو خانە ی ئۆپیرا، سی و دوو شانۆ، سێ ئۆرکیسترای سیمفونیا یی، ژمارە یەکی بێ شومار مۆزە، پارکی زۆر و شەقامی خاوینی لێواولیتو لە مەغازی قەرەبالخ هەن کە لە جامخانەکانیاندا کەلوپەلی وا نەمایش کراوہ بەزەحمەت لە شاریکی گەورە ی تری ئەوروپا ییدا بەرچاو دەکەوێت. خەڵکەکی میھەرەبان و میواندۆستن، ئیمەیش بریارماندا لە میونشین بێننەوہ بەتایبەتی کە بانگیشت کرابووم تا کار لە (گەمە یەکی خەون)، لە شانۆ ی (رئیسیدینزتیپتیر) (٦٣)، دراماتی باقاریادا بکەم.

وێرای ئەوہش خەڵاتیکی شانازیم بێ بەخشر کە بەناوی خەلاتی (گۆتە) وە ناونراو و پایزی داھاتوو لە فرانکفۆرت وەرمدەگرت. دوا ی کەمیک گەران، بالەخانە یەکی رووہ و هەتاو و بەرینمان لە ئاپارتمانێکی بەرزی ناشیرینی پال Englischer Garten بێننەوہ. لەبانیژە کە یەوہ زنجیرە چیا ی ئەلپ و (میونشین) ی دیرین و بورجەکانمان دەبینی.

لەبەر ئەوہ ی بالەخانە کە تا سێپتیمبەر چۆل نەدەبوو، بۆ یە بۆ لۆس ئەنجیلتس گەراپنەوہ تا ھاوین لەوێ بەسەر بەرین، لە کالیفۆرنیا شەپۆلیکی گەرما بالی کیشابوو کە دە یە یەک بوو گەرما ی وای بەخۆوہ نەبێننوو. دوو رۆژ بەر لە ناوہ راستی ھاوین گەیشتینە ئەوێ، لە ژووری ھۆتیلە کەوہ، لەبەر ھەوا ساردە قەبر ئاساکە یدا دانیشتین و کەوتینە تەماشاکردنی یاری بۆکسین لە تەلەفیزبۆندا. ئیوارە کە ی ھەولمان دا بە پیاسە بۆ سینە ما یەکی ئەو نیزیکانە بچین، بەلام گەرما وەک دیواریکی چیمەنتۆ یی کە لەوہدا بێت پرووخیت، ھورۆومی بۆ ھینان.

بۆ بە یانییە کە ی (باربارا سترتیساند) (٦٤) تەلەفۆنی کرد و پیتشیا یی ئەوہ ی کرد، جلکی مەلە لە گەل خۆماندا بھین و بچین بۆ لای، چونکە دە یە ویت ئاھەنگیکی بچووک لە گوێ ئەستێرکە کە یدا ریکخات. من سوپاسی میھەرەبانییە کە ییم کرد، سەماعە کەم دانایەوہ، ئاورم بۆ ئینگرید دا یەوہ و گوتم: ھەر ئیستا بۆ مالمەوہ، بۆ فورئۆ دە گەرتینەوہ و ھاوینە کە لەوێ بەسەر دەبھین. ھەر ئەوہندە یە بەرگە ی زەرەدخەنە ی گالتە جاربیانە بگرین. چەند سەعاتیک دواتر و ئیدی ئیمە بەرپۆھبووین.

ئیوارە ی جیژنی ناوہ راستی ھاوین، چووین بۆ ستۆکھۆلم. ئینگرید تەلەفۆنی بۆ باوکی کرد کە ھاوړی و خزمانی لە (نۆرتیلج) (٦٥) لە باخچە کە یدا داوہت کردبوون. فەرمانی پێداین ھەر یە کسەر ئیمەیش بچین. سەعات لە یازدە لایدابوو. ئیوارە یەکی فینک بوو. ھەموو شتیک جوانتر و بۆنەکانیش خۆشتر. ھەر وہا رووناکیش.

لەسەر تەختە نوێنیکی سپی و لەژووریکدا رۆژم کردوہ کە بۆنی خانووی ھاوینە و ئەرزی تەختە یی تازەخاوینکراوی لێ دەھات. لە پەنجەرە کەوہ دار بێتولایەکی بەرز ھەبوو کە سێبەرە کە ی فیگۆری جوولای لەسەر پەردە ی رووناکی پەنجەرە کە دەکیشا، دەبوژاند، دە یچراند و دە یچراند.

ئەو سەفەرە درێژە کوتایی ھات. ئەو کارەساتە ی ژبانم خەونیک بوو کە سێکی تر بێننەوہ ی. ئینگرید و من تەواویک بێدەنگ لەبارە ی ئەوہوہ دوا ین کە ژبانی تازەمان قورس دەبیت.

من گوتم: یان دەمرم یاخۆ بەرەنگارییەکی دۆزەخیانە دەنوتم.

نەبوو. براكەم جاروبار ناماژەپەکی سووکاپەتییامیزانەیی لەو بارەپەووە دەدا، باوک و دایک و مامۆستاکانی شەهیدان لەو بارەپەووە نەدەبیژا. دەتوانرا ژنی پرووت لە مۆزەخانەیی نەتەووبەیی یاخۆ لەمیتژووی هونەری (لاورین) (٤) دا بێنریت. هاوینان مەرۆف دەیتوانی نیگای گەلۆقوونیک یان مەمکیکی پرووت بکات. ئەو کیماسییە لەزانپاری سیکسوالیتیدا هیچ کات نەبوو کێشە، من خۆم لە ئیغوا بەدووور دەگرت و بەهیچ جۆرە پەنجۆریبەکی ناچارانەووە عەزایم نەدەچەشت.

پرووداویکی بێ بەها جۆرە کاریگەریبەکی لەسەرم جیەپەشت. بێوژنیکی تەمەن مامناوەنجی که ناوی (ئاللا پیتیرتوس) (٥) و نەسەبی فینلانیدی - سویدی بوو، هامشوی خیزانەمانی دەکرد و چالاکانە لەکاری کلتیسادا بەشدار دەبوو. بەهۆی پەتایەکی کاتییەووە که دزەیی کردبوو مائی قەشەووە، چەند هەفتەپەکی لای پووورە ئاللا ژپام. وی لە بالەخانەپەکی بێ سنووردا لە (ستراندفیگن) (٦) دەژیا که دەینۆری بەسەر (خپس هولن) (٧) و ژمارەپەکی بێ شومار بەلەمی تەختەپیدا. هاتویاتی شەقامەکه نەدەگەپشتە ئەو ژووورە پێدەنگە هەتاوییانەیی که پربوون لە کەرەستە و کەلوپەلی دلرفین و خەیاڵ وروژین.

بەدلتیاییبەووە (ئاللا پیتیرتوس) ژنیکی جوان نەبوو. چاویلکەپەکی ئەستووری لەچاوی دەکرد و خودان رۆشنتیکی پیاوانە بوو. کە پێدەکەنی، (ئاخرووی زۆر پێدەکەنی)، لیک بەلالغاویدا دەهاتە خوارەووە. بەسەلیقەووە جلکی دەپۆشی و شەپقەیی زلی لەسەر دەنا که دەبوو لە سینەما لەسەری دایگری. وی پیتستی جوان، چاوانی قاووبی و دەستی نەرم، لە لاملیدا ژمارەپەکی نیشانەیی شپووە جیاوازی لەدایکبوون هەبوون. جگە لەوێش بۆنی خۆشی عەترتیکی بێگانەیی لێدەهات. دەنگی قوول و نزیک لە دەنگی پیاوانەبوو. گەلیک خۆشحال بووم که لەتەک ویدا دەژپام، ئاخر لە مائی ئەوانەووە رینگای قوتابخانەشم بۆ دەبوو نپووە. کارەکەر و چیشتلینەرەکهی تەنن بەزمانی فینلەندی دەدوا، بەلام نازی دەکیشام و نوقورچی لە روومەت و قوونم دەگرت.

ئێوارەپەکیان چوومە حەمام خۆم بشۆم. کارەکەرەکه بانپۆکەیی پر کردبوو لە ئاو و شتیکی

4- Laurins konsthistoria
5- Alla Petreus
6- Strandvägen
7- Skeppsholmen

دوای نیوورۆی یەکشەمە بوو لە مائی قەشە. من بەتەنیا لە مالهووە بووم و خەریکی ئەنجامدانی ئەرکی قورسی ماتماتیک بووم. زەنگەکانی کلتیسای (ئینگیل بیرکت) (١)، وادەیی رپۆرەسمی بەخاکسپاردنیان راگەیاندا. براكەم لە بینینی نمایشی فیلمیک بوو لە سینەما، خوشکەکەشم لە خەستەخانە بوو چارەسەری رپۆلەکویرەیی بۆ دەکرا، باوک و دایک و باجیبەکان بۆ یادی (شازادە سوویا) (٢) ی دامەزرێنەری خەستەخانەکه چووبوون. هەتاوی بەهار لەسەر میتزی نووسینەکهەم پرشنگی دەدا، سیستەرە پیرەکانی سولھیم، جلکی رەشیان لەبەردا و بەرپز بەژیر سببەری درەختەکاندا دەرویشتن. ئەز تەمەنم سیازدە سالان و بەهۆی ئەوێ که ئێوارەیی پیتشوو خۆم لە سەعیکردن لە ماتماتیکدا دزیبوو و بۆ (راگنارۆک) (٣) چووبووم، رۆشنت بۆ سینەمام لێ قەدەغە کرابوو. لە حەزەمت بیزاری و بێ حەوسەلەیی وینەیی ژنیکی پرووتم لە دەفتەرەکهەمدا کیشا. لەبەرئەوێ من هەمیشە وینەکیشیکی بێ بەهرە بووم، شپووی ژنەکه دواتر وەدیارکەوت. سینگی ژنەکه تا بلایی گەورە و عەورەتیشی دیارنەبوو.

من زۆر شتم لەبارەیی ژنەووە نەدەزانن. هیچ زانیاریبەکیشم لەبارەیی سیکسوالیتیتەووە

1- Engelbrekt
2- drottning Sophia
3- Ragnarök

بۆنخۆشیشی پیداکردبوو. چوممه نیو ئاوه گهرمه که و خهوالوویییه کی خوش له خۆوه ی پێچابووم. ئاللا پیتیریوس له ده رگای هه مامه که ی دا و پرسپاری کرد ناخۆ نه نووستووم. که وهلام نه دایه وه، نه وسا خۆی هاته ژووری. رۆبیتیکی سه وزی له به ردا بوو، ده موده ست رۆبه که ی له خۆی کرده وه.

پیتیگوتم ده یه وێ پشتم بۆ بشوات، منیش پشتم تیکرد و ئیدی ئه ویش هاته نیو بانیۆکه وه. سابونی له پشتم دا، به فلچه یه کی زیر که وته پشت شتتم و پاشان به ده ستیکی نه رم ئاوی به پشتمدا کرد. نه وسا دهستی گرم، بۆ لای خۆی رایکیشا و خستییه نیوان رانییه وه، رۆحم گه ییه سه ر که بووم، زیاتر په نجه کانی راده کیشا و قوولتر ده بنانه نیو عه وره تی خۆیه وه. به ده سه که ی تریشی زه که ری گرم که هه ر یه که سه ر کاردانه وه یه کی گێژ و سه رسوپه ی نه رانه ی نواند. نه و جا به پارێزه وه پیتیستی سه ر زه که رمی راکیشا و پیکهاته یه کی سپی لی گوشتی که له سه ری زه که رمدا کوژیۆه. هه موو نه وانه خۆش بوون به بی نه وه ی که مترین ترسیان له خۆگرتی. توند له نیوان رانه به هیز و نه رمه کانیدا گرتیومی و منیش بی چ به ره ره کانییه ک و به بی ترس لیگه رابووم له نیو جۆلانه ی چیژیکی قورس و ئازارایدا، به یتریم و بیریم.

نه وکات من ته مه نم هه شت سال یاخۆ په نگه نو سال بووم. زۆر جار من و پوره ئاللا له مالی قه شه یه که دیان ده بینی، به لام هه رگیز نه و شته ی نیوانمان نه ده هیتایه سه ر زویان. جاروبار له ویدیو چاویلکه نه ستوره که یه وه ته ماشای ده کردم و که میک پیده که نی. ئاخ نیه نه یینییه کمان له نیواندا هه بوو.

پینچ سال دواتر نه م یاده وه رییه تا راده یه کی زۆر سه ردا یه وه به لام دواتر بووه چیژیکی عه زابده ر و شه رمه یین. چیژیکی که هه میشه دووباره ده بۆه و تا راده یه ک وه ک سینه ماتوگراف به رده وام نه یه که ی لیده دایه وه، شریتی چیژیکی، شه ی تانیک ده یسوورا نده وه که رقی لیم ده بۆه و خه م و عه زایی بۆ به ئاوات ده خواستم.

ئه لعان وینه ی ژنیکی رووتم له ده فته ره شه نه که مدا کیشا. هه تاو به تینتر و سیسته ره کانی سوپیا هیمیش به ریز ده رۆیشتن. به پارێزه وه که وتمه ولینی نیوگه لم، پانتۆله که م کرده وه و لیگه رام زه که ریکی شینی سوورباو و هاسان ورووژاو، هه ستی و ئازاد بی. جاروبار که میک به پارێزه وه ده مولی، نه وه به جۆریکی ئاسایی و ترسینه ر لیوپیژ بوو له له زه ت. هاوکات له وینه کیشانه که ی خۆیشم به رده وام بووم، ژنیکی رووتی تریشم کیشا، که میک له ژنه که ی یه که م چاوقایتر بوو. زه که ریکم بۆ دروست کرد، نه وه م

به مقه ست بری، کونیکیشم له نیوان رانی ژنه که دا دروست کرد و زه که ره که م پیدای رۆ برد. کوتوپر هه ستیم کرد جه ستهم خه ربکه ده ته قی، هه ستیم کرد ئیدی کۆنترۆلم به سه ر نه و شته دا نییه که له جه ستهمه وه دینه ده ری. رامکرده ئاوده سه ته که که له وه سه ری هۆله که وه بوو، ده رگا که ییم له و دیه وه کلۆم دا. هه نووکه چیژه که ببوه ئازاریکی جه سته یی. زه که ره ئازداره که م که جارن به گرنگی پیدانیکی خه یال په رتانه به لام هاو پریانه وه ته ماشایم ده کرد، هه نووکه ببوه شه ی تانیک که وه ک دل لیی ده دا و هه ستکردن به ئازاریکی توندی بۆ سه ره وه، په وانه ی گه ده و بۆ خواره وه په وانه ی رانم ده کرد. نه مده زانی چ له گه ل نه م دوژمنه به هیزه دا بکه م. به توندی به ده ست پیامدا ده کیشا، ریک له و کاته دا ته قینه وه که هات. سه رم سوورما کاتیکی بینیم شله مه نییه کی نه ناسراو پرژایه سه ر ده ست و پانتۆل و کورسی ئاوده سه ته که و نه و په رده یی په نجه ره که و دیواره کان و نه و راخه ری له عه رده که دا راخرا بوو. پیمو بوو خۆم و هه موو شته کانی ده وری به رم به و قورا وه سه یه ری له جه ستهمه وه ده هاته ده ره وه، بیس بوون. هیچم نه ده زانی، له هیچ حالی نه ده بووم و هه رگیزیش له وه وه یه ر ته ریوونی شه وانه، ته ر نه بووم. نه و حاله ته کوتوپر هات و به هه مان زه بروزه نگیش بز بوو.

حال و وه زعی سیکسوالیتیم وه کی برووسکه، ته مومژاوی، دوژمنکارانه و عه زابده ر شالای بۆ هینام. تا نه مرۆش نازانم چۆنا و چۆنی نه وه رووی دا، بۆچی نه و گۆرانه قووله جه سته یییه ئاوها بی چ ئاگادار کردنه وه یه کی پیشینه هات، بۆچی هیند ئازارای هات و بۆچ هه ر له یه که م ساته وه ختی هاتنییه وه هیند به هه ستی تاوان بارگای ببوو. گه ر ترس له سیکسوالیتی له پیسته وه دزی کردبیتته جه سته ی ئیمه ی مندالانه وه، نه وه له به ره وه یه، له ژووره کانی ئیمه ی مندالاندا وه ک گازتیکی ژه راوی و نه بیسراو هه بووه. ئاخ که س هیچی له و باره یه وه نه گوتبوو، که س ئاگاداری نه کردبوینه وه یاخۆ به راده یه کی که میش نه یترساندبووین.

بی روحمانه به و نه خۆشییی یان به و جادو وه وه گیرۆده ببووم. پرۆسه که هه میشه دووباره ده بۆه، شتیکی بوو نزیک له ناچاریشه وه.

له حه ژمه تا په نام بۆ برا که م برد و پرسپارم لی کرد که ناخۆ ئه ویش به هه مان نه زموندا تیپه ریوه. برا که م به پیکه نینیکی گالته جاربیانه ی خۆشه ویستانه وه پیتیگوتم کاتی ته مه نی حه قده سالان بووه ژیانیکی ته ندروستانه ی ئیروتیکی سیکسوالیتی له گه ل ژنه مامۆستایه کدا هه بووه که وانه ی زیاده ی له زویانی ئه لمانیدا پیتیگوتوه. گوتی ئیتر نایه وێ

نهمده توانی به سردا خۆم هه لدهم و چه زه ده کرد له باره ی نیچه (۱۳) وه قسان بکه م، نه مه ش به هره به کی کۆمه لایه تی بوو به حال به که لکی نه و که نار به ردینه ده هات که ئیمه مه له مان لی ده کرد.

کیژه کان خودان مه مک و سمت و قوون و پیکه نینیتیکی خوشحالانه ی گالتته جار بیانه بوون. له به ره یوانه گچکه گهرمه که مدا له گه ل هه موویاندا ده نووستم، نه شکه نه چه م ده دان و رقم لییان ده بووه.

هه موو ئیوارانیکی شه مه ئاهه نگی سه ما له نه مباری دانه ویلته ی کویتخای گوند ساز ده کرا. ته و او پیک وه ک نه وه ی له (خاتوو یۆلی) که ی سترینه باری دا هه یه، هه موو شتتیک له وی هه بوو: رووناکای شه و، که شی هه ژینه ر، بوئی قورسی دارگیلاس و یاس، جیره ی قیولین، ره فزکردن و قه بوولکردن، گه مه و زه بروزه نگ. له به ر نه وه ی ژماره ی سه ما که رانی پیو له ئاهه نگی سه ما ی ئیوارانی شه مواندا که می ده هینا، بویه من بو سه ما قه بوول ده کرام به لام جورته تم نه ده کرد ده ستم به ر کیژه کان بکه وئ و یه کسه ر مه و دام ده گرت. و پیرای نه وه ش من خه راپ سه مام ده کرد و ئیدی ورده ورده ده کرام. تووره و هه لچوو، دلشکا و کۆمیدی، گۆشه گیر و زنده قچوو، قیزه وه ن و زیپکاوی. نه وه سالی ۱۹۳۲، تافی بالقبوونی من بوو به ته رزتیکی بوژوازیبانه.

به بی پچران ده مخوینده وه، زور جاریش له و شته ی که ده مخوینده وه حالی نه ده بووم، به لام گوپرایه لی نه غمه ی: دوستویشکی، تولستوی، به لزاک، دیفوی، سويفت، فلاوبیرت، نیچه و وه ک پیشتر گوتم سترینه بیری بووم.

من ئیدی خاوه ن چ قسه یه ک نه بووم، زوبانم گیرا و که و تمه کرۆژتنی نینۆکه کانم. رقم له خۆم و خودی ژیان خه ربیک بوو ده یخنکاندم. کۆمه کۆم ده رۆیشتم و سه ریشم ده رپه ربو، شتتیک که هه میشه به هۆیه وه سه رکۆنه ده کرام. سه یر نه وه بوو من هه رگیز نه و ژیانه داماوانه یه ی خۆم نه خسته ژیر پرسیاره وه. ناخر وام ده زانی ژیان خۆی ناوهایبیه.

قوتابییەکان دوو دوو لەسەر ریحلهی کۆن دادەنیشان. مامۆستاش میژەکهی له گۆشهیهک له بهرزاییه کدابوو. له بهرامبه رماندا تهخته رهش هه لئو اسرابوو. لهو دیو سی په نجه ره کهی پۆله وه، هه میسه باران دهباری. پۆله که مان نیوه تاریک، شهش گۆپ نائومیدانه زۆرانیان له تهک ئه و رووناکییه له رزۆکهی رۆژدا دهگرت. بۆنی پیتلاوی ته، بۆنی ده رپتی نه شۆردراوی ژیره وه، بۆنی ئاره قه و بۆنی میز بۆ هه میسه به دیوار و که لویه له کانه وه لکابوو. ئه و ئی دامه زراوه بهک بوو، جیگایهک بوو بۆ ئه مبارکردن، که له سه ر به کگرتنیکی ناشه رافه تمه ندانه ی نیتوان دامه زراوه کان و خیزان رۆنرابوو. ئه و بۆگه نه به ئاشکرا هه ست پیکرا و لیوانلیو بوو له بیزاری، هه ندی جار برنده و هه ندیک جاری تریش تاسینه ر بوو. پۆله که مان وینه یه کی گچکه ی کۆمه لگه ی زه مه نی به ر له جه نگ بوو: ته مه لئ، بی باکی، هه لپه رستی، خۆه لئو سین و زو لم و هاوکات هه ندی پرشنگی ته مومژاوی له شۆرش و ئیدیالیتی و په یجو ری. له گه ل ئه وه شدا ئانار شیس ته کان له لایه ن هه ری که له کۆمه لگه، قوتابخانه و خیزانه وه سزا ده دران. سزا که ش نمونه یی بوو که زۆر جار بۆ ئاینده ی ژیا نی که سی تاوانبار کراو په کلا که ره وه بوو. میتۆده کانی خوتندن به شتیه یه کی سه ره کی له سه ر سزا، پاداشت و چاندنی هه ستکردن به ئازاری و یژدان، رۆنرابوون. زۆر له مامۆستا کان ناشیونال سۆسیالیست^(۵) بوون: هه ندیکیان به هۆی ده به نگیی خۆیان یاخۆ به هۆی شکستیان له وه ده سته یانی پله و پایی ئه کادیمی دا، ئه وانه ی تریشیان به هۆی ئیدیالیتی و ئه شقی رۆمانسیبانه یان بۆ ئه لمانیای دیرین، " ئه لمانیای گه لی شاعیران و بیراران."

له م که شه وه وای هه ست به زه لیلی کردنه دا، هه لبه ت هه لا و پێردن هه بوو، خه لکانی به هه ره مه ند و جله ونه کراو هه بوون که ده رگا کانیان ده کردنه وه و ئیده گه ران هه و و رووناکی بیته ژووری. ئه و ته رزه خه لکانه زۆر نه بوون. به رتیه به ره که مان که سیکی ماستا وچی و ده سه لاتخواز بوو، فیلبازیکی گه و ره ی ناو کۆمه له ی میسیۆنه کان بوو. نوتیژی به یانی ریکده خست و مه و عیزه یه کی ماستا وچیانه ی ده دا، مه و عیزه که ی بریتی بوو له شیکایه تکردنیکی و یژدانییانه له باره ی ئه وه وه که گه ر ئه و رۆ مه سیح سه ردانی قوتابخانه ی (پالمگرتنسکا سامسکولان) بکات، ده بی چ خه میک دا بیگری ت. یاخۆ مه و عیزه کانی له باره ی سیاسه ت، ترافیک و په تای کولتوری جازه وه بوو.

من و (ئاننا لیندیبری)^(۱) هاوته مه ن بووین. پیکه وه له و قوئاغی خوتندنه دا بووین که پیتیده گوترا پۆلی نۆ و دواین هه نگاوی خوتندنی ناوه ندی بوو. قوتابخانه که مان ناوی (پالمگرتنسکا سامسکولان)^(۲) و ده که وته پینچی نیتوان هه ردوو شه قامی (خپپارگاتان) و (کومیندۆرسگاتان)^(۳) هه وه. ئه و سی سه د و په نجا قوتابیییه ی له و قوتابخانه یه دا ده یانخوتند له هۆلیکی دلگیری خوتندن، به لام ته نگوتروسکی ئاپارتمانیکه ی شه خسیدا جیگیان کرابوه. وا مه زه نده ده کرا مامۆستا کانی ئه م قوتابخانه یه میتۆدیکه ی پیداکۆگی پیتشکه و توتر له وه ی له قوتابخانه ئاماده ییه کانی تر دا هه بوو، په ی ره وه که ن. ئه م شته هیتجگار وانه بوو، له به ره وه ی زوریه ی زۆری مامۆستا کانی ئیمه له ئاماده یی (ئۆستیرمالم) دامه زرابوون که پینج ده قیقه به پی، له قوتابخانه که ی ئیمه وه دوور بوو.

له هه ردوو قوتابخانه که دا هه مان مامۆستایانی بی مانا و هه مان میتۆدی قۆری خوتندن هه بوون. جیاوازی نیتوان ئه و دوو قوتابخانه یه له وه دا بوو که پاره ی وه رزی خوتندن له (پالمگرتنس) زۆر زۆر تر بوو. و پرای ئه وه ش قوتابخانه که ی ئیمه تیکه لا و بوو. له پۆله که ی ئیمه دا بیست و یه ک کور و هه شت کچ ده رسیان ده خوتند. (ئاننا)^(۴) یه کیک له و کیزانه بوو.

- 1- Anna Lindberg
- 2- Palmgrenska Samskolan
- 3- Kommendrörsgatan
- 4- Anna

کۆشش نه کردن و نه نجامنه دانى ئه رکه كانى ماله وه، فيلوفى، قۆپيه، خۆه لئوسين، خۆخواردنه وه و بۆنى ناخۆش، پرۆگرامى نائوميدانهى رۆژانهى پۆل بوو. کيژه كان سه ربان ده کرد به يه كدا و به فسكه فسك و پيئكه نين ده كه وتنه چيني پيلان. كوره كان به ده ننگه تازه كى بالقبووه كانيانه وه ده يانقيژاند، زرمه زلييان ده كرد، شه قيان له تۆپ هه لده دا، خۆيان بۆ قۆپيه ك يان فرياكه وتن له به جيته يتاننى ئه ركيتكى له ماله وه ته واونه كراوا، تاماده ده كرد.

من تا راده يه ك له ناوه راستى پۆلدا داده نيشتم. (ئاننا) به رامبه ر من، لاي په نجه ره كه وه داده نيشتم. پيمو ابوو ئاننا ناشيرينه، هه مووان پييان وابوو كه ناشيرينه. ئه و كيژي تكي دزيو و قه له و و شان خري، له وه زعي تكي خه راپدا بوو، مه مك زل، سمتى گه وه و قوونى پان. قژى زه ردي تكي سووربا و له ناوه راستدا شان كرا و كورت بر دراو، چاوانى خي ل، به كي تكيان قاوه يى و ئه ويدي شيان شين، ئيسكى گۆنا ده ربه ريو، ليوى ئاوسا و، گۆناى مندالانه خري و له چه ناگه جوان خولقا وه كه يدا چالتيك هه بوو. له بروى راستيه وه به ره و سه ره وه بۆ نيوچه وانى جيگه بري ني تكي هه بوو كه هه ركاتي تكي ده گريا ياخۆ تووره ده بوو، ئه و جيگه بري نه سوور هه لده گه را. ده سته كانى چوارگۆشه يى و په نجه كانيشى كورت و قه له و، قاچى دريژ و جوان خولقا و، پييشى گچكه و كلا وهى ئه ژنۆى به رز، په نجه گچكه ي پييه كى نه بوو. بۆنى سا بوونى كچ و مندالى ليده هات، ته نووره يه كى قاوه يى ناجۆر و بلووسيتكى ئاوريشمى ره نگ په مه يى ياخۆ شيني تكي كالى ده پۆشى. ئاننا كيژي تكي زرينگ و وه لام تاماده و ميهره بان بوو. پروپاگه نده ي ئه وه هه بوو گوايه باوكى له گه ل كه سي تكي ني ره مووكدا هه لاتووه، ده شگوترا دا يكي له ته ك ديوره يه كى قژ سووردا ده ژى كه له هه ردوو دا يك و كچ ده دا، هه روه ها ده گوترا له پارهى خويندنه كى داشكي تراوه.

من و ئاننا هه ردوو كمان ته نيا بووين، من كه سي تكي سه ير و ئه ويش ناشيرين. هيچ كام له قوتابيه ه كان بيژاريان نه ده كردين، هه روه ها شه ريشيان پي نه ده فرۆشتين. يه كشه مه يه كيان له نمايشي تكي (سي نه ماي كارلا)⁽⁶⁾ يه كتريمان بينى. ده ركه وت هه ردوو كمان هه زمان له سي نه مايه و زۆر جار ان بۆى ده چين. به پيچه وانه ي منه وه، ئاننا پار هيه كى زۆرى گيرفانى پي سوو، بۆيه ليگه رام و يرم بكات. ئيدي ورده ورده ئاننام بۆ مالىان ده گه يانده وه. باله خانه كه يان فراوان به لام دارووخوا، له نه مۆى يه كه مى ئا پارتمانتي كى به رامبه ر (نيبۆرگاتان)، له پيچى (قالهالا فيگين) دا بوو.

ژوو ره كه ي ئاننا لاكي شه يى و تاريك بوو به كورسى و قه نه فه ي خواروخيتچ دانرا و راخه ري تكي شر و ناگرداني كه وه. لاي په نجه ره كه وه ميژي تكي سپى نووسين هه بوو كه له باوكى دا يكييه وه بۆى ما بۆوه، ته خته نوينه كه ي له و جوژه مۆدي لانه بوو كه وه ك قه نه فه ش به كارده هات، چه رچه ف و بالشته كانى نه خشوني گارى توركيبان له سه ر كيژش را بوون. دا يكي ئاننا له گه لم ميهره بان بوو به لام ميهره بان ييه كى له دل ه وه نا. له شي وه ي ده ره وه يدا له كيژه كه ي ده چوو، جگه له ده مى كه زلتر و روخسارى زه رديا و و قژه ته نكه كه شى ماش و برنجى و بۆ دوا وه شان كرا و بوو. كا برى ديوره ي پرچ سوور له ماله كه دا نه ده بينرا.

من و ئاننا كه وتينه ئه وه ي ئه ركه كانى قوتابخانه مان به يه كه وه ئه نجامده ين، ئه وم به خيژانه كه م ناساند و له مالى قه شه دا قه بو ل كرا، هه لبه ت ئه وه ش جيگه ي سه رسورمان بوو. ده شى له به رئه وه بو بۆ كه وى به راده يه ك ناشيرين بوو ئيدي چ مه ترسي به كى له سه ر ره وش و داوي نپاكي م دروست نه ده كرد. خۆشه وي ستانه ئاوي ته ي خيژانه كه مان كرا، رۆژانى يه كشه مووان فه راوينى به گۆشتى گوتيره كه و خه باره وه له ته كماندا ده كرد، برا كه م به سووكا به تى و گالته جار ييه وه دي قه تى ده دا، ئاننا ري تكو راس ت و راشكا وانه وه لامى هه موو ئه و پرسى ياران ه ي ده دا يه وه كه لي تى ده كران و له چه ندين شانۆنامه ي بوو كه شو وشه يشدا به شدارى له گه لدا ده كردين.

ميهره بان يى ئاننا بووه هۆى ئه وه ي گرژى نيوان من و ئه ندامانى خيژانه كه م هيژور يته وه. به لام ئه وه ي ئه وان نه ياننده زانى ئه وه بوو كه دا يكي ئاننا به ده گمه ن ئيواران ده كه وي ته ماله وه و نه ياننده زانى كه ئيدي كۆشش كردنه كانى ئيمه له سه ر ته خته نوينه هه ميشه جي ره جي ره كه ي ئاننا، ورده ورده ده بيتته راهي تاننى شپرز به لام كه له ره قانه.

ئيمه هه ردوو كمان ته نيا، برسى، په يجو ر و ته واوي تى داماو بووين. پا قيژه يى ئاننا به رگرى ده نواند و ئه و شته له قوولا پي هه ل خستنى به ره چو وه ي ژي ر سي سه مه كه ش، پرۆسه كه ي دژوار كرد بوو. ئيمه هه رگيز نه مانده و يژا جلكه كا مان دا كه نين به لكوو به جلكى ته وا و گۆره وي به خوري به كانى ئاننا وه سي كسمان ده كرد. ئيمه كه مه ترخه م و له هه مان كاتي شدا به پاريز بووين. زۆر جار ان سپي رمه كه م له جيگايه ك له نيوان رانه ره قه كه ي و سكه نه رمه كه يدا ده رژاند. ئاننا بو ي ر و في لبا ز بوو، پيشنيارى كرد، با له سه ر ئه رزه كه له به رده م ئا گردانه كه دا را كشي ين، ئاخ روى ئه وه ي له في لمي كدا بيني سوو. چه ند پارچه دار و كو ته رۆژنامه يه كمان ئا گر تي به ردان و ئه و جلكانه شمان له به رى خۆمان دا كه ندين كه ده بوونه ري گرمان. ئاننا زري كاندى و پيئكه نى، من به ته رزي تكي ته وا و نه يني تاميژ، قوول بۆ نا وه وه

رۆچووم، ئاننا هه مەدیس زربکاندییهوه، سه ره پرای ئه وهی ئازاری هه بوو، به لّام توند به خۆبه وه گرتبوومی. هه ولّمدا له رووی ئه رکناسییه وه خۆم پزگارکهم، به لّام ئه و قاچی به پشتمدا دهدا، ئیدی من قوولتر رۆده چووم، ئاننا گریا، فرمیستک و چلم به روخساریدا هاتنه خواره وه، به لیوانی کلّومدراوه وه یه کدیما ماچ کرد، به چرپه گوتی هه نووکه من دووگیانم، هه ستده کهم من دووگیانم. پیکه نی و گریا. ترستیکی وه ک شه خته سارد له خۆوهی پیچام، هه ولّم دا بیهینمه وه سه ر خۆی، ئاخ ده بوو ده سه به جی خۆی و راخه ره که بشوات، ئیمه هه ر دوو کمان شه لّال له خۆین بووین، خۆین تا سه ر راخه ره کهش گه بیوو.

هه ر له و کاته دا ده رگای هۆله که کرایه وه و دایکی ئاننا له ژوو ره که دا راوه ستا. ئاننا له سه ر ئه رزه که دانیشت و هه ولّی دا پانتۆله که ی له پیکه کاته وه و مه مه که زله کانی بخاته وه ناو ژیر کراسه که ی. من بلو سه کهم راکی شایه خوارتر تا چه ند په له یه کی تاریکی ده ور به ری لای زنجیری پانتۆله که می پی حه شارده م.

خاتوو (لیندی بیری) شه پاز لله یه کی لیدام، گوچکه ی گرتم و دوو پیچ به ده وری ژوو ره که دا سووراند مییه وه، پاشان راوه ستا، شه پاز لله یه کی تری لیدام و به زه رده خه نه یه کی هه ره شه ئامیژه وه گوتی، من ده بوو کیژه که میم دووگیان نه کرد بایه، نه گینا هه رچییه کمان کرد بایه ده زه زه خ، ته نها ئه و له م مه سه له یه وه نه گلێنرایه. کاتێ ئه وه ی گوت، ئه وسا پشتی تێکردم و هه مەدیس ده رگا که ی به دوا ی خۆیدا داخسته وه.

من ئاننام خۆشه ده و بیست، له به ره ئه وه ی خۆشه ویستی له و جیگایه دا نه بوو که منی لیده ژبام و هه ناسه م تیدا دهدا. ته واویک به دلنیایییه وه له تافی مندالیدا به خۆشه ویستییه کی هیجگار زۆر گه مارۆ درابووم، به لّام بیرم چووبۆوه تامی ئه و خۆشه ویستییه چۆناوچۆنی بووه. هه ستم به خۆشه ویستی به رامبه ر هه یج که س و هه یج شتییک نه ده کرد، له هه مووانیش که متر به رامبه ر خۆم. ده شی هه سته کانی ئاننا که متر داخووا بوو بیتن. ئاخ ئه و ئیدی که سیکی هه بوو ئامیژی پیداکات، ماچی بکات، گه مه ی له ته کدا بکات. که سیکی چه تون، بوو که شو شه یه کی سه یر و سه مه ره و شه رانگیز که هه ر قسانی ده کرد و قسانی ده کرد، گا شادی و رووژیتنه ر و گا هیند گیلا نه و مندالانه که مرۆف خه یالی بۆ ئه وه ده چوو بلّی هه ر به راستی ئه م زه لامه ته مه نی چوارده سالان بی، زه لامییک که نه یده ویست له شه قامه کاند له ته کیدا رپیکات، چونکه پییوابوو ئه وه ی له ته کیدا ده روات زۆر قه له وه و خۆشی زۆر له ر و لاواز، بۆیه گه ر به یه که وه پرۆن ئه وا زۆر هه زه لبیانه وه دیارده که ون.

جار ناچار کاتێ گوشار له مالی قه شه دا له سه رم له حه وه سه له ده رده چوو، ئیدی من له ئاننام دهدا و ئه ویش لیده دامه وه، ئیمه هه ر دوو کمان به قه د یه ک به هه یزبووین به لّام من تووره تر بووم، بۆیه له یه کتر سه ره واندنه کلمان به گریانی ئه و و چوونه ده ره وه ی من کۆتایی ده هات. ئیمه هه میشه پیکه هه تینه وه، جارێکیان به لیدانی من چاویکی شین ببۆوه، جارێکی تریش لیوی هه لّتلیشا، پیی خۆش بوو ئه و جیگه لیدانانه له قوتابخانه پيشانی قوتابییه کان بدات، که یه کییک پرسیاری لی ده کرد: ئه دی کێ وای لی کردوویت، ده یگوت عاشقه که ی وای لی کردووه. هه مووان پیده که نین، ئاخ که س باوه ری نه ده کرد کوره له ر و زوبان گیراوه که ی قه شه هیند به توانا بی که پیاوه تی و به دخووییه کی له و جوژه ی تیدا به ته قیته وه.

یه که شه مه یه کیان به ر له رپوره سمی نوێژ، ئاننا ته له فۆنی کرد و قیژاندی که ئه وا (پاللی) (۷) خه ریکه دایکی ده کوژیت، به هه له داوان خۆم گه یانده مالیان. ئاننا ده رگا که ی کرده وه. هاوکات یه ک بۆکسی توند له ده مم درا و به پشتا به سه ر ره فه ی پیلاوه کاندای که وتم. دیوه ری قژ سوور که ته نی جلکی نووستنی له به ردا و گۆره ی کورتی له پیدا بوو، که وتبووه گیانی دایک و کچ. ده یقیژاند که ده یانکوژیت، که ئیدی کۆتایی به م هه موو فیلتوفره دیتی، که ئیدی ماندوو بووه له وه ی قه حبه یه ک و کچه قه حبه یه ک به ختیوکات. ده ستی نابووه بینی دایکی ئاننا، روخساری دایکی ئاننا شین و مۆر ببۆوه و ده می داپچرپیوو. من و ئاننا هه ولّمان دا ده ستی پاللی له قورگی دایکی لابه یین و نه هیلین بیخنکینیت، دوا جار ئاننا به ره و موبه ق رایکرد و قیژاندی که به چه قۆ ده یکوژیت. پاللی ده ستویرد دایکی ئاننا ی به ردا، بۆکسیکیتری له ده موچاوی من سه ره واند و منیش بۆکسه که م لیدایه وه به لّام به ری نه که وت. پاشان به بیده نگی خۆی گۆری، کلاوه که ی له سه ر نا، پالّتۆکه ی له به رکرد، کللی ده رگا که ی فریدایه سه ر ئه رزه که و لیدایه رۆیشت.

دایکی ئاننا قاوه و بابۆله ی بۆ داناین. هاوسییه ک له زه نگی ده رگای دا و پرسیاری کرد چ رووی داوه. ئاننا بۆ ژوو ره که ی خۆی بردم و ته ماشای برینه کانی کردم. پارچه یه ک له ددانیکی پیشه وه م شکابوو (ئه لعان له کاتی نووسینی ئه م یاده وه ریبانه دا هیشتا که زمان به دداندا ده هینم هه ست به و شکاوییه ده که م.)

هه موو ئه و شتانه بۆ من سه رنجراکیش به لّام ناواقیعی بوون. ئه وه ی له ده ور به ری مندا

(ستیندۆرتین) (۱۰) دا تپپه پین. له دوورگه کهوه یه کراست له ناو بچ جوولته یی، له نیو پرشنگی هه تاو و ئه و رووناکییه ته مبه له ی (سالت خیون) (۱۱) دا سه ولمان لیدا که بیدهنگ له گه شته به یانیانییه که یدا له دوورگه ی (توتۆ) (۱۲) هوه بۆ دوورگه ی (دالارۆ) (۱۳)، چارۆکه ی هه لدا بوو.

له کاتی خۆدا به بهرچایی و رپوره سمی جه ژنی له دایکیبونه که مدا راگه بشتین. شان و پشتمان به هه تاو سووتابوو، لیومان که میک قلبیشاو و تامیان سویر، له بهر ئه و همکه رووناکییه چاومان بۆ هه لته ده هات.

دوای ئه وه ی زیاتر له نیو سال بوو پیکه وه ده ژیاين، ئیدی ئه وه بۆ یه که مین جار رووتیی خۆمان ده بیینی.

-
- 10- Stendören
 - 11- Saltsjön
 - 12- Utö
 - 13- Dalarö

پووی دده له پارچه گه لی فیلم ده چون که به شپوه یه کی ناجیگیر پیکه وه گریدرابوون، گا ته مومژاوی و گا ته نها بیزاری وروژین. به سه رسورمانه وه ئه وه م هه لگۆزی که گه رچی زه نیم دیوی ده ره وه ی واقیعیه تی تو مارکردبوو، به لام هه زه کان هه رگیز بۆ ناو هه سته کانم رۆنه چون. ناخر ئه وان له ژوو رپکی داخراودا بوون و به ئه مکرردن به کارده هینران به لام هه رگیز به شپوه یه کی ورد تاووتوی نه ده کران. ناخر واقیعیه تی من هیند له قوولا بپرا درزی تی ببوو که ئیدی هۆشباری له ده ست دابوو.

له کاتی شه ره که دا له و باله خانه دارووخواوه ی شه قامی (نیبروگاتان) دا مامه وه، بۆیه هه موو چرکه ساتیک، هه موو جوولته یه ک، هه موو قبیژه و ده نگدانه وه کان، پیچه وانه بوونه وه ی رووناکي له سه ر په نجه ره کانی ئه وه به ری شه قامه که، بۆنی برژاوی و بۆنی پیسو پۆختی، بۆنی کریمی قژه سووره چه وه که ی پاللی. هه موو شتیک و هه ر شتیک بۆ خۆشیم له بییه، به لام چ هه سته یه نییه که به و ئینتیباعه زه یینییه وه رایه ل بیت. ئه دی چما من ده ترسام، تووره بووم، شله ژا بووم، په یجۆر بووم یاخۆ ته نه دوو چاری هیتستریا ببووم؟ نازانم.

ئه لعان که کللی چاره سه ره کانم به ده سته وه یه، ده زانم ده بوو چل سال تپپه ری تا هه سته کانم له و ژوو ره داخراوه یان رزگارین و بینه ده ری. من به هه سته کانی زه نیم ژیا بووم، تا راده یه ک به باشی ده مزانی چۆناو چۆنی هه سته کانم به ره م ده هینرینه وه، به لام هه رگیز ئه و ده رپینه راگوزارییه، راگوزاری نه بوو، هه میشه میکرۆچرکه یه ک له نیوان ئه زموونی هه دسییم و وه دیارکه و تنه هه سته یه که یدا هه بووه.

ئه مرۆ هه نووکه که پیموایه تا راده یه ک چاک بوومه ته وه، دیت به خه یالمدا چۆنه ئه گه ر ئامیریک هه یه یان ئامیریک هه بیت شله ژانیک عه سه بی بییوی یاخۆ ده ستنیشانی کات که زۆر کاریگه رانه گالته به پتوه ندیگه لی ئاسایی وه همی بکات.

ئانام بۆ جیژنی پاژه سه له ی له دایکیبوونم له و خانوه زه ده ی دوورگه ی (سمۆدالارۆ) بانگیشت کرد. شه ومان لای خوشکه که م له یه کتیک له به ره یوانه کاندایه سه ر برد. که خۆر کهوت وه ئاگامه ینا یه وه. بچ خشیپه به ره و که نداوه که شۆر بووینه وه و به ره و دوورگه ی گچکه ی (یۆنگفروفی ریدین) (۸) سه ولمان لیدا، به لای (رۆدئیسود) (۹) و

-
- 8- Jungfrufjärden
 - 9- Rödudd

ریشیکی بزنی بو، چاوانیکی شینی میهره بانانهی هه بون، لۆکهی له گویدا و شه پقه یه کی له سهردا که بۆ خواره وه دای ده دایه وه و نیوچه وانی داده پۆشی. وی موزیکژهن و خاوهن رۆشنییرییه کی ته ده بی بو، چهند نامییریکی ده ژهن و به نه غمه یه کی نه رم گۆرانی دبیترا. ژنه که شی قه له و، شه که ت و گوپرایه ل، زوریهی کاته کانی خۆی له موبه ق به سه ر ده بردن و به شه رمه وه دهستی به گۆنمدا ده هینا، ده شی هه ولیدابیت داوای لیبوردنم لی بکات به وهی که ماله که یان هیند هه ژارانیه.

هاورپکهی من ناوی (هانیس) (۶) بو، ده تگوت له رۆژنامه یه کی پروپاگهندهی ناشیونال سۆسیالیسته کان لیکراوه ته وه: قژ زهر، دریتژ و چاو شین، خودان زهرده خه نه یه کی ساخ، گوپچکهی زۆر گچکه و ریشیکی ته نک. هه ر دوو کمان هه ولمان ده دا له یه کدی حالی بین به لام ته وه هاسان نه بوو. ئاخه ته و ئه لمانیا بییهی من ده مزانی، به ری میتۆدی ته و گراماتیکه بوو که ته وکات ده مانخویند، ئاخه زوبانیکی بکری قسانی پیبکریت، له و میتۆدی فییرکرنه دا نه بوو.

رۆژه کان خاوخلیچک تیده په رین. سه عات حه وت مندالانی ماله که دیارنه ده مان و بۆ قوتابخانه ده چوون و ئیدی له گه ل ته و خه لکه پیرانه دا جییان ده هیشتم. من ده مخوینده وه و پیاسه م ده کرد و بیری ماله وه م ده کرد. زیاتر حه زم ده کرد له ژووری کاری قه شه دا بمیتمه وه یاخۆ له گه لیدا بۆ سه ردانی مالان بچم. وی ترومییلیکی کۆنی میچ به رزی له و گه رما وه ستاوه دا به ریگا ته پ و توژاوییه کاند ده ناژوو، له هه موو جیگه یه کدا قازی قه له و و تووره ریزبان به ستبوو.

له قه شه م پرسی ئاخۆ منیش ده بی وه ک خه لکانی دی ده ست هه لینم و بیترم: (هییل هیتلر) (۷)، وه لامی دامه وه: liber Ingmar, das wird als mehr als eine Höflichkeit betrachtet (۸). ته وسا منیش دهستم رایه ل کرد و گوتم: هییل هیتلر. هه ستم کرد ته وه شتیکی خۆشه.

ورده ورده (هانیس) پیشنیاری بۆ کردم که له گه لیدا بچم بۆ قوتابخانه و گوئ له وانه کانیا رادیرم. له هه لبراردنی نیوان تاعون و کۆلیرا (۹) دا، من قوتابخانه م هه لبرارد که

6- Hannes

7- Heil Hitler

(۸) واته: ئینگماری نازیز، ته مه وه ک شتیکی زیاتر له ته ده ب و نه جابه ت ته ماشا ده کریت.

(۹) واته له ناچاریدا.

ته و هاوینهی ته مه نم بووه شازده سالان، له میانه ی ئالوگۆرپیکردنی قوتابیاندا بۆ ته لمانیا نیتدرام. ته وه ش مانای ته وه بوو ده بی شه ش هه فته لای خیراتیکی ته لمانیایی له گه ل کورپکی هاوته مه نی خۆمدا بژیم و ته وسا که پشوی هاوینهی ته ویش ده ست پی ده کات، ته و کورپه ییش له ته ک مندا بۆ سوید بیت و هه مان ماوهی من لیته بمیته وه.

من لای خیزانی قه شه یه ک له (تورینگین) (۱)، له ناوچه یه کی بچووک که ناوی (هائنا) (۲) و له نیوان (وایمار) (۳) و (نایزناخ) (۴) دایه، گیرسامه وه. ته و گونده ده که وته زناریکه وه، به ئاپارتمانی ئالووالا ده وه درابوو. رووباریکی خاو و خلیچک و لیل به نیو ماله کاند ده هات. له گونده که ده کلتیسه یه کی بی ته ندازه گه وه، گۆره پانیک به مونومینتیکی جهنگ و ویستگه یه کی پاس، هه بون.

ته و خیزانهی من لایان نیشته جی بووم، گه وه بوو، پیکه تبوو له شه ش کور و سی کچ، قه شه و قه شه ژن له گه ل ژنه خزمیکی به ته مه نیاندا که وه ک کاره کری کلتیسا یاخۆ باجیبه کاره که ر (۵) کاری ده کرد. وی خاوه نی سمیل، زوو زوو ئاره قه ی ده کرده وه و به ده ستیکی ئاسینه وه خیزانه که ی به ریته ده برد. خاوه ن مال که سیکی لاواز و خاوه ن

1- Thüringen

2- Haina

3- Weimar

4- Eisenach

5- dienende Schwester

له (هاينا) وه چند كيلومتر تریك به پاسکیل دوور بوو. له قوتابخانه یې نه دازه له دلوه و پیشوازی بیان لئې کردم و روخسه تیاندام لای (هانیس) هوه دانیشم. ژووری پوله که فراوان، په پووت و سهره رای گهرمای هاونیش له و دیو په نجره به زه کانه وه، ژووره که هه سارد و شیدار بوو. بابه تی وانه که زانیاری ناینی بوو، که چی کتیبه که ی هیتلهر، (به رخودانی من) (۱۰)، له سهر ریحلای قوتابییه کان دانرا بوو. ماموستا که شتیکی له رۆژنامه به کدا که ناوی (دیر ستورمیر) (۱۱) بوو، خوینده وه. ته نها رسته یه کم له قسه کانی له یاده که پیم سهر بوو. لیکدا لیکدا هوه رسته یه ی به نه غمه یه کی واقعیانه دووباره ده کرده وه، هوه رسته یه ش هه بوو: (۱۲) von den Juden vergiftet، دواتر پرسیم هری مانای هوه چیه. هانیس پیکه نی و گوتی: (۱۳) ach, Ingmar, das alles ist nicht für Ausländer

یه کسه هومان ماله که بو رپوره سمی نوژ ده چون. نوتقه که ی قه شه سهر بوو. له سهره تای ئینجیله کانه وه دهستی یې نه ده کرد، به لکوو له (به رخودانی من) ی هیتلهر وه. دوی کلتیسا بونیادهم قاوه ی له خانه ی کومه له مه زه بییه که دا ده خواره وه. زور که س جلکی سهر بازیان له به ردا و ئیدی هه لی زورم بو ده رخصا دست هه لیم و بیژم: هیل هیتلهر.

هه موو جحیلانی خانه که ریکخراو کرابوون. کوره کان له Hitlerjugend (ریکخراوی لاوانی هیتلهر) و کیژه کانیش له Bund Deutscher Mädels (یه کیتی کچانی نه لمان). پاش نیوه پروان له بری تفهنگ، به خاکه ناز راهیتانیان ده کرد یاخو له یارگادا وهرزشیان ده کرد، ئیوارانیش له گه ل کورگپراندا فیلمی فیرکاریمان پیشان ده درا یاخو گوزانیمان ده گوت و سه مامان ده کرد. به زحمه ت ده مانتوانی له رووباره که دا مه له بکه ی، ناخر بنی رووباره که قور و ناوه که ی بونیککی ناخوشی لیده هات. سانتی کیژه کان له لکه ی زبر چنرابوو، له ژووریککی هاکه زایی شت شتندا هه لده خران که نه ناوی گهرم و نه چ پید او یستیبیه کی تری تیدابوو.

یادی رۆژی حزب بوو له قایمار، یه ک که ژاوه ی گه وری هیتلهر له پیشه وه بوو. له مالی قه شه په له پله ی بالی کیتشا، کراس ده شورا و توتوو ده کرا، پووت و پشتینی قایش بو یاخ ده کرا، جحیلان هه ر له بیانی زوه وه چوو بوونه ده ره وه. من و قه شه و ژنه که ی دواتر

10- Mein Kampf
11- Der Sturmer

(۱۲) واته: جووه کان ژه هر خوار دیان کرده وه.

(۱۳) واته: ناخ، ئینگمار، هه شتانه هپچی بو خه لکی بیگانه نین.

به ترومبیل ده ریشترین. خیزانه که هه ولتیکي زوریاندا بووه به رخو تا بلیتی نریک له سه کوی شه رهیان بهر که ویت. یه کیک به گالته وه نامه ژه ی به وده ا که هوی په یدا کردنی هوه جینگه تاییه ته، به هوی بوونی منه ویه له وئ.

له و بیانی شپرزیه بییه دا زهنگی ته له فون لینی دا، ته له فونه که له سویده وه بوو. له دووری دووره وه گویم له دهنکه سازگاره که ی پوره (نانا) بوو، سه روه ت و سامانه زوره که ی ریگای نه نجامدانی ناوها پیوه ندیبیه کی ته له فونیی گرانبه های پیدابوو. هپچ په له ی نه بوو پیوه ندیبیه که کوتایی یې بیئی، به لکوو ورده ورده هاته سهر کاکله ی بابه ته که ی. پپی راگه یاندم هاورپیه کی له قایمار ده ژی و شووی به به رپوه به ری بانکیک کرده وه، له دایکی شمه وه بیستبووی که من له جینگایه کی نیزیک له قایمارم، بزیه هه ر یه کسه ر پیوه ندی به هاورپیکه یه وه گرتوه و پیشنیاری بو کرده وه چونه من بچم و سهر دانی ماله که بکه م. پاشان پوره نانا به نه لمانی بییه کی ره وان قسانی له ته که قه شه دا کرد، دوابی قسانی له گه ل مندا کرده وه و دلخوشی خوی دهربری که گهر بچم هاورپیکه ی و مناله جوانه کانی ببینم.

سه عات دوازه گه یشتینه قایمار. سه عات سی نومایشه سهر بازییه که و نوتقه که ی هیتلهر دهستی پیده کرد. شار له وروژانیکي نا ههنگامیزدا نیله ی ده هات، خه لک جلکی رۆژانی پشوو یاخو جلکی سهر بازیان له به ردا و به شه قامه کانا ده ریشتن. له هه موو لایه ک نورکیسترا، ماله کان به گول و نالا رازینرابوونه وه، زهنگی کلتیساکان، زهنگی خه مینی کلتیسا پروتیتستانتی و زهنگی شادومانانه ی کلتیسا کاسولیک لیدران. له یه کیک له گوره پانه کانا شاریکي یاری کرابوو. له ئوپرا که دا ریکلام بو (رینیزی) (فاگنر) (۱۴) وه ک نومایشه نا ههنگه که و هه و دوی شه وانه ناگربازییه کانه وه، کرابوو.

من و مالی قه شه جینگه ی خومان له نریک سه کوی شه ره فوه کرده وه. کاتج له و که شه گهرمه هه ورپیه به گرمه به دا چاوه ریمان ده کرد، بیره مان خواره وه و بابوله مان بو خواردن له و زه رفه چه وره ده ره پنا که قه شه ژن به درتژیایی سه فهره که به سینگه ده ره په رپوه که ی خوه وه گوشیبووی.

سه عات سی دهنگیک هاته گوی که له دهنگی بورکان ده چوو. هه دهنکه کپه ترسینه ره به شه قامه کانا بلا و پوه و خوی به دیواری خانوه کانا کیتشا. دوور به درتژیایی گوره پانه که،

14- Wagner's Rienzi

یهک ریز ترومبیلی رهشی سهرکراوه بۆ پیشهوه دههاتن. گرمهکه بهرزتر بۆوه و کهشه ههوره گرماوییهکهی داپۆشی، باران وهک پهردیهکی تهنگ کهوته بارین، گرمهوهۆر بالی بهسهر جینگای ناھهنگهکهدا کیشا.

کهس ناگای لهو کهشوههوا ناچۆره نهما، ههموو سهرنجدانهکان، ههموو ئهفسوون و ههموو رزگارویهکان لهسهر یهک کهس چر کرابونهوه. ئهویش بهی جووله له ترومبیله زه بهلاحه رهشهکهیدا، که بهکاوهخۆ له گۆرهپانهکهوه پیتی دهکردهوه، راوهستا بوو. هه نووکه ئاوری دایهوه و چاوی بهخه لکهکه کهوت که هاواریان دهکرد و دهگریان و ئهفسوون بیوون. باران بهروخساریدا دههاته خوارهوه و جلکه سهربازییهکهی له ئاودا تۆخ دهچۆه. ئهوسا بهکاوهخۆ له ترومبیلهکه دابهزییه سهر فهرشه سوورهکه و بهتهنها بهره لای سهکۆی شهرف چوو. ئهوانهی لهگه لیدا بوون، مهودایان لیگرت.

کوتوپر بیدهنگی بالی کیشا. تهنها دهنگی خورهی باران بوو که له بهردچنی شهقام و رارهوهکانی ددها. (فوههره) (15) قسانی کرد. راگه یاندنیکی کورت بوو، زۆری لی تینهگه ییشتم، بهلام دهنگی گا بهشکۆ و گا گالته جاربیانه بوو، ئامازه و ئیشاره تهکانی دهستی هاوکات و هاوگونجاو بوون. ههر که نوتقه کهی تهواو بوو، هه موو خه لکهکه هاواریان کرد: هتیل. باران و کهشه ههوره گرماوییه که تهواو بوون و رۆشنایی بهتینی ههتاو له نیو هه ورکی رهشی شینباوه وه هاته دهری. ئۆرکیسترایه کی گهوره کهوته ژهنین و ئهوسا ریزی نمایشکه ران له شهقامه لاوه کییه کانه وه بزوا و بهره گۆره پانه که هات و بهدورهی سهکۆی شهرفدا سووراپه وه و پاشان به لای شانۆ و کاتیدراییه کهدا تپه ری.

ههرگیز له ژیاغدا هاوشیهی هیتیکی ئاوها بهی نه اندازه هه لایساوم له هه یج جینگایه ک نه بیینیوو. منیش ههروهک ئهوانی تر هاوارم کرد، ههروهک ئهوانی تر دهستم رایه ل کرد، ههروهک ئهوانی تر قیژاندم و ههروهک ئهوانی تر خۆشه ویستی خۆم دهری.

هانیس له وتووێژی شهوانه ماندا جهنگی حه به شه (16) ی بۆ راقه کردم، باسی ئه وهی بۆ کردم که چهند گرنگ بووه مۆسۆلینی خۆی گه یاندۆته ئه وه خه لکانه ی له تاریکی ئه ویدا کرابوونه کۆبله و به دهه ستانیکه به خشنده وه له کولتوری ره سه نی ئیتالیایی بهش داوون. ههروه ها گوتی ئیمه، لهو دووره وه له سکاندنافیا، نازانین چۆن جووله که دواي هه ره سه که، خه لکی ئه لمانیا یان چه وساندۆته وه. بۆی روون کردمه وه چۆن ئه لمانیا ییه کان

15- Führern

16- Abessinienkriegt

مه ته رلیزیان دژی کۆمۆنیزم لیداوه و چۆن جووه کان ئه وه مه ته رلیزه یان تیکداوه و چۆن پیویسته هه موو ئیمه ئه وه پیاوه مان خۆش بویت که چاره نووسی هاوبه شماني پیکهیتا و شیلگیرانه له بۆتهی یهک ئیراده و یهک هیز و یهک گه لدا، پیکه ی گریداوین.

له رۆژی له دایک بووندا، ماله که دیاریه کیان بهی دام، دیاریه کهش وینه یه کی فۆتۆگرافی هیتلیر بوو. هانیس وینه کهی به ژوو ته خته نوینه که مه وه هه لواسی تا " هه میشه ئه وه پیاوه م له بهر چاواندا بیت" و فیریم ئه وه پیاوه م خۆش بویت به هه مان ئه وه ته رزه ی که هانیس و خیزانی (هاید) (17) خۆشیان دهوی. منیش خۆشم ویست. سالانیکی زۆر منیش لایه نگری هیتلیر بووم، سهرکه وته کانی دلخۆشیان ده کردم و به شکسته کانیسی خه مین ده بووم.

براکه م یه کتیک بوو له رۆنه ر و دامه زینه رانی حزبی ناشیونال سۆسیالیستی سویدی، باوکم چهند جاریک دهنگی بۆ ناشیونال سۆسیالیسته کان دا بوو، مامۆستای میژرومان عاشقی "ئه لمانیا ی دیرین (18)" بوو، مامۆستای جومناستیکمان هه موو هاوینان بۆ دیداری ئه فسه ران له بایرن (19) ده چوو، هه ندیک له قه شه کانی کلتیسا له ژیره وه نازی بوون، هاوړی نیزیکه کانی خیزانه که مان لایه نگیری به هیزی خۆیان بۆ (ئه لمانیا ی نوێ) دوویات ده کرده وه.

که به لگه نامه کانی بنکه ی زیندانییه به کۆمه له کان تاساندمیان، یه که م جار پروام به و شتگه له نه کرد که چاوانم ده یانبینین. ههروه کی زۆر که سی تر پروام وابوو ئه وه وینانه درۆی پروپاگهنده یی پیشتر ناماده کراون. دوا جار حه قیقه ت به سهر تیکه یشتنی مندا زال بوو، نا ئومیدییه ک له خۆ وه ی پیچام و رق له خۆ بوونه وه م که پیشتر قورسایه ی له سهر دروست کرد بووم، ئیدی به سهر مه رزه کانی به رگه گرتندا بینی گرت. دواي ماوه یه کی زۆر نه بیت، پیم وانه بوو که سهره رای هه موو ئه وه شتانه، من تا راده یه ک بهی گونا هه بووم.

ئاخر من وهک "قوتابییه کی ئالوگۆر پیکراو"، بهی پشت و په نا و نااماده، هه له نگا و تمه ناو واقیعه یکه وه که به ئایدیالیته ی و خۆشیستی کۆترانه ی قاره مان، پرشنگی ددها. من جگه له وه، ده ست و بهی سپیانه ته سلیمی ئاگرسقیته یته (*) یک کرام که به په له یه کی به رز

17- familjen Haid

18- det gamla Tyskland

19- Bayern

(*) عه دوانییه ت.

له گه‌ل مندا ده‌هاته‌وه. ئەو پڕشنگه دەرەکییە نابینای کردم. من تاریکاییم نە دەبینی.

کاتی سالی دواي ته‌واو بوونی شه‌ر، بۆ شانۆی شاری یۆتۆبۆری^(۲۰) چووم، بینیم درزیکێ قوول و خویناوی که‌وتۆته‌ نێوان هونەرمانه‌ندانه‌وه. رۆژنامه‌نووسانی ئوفا، ریک‌خه‌رانی ژووری فیلمی سویدی نیشتمانی و هاوکاره‌ ئاساییه‌کانیان، له‌ لاکه‌ی تر: جووه‌کان، لایه‌نگیرانی سیگیشته‌ید^(۲۱)، هونەرمانه‌ندان له‌ ته‌ک هاوڕێ نه‌روپێ و دانیمارکییه‌کانیاندا. هه‌موویان له‌ وێ داده‌نیشان، خه‌ریکی خوارنه‌وه‌ی قاره‌ دلتیکه‌ره‌که‌ی حانوته‌که‌ و جووینی ئەو بابۆلانه‌ ده‌بوون که‌ له‌ گه‌ل خۆیاندا ده‌یانیه‌تان. رق شتیک بوو ئەستور و برنده‌.

هه‌ر که‌ زه‌نگی شانۆ لێیده‌دا، ده‌چوونه‌ سه‌ر شانۆ و ده‌بوونه‌ باشت‌ترین گروپی شانۆی ولات.

من له‌ باره‌ی هه‌له‌کانه‌وه‌ و له‌ باره‌ی نائومییدی خۆمه‌وه‌ بیده‌نگ بووم. بریارێکی سه‌یر به‌ کاوه‌ خۆ شپوه‌ی ده‌گرت: ئیتر سیاسه‌ت هه‌رگیز! بێگومان من ده‌بوو بریارێکی ته‌واو جیاواز له‌ مه‌م دابا.

به‌زم و ئاهه‌نگ له‌ قایمار، به‌دریژایی ئیواره‌ و شه‌و به‌رده‌وام بوو. قه‌شه‌ بۆ فیلاکه‌ی به‌رپۆه‌به‌ری بانک گه‌یاندمی، فیلاکه‌ی خانووه‌یه‌کی خۆشی له‌ سه‌ر شپۆزی یۆگێندی به‌مه‌ر مه‌ر پۆنراو و به‌باخچه‌یه‌کی بۆنخۆش ده‌وره‌ درابوو. شه‌قامه‌که‌ هێمنیه‌کی شکۆدار بالی به‌سه‌رداکیشاو و به‌خانوی هاوشپوه‌ دابه‌ش ببوو. به‌سه‌ر پێپلیکانه‌یه‌کی به‌ریندا سه‌رکه‌وتم و له‌ زه‌نگی ده‌رگا که‌م دا، کاره‌که‌ریکی رەشپۆش، که‌ شه‌پقه‌یه‌کی نووکه‌داری له‌ سه‌ر پرچه‌ به‌شپوه‌یه‌کی هونەرمانه‌ برده‌راوه‌که‌ی نابوو، ده‌رگا که‌ی لێ کردمه‌وه‌، لال و پات خۆم پێناساند و ئەو کاره‌م پێگوت که‌ بۆی هاتبووم، ئەو پێکه‌نی و به‌ره‌و به‌رده‌م پێپلیکانه‌ی هۆله‌که‌ی بردم.

هاوڕیکه‌ی پوره‌ ئاننا ژنیکی پرچ زه‌رد، به‌خۆ و بێ ئەندازه‌ دلۆقسان و ناوی (ئاننێ)^(۲۲) بوو، دایکی سویدی و باییشی ئەمریکایی، به‌سویدییه‌کی شپوه‌زاری ده‌دا. بێ ئەندازه‌ جوان خۆگۆریو، چونکه‌ ده‌بوو هه‌مان ئیواره‌ له‌ گه‌ل شووه‌که‌یدا بۆ بینینی نمایشیک له‌ ئۆپیرا ئاماده‌بن. بۆ هۆلی به‌رچایی خواردن برام که‌ له‌ وێ چای ئیواره‌

20- Göteborgs Stadsteater

21- srgerstedtanhängarna

22- Annie

به‌خواردنیکی سارده‌وه‌ ده‌خورایه‌وه‌. به‌ده‌وری میتزه‌ بێ ئەندازه‌ ریکویتیکی پرومیتزی له‌ سه‌ر دانراوه‌که‌دا، جوانترین خه‌لکانیک دانیشته‌بوون که‌ من تا ئەو کات بینیبوو من. به‌رپۆه‌به‌ری بانک پیاویکی درێژی رەشتاله‌ به‌ریشتیکی جوان ده‌سپیا هینراو و خاوه‌ن نیگایه‌کی گالته‌ جاربیانه‌ی ئەودیو چاویلکه‌که‌یه‌وه‌. له‌ ته‌نیشته‌یه‌وه‌ جحیلترین کیژی ماله‌که‌ دانیشته‌بوو که‌ ناوی (کلارا)^(۲۳) و به‌ (کلیرچین)^(۲۴) بانگیان ده‌کرد، وی له‌ باوکی ده‌چوو، به‌ژن زراف و رەشتاله‌ و خاوه‌ن چاوانیکی ره‌ش و ده‌مولتیویکی رەنگه‌په‌ریو و گۆشتن. یه‌ک تۆزقال خیل بوو، ئەوه‌ش به‌شپوه‌یه‌کی له‌ راقه‌کردن نه‌هاتوو، له‌ شوخ و شه‌نگیه‌که‌ی زیاد کردبوو.

براکانی به‌ ته‌مه‌نتر بوون، وه‌کی کلیرچین رەشتاله‌ بوون، به‌لام چاویان شین بوو. جه‌سته‌یان ریک، چاکه‌تی یانه‌ی ئینگلیزییان له‌ به‌ردا و جوړیک له‌ دروشمی زانکۆش به‌گیرانی لای سینگیان هه‌وه‌.

له‌ سه‌ر کورسییه‌ک لای پوره‌ (ئاننێ) وه‌ دانیشتم که‌ چای تیده‌کرد و بابۆله‌ی دابه‌ش ده‌کرد. له‌ هه‌موو شوپنیک تابلۆ، زیو، پاخه‌ری نه‌رم له‌ سه‌ر عه‌رده‌ ته‌خته‌یییه‌که‌ پاخراو و کۆله‌گه‌ی به‌مه‌ر مه‌ر نه‌خشینراو، په‌رده‌ی قورس، سه‌رده‌رگا. له‌ ده‌ره‌وه‌ی هۆلی نانخواردنه‌که‌وه‌ و له‌ به‌ر رووناکێ ئەو دوایین ساتی خۆراو بوونه‌دا، په‌نجه‌ره‌یه‌کی رەنگ په‌مه‌یی ده‌ده‌وشایه‌وه‌.

کاتی ژمه‌که‌مان خوارد، بۆ ژووره‌که‌میان بردم له‌ نهۆمی دووهم له‌ هه‌مان باله‌خانه‌ دوو ژوورییه‌که‌ی کوره‌کان. له‌و باله‌خانه‌یه‌دا به‌هه‌ردوولا حه‌مامیک و چه‌ند ده‌ست شوڕیه‌ک و بانیه‌یه‌کی نرمان هه‌بوون. ئەوسا که‌ (ئاننێ) هه‌موو ئەو ئالووالاییه‌ی پێشان دام، خواحافیزی لێ کردم، شوڤیره‌که‌ی له‌ هۆله‌که‌دا ئاماده‌ و به‌رپۆه‌به‌ری بانکیش له‌ سه‌ر پێپلیکانه‌کان چاوه‌رێتی بوو.

(کلیرچین) وه‌دیاره‌که‌وت، پێلاویکی پاژنه‌به‌رزی له‌ پێیدا (له‌ به‌رئه‌وه‌ بوو که‌ له‌ من به‌ژن زرافتر ده‌بنواند)، جلکیکی ماله‌وه‌، که‌ سووریکی تاریک بوو، پرچیشی په‌خش به‌سه‌ر شانیدا به‌ردابۆه‌. به‌قاله‌ ته‌کی ته‌ژی له‌ نه‌نیه‌گه‌لیکی گالته‌ ئامیژانه‌ قامکی له‌ سه‌ر لێوی دانا.

ده‌ستی گرتم و به‌راره‌ویکی درێژدا بردمی بۆ ژووریکی سه‌ره‌وه‌ که‌ دیاریبوو ئەو ژووره‌

23- Clara

24- Clärchen

Versuch es nur, von deinem kopf lebt höchstens eine Laus;(**)

من کۆنیاکم خواردهوه و جگهره ی تورکیم کیشا و کهمپیک دلم تیکه لدهات. ناخۆ
بۆچی ئەم نهیننی پارێزییه له گه ل شهوانه کۆنسیرتدا، ده رگای داخراو، کزکردنی دهنگ،
ناخیننی گۆرهوی له لوهلی دهنگدا. (هورست) (۲۹) گوتی: ناخر ئەوه مۆسیقایه کی
قه دهغه یه. بریخت و وییل قه دهغه ن، به قاچاخ شریته کاتمان له لهنده نه وه هیناون تا
(کلیرچین) یش گوتی لییان رادیرئ.

قه وانیککی تری دانا. دهنگی ئۆرکیستراکه ی لويس رۆس (۳۰) له گه ل دواین په رده دا هاته
گوتی:

Was ich möchte, ist es viel? Einmal in dem tristen Leben einem Mann mich
hinzugeben. Ist das ein zu hohes Ziel?(31)

ئه وجا دهنگیککی باسی له ناوگۆره وه ئاسا هاته ناوه وه:

Ein guter Mensch sein? Ja, wer wär s nicht gren(32)

دوو که لئ تیش و بۆنداری جگهره که قانگی دابوین، تریفه ی مانگ دره خته کانی
باخچه که ی رووناک کردبو نه وه. کلیرچین نیوه ئاوردانه وه یه ک ئاوری دابه وه، له ئاوینه
گه وره که ی نیوان په نجه ره کاندای ته ماشای روخساری خۆی ده کرد، دهستی خستبو وه سه ر
(**) واته: هه ول بده، ئه وه پری کیتچیک له سه ری تۆدا ده ئی.

ده شئ ئەم رسته یه به ته نها مانایه کی پراوپری نه بیته، مه گه ر له سیاقی ئه و دوای تیکسته که دا نه بیته
که له ده قه ئەلمانییه که دا به م شیوه یه یه:

مرۆف به هۆی سه ربییه وه ده ئی
به لام سه ر به شی ناکات
هه ول بده، ده بینیت به سه ری تو
مه گه ر ئه وه پری کیتچیک ژبانی خۆی دابین کات
بۆ ئەم ژبانه، مرۆف به ئەندازه ی پیوست زیره ک نییه
هه رگیزیش نابینیت، هه مووی درۆ و ساخته به

29- Horst
30- Lewis Ruths

۳۱- واته: ئایا ئه وه ی من ده مه ویت زۆره؟ له م ژبانه خه مگینه دا جارێک خۆم بده مه ده ست پیاویک.
ئهری ئەمه ئامانجیککی وها به رزه؟
۳۲- واته: بیته مرۆفیککی باش؟ به لئ، کئ حه زی به وه نییه.

به کاره تیرا نه بوو، له به رئه وه ی مۆیله کانی ژووره که دا پۆشرا بوون و بلووره
کریستالییه کانی بنمیچه که له قوماشیککی نه رمه وه پینچرا بوون. رووناکی هه ندئ له مۆمه
داگیرسا وه کان له سه ر ئاوینه گه وره کانی قه د دیواره که پینچه وانه ده بو نه وه. براکانی
(کلیرچین) پیشتر له وئ بوون، جگهره ی پانی تورکییان ده کیشا و به کاوه خۆ کۆنیاکیان
ده خوارده وه. له سه ر میتزیککی گچکه ی به ئالتوون روو پۆشکراو، گرامافونیککی سه فه ری
دانرا بوو، هه ندل لیدراو و ئاماده. (داقید)، برا گچکه که یان جووتیک گۆره ی په ستانده
لوهلی دهنگه که یه وه.

له گرامافۆنه که دا قه وانیک هه بوو که مارکه ی شینی تیلتیفیونیککی له سه ربوو. ده رزیی
دهنگه که له سه ر قه وانکه دانرا و ئیدی له و سندوو قه ره شه وه، ئۆو قیرتیرینی ئۆپرای (سئ
پینسه که) (۲۵)، تیش به لام کپ به رزیو وه. دوای قسه گالته جار ییانه که ی ناخپه ره که، که
بۆچی ئەم کاره ناوی سئ پینسه که یه، ئه وجا گۆرانییه که ی به سه ر ماخیا س (۲۶) دا به دوادا
هات: Und Macheath der hat ein Masser, doch das Masser sieth man (۲۷)
nich. (سیریبویر = جیننی) له ته ک (لۆتن لینییا) (۲۸) دا: ئه و دهنگه برینداره، ئه و
نه غمه له خۆباییه سووکایه تی ئامیز و هیند میهره بان و گالته ئامیزه: Und wenn dann
der kopf fällt, sag ich: Hoppla! (*)

هه رگیز مه زه نده ی دونیا یه کی ئاوها نه ناسراوم نه کردبوو: ئاومیدی به بی فرمیسک،
خه مۆکییه ک که پیده که نی!

(۲۵) ئۆپرای سئ پینسه که، نووسینی برتۆلد بریخت و مۆسیقای کیورت وییل Kurt Weill.

Jonathan Pechum ی پادشای سو لکه ران ده زانئ چۆن هه سستی خه لکی بیزوینئ و له ژتی
به زه بییان بدات. ئه و به هه ره ی خۆی له پاره په بداردن به سوال ده خاته گه ر. وی کاری سوالکه ری
مۆنۆلیزه کردوو و ناوچه کانی سوالکردن به پاره، به سوالکه رانی تر ده فرۆشیته وه. تاقه خالی لاواز
له ودا ئه وده که (پولیسی) کچی، به نهیننی شوی به ماخیا س (که به ماخیا سی چه قۆ ناسراوه) کردوو.
یه که مین نوما یشی ئۆپرای سئ پینسه که له سالی ۱۹۲۸ له شاری به رلین ئه نجام درا. یه که مین
نوما یشی له سوید له ۱۷ ی ئۆکتۆبه ری ۱۹۵۰ کرا. پیه سه که له ئۆپرایه کی John Gay هه به ناوی
(ئۆپرای سوالکه ره که) که له سه ده ی هه ژده یه مدا نووسراوه، هه لگۆزراوه. و. ک

26- Macheath

(۲۷) واته: (ماخیا س) یش، چه قۆیه کی پییه، به لام که س چه قۆکه نابینی.

28- Seeräuber-Jenny med Lotte Lenya

(*) واته: هه ر کاتیک سه ره که ش که وت، منیش ده لیم: هئی تو سه یرکه چ به زمیکه!

چاوتیکی. داڤید په رداخه که می پرکرد. په رده ی روانیم وهک توپژالیکې تهنک درې و منیش دهسته پاچه بۆ روانیتیکې تر گواستمه وه که نهویش به کسهر درې. پاشان ئیتر هه روا و بهو شپوه به درپژهی هه بوو.

دواين په رده:

Und man siehet die im Lichte, die im Dunkeln sieht man nicht⁽³³⁾.

له وشه کان تینه ده که بيشتم، له زوریان تینه ده که بيشتم، به لام من هه میشه، وهک تاژده لیکې ژیر، له نه غمه که ی ده که بيشتم، له نیو ناگا ییمدا رۆده نه بيشتم و وهک به شپک له من ده ما یه وه.

دواچار بیست سال دواتر هه لی نه وه م بۆ په خسا ئو پیرای سی پینسه که له سهر شانویه کی سویدی دهر به یتیم. چ سازشکاری به کی خه مین، چ پارودی به کی خه ونه گه وره کان، چ ترسنوکی به کی، چ غه درتیک له به سیره تیکې دهست به سه رداگیراو. هه موو سه رچاوه یه کی هونه ری و ماتریالیم خرابوونه بهر دهست، که چی شکسته مه یتنا چونکه گه مژه و له خوئیایی بووم، کاری دهر هیتان پیکهاته یه کی یه کانگیره و یه که کانی له یه ک جوئی ناکرینه وه. من بیرم له روخساره نیوه رۆشنه که ی کلیرچین و تریفه په قه که ی مانگ نه کردبووه، بیرم له و جگه ره تورکیانه و داڤید نه کردبووه که به سه ر گرامافونه ره شه سه فه ربه که دا نه وی بووه.

هه لومه رجی نه وه مان هه بوو گوئی له دهنگی خسه خشکه ری قه وانه کانی تیلیفینوئیکین رادیرابا، به لام ئیمه خه یال په رتانه نه وه مان نه نجام دا و هاورابوون له سه ر نه وه ی که موزیکه که پیوسته سه ره له نوی پژه نرینه وه. گیلیتیکه ل و بیلمه تیگه لی لادیبانه. نه وسا ئاوها بوو. ناخو بلتی ئیستا چۆن بی؟

کونسیرته که له گه ل (لويس نarmstrong) (35)، (فاتس والیر) (36) و (دیوکې ئیلینگتون) (37) دا به رده وام بوو. من له وروژاندا و به هوی کاریگه ری کونیا که وه خه و برمیبه وه، به لام دوا ی چند چرکه یه ک و ناگابوومه وه. بینیم له سه ر ته خته نوینه گه وره که م پاکشام، کازیه یه کی کال له ودیو په نجه ره که وه و (کلارچین) یش له سه ر لیواری ته خته نوینه که دانیشتووه و خوئی له رۆبیکې چرچولچی شه وانه وه پیچاوه و له فافه ی له

۳۳- واته: نه وه ی مرۆڅ له تاریکیدا نابینیت، له رووناکیدا ده بینیت.

35- Louis Armstrong

36- Fats Waller

37- Kuke Ellington

پرچی داوه. بی هه دادان و په یجور دیکه تیده دام. نه وسا که بینی و ناگابوومه ته وه، به زرده خه نه وه سه ری له قاند و به بی دهنگی بزر بوو.

شهش مانگ دواتر نامه یه کم به دهست گه یشتم و دهسخته ستونیه هاکه زایی به که ی (کلارچین) م له سه ر زه رفه که ی بینی. نامه که له سویراوه نیردرا بوو. له نامه که دا به شپوه یه کی گالته نامیزانه نه و به لینه ی وه بیر هیتنا بوومه وه که به یه کدیان دابو سه باره ت به وه ی نامه بۆ یه کتر بنوسین، به لام من نه و به لینه م نه بردبووه سه ر. بۆ نووسی بووم بۆ قوتابخانه ناوخی به که ی خوئی ده گه رپته وه، بۆ نووسی بووم باوک و دایکی بۆ لای هاوریکانیان له که نه دا سه فه ریان کردووه و بۆ خویشی دوا ی ته و او بوونی قوتابخانه پیوه ندی به فیرگه یه کی وینه کیشانه وه له پاریس دهکات، هه روه ها نووسی بووی به هوی یارمه تی بالیوژی ئینگیلیستانه وه، براکانی بۆ زانکوزکانیان گه راونه ته وه. هه روه ها نووسی بووی باوه ر ناکا خیزانه که ی جار تیکې تر بۆ قایما ر بگه رپته وه.

نه وه لاپه ره ی یه که می نامه که بوو. لاپه ره ی دووه میشی ئاوه ایی بوو:

(له راستیدا من ناوم کلارا نییه به لکوو ناوم تیبیا⁽³⁸⁾، نه و ناوه له په سا پورته که مدا نه نو سراوه. په روه رده بوونم وهک پیم گوتیویت په روه رده بوونیتکی ئاینی توند و تیژ بووه و ته و او تیک به دلنیا یبه وه و به گویره ی پیوانه کانی دایک و باوکم، به رجه سته که ری کیژتیکم که پییده گوتیت کیژی باش.

من دوو چاری زور نازاری جهسته یی بووم. قورسترینیان حاله تی وروژانیتیکه که ماوه ی دوو ساله وهک مۆته که به دوامه وه یه. یه کیکی تر له نازاره کانم هه ستیاری له راده به دهرمه. من کاردانه وه ی توندم به رامبه ر دهنگی کوتوپر و رووناکې چروپر هه یه (ئاخر چاوتیکم کویره) و کاردانه وه م بۆ بوئی ناخوش هه ن. بۆ نمونه گوشاری ئاسایی جلکیتیک له سه رم بۆی هه یه له نازاردا بمتاسینیت. نه وسا که تمه نم پازده سالان بوو، شووم به ئه کته ریکی جاحیلتی نه مسایی کرد، ویستم دهست به شانق بکه م به لام ژبانی هاوسه ریتیمان به خته وهر نه بوو، مندالیکم بوو، مرد و منیش بۆ قوتابخانه که م له سویرا گه رامه وه. هه نووکه نه و بوومه لیله هیشکه به سه ر سه ری منداله که دا وژه ی دی. من ئیتر ناتوانم به رده وام بم. هه نووکه من ده گریم. چاوه شووشه که شم هه ر ده گری.

38- Thea

Mein lieber ich umarme Dich fest, bist Du noch so schrecklich dünn? Clara⁽³⁹⁾

من هه رگیز وهلامی نامه کهیم نه دایه وه. زه حمه تیی زوبانه که به جوژتیک بوو که نه ده به زیترا و منیش نه مده ویست خۆم بکه مه قه شمهر. به لام پارترگاریم به نامه که یه وه کرد. له فیلمیکدا به ناوی (سرووت)^(۴۰) که سالی ۱۹۶۹ دهرمه پینا، تا راده یه ک سوو دم له وشه به وشه یه وه نامه یه وه وهرگرت.

دوای چهند رۆژتیک تر له قایمار و ههفته یه کی ترسناکیش له هاینه له جه ده لیتکی تاینیسه وه له گه ل کاره که ره که ی کلّی سادا، گلام. دیاریبو په ی به وه برده بوو که من سترتیندبیری ده خوینمه وه و گوتی که وه که سینیکی توندرۆ، بوغزن به رامبه رژن و سووکایه تیکه ره به خودا بووه. پاشان ناگاداری کردمه وه و نارزهایی خۆی له باره ی خویندنه وه بۆ نووسینی وه جوژه که سانه دهربری و پرسپاری وه وه ی کرد ناخۆ شیاوه (هانیس) له گه لمدای بیت بۆ مالتیک که وه جوژه نه ده بیاته له کتیبخانه کانیاندا بیت. منیش به نه لمانیسه کی خه راپ وه لامیم دایه وه که ئیمه له ولاته که ماندا ده میکه خودان نازادی تاین و نازادی بیروراین (هه نووکه کوتوپر وه وه له ته ک دیوکراتیبه تدا ده هاته وه). زریانه که نیشته وه. من و هانیس به ره و مالتی ئیمه سه فه رمان کرد.

ده بوو هه مووان له به رلین کۆبینه وه و له وپوه قه تاریکی زیاده به ره و ستۆکه هۆلتمان به ریت. له خانه یه کی زۆر گه وه ی لاواندا که که وتبووه دهر و به ی شاره وه نیشته جی بووین، به هۆی پشتگیری نه تیبیانه ی مادیی پوره ئانناوه، توانیم خۆم له گه شتیک بۆ بینینی په یکه ره و جیگه ی گه شت و گوزاری تر بدزمه وه.

له دهر وه ی خانه ی لاواندا سواری پاس بووم و تا پاسه که له دوا ویتسگه نه وه ستا دانه به زیم. سه عات شه شی عه سرتیکی گه رمی مانگی یولی بوو. واق و پماو و راپله کیو له نیتو گرموهۆر و بزواتیکدا راوه ستام که هه موو زهینی ناخنیبووم. به شپوه یه کی هه ره مه کی جادده په کم گرت به ره و رۆبشتم تا گه یستمه شه قامیکی گشتی قه ره بالختر، دوای قه ره بالخییه که که وتم و گه یستمه پردیکی زه به لاح که ناوی (کیوفیتوشفینبرتوک)^(۴۱) بوو. له وه ی رووباره که وه کۆشکینک رۆنرا بوو. چهند سه عاتیک لای شورای کۆشکه که وه راوه ستام و ته ماشام ده کرد چۆناو چۆنی خۆر ناواده بوو، ته ماشام ده کرد چۆناو چۆنی

(۳۹) واته: نازیزی من، به توندی نامیزت پیتدا ده که م، ناخۆ تو ئیستایش وه ک جارن به و شپوه ترسناکه لاوازیت؟ کلارا.

40- Rien

41- Kurfurstenburcke

من وا خۆم ده نوینم که قه دیس یاخود شه هیدتیکم. ده توانم به سه عات لای میزه که ی نه م ژوره داخراوه وه دانیشم (نه و جیگایه ی که ئیمه قه وانی کۆنسیرته قه ده غه که مان تیدا لیتدا). ده توانم به سه عات دانیشم و له له پی ده سه کانه بۆرم. جاریکیان سووراییه ک له له پی دهستی چه پمدا وه دیارکه وت، چ خوینتیک لای نه هاته دهر وه. من گه مه ی وه ده که م که خۆم به فیدای براکانم ده که م و له خه تهری مردن رزگاریان ده که م. من به نه شوه وه گه مه ی وه ده که م که قسان له ته ک پاکیژه ی پیروژدا ده که م. من گه مه ی ئیمان و بی ئیمانی، گه مه ی یه قین و گومان ده که م. من گه مه ی وه ده که م که گونا هبارتیکم به گونا ه ی له راده به دهر وه. له ناکاویکرا باری گونا ه له سه ر شانم داده گرم و له خۆم ده بوورم. هه موو وه وانه گه مه ن. من گه مه ده که م.

له نیتو گه مه که دا من هه میسه هه مان شتم، گا بی نه ندازه ته راتیک و گا بی سنور شادومان. هه مووی به هه مان ته قه لای نادیاره وه. باسی وه زعی خۆم بۆ پزیشکیک کرد (ئاخر من سه ردانی زۆر پزیشکم کردوون). وی بۆی روون کردمه وه که ژبانی خه ونامیز و ته مبه لانه م زیان به باری دهر وونیم ده گه یه نی. چهند رتیکه چاره یه کی بۆ دانام که ناچارم ده که ن له زیندانی تاریکی خۆویستیم بیتمه دهری: رتیکه خست. دیسپلینی خۆی. ئه رک. پشتوتین. باوکیشم که هیند میهره بان، هیند ژیر و هیند خوینسارده ده لای که من نابج نیگه ران بم، چونکه هه موو شتیک له هه موو شتیکدا هه یه و ژبان عه زایتیکه مرۆف ده توانی به خۆبه دسته وه دان بیبه زینتی، به لام زۆر باشتره که وه خۆبه دسته وه دانه به دگومانانه نه بیت. من چ په رۆشی وه جوژه ته قه لایانه نیم، بۆیه بیرده که مه وه که قوولتر به نیتو گه مه کاغدا رۆبجم، جیددیتر حیسانیان بۆ بکه م. خۆزیا له مه به سه ته که م ده گه یشتیت.

ده سه جی بۆم بنووسه و باسی هه موو شتیکم بۆ بکه، به هه ر زوبانیک ده ته وئ بنووسه ته نها به سویدی نا، به و زوبانه نا که ده شی پیوست بی له سه رم رۆژتیک له رۆژان فیری بیم. برا گچکه م، بۆم بنووسه و له باره ی خۆته وه قسانم بۆ بکه، بیرت ده که م!

پاشان چهند سه رنجیک نووسیبوو که تابه ت بوو به نه درتسه کانی ناینده یه وه، ئیدی نامه که ی به شپوه یه کی فه رمی، به لام هاوړپیانه و به ئیمزای کلارا، کۆتایی پته پینا بوو:

سټېبه رکان به سهر ناوی به لرفه و بڼگه نې رووباره که وه تاریخ داده اتن. گرمو هڅو په زیاتره ده بوو.

به سهر پر دیکې تری سهر رووبارېکې بارېکنتردا که پردی ته خته بی ژیر ناو و کولگه گی هه بوو، په پریمه وه. پرده که له گه ل لیدانی نا ژیریکې جه هه ننه میدا، به هوی ماشینیکه وه رڅو ده نرایه نیو ناو که وه. دوو رتر که شتیبه کی باره لگر له نگه ری گرتبوو، له ویدا دوو پیاو له سهر کورسی زه میله بی دانیشتبوون، ماسییان راوده کرد و بیریدان ده خوارده وه. من قولتر جووله قورسه که ی شار بولای خوی راده کیشام. هیچ شتیک پرووی نه دا، هیچ سوزانیبه کیش خوی لی نیزیک نه خستمه وه گه رچی نه وان نیدی له شونگه کانی نیوارانی خویاندا راوه ستابوون. برسی و تینوو بووم، به لام نه مویرا خوم به هیچ لوقنته به کدا بکه م.

شه و داها ت. هیشتا هیچ شتیک پرووی نه دا بوو. شه که ت و ناومید ته کسویه کم بو خانگی لاوان گرت که کریکه ی هه موو پارکه ی گیرفانی هه لروشی. هه رکه گه بیشتم نیتر له وه دا بوو ته له فون بو پولیس بکه ن و ونیونی منیان پی رابگه به ن.

بو به یانی به قه تاریکی زیاده که نه وسه ری دیار نه بوو به ره و ستوکه ولیم به ری که وتین، قه تاره که له واگونی کون و کورسی ته خته بی و سه کوی سهرکراوه پیکه اتبوو. باران به لیزمه ده باری. له بهر بارانه که دا راوه ستابووم و هه راهه رام ده کرد و ده مقیژاند و رولی گه مژبه کم و ازی ده کرد تا به لکو به کیک، زیاتریش کیژیک لیم نیزیک بیته وه و گرنگیم پیبدات. چند سه عاتیک قیژاندم. له پا پوره که دا هات به خه یالمدا که خو فرییده مه زه ریاچه که وه، به لام ترسام بیم به په روانه کانیبه وه. به ره و شه و ده چووین که نیدی که وقه بینینی رولی سهرخوشیک، خوم دا به نه رزدا و هه ولیم دا خوم برشینمه وه. دوا جار کیژیک خرتولی کونج لیم هاته ده ست. قوی راکیشام، به توندی رایوه شاندم و ناگاداری کردم وه که من نایی خوم بکه مه قه شمهر. ده سبه جی کولم دا، له کونجه که ی خومدا دانیشتم، پرته قالیکم خوارد و خه و بردمیبه وه. که خه به رم بووه نیمه نیدی گه بیشتبووینه سو دیرتیلی (۴۲). له خه ونه کانی شه وانه مدا من زور جارن له بهر لین بووم. به لام بهر لینه واقعیه که نا، به لکوو بهر لینیکې له سهر ته خته ی شانق روتراو: بهر لینیکې نا کوتا، قورس به مونیومینتگه ل، به بورجگه لی کلنسا و په یکه ره وه. له نیو نه و ترافیکه به رده وام و ترسناکه دا به نیویدا بی مه به ست دیم و ده چم، هه موو شتیک نامو و له هه مان کاتیشدا ناشنا. هه ست به ترس و خوئی ده که م و تا راده یه که به باشی ده زانم به ره و کوی به ریته م:

به دوا ی جیگایه کدا ده گه ریم له ویدیو پرده کانه وه، جیگایه کی شار که شتیکی تیدا روو ده دات. به سهر هه ورازیکې لیژدا سهرده که وم، باله فریه کی هه ربه شه که ر به نیو خانوه کاندان تیده په ریت، ناوها من دوا جار ده گه مه رووباره که. له نیو ناو که دا که به سهر شوسته که دا سهرده کات، نه سپیکې مردووی لی دهرده کیشن که هینده ی نه هه نگیک گه وره یه. په یجوړی و ترس زیاتر به ره و پیشترم ده بن، من ده بی له واده ی خویدا بگه مه نه و له سیداره دانه ناشکرایانه. نه وسه به دیداری ژنه مردووه که م ده گم، به سو زه وه به کتر له نامیز ده گرین و ده که وینه گه ران به دوا ی ژووری نوتیلیکدا تا خوشه ویستی تیدا بکه یین. نه و به هه نگاوی سووک و خیرا له لامه وه ده روات، من ده ستم له سهر سمتیبه تی. گه رچی خور به دره وشیه، که چی گلپه کانی شه قامه که داگیر سینراون. ناسمان رهش و به ده نگیکی نا قولا ده بزوی. هه نوو که من ده زانم دوا جار پیم ناو ته ناوچه قه ده غه کانه وه. له ویدا شانق هه یه به دره هینانیکه وه که تیگه یشتن لپی مه حاله.

سی جار هه ولیم داوه نه و شارهی نیو خه ونه کانم بقورمیتیم. به که م جار پیه سیکی رادیو بیم نووسی به ناوی (شار) (۴۳). پیه سه که له باره ی شاریکې گه وره ی نغزووه بوو به خانووی داروخوا و شه قامگه لی ویرانه وه. چند سالیک دواتر فیلمی (بیده نگی) (۴۴) م دره هینا که دوو خوشک و کوریکې گچکه له شاریکې گه وره و به شه ر ویراندا، که له زوبانه که ی تیناگن، ون ده بن. بو دوا یه مین جار له فیلمی (هیلکه ی مار) دا هه ولیکې ترم دایه وه. نه و شکسته هینانه هونه ریبه به شیوه یه کی سهره کی ده گه رایه وه بو نه وه ی که من شاره که م ناوانبوو بهر لین و بریاریشم دا بوو زه مه نه که ی سالی ۱۹۲۰ بیت. نه وه له یه ک کاتدا بریاریکې سهرچلانه و گه مژانهش بوو. گه ر من شاره که م له خه وندا بقورماندایه، شاریک که له میانه ی توندوتیژی و بون و هه راوزه نایه وه مانیفیستیره ی خوی ناکات، گه ر من نه و شاره م له خه وندا رونا نا نه و له لایه ک به نازادی و به پا به ندیبه کی حه قیبه وه ده بزوام و له لایه کی تریش، که نه مه گرنگترینه، بینه رانم به ره و دنیایه کی نامو به لام به تره زیکې نه نیینامیز ناشنا، ده برد. بو نه گبه تی نه ز لیگه رام پیاسه ی نه و نیواره ی هاوینه ی له ناوه راستی سیبه کاندان له بهر لین کردم، نه و نیواره یه ی که هه ر به راستی هیچ شتیک تیایدا پرووی نه دا، ریتونیم بیت. له (هیلکه ی مار) دا بهر لینیکم رونا که که س نه یده ناسیبه وه، ته نانه ت خویشم.

تهواویک به دلنیا بییه وه، ئەو شوانیکی خوشه و بیستی کلّیسا بوو. وهک که سیکی ئیداری و وهک به ڕێوه به ڕیک، که سیکی به ئیراده به لّام له هه مان کاتدا نهرم و دیپلۆماتی بوو. چ دهرفه تیکی ئەوهی نه بوو خۆی ئەو که سانه هه لّیتریت که ده بوو کاری له گه لدا بکه ن، هه ندیکیان بۆ پله و پایه ی به ڕێوه به ڕیتی رکه به ڕییان ده کرد، هه ندیکی تر ته مبه ل، فیلّباز و زه لیل بوون. باو کم به سه لیه ی خۆی توانی چالاکیه کانی له دهره وه ی نا کوکی و بۆسه که هه نوتیه کاندا درێژه پێدات.

وهک نهریت مائی قه شه بۆ هه مووان کراوه بوو. دایکم هیزتیکی بنه رته ی کاروباره خیرخوا بییه کانی سه ر به کلّیسا بوو. هه میشه و له هه موو بۆ نه به کدا له پالّ با مدا بوو، له میانه ی مه و عیزه کاندا به بیّ ئەوهی گوێ بداته ئەوهی که ئەوه کییه وه عز دات، له پیشی پیشه وه به رامبه ر سه کوکی وه عز دان داده نیشت و به راست گووی و گرنگی پیدانه وه گوئی راده دێرا، له کۆنفرانسه کاندا به شداری ده کرد و خوانی شیوی ریک ده خست. برا کم ته مه نی بیست سالّ و له شاری ئۆسالا ده یخویند.

خوشکه که م ته مه نی دوا زده و منیش شازده سالّ. ئازادییه رێژه بییه که ی ئیمه ته هواویک پیوه ندبوو به و کاره تا قه تپروو کینه وه که دایک و باوکمان له ئەستۆبان گرتبوو. ئازادییه که ی ئیمه ئازادییه کی ژه هراویکراو بوو. گرژییه کان په ق بوون، گریکان گریکو پیره بوون. له دهره وه وینه که وهک وینه ی خیزانیکی باش ده نیواند، به لّام له ناوه وه را مه حروومی و نا کوکی گه لی تا قه تپروو کین بالّی به سه ردا کیشابوو. با م به هره یه کی گه وره ی له نواندنا هه بوو. له دهره وه ی شانۆ، ئەو که سیکی شپرز و تووره و خه موک بوو. زه نده قی له وه چوو بوو دهره قه ت نه یه ت، له دلّه راو کیی وه دیار که وتنه فه رمییه کانی به رده م په عیه ته که یدا بوو، مه و عیزه کانی ده نووسین و هه مدیس ده که وته پاک نوو سکر دنیان، له به رده م زۆر له ئەرکه ئیدارییه کانی دا ئەژنۆی سست ده بوو. ترس و په ژاره بالّیان به سه ردا ده کیشا و له خۆوه به گچکه ترین تشت هه لده چوو: نه ده بوو فیکه بکیشین، نه ده بوو به ڕیگادا برۆین و ده ستمان له گیرفانی پانتۆله کا ماندا بیت. کو توپر پریاری ده دا ئەرکیکی قوتابخانه مان لی پرسیته وه، ئەوهی نه یزانیبا سزا ده درا. وێرای ئەوه با م به دهنگی به رز زۆر سه خله ت ده بوو، هه موو دهنگیکی به رز شیتگیری ده کرد. دیواره کانی ژووری نووستن و ژووری کاره که ی کونپر کردبوون که چی ئەو ترافیکه ها که زایییه ی ئەوسای (ستورگاتان)، به توندی ده یخسته بۆله بۆلّ.

به لّام دایکم که دوو دانه ئەرکی له ئەستۆ گرتبوون، به توندی گرژ و بیّ خه و بوو.

باو کم دوا ی شه ریکی وه زیفی سه خت کرایه قه شه ی به ڕێوه به ری کلّیسا ی هیدثیگ ئیلیونورا له ستۆکه هولم، که له سالّی ۱۹۱۸ هه له وێ وهک قه شه ی یاری ده ده کار ی ده کرد. خیزانه که مان گواستییه وه بۆ باله خانه ی به ڕێوه به ر، له نهۆمی سییه می ئا پارتمان ه که دا له (ستورگاتانی حه وت)، به رامبه ر کلّیسا که. ژووریکی گه وره م به په نجه ره وه له نزیک شه قامی (یۆنگفریو)^(۱)، به رامبه ر ئەمباری (ئۆستیرمالم) ی له سالّانی ۱۷۰۰ دروست کراوه وه پیدرا، ئەوێ خاوه ن دوو که لکیشی کۆن و به سه ر گوپه پانی ئۆستیرمالدا ده نیۆری. له وێوه ریی قوتابخانه م کورتتر و ئازادیی بزوو تنیشم زیده تر بوو.

با م واعیزتیکی پویبولیر و هه میشه ئەو ده مه ی که وه عزی ده دا ماله که مان پر له خه لک ده بوو. وی ئیماندارتیکی دلّسو ز و خودان به هره یه کی ده گمه ن بوو: ئەویش زهینه بی سنوره که ی بوو له وه بی ره یئانه وه ی خه لکدا. له ماوه ی سالّاندا ژماره یه کی بی شو مار له و چل هه زار که سه ی په عیه تی کلّیسا که ی غوسلّ، نا نووس، ماره و به خا کسپارد بوون. هه موویانی ده ناسین، ناویانی ده زانین و له ژیان و گوزه رانیان ئا گادا ربوو. بۆیه پیاسه کردن له ته ک با مدا شتیکی زه حمه ت بوو، چونکه به رده وام له گه لّ خه لکدا راده وه ستا، سلّوی لیده کردن، قسانی له گه لّ ده کردن، پرسیاری منالّ و نه وه و خزمه کانیانی ده کرد. باو کم له ته ک هه لکشانی ته مه نیشیدا هه ر پارێزگاری به و به هره یه ی خۆیه وه کرد.

له بهرتهوه چارهسهری توندی به کاردههینا که کاریگهری لاههکی^(۲)، وهک دردۆنگی و پهژاری لهسهر جیدههیشت. ههروهکی باوکه ئهویش ههستی ئهوه عهزایی دهدا که هاوگونجاوی خهونه گهورهکان نییه. دهستی قورستین عهزایی دایکه ئهوهبووی که ههستی دهکرد ورده ورده پتوهندی بهئیمه مندالهکانییهوه دهپچرئ. ئیدی له نائومیدی خۆیدا دهکوته گرنگیدان بهخوشکه نهرم و گوئی رایهلهکهه. براکهه دوای ههولتیکی خۆکوشتن بۆ ئۆپسالا نیردر و ههرجی منیشه قول و قولتر بهنیوژیانه تایهتییهکهی خۆمدا رۆ دهچوم. هیچ دور نییه زۆرم بهرهشایی دیمهکهوه ناییت. ئاخه کهس ئهوه رۆله دابهشکراوه یاخود ئهوه رووداوه ناماقوللهی نهخسته ژیر پرسیارهوه: ئیدی ئهوه ئهوه واقعییهتهیه که ههیه، ئهوه ژیانه. چ ئالتهرناتیفیکی دی نهبوو یاخو بهجیددی بیر له هیچ ئالتهرناتیفیکی دی نهکرایهوه. باوکه ههندی جار لهبارهی ئهوهوه دهدا که پیتی باشتربو قهشهیهک بایه له گوند، چونکه دهستی ئهركیکی لهو جۆره باشت لهگهلهیدا گونجاو و زیاتر قایلی کردبا. دایکه له دهفتهری نهپینی یاداشتهکانیدا نووسیبوو، دهبهوی له ژبانی بام بیته درۆ و بچیت له ئیتالیا نیشته جی بیت.

ئيوارهیهکیان روخسهتم پیدرا لهتهک دایکهدا بۆ سهردانی هاورییهکی میهرهبان بچین که بهرپهوهری چاپخانهیهکی سهر بهکلئسا و ناوی (مامه پیر)^(۳) بوو. ژنی هینابوو، پاشان جیاببۆوه و له بالهخانهیهکی گهوره و تاریکدا له (فاساستادین)^(۴) دهژیا. ئهوهی بووه مایهی سهرسورمانم ئهوه بوو، (مامه تۆشتین)^(۵) یش لهوی بوو. مامه تۆشتین هاویتی مندالیی دایک و بام بوو، وی قهشه، ژنی هیناو و منالی زۆری ههبوون.

ههنوکه راسپیردرام گرامافۆنه گهورهکهی مامه پیر بخرهه ئیش که له ژووری ناخواردن دانرابوو، نهغمهی موسیقاکه دهنگدانهوهیهکی بههیزی ههبوو، موسیقاکهش بهزۆری ئۆپیرا بوو: (مۆزارت و فیردی)^(۶). مامه پیر چوو بۆ ژوورهکهی و دیار نهما. دایکه و مامه تۆشتین له هۆلهکه له بهر ئاگردانهکهدا مانهوه. دهمتوانی له درزی دهرگای نیوان ژوورهکانهوه بیانینم، ههیهکه و لهسهر کورسییهک دانیشتبوو، تیشکی ئاگرهکه لایهک له روخساریانی رووناک کردبۆوه، مامه تۆشتین دهستی دایکهی گرت.

۲- bieffekt مهبهست له کاریگهری نیگهتیفی بهکارهینانی دهرمانه.

- 3- farrbror Per
- 4- Vasastaden
- 5- Torsten
- 6- Mozart och Verdi

بهدهنگیکی نزم دهوان، من نهمدهتوانی بههۆی دهنگی موسیقاکهوه له قسهکانیان حالی بم. بینیم دایکه دهگری، مامه تۆشتین بهرهو لای دانهوییهوه و هیشتا ههر دهستی دایکهی گرتبوو. دوای چهند سهعاتیک مامه پیر بهترومبیتله رهشه گهورهکهی که کورسییهکانی چهرم بوون و دیوی ناوهوهی بهتهختهی رهش، روپۆش کرابوو، بۆ مالهوهی گهیاندینهوه. هاوینانیش وهک زستان ئیمه سهعات پینج فراوینمان دهکرد. ئهوسا که کاتژمیری هۆلهکه زهنگی لیدهدا، ئیدی ئیمه دهستوپل شۆراو و قژشانهکراو، ههیهکه و لای کورسی خۆیهوه رادهوهستانین، دۆعای سهر میزمان دهخویند و دادهنیشترین: باوک و دایکه بهرامبهر یهکتری لای لا کورتهکهی میزهکهوه، من و خوشکهکهه له پال یهکدا لای لا درێزهکهی میزهکهوه، براکهه و خاتو (ئاگدا) ش لای لاکهی تربیهوه. خاتو ئاگدا ژنیکی میهرهبان و بالابهرز، بهجۆریک لهجۆرهکان حوخلوی بوو، مامۆستای سهرهتایی بوو. هاوینانیک زۆر مامۆستایهکی تایبهتی بهحهوسهلهی ئیمه بووه و ببوو هاورییهکی جیمتمانهی دایکیشم. ئاوێزه شووشهیییهکانی چلچراکه رووناکییهکی لیتلی زهردی بهسهر میزهکهدا پهخش دهکرد. لای دهرگای ژووری خزمهتهوه، بۆفیهیهکی قورس دانرابوو که پر له کهرهستهی قورقوشمی بوو، بهرامبهری پپانۆیهک ههبوو بهوانهی ژهنینه نهفرهتییهکهیهوه که کرابۆوه. له عهردهکهدا فهرشیکی خۆرهلاتیی راخرابوو. پهردهی قورس بهپهنجهرهکانهوه، تابلوگهلی تاریکی (ئارپۆریلیۆس) بهدیوارهکانهوه.

ژهمی خواردنهکه بهماسی ئارینگهی سوپیرکراو و پهتاته یاخو بهماسی ئارینگهی سوپیرکراوی زهریای بهلتیک و پهتاته یاخود بهگۆشتی بهراز و پهتاته دهست پیدهکرا. باوکه پیکتیکن سنابس و بیریهکی لهگهله ئهوه ژهمهده خواردهوه. دایکه له زهنگیکی کارهباپی ژیر میزهکهی دهدا و ئیدی کارهکهرهکه بهجلکی رهشهوه وهدیاردهکهوت. دهر و کهوچک و چهقۆ و چهنگالهکانی کۆدهکردنهوه، ئهوسا خواردنی گهرمی دادهنا که له باشتترین حالهتدا کفتهنیرگزی^(*) و له خهراپترین حالهتیشدا ماکهرونه بوو. یاپراخی کهلهرم یان کۆرقی بهراز خۆش بوون، ماسی قیزهوهن بوو، بهلام دهبوو بونیادهم ئاگاداریت نارهبایی نهنویتی. ئاخه دهبوو ههموو شتیکی بخوریت. دهبوو ئیمه ههموو شتیکی بخۆین.

ئهوسا که ژهمی سهرهکی دادهنرا، باوکه ئهوهوای پیکه سنابسهکهی ههلهدهدا، نیوچهوانی ههندیکی سوورهلهدهگهرا. ههمووان له بیدهنگیدا دهکوتنه خواردن. مندال

(*) (کفتهنیرگزی) م بهرامبهر شۆت بوللەر köttbuller داناوه که جۆره خواردنیکه له زۆر رووهوه له کفته نیرگزی دهچیت. و.ک

لهسه مېز فزه لېوه نه ده هات. گهر پرسپاريان ليکرا با ټو جا ده بو و هلام بده نه وه. هه نو که ئیدی پرسپاره زوره مليکه ده کرا: ټه مړو له قوتابخانه چوڼ بو ویت؟ وهلامه زوره مليکه شی به دوا دادا ده هات: باش بووم. چ تا قېکر دونه وه به کت کرد؟ نا. چ پرسپاريکت بو هاته وه؟ توانیت وهلام بده یته وه؟ به لئ، به لئ بېگومان توانیم. ته له فونم بو ماموستا که ت کرد. له ماتماتیکدا ده رچو ویت. وام مه زنده ده کرد.

باوکم زه رده خه نه یه کی گالته جار بیانه ی ده هاتی. دایکم ده رمانه که ی ده خوارد. دایکم به و دوا بییه نه شته رگه ریبه کی قورسی بو کرا و ده بو به رده وام ده رمان به کار بیئی. باوکم ناوری بو لای براکم دایه وه و گوتی: ټاده ی لاسایی (نیلسون)^(۷) ی گه مژه بکه ره وه. براکه یشم که به هره ی لاسایی کردنه وه ی هه بو، ده سبه جئ شه ویلاگی هینایه خواره وه، چاوی قیچ کرد و گوشاری خسته سهر که پوری و ټو جا به منگه منگ که و ته قسان. باوکم پیکه نی. دایکم خوڼه ویستانه زه رده خه نه ی هاتی. باوکم له نا کا ویکرا گوتی: ده بی ته قه له (پیر تالبین هانسون)^(۸) بکرت. ټای گهر کرا با ته قه له هه موو ټو ټاواوه گېره سو سیالیستانه کرا با. دایکم به نه غمه یه کی به هه ژمونانه گوتی: شتی وا مه لئ. باوکم وهلامی دایه وه: شتی چ نه لیم؟ ټه دی بو م نییه بلیم که ټیمه له لایه ن پیریک چه ته و خه لکانی لات و له ویره وه حوکوم ده کرتین؟ باوکم که میک سهری با دا. دایکم بو ټه وه ی با به ته که بگوریت گوتی: ده بی بو کو بو نه وه ی ټه نجوومه نی کلئسا واده دانین. باوکم که هه نو که نیوچه وانی سووره له گه رابو، وهلامی دایه وه: چند جار یک ټه م قسه یه ت گوتوه. دایکم روانینی داگرت و دهستی بو خوار دنه که برد. ناوری بو خوشکه کم دایه وه و به میهره بانی پتی گوت: هیشتا (لیلان)^(۹) هه نه خو شه؟ (مارگه ریتا)^(۱۰) ش به ده نگیک کی نرم وهلامی دایه وه: سبه ینئ بو قوتابخانه دیته وه. ټاخو ده توانی رژی یه کشه مه فراوینمان له ته کدا بکات؟ بیتدهنگی بال به سهر میزه که دا ده کیشی، ټیمه ده جووین و دهنگی به رکه وتنی چه نگال و چه قو به ده فره کاند، دیت. روناکییه کی زه رد، په یکه ره زیویه کان له بو فیسه که دا ده بریسکینه وه، کاترمیتری هو له که ده چرکینئ. باوکم ده لئ: سهره رای راسپارده ی کلئسا، که چی (بیرونیوس)^(۱۱) دامه زرتراوه. شته کان هه ر وا بوون و هه رواش به رده وام ده بن.

7- Nilsson

9- Lilian

10- Margareta

11- Beronius

Per Albin Hansson - 8 سهره ک وه زیرانی ټه وکاتی سوید.

هیچ له بار دانه بو یی. گیلئیتی. دایکم سهر با ده دات. ده بر پینکی سووکا یه تی ټامیز له روخساریدا وه دیار ده که ویت. ټه دی راسته نارپور ټیلیوس^(۱۲) له هه ینی درپژدا وه عز ده دات. باوکم پیده که نی و ده لئ: چما که ټه ده دوی که س ده زانی چ ده بیژی. رهنگه ټاواش هه ر باش بیت.

دوا ی تا قیکر دونه وه گشتیبه کانمان (نانا لیندبیری) سه فهری بو فهره نسا کرد تا زوبانه فهره نسویه که ی ده مه زه رد بکاته وه. چند سالیک دواتر له وی شو ی کرد و دوو مندالی خستنه وه و پاشان دوو چاری ئیفلیجی مندالان بوون. میرده که ی له دووهمین رژی هه لایسانی جه نگدا کوژرا. ټیمه هه موو پیوه ندیبه کمان له گه ل یه کدیدا پچرابو. من ئیدی بیرم له کچه هاو پو لیک کی ترم ده کرده وه که ناوی (سیسیلیا فون گوتهارد)^(۱۳) بو. سیسیلیا کیژیک کی قژ سوور، زیره ک، دم و ده ست به وه لام و له هه موو ټه که سانه پیگه یشتو تر بو که پتی سه رسام بوون. ټاخو بوچی له نیو هه موو هاو رپیکانیدا منی هه لبرارد، ټه مه یان بو خوی مه ته له. ټاخو من عاشقیک کی ټاومید، سه ما که ریک کی خه راپ و چه نه بازیک بووم که بی وچان باسی خو م ده کرد. بووینه ده ستگیران و ده موده ست دوو لایه نه که وتینه نا پاک ی له یه کدی کردن. سیسیلیا کو تایی به پیوه ندیبه که مان هینا به و هویه ی که پیو ابو من هیچم لیده ر ناچیت، ټه مه ش شتیک بو دایکم و باوک و خو م و خه لکانی ده ورو به ریشم له سهری کوک بووین.

سیسیلیا له ته ک دایکیدا له باله خانه یه کی لاکه وته دا له ټوستیر مالم ده ژیا. باوکی فهرمان به ریک کی گرنگ بیو. رژیکیان زو له سهر ئیشه که یه وه بو ماله وه ده گه رپته وه و ده چیته سهر ته خته نوینه که ی و ئیدی پی چه قینیی ده کا له وه ی بیته خواره وه. ماوه یه ک له نه خو شخانه یه کی ده روو نییدا به سهر ده با، مندالیک له سیسته ریک کی جحیل دروست ده کا و پاشان بو کیلگه یه کی گچکه له (یمتلاند)^(۱۴)، ده گوینزیته وه.

هه رچی دایکی (سیسیلیا) یه، له چه ژمه ت شه رم و ټه و کاره ساته کو م له لایه تیبه، خوی له ژووری کاره که ردا که ده که وته پشتی مویه قه که وه، توند ده کات. به ده گمه ن خوی ده رده خات، زیاتر له بوومه لیله کاند: روخساره توخ ماکیاژکراوه که ی له ژیر بارو که دا، ته وژمیک بو له خه م و عه زاب. وه ک مریشک ده یگاراند و هیند نرم ده دوا که بونیا دم به زه حمه ت له قسه کانی حالی ده بو، ئیدی کوتوپر له چه ژمه تا جو له ی ناچارانه ی به شان

12- Arborelius

13- Cecilia von Gotthard

14- Jämtland

و سهري دهکرد. له نيتو جوانييه جاحيتلانه کهي سيسيلىادا سيبه رگه ليک له رهوتاري دايمي پرشنگي ددها. نه مه دواتر هاني دام برياري نه وه بدهم که دهبي رۆلي (مومين) (۱۵) و (خانم) له (سؤناتاي تارمايي) (۱۶) سترينديتري دا، له لايه ن هه مان نه کته ره وه ببينري.

هه ر که له پشتيني ئاسنيني قوتابخانه قوتارم بو، ئيدي وهک نه سپيکي سه رکه ش خو م راپسکاند و تا دواي شه ش سال، تا نه و کاته ي کرامه به رپوه به ري شانوي شار له هيلسينگبوري (۱۷)، نه وه ستامه وه. ميژووي نه ده بيانم لاي (مارتين لام) (۱۸) خويئد، وي به نه غمه به کهي گالته جار بيانه که سه رنجي ئاماده بوواني بو لاي خو ي راده کيشا، له به ري (سترينديتري) يه وه ده دوا که عيشقه به دهر له ره خنه که مي بريندار ده کرد. من دواتر و دواي ماوه يه کهي دريژ، نايابي شيکار ييه کانيم بو ده رکه وت. له (گاملستان) (۱۹) چومه ريک خراويکي قوتابيانه وه که ناوي کيلگه ي ميستير - ئولوف (۲۰) بو، نه وه بو وه هو ي نه وه ي بکه ومه سه ريهرشتيکردني چالاكيه کهي فراوان و زيندووي دراما. به وه ش شانوي قوتابيان سه ري هه لدا. پاشان هه ر زو له قوتابخانه ي بالا که وتمه خويئدني دراما و له وي (مارييا) (۲۱) م ناسي. نه و رۆلي دا يکه که ي له (سه قاقوش) (۲۲) دا ده بيني و له نيتوه نده کاني قوتابياندا خودان که سايه تيبه کهي به نيتويانگ بو. مارييا جه سته ي به خو و شاني لار، سينگي به رز و ران و سمتي توکمه. روخساري تهخت و که پوي دريژ و جوان خو لقاو، نيتوچه واني پان و چاوانيشي شينيکي تاريک و پر له دهر پرين. ده مي باريک و نه ملاولا که ي که ميک به ره و خوار بوونه وه. پرچي ته نک و به سوور رهنگر او. وي خودان به هره يه کهي فراواني زمانه واني و کو مه له شيعريکي چاپ کردبوون که ببوه جيگه ستايشي (نارتور ليوندکفيست) (۲۳). نيواران له سه ر کورسي سووچيکي کافيتر ياي يانه ي قوتابيان داده نيشت، کو نيکي ده خواره وه و له سه ري هک جگه ره يه کهي نه مه ريکايي ده کيشا

- 15- Mumien
- 16- Spöksonaten
- 17- Helsingborgs Stadsteater
- 18- Martin Lamm
- 19- Gamla stan
- 20- Mäster-Olofsg_rden
- 21- Maeia
- 22- Pelikanen

۲۳- Artur Lundkvist (1906-1991) شاعير و نووسه ر و ره خنه گري به نيتويانگي سوئدي. له سالي ۱۹۶۸ دا بووه ته نه ندامي نه کاديمي ياي سوئدي.

که ناوي گولدفلاک (۲۴) و له قوتويه کهي کانزايي زه ري توخ نراو و مو رتيکي سووري به رهنگي خو ين لي درابوو.

مارييا بو زور نه زموون بانگيشتي کردم، وي بو ته مه به لبي نه قلبيم، بو يي باکيي روحيي و بو شپه رزه بييه ويژدانيه کانم بو وه کلپه. جگه له وه، برسيتييه سيکسواليه کانمي تيکردن، نه و ده رگاي زيندانه کهي کرده وه و ديوانه به کهي نازا کرد.

ژوورتيکي ته سک و تروسکي تاقه نه فه ريمان له (سوئير) (۲۵) به کري گرت. له و ژووره دا تاقيني کتيب، دوو کورسي، ميژيکي نووسين، له مپايه کهي خويئدنه وه و دوو دوشه ک و سه رين و چه رچه ف هه بوون. خواردمان له دو لاييکدا ئاماده ده کرد و ده ستشوره که شمان بو قاپشتن و خوشتن به کار ده هينا. هه ر يه که مان له سه ر دوشه کهي خو ي داده نيشت و خه ريکي کاري خو ي ده بو. مارييا جگه ره ي به جگه ره داده گيرساند. بو نه وه ي خو م رزگار که م منيش دژه جگه ره يه کم دا گيرساند. ئيدي تا راده يه ک به خيترايي بو خو م بوومه جگه ره کيشيکي حيسابيي. باوک و دا يکم زو و به زو و بو يان ده رکه وت که من شه وان له دهر وه به سه رده به م. له و باره يه وه ليپيچانه وه يان ده ستپيکرد و راستييان بو ده رکه وت و ئيدي خرامه به ر ريژنه ي پرسيار. قسه يه ک له من و قسه يه ک له بايم. من ناگادارم کرده وه ده ستم ليتنه کاته وه. که چي ليتي دام و منيش ليم دا يه وه. پای ترازا و که وته سه ر نه رزه که. دا يکم گا ده گريا و گا ده پارايه وه که هو ش وه به ري خو مان بينينه وه. من پالتيک به دا يکه مه وه نا، نه و به دهنگي به رز زريکاندي. هه مان نيواره نامه يه کم بو نووسين و پيم گووتن ئيدي نيمه هه رگيز يه کتر نابيينه وه. که مالي قه شه م جيته يشت هه ستي بارسو وکييه ک دا يگر تم. سالانيکي زور بو ي نه گه رامه وه.

براکه م هه و لي دابوو خو ي بکوژي، خوشکه که م له به ر ريژي خيزانه که مان ويستبووي مندال له باره ري ت و منيش له ماله وه هه لها تيوم. باب و دا يکم له قه يرانيکي پرستليپر دا ده ژيان که نه سه ره تاي ديار بو نه کو تايي. ئاخه نه وان ته رکي خو يان به جي هينا بوو، نه وان کو ششي خو يان کردبوو، له خودي پارابوونه وه و داواي به زه بييان لي کردبوو. نورم و به ها و ترا ديشو نه کانيان به هانا يانه وه نه هاتبوون، هيچ شتيک يارمه تي نه دابوون. دراما که مان له سه ر ته خته ي شانو زور رو وناکه کهي مالي قه شه دا و له به رچاوي هه مو واندا نه مائش کرابوو. ترس نه و شته ي وه دي هينا بوو که ليتي ده ترسان.

24- Goldflake
25- Söder

چەند ئەركىكى پرۆفېشېئۆنالېم پى سېپىردا: (برېتا فون هورن) (۲۶) و ستۆدېو دراماتيكييه كەى داوايان لى كردم وەك ئەكتەر كارېكەم. باخە گەلييه كان رايانسپاردم نمايشى شانۆبى مندالان سازېدەم، منيش شانۆبەكى گچكەم لەخانەى ھاوالاتيان خستەگەر. زياتر كارى شانۆبىمان بۆ مندالان دەكرد، بەلام ھەوليشم دا (سۆناتاي تارمايى) سترېندېبىرى نومايش بكمە. ئەكتەرەكانم پرۆفېشېئۆنال بون و بۆ ھەر ئىوارەبەك دە كرۆنيان وەر دەگرت. دواى ھوت نمايش ئەم سەرچلييه كۆتايى ھات.

ئەكتەرېكى گەرۆك دۆزېمىيەو و بانگيشتى كردم كە شانۆنامەى (باوك) (۲۷) سترېندېبىرى دەرېبېتم و ئەو بۆ خویشى رۆلى سەرەكى لە شانۆنامەكەدا ببىنى. من دەبوو وەك سېنۆگراف و بەرپرسيارى پووناكى دواى ئەو ئەكتەرە گەرۆكە بكمەوم. تامانجى من ئەو بوو تاقىكردەو ھەيكى دواخراوى مېژووى ئەدەبىيات بەدەم، بەلام ئىغواكە گەلىك گەرە بوو: كۆتايىم بەخویندەنەكەم ھېنا و لەتەك (مارىيا) دا پىئوھندىيەكەم پچرى و لەگەل (يۆناتان ئىسبېورنسون) (۲۸) دا رېگەم گرتەبەر و رۆبىشتم. يەكەمىن نمايشمان لە شارېكى گچكەى باشوورى سوئد ئەنجام دا. رۆژنامەكانى ئەو شارە خەراپ لەسەرمان دابەزىن و ئىدى بۆ رۆژى دوايى ھارېكارىيەكەمان ھەلوشايەو. ھەربەكەمان ھەولى دا خۆى بگەيەنیتەو مالهەو. من بۆ خۆم ھىلكەيەكى گەلىك كولاو و نىو لەواشە و شەش كرۆنم پىبوو.

گەرانەو ھەكەشم لەو نائومىدانە تر بوو. مارىيا سەرەكەوتنى خۆى نەدەشاردەو: ناخەر بەر لە رۆبىشتم ئاگادارى كردبوومەو. وى عاشقە نوپىيەكەشى نەدەشاردەو. چەند شەوېك ھەرسىكمان لەو ژوورە تەسكوتروسكەدا رۆژمان كردەو. ئىدى دواى ماوھىەك من بەچاوتىكى شىن و مۆر و پەنجەيەكى لەجىچووو، دەركرامە دەرەو. مارىيا ئىدى لەو پىكەو ژیانە سەرپىيەمان شەكەت و نەيارەكەشم لە من بەھىزتر بوو.

لە ھەمان ماوھەدا من وەك يارىدەدەرىكى دەرھىنەرى بى مۆچە لە ئۆپىرا (۲۹) دامەزرام. كىرېتىكى مېھربان لە تىپى بالىيە بۆ ماوھى چەند ھەفتەيەك خواردنى دام و شوپنى كردمەو. داىكى چىشتى لىدەنا و جلكى ژىرەوھى بۆ دەشتم، ئازارى گەدەم نەما و

- 26- Brita vom Horn
- 27- Fadren
- 28- Esbjörnsson
- 29- Operan

بەرامبەر شەوى بەسىازدە كرۆن لە ئۆپىراى (ئۆرفىئوس لە دونىاي ژىرەو) (۳۰) دا بوومە مولەقېن. پاشان توانىم ژوورېك لە نرىك (لىل-يانسپلان) (۳۱) بەكرى بگرم و رۆژى ژەمىك خورادنى باش بخۆم. لەناكاوتىكرا دوازدە دەقى شانۆبى و ئۆپىرايەكەم نووسىن. (كلايس ھوولاند) (۳۲) ى بەرپۆبەرى شانۆبى قوتابىيان، ھەر ھەموو دەقەكانى خویندەنەو و برىارى دا ئىش لە (مردنى كاسپىر) (۳۳) دا بگەين: شانۆگەرىيەكە وەرگرتىكى بى شەرمانەى دەقى (فېتسداگ كاسپىر) (۳۴) سترېندېبىرى و (دوايىن گەمە لەبارەى ئىنقارەو) (۳۵) بوو، ئەو شتىك بوو كە ھىچ خەجالەتبارى نەدەكردم.

يەكەمىن نمايش سەرەكەوتنىكى بەرچاوى بەدەست ھېنا و لە رۆژنامەى (سقىنسكا داگ بلادېت) دا لەسەرى نووسرا. ئىوارەى دوايىن نمايش، كارل ئاندېش دېلېنگ (۳۶)، كە تازەكىي ببوو بەرپۆبەرى كۆمپانىاي (سقىنسك فىلم ئىندېوسترى) (*) و (ستىنا بېرمان) (۳۷)، جىنشىنى ھىالمەر و بەرپۆبەرى بەشى سېنارىو لە رىزى پىشەو دانىشتن. رۆژى دوايى بۆ لاي (ستىنا) بانگ كرام و بۆ ماوھى يەك سالى تەواو دامەزرىنارم. ژوورى خۆم، مېزى نووسىن، كورسى، تەلەفۆن و پەنجەرە پوو و سەربانەكانى (كونگسگاتانى سى). مۆچەكەم مانگى پىنج سەد كرۆن بوو.

ھەنووكە ئىدى من ببومە كەسىكى رېزىلېتراو بەدامەزراندنىكى جىگىرەو كە رۆژانە لە وادەى خۆبدا لە پشت مېزى نووسىنەكەيەو دادەنىشت و سىنارىوكانى دەخویندەنەو، دىالۆگى دەنووسى و ھىلى گشتى بۆ رۆژەى فىلمەكان دەكىتسا. ئىمە پىنج "كۆبەلى سىنارىو" (۳۸) بووین كە لەژىر دەستى بەتوانا و داىكانەى (ستىنا بېرمان) دا كارمان دەكرد، جارناجار دەرھىنەرىك لە شوپنى كاركردغاندا وەدىاردەكەوت، بەتايىبەتى

- 30- Orfeus i underjorden
- 31- Lill-Jansplan
- 32- Claes Hoogland
- 33- Kaspers dö

۳۴- Kaspers fettisdag، فېتسداگ، سىشەمەى دواى يەكەمىن يەكشەمەى بەرۆژووبونى مەسېھىيەكانە.

- 35- Det gamla spelet om Envar
- 36- Carl Anders Dymling

(*) پىشەسازى فىلمى سوئدى

- 37- Stina Bergman
- 38- manuskripnegrer

(گیوستاف مولاندیر)، که همیشه له دووره وه که سیتیکی میهره بان بوو. سیناریوی به کم له باره ی تافی قوتابخانه وه خسته بهر دهستی. مولاندیر سیناریوی که ی خوتنده وه و رایسپارد ئیشی تیدا بکریت. کومپانیای سفتینسک فیلم ئیندیوستری سیناریوی که کریه وه و پینج هزار کرۆنم و درگرت که ئه وهش بره پاره به کی زۆر زۆر بوو. (ئالف خیویتری) (۳۹) که که سیتیک بوو من پیتی سه رسام بووم، فیلمه که ی دهرده هیتنا. توانیم به پین چه قینی، ریگه ی خۆم بۆ ناو وینه گرتنی فیلمه که بکه مه وه.

پیشنیارم ئه وه بوو که وه ک جوریک سکریتیکار (۴۰) له فیلمه که دا بم. ئالف خیویتری سوژی نواند و قایل بوو، ئاخر من تا ئه وکات چ ئه زمونی کم له بواری وینه گرتنی فیلمدا نه بوو، چ شتیکیشم له باره ی سروشتی کاری سکریتیکه وه نه ده زانی. هه لبه ت من بۆ ئه وان مایه ی عه زاب بووم و به سه ریانه وه ببوومه بار. زۆر جارن کاره که ی خۆم بیرده چۆوه و خۆم له کاری دهره یانه وه هه لده قورتاند. ئیدی سه رزنه نشت ده کرام، ئه وسا خۆم له ئه مبارتیکی گچکه دا زبندانی ده کرد و له حه ژمه ت تووره یی ده گریام، به لام کۆلم نه دا: ئاخر ئه گه ری فیروون له ئوستادیک، شتیکی بوو بۆ سنوور.

له ته ک (ئیلسی فیشیر) (۴۱) دا بووینه هاوسه ر، ئه و هاویری و ئه کته ری پۆژانی شانۆ گه رۆکه که م بوو. وی سه مازان و کریوگراف (۴۲) و گه لیک به هره وه ره ده ی نواند. که سیتیکی میهره بان و زیره ک و سه رحال بوو. له باله خانه یه که ی دوو ژوویدا له (ئابراهامس بیتری) (۴۳) نیشته جی بووین. هه فته یه که بهر له ژبانی هاوسه ربیمان، من رام کرد به لام گه رامه وه. رۆژیک بهر له شه وی سه ری سالی ۱۹۴۳، کچی کمان بوو.

له میانه ی وینه گرتنی فیلمی (ته نگپیه له چنن) (۴۴) دا پیشنیارم بۆ کرا بیمه به پتیه به ری شانۆی شار له هیتلسینبۆری. باکگراوندی ئه و پیشنیاره ئاوه ایی بوو: هیتلسینبۆری دیرینترین شانۆی ولاتی تیدا بوو. هه نووکه ئه و شانۆیه داده خرا و یارمه تییه ده وه لته ییه کانی، ده چوو سه ر شانۆیه کی تازه کیی پۆنراوی شاری مالیو. ئه و شته ، خه لکه

39- Alf Sjöberg
40- script-boy
41- Else Fisher

۴۲- koreograf که سیتیک که جووله ی هونه ری بۆ کاری سه ما داده ییژیته ت. و.ک

43- Abrahamsberg
44- Hets

نه ته وه بییه لۆکالییه که ی هیتلسینبۆری تووره کردبوو، بریاربان دابوو هه موو هه ولتیکیان بۆ وه گه ر خسته نه وه ی شانۆی شاره که یان بخه نه کار. پتیه ندییان به ژماره یه ک شانۆکاره وه گرتبوو به لام ئه وان دوا ی ئه وه ی له وه زعی شانۆکه و باری داراییه که ی حالی بیوون، به پیر داواکه وه نه چوو بوون. دوا جار له ناچاریدا په نایان بۆ (هیربیرت گریقی نیوس) (۴۵) ی ره خه گری به نپویانگی شانۆیی برد و مشوره تیان پیکردبوو، ئه ویش وه لامی دابوونه وه گه ر ئه وان به دوا ی که سیتیکدا ده گه ر پین که جگه له وه ی شیتی شانۆ بیت، به هره وه ره و خودان به هره ی ئیداریش بی (ئاخر من بۆ ماوه ی سالتیک شانۆیه کی مندالانم له خانه ی هولا تیان سه ره ره شتی کردبوو)، ئه وا ده بی له گه ل بیریماندا بدوین. ئه وانیش دوا ی هه ندیک دوو دلی به قسه یان کردبوو.

بۆ ئه وه ی هه ستیک له دلنیایی به خشم که من خاوه نی نه بووم، یه که مین شه یقه ی ژبانم کری. ئه و جا به ره و هیتلسینبۆری سه فه رم کرد و شانۆکه م بینی. شانۆکه له حال و وه زعیکی کاره ساتباردا بوو. ژوور و هۆله کانی داروخوا و پیس، تیکرا هه فته ی دوو نمایشی تیدا پیتشکه ش ده کران و ئاماره کان وایان پیشان ده دا که له هه ر نمایشیک، بیست و هه شت بلیت ده فرۆشیت.

له گه ل ئه وه شدا من هه ر له یه که مین بینینه وه ئه و شانۆیه م خۆش ویست. ژماره یه ک داواکاریم خسته نه روو: ده بی گروویه که بگۆردی، شانۆکه نۆژن بکریته وه. ژماره ی نمایشه کان زیاد بکرین. سیستمیکی هاوبه شیی پیتاک پیاده بکریته. مایه ی سه رسوپرمانم بوو که داواکاریه کانم قه بوول کران. هه نووکه من بوومه گچکه ترین به پتیه به ری شانۆ له میژووی ولاتدا و ده متوانی ئه کته ره و هاوکاره کانم هه لبژیرم. گرتیه نده که مان بۆ ماوه ی هه شت مانگ بوو، بۆ ئه ودوا ی ساله که ده بوو به باشترین شیوه کاروباره کانی خۆمان به پتیه به ردا.

شانۆکه پرپوو له ئه سپی قاوه یی ره نگی سه گ. ده شی گروویه که ی پتیشوو له به رامه به ریدا به رگریان په یدا کردبیت، گروویه نوئییه که به خوتنیک جحیلانه وه هات، بۆیه به قورسی گه ستراین. بۆری ئاوی پیس که له چیتشخانه ی شانۆکه وه ده هات و به ژووری جلویه رگی پیواندا تیده په ری و میزه هه میسه له ئاوده سه ته کانه وه به نامیتری گه رمکه ری پال دیواره که دا تنۆکه ی ده کرد. هه وا ده هاته ژوووره وه. له کلاو پۆژنه تاریکه به رزه که وه ناله یه کی نزم ده هات وه ک ئه وه ی له پۆحکه لی شه پرانگیزه وه بیت. نامیره کانی گه رمکردنه وه خه راپ ئیشیان

45- Herbert Grevenius

دهکرد. کاتجی ئه زری هۆله که هه لکه ندرا، سه دان مشک بېنران که به ژه هری خه لوز مردبوون. ئه وانه شی هیشتا ده ژبان قه له و، چاوقایم و بېباکانه خو بان وه دیارده خست. هه ر که په لاماری پشیله قه له وه که ی ئه ن دازاری شانوکه یان ده دا، ده سه به جی خو ی ده شارده وه.

نامه وئ خو مبدمه ده ست نو ستالگی به لام ئه و جیگایه بو من به هه شت بوو. له ویدا ته خته به کی شانوی ماقوول هه بوو، هه رچه ند لیک به ره له لوه شاو و پیس بوو، به لام ئه زری ته خته ی شانۆکه زور گونجا وانه به ره و رووناکییه کانی پیشه وه نه وی بووه. په رده ی شانۆکه پینه کراو و شروپه بوو، به لام به سپی، سوور و ئالتوونی بو به کرابوو. ژووره کانی جلوه رگ پریمی تیف، ته سک و تروسک و چوار ده ستشوریان تیدا بوو. دوو ئاوده ست بو هه ژده که س هه بوون. له گه ل ئه وه شدا هه موو ئیواره یه ک بچیت بو شانۆی خو ت، له شوینی تایبه تی خو گوړینی خو ت دانیشیت و له ته ک هاوړپیکانتا خو ت بو نمایشه که ئاماده که یته، ئه وه بایی هه موو نا په حه تیبه کانه.

به رده وام نمایشمان ده کرد و پرۆقه مان ده کرد. له سالی یه که مدا و له ماوه ی هه شت مانگدا نو شانۆنامه مان پیشه که ش کردن، سالی دووم بووه ده شانۆنامه. سی هه فته پرۆقه مان ده کرد و له چواره مین هه فته دا نمایشی یه که مان پیشه که ش ده کرد. هیچ ده قیتکمان له بیست جار زیاتر نمایش نه ده کرد جگه له (دوومین ریثی) (۴۶) سالی نویمان نه بی که سه رکه و تنیکی گه وره ی وه ده ست هیتا و سی و پیتج جار پیشه که شمان کرد. ژبانی پرۆقه مان ببوو به شتی که له شانۆ، له سه عات نو ی به یانییه وه تا یازده ی شه و له شانۆ بووین. که می که ده مان خو ارده وه و به زمان ده کرد، به لام ئاهه نگیگیا مان به توندی به وه زعی خه رای ئابووریمان وه به سترابوو. چوونه ژووره وه مان بو لۆقه نته خو شه که ی گراند لی قه ده غه کرابوو به لام له چیشته خانه یه کی ها که زاییدا به خیره ده هیترا یین که خاوه نه که ی چلفرایه کی تایبه تی به بیره و سنایسه وه بو ئاماده ده کردین و قه رده که شی هیتد سه خاوه تمه ندانه بوو که وه خته بلیم چاوی لیده پو شی. پرۆژی شهمه دوا ی پرۆقه شوکولت مان به خامه ی خه سته ی خو مالیی (پرۆژی قه یران) و کیکه وه له شیرینه مه نی فاهلمان (۴۷) له گوړه پانی (ستور توړیت) (۴۸) ده خو ارد.

خه لکی هیلسینبوری به هاوړپیه تی و میواندوستییه کی له راده به ده ره وه مامله یان

۴۶- Revy نمایشیکی شانۆیییه هاوئا هه نگ به گوژانی و سه ما و وینه به کی هه زه لیسه نی واقع و رووداوه هه نو که ییبه کان ده خاته روو. و.ک

47- Fahlman
48- Stortorget

ده کردین. زورجان له لایه ن که سیکی ده وله مه ندوه بو ژه می درهنگی خو اردنی شه و داوه ت ده کراین. که گروپی شانۆیییه که دوا ی نمایشه که یان ئاماده ده بوون، میوانه کانی تر له خو اردنه که یان ببوونه وه و هه زیان ده کرد ئه و ئه کته ره برسپانه ببین که چو ن به رما وه ی خو اردن و خو اردنه وه ی سه ر میتزه سه رله نو ی سفره له سه ر راخراوه کان ده خو ن. خاوه ن دوکانیکی ده وله مه ندی وشکه هه بوو که دوکانه که ی له پیتی شه قامه که دا بوو، له ویدا ژه می که خو اردن به کرونیک و ژوور و باله خانه له ئاپارتمانیکی دارووخاوی له سه ده ی هه ژده دا پرۆژا ودا، به کری ده ران. لاولاوه کان له میانه ی که وانه ی په نجه ره کان و دیواره کانه وه خو بان کوتابووه ژووره وه، ئاوده ست له سه ر قالد رمه کان و ئاویشمان به هوی مه زه خه یه ک که له حه وشه چه وړپیکراوه که دانرابوو، هه لده گوژا.

به زترین موچه هه شت سه د کرو ن و نزمترین موچه ش سی سه د کرو ن. ئه و په ری توانمان ده خسته کار تا گوژرانی خو مان دا بین که یین، پارهمان قه رز ده کرد و پیتسه کیمان وه رده گرت. که س له خه یالی ئه وه دا نه بوو نا په زایه تی به رامبه ر بارودوخی ئاومیدانه مان بنوین، ئیمه سوپاسگوزاریوین و خو شبه ختی بی ئه ن دازه مان ئه وه بوو که هه موو ئیواره یه ک نمایش ده که یین، هه موو پرۆژیک پرۆقه ده که یین. کو شسه کا مان خه لات ده کرا ن. سالی یه که م شه ست هه زار بینه رمان هه بوون، ئه وه ش به بی چ دوو دلییه ک بو ئیمه سه رکه وتن بوو. نمایشه کا مان و هه نگا وه مانه و ییبه کا مان سه رنجی پرۆژنامه کانی پایته ختیان راکیتشا. ئه و ساله به هار زو و هات و ئیمه ییش سه یران مان بو ئاریلد (۴۹) ریکخست، له وی له گو ی دارستانیکی داره روودا دامه زراین که به سه ر زه ریای میه ره بان و به هارییدا ده ینوړی، خو اردنی ناو جانتا کا مان ده ره یتان و شه رای خه رای سوورمان نو شی. من سه رخو ش بووم و نو تقیکی شیرزانه م دا، به ده رپرینی تاریک ئامازم به وه دا که ئیمه ی خه لکانی شانۆ، له ده سته کراوه کانی خودادا ده ژین و ریک هه لبژیردراوین بو ئه وه ی باری عه زاب و شادی له کو لنتین. یه کیک رۆلی (مارلین دیتریچ) (۵۰) ی بینی و گو تی:

Ween du Geburtstag hast, bin ich bei Dir zu Gast die ganze Nach.⁽⁵¹⁾

که س گوپی بو رانه ده دیرام، ورده ورده هه مووان که وتنه قسه کردن، هه ندیکیان سه مایان کرد. هه ستم کرد خه راپ لیم حالی بوون، دوورکه وتمه وه و رشامه وه.

49- Arild
50- Marlene Dietrich

۵۱- واته: که تو جهژنی له دابکبونت هه بیت، به درژیایی شه و من لای تو ده به میوان.

من به بی خیزان بو هیلسینبۆری هاتم. له به هاردا روون بووه که ههردوو (ئیلسی) و کیژه تازه کیی له دایکبووه که مان تووشی نه خووشی سیل بوون. ئیلسی له نه خووشخانه یه کی تایبه تدا له نزیک (ئالقیستا) (۵۲) خه وینرا. کریتی نهو خهسته خانه یه هینده ی مووچه که م بوو. (لینا) (۵۳) که وته خهسته خانه ی (ساجسکا) (۵۴) ی مندالان. من هیشتا له پیداچونه وهی سیناریو بو کۆمپانیای سقیئسک فیلم ئیندیوستری بهردهوام بووم و بهو تهرزه دهمتوانی خهرجیی خیزانه که دابین کهم.

من بهو دهلاله تهش که بهرپوه بهر و سهروک گرووپ بووم، ههه ته نیا بووم. له راستیدا بهرپوه بهرپکی داراییم هه بوو، وی پیاویکی نایاب بوو که ژماره یهک مه غازه ی که رهسته ی بهرگدرروونی له ستوکه و لیم هه بوون. سالاتیکی له شانوی بویلیشارد (۵۵) کاری کردبوو، که من تیایدا هه ندیک تیکستم خهستبوونه سهه شانۆ. کاتێ داوام لێ کرد له ته کهمدا بو هیلسینبۆری بیت، یه کهسه ره زامه ندی ده رپری. نهو نه کهته رپکی زیره کی ئاماتۆر و ههزی ده کرد رۆلی بچووک بیینی، وی جحیل و کیژانی جحیلی خووش دهویستان و بو خووشی رواله تیکی دزیوی هه بوو که ئینسانیکی میه ره بانێ له خویدا هه شاردا بوو. سهیری ده کرد بزانیته ئاخۆ پاره له قاسه که دا ماوه، گهه بیزانییا پاره نه ماوه نهوا که لویه لی دوکانه کانی به بارمته ده دا. نهو منی به که سهیکی دیوانه داوه نا به لام زه رده خه نه ی ده هاتی و ده یگوت نهوه تویت که پریار ده دهیت. منیش ههه وام ده کرد، به زۆریش دل رهق و سهه رکیشانه. ههه بویه تا راده یهک ههستم به ته نیایی ده کرد.

(ئیلسی فیشیر) که ده بوو بیته سهه مازان و کریوگرافی شانۆکه، پیتشینیاری هاورپیه کی خوژی کرد، هی نهو کاته ی لای (ماری ویگمان) (۵۶) بووه، که له بری نه م کار بکات. نهو که سهه ش ژنیک بوو ناوی (ئیللین لیوندسترۆم) (۵۷) و تازه کیی شوی به فوتوگرافیرپکی نهوکات تا راده یهک نه ناسراو، که ناوی (چیسستیر سترۆمهولم) (۵۸)، کردبوو. ئیللین سههه ری بو هیلسینبۆری کرد و میرده که شی بو نه فه ریفقا. ئیللین کیژپکی گه لپک جوان بوو به پرشگی ئیرو تیکبانه وه، به هه ره وهه و ده گمه ن و زۆر هه ستیار بوو.

52- Alvesta

53- Lena

54- Sachska

55- Boulevardteatern

56- Mary Wigman

57- Ellen Lundström - خاتو ئیللین هیشتا له ژباندا ماوه.

58- Christer Strömholm

به هاتنی ئیللین که شیکی پرومیسیکیوتیتی (۵۹) میه ره بان بالی به سهه ر گرووپه که دا کیشتا. بو ماوه یه کی که م کیچ که وته که و لی هه مووانه وه و پاشان نه وه بووه دیمه نگه لی دل له یه کدی پیسبوون. راسته شانۆ ببوووه مالی ئیمه، به لام به گشتی ئیمه تاراده یهک شپه رزه بووین و برسیی هاورپیه تی بووین.

به بی نه وه ی بیر له مه سه له که به که یه وه، پیتوه ندیی من و ئیللین دهستی پیکرد و ئاکامیکی خیرای به دوو گیانبوونی ئیللین لیکه وته وه. له کاتی جیژنی له دایکبووندا، ئیلسی له خهسته خانه مه ره خه سیی پیدرا. له ستوکه و لیم لای دایکی یه که تریمان بیینی. نه وه ی که روویدا بوو بۆیم گپراهه وه و پیمگوت ده مه وی لینی جیا بیه مه وه و گه ره که له گه ل ئیللین دا بژیم. بیرمه چۆن روخساری ئیلسی له تازاردا وشک هه لگه را. لای میزی ناخواردنه وه له مو به قه که به گۆنای سووری نه خووشیی و ده مه مندالانه توند داخراوه که یه وه دانیشته. زۆر به ئارامی گوتی: هه نه و که ئیدی تو ده بیت نه فه قه م بکیشیت، هه ی به ده به خت پیت هه لده سوورپیت؟ منیش به تالیی پیمگوت: گهه توانییتت مانگی هه شته سهه د کرۆن بده مه خهسته خانه نه فره تییبه تایبه تییبه کهت، هه لبه ته ده شتوانم نه فه قه کهت بکیشم. خه مت نه بی.

من نهو که سهه ناسمه وه که چل سال له مه وه بهر ههه بووم. بیزاراییم هیند قوول و میکانیزی خه فه بوونم هیند کاربگهه ئیشی ده کرد که من نه لعان به زه حمه ته ده توانم وینه کان بشۆمه وه. له م حاله ته دا وینه کان به هایه کی ناچیزه یان هه یه. ئاخه نه و وینه ته نهها ده مامکراویک پیشان ده ده ن که بهه رگری له خوژی ده کرد. گهه پیموایا یه په لامارم دراوه، نهوا وهک سهه گپکی ترساو گازم ده گرت. متمانه م به که سه نه بوو، که سهم خووش نه ده ویست، بییری که سهم نه ده کرد. سیکسوالیتیتییبه ک داگیر و نه فسوونی کردبووم که ناچاری خیا نه تی بهردهوام و رهوتاری زۆره ملیتی ده کردم، هه میشه به ده سه شه هوه، ترس، په ژاره و بی ویزدانییبه وه له عه زابدا بووم.

بهو جوژه من ته نهها و تووره که وتبوومه وه. ئیشکردن له شانۆدا شتییک لهو گرژییبه ی ده مژی که ته نهها چهنه ساته وه ختییک له سهه رخووشی و ئۆرگازمدا ده ره وییه وه. من ده مزانی خودان گوپی قه ناعه ت پیکردنم و ده توانم خه لکی و لای بکه م نهو شته بکه ن که من ده مه وی. ده مزانی من جوژه گوپیکی سهه رنجراکیشانی خه لکییم بو لای خو م هه یه و ده توانم

59- Promiskuitet - پیتوه ندی گه لی سیکسویلی هه وسار پچراو.

به ویستی خۆم به کاری بێنم. ههروهها وه ناگابووم له وهی به هرهی ئه وهه به ترستیتم و بێ ویزدانیی به رهههه بێنمه وه، له به ره ئه وهی هه ره له مندالیمه وه شتی زۆرم له به ره ی میکانیزمی ترس و بێ ویزدانییه وه ده زانی. به کورتی من ده سه لات تداریک بووم که خۆی فیری ئه وه نه کردبوو چیتر له ده سه لات وه به گریت.

به شیوه یه کی ته مومژاوی هه ستمان به جه نگیکی جیهانی له ده ور وه ره ماندا ده کرد. ئه وسا که فرۆکه ئه مریکاییه کان به سه ره ته نگه (٦٠) که دا ده فرین، گرمه و هاره که یان ده نگه ئه کته ره کانی ده شار ده وه. ئیمه سه ره پێنانه هه موو ئه و مانشیته ره شانمان ده خۆتندنه وه و دواتر خۆمان بۆ خۆتندنه وهی هه واله شانۆیییه کان ته رخان ده کرد. شه پۆلی ئاواره کان به سه ره ته نگه که دا گرنگی پێدانیکی خه یال په رتانه ی خولقاندبوو.

هه ندی جار بیره که مه وه که ناخۆ ده بێ نمایشه شانۆیییه کانمان چۆناوچۆنی خۆیان نواندیی. من بۆ ئه وه ته نی چه ند وینه یه کی که م و هه ندی پارچه رۆژنامه ی زه رده له لگه راوم له به ره ده ستدا هه ن. هه له به ت ماوه ی پرۆفه کردنه کانمان کورت بوون، خۆ ئاماده کردنه کان سفر بوون. ئه وه ی ئیمه پێشکه شمان ده کرد ماده یه کی خیرا به کاربאו بوو. پیموایه ئه وه شتیکی باش و سوودمه ند بوو. ناخر ده بێ گه نجان به رده وام خۆیان له به رده م ئه زموون و ئه رکی نویدا بینه نه وه. ده بێ که ره سه ته کان ئه زموون به کرین و باش پراکتیزه به کرین. ته کنیک ته نی له میانه ی پێوه ندیی به رده وام و توندوتۆل به بینه ره وه، به ره و پێش ده بریت. من سالی یه که م پێنج شانۆنامه م ده ره پێنان، گه رچی ئاکامه کان در دۆنگی ئامیز بوون، به لام پیموایه ئه زموونی به که لک بوون. هه له به ت نه من و نه هیچکام له هاوڕێکانم خاوه ن په ی پێبردنیکی پتویست و پسپۆرییه کی قوولی ئه وتۆ نه بووین بتوانین رۆبچینه نیو نه یینی و ئالۆزییه کانی درامای (ماکییس) هه وه.

شه وێکیان له شانۆوه به ره و ماله وه ده رۆیشتمه وه. له ناکاویکرا په یم به وه برد چۆناوچۆنی ده توانم رێگه چاره ی جادووگه ره کان به کم کاتیی له به شی کۆتایی دراماکه دا وه دیار ده که ون. ماکییس و لیدی (٦١) ییه که ی، له سه ره ته خته نوینه که یان، ژنه که ی له خه وێکی قوولدا و ماکییس له نیوان خه و و بیداریدا یه. سبیه ری تا لیهاتوو له سه ره دیواره که ده جوولین. جادووگه ره کان له نیو ئه رزه که وه، لای خوار ته خته نوینه که وه دینه ده ری، ده چیپین و ده پرمین، خۆیان به یه که وه چه سپاندوو. باسکیان وه ک گژوگیای ناو ئاویکی به خور

٦٠- Sundet راره وێکی ته نگه به ره له زه ریا یاخۆ زه ریاچه دا. ته نگه.

ده جوولیت. له ویدیو شانۆکه وه که سیک به توندی په نجه به کلیلی پیاوێه کی کۆک نه کراوا ده نیته. ماکییس له سه ره ته خته نوینه که ده که ویتته سه ره ئه ژنۆ، نیوه رووت، روو وه رده گپیری، جادووگه ره کان نابینی.

له و شه قامه بیده نگه دا راره ستام، چه ند ده قیقه یه ک بێ جوول ه راره ستام و بیده نگ له گه ل خۆمدا ده مگوته وه: نه فره تم لی بیت، من به هره وه رم، خۆ من بلیمه تم. ئه وه هه لایسانیک بوو که خسته مییه سه ره سووری و گه رمی دا هینام. له هه موو به ده ختییه کاندا، با وه ره خۆبوونیکی تۆکم هه یه، وه ک کۆله گه یه کی پۆلایین له نیو دارو په ر دووی رۆحیکی له رزۆکدا راست بوته وه.

من تا راده یه کی زۆر هه ول م داوه لاسایی مامۆستا کانم، (ئالف خیویری) و (ئولوف مولاندیر) به که مه وه و تا ئه و راده یه کی ده کری زبیا ن لی به کم و به کاره که ی خۆمیانه وه بنوو سینم. خۆتندی تیوری من بۆ شانۆ یان نه بوو یاخۆ زۆر که م بوو. گه رچی من شتیکم له به ره ی (ستانسلافسکی) که ئه و کات له نیو ئه کته رانی جحیلدا ببوو مۆد، خۆتندبووه، به لام تیی نه گه یشتبووم و نه یشم ده ویست تیی به گه م. هه ره ها چ ده رفه تیکی واشم بۆ نه خولقا له ده ره وه ی ولات ته ماشای شانۆ به کم، به مانای راسته قینه ی وشه من که سیک بووم خودان به هره یه کی خۆرسک و خۆم شتم فیری خۆم کردبوو.

گه ره که سیک به خه یالیدا بێ و له من و هاوڕێکانم له به ره ی چالاکی به رده و ئامانه وه پرسیارمان لی بکات، ئه و چ وه لامیکمان پێ نییه بیده بینه وه. ئیمه شانۆ ده که یین له به ره وه ی شانۆ ده که یین. ده بی یه کییک له سه ره شانۆیه ک روو له خه لکانیکی له تاریکیدا دانیشتوو راره ستی. به ختمان هه یه که ئه وه ئیمه یین له رووناکییه که دا راره ستاوین. هه موو شته کان نایاب بوون گه رچی وه ک به ره نجام زیاتر گومانایی بوون. من ده مخواست (پروسیپیرۆ) (٦٢) یه ک بم، که چی زیاتر وه ک کالیبان (٦٣) یک ده مپۆراند.

دوای دوو سال له به رخۆدانیکی سه خته، بۆ یۆتۆبوری بانگیشت کرام، په رۆش و به متمان به خۆبوونیکی پته وه وه سه فه رم بۆی کرد.

بازنەى رووناكییەكاندا وەدیاردەكەوتن. تەواویك بىن جوولە راوہستام و گویم رادیرا:
شانۆبەكى گەورە بەھەموو جوۆرە پیداوایستییەكەو، ئەكتەرگەلى گەورە و لەخۆ رابینیى
گەورە. ناتوانم بلێم ترس داىگرتم، بەلكوو دەتوانم بلێم لەرزم لێھات.

لەناكاوێكرا ھەستم كرد بەتەنیا نیم. مەخلوقێكى گچكە یاخۆ دەشى تارمايیەك
لەپالەمدا راوہستابوو: ئەویش (مارییا شیلدكنیشت)^(٦) ی پیرێژنى شانۆبو، وەك
(میومینی توتی)^(٧) خۆى گۆرپو و روخسارى لە ژێر دەمامكێكى ترسناكدا شارەبۆو.
میھەبانانە، بەلام بەتەرزىكى تۆقیتەر زەردەخەنەبەكى ھاتى و بەچرپە گوتى: وابزانم ئیو
جەنابى (بیرمان)ن. خۆم پیناساند و نابەلەدانە بۆى نووشتامەو. چەند ساتێك بیدەنگ
راوہستاین. تارمايیە گچكەكە لێى پرسیم: باشە، رات بەرامبەر ئەمە چییە؟ دەنگى
جیددى و فەرماندەرانە بوو. منیش رێك و رەوان وەلامیمدایەو: بۆ من ئەمە بەكێكە لە
گەورەترین ئەو كارانەى لە درامای جیھانیدا نووسراون. میومین بەرقیكى ساردەو
تەماشای كردم و گوتى: ئیھ! ئەم گوو، ستریندبیری حازرە دەست نامادەى كرد تا ئیمە
شتیكمان ھەبى لە شانۆ ئینتیم^(*) ھەكەیدا نمایشى كەین. واى گوت و میھەبانانە سەرى بۆ
لەقاندەم و جیبى ھیشتم. دەقیقەبەك دواتر سەرکەوتە سەر شانۆ. لە ژوورى جلوبەرگەو
ھاتە دەرى و خۆى لەتیشكى بەتینی رووناكییەكە لادەدا. جلەكە شوڤەكەى با دەدا وەك
ئەوێ تووتى بى و پەرەكانى خۆى گیڤ كاتەو. وى لەم رۆلەیدا مایەو كە رقى لێى
دەبۆو و لەژێر دەستى دەرھینەرێكیشدا كارى دەكرد كە رقى لێى بوو.

بەكەمین ئەزمونى سەخاوەتمەندانەم (كالیگولا)ى (كامۆ)^(٨) بوو. (ئاندیش ئێك)ى
ھاوړى و ھاوتەمەنى رۆژە جەنجالەكانى سالانى ستۆكھۆلم، بۆ بەكەمین جار دەھاتە سەر
شانۆ و رۆلى سەرەكى تێدا دەبینى.

بەدەورى ویدا ھەموو گرووپەكە لە ئەكتەرانى ناودار و ناسراو راوہستابوون و
بەدەگومانی و نارەسەنییەو دىقەتى ئیمەى تازە دەستپێكردووانیان دەدا. ئاخەر ھەموو
توانا شانۆییە تەكنیکى و ماتریالییەكان خرابووە بەر دەستى منەو.

6- Maria Schildknecht

7- Mumiens papegojk

(*) Intima Teatern ئەو شانۆبەكە ستریندبیری لە سالى ۱۹۰۶ دا رۆینا و تا سالى ۱۹۱۰

دريزەى كيشا. لەو شانۆبەدا زوربەى زۆرى كارەكانى ستریندبیری خانە سەر شانۆ. و.ك

8- Caligula av Camus

(توشتین ھامەرین)^(١) تەمەنى شەست و دوو سال و لە سالى ۱۹۳۴ ھو و ھەر
لەكاتى دامەزراندنى (شانۆى شارى یۆتۆبۆرى)یەو، بەرپۆبەرى ئەو شانۆبە بوو. بەرلەو
بەرپۆبەرى (شانۆى لورینسبیری)^(٢) بوو. وپراى ئەو، ئەكتەرىكى بەنیویانگیش بوو.
(توشتین) خودان پینگەبەكى بالا بوو، گرووپەكەى بەباشترین گرووپ لە ولاتدا دادەنرا.
(كنیوت ستروم)^(٣)، بەكەمین دەرھینەرى شانۆ، وى شوڤرگێرێكى دیرین و لاى
(رینھاردت)^(٤) خوتندبوو. (ھیلگى و ھلگرتین)^(٥)، كەم قسە، توندوتیژ و ورد.
ئەكتەرەكانى ئەو گرووپە دەیان سال بوو پێكەو كاربان دەكرد. ئەمەش مانای ئەو نەبوو
بەكترییان خۆشەوێست.

لە سەرەتای سالى ۱۹۶۴ ھو، من و ئیللین و دوو مندالەكەمان بۆ شارى یۆتۆبۆرى
گواستمانەو. لە شانۆكە ژەنەرال پڕۆقەى (سۆناتای تارمايى) ستریندبیری بوو لە
دەرھینانى (ئولوف مۆلاندىر). دزەم كردە سەر تەختەى شانۆگەرەكە كە لە تارىكاییدا
پاكشابوو. دوور و نیزیك دەنگى ئەكتەرەكان دەھاتە گوێ، ھەندىك جار لەمیانەى

1- Torsten Hammaren

2- Lorensberg

3- Knut Ström

4- Reinhardt

5- Helge Wahlgren

ئىوارەپەكيان، لەناوەراستی پرۆڤەدا، (تۆشتىن ھامەرتىن)، بەبى چ بەلئىنىكى پىشوخەت ھاتە ھۆلەكەو و دانىشت تا تەماشای پرۆڤەكەمان بکات. ئەو ھەتەوختىكى ناچۆر بوو: ناخر (ئاندىش ئىك) خەرىكى ھىمادانان و ئەكتەرەكانى تىرش دەورەكانى خۆبان دەخویندەو. من لە كەم ئەزمونىبى خۆمەو ھەتەوختىكى پىشكەوتنى كارەكەم لە دەست داو و گویم لە ھامەرتىن بوو كە چۆناوچۆنى ھەناسەپەكە بىزارى ھەلگىشا و لەجىگای خۆیدا جوولە جوولە پىكەوت. دواجار ئىدى نەبتوانى ددان بەخۆیدا بگرى و ھاواری كرد: ئەرى توو جەھننەم ئەو چ دەكەن؟ نوێرى تايبەتە دەكەن يان رۆح دەلاوتىن ياخود ھەلماتىن دەكەن ياخۆ توو شەبتان چ دەكەن؟

واى گوت و ئەوسا بەنەفرەتكردن و جنىودانەو ھەركەوتە سەر شانۆ و كەوتە سەرزەنشكردنى نىزىكتى ئەكتەرى لایەو بەو ھەتەوختىكى ھىشتا دەسەردارى دەقەكەى نەبوو، ئەكتەرەكەش بەلالەپەتە شتىكى لەبارەى مېتۆدى نوێ و پرۆڤەى راگوزەرىيەو گوت و بەتیلەى چاوىش تەماشای منى دەكرد. ھامەرتىن بەتورپەى قسەكانى پى برى و كەوتە دەستكارىكردنى دیمەنەكە. من ھەلچوم و لە ھۆلەكەو ھاوارم كرد كە ئەم جۆرە پەوتارەم پى قەبول نىبە و ئەمە خۆسەپاندن و خستەگەرى زوبانى ھىزە. ھامەرتىن كە پىشتى لىم بوو، ئاوى دایەو و گوتى: دانىشە و دەمت داخە بۆ ئەو ھەتەوختىكى فىرىت! من خوتىن گرتى و نەراندم كە بەرگەى ئەمە ناگرم. ھامەرتىن دوژمنانە پىكەنى و ھاواری كرد: پرۆ بەدۆزەخ ھەى بلىمەتەى گچكەى لادىبى. من بەرەو دەرگاگە شالاوم برد، وردە وردە كەردمەو و شانۆم بەجىھىشت. سبەنى بەيانى زوو لە سكرتيرى بەرپەو بەرى شانۆو تەلەفۆنم بۆ كرا و رايگەياندم، ئەگەر بۆ پرۆڤە نەچم، ئەوا گرێبەندەكەم لەتەكدا ھەلەو شىنرېتەو.

تورپەبىيەكەم نىشتبۆو، بەلام ھەمدىس كەوتەو كۆل و بەپەلە خۆم گەياندم شانۆ تا ھامەرتىن بكوژم. بەشپەو ھەتەوختىكى چاوەروانەكراو لە گۆشەى راپرۆتەكدا، لوتمان بەلووتى بەكەيدا تەقىبەو. ھەلۆتستەكەمان زۆر پى كۆمىدى و ھەردوو كەمان پىكەن. تۆشتىن ئامىزى پىداكردم، من بەكسەر ئەو پىاو دەم لە دلمدا كەردە فىگۆرى ئەو باوكەى كە لەو ھەتەوختىكى خۆدا لىتى مەھرووم كەردبووم، غەرىبىم دەكرد. ئەو لەماوەى ھەموو ئەو سالانەدا كە لە شانۆكەيدا كارم كرد، بەو ھەفایەكى پىشەبىيەو، رۆلى ئەو باوكەى بىنى.

نمایشی (خۆشەوېستىبى) نووسىنى (كای مېونك)^(۹)، بەداوختىكى شوكلات دەست

پىدەكات. قەشە رەعەپەتەكەى بانگىشت دەكات تا سەبارەت بەو ھەتەوختىكى چۆناوچۆنى بەنداو بۆ رووبەرپووبوونەو ھەتەوختىكى زەرىا رۆبىن، وتووتى بکەن. بىست و سى ئەكتەر لەسەر شانۆ دانىشتوون و شوكلات دەخۆنەو و ھەندىكەيان دىالۆگيان ھەپە و ئەوانى تىرش تەنھا دانىشتوون. ھامەرتىن ئەكتەرەكانى باشى بۆ رۆلەكان ھەبوو، تەننەت بۆ ئەو رۆلانەشى كە دىالۆگيان نەبوو. رانومايىبەكانى بەشپەو ھەتەوختىكى كوشندە ورد و ھەوسەلەپرووكىن بوون: كاتى (كولبىۆرن)^(۱۰) دىالۆگەكەى لەبارەى كەشوو ھەو ھەپە، كىكەك ھەلەگەرى، پاشان شوكلاتەكە تىكەدا، دەى فەرموو پرۆڤە بکە. كولبىۆرن پرۆڤە دەكا. دەرھىنەر گۆرانكارى تىدا دەكات. (واندا)^(۱۱) لە سوراحىيەكەى لای چەپەو ھەتەوختىكى كاكاو تىدەكا و مېھربانانە زەردەخەنە بۆ (بىنكت ئۆكى)^(۱۲) دەكات و دەلە: ھەر بەراستى پىبوستان پىبەتە، فەرموون. ئەكتەرەكان پرۆڤە دەكەن و دەرھىنەر ھەلەكانىان راست دەكاتەو.

من ئانارمانە باو ھەپە وادەبى كە ئەمە قەبرەلەكەندى شانۆ، ئەمە وىرانوونى ھونەرى شانۆ. ھامەرتىن بەھىرەو دەرپە بەكارەكەى دەكات. (تورى)^(۱۳) دەست بۆ چۆرەكەك رايەل دەكا و سەر بۆ (ئىببا)^(۱۴) دەلەقتى، ئەوان شتىكىيان بەبەكترى گوتو ھەتەوختىكى ئىمە لىتى ھالى نەبوون، دەى فەرموون بەدوای بابەتەكى شایستەدا بۆ وتووتى بگەرتىن. (ئىببا) و (تورى) پىشنىار دەكەن. ھامەرتىن قایل دەبى، ئەوانىش دەكەونە پرۆڤە. من پىم وادەبى ھەنووكە ئەم پىرەمىردە دىكتاتورە بەشەختە بوو، ھەموو جۆرە ھەز و راگوزارىيەكى لە دیمەنەكەدا گوشو. وەك بەرد ژيانى تىدانەماو. ئارەزوو دەكەم ئەم سەرەبەرانە جى بىلم. لەبەر ھۆبەك لە ھۆبەكان دەمىنەو. رەنگە لەبەر پەبجۆرى و ھەزى تەماشاكردنى زەرەرى خەلكانى تر بىت. وچانەكان وەدىار دەخرتىن ياخۆ لادەبىر، جوولەكان بەرامبەر نەغمەكان كىشانە دەكرىن و نەغمەكانىش بەرامبەر جوولەكان، شىوازەكانى ھەناسەدان دەستىشان دەكرىن. من وەكى پشیلەپەكەى شەرانگىز باوتىش دەدەم. دواى چەندىن سەعات لە دووبارەكردنەو، پىبىر، راستكردنەو، ھەناسە ھەلگىشان و پالپتوونان، ئىدى ھامەرتىن پىبواپە كاتى ئەو ھەتەوختىكى لە سەرەتاو بۆ كۆتایى راکىشرت.

10- Kolbjörn

11- Wanda

12- Benkt-a'ke

13- Tore

14- Ebba

هه نووکه ئیدی موجیزه که رووده دات.

دیالوژیکی رهوان و نازاد دیتته په یقین، هاوگونجاو له گه ل هه موو ئامازه سو سیالییه کانی داووه تی شوکولات خوار دنه وه که و نیگا و مانا شاراوه کان و په وتاره ئاگا و نائاگا کاندان. ئه کته ره کان له میانه ی تیپه روونیان به پانتایییه کانی ته خته ی شانۆکه دا، به نازادی که سایه تیبه کانی خو یان ده خو لقی تین. ناچاو و روانکراو و به خو لقی کی خوشه وه فه نتاسیا ده نویتن. ئه وانه ئه کته ره کانی به رامبهر خو یان بی نرخ ناکه ن، به لکوو ریزی هه موو گشتگیریه که، ریزی ریتمه که ده گرن.

یه که مین وانهم بریتی بوو له ده ست تیوه ردانی هه م ره تین بو کالیگولا. ده ره تینان ده بی روون و ناراسته که ره بی. ده بی ته مومژ له هه ست و ئامانجه کاندان هه لگی ریت. ئامازه کان له ئه کته ره وه بو بینره ده بی هاسان و ئاشکرابن، هه می شه هه موو ئامازه یه که له یه ک ساته وه ختدا، با شتریشه له چاو تروو کانی کدا بیت، با شتره ئه م ئامازه یه یان، ئامازه که تر ره تکاته وه به للام ده بی ئه وه مه به ستدار بیت، ئه وسا وه هه می تک له هاوکاتی و قو لیبی وه ک کاریگه ریه که ستریو ده خو لقی تیت. رووداو له سه ره شانۆ ده بی له هه ره چاو تروو کانی کدا بگاته بینره، دوا ی ئه وه حه قیقته له ده ره پیندا دیت، ئه کته ره ی باش هه می شه خودان سه ره چاوه ی پیوسته تا ناو بریوانی حه قیقته ته پیچه وانه بو وه که ی پی بکات.

وانه ی دو وه م له ئاهه نگی کاکاو خوار دنه وه دا بوو له نمایشی (خوشه ویستی) یه که ی (کای میونک) دا. نازادی واقیعی پابه نده به وینه کیشانی هاو به شی وینه و رۆچوونیکی وردی پله به پله ی ریتمه کانه وه. له گه ل ئه وه شدا کاری نواندن بریتیه له هونه ری دووباره کړنه وه. بو یه پیوسته هه موو هه ولتیک له سه ره هاریکارییه کی نازادانه ی نیوان لایه نه پیوه ننداره کان، رۆبیریت. گه ره ده ره تین ره تیک ئه کته ره تیک ناچار بکات، ئه وا له میانه ی پرۆقه کړنه وه ده توانی ئه و شته به دی به تین که گه ره کییه تی. به للام ئه گه ره ده ره تین ره لیکه ری ئه کته ره کان به حه زی خو یان هه ل سو که وت بکن، ئه وا هه ره ئه کته ره تیک ئاگا یا خو نائاگا به گویره ی روانینی تایه تی خو ی به رۆله که یدا ده که ویتته پید اچو نه وه، ئه کته ره به رامبهریش به هه مان به لنگه ده سکاری رۆله که ی خو ی ده کات و ئیتر به م شتیه یه. گه ره هه موو ئیواره یه که ده ره تین ره چاو دیری پلینگه کانی نه کات، ئه وا دوا ی پینج نمایش، نمایشی رامکراو وردوخاش ده بیت. له روخساری ده ره ویدا، ئاهه نگی کاکاو خوار دنه وه، وه ک نمایشی کی رامکراو خو ی ده نواند هه ره بو یه ش شکستی نه هیتنا. به للام مه سه له که ئه مه

نه بوو. ئه کته ره کان ده رفه تی خو یان له نیو سنووره به رۆشنی دیاریکراوه کاندان، ده بی نی. به خو شحالییه وه چاو ره تی ئه و ساته وه خته بوون که بتوانن دپه نه که به دا هیتانی خو یان ده وله مه ندکه ن. به م جو ره هه رگیز نمایشی ئاهه نگی کاکاو تیک نه شکا.

رۆژیکیان به سه ره (توشتین هه م ره تین) دا چووم که چاوی به ده ده فته ری ده ره تینانه که ی مندا ده گپرا. ده فته ره که م چ تیبینیه ک یان سینتیریه کی له خو نه گرتبوو. به گالته جار ییه وه گو تی: ئاها، ئه دی تو سینتیری ناکیشیت؟ منیش گوتم: نا، وام پی با شتره راسته وخو له ته ک ئه کته ره کاندان دپه نه که ده ره تینم. هه م ره تین به توندی ده فته ره که ی داخسته وه و گو تی: خوشه بینن بزاین تا کو ی حه وسه له ی شتیکی له م جو ره ت ده بی!

هه ره زوو راستی پی شبینیه که ییم بو ده ره که وت. ئیدی من له وکاته وه گچکه ترین ورده کاری ئاماده ده که م و خو م ناچار ی نه خسه کیشانی دپه نه که ده که م، بو یه کاتی ده چه م پرۆقه وه، ده بی هه موو ساته وه ختیکی نمایشه که ئاماده بی. ده بی رانوماییه کانم روون و کړده یی و هانده ر بن. ئه و که سه ی به شتیه یه کی باش کاره که ی ئاماده ده کات، ته نها ئه وه خاوه ن ده رفه تی ئه وه یه که را گو زاری پیاده بکات.

خیزانه که مان گه وره تریوو. به هاری ۱۹۴۸ دوو مندالی دووانه مان بوون. بو باله خانه یه کی پینج ژووری له ناوچه یه کی تازه رۆنراوی ده ره وه ی شار گواستمانه وه. من ژووریکی گچکه ی سپار تایی^(۱۵) شم له نهومی سه ره وه ی ئاپارتمانی شانۆکه دا هه بوو. له ویدا ئیواران داده نیشتم و به ده که کاندان ده چوومه وه، تیکست و سیناریوی فیلم دنووسین.

باوه پیاره که ی ئیللین خو ی کوشت و قه رزیکی زوری له دوا ی خو یه وه جیه تیشته. خه سووم له ته ک کو ره گچکه که یدا بو مالی ئیمه ی گواسته وه و له ژووری کارکردنی من نیشته جی بوون که به ته نیشت ژووره که ی من و ئیللینه وه بوو. ئه و ژنه تازه کی بیوه ژن که وتوو، شه وان به زوری ده گریا. وپرای ئه وه ش (لینا) ی که چه گه وره شم له گه ل ئیمه دا ده ژیا، له به ره ئه وه ی (ئیلستی) هیتنا نه خو شیه که ی به ری نه دا بوو. خیزانه که مان به هاتنی که سیکی میهره بان به للام خه مۆک که هاریکاری له کاروباری ماله که دا ده کړد، ژماره ی ته وا بوو. تیکرا ئیمه ببوینه ده که س. ئیللین شه که ت و ناو به ناو نه بی نه یده په ر ژایه

۱۵ - spartansk ئامازه به سپار تایی نه تیک. که سیک که خودان ئاکاری ساکاری ژبان و شیوه ژبانیکی سهخت بی. و.ک

سەر کاری خۆی. ئالۆزییه خیزانییه کانیان زیده تر ههویان کرد. پیکهوه نووستمان که رینگه ی رزگار بوونمان بو، به هۆی پێوه ندیی گوترا یه لانه مانه وه به خه سوو و کوره گچکه که یه وه، کۆتایی هات. من ته مه نم سی سالان و دوای ئه وه ی فیلمی قهیران^(۱۶) شکستی خوارد، له کۆمپانیای سفینسک فیلم ئیندیوستری ده رکرام. باری ئابووی خیزانه که مان بهر ته سک بۆوه. شه ر و ده مه قالی له سه ر پاره هه لایسا. ئاخو من و ئیللین ههردوو کمان ده ستبلاو و بێ باک بووین. فیلمی چواره مم سه رکه و تنیکی شه رمانه ی و ده ده ست هیئا. ئه وه ش به هۆی ژیری، مشوور خواردن و سه وه له ی (لورینس مارمستیدت)^(۱۷) هه بوو. وی ئه وه به ره مه هیته راسته قینه یه بوو که له پێناوی فیلمه کانیادا، هه ر له سیناریووه تا نمایش کردنی، ده ژیا و به ر خۆدانی ده نواند.

ئهو بوو فیتری کردم چۆناو چۆنی فیلم دروست که م.

له نیوان یۆتۆبۆری و ستۆکھۆلندا ده هاتم و ده چووم و ژوو ریکم له په نسیونه که ی (خاتوو نیلاندر) ^(۱۸) به کری گرت که ده که وه ته گو شه ی نیوان (براهینگاتان) و (هیوملیتگۆردستان) هه. خاتوو نیلاندر خاتوونیکی به ته مه نی خانهدان بوو، وه کی تریش مه خلوقیکی گچکه بوو به پرچیکی سپی دره وشاوه و چاوانیکی رهش و پوخساریکی رهنگه ریو پیکوپیک ئارایشته کراوه وه. له په نسیونه که ی ویدا ژۆریک له ئه کته ران ده ژیان و ئه ویش دایکانه مامه له ی ده کردین. من له ژوو ریکی پوووه خۆر و پوووه باخچه ده ژیا م و ئه وئ بۆ من په ناگه و دلنیا یی بوو. خاتوو نیلاندر چاوی له ئاژاوه ی ئه و ژیان و باری ئابورییه ده پۆشی که ژۆر جار ان یه خه گیری نیشته جیبوانی په نسیونه که ی ده بوو.

من له یۆتۆبۆری بێزار بووم. ئه وئ شاریکی له سه ر خۆ داخراو و شانۆش دونیا یه کی سنوور بۆ دانراو بوو، بونیاده م جگه له کار، باسی چ شتیکی تریان له گه ل یه کدیادا نه ده کرد. ماله وه ش قه ره با لخ به زریکه ی مندال، په رۆوپا تالی مندال به ته نافه وه، گرانی ژن و دیمه نگه لی هه لچوانه ی دلپسیی که ژۆر جار ان پوو ی ده دا. هه موو رینگه کانی ده ربا ز بوون داخرا بوون و ئیدی ته له که بازی ببوه شتیکی ناچار ی.

ئیللین دهیزانی من درۆ ده که م. ئاومیدییه که ی له ناوه و هرا ده یخوارد، لیم پارا یه وه ته نها بۆ که ره تیکی راستی پێ بلیم، به لām من توانای گو تنی راستیم نه بوو، ئاخو ئیدی نه مه دزانی حه قیقه ت له کو تدا یه. له کورته ساته وه خته کانی نیوان شه ره کانیاندا هه ستمان

18- Kris

17- Lorens Marmstedts

18- fröken Nylanders pensionat

به هاوسۆزی، لیک حالیبوونی جهسته مان و لیبووردنی قوول ده کرد.

ئیللین له راستیدا هاو رپیه کی باش و به هیز بوو. له هه لومه رجیکی نه رمتردا ئیمه ته واویک باش له ته که یه کدیادا ژبا یین، به لām هیچ شتیکیمان له باره ی خۆمانه وه نه ده زانی و پیمان وابوو ژبا ن ده بی ئاوها بی وه ک ئه وه ی که هه یه. ئیمه هه رگیز شیکا یه تمان له هه لومه رجه کان یاخود شیکا یه تمان له هه لومه رجه کانی خۆمان نه بوو. ئیمه زنجیرکراو به یه کدییه وه ده جه نگا یین و خه ریک بوو ده خنکا یین.

توشتین هه مه رین ده رفه تی بۆ ره خساندم له (ستۆدیۆ)^(۱۹) دوو ده قی خۆم ده ره یینم: ئه وه له یه ک کاتدا بریا ریکی ئازا یانه و ته واویک زه حمه تیش بوو. هه ندی له ده قه کانم پێشتر ده ره یینرا بوون. ره خنه کان تا راده یه ک کۆک بوون له سه ره وه ی که: بیریان ده ره یینه ریکی باش و ته نانه ت به ره وه ریشه به لām نووسه ریکی خه راپه. مه به ستیان له و "خه راپه": پیکۆرالیستیسیک^(۲۰)، قوتا بخانه یی، ئالۆز، ویزدانی، هه زه لی، پیکه نیناوی، داماو، حو لولی، بێزه وهر و... هتد بوو.

(ئولۆف لاگیرکرانتز)^(۲۱) که من ژۆر ستایشم ده کرد، که وه ته شو پێتی هه لگرتنم. ئه وسا کاتی بووه لیپرسراوی به شی کولتوری رۆژنامه ی (داگینس نیه یته ر)، هیترشه کانی بۆ سه رم مه ودا گه لی قیژه وه نیان به خۆ وه گرت. له باره ی (زه رده خه نه ی شه وی هاوین)^(۲۲) هه نووسی: خه یالیکی هه ژارانه ی جاحی لیتیکی حو لولی. خه ون گه لی سه رچلانه ی دلنیکی گچکه و رق لیبوونه وه یه کی بێ سنوور له حه قیقه ته ئینسانی و هونه ربیه کان. ئه مه ئه و هیزانه ن که ئه و "مه هزه له" یه یان خولقاندووه. من شه رم ده که م ئه و کاره م بینیوه.

ئهمرۆ ئه و قسانه توحفه یه کی پیکه نیناوین. به لām ئه و کات تیریکی ژه هراوی بوون که برینداریان ده کردم و سۆیان ده برده دلمه وه.

توشتین هه مه رین که پیاویکی ئازا و کراوه بوو، چه ند سالیکی له لایه ن یه کیکی له

19- Studion

۲۰- pekoralistisk پیکۆرال: مه به ست له تیکستی که بێ مه به ست کۆمیدی خۆ ده نوین، ئه وه ش

به هۆی ئه وه وه که فۆرمی تیکسته که له گه ل ناوه رۆک یاخۆ مه به سته که یدا نایه ته وه. پیکۆرالیست:

مه به ست له نووسه ری تیکستیکی پیکۆراله. و.ک

21- Olof Lagercrantz

22- Sommarnattens leende

23- Bichon

رەخنەگرەکانی یۆتۆیۆزییەو تەنگی پێهەلچنرا. هەر کە نمایشیکە نایاب و بەچیژی (بیکۆن) (۲۳) ی خستە سەر شانۆ، کابرای رەخنەگر هەلی بۆ رەخسا لەپشوو نیوان نمایشە کەدا کە بێنەران تیر شادیی ببوون، بەرەو پارەووە کە چوو، لەبەردەم پەردە شانو کەدا راوەستا و روخسەتی چەند ساتیک بیدەنگی خواست. پاشان بەکاوەخۆ و بەشێوەیەکی چاوەروانە کراو و وچاندان و دەربرینی شیایوی روخسارەو، کەوتە خۆندنەوێ تیبینییه سووکایەتی نامیزە کە. بەهاوسۆزییەکی بەتین وەلامی درایەو. ئەو تەنگپێهەلچینیە ئاشکرایە کۆتایی هات و ئەمجا بوو شوینپی هەلگرتنیک زباتر سۆفیستایی: ئەو رەخنەگر زۆردارە کەوتە بەزاندنی نابرووی ژنە ئەکتەرە کە هەمەرین و هاوری نیزیکیەکانی شانۆی.

ئەمڕۆ هەلۆتستی بەئەدەبانە و تا رادەیهک خۆبەرەپێشەوانەم لەگەڵ دادوەرە کاندایا هەیه. جارتیکیان خەریک بوو لە شەرانیگێزترین کەسیان بەدەم. بەرلەوێ پێدا رابگەم دەستی لێ بوەشیتیم، ئەو لەسەر ئەرزە کە لەنیوان ژمارەیهکی زۆر لە ستاندی نۆتەدا دانیشیت. پێنج هەزار کرۆن غەرامە کرام بەلام پێمابوو ئەو پارەیه بەزیادە نەچوو، چونکە وام دەزانی ئەو رۆژنامەیهی کاری تێدا دەکات، ئیدی پێگە نادا رەخنە لەسەر کارەکانم بلاویکاتەو. هەلبەت من بەهەلدا چووم. ئەو رەخنەگرە چەند سالتیک دیارنەما، بەلام هەنووکە وا گەراوەتەو و زەرداو بەسەر هەولەکانی تەمەنی پیرمدا دەرشییتەو.

ئەو تەنانت سەفەری بۆ میوشین کرد تا ئەرکی جەللادیی کردنە کە خۆی بەناکام بگەیهنێ. من رۆژتیک بەهاری لە (ماکسیمیلیانستراسی) (۲۴)، بەبەدەمەستی، بەتیشیرتیک تەنک و پانتۆلیکی زۆر تەسکەو بێنیم. میهرەبانانە سەرە تاشراو کە ی بادەدا و هەولێ دەدا لەتەک رێبواراندا بدوێت، بەلام بەسووکایەتی پێکردنەو وەلامیان دەدا یەو. دیاربوو سەرمایەتی و تەندروستی شێخی خەراپە.

لە ساتەوختیکدا هات بەخەیاڵمدا لەو پیاو داماو بچمە پێش و تۆقە لەگەڵدا بکەم، ئاخەر هەنووکە ئێمە دوای هەموو ئەو سالانە دەمانتوانی ئاشت بێنەو، هەر بەراست ئێمە هەنووکە یە کسان نین؟ بۆچ دەبێ دوای ئەو بەزەمە هێند رێمان لە یەکتەر بێت؟ بەلام یە کسەر لەو بێرۆکە وێژدانییەم پەژێوان بوومەو. ئاخەر ئەو بەکوژە کەمە کە لەبەردەمدا راوەستاو. دەبێ تێکۆپیک بشکێنریت. هەنووکە گەرچی لەرێی نووسینە تورەها تەکانییەو خۆی دەکوژی، بەلام من دەبێ لەسەر قەبرە کە ی سەما بکەم و ئاواتی

ئەبەدیەتیکە نەمری لە دۆزەخدا بۆ بخوازم، تا بۆ خۆی لەوێ دانیشی و خەریکی خۆندنەوێ نووسینەکانی بێت.

لەبەر ئەوێ ژیان لە ناکۆکییە ئیدیەکان پێکها تۆو، بۆیە پێوستە لەسەرم هەر ئەلعان بلێم کە (هیربیرت گریقیینیۆس) (۲۵) ی رەخنەگری شانۆی، یەکتە کە لە هاوری هەرە ئازیزەکانم. ئێمە تا رادەیهک هەموو رۆژتیک لە دراماتن یەکتەر دەبینین. من هەنووکە کاتی ئەم دێرانە دەنووسم، ئەو تەمەنی هەشتاو شەش سالە و هیشتا هەر میهرەبان و سووعەتچی و هیشتا لە رۆژتیکدا پەنج جگەرە کە ی خۆی دەکشیت.

لە دەسپێکی مندا، توشتین هەمەرین و هیربیرت گریقیینیۆس، وەکی دوو فریشتە ی پتەو و ساخ راوەستان. لە هەمەرینەو پێشە کە فیربووم، لە گریقیینیۆسیشەو فیری جۆرتیک لە روونی بێرکردنەو بووم. ئەوان نوقورچیان لێ گرت، شیلایانم و سەرزەنشتیان کردم.

رەخنە خەراپ و سووکایەتی پێکردنە ئاشکراکانی دی ناماقولانە عەزابم دەدەن. گریقیینیۆس گوتی: هیلێکی بەتەباشیر کیشراو بەپێنەرە پیش چاوی خۆت. لەلایەکی هیلێکەو تۆ راوەستاویت، لە لاکە ی تریشدا رەخنەگرە کەت. ئێو هەردووکتان هونەری خۆتان لەبەردەم بێنەراندان دەنوین. ئەو قسانە یارمەتییان دام. کارم لە نمایشیکدا لەتەک ئەکتەرێکی تیکشاو بەمە ی، بەلام بلیمە تدا دەکرد. هەمەرین کە پووی خۆی گرت و گوتی: بیری کەو کە زۆر جار ان گۆلە سۆسەن لە قوونی ئاژەلی مردارەو بوودا دەروێ. گریقیینیۆس یەکتیک لە فیلمەکانی پێشوومی بینی و بەتوورەیی شیکایەتی ئەوێ کرد کە بۆشاییبە ک لەناوێندی فیلمە کەدا هەیه. من بەو بەرگرم لەخۆم کرد گوایه ئەکتەرە کە رۆلی کەسایەتییهکی میانەرۆ دەبین. گریقیینیۆس گوتی: نابێ رۆلی کەسایەتییهکی میانەرۆ لەلایەن ئەکتەرێکی میانەرۆو بێنریت، نابێ رۆلی ژنیکی بازارپی لەلایەن ژنیکی بازارپییهو بێنریت، نابێ رۆلی ژنە گۆرانیبیژتیک لەخۆبایی ئۆپیرا لەلایەن ژنە گۆرانیبیژتیک لەخۆبایی ئۆپیرا بێنریت. هەمەرین گوتی: ئەکتەر شەیتانی کە بۆ خۆی. کاتی روخسارتیک بەخۆیەو دەنی، ئیدی زەینی لەکار دەکەوێت.

(بیرگیتر مالمستین) هر زو له لایه ننه ئینگلیزکی شوخ به لām سیلاوییه وه قۆزرایه وه، ئەو ژنه شیعری دهنووسی و ژیانیکی به که فوکۆل ده ژیا. منیش ئیدی به ته نهها جیهیلرا بووم و ده چوومه بانیه که تا خه ریکی نووسینی ئەو فیلمه بم که ده بو له مانگی ئۆگوستیه وه تیایدا بکه وینه کارکردن. ئەو سهرده مانه پرۆسه ی پریردان و ناماده کرده کان کورت بوون. بونیادهم نه ده په رژایه سه ر ئەوه ی به ته واوی بترسیت، ترسپک که که لکیکی نه مری هه یه. پریر بوو فیلمه که له باره ی دوو موزیک ژهنی جحیلی سیمفونیا ی ئۆرکیسترا وه بیت له هیلسینگبۆری. به لām له راستیدا فیلمه که له باره ی خۆم و (ئیللین) وه بو، له باره ی هه لومه رجه کانی هونه ره وه، له باره ی خیا نه ت و وه فاهه. و پیرای ئەوه ش ده بوو موزیک بال به سه ر فیلمه که دا بکیشیت.

ته واویک ته نیا جیهیلرا بووم، نه قسانم له گه ل که سدا ده کرد و نه که سیشم ده بینی. هه موو ئیواره یه ک سه رخۆش ده بووم و له لایه ن خودانی ئوتیله که وه که ژنیکی به ته مه ن و میهره بان بو، ده برامه نیو جیه که کم. وی نیگه رانیی خۆی له باره ی ئاکاری خوارده وه مه وه ده رده پری. له گه ل ئەوه شدا هه موو به یانییه ک سه عات نۆ له ودیو میزی کارکردمه وه داده نیشتم و لیده گه رام ئەو ههستی دوا ی سه رخۆشبوونه، بۆ کاری چرتر یارمه تیم بدات.

من و ئیللین له ته ک یه کدیدا که وتینه گۆرینه وه ی نامه ی عاشقانه ی به پاریز به لām میهره بانانه. له ژیر کاربگه ربی هیوا به ستن به کازیوه ی ئاینده بۆ ژبانه هاوسه ربیه به سوکه مان، وینه ی ژنه کاره کته ری سه ره کیی فیلمه که وه ک موجیزه یه ک له جوانی، وه فا، ژیری و به های ئینسانی وینا کرابوو. کاره کته ره پیاوه که ی به رامبه ری به پینچه وانه وه، که سیک ئاسایی له خۆبایی، بچ وه فا، درۆزن و خۆه لکیش.

من شه رمانه، به لām به چروپری له لایه ن ژنه نیگه رکیشیک ئه مریکایی به ره چه له ک رووسه وه چاودیری ده کرام. ئەو کیژه، کیژیکی به خۆ به لām هاوگونجاو، خاوه ن چاوانیکی ره ش به ره نگی شه و و ده میکی سه خیی بوو. په یکه ریکی ئه مازۆنی بوو که به شه هوانیه تیکی ورووژنه ر پرشنگی ده دا. وه فای خیزانداریم هه ردوو کمانی هان ده دا. ئەو وینه ی ده کیشا و منیش ده منووسی، دوو ته نیایی له هاو رپیه تییه کی دا هینه رانه ی چاوه پروان نه کراوا.

کو تایی فیلمه که به شیه وه یه کی ترسناک ته راژیدیانه بوو: ته باخیکی نه وتیی موبه ق

جگه له و شه ش هه فته یه ی ئه لمانیا، من هه رگیز له ده ره وه ی ولات نه بووم. هه ره وه ها (بیرگیتر مالمستین)^(۱) ی هاو پری و هاو کاریشم له کاری فیلم سازیدا هه ره وه کی من بوو. هه نوو که ئیدی هه ردوو کمان پیکه وه سه فه رمان بۆ Cagnes-sur-Mer ده کرد، ئەو ئی شاریکی گچکه ی له بیرکراوی سه ر به رزایی چیا یه کی نیوان Cannes و Nice بوو، له و کاتانه دا ئەو شاره له لایه ن گه شتیارانه وه نه ناسراو بوو به لām نیگه رکیش و هونه رمه ندانی تر روویان تی ده کرد. (ئیللین) به شیه وه یه کی کاتیی وه ک کو ریوگراف له (لیسه بییری)^(۲) دامه زرا، منداله کان له لایه ن نه نکیا نه وه سه ره رشتی ده کران و ئیدی وه زعه کان تا راده یه ک هیوربوون. باری ئابووریمان به شیه وه یه کی کاتیی بوو ژابۆوه، له فیلمیک بیومه وه و گرتیه ندی فیلمیکی تریشم بۆ هاوین هه بوو. له کو تایی ئه پریلدا بۆ Cagnes سه فه رم کرد و له ژووریکی رووه وه هه تا ودا دابه زیم که ئه رزه که ی خشتی سووررپۆکراو و ده نیو پری به سه ر نشیوکی به گوله میخه ک رووینراو و زه ریادا، ئەو نشیه وه هۆمیرۆس گوته نی هه ندیک جار به ره نگی شه راب ده ره نگی.

به ژنه پالنه وانی سهره کی فیلمه که دا ده ته قیته وه (رهنگه نه وه خولیا و هه زتیکی نهیتی بیت)، بی شهرمانه دوا جووله ی سیمفونیای نوی بیته ژن به کارده هینری و ئیدی پالنه وانی سهره کی تیده گات که "شادییه که هه یه گوره تره له شادومانی"، نه مهش حه قیقه تیک بوو که من سی سال دواتر په یم پی برد.

(بیرگیتر مالستین) م له (چبای قینوس) داگرته خواره وه، خواحافیزییه کی پر له فرمیسکم له خاوه ن ئوتیله که کرد، ژنه رووسه که سه فهری بو ولاته که ی خوی کرده وه و سیناریو که ش به شتیک له دوو لیبیه وه قه بول کرا.

به یه کگه یشته وه که ی من و ئیللین خیرا و به شتیه یه کی تاییه تی سهرکه وتوو نه بوو. هه ستم به دلپسیسییه کی توند ده کرد به رامبه ری دوا ی نه وه ی بوم ده رکه وت له گه ل ژنه نیگار کیشیکی لیبسیسک^(۳) دا که ی نو یه یی هه یه. تا راده یه که پیکهاتینه وه. من سه فهرم بوو ستوکوهولم کرد، کاری وینه گرتن دهستی پی کرد بوو. هاوکاره کانم (بیرگیتر مالستین) و (ستیگ ئولین)^(۴)، رۆلی دوو کاره کتهری داماوایان ده بیینی. (مای-بریت نیلسون)^(۵) تا راده یه که قایلکه رانه رۆلی ژنه به شتیه یه کی نائومیدانه نمونه بیکاره وه که ی ده بیینی که نه وهش بوو خوی به لگه یه کی بلیمه تی وی بوو.

دیمه نه ده ره کییه کانی فیلمه که له شاری (هیتلسینوری) وینه گیران. رۆژتیکی سهره تای مانگی ئوگوستی، دیمه نی ئاهه نگی نیشانه کردنی کوپ و کیژه که له هۆلی خانه ی شاره وانی^(۶)، له هه مان نه و شوینه ی من و ئیللین چند سالییک له وه و به ر ئاهه نگی ماره برینمان لی سازدا بوو، وینه گیرا. هه فته نامه یه که که ناوی (فیلم جوینال) بوو، سهردانی کردین تا ریپورتاژیک له سهر کاره که مان بکات. نه وه (گیونیللا هولگیتر)^(۷) ی سهرنچر اکیشی سهرنوسه ری هه فته نامه که بوو که نه و شانازییه ی پی رها ده بیین، (گیون هاگیتری)^(۸) هاویری رۆژنامه نووسیسی له ته ک خویدا هینا بوو. ئیداره ی به ره مه که که نه رکی خوی ده زانی و ویری نه وهش زور به تینوتاو، نه فسوونی خانمی سهرنوسه ری بیوو،

۳- lesbisk ژنیک که خولیا ی کاری سیکسوالی له گه ل ژنیک تره هه یه، سوحاقی.

- 4- Stig Olin
- 5- Maj-Brit Nilsson
- 6- Ra'dhuset
- 7- Gunilla Holger
- 8- Gun Hagberg

بو یه له سهر حیسابی پاره ی ناچیزه ی به ره مه که دا وه تیکی شیوی له ئوتیلی گراند ری کخست.

دوا ی شیو، من و (گیون) به درتژیایی ته نگه که پیاسه مان کرد. شه ویکی هاوینی پی با بوو. به په رۆشه وه یه کتریمان ماچ کرد و که مه کییک به خه یالپه رتی ری که وتین له سهر نه وه ی کاتی کاری وینه گرتن بوو ستوکوهولم گه رایه وه، له وی یه کتر بیین. گرووی هه فته نامه سینه مایییه که سه فهریان کرده وه و منیش هه موو مه سه له که م بیرچوه.

له ناوه راستی مانگی ئوگوستیدا بوو ستوکوهولم گه رایه وه. (گیون) ته له فونی کرد و پیشنیاری کرد گه ر بکریت پی که وه شیو له (کاتیلین)^(۹) بکه یین و پاشان بوو سینه ما بچین. به توو زقالییک ترسه وه، له دلله وه سوپاسیم کرد و گوتم دیم.

هه نوو که هه موو شته کان به خیریایی تیه پیرین. کوتایی هه فته ی دوا یی سه فهرمان بوو (ترۆسه)^(۱۰) کرد، له ئوتیل دابه زین، چوینه نیو جیگه و به یانی دوو شه مه هه ستاین. بریارمان دا بوو پاریس هه لپین، هه ری که به ته نیا، به لام به نهیتی پی که وه. (فیلگوت خیرمان)^(۱۱) به سستیپیندیوم^(۱۲) یک له پاریس بوو، بریار بوو به که مین رۆمانی له لایه ن (گوستاف مولاندیر) هه بکریته فیلم، چه ندین سیناریوی نه و فیلمه رت کرابونه وه. ئیداره فهرمانی پیدام وه ک دوا یین ری که چاره، نه و دوا ی فیلمه که م به جی بیلم و ده سه جی خوم بگه یه نه پاریس و، (فیلگوت) ی پی چه قین بیینم. (گیون) یش له پاریس به نیاز بوو ریپورتاژ سه باره ت به نما یشگه لی مود بوو هه فته نامه یه که تاماده کات. دوو کوره گیجکه که ی به دایه نیکی فینلاندا یی سپاردن و میرده که شی شش مانگ بوو له سهردانی کیلگه یه کی به ره مه یانی لاستییک، که هی خزمه کانی بوو، له باشووری خوره لاتی ئاسیا بوو.

من سه فهرم بوو یوتوری کرده وه تا قسان له گه ل ژنه که مدا بکه م. ئیواره یه کی درهنگ بوو که گه یستم، نه و چووبوه نیو جیگا و به و سهردانه چاوه روان نه کراوه خوشحال بوو. له سهر لیواری ته خته نوینه که دانیشتم به پی نه وه ی پالستو بارانییه که م داکه نم، هه موو نه و شتانه م بوو گتیرایه وه که شکم ده بردن.

- 9- Cattelin
- 10- Trosa
- 11- Vilgot Sjöman

۱۲- بره پاره یه که ده درت به که سیک بوو راپه راندنی کاریکی روونا کسیری یان هونه ری یاخو زانستی. مه نه. و.ک

ئەو كەسەى ئەم مەسەلەيەى بەلاوہ مەبەستە دەتوانى تەماشائى بەشى سىيەمى فيلمى (دېمەنگەلىك لە ژيانى ھاوسەرىيەك) (۱۳) بكات. تەنھا جىاوازييەك (پاولا) يە كە رۆلى عەشيقەيەك لە فيلمەكەدا دەبينى. بەواتايەكى تر (گيون) پىچەوانەى ويىبە. ئەو ھەمىشە ژنىكى پلە يەك، جوان، بەخۆ، وەرزشەوان، خودان چاوانىكى شىنى تۆخ، پىكەنىيىكى گەورە، دەم و لىوتىكى جوان و گردوگۆ، شوخوشەنگ، باوەرپەخۆ، خودان شانازىيەكى ژنانە بەلام بەدەم خەووە دەرۆيشت.

ئەو ھىچ شتىكى لە بارەى خۆيەوہ نەدەزانى، چونكە ئەوہى بەلاوہ شتىكى گىرنگ نەبوو. كراوہ و راستگۆ و نازايانە و بەبى چ بەرگرى نواندىكى روويەرووى ژيانى خۆى بىوہ. چ گوتى نەدەدايە ئەو نازارە ناو بەناوہى گەدەى، ھىندە نەبى چەند رۆژنىك قاوہى نەدەخواردەوہ و دەرمانى بەكاردەھىتا، ئىدى ھەمدىس چاك دەبوہ. ھەرەھا چ گوتىشى نەدەدايە ئەوہى كە پىتوہندى لەگەل مېردەكەيدا زۆر خەراپە: ھەموو ژيانە ھاوسەرىيەكان درەنگ يان زوو بىزەوہر دەبن و ئىدى تۆزنىك مەرھەم، پىكەوہ نووسان قوتار دەكات. چ نەدەكەوتە ژىر كاربگەرى خەونە پر ترس و نىگەرانييەكانييەوہ كە بەشيتوہيەكى وەرزى سەريان ھەلدەدا. وى ئەوہى دەگەرپانەوہ بۆ ئەوہى كە رەنگە زىادەخۆرى كرديبى ياخۆ زۆرى خوارديتەوہ. ژيان واقىعى و بەشكۆ بوو. ئەو ژنىك بوو بەرپەرەكانى نەدەكرا.

ئەقن دلى شەقار كردين و پىشتر ھەر لە بەرايىيەوہ ھەموو مېحنەتىك كە بشى بىرى لى بكرتەوہ، لە ھەگبەكەيدا ھەلىگرتبوو.

سەرلەبەيانى رۆژى يەكى سىپتىمبەرى سالى ۱۹۴۹، سەفەرمان كرد و نيوەرۆ گەبىشتىنە پارىس. لە ئوتىللىكى خىزانى خودان ناويانگىكى باش لە rue Ste-Anne، كە جاددەيەكى بارىك بوو دەچۆوہ سەر Avenue de I Opera، دابەزىن. ژوورەكە لاكىشە بوو وەكى تابووت، سىسەمەكان بەتەنىشت يەكەوہ دانەنرابوون بەلكو خوارو و ژوور، پەنجەرەكە بەسەر ھەوشەيەكى داخراودا دەينۆرى. گەر مرۆف سەرى بىردايەتە دەرى ئەوا دەيتوانى شەش نھۆم بۆ سەرەوہ، لىوارى ئاسمانە ھاوينە گەرم و سىپىيەكەى بىينى. ھەوا لە خواروہ بۆگەن، سارد و شىدار. لە ھەوشەكەدا ژمارەيەك پەنجەرە لە قىرەكەدا ھەبوون كە لىيانەوہ رووناكى دەرژايە موہقى ئوتىلەكەوہ. برىك خەلكى سىپىپۆش لە خواروہ وەكى كرمى جەستە دەجوولان. لەو ھەلدەرەوہ بۆگەنى زىراب و خواردى بىژا و بەرزدەبووہ.

بۆ زانىارى زياتر، خوتنەر دەتوانى بۆ ژوورى دوو عاشقەكە لە فيلمى (بى دەنگى) دا بگەرپتەوہ.

شەكەت و زىرەكردو و لەسەر تەختە نوپنەكانمان دانىشتىن، دەمودەست مەزەندەم كرد كە ئەمە سزاي خودايە بۆ خىبانەتە رەھاكەم: شادومانى ئىللىن بۆ گەرپانەوہ چاودەروان نەكراوہكەم، زەردەخەنەكەى، وىنە روونە بى روحمانەكەى ھاتەوہ بەرچاوم. ئەم وىنەيە ديسان و ھەمديسان ھەر دىت، تا ئەلعانىش.

بۆ بەيانى رۆژى دواتر، گيون بەفەرەنساى قسانى لەتەك دەرگاوانى كەتەى ئوتىلەكەدا كرد. دەھزار فرانكى فەرەنسىمان دا (ئەو كات ھەزار فرانك پەنجا كرۆن بوو). بۆ ژوورنىكى خۆش كە بەسەر جادەدا دەينۆرى و گەرماوى خۆى ھەبوو، گواستمانەوہ. ژوورە گەرەكە وەك كلىسا بەپەنجەرەى رەنگاوپەنگ، بۆرى گەرما بەئەرزەكەدا و دەستشۆرىكى گەرەش. من ھاوكات ژوورنىكى گچكەى دارووخاوم لەژىر ساپىتەكەدا بەكرى گرت كە مېزنىكى درىزكۆلە و لەقى نووسىن و سىسەمىكى جىرە جىرەكەر و ئاودەستىك و پانۆرامايەكى گەرەى سەربانەكانى پارىس بەبورجى ئىفيلەوہ لە باكراواندەكەيدا بوو.

سى مانگ لە پارىس مايىنەوہ، ئەوہ بۆ ھەردووكان ساتىكى يەكلاگەرەوہ بوو.

ھاوينى ۱۹۴۹، من تەمەنم بووہ سى و دوو سال. تا ئەوكات جىددى و بى وچان لە پىشەكەى خۆمدا كارم كرديبوو. لەبەرئەوہ دىدار لەو پايىزە گەرەمەى پارىسا ئەزمونىكى رىشەيى بوو. ئەقن خودان كاتى خۆى و دەرفەت بوو تا بەنازادى گەشە بكا و ژوورە داخراوہكان بكاتەوہ، شووراكان رمان، من ھەناسەم دا. خىبانەتكردنم لە ئىللىن و مندالەكان، لەجىگايەكدا، لە تەمتوماندا ئامادەيى ھەبوو، خودان ئامادەيىيەكى ھەمىشەيى و بەشيتوہيەكى سەير كەنى دەدام. لەمىيانەى چەند مانگىكدا، بەرھەمىكى نازايانە كە بى ئەندازە راستەقىنە بوو، دەژيا. بۆيە بى ئەندازە بەبەھاوو. كاتى فاتوورەكەم بۆ ھات، ترسانكانە گران لەسەرم كەوت.

ئەو نامانەى لە مالىوہ بۆم دەھاتن ھاندەر نەبوون. ئىللىن بۆى دەنووسىم مندالەكان نەخۆش و خۆشى دەست و قاچى دووچارى ئىكسىم بوون و قزى كەوتوتە رووتانەوہ. من بەر لە سەفەرەكەم بەبەھاي دراوى ئەوسا، برە پارەيەكى باشم بۆ جى ھىشتىبوو. وى شىكايەتى ئەوہى دەكرد كە برە پارەكە لە تەواووندايە. مېردەكەى (گيون)، بەخىرايى بۆ سوپد گەرپبوو. خىزانەكەى پارىزەرىكيان ھەنارد بوو، ھەرەشەى پەنابردنە بەر دادگايان دەكرد: ئاخ بەشپىك لە سەرەت و سامانى خىزانەكە بەناوى (گيون) ھەو تۆمار كرابوو.

لی نەدەگەرپاين چ شتیك بۆژۆمانكات. شەپۆلیك لە کاریگەری و ئەزمون لە سەرمانا خۆرە دەهات.

لە هەموو شتیك مەزنتەر گەیشتن بوو بە دیداری (مۆلییر) (۱۴). من هەندیک لە دەقەکانی ئەوم لە سیمینارەکانی میژوی ئەدەبیاتدا خۆتنبوونەوه، بەلام هیچ شتیکیان لی تینەگەیشتبوم و پیم وابوو کۆن و جیی بایه خ نین.

هەنووکە بلیمەتیکی لادییی خەلکی باکور لە Comedie Francaise دانیشتوو و تەماشای (رقهه لگر لە مروڤایه تی) (۱۵) لە نمایشیکی جحیل، جوان و سۆز ورووژیندا دەکات. ئەوه ئەزموونیک بوو وەسف ناکریت. ئەو (ئەلیکساندرین) (۱۶) ه وشک و برینگانە چرویان دەکرد و دەپشکووتن. خەلکی لەسەر شانۆکە خویان دەکرد بەزەینمدا و دەهاتنە دللمهوه، چۆنی دەلیم ناوهابوو، دەزانم ئەم قسهیه هەزەلییانە خۆی دەنوینتی، بەلام ناوها بوو: مۆلییر لەگەل راقهه کانیدا هاتنە دللمهوه تاکو ئەو دواي ژیانم لەویدا بچینهوه. سووری خۆتیم که جارێ بە (ستربندییری) یهوه رایەل بوو، ئەلعان خۆتنبەریکی بەرهو مۆلییر لی دابوو.

پاش نیوهرۆی یەکشەممەیهک سەردانی Odeon مان کرد، که پاشکۆی شانۆی نەتەوهیی بوو. لەوی (کیژتیک لە ئارلیس) (۱۷) لەگەل مۆسیقای (بیژت) (۱۸) دا نمایش دەکرا. دەقەکه، فەرەنساییهکی (ڤیرمیلاند) (۱۹) یی بوو، بەلام خەرپتر.

هۆلەکه مالتیکی تەواوبوو، دایکان و باوکان لەتەک مندالەکانیاندا، نەنک، پوور و خال. هەمووان لە چاوهروانیدا دەنگە دەنگیان پیکهوتبوو. روخساره گردهکانیان پاک شوراو، خەلکانیکی ریکوییک که ژەمی coq au vin ی رۆژی یەکشەممە له گەدەدا: ئەوه گەشتی بۆرژوازییه گچکه فەرەنساییهکان بوو بۆ دونیای شانۆ.

پەردە لەسەر دیهەنی دیکۆریکی ترسناکی سالانی (گراپۆ) هەلدرایهوه. ئەکتەریکی

14- Molière

15- Misanthropen

۱۶- alexandrin ستایلیکی شیعیی شەش بەیتییه و لە سەدهی هەژدەدا برهوی هەبووه. و. ک

17- Flickan fra'n Arles

18- Bizet

۱۹- Värmland ویلایهتیکه له سفیهلاندی خۆراوا له سوید و بەدیالهکتیکی ڤیرمیلاندایی دەدوین.

و. ک

بەنیوانگی سەر بەکۆمەڵە ئەکتەران، که تەمەنی خانەنشینی تیبەراندبوو، رۆلی کیژه گەنجەکهی دەبینی. وی بەگورپکی لاواز رۆلەکهی دەبینی، پیرۆکهکهی بەشیوهیهکی بیژهوه زەرد و کهپووه تیزهکهی نیو روخساره پیریتزانە خەست ماکیاژکراوهی وەدیار دەخست. هەمووان بەکاوهخۆ یاخۆ بەخیرایی وەکی غاردانی ئەسپ دیالوگیان دەخۆتندەوه، ژنە ئەکتەرەکه لەبەردەم رووناکي چری پيشهوهدا خۆی بەئەرز دادا. ئەوسا سی و پینج ژەنیاری ئۆرکیستراکه بەبی زۆر لەخۆکردن، مۆسیقایهکی سۆزداریی کاریگەرپان ژەند و خیرا خیرا دووبارەپان دەکردهوه، خەلکی له چالی ئۆرکیستراکهوه دەچوونه دەرەوه و دەهاتنە ژووری، بی باک قسانیان دەکرد، ئۆبۆزەنەکه پەرداخیتک شەرابی هەلقوراند. ژنە قارهمانهکه کیژهیهکی بەسۆی کرد و جارێکی تر بەسەر ئەرزەکهدا کهوت.

هەنووکە دەنگیکی سەیر لە تاریکایی هۆلەکهوه گەیشته گوئی. تەماشای ئەملاو لای خۆم کرد و سەرم سوورپا کاتیک بۆم دەرکهوت ئەری خۆ ئەوه هەمووان دەگرین، هەندیکیان نەختیک بەپارتیرهوه دەستەسەرکانیان لەژیرهوه بەچاویانەوه و ئەوانی تریش ئاشکرا و بەچیتزهوه. (مونسیور لیبریون) (۲۰) له تەنیشتمهوه دانیشتبوو بەقژە تەخت داھینراوهکهی و سمیلە باش ریکخراوهکهیهوه، وەک بلیی لەرز و تاي لیھاتیی هەلدەلەرز، له چاوه گرده رەشەکانییهوه هۆن هۆن فرمیسک بەسەر گۆنا پەمەیییه جوان هەلگیاروهکهیدا دەهاتە خوار. دەسته قەلەوه گچکهکانی دەستهپاچانە بەسەر هیللی تیژی ئوتووی پانتۆلەکهیدا دەهیتنا.

پەردە دادرایهوه و گەردەلوولی چەپلە هەلی کرد. کیژه بەتەمەنەکه هاتە پینشی شانۆ، پیرۆکهکهی سەری لار بیژوه، دەسته باریکهکانی نابوو هە سەر سینگە ئیسکنهکهی و بی جوولە و بەنیگایهکی تاریک و چۆل، له بینەرانی دەنۆری. هیشتا له نەشوهی خۆیدا و لی دەگەرپا هیدی هیدی بەهاواری ستایش و ئافەرینی خەلکانیک وەئاگا بیتهوه که عومریکیان لەگەل (کیژهکهی ئارلیس) دا بەسەر بردبوو، خەلکانیک که جار دواي جار بۆ نمایشی شانۆیی رۆژانی یەکشەممە دەهاتن، یەکهەم جار دەست لەنیو دەستی نەنکیان و هەنووکەیش دەست لەنیو دەستی نەوهکانیاندا. ئەوانە لەناوهویانرا بەوه حەقیقهته، دلنیایی بالی بەسەردا دەکیشان که مەدام Guerlain، لەسەر هەمان شانۆ نەمره و تا ئەبەد دەمبیتتەوه، له کاتی خۆیدا، سال دواي سال، خۆی فری دەداتە پینشی شانۆ و له حەژمەت زەبرۆزەنگی ژیان، نالە و هاواری پین دەکهوی.

20- Monsieur Lebrun

همموان هاواريان دهکرد، ئاخړ ئه و پيرټنه گچکه يه ي سهر ئه و جيتگای نواندنه ي که بي روحمانه رووناک کرابووه، جاريکي تريس له ژبي سوزيانيدا و روچوبووه دلپانه وه: شانۆ وهک موجيزه وايه. به چاوانتيکي روون و پهيجوريه يه کي دلره قانه وه له م هرا به م دنوړي. به (گبون) م گوت: خه لکانی سارد به هاسانی ههستييان ده بزوت. وامگوت و ئيدی بو بورجی ئيفيل سهرکه وتين.

به رله وه ي بچين بو شانۆ، فراويمان له چيشته خانه يه کي به نيويانگي به رامبه ر ئوديون کردبوو. ئه و ژهمي گورچيله به باده وه سووره وه کراوه ي خواردبوومان، له سه عاته کاني داهاتوودا به چهند ويستگه به کي جوړاوجوړدا تپه رپيوو. ئيمه له سهر وه بووين له سهر بورجه که و تهماشای پانوراما به ناوبانگه که ي شارمان ده کرد که به کتريا زوروزه ونده کاني پيره گورچيله شالوويان هينا. ههردو کمان دوو چاري زگچوونيکي سهخت بووين و به هله داوان خويمان گه يانده ئه سانسوره که. له وي ئاگادارينا مه يه کي گوره هه لواسرابوو که به هوي هاوسوزي له ته که مانگرنتي کرنيکاري پاکرکه ره وه دا، ئه سانسوره که بو ماوه ي دوو سه عات داده خريت. ئيمه يش ناچار به پتيليكانه پتچاروپتچه کاندا هاتينه خواره وه به بي ئه وه ي بتوانين بهر له کاره سات بگرين. شوڤيريکي بي ئه ندازه ميه ره باني تاکسي، روژنامه کاني خو ي له سهر کورسيه کاني دواوه ي تاکسيه که ي راخست و ئيدی ئه م جووته نيوه له هوشخوچووه بوگه نه ي، بو ئوتيله که يان گه يانده وه. له وي به درټيايي روژه که، به نوړه و به سينگه خشکي له ته خته نوينه وه بو ئه زره که و له ويشه وه بو ئاوده ست، هه ر له هاتوچوړدا بووين. جار ان شهرمي ئه ويند ارمان ئه وه ي لي قه ده غه کردبووين پيداويستسيه کاني گه رماوه که به کاربينين. له کاتي ته نگه تاويدا خويمان ده گه يانده ئاوده سته که متر لؤکسه کاني راره وه که. هه نووکه ئيدی له يه ک چرکه دا هه موو جوړه خو پارټيزيه ک هه لگيرا. ئاخړ وه زعي ناله باري جهسته بييمان، بي چ دوو دلپيه ک هه نگاويک له يه کتري نيزيک خستبووينه وه.

سيناريۆکي (ڦيلگوت خيويمان) ئاماده بوو. وي سه فه ري بو ولات کرده وه، ههردو کمان غه ري بييمان ده کرد و ته نيای کردين. ئيدی چ بيانويه کمان بو له پاریس مانه وه نه ما. روژانتيک هاتن دونيا ساردی کرد، ته مو مژ خو ي له بورجی ئيفيله وه ئالاند و دا پيوشي، ئيدی نه مده توانی له سهر باني ئوتيله که وه بي بينم. ده قتي کم به ناوی (يواکيمي رووت)^(۲۱) نووسی. (يواکيم) فيلم سازيکي فيلمی بي ده نگه، له سهر سه بکي Melie.

که ناليکي بي بن به ژير ستوډيو پيس و داروخوا وه که يدا تپده په ري. ماسيه کي ئاخپوه راو ده کات، له ژباني هاوسه ريتي ديتنه ده ري و حه کايه تيک له باره ي بورجی ئيفيله وه ده گيرتته وه که چوناوچوني روژتيک له روژان بورجی ئيفيل له بورجوبوني خو ي شه که ت ده بي، بو به ئه رکه که ي خو ي جيتديلي و خو ي ده خاته که نالي ئينگليزيه وه. دواتر بورجه که دوو چاري عه زابي ويژدان ده بي و بو ئه رکه که ي خو ي ده گه رتته وه. يو اکيم له براي ته يه کي پيروزي مه زه بييدا ده گيرسيته وه، له وي دا خو کوشتن بو سرويکي ته ژبي له مانا ده گوږدرت.

تاقه نوسخه ي ده قه که له هيوابه ستننيکي شيتانه دا بو ره زامه ندي له سه رکردن، بو درامتن نيردرا، به لام له وي شوئينزر کرا و که س نه يزاني چي به سه ره ات. ده شي ئه و چاره نووسه وه که هه مان چاره نووسي بورجی ئيفيل، شتيکي باش بوويت.

به بي مه به ست به شاردا ده گه رايين، ون ده بووين، ريگه که مان ده دوزيه وه، هه مديس ون ده بووينه وه. سه رداني ئاودا به شکر^(۲۲) هکامان له Port-Oreteil, Marne و La pie کرد. Hotel du Nord و پارکه گچکه که ي نزيک Vincennes مان بيني.

پيشانگاي ئيمپريسيونيسته کان. Ronald ي Carmen ي گچکه. Barrault له رو لي جه نابي کاف له (دادگايي)^(۲۳) دا: ستايلي نواندنيکي ئه نتي سايکو لوجيک، نامۆ به لام سه رنجراکيش. Serge Lifar ي ده عبای پير له Le Apres-midi d un faun دا، سوزانيه کي قه له و به لچوليتوي ته ر و پرشنگيکي بي شهرمانه ي گشت گنده ليه کاني ده يه ي بيسته وه. کونسيرت بو ده ستي چه پي Ravel له به يانيه کي شه مده له Theatre Champs Elyse de. ده توانم به رده وام بم: (فيدرا) ي راسين، چه دوو به لام به لرفه، نه فره تي فاوست، Berlioz له ئوپيراي گه وره به هه موو پيداويستسيه کانيه وه. باليه کاني Balanchine. سينيماتيکيوت: Langlois، ئه و ميسيو سه يره ي که هيتليکي پيس به يه خه سپيه دراوشاوه که يه وه بوو. فيلمی (راوه دونان و زيندان) يان نمايش کرد، من هاوړتپانه پيشوازيم کرا و فيلمگه ليکي Melie و به شگه ليک له فيلمی بي ده نگي فه ره نساييم بيني، Judex و Dreyers Blad له کتسي بي ياده وره يه کاني شه يتاندا. ئه زمون ده چووه پال ئه زمون. ئه وه برسيتيه ک بوو که هيتوربوونه وه ي بو نه بوو.

۲۲- sluss سيسته ميکي بيناسازيه له رووبار ياخود که ناليکدا که به مه به ستي گوړانکار يکردن له

ناستی ئاودا بو که شتيه وانی و به له مه وانی، روډه نريت. و.ک

۲۳- Processen شاکاره به نيويانگه که ي کافکا. و.ک

ئىوارىيەك چووين بۆ Athenee تاكو Louis Jouvét لە نمايشىكى Giraudoux دا بىنين. لە كورسىيەكەى پىشمانەو ئىللين دانىشتبوو. ئاوپرى دايەو و زەردەخەنەيەكى هاتى. ئىمە پامان كرد. پارىزەرىك بەچاكەت و پانتۆلىكى شىنى كراو و بۆنباخىكى سوورەو هاتبوو، خزمان ناردبوويان تا قسان لەگەل (گيون) دا بكات. دەبوو فەراوين پىكەو بەكن. من لەبەر پەنجەرەى ژوورى ئوتىلەكەدا راوستابووم و بەتەنىشت يەكدىيەو بىنينم كە بە rue Ste-Anne دا بەرەو خوار دەبوونەو. گيون پىلاويكى زۆر پارژنە بەرزى لەپىدا بوو، وى بالاي زۆر لە پارىزەرە گچكەكە بەرزتر بوو. جلكە تەنكە رەشەكەى بەسمتىيەو دەنووسا، دەستى بەقژە زەردە كورتەكەيدا دەهينا. من پىم وابوو كە ئىتر ناگەرپتەو. ئەوسا كە لە ئىوارەدا وەديار كەوتەو، شەكەت و گرژبوو، توورە و پەيجۆرىيانە تەنھا يەك پرسىيارم لى دووبارە دەكردهو: لەگەلیدا خەوتىت؟ دانى پىدا بنى لەگەلیدا خەوتووت. دەزانم لەگەلیدا خەوتووت.

ئاخر ترس زوو بەزوو ئەو شتە دەخولقپىتى كە بونىادەم لىتى دەترسىت.

لە رۆژىكى شەختەبەندانى دىسىمبىردا چووينە پەنسىونىك لە ستراندقېگىن و لەوئى رىگەيان نەداين ھەردووكمان لەيەك ژووردا بين، ئاخىر ئەو لە سىستىمى ئەو كاتى ئوتىلەكانى سوئىدا قەدەغە بوو.

گيون ھەر زوو لەژىر ھەرەشەى لە دەستدانى مندالەكانىدا تىشكا. وى بۆ قىلالاكەى (لېدىنگۆ)⁽²⁴⁾ و لاي پىاويك گەراپەو كە كاتى باشى ھەبوو بۆ ئەوئى تىايدا بىر لە باشترىن شىواز بۆ تۆلە لى سەندنەوئى بكاتەو. منىش دەبوو سەفەر بۆ يۆتۆئۆرى بەكەم تا دواين گرىبەندى ئىمزاكراوى كارىكى دەرھىنان رايى بەكەم.

من و گيون يەكترىينىمان لى قەدەغە كرابوو، قەدەغە بوو لىمان بەتەلەفۆن قسان بەكەين و نامە بۆ يەكترى بنووسىن. ھەر ھەولداىك بۆ پىتوئەندى گرتن، رىسكى ئەوئى زىاد دەكرد كە گيون مندالەكانى لە كىس بچىت. ئەو سەردەمە ياسا توندوتىش بوو بەرامبەر ژنىك مالى جى ھىشتبىت. من توانىم بالەخانەيەكى گچكەم چنگ بەكەوت (كە تا ھەنووكەش ھەر بەكرىم گرتووە) و ئىدى بەچار قەوانى گرامافۆن و ھەندى جلكى پىسى ژىرەو و كووپىكى درز تىبەردووى چا وە بۆ ئەوئى گواستەمەو. لە ھەژمەت خەمى خۆم فىلمىكەم بەناوى (گەمەى ھاوين)⁽²⁵⁾ نووسى، ھەرەھا كورتە بىرۆكەى فىلمىكى دى و

24- Lidingö

25- Sommarlek

دەقىكىشم نووسىن كە دواتر بزبوو. پوپاگەندەى ئەو ھەبوو، ھەموو بەرھەمھىنانىكى فىلم رادەگىرپت وەك نارەزايەتى دەرپىنىكى بەرھەمھىنەران دژى سەپاندنى ئەو باجەى كە دەولەت لەسەر كارە ھونەرىيەكان دايناوو. شتىكى لەو جۆرە بۆ من، وانا كارەساتىكى ئابوورى. ئاخىر من خەرجى دوو خىزانم لە ئەستۆ بوو.

رۆژىك دواى جىژنى لەدايكىون، گيون لەو سووكايەتییەى كە تىايدا دەژيا، ھاتە دەروە و قايىل نەبوو چىدى بەپىتى مەرجهكانى مېردەكەى گەمە بكات. بەپارەيەكى مۆل بالەخانەيەكى نامادەى چوار ژوورىمان، لە نەۆمى سەرەوئى ئاپارتمانىكى كۆن و جواندا لە ئۆستىرەمالم، بەكرى گرت. بەدوو كورە گچكەكەى گيون و دايەنە فىنلەندىيەكەو گواستەمانەو بۆ ئەوئى. گيون كارى نەدەكرد، ھەنووكە من سى خىزانم بەسەرەو بوو كە دەبوو بىانژنىم.

ئەوئى دواتر رووى دا، دەكرى بەكورتى بگىردرپتەو: گيون دووگيان بوو. لە كۆتايى ھاویندا ھەموو بەرھەمھىنانىكى فىلم راگىرا، من لە كۆمپانىيەى سقىنسك فىلم ئىندىۆستى دەركرام، برىاربوو بىمە بەرپۆبەرى ھونەرى لە شانۆئى تازەكى دەستبەكاربووى Lorens Marmstedt، بەلام نەمتوانى لە يەك كاتدا خەرىكى دوو كارى دەرھىنان بىم، بۆبە لەوئىش دەركرام.

ئىوارەيەكى پايىز، مېردەكەى گيون تەلەفۆنى كرد و پىشنىارى كرد، لەبرى پەنابردن بۆ دادگا، ئاشت بىنەو و خۆيان رىك بەكون. داواى كرد دەيەوئ بەتەنھا گيون بىنى: كە پىكھاتن ئەوسا پارىزەرىكى ھاوبەش دەگرن تا رىكەوتنىكى ھاوبەشيان بۆ بنووسىت. من رىگەم بەگيون نەدا بەتەنھا مېردەكەى بىنىت. بەلام ئەو پى چەقپىنى كرد. گوايە دەنگى مېردەكەى لە تەلەفۆنەكەدا نەرم و دەستەمۆيانە بوو و تەنانەت خەرىك بوو بەشگرى. دواى نىوەرۆ مېردەكەى بەترومبىلەكەى خۆى ھات و بردى. سەعات چوارى بەيانى گيون بەروخسارىكى وشكەلگەراو و نەغمەيەكى خۆ دزەرەوئە گەراپەو. وىستى دەستوئىرد بنووت، گوايە دەتوانىن بەيانى و ھەموو رۆژەكانى ترىش بدوئىن. من سەرچىخ چووم و نەمھىشت بنوئ و داوام لى كرد بۆم بگىرپتەو چ بوو. گىراپەو كە مېردەكەى بۆ پاركى (لىل يانس)⁽²⁶⁾ بى بردوو و لەوئى لاقەى كىردوو. من ئىدى (گيون)م جىھىشت و بەجاددەكانا كەوتەم راكردن.

26- Lill-Jans skogen

هەرگیز پەيم بەو نەبرد بەراستی چ رووی دابوو. بەلام بەدلتیایییەو هە گيۆن، رووبەرۆوی چ لاقەکردنێکی فیزیکی نەبێتوو. رەنگە رووبەرۆوی جوۆرە زەرۆزەنگیتکی سایکۆلۆژی بوویتەو بەو هەمی مێردەهەمی پیتی گوتوو: گەر لەگەلمدا بنوویت ئەوا منداڵەکان دەدەمەو.

نەمدەزانی ئەو چۆناوچۆنییە. گيۆن دووگیان و زگەهەمی لە مانگی چوارەمدا بوو. وەک منداڵێکی دلپیس هەلسوکه و تەم دەکرد، (گيۆن)یش تەنها و جیھێتلراو. چەندین وینەمی بزۆز بەدەنگ و رووناکییەو هەن کە هەرگیز پڕۆژەکانی رۆج جی ناهیتلن، بەلکو بەهەمان راشکاوی و ئۆجیکتیفی نەگۆراو و لە سەرپای تەمەندا پێچ دەخۆن. ئەو تەنها و توویرە کە لێکدا و بێ رۆحمانە بەرەو قوولایی حەقیقەت دەبزویت.

لە ماوەی کەمتر لە یەک سەعاتدا هەموو دەرەتەکانمان بوو دەرچوون لەو قەیرانە، مرداربوونەو. سەرەتای کۆتایی بوو حەقیقەت. گەرچی لە هەولێکی نائۆمیدانەشدا بوو پێکھاتنەو، توند پێکھە نووسابووین.

بەپارێبوو دادگایییە کە دەست پێ بکات. هەمان رۆژ پڕۆسە کە ئەفەرۆز کرا، لەبەرئەو هەمی پارتزەرەهەمی گيۆن هەرەشەمی ئەو هەمی کردبوو کە هەموو پڕۆژە نایاسایییە نابوورییەکانی مێردەهەمی گيۆن ئاشکرا دەکات. من ئاگاداری وردەکارییەکانی ئەو مەسەلەییە نیم، بەلام هەرەشە کە بەبەلگەو دەسەلمێنرا. پڕۆسەمی جیابوونەو کە تارادەیک بەبێ سەرئێشە چوو پێش و لیژنەمی سەرپەرشتی کردنی منداڵ، دوا پشکنینگەلێکی سووکایەتی ئامیز، سەرپەرشتی کردنی منداڵەکانی بەگيۆن سپارد.

بەم شێوێیە دراماکە کۆتایی هات. ئەوینە کەمان بریندار و خوینی لێ دەچۆرا، کێشەمی ئابووریان یەکیک بوو لەو حەقیقەتە تانەمی بەلای بەسەر هەموو شتی کە کێشابوو. پارە تەواو ببوو، راگیرانی بەرھەمەتانی فیلم بەرەو وام و هەموو مانگیکیش دەبوو پارەیکە زۆر بوو نەفەقەمی دوو ژن و پێنج منداڵ بەم. گەر پارە کە دوو رۆژ دواکەوتبا، ئەوا ژنیکی توویرەمی سەرپەرشتیاری منداڵ لەسەر رێگەم قوت دەبۆو و سەبارەت بەژیا نە بێ سەرۆبەرە کەم، دەکەوتە سەر زەشتکردنم. هەموو سەردانیکم بۆ لای منداڵەکان لە یۆتۆی، سەرەتا بەئەدەبێکی فەرمی دەستی پێ دەکرد و بەدیمەنگەلی دلتەزین، بەشەر و زریکەمی بەسۆمی منداڵەکان کۆتایی دەهات.

دوچار پێم بەجەرگی خۆمدا نا و هانام بۆ کۆمپانیای (سقیئیسک فیلم ئیندیوستری) برد تا قەرزیکم بەدەنێ. قەرزە کەم وەرگرت و هاوکاتیش ناچار کرام گریبەندێک بۆ پێنج

فیلم بنووسم کە وەک سیناریۆنووس و دەرھێنەر، دوو لەسەر سیتی کرێکەم دەدەنێ. وێرایی ئەو هەمی دەبێ لەماوەمی سێ سالدا قەرزە کە بەسوو کە یەو بەدەمەو. بەرە قەرزە کە مانگانە بە شێوێیەکی ئۆتۆماتیکی لە مووچە کەمی کۆمپانیام دەشکێنرا. بە شێوێیەکی کاتی لە کارەساتیکی ئابووری قوتارم بوو، بەلام بۆ ماوەیکە ئاشکرا دەست و پێم شەتە ک درا.

لە ئیوارەمی (فالبۆرسمیستۆ) (*ی سالی ۱۹۵۱دا کورپیکمان بوو. بۆ ئەو هەمی ئازارەکان بێر خۆمان بەرینەو شەمپانیامان خواردەو و ترومبیلە فۆردە خەرە کە شکاو کەمان بە جادە پیر لە چالۆجۆلییەکانی Ladugardsgrädet دا ئازووت. ئەوسا کە (گيۆن)م بەمامانەکان سپارد و لە خەستەخانە کە بیان و دەرنام، بۆ مائەو گەرمامەو، زیاتر خواردەو، قەتارە کۆنە منداڵانە کە مەم دەرھیتا و بێ دەنگ و بێ چەقین کەوتە یاری پێکردنی تا لەسەر کومبارە کە خەو بردمییەو.

قەدەغە کردنی بەرھەمەتانی فیلم هەلگیرا و گيۆن وەک رۆژنامەنووسیکی جینشین، کاریکی لە رۆژنامەییەکی ئیواراندا چنگ کەوت، جگە لەو هەمی کاری وەرگێرانیشی دەکرد. من دەبوو دەمەدەست یەک لە دوا یەک دوو فیلم دروستکەم: (چاوەرانی ژنان) (۲۷) بە سیناریۆمی خۆم و (هاوین لەگەل مۆنیکادا) (۲۸)، وەرگیرا لە رۆمانیکی (پیر ئەندیش فۆگلیستروم) (۲۹) هەو. بۆ رۆلی (مۆنیکا) کێژە ئەکتەریکی جحیل هەلپێردرا کە لە شانۆمی (سکالا) کاری دەکرد. وی شتی ک ئەزمونی لە سینەمادا هەبوو، کەوتبوو داوی ئەوینی کورە ئەکتەریکی جاحیلەو. لە کۆتایی مانگی یولیدا بۆ وینەگرتن بۆ دەرەو هەمی کۆدوورگە دەچووین.

فیلمی (هاوین لەگەل مۆنیکادا) وەک فیلمیک پلانی بۆ داریژرا کە بودجەیکەمی کەمی هەبێ و سەرچاوەکانی سنووردار بێ و بەژمارەیکەمی کەمیش کارمەندەو بەرپۆه بچیت. ئێمە لە Klockargarden لە دوورگەمی Ornö دەژیاين. هەموو بەیانییە ک چەند دەقیقەیک بەبەلەمی ماسی دەرۆشتین تا دەگەشتینە دوورگەلێکی بیگانە لەو پەری کۆدورگە.

(*) Valborgsmässoafton دوا بێن رۆژی مانگی ئەپریل کە بەبۆنەمی هاتنی وەزری بەهارەو ناھەنگ دەگێردیت. و.ک

27- Kvinnors väntan

28- Sommaren med Monika

29- Per Anders Fogelström

کتوپر ههستیکی دنیایی و خوشه‌ویستی دایگرتم. هه‌موو گیروگره‌پیشه‌یی و ئابووری و خیزاندارییه‌کانم به‌ژیر ناسۆوه بوون. ئاخ‌ر ئیمه به‌شپوه‌یه‌کی رێژه‌یی، ژیانیتیکی خیزانیی گه‌رموگوو له‌ده‌روه ده‌ژیاين، هه‌موو رۆژتیک، هه‌موو ئیواره‌یه‌ک، هه‌موو بولیتله‌یه‌ک و له هه‌موو که‌شوه‌وه‌ی‌ه‌که‌دا کارمان ده‌کرد. شه‌وان کورت بوون، خه‌وه‌کانمان چۆلبوون له‌خه‌ون. دوای سێ هه‌فته کار و هه‌ولتی به‌رده‌وام، بوومی کاره‌که‌مان بۆ شتته‌وه هه‌نارد. به‌لام به‌هۆی خه‌وشیکه‌وه، لابوراتوریۆمه‌که هه‌زاران مه‌تری له‌فیلمه‌که رووشاندبوو، بۆیه ده‌بوو سه‌رله‌نوێ هه‌موو شته‌کان وینه‌بگیرینه‌وه. له‌روو هه‌ندیک فرمیسیکی تیمساحانه‌مان رژاند و له‌ناوه‌یه‌شرا دلشادبووین که‌نازادییه‌که‌مان درێژبووه.

کاری فیلم چالاکییه‌کی ئیروۆتیکی خودان وزه‌یه‌کی به‌هێزه. چ پارێزیک بۆ نیزیکیبونه‌وه‌ی نیوان ته‌کته‌ره‌کان نییه، ئه‌و خۆ ته‌سلیمی یه‌کترکرده‌ هه‌وه‌شه‌ شتیکه‌ په‌ها. گیانی به‌گیانی بوون، دل‌سۆزی، خوشه‌ویستی، متمانه‌ به‌خۆبوون و راستگۆیی له‌به‌رده‌م چاوی ته‌فسووناوی کامیترادا ده‌بنه‌ دنیایییه‌کی گه‌رم و په‌نگیشه‌ بیته‌ دنیایییه‌کی وه‌می. گرژی، خاوبونه‌وه، هه‌ناسه‌دانی هه‌وه‌ش، ساته‌وه‌ختی سه‌رکه‌وتن، ساته‌وه‌ختی هه‌لدیتران. ته‌مۆسفیره‌که به‌شپوه‌یه‌کی سه‌رنجراکیش بارگاوویه به‌سیکسوالیتیت. سالانیتی زۆری خایاند ئه‌وسا توایم له‌وه‌ بگه‌م که‌ رۆژتیک کامیتر ده‌وه‌ستی و پرۆژیکتۆره‌کان ده‌کوژینه‌وه.

له‌میانه‌ی سالانیتی زۆردا، من و (هاریت ته‌ندیرسون)^(٣٠) پیکه‌وه کارمان کرد، وی کیژتیکه به‌شپوه‌یه‌کی نایاب به‌هێز و تابلتی دلناسک. پتوهندی له‌ته‌ک کامیترادا راسته‌وخۆ و خودان هه‌ستیارییه‌کی بالایه، وپرای ته‌کنیکه نایابه‌که‌ی له‌نواندنا، ده‌شتوانی وه‌ک بروسکه له‌حاله‌تیک سۆزدار یه‌هێزه‌وه بۆ حاله‌تیک تری هیور و هۆشیارانه‌ بگوژیتته‌وه، خولقی توند به‌لام هه‌رگیز خانه‌گومان نا. ئه‌و که‌سیکه شایانی خۆشویستن و یه‌کتیکه له‌نازیزترین هه‌ورپیمانم.

ئه‌وسا که له‌سه‌رچلییه‌که‌ی کۆدوورگه بۆ ماله‌وه گه‌راپه‌وه، من ئه‌وه‌ی روویدا بوو بۆ (گیون)م گێراپه‌وه، له‌به‌رئه‌وه‌ی هه‌ریه‌ک له‌من و (هاریتیت) پیمان وابوو پتوه‌ندییه‌که‌مان سنوورداره‌ به‌کات، بۆیه داوای چه‌ند مانگیک مۆله‌تم کرد. گیون هه‌لشاخا و به‌نه‌فره‌تی

٣٠- Harriet Andersson کتیبیتی ئه‌م خانه‌ بۆ چاپ ناماده‌یه که‌ تیایدا زۆر راشکاوانه‌ باس له‌ پتوه‌ندی خۆی له‌گه‌ل بیرماندا ده‌کات. و.ک

کردم. به‌و تووره‌یییه‌ی سه‌رم سوورما که‌ له‌وه‌به‌ر وینه‌یم نه‌بینیوو، هه‌ستیکی گه‌وره له‌ ئارامی دایگرتم. هه‌ندێ له‌ خرتکه و پرتکه‌کانم پێچانه‌وه و هه‌مدیس بۆ ژووره یه‌ک که‌سییه‌که‌م گواسته‌وه.

چه‌ند سالیک دواتر من و گیون توانیمان به‌بێ هه‌ست به‌تالی و تفتی و شیکایه‌ت و شیکایه‌تکاری له‌یه‌ککردن، یه‌کتربینین. دوای جیابونه‌وه، گیون که‌وته خۆیندی زویانی سلاقیی و هه‌ر به‌ئامانجی وه‌رگرتنی بروانامه‌ی دکتۆرا له‌و بواره‌دا له‌هه‌ولتی خۆی به‌رده‌وام و وه‌دیشی هینا. جگه له‌وه‌ش کاره‌که‌ی له‌بواری وه‌رگیراندا زیاتر و زیاتر به‌په‌له‌وپایه قورس ده‌بوو.

ورده‌ ورده ژیانیتی ته‌واو سه‌ربه‌خۆی بۆ خۆی رۆنا و بووه خودان هه‌ورپ و دۆست و سه‌فه‌ری ده‌روه‌ی ولات.

دلشادیمان به‌گه‌راپه‌وه‌مان بۆ نیزیکیبونه‌وه‌مان له‌یه‌کتر گه‌وره به‌لام خۆپه‌رستانه بوو. به‌حاله‌ هه‌ستمان به‌وه‌ ده‌کرد که‌ کوره‌که‌مان به‌عه‌زاب و دلپسییه‌وه کاردانه‌وه‌ی به‌رامبه‌ر پتوه‌ندییه‌ نوێبووه‌وه‌که‌مان هه‌یه.

کاتێ گییون له‌رووداوی ترومبیلدا گیانی له‌ده‌ست دا، ده‌بوو من و (لیل-ئینگمار)^(*) له‌پتوره‌سمی به‌خاکسپاردنییدا به‌شدارین. له‌باله‌خانه یه‌ک ژوورییه‌که‌ی من له‌ (گریفتیورینگاتان) یه‌کتربینان بینی. وی ته‌مه‌نی نۆزده‌ سالان، جحیلتیکی قیتوقۆز، بالایی له‌بالای من به‌رزتر، سالانیتی درێژ بوو یه‌کتربینان نه‌بینی بوو. قاتیتیکی په‌شی تا راده‌یه‌ک ته‌سک که‌ له‌براکه‌ی قه‌رز کردبوو، پۆشیبوو. بێ ده‌نگ دانیشته‌بووین و له‌خوامان ده‌ویست کات که‌می‌ک خیراتر تیپه‌ریت. به‌لام خیراتر تینه‌ده‌په‌ری. پرسیری لێ کردم که‌ ئاخۆ ده‌رزی و ده‌زووم هه‌ن، ده‌بوو قۆیچه‌یه‌ک توندکاته‌وه. ده‌رزی و ده‌زووم بۆ هینا. هه‌ردوو کمان له‌لای په‌نجه‌ره‌که‌وه به‌رامبه‌ر یه‌ک دانیشتن. (لیل-ئینگمار) خۆی به‌سه‌ر کاری دوورینه‌که‌یدا چه‌ماندبووه. قژه زه‌رده‌ پرکه‌ی به‌سه‌ر نیوجه‌وانیدا که‌وتبوو، ده‌سته به‌هێزه سووره‌که‌ی، چاپووکانه به‌ده‌رزی و ده‌زووه‌که‌وه خه‌ریک بوون. جار ناچار له‌سه‌خه‌تیدا مشه‌مشیتی ده‌کرد. وی سه‌رسوورپه‌نه‌رانه له‌ وینه‌یه‌کی تافی قوتابیتی باپیری (باوکی باوکی) ده‌چوو. هه‌مان چاوانی شینی توخ، هه‌مان په‌نگی قژ، هه‌مان نیوجه‌وان، هه‌مان ده‌مولتی ناسک. هه‌مان راه‌ستانی بیرمانیانه که‌ هه‌میشه مه‌ودایه‌ک

(*) کوری بیرمان

له نیوان خوئی و ئهویتردا دههیلایتهوه وهک ئهوهی بیژی: دهستم تیوهمهده، لیم نزیك مه بهروه، مه مگره، به خودا قه سه م من یهک (بیریمان) م.

هه ولایکی گیلۆکانه م دا تا شتیك له باره ی دایکیه وه بیژم، به لام ئه و به تاماژهی ره تکرده وه یه کی توند، جووله یه کی کرد. من که هه ر پی چه قینیم نوواند، ئیدی ئه و له ناکاویکرا، بهرقیکی ساردی وا ته ماشای کردم، که ده مکوتی کردم.

(گیون) له فیلمه کاندای مۆدیلی زۆر ژن بوو: (کارین لوبیلیوس) له فیلمی (چاوه پروانی ژنان)، (ئاگدا) له فیلمی (ئیواره ی لیبوکه کان)^(۳۱)، (ماریانی ئیگیتمان) له فیلمی (وانه یهک له ئەقین)^(۳۲)، (سوساننی) له فیلمی (خه ونی ژن)^(۳۳) و (دیسیرپی ئارمفیلدت) له فیلمی (زه رده خه نه ی شه وی هاوین)^(۳۴).

له که سیتی (ئیشا دالبیک) ی بی هاوتادا، هاوشیوه ی (گیون) م دۆزیه وه. هه ر زوو ئه و خانمانه هه ردووکیان پیکه وه توانییان به رجه سته ی دهقه تا راده یهک زۆر ته مومژاوییه کانم بکه ن و له میانه ی ئه وه شه وه به شیوه یهک ئه و ژنیتیه له شکست نه هاتوه ده رپرن که من هه رگیز خه یالم بۆی نه چوه.

-
- 31- Gycklarnas afton
 - 32- En lektion i kärlek
 - 33- Kvinnodröm
 - 34- Sommarnattens leende

عهدهسه گهوره که ره که وه ده نۆریت، کۆک و زوومی دهکات. له ماوه یه دا ئه کته ره که دیار نه ماوه، یه کیک ده لئی چوه جگهره بکیشیت.

کیشه که ئه وه یه نوانده که له رووبه ریکدا جیگا بکرتته وه. به هۆی یی به هره بی منه وه بریک ئه کته ره و کۆمبارس له سوچیکدا قه ره بالغییان دروست کردوه، له به رامبه ر رووناکیه که دا په ستاونه ته ناو به کتری، به توندی سیبه ریان له سه ر رووبه ری دیواره کان دروست کردوه، پیموایه قورسه دیمه نه که رووناک بکرتته وه. رووخساره به ئه ده به مۆنه که ی (سقیین) سه رنجم راده کیشیت، وی رقی له رووناکی به تینی ساپیتته و سیبه ری دووانه ییه. فه رمان ده ده م دیواره که لایبریت. به و چه شنه خۆمان رزگار ده که یین و ده توانین دیمه نه که له لایه کی تره وه وینه بگرین. یه کیک له یاریده ده ره کان نیوه دوور ده لئی، رهنگه گۆزانه وه ی دیواره که شتییک یی بلوی به لام دوو سه عاتییک ده خایه نیت، له به رئه وه ی ریک ئه م دیواره دیواریکی دووانه یه و به دیواریکی تره وه رایه له، که قورس و نیمچه چه سپاوه. بۆیه گواستنه وه ی رهنگه ببیتته هۆی رووخانی دیکۆره که. له ناوه وه را خۆم ده خۆمه وه و هه سستیکی نارحه ت دامده گری به وه ی من خۆم له سه ر رایه لکردنی ناوه وه به ده ره وه، پی چه قینیم کردوه.

فه رمان ده ده م کامیرا که بۆ سه رکردنه وه ی ده رگا بجوولیتیری و له عه ده سه ی گه وه که ره که وه ده نۆرم. کۆمبارسه کان ئه کته ره که ده شان نه وه. بۆ ئه وه ی ببینیت ئه وا ده بی به لای راستا ئا ور بداته وه، سکریتانه که له خۆیوردووانه ئامازه به وه ده دات که ئه کته ره که له گرتی پیشوودا به لای چه پدا جوولا وه.

له ستۆدیۆ که دا ئارامیه کی زۆر بالی کیشاوه، هه مووان به چه وه سه له به لام نائومی دانه چاوه رین. به بی هیواییه وه له عه ده سه ی گه وه که ره که وه ده نۆرم. له ویدا نیوه ی روخساری ئه کته ره که و چاویکی زه قبوه وه ی ده ببینیت. بۆ ساتیک دیت به بیرمدا ئه مه گرتیه کی نایابه که ستایش ده کری و له لایه ن ره خنه گرانی نیوده وه له تییه وه پیایدا هه لده درئ، به لام دواتر له به رئه وه ی ناشه رافه مه ندانه خۆی ده نوینتی، ره تی ده که مه وه.

کتوپر ریگه چاره که ده دۆزمه وه: گرتی له گه ل جووله ی کامیرادا. جووله ی کامیرا به ده وه ی ئه کته ره کاندایا و تیپه رینی به لای کۆمبارسه کاندایا. تارکۆفسکی^(۲) به به رده وه امی له هه موو

۲- Tarkovskij ده ره هینه ره و ئه کته ره و نووسه ری روسی تارکۆفسکی له ۴ی ئه پریلی ۱۹۳۲ له شاری (ساقراسیا) ی نریک مۆسکۆ له دایک بووه و له ۲۸ی دپسه مبه ری سالی ۱۹۸۶ له پاریس کۆچی =

خه ونگه لیک هه ن که دووباره ده یانبینمه وه. ئاسایترین خه و نیان خه ونی پیشه یه: ده بینم له ستۆدیۆی فیلم راوه ستاوم و خه ریکی ئاماده کردنی دیمه نیکم. هه مووان له وین، ئه کته ره کان، وینه گران، یاریده ده ران، کارمه ندانی رووناکی و کۆمبارسه کان. له به ر هۆیه ک له هۆیه کان تیکستی ئه و رۆژه م بیه ر ناکه ویتته وه. بۆیه ده بی به رده وام ده فته ری ده ره هینانه که م ته ماشاکه م که له ویدا چه ند هیلگه لیکه لیکه ل و پیکه لئی تیدایه. ناچار بۆ لای ئه کته ره کان ده گه ریمه وه و هه لیا نه ده خه له تینم، شتییک له به ری وچانه کان ده لیم. وچانییک بده و ئا ور بۆ کامیرا بده ره وه، پاشان دیالۆگه که بلتی، راوه سته، به ئه سپایی ببلی.

ئه کته ره که به گومانه وه ته ماشام ده کات به لام گوپرایه لانه فه رمانه کانم جیه جی ده کات. من له کامیرا که وه ته ماشای ده که م. نیوه ی روخساری و چاویکی به زه قی ده هینمه ناو کامیرا که وه. نا... ئه مه راست نییه، ئا ور بۆ (سقیین نیکفیسیت)^(۱) ده ده مه وه که له

۱- Sven Nykvist سقیین نیکفیسیت ئه مرۆ یه کیکه له به نیویانگترین وینه گرانی سینه ما و تا ئیستا له سه د و سی فیلمدا له ویدیو کامیرا وه راوه ستاوه. ناوبانگی نیکفیسیت له ده یه ی شه سندا و له و کاته وه که وه ته روو که بووه یه کیک له وینه گره ده سته بۆ ئه رکانی ئینگمار بیرمان. نیکفیسیت له گه ل زۆر له ده ره هینه ره گه وه کانی جیه اندا کاری کردوه، له وانه: جون هوستون، رۆمان پۆلانسی، ئه ندرئ تارکۆفسکی و وودی ئالین. له کتیبیکی سه رنجرا کیشدا به ناوی (له ستایشی رووناکییدا) که له گه ل (بینگت فۆشلوند) دا نووسیویه تی، نیکفیسیت له به ری ژیا نه پر له روودا وه که ی خۆیه وه ده دوتیت. و. ک

دیه نیکدا کامیرای ده جوولاند، کامیراکه‌ی ده‌رۆیشت و ده‌فری. گەرچی من ئەوهم پێ ته‌کنیککی خه‌راپه، به‌لام ئەوه کیشه‌که‌م چاره‌سه‌ر ده‌کات. ئاخ‌ر کات تیده‌په‌رێ.

دل‌م به‌خه‌یرایی لێ دده‌ا و به‌زه‌حمه‌ت هه‌ناسه‌م بۆ ده‌دریت. (سقیین نیکقیست) ده‌لێ، جوولاندنی کامیرا شتیکی مه‌حاله. بۆچ ده‌بێ (سقیین) که‌سیکی ئاوها که‌لله‌ره‌ق بێت، بێ گومان ئەو له‌ جوولاندنی قورسی کامیرا ده‌ترسیت، وی پیر و ترسنۆک بووه. به‌نائومیدییه‌وه ته‌ماشای ده‌که‌م، ناماژه‌ بۆ دواوه‌م ده‌کات و خه‌م دایده‌گرێ. ئاو‌رده‌ده‌مه‌وه و چ دیکۆرتیک نابینم، ته‌نها دیواری ستۆدیۆکه. وی راست ده‌کات، جوولاندنی کامیرا شتیکی مه‌حال.

له‌ نائومیدی خۆمدا بریار ده‌ده‌م نوتقیکی کورت بۆ ئەو خه‌ل‌کانه‌ی له‌وی کۆبوونه‌ته‌وه، بده‌م. گه‌ره‌که‌م ب‌لێم من ماوه‌ی چل سا‌له‌ له‌ ته‌ک فیلمدا کار ده‌که‌م، گه‌ره‌که‌م پێیان ب‌لێم من چل و پێنج فیلمم دروست کردوون، گه‌ره‌که‌م پێیان ب‌لێم من به‌دوای ڕیگای نوێدا ده‌گه‌رێم، ده‌مه‌وی زوبانی وینه‌یی خۆم نوێ بکه‌مه‌وه. مرۆف پتویسته‌ له‌سه‌ری به‌رده‌وام به‌رئه‌نجامی کاره‌کانی بخاته‌ ژێر پرسیاره‌وه. گه‌ره‌که‌م پێیان ب‌لێم من خودان توانام، پیاویکم به‌ئه‌زمونی گه‌وره‌وه، ئەم کیشه‌یه‌شی که‌ ها‌تۆته‌ پێش شتیکی ناچیزیه. گه‌ر ویستبام ئەوا کامیراکه‌م بۆ دواوه‌ ده‌گه‌رانده‌وه و وینه‌یه‌کی گشتیم ده‌گرت، ئەوه‌ش بۆ خۆی ڕیگه‌چاره‌یه‌کی سه‌رنج‌اکتیش ده‌بوو. گه‌رچی باوه‌رم به‌خودا نییه‌ به‌لام مه‌سه‌له‌که‌ش به‌و سانایییه‌ نییه، هه‌ریه‌که‌مان خودایه‌کی له‌ناوه‌وی خۆیدا هه‌ل‌گرتووه، هه‌مووان نمونه‌یه‌کی بالاییان هه‌یه‌ که‌ هه‌ندێ جار له‌ چاو‌ترووکاتی‌کدا ده‌بینین، به‌تایبه‌تیش له‌ ساته‌وه‌ختی مردندا. ده‌مویست ئەم شتانه‌یان پێ ب‌لێم، به‌لام ئیدی پتویستی نه‌ده‌کرد. خه‌ل‌که‌که‌ ک‌شابوونه‌وه و له‌ قوولایی ستۆدیۆ تاریکه‌که‌دا کۆب‌بوونه‌وه. له‌ویدا له‌پال یه‌کدا ڕاوه‌ستابوون و که‌وتبوونه‌ ئه‌رگ‌یومیتت‌کاری. نه‌مه‌ده‌توانی ب‌ژنه‌قم باسی چ ده‌کن، ته‌نها له‌ پشته‌وه‌ ده‌بینین.

به‌باله‌فره‌یه‌کی گه‌وره‌ سه‌فه‌ر ده‌که‌م و من ته‌نها موسافیری ناو ئەو باله‌فره‌یه‌م. باله‌فره‌که‌ هه‌ل‌ده‌سه‌ی به‌لام ناتوانی خۆی به‌رزکاته‌وه، به‌ل‌کوو به‌سه‌ر جاده‌ پانوپۆره‌کانی

= دوایی کردووه. فیلمی (قوربانی) تاقه‌ فیلم‌یک بوو که‌ له‌ خۆ‌ئاوا دروستی کرد و له‌ سوید وینه‌گیرا. تارکۆئسکی به‌فیلمی (مندالی ئیشان) ها‌ته‌ ناو دونیای کاری سینه‌ماوه و گو‌ریکی به‌هیزی بۆ به‌رده‌وامبوون پتبه‌خشی. فیلمه‌که‌ باس له‌ ئەزمونی کوره‌ گه‌نجیکی رووسی له‌ زه‌مه‌نی جه‌نگدا ده‌کات. و.ک

شاردا گرمه‌ی دێ. باله‌فره‌که‌ ڕاده‌ی به‌رزایی فرینی، ها‌وئاستی ئاپارتمان به‌لنده‌کانه، له‌ په‌نجه‌ره‌که‌وه ده‌توانم خه‌ل‌ک ب‌بینم که‌ ده‌جوولین و ده‌ستیان ڕاده‌وه‌شێن. رۆژه‌که‌ی رۆژیکی قورس و زربانییه. متمانه‌م به‌چاپوکیی باله‌فره‌وانه‌که‌ هه‌یه‌ به‌لام پتیموایه‌ کۆتایی نێزیک ده‌بیته‌وه. هه‌نوکه‌ من به‌بێ باله‌فره‌ به‌ئاسمانه‌وه‌م، به‌ته‌رزتیکی تایبه‌تی بال ده‌جوولینم و به‌سوکه‌له‌یی له‌سه‌ر ئەرزوه‌ به‌رز ده‌بمه‌وه. سه‌رم سوورماوه‌ له‌وه‌ی بۆچی پتیشتر هه‌ولم نه‌داوه‌ بفرم که‌ فرین ئاوها هاسان بێت. هه‌مان کات پتیموایه‌ فرین به‌هره‌یه‌کی تایبه‌تییه، هه‌موو که‌س ناتوانی بفریت. ئەوه‌ی بیه‌وی بفریت ئەوا ده‌بێ لێ‌براوانه‌ هه‌ول بدات. ده‌بێ به‌بالی که‌وانیی و جومگه‌ی گه‌رژبووی گه‌ردنه‌وه‌ هه‌ول بدات. سه‌باره‌ت به‌من، به‌بێ کیشه‌ هه‌روه‌کی ته‌یر ده‌فرم.

خۆم به‌سه‌ر ده‌شتایییه‌که‌وه‌ ده‌بینمه‌وه، ته‌واویک به‌دل‌نیا‌یییه‌وه‌ ئەوی رووسیایه. به‌سه‌ر رووباریکی گه‌وره‌دا ده‌فرم که‌ پردیکی به‌زی له‌سه‌ر ڕاکیشراوه. له‌ خوار پرده‌که‌وه ئاپارتمان‌یکی له‌ خشت رۆ‌ئراو له‌ رووباره‌که‌وه‌ به‌رزبۆته‌وه، دووکه‌ل له‌ دووکه‌ل‌کیشه‌ به‌رزه‌کانییه‌وه‌ دیته‌ ده‌ری. گویم له‌ وری ماشینه‌کانه، ئەوی کارگه‌یه‌که.

هه‌نوکه‌ رووباره‌که‌ به‌هیل‌تیکی که‌وانیی گه‌وره‌ پێچ ده‌کاته‌وه. که‌ناره‌کان به‌دارستان پۆشراون. پانۆراما‌که‌ بێ کۆتایییه. خۆر چووه‌ته‌ نیو هه‌وره‌وه‌ به‌لام هیشتا روونای به‌تینه. ئاو سه‌وز و ته‌نک ده‌رژیته‌ پتچیکی به‌رینه‌وه، جار ناچار سیبه‌رگه‌لیک ده‌بینم که‌ له‌ قوولاییرا له‌سه‌ر به‌رده‌کان ده‌جوولین، ئەوانه‌ ماسیگه‌لی گه‌وره‌ی بریسکه‌دارن. من هیتور و پرم له‌ متمانه‌ به‌خۆبوون.

که‌ جحیل‌تر بووم و خه‌ویکی قوولم لێ ده‌که‌وت، خه‌ونی ناخۆش ده‌ها‌تته‌ ویزه‌م: خه‌ون به‌کوشتنه‌وه، به‌ئه‌شکه‌نجه‌دانه‌وه، به‌خنکانه‌وه، به‌ئینسیست⁽³⁾ه‌وه، خه‌ون به‌ویرانبوونه‌وه، خه‌ون به‌توره‌بوونیکی شیت‌گیرانه‌وه. له‌ رۆژانی پیریدا خه‌ونه‌کانم بیره‌ده‌چنه‌وه، به‌لام خه‌ونی میه‌ره‌بانانه‌ن، به‌زۆری خه‌ونی سه‌بووری ده‌روه‌ن.

جار ناچار خه‌ون به‌ده‌ره‌ینانیکی دره‌وشاوه‌وه‌ ده‌بینم که‌ خه‌ل‌کان‌یکی زۆر و موزیک و سینۆگرافی ره‌نگاو‌ره‌نگی له‌خۆگرتووه. ئەوکات به‌چریه‌ و به‌قایل‌بوونیکی گه‌وره‌وه‌ به‌خۆم دبێژم: ئەوه‌ ده‌ره‌ینانی منه، ئەمه‌ ئەوه‌یه‌ که‌ ئەز خۆلقان‌دوومه.

۳- Incest پتوه‌ندی سینسوالیی له‌نیوان دوو که‌سدا که‌ ڕایه‌لی روحیان هه‌یه. و.ک

ئەوسا كە ھەموو بەرپۆتەبەرى شانۆكانى پايتەخت دەسبەردارم بىوون و ھىچ كاميان پىتوبستيان بەكارى من نەبوو، بانگىشتنامەيەكم لە شانۆى شارى (مالمیۆ)^(۳) ھوھ پىنگەيشت. (ھاربيت) یش دامەزرا. بەبى چ ئەفسووسىك بۆ بالەخانەيەكى سى ژوورى لە ناوچەيەكى تازە رۆنراو لەسەر رىنگاى (لیمھامن)^(۴)، گواستمانەوھ. چەند كەلپوھلپىكى مالم كرى و لە بالەخانەكەدا داماننان.

ئىدى خۆمان بۆ شانۆ تەرخان كەرد.

شانۆى شارى مالمیۆ لە روالەتدا دەزگايەكى ئاسايى و ھاكەزايى بوو كە بۆ نمايشەكانى ئۆپېرا، باليت، ئۆپەريت و نواندن بەكاردەھيئرا: ھۆلىك زۆر گەورە و ھەزار و ھەوت سەد كورسى تيدا و ناونرابوو (بۆرەى زل) Stora Bu، ئەويتريشيان زۆر گچكە و دوو سەد كورسى تيدا و ناونرابوو (جىكەى گچكە) Lilla Pip. ئەم پرۆژەيە بەرەنجامى بەرپەككەوتنى ھەرگىز لەگەڵ يەكدا ھەلنەكردووى نىوان شانۆ لە دلى خەلكدا ژباوھەكى (پېر لىندبېرى)^(۵)، و شانۆيەكى بازنەيى و دانىشتنى ديموكراتىيانە و دونيايىنى (كنيوت ستروم)^(۶) بۆ شانۆى وینەيى بوو، كە لە دونيايىنى سىنوگرافىيانە رەوتى شانۆيى (مىبىر ھۆلد) و (رېينھاردت) ھوھ خولقېنرابوو. كيشەى سىستىمى دەنگ لە و شانۆيەدا گرى كوتىرە بوو. كۆنسىرتى ئۆركىستراكان چەندىن كەموكورى لە سەدادا تيدا بوو، دەنگ بەھۆى كەوانە بىست و دوو مەترىبەكەى پىشى شانۆكەوھ، خەراپ بوو، ئۆپېرا و ئۆپېريت بەھۆى دووربى مەودايان لە بىنەرانەوھ خەراپ بوون، باليتەكە بەھۆى رايەلە شىشى دارووخاوى تەختەى شانۆكەوھ بى كەلك بوو. ژمارەيەكى بەرچا و كارمەند، بەلام بەمووچەيەكى كەم ئەم دپوھيان بەرپۆتە دەبرد و لە ماوھى يەك سالددا بىست نمايشيان بەرھەم دەھيئان. بەرپۆتەبەرە دىكتاتورەكەى ئەم شانۆيە ناوى Lars-Levi Laestadius و راستەوخۆ لە كارەكەى خۆيەوھ وەك وەعزەدەرىكى بەرگريكەر لە زىندووبوونەوھ^(*)، بۆ بەرپۆتەبەرى ئەو شانۆيە گوئىزابوھ. وى كەسىكى خوتندەوار، خودان ئەزمون، سەرچل و بەتەرزىكى شپتەنە خۆپەرسەت بوو. ئەم پىكھاتەبەش بۆ بەرپۆتەبەرىكى شانۆ شتىك نىبە شايانى سەرزەنشەت بى.

- 3- Malmö Stadsteater
- 4- Limhamn
- 5- Per Lindberg
- 6- Knut Ström

(*) مەبەست لە زىندووبوونەوھى مەسىحە. و.ك

لە سەرەتاي پەنجاکاندا گفتىكم بۆ دامەزراندن لە شانۆى دراماتن پىدرا. ئەوھش شتىك بوو ماىھى دلخۆشىم بوو، بەلام سىستىمى شانۆكە گۆرا. بەرپۆتەبەرى نوئى شانۆكە نەك ھەر خۆى نەدەكردە خاوەنى ھىچ جۆرە گفتىك، بەلكو بەدەرپرېنىكى سووكايەتى ئامىز پىي راکەياندم كە من لەگەل ئاستى پىوانەكانى شانۆى نەتەوايەتى نايمەوھ. جا بۆ ئەوھى دلنەوايى خۆم بكەم، چەند پىسەسىكم نووسىن كە ھەر ھەموويان رەتكرانەوھ. (ھاربيت) بەگۆرەوى تۆرىي و كراسى يەخەكراوھوھ لە كارەكەى خۆى لە شانۆى سكاللا بەردەوام بوو، ناچارىش بوو بەیتە شىعەرىك بەگۆرانىيەوھ بلى: گەر (بىرمان) منى بوئ ئەوا بەخۆشچالئىيەوھ جلك بەبەرى خۆمەوھ ناھىتلم.

لەو ماوھەيدا پىوھندىيان بەرەو خەراپى دەچوو. شەيتانگەلى دلپىسىيەكانى رابردووم ژەھراوييان كەردبووين. من بۆ ئوتىلىكى گچكە، لە ژوور بالەخانەى (سۆدرە تياتىر)^(۱) ھوھ گواستەمەوھ كە (لاديوگۆردس لاندېت) و (لىل- يانسسكۆگىن)^(۲) يان لپوھ دياربوو. لەویدا لە ھەستىكى توورەيى قولتى رق لپھاتنەوھەيەكى نااسايى لە بەشەرىيەت، فىلمىكم نووسى و ناوم نا (ئىوارەى لپووكەكان).

- 1- Södra Teatern
- 2- Laduga rdslandet och Lill-Jansskog

ئەو ھەشت سالی ژیانم لە شانۆی شاری مالمیۆ لە باشتترین سالی کانی ژیانمە. زستانان سێ نمایش نامادە دەکردن و ھاوینانیش فیلمیک یاخود دوو فیلم. دەستم کراوە، ژبانی تایبەتیم بە شێوەیەکی پراکتیکی کۆتایی پێ ھاتبوو، لە ناوەوەمرا ژبانیکی دەژیام لە ھەولێ پێکەوھیی، لەوێدا ھەموو شتیکی ئاراستەیی ئەو کرابوو تا دێوەکەمان بەنمایشی شانۆیی خۆراک بەدەم. بەو ھۆبەش کە شانم بەکاری ئیداری قورس نەکرابوو، نازادانە خۆم بۆ پۆچوون بەنێو پێشەکەمدا تەرخان کرد.

شانۆکەمان وردە وردە بوو جیگای گرنگیپیدان، ئەکتەرە بەنێوانگەکان تایبەتەندیی ئەو ھەیان بۆ دەردەکەوت کە شانۆیی جیددی لە زستاناندا پێشکەش بکەن و ھاوینانیش بەشداری لە فیلمەکانی بێرماندا بکەن. گرووپەکەمان لە بواری نواندندا ھەنگاوی باشی ھەلێنا. جورئەتمان نوێنەر زیاتر لە دونیای درامادا رۆبچین.

گەر کەسێک بەخەیاڵیدا ھاتبا و پرسیبای بۆچی ئێمە خەریکی شانۆین یاخۆچ نامانجگەلیک پالئەرمەن، ئەوا دەستی چ وەلامیکمان پێ نەبوو پیت.

ناتوانم چ نامانجگەلیکی سیاسی، ئاینی یاخۆ رووناکبیری و ھەبیر خۆم بێنمەو کە ببوونە ھەوینی ئەو سێزەدە نمایشی لە مالمیۆ پێشکەش کردن. دەمزانێ شانۆگەرەکی بەبەرنامەیی و ئیدی ئەو شتیکی بێ مانایە کە لە شانۆی گەرەدا " کاقبار بۆ جووتیاران دانریت " ئەرکە بێریتییە لەو ھەوێ کاریکی شانۆیی باوەرپێتھێنەر و کاریگەر نمایش بکریت.

ھەر ھەوا گرنگ بوو خودی ھۆلەکە و الێ بکریت بۆ نواندن بشییت. لە میانەیی ئەزمونەو گەیشتینە ئەو ھەوێ جیگەییە کە لە تەختەیی شانۆکەدا، نزیکەیی بەمەودای مەتریک لە شوینی مولەقینی دەق^(۷) ھەو، خودان کەلکی بینین و بیستەن و دەکرێ سوودی لێ وەرگیریت. لەم خالەو ھەو ھەوێ دەیتوانی چەند مەتر بەملاو لادا و چەند مەتر تیکیش بەرەو قوولایی بچوولیت: بەم جۆرە ئێمە لاکیشەییە کمان و دەست دەھینا کە شەش مەتر پان و چوار مەتر قوول بوو. لە دەردەو ھەو ئەم رووبەری نواندنەدا توانای ئەکتەرەکان بۆ کاریکردن لە بینەرەن بەخیرایی کەم دەبوو. لە رووبەریکی نمایشدا کە بیست و دوو مەتر فراوان و سی و شەش مەتر قوولایی ھەبیت (رووبەری سووراوی نمایشە کە تا نیو ڕینگای شاری یستاد دەروات) واتە فەزایە کە بۆ نواندن بشییت، بیست و دوو مەتر دووجا بوو.

ھەر ھەوا ناچاربووین ئەملاو لای تەلاری نمایشە کە بەپەردەیی جوولواو کەم کەینەو. تا

جیگەیی کەمتر لە ھەزار کەسی تیدا بپیتەو. کەلوپەل و ئەشیاکانی تەختەیی شانۆکە خەراپ و کۆن بوون، نامرازگەلی مۆدیرنی رووناک، کە بەکەشتییەکی بارھەلگری ئەلمانیا بھاتبوو، کەشتییە کە پیکراو و ھەنووکە لە بنی زەرباچەیی ئۆستیر^(۸) دا رۆچوو بوو، بۆیە بەشێوەیەکی کاتی بە نامرازگەلی لە سالی ۱۹۱۴ دەروست کرا، و قەرەبوو کرابوو. کارمەندە تەکنیکییەکان گەلیک شەکت بوون، ژمارەیان کەم و تا پادەبە ک بەدەمەستیش بوون. بێ گومان کە سانیکیش ھەبوون ژبانی خۆیان و تەندروستی بچۆیان دەردەتاند تا کاری ئەم گرووپە ئالۆزەیی ئێمە بەرەو پێشەو بچیت.

ھەموو بەیانییە کە من لە کاتی خۆیدا و لە سەعات ھەشت و نیو دا دەگەیشتمە شانۆ. لە چیشتخانەیی شانۆکە بەرچاییمان دەکرد و بەرچاییە کەش بریتی بوو لە شەش پسکییت و کوپیک چا. لە سەعات دە و نیو ھەو پڕۆقەمان دەکرد تا سەعات یەک، گوشتی رانی بەراز و ھیلکەمان دەخوارد و کوپیک قاوێ خەستمان بەسەردا دەکرد و ئیدی تا سەعات چوار بەردەوام دەبووین، کۆبونەو ھەم پێ دەکردن، دەرسم لە قوتابخانەیی شانۆ دەگوتەو و سیناریۆم دەنووسی، لەسەر کورسییە کەم و ھەنووکە دەدا، شتومان لە ھۆلی شانۆکە دەکرد کە ھەمیشە گوشتی سوور بوو لە گەل پەتاتەییە کەدا، کاری رۆژی داھاتووم نامادە دەکرد، ئەرکی مالمەو دەخۆتێندەو یاخۆ کۆنترۆلی نمایشە کەم دەکرد.

ئەوسا کە (ھاریت) میکیازە کە دەسری و خۆی دەگۆری، بۆ مالمەو دەگەراپنەو و دەنووستین. چ شتیکی ئەوتۆمان نەبوو بەیە کدی بلتین. زۆر جار سەفەرم بۆ ستۆکھۆلم دەکرد تا کار لە فیلمگەلی نامادە یاخۆ فیلمگەلی پلان بۆ دانراو دا بکەم، لەوێ لە بالەخانە یەک ژوورییە کەمدا لە (گریقتوری گاتان) دەژیام، فراوینم لە ستۆدیۆیی فیلم دەکرد و شتویشم لە ژوانگە ھەمیشەییە کەمدا. من دوو پانتۆل، ژمارەییە کراسی فلانێل، جلکی شی بوو ھەوێ ژتیرەو، سێ چاکەت و دوو جوت پیللوم ھەبوون. ژبانیکی پراکتیکی و ھاگەزایی. گەیشتەبوومە ئەو قەناعەتەیی کە تازاری ویزدان نازکردنە، لەبەرئەو ھەوێ عەزایی من ھەرگیز نەیتوانیو ئەو زەرەرانە قەرەبووکاتەو کە لیم کەوتوون. دەستی پڕۆسیسگەلیکی دوور دەست لە ناو ھەو پراویدا پیت. ناخر من ھەوکردنیکی درێخاھینی گەدە، ھەوکردنی ریحۆلە، برینی گەدەم ھەبوون، زوریی جارن دەرشامەو و گرتیی بۆژۆکەری گەدەم ھەبوو کە زگچوونی بەدوادا دەھات. لە پاییزی سالی ۱۹۵۵ دا،

دوای وینه‌گرتنی فیلمی (زهرده‌خه‌نهی شه‌ویکی هاوین)، کیشم په‌نجاوشه‌ش کیلۆ و له‌به‌رته‌وه‌ی گومانی نه‌وه ده‌کرا دووچاری شیریه‌نجه بوویم، له‌خه‌سته‌خانه‌ی کارۆلینسکا خه‌ویترام. به‌شپه‌به‌کی به‌رده‌وام له‌لایهن (دۆستیت ستیورۆ هیله‌ندیر) (۹) هوه‌فه‌حس کرام. وی پاش نیوه‌رۆیه‌ک که به‌ره‌نجامی لیزه‌ره‌کافی له‌گه‌ل خۆیدا هینابوو، هاته‌ژووره‌که‌م. دانیششت و ئارامانه‌که‌وته‌ش شۆقه‌کردنی ورد. نه‌خۆشیه‌که‌می به‌پسیکۆسۆمات (۱۰) راقه‌کرد و گپراه‌وه‌که‌هه‌ر ئیستا ده‌ستی کردووه‌به‌لیکۆلینه‌وه‌ی جیددی له‌باره‌ی ئه‌م ناوچه‌تاریک و پرووناکه‌وه، ناوچه‌ی سنووری نیوان جه‌سته و رۆح. ئامۆژگاری کردم شیریه‌ترش بخۆم، نه‌وه‌ئامۆژگاریه‌ک بوو ئیدی له‌و کاته‌وه‌به‌گویتیم کرد. نه‌و پینی وابوو من ئازار به‌جۆرتیک له‌کاردا نه‌وه‌گه‌لی نه‌له‌رژیکیه‌وه‌ده‌چیزم و ده‌بی به‌کاوه‌خۆ بچمه‌پیش بو‌ته‌وه‌ی نه‌و شته‌ده‌ستنی‌شانکه‌م که‌ده‌ره‌قه‌تی دیم و نه‌وه‌ش که‌ده‌ره‌قه‌تی نایه‌م. وی به‌توانا، میهره‌بانیه‌ی و حیکمه‌ت پرشنگی دده‌ا. ئیمه‌بووینه‌هاورپتی به‌کدی.

(فیکتۆر خیۆستروم) (۱۱) م‌قايل کرد تا رۆلی سه‌ره‌کی له‌(جیگای تووی فه‌ره‌نگی کیوی) (۱۲) دا‌ببینیت. پیشتر پیکه‌وه‌له‌فیلمی (به‌شادی) (۱۳) دا‌کارمان کردبوو به‌بی‌نه‌وه‌ی هیچ کامان هه‌ست به‌پیداو‌یستییه‌کی ناچارانه‌بو‌دریژه‌دان به‌کارکردن له‌گه‌ل به‌کدیدا بکات. فیکتۆر شه‌که‌ت و نه‌خۆش بوو، ده‌بوو هه‌موو مه‌رحه‌کانی بو‌کارکردن له‌به‌رچاو بگیرین. له‌و مه‌رحانه‌ده‌بوو من گفتم بدایه‌تی هه‌موو رۆژتیک سه‌عات چوار و نیوی ریک له‌ماله‌وه‌بیت بو‌خواردنه‌وه‌ی پیکه‌ویسکییه‌هه‌میشه‌یه‌که‌ی.

هاریکاری ئیمه‌به‌ته‌رزیکی ترسناک ده‌ستی پێ کرد. فیکتۆر تووره‌و منیش گرژ. نه‌و به‌زیاده‌رۆیه‌وه‌رۆلی ده‌بینی و منیش له‌و باره‌یه‌وه‌تیبینیم ده‌دای. ئیدی ده‌مۆده‌ست مۆنی ده‌کرد و خۆی ده‌کشانه‌وه، پاشان روونی ده‌کرده‌وه‌که‌به‌دلنیا‌یه‌وه‌که‌سیکی تره‌یه‌به‌ده‌توانی به‌گویره‌ی رینماییه‌کانی من نه‌م رۆله‌ببینی و هه‌ر رۆژتیکیش بیت پزیشکه‌که‌ی به‌لگه‌نامه‌ی نه‌خۆشی پێ ده‌دات.

9- Sture Helander

۱۰- Psykosomatiska نه‌خۆشیه‌ی گه‌لیک که‌نیشانه‌ی جه‌سته‌یی به‌لام هۆکاری ده‌روونیان هه‌یه. و.ک

11- victor Sjöström

12- Smultronstället

13- Till glädje

که‌کیژه‌کان ده‌هاتنه‌نواندنه‌وه، بارودۆخه‌که‌گوری تی ده‌که‌وت و پرووناک ده‌بووه. نه‌م نه‌فسوونگه‌ره‌پیره‌ئیدی به‌ده‌رپرینی سۆزی گالته‌ئامیزی نه‌و خانمانه‌ده‌که‌وته‌هه‌وای خۆی، موغازه‌له‌ی ده‌کردن، گوڵ و دیاری گچکه‌ی بو‌ده‌کپین. جاریکیان به‌نه‌پینی و به‌شپه‌به‌کی تاییه‌تی وینه‌ی (بیبی نه‌ندیرسون) (۱۴) م‌گرت که‌جلکیکی به‌خه‌کراوه‌ی له‌به‌ردا و له‌که‌ناری میترگیکتا دانیشتبوو، تووت فه‌ره‌نگیه‌ی ده‌کرد به‌ده‌می (فیکتۆر) هوه. فیکتۆر گازی له‌په‌نجه‌ی بیبی ده‌گرت و ئیدی هه‌ردووکیان ده‌یاندا له‌قاقای پیکه‌نن، نه‌و خانمه‌جاحتیله‌نازی ده‌فرۆشت و شیریه‌پیره‌ش به‌ئاشکرا له‌زه‌تی له‌وه‌ده‌برد.

له‌وچانه‌کاندا نه‌لقه‌یه‌کمان به‌ده‌وری فیکتۆر دا‌دروست ده‌کرد. وه‌کی مندالی په‌بیجۆر داوامان لێ ده‌کرد له‌باره‌ی پاروویه‌وه، له‌باره‌ی کاره‌که‌یه‌وه، له‌باره‌ی ده‌ره‌ینه‌ره‌کانی تره‌وه، له‌باره‌ی (ستیللیتر) (۱۵) هوه، له‌باره‌ی (چارلیس ماگنیۆسون) (۱۶) هوه، له‌باره‌ی نه‌کته‌رانه‌وه، له‌باره‌ی شاری دیرینی فیلمه‌وه‌بۆمان بدوی. وی په‌رۆش و گه‌رموگور ده‌که‌وته‌گپراه‌وه. دانی به‌وه‌دا‌هنا که‌زۆر جارن له‌نئومیدیدا چ وشه‌یه‌کی بو‌ده‌رپرینی رای خۆی نه‌هیناوه‌ته‌سه‌ر زوبان. نه‌وسا خۆی گوشه‌گیر کردووه‌و سه‌ری به‌دیوارتیکدا مالیوه. کاتی هاتۆته‌وه‌سه‌ر خۆی، نه‌وسا به‌ئاوساوییه‌ک له‌پشتی سه‌ر یاخۆ نیوچه‌وانیدا بو‌نواندنه‌که‌ی گه‌راوه‌ته‌وه. نه‌و هه‌رگیز پیتی وانه‌بوو (ئینگیبۆری هۆلم) (۱۷)، (Körkarlen) یان (نه‌وه‌ی که‌زلله‌ی خوارد) (۱۸) به‌شپه‌به‌کی تاییه‌تی کارگه‌لی نایاب بووین. وی چه‌ندین جار رووبه‌رووی شکست ببۆوه‌و له‌که‌می ده‌سته‌رنگینی و هیتوری له‌خۆیدا تووره‌بوو. هه‌میشه‌به‌ئاماده‌یی دره‌وشاوه‌ی (ستیللیتر) سه‌رسام بووه‌و هه‌رگیزیش خه‌ونی به‌وه‌وه‌نه‌بینیه‌وه‌خۆی له‌ته‌ک نه‌و هاوکاره‌یدا به‌راوردکات. گپراه‌وه‌که‌نه‌و زۆر ورد بووه‌له‌وه‌دا نه‌کته‌ره‌کان له‌فیلمی بێ ده‌نگدا نه‌و وشانه‌ده‌رپن که‌پاشان له‌تیکستی سه‌ر شاشه‌که‌دا وه‌دیار ده‌که‌ون. که‌ر و لالگه‌لیک که‌به‌لیتوشت ده‌خویننه‌وه، تووره‌ده‌بن گه‌ر تیکسته‌کان شتییک بلین و نه‌کته‌ره‌کانیش ته‌واوتیک شتیکی تر.

راشکاوانه‌له‌باره‌ی نه‌فینیه‌ی خۆی بو‌هاوسه‌ره‌که‌ی و درامای پشت درامای (بیری)-

14- Bibi Andersson

15- Stiller

16- Charles Magnusson

17- Ingeborg Holm

18- Han som fick örfilarna

ئىقىند و ژنهكەى) (۱۹) دەدوا. كتوپر بى دەنگى بالى بەسەردا دەكىشا، دەچووە لاوه و دوور دەكەوتەوه، روخسارى دەبووه دەمامكىك له عەزاب.

وینەگرتن بەسەرکەوتوووی دەچووە پینش و ئیدی دەبوو رۆژتیک دیمەنى کۆتایی وینە بگرین: عیشقی جحیللی (ئیساک بۆزی) (۲۰)، وی بەرهو لای گردۆلکەیهکی هەتاوی دەبات. دوورتر ئەو دەتوانیت دایکی و باوکی ببینیت که دەستی بۆ رادەوهشپین. ئیمە جیگایەکمان له شاری فیلم هەلبژاردبوو. سەعات پینجی عەسر هەتاو دەکەوتە سەر چیمەنەکه و دارستانەکهی تاریک دەکرد. (قبیکتۆر) توورە و شەرانیگیز ببوو. گفەتەکی بەیاد دەهینامەوه: سەعات چوار و نیوی ریک، واتە مالهوه و ویسکی خواردنەوهکهی. من لیبی پارامەوه. چ کەلکی نەبوو. ئەو پیتی دادەگرت. چارەکیک دواتر گەراییهوه و گوتی: ئەری ئەو دیمەنە نەفرەتییانە وینە نەگرین؟

وی چ خولقی باشتر نەببوو بەلام ئەرکی خۆی بەجێ هینا. ئەوسا که لهگەل (بیبی ئەندیرسۆن) دا بەسەر گزۆگیا بەهەتاو رووناکبووهکه دا دەرۆشت، لهبەرخۆیهوه کهوتبووه بلمەبلم و هەموو جۆره هەولتیکى دۆستانەى رەت دەکردهوه. گرتەى نزیکمان وینەگرت و ئەویش چوو قوربیتیکهوه، دانیش و سەرى له نیوان شانیدا رۆ برد. پیتشنیاری خواردنەوهی پیتیک و ویسکی له جیگای وینەگرتندا، سوکایەتی نامیزانە رەت کرایهوه. ئەوسا که هەموو شتیک نامادەبوو، بەله تردانەوه هات، یهکیک له یاریدەدەرەکان کهوتەخۆ بۆ یارمەتیدانی، خولقە خەرپهکهی شهکهتی کردبوو. کامیرا جوولا و کلاکیت لهیهک درا. لهناکاویکرا رووی کرایهوه، روخساری بووه روخساریکی نەرم، بۆخۆشی میهرەبان و هیور بۆوه. ئەوه ساتەوهختیک بوو له لیبوردن. کامیرا لهوئ بوو. کامیرا وینەى گرت. لاپۆراتور (۲۱) یش، دیمەنەکهی نەسپیهوه.

دوای ماوهیهکی زۆر تینگەیشتم که هەرا هەرای (قبیکتۆر) له بارهی گفەتی من بۆ خواردنەوهکهی سەعات چوار و نیو و توورەیییهکهی تافی پیری، تەنێ ترسیکی کۆنترۆلنەکراو بووه لهوهی ئیدی دەرەقەت نەیهت، ترس بووه له شهکهتیبوونی تەواو یان پێ نەمان یاخۆ خەلەفان: نامەوئ، ناتوانم، ئەوانە مافی ئەوهیان نییه داوا بکەن، من ئەو رۆله نابینم، من فریوم خوارد، من ئیغوا کرام، نا .. جارێکی تر نابێ ئەوه روو بدات، ئەم

۱۹- Berg-Ejvind och hans hustru یهکیک له فیلمه کلاسیکییهکانی قبیکتۆر خپۆستروم.

20- Isak Borg

۲۱- laborator تاقیگهی شتنهوهی فیلم.

ترسه، ئەم دەرەقەت نەهاتنە، نا، نابێ جارێکی تر ئەوه رووبدات، ناچار نیم، لهوه زیاتر نا، کهس ناتوانێ ناچارم کات، من پیر و شهکهتم، ئەمه هەمووی بێ مانایه، ناخر ئەم عەزابه بۆ؟ دەک بەنەفرەت بن، دەمەوئ تەنیابم، من کاری خۆم کردوو، نازاردانی مرۆقیکی نەخۆش شتیکی دلرەقانهیه، من دەرەقەتی ئەوه نایم، نابێ جارێکی تر ئەوه رووبدات، گوو بەگۆری وینەگرتنە نەفرەتییهکهتان، لهگەل ئەوهشدا بۆ ئەوئ دەرۆم و هەولی خۆم دەدم. ئەوان دەبێ سەرزەنشستی خۆیان بکەن. ناخر ئەوه شتیکی باش نابێ، ئەوه ناتوانێ شتیکی باش بێ. دەچم بۆ ئەوئ و پیتیان دەسەلمینم ئیتر من ناتوانم، ئیتر دەرەقەت نایم. بەو تووله سهگه نەفرەتییهی دەسەلمینم که مرۆف نابێ چۆنی بوویت ناوها مامەلەى خەلکانی پیر و نەخۆش بکات. ئەو دەبێ بێ توانایی کهسیکی وهک من بسەلمینیت، منیک که ئەو پیتیاوه وهک یهکهمین رۆژی وینەگرتن کار دهکەم.

دەشێ ئەو ئەکتەرە پیره ناوها بییری کردبیتەوه. من ئەمرۆ دەتوانم له هۆکاری توورەیی وی حالی بيم، لهبەرئەوهی تا رادهیهک خۆم له هەمان تەنگرەکهی ئەودا هەست پێ دەکەم. ناخر هەموو یارییه خۆشهکان، بەبێ گەرانهوه رۆیشتن و ئاوابوون و بیتزاری، چرچولۆچی لهسەر روخسار نەخشاندوو. ترس له بێ توانایی پهلامار دەدا و توانام تیکوپتیک دەشکیتیت. جارێ بەبێ بەریهست دەفریم و خەلکانی ترم فیری فرین دەکردن. ئەلعانیس پیتوستم بەمتمانه و خواستی خەلکانی تر ههیه، خەلکانی تر دەبێ بەرزم بکەنەوه تا ئارەزووی فرینم تی بگەریت.

جاری دووهم که دەستمان بەشانۆنامەى سهماى مهگ کردوه، تووشبوونی (ئاندیش تیک) بەنەخۆشیی شیرپهنجەى خۆین، سەلمینرا. ئەو نەخۆشییه نازارێکی قورسی دەوروزان و بەداوودەرمانی بەهیز هیوردهکرایهوه. هەموو جوولەیهک، نازاری دەدا. خالی لوتکهی دراماکه، (سهما لهگەل شمشیردا)، نەدەکرا پراکتیزه بکرت، بۆیه ئەوه بۆ داهاوو دواخرا چونکه پزیشکهکهی ئەندیش گفەتیکی تەمومژاوی دابوو بەوهی گوايه لهتەک پیتشقهچوونی چارهسەرکردنەکهدا، نازارەکەیش هیور دەبیتەوه. پرۆقهکردنەکامان سەبروسەمهره بوون، سەعاتەکان تیدەپهیرن. هەموومان پهیمان بەوه بردبوو پرۆقهکه شتیکه جیبهجی نابیت، بەلام من لهبەر هۆگهلی سروشتی حەزم نەدەکرد (ئەندیش تیک) له کارهکه بکشیتەوه. ئەویش وای نەکرد.

ئیمە لهسەرەتای دهیهی چلهوه شان بهشانی یهکدی کارمان کردبوو. شهپمان ببوو، جنیومان بهیهکتر دابوو، ئاشت ببوینهوه، هەمدیس بەشەر هاتبوینهوه، له ساتهوهختی

تورپه بیدا له یه کتر جیابووینه وه، پاشان په ژتیوان ببووینه وه و له سه ره تا وه تیهه لچوو بووینه وه. (سه مای مهرگ) ده بوو خالی بالای هاربارکاردنی پیکه وه بیمان بی. هاوړتیانی تری کاره که له کانزا گرانبه هاکان بوون: (مارگریتا کروک) و (یان-تولوف ستراندیتری).

هه نو که من به ترس و نیگه رانییسه وه (ئه ندیش ئیک) م ده بینی له که سیستی (کاپیتان) (۲۲) دا، گره وی له سه ترسی خوی له گه ل مردندا ده کرد و له ویدا شوناسی خوی ده دژییه وه. وشه کانی ستریندیتری که هیله گشتییه کانی نه خوشیکی به ده به خت، جوریک له ویسواسیکی پیکه نیناوی له ده پرینی (ئه ندیش ئیک) دا ببوه توقینیتیکی ستویسیکی سامورایی دان به خوداگرتو به لام ریگه ی خۆ شه فکر دوو. ئیدی ئه مه ترسناک، شهرمه پین و نائومیدانه بو، ئیدی کاری شانۆ ده بووه شتیکی گالته جارانه.

به یانیسه کیان بو ژووری خوگورینی (ئه ندیش ئیک) بانگ کرام. ئه و له پشت میزی نارایشته وه دانیشتبوو. دهستی له سه ر رووی میزه که دانا بوو. روخساری له حزمهت بی خوی و نازار، خۆله میشیی ده چووه و به و رووناکییه پاییزی به چریی رووناک ببووه. وی پتی له ونا که ئیدی ئه و خوی به دهسته وه داوه و به کارهیتانی به رده وامی بو حبه ی نازار، گوری نرخاندنی شته کانی تیکوپیکداوه و ئه وی به هله دا بردووه. به جوړه په ی به وه بردبوو که ترسی خوی له مردن بو وینا کردنی که سیستی (کاپتن) به کارهیتاوه. خه مینانه سه رزه نشتی کردم که من له و باره یه وه بی دنگ بووم.

من و ئه کته ره کان له نووسینگه ی سینمه ماتوگراف له نهومی سه ره وه ی باله خانه کونه که، له ناووه له حه وشه که کو بووینه وه. ده بوو له باره ی (سوناتای پاییز) (۲۳) وه بدوین. (ئینگرید بیرمان) رۆله که ی خوی به ده نگیتی گړ و به جوړه و ده رپینه وه ده خوینده وه. وی پیشت له بهر ناوینه دا پرؤقه ی خوی کردبوو و بریاریشی دابو ده بی چوناوچونی رۆلی خوی بیینیت. ئه وه شوکیک بوو. ژانه سه رگرمی و سکرپیتانه که به قالدرمه کانا چووه ده ره وه و له زنده قچوو بیدا گریا: ئاخر له ده یه سییه کانه وه که س گوتی له ئاوا تونگه لی ساخته نه گرتبوو. ئه و ئه کته ره ئه ستیره یه چاکسازی کردبوو له دیالوگه کانیدا و قایل نه ده بوو چ وشه یه کی ناشیرین بیژی.

ئینگرید روونی کرده وه که چیرۆکه که تا راده یه ک بیزه وه ره و پتویسته به چنه دیالوگیتی خوش، سه رنجراکیش بکرت: ئه ری ئینگمار، بوچی کاتی دنووسیت ئه وه نده بیزاریی ورووژتینیت؟ خو ده توانیت و له توانادا هه یه وانه بیت و به زه وق بیت. وی گوتی له (پرینلیدی شوپین) که ساته وه ختیکی بالای له به شی یه که می فیلمه که دا دنواند، رادیرا، ئه وه یه که مجار له لایه ی کیزه که وه ده ژنرا و پاشان له لایه ی دایکه که وه: خوی گه وه، ئاخر ده بی موسیقایه کی ئاوا بیزه وه دوو جار بزه نریت؟ به لام ئاخر ئینگمار ئه مه شتیکی ئاقلا نه نییه، بینه ران خه ویان لی ده که ویت، لانی که م تو ده بوو شتیکی جوانتر و کورتتر هه لباردبا، ئه مه به راده یه ک بیزه وه ره که وا من هه ر ئیستا خه ریکه له حه زمهت باویشکدان گیانم درده چیت.

(ئینگرید بیرمان) رۆلی پیاوژنه نیکی به نیویانگی ده بینی. هه موو پیا نیسته کان ده شی جگه له (رۆبین ستین) (۲۴)، پشت ئیشه یان هه بی. ئه و پیا نیسته ی پشت ئیشه ی هه بیت، حه ز ده کات ریک له ئه رزه که دا پالکه ویت. من ده مویست ئینگرید له یه کیک له دیه نه کانیدا له سه ر ئه رزه که پالکه ویت. ئه و پیکه نی، گوتی: ئینگمار ی نازیز، تو هه ر ته واویک شیتیت، ئاخر ئه مه دیه نیکی جیددییه، ده ی من ناتوانم دیه نیکی جیددی به راکشانه وه له سه ر ئه رزه که بنوینم، ئیدی ئه وه ده بیته شتیکی گالته جار ی و بینه ران پیتمان پیده که نن. هه لبهت من ده زانم له م چیرۆکه خه مینه دا شتیک نییه پیکه نین بوروژتینی. به لام ئه دی تو بوچی گه ره کته به ناچاری خه لک له شوینیکی هه له دا بخه یته پیکه نین؟ ده توانیت پیم بلتیت بو؟

وینه گرتن به شپوه یه کی نارحمت دهستی پی کرد. کو مپانیای بیمه نه ده چووه ژیر باری ئه وه ی بیمه بو ئینگرید بیرمان ئیمزا بکات له به رته وه ی نه شته رگه ری شیره نجه ی کردبوو. هه فته یه ک به ر له ده ست پی کردنی وینه گرتن، له لنده نه وه، که ئینگرید بو کونترۆلیکی ئاسایی نه خوشییه که ی چوو بوو، پیتمان راگه یه نرا لوی تر له جه سته یدا دوزراوه ته وه و پتویسته ده سه حی بو ئه نجامدانی نه شته رگه ری نوی و لیزه رکردن ناماده بیت. ئه و گوتی گه ره کییه تی یه که مجار فیلمه که ی ته واوکات، پاشان به شپوه یه کی ئاسایی پرساری کرد که ئه گه ر بکرت په له له وینه گرتنه که ی ویدا بکری و به چنه د رۆژیک ته واو بکرت. گه ر ده رکه وتبا ئه وه شتیکه نالوی، ئه وا تا کاتی بریار له سه ر دراو ده مایه وه.

ئینگرید وه ک ئه وه ی هېچ رووی نه دابیت له سه ر کاری خوی به رده وام بوو. ئه و بۆله

بۆلەي رۇژانى يەكەمى، بەھيرشى پروفېشسيونالىي نازايانە گۇرا. ئەو لەبەر كېماسىيى دىلسۆزى و راستگۇزىيى لە مندا ھيرشى كرده سەرم و ناچارى كردم راشكاوانە راي خۆم بلتيم. من پىك ئەو دەم پى گوت كە پروام واپوو، بەشەر ھاتىن و ئىدى لە ھەموو ئەو جىگايەنەدا كە وى پىي باش نەبوو، بەكارەكەدا چووينەو.

ھاوكات ئىنگرىد دياردەپەكى ھەلگۇزى كە ھەرگىز لە ژيانى پىشەيى خۇيدا رووبەرووى نەببۆو. لەنيو ئەو ھەموو ژنەي گرووپى فىلمەكەدا، كە ژنانىكى بەھىز، متمانە بەخۇ و خاوەن ئەزمون بوون لە ژيانى پىشەيى و ژيانى تايەتياندا، جۆرە پىئوئەندىيەك، جۆرە خوشكايەتبيەك ھەبوو. (كاتىنكا فاراگۇ)، بەرپوئەبەرى بەرھەم بوو، (ئىنگىز پىرسون) بەرپرسارى جلوبەرگ، (سىلا درۆت)، ماكىر، (سىلقيا ئىنگمارسون) مۇنتىر، (ئاننا ئاسپ) سىنوگراف، (شىشتىن ئىرىكسەدۆتتير) سكرىپتان، (ئىنگرىد) ھاوسەرم بەرپوئەبەرى نووسىنگە، (لىف ئوللمان) ئەكتەر. ئىنگرىد بەشوكرانەبژىيەو بە نىو ئەم ھاوبەستەيە پاكىشرا و بۇ ماوئەپەكى كورت توانى لە مەحەبەتتىكى خوشكانەي ناھەستىيدا ئارام بگرت.

ئىنگرىد لە قوتوويەكى ژەنگاويدا، كە بۇ ھەر شوپىتىكى دونيا رۆيشتبا لەتەك خۇيدا دەبىرد، چەند پارچە فىلمىتىكى تافى مندالى و جىتلىيى خۇي ھەلگرتبوون. باوكى فۇتۇگراف و ھەندى جار كامىترايەكى سىنەمايى بەكرى ھىنابوو. لە ماوئە چواردە دەقىقەدا كە زەمەنى ئەو شىرتى فىلمە بوو، كىزىتىكى گچكە وئەگىرا بوو كە لەسەر ئەژنۆي داىكى دانىشتىبوو، كىزىتىكى جىتلى جلكى پرسەپۇش، لاي قەبرى داىكىيەو، كىزىتىكى لاواز لاي پىيانۆكەو پىدەكەنى و گۇرانى دەچرى، ژىتىكى جىتلى بەزەردەخەنەپەكى جوانەو كە گول لە گولخانەپەكەدا ئا و دەدات. ئىنگرىد ترسى لەبزرپوونى ئەو فىلمەي ھەبوو. من دواي جۇرتىك لە زەحمەت توانىم فىلمەكەي لى بخوازم تا نىگەتيفى نوئ و كۆپىيە نوئ لەو شىرتى نىتراتە كۆن و ترسناكە بگرمەو.

ئىنگرىد توورە و بى ھەدادان لەگەل نەخۇشىيەكەيدا رووبەروو بىوئە، بەلام جەستە بەھىزەكەي تىكوپىتك شكاو و زەينى داخووابوو. لە سىتۇدېودا تا ئەوپەرى خودان دىسپلېن بوو. كاتىك بەرپەرەكانى دەنواند، بەشىئەپەكى ئاسايى خۇي دەگونجاندا و پالئەرىكى لە حەقىقەتى ئەو دەدا دەبىنىيەو كە كەسىكى تر بربارى دابا. بەيانىيەكىان بەتوندى ئاورى داپەو و يەك شەپالزەلى لىدام (بۇ گالتە؟) و گوتى كە ئەگەر دەسبەجى پىي نەلئىم دىمەنەكە چۆن دەبىت، ئەوا تىكوپىتك دەشكىنى. من كە لەو پەلامارە ناكاهى ئەو،

توورەيى لەخۇوئەي پىچام، وەلامىم داپەو كە سەد جار داوام لى كردوو ھىچ شىتىك نەكات، ئاخىر ئەو ئاماتۆرە نەفرەتبيەكانن كە بروايان واپە دەبى لە ھەر ساتەوختىكدا شىتىك بەكن. وى گالتەئامىز بەلام توندوتىث تانوتى لە نىوبانگم وەك رىنوئىتى ئەكتەران لى دام. منىش بەھەمان نەغمە وەلامىم داپەو كە حەيف بۇ ئەو دەرھىنەرانەي ناچاربوون بەھۇي تواناي ھونەرىيەو كارى لەگەلدا بەكن. بەھەمان سىتلى درىژەمان بەقسە پى گوتنى يەكدى دا، پاشان پىكەنىن و خۆمان كرد بەستۇدېوكەدا كە لەوى ئەوانى دى بەجۇرتىك لە پەيجۇرىيەو چاوپەرى بوون. ئىنگرىد ھىئور بۇو، وەك بلتى چاوانى لەژىر زەبرى گرباندا ئاوسابن، ئاخىر دەمامكە رەقەكەي كەوتبوو خوارو و كامىراش عەزابى نىشتووى سەر روخسارى ئىنسانىكى تۆمار دەكرد.

لە كاتى وئەگرتندا فىلمىكى دۇكىومىنتارىش ئەنجام درا كە ماوئەكەي پىنج سەعات بوو. شەش مانگ دواتر ئىنگرىد بۇ دوورگەي (فۇرۇز) بۇ سەردانم ھات. پىي داگرت گەرەكەيەتى فىلمە دۇكىومىنتارەكە بىنىت كە ھىشتا تەوا دەستى پىدا نەھىنرابوو. كە فىلمەكە تەوا بوو چەند دەقىقەپەك بەبى دەنگى دانىشت، ئەو لە ئىنگرىددا شىتىك بوو ئاسايى. بەنەغمەپەك كە لاسايى ناكىتەو، گوتى: دەبوو من بەرلەوئەي بەكەوتماپەتە وئەگرتن، ئەم فىلمەم بىنىبا.

پاش نىوئەرپەك لەودىو دىكۆرەكەو دانىشتىبوون و چاوپەرى بوون رووناكى ئامادە بكرىت. شوئەكە نىوئە تارىك و ھەرىكەمان لە سووچىكدا لەسەر قەنەفەپەكى كۆنى چەرم دانىشتىبوون. ئىنگرىد قلافەتتىكى بەخۇو گرت كە بۇ ئەكتەر شىتىكى زۇر ئاسايىيە: چەند جارىك دەستى بەروخسارىدا ھىنا، ئەوسا ھەناسەپەكى قوولئە ھەلگىشا و تەماشاي كردم، بەبى چ ھاوپىيەتبيەك يان ھەولتىك بۇ دروستكردى پىئەندى، گوتى: تۆ دەزانى من لە زەمەنىكى خوازودا دەژىم (كتوپر زەردەخەنەپەكى ھاتى)... لە زەمەنىكى خوازودا.

يەكىك لە گەورەترىن ئەكتەرەكانان لەمىانەي سال و سەدەكاندا، كەسىتبيەكى بلىمەت لە ناكۆتا پادشايان، قارەمانان، تاوانباران، ژيان درۆزان، لىسوكگەلى ھەزەلى، كەسىتبيەكانى سىرىندىبىرى و پادشايانى دى، يەك رىز لە سىبەرگەلى بەھىز لە دواپەو، لە تەمەنى حەفتا و حەوت سالىدا دووچارى تەنگرەي سوورانوئەي خوتن لە قاچى چەپىدا بوو. نەشتەرگەرىيەكى بۇ پىيوسىت بوو، بەلام ئەو نەچوئە ژىر بار و ترسى مەرگ لەخۇوئەي پىچا.

پيوسى حەوتەم، قۆميسەسر، گوستاف فاسا، يۆران پيرسۆن، گيوبين هيوميل، گوستافى ستيهه، كارلى دوازدههههه.

بۆ ئەو شانۆ ژيان و، دراماتنىش بيووه دلتيايى. هه نووکه تهنها چۆلهوانى له نيوان ئەو و مردندا هه بوو. سه ره راي عه زابى سهخت، له بينينى رۆله كانيدا بهردهوام بوو. دواى به كه مين پيشكه شکردنى نمايشيک، من سوپاسيم کرد که ئاوها سه رنجراکيش رۆله كهى خۆى بينى. وى له ژوورى خۆگۆرپنى خۆيدا دانىشتبوو، هيشتا ميکيازه كهى پيوه و قاچه ده رده داره كه شى له سه ر کورسيهه که دانا بوو، خۆيشى له رۆبيکى پيسى حه مامه وه پيچا بوو. به رقتيکى سارد، له ئاوينه ي ما کياژکردنه كه وه ته ماشاى کردم و گوتى: گوو به گۆزى خۆت و خۆ بردنه پيشه وه کانت. من ده زانم چى له ژير سه رتايه.

پادشايان، تاوانباران، كه ستيهه كاني سترينديتيرى، ژيان درۆزان و لي سووکه هه زه ليهه كان به بى دهنگى به چوارده ورى ئەودا راوه ستا بوون، هه ر له منداليه وه ئەوانم بينبوو. رقى ئەكته رکه وهك شووشه رۆشن بوو. من به رپيوه به رتيكى شانۆ بووم که هه رگيز ستايش و به هاى منى وه ديار نه ده خست، به لکوو به رازتيكى ته له كه باز بوو که ستۆديۆكه ي کردبووه ژوورى فراوينکردن. که ئەوى له شانۆى گه وره وه بۆ شانۆى گچکه وه ده رنابوو، که (شا ليرى) پىن ره وا نه بينبوو. من ده بوو به هۆى قاچه شين و مۆره كه يه وه سه رزه نشت کرابام، ئاخه ئەوه من بووم که مه رگم له ئەمبارى که لوپه له کانه وه به ره لالا کرد.

ئه وسا که رۆله كان و نمايشه كان ورده ورده راوه ستان، ئەو خۆى گه يانده شانۆ و کارتيكى له پال تابلووى ناگادار بيه كانا وه رگرت که هه موو که سيک ده ره قه تى کارتيكى ئاوهايى ده هات. ئەو هه ره ک (فيلۆکتيتيس) (٢٥) سه ر و ريش نه تا شراو، خۆ نه شو ر دوو و مه ست، تووره بى له خۆيه وه پيچا. به ترسيک که له چاوه شينه ئەفسوونا ويهه كانيدا پرشنگى ده دا، که وته ريگه پيگرتنى ريبواران، يه خه ي ده گرتن و رقى خۆى به سه ر (هيتله ر - بيريان) دا ده رشت. بى دهنگى قوولتر، سيبه ره كان چاويان نه بوون، ئاوينه که وردوخاش ببوو، پارچه كاني، چۆله وان بيهان پيچه وانه ده کرده وه. ئەو دهنگه چارشپو يو شه ئاشنايه له سه ر پيپليكانه كان دهنگى ده دا بيه وه، هه مووان گينگليان ده دا، هه مووان ده ميان ببوو ته له ي ته قيو و كه س وه لامى نه ده دا بيه وه. رۆژ دواى رۆژ، له وى له دوايه مين نمايشى ترسنا كيدا له سه ر شانۆكه راوه ستا، جيگايه ك که له وى پادشاي پادشايان بوو، ريزى سيبه ره كان گه مارۆيان دا بوو. لال به لام قسه ره وان: بيگانه، هاملېت، ريجاردى ستيهه م. ئولاندير. هيكۆزى. باوك، برينديل، كاپتين ئيدگار. ئورين، جهيميس تيرۆن، ئۆديپۆس،

روخساری ئه ویتربانی نه بوو. ههر دوو به چاوانیکی تۆراو هاواریان ده کرد: ته ماشام که، بمبینه. به لام هیچ کامیان نه یانده بینی. ههولته کانیان بیهوده بوون. دوو ته نیایی فاکتیک بوو، شکست و واقعیه تیکی دان پیا نه تراو بوو. پیا نیسته که له سه فهره که خوی بهرده وام بوو، دهرهینه ره که دهرهینانی ده کرد و منداله که یش به هیتیکی شارهزا سپیدرا بوو. له رووکاری دهره وینه که هاوسه ریتیه کی جیگیری نیوان ههر دوو لایه نه که ی وینا کردبوو. دیکۆره که به سه لبقانه دارپتیراو و رووناکی به باشی دامه زرابوو.

پاش نیوه رۆیه کیان وهزیری به رپتوه بردن ته له فۆنی بۆ ژووری مۆنتاژ کرد و پرسباری لی کردم ناخۆ ده خوازم بیمه به رپتوه بهری دراماتن. به کتریمان بینی و ده سه جی خواستی خوی خسته روو. ئەو ده یوست شانۆیه کی مۆدیرن له دراماتن بخولقیتم که گهرچی ده زگایه کی دره وشاوه بوو به لام له رووی ریکخراوی و کاروباری ئیدارییه وه کۆن بوو. من ناماژم به وهدا که ئەوه پارهیه کی زۆری تیده چیت. وهزیر وهلامی دامه وه ته گهر من ئەوه بکه م ئەوا ئەو پارهیه ی تیدا خه رج ده کات. نه زان له وه فاداری رپتیه ی سیاسییه کان به به لینه کانیا نه وه، داوام لی نه کرد ئەو گفته ییم بۆ بخاته سه ر کاغه ز، به لکوو دلنیام کرده وه که هه موو هه ولتیکي خۆم بۆ ئەو مه به سه ته ده خمه گهر، گهرچی ئەوه هاتوایتیکي زۆری لی ده که ویتته وه. وهزیر ئەوه ی به پرۆگرامیکي نایاب له قه لثم دا و ئیدی من بوومه به رپتوه بهری دراماتن.

وازانم به که مین کاردانه وه له نیو ئەو ده زگایه دا تا راده یه ک ئه رینی بوو. گهرچی ئەندامانی ئەنجومه نی کارگه یری خه لکانیکي به دخوو بوون چونکه له ته ک به رپتوه به ره ده ست له کارکیشا وه که ی پیشوودا له سه ر دانانی که سیکي تر به به رپتوه به ر ریککه وتبوون، به لام بوغزی خۆیان خواردوه وه به ئە ده بیکي بۆ لایه نانه وه پیشوازیان کردم.

به رپتوه به ره ده ست له کارکیشا وه که ی پیشوو به هۆکاری تاکتیکي، چه ندیك کرابا، مه سه له ی خانه نشینی کردنه که ی خوی به نه یینی ده هیتته وه. بۆیه من ته نها شه ش مانگم له به رده مدابوو تا به که مین وهزری شانۆی خۆم ئاماده که م. جگه له وهش من به ئە نجامدانی کاریکي گه وه ی ته له فیزبۆنی بۆ به هار و فیلمیکیش بۆ هاوین، به سه ترا بوومه وه.

ئەو ریکخراوه ی له شانۆکه دا خرابوو ژیر ده سه لاته وه به بۆ که لک و بۆ کاربگه ری بوو. (دراماتیۆرگ) (۴) یی له جی نه بووان بوو. ئەو شه ش دهرهینه ره به شپوه یه کی هه میشه یی

راسته وخۆ له شانۆی شاری (مالیۆ) وه بۆ شانۆی دراماتن هاتم، سه ره رای بوونی گروویپیکي به توانای ته کته ران، توانیم نمایشیکي خه رای (مه لی زه ریا) (۱) پیشکه شه کم، ئیدی داوای مه ره خه سه ییم کرد تا خۆم بۆ کاری فیلمسازی ته رخان که م. له ناکاویکرا خۆم وه ک که سیکي سه رکه وتوو بینییه وه، پاره یه کی باشم ده ست ده که وت و ئیدی خایله ی دا بین کردنی خه رجی خیزان و به خپۆ کردنی، به ریدابووم.

هه نووکه ئەز له ژبیانی بووه ییمیم شه که ت ببووم، (شیبی لاریتیی) (۲) م هیتا، وی پیانسیتیک بوو له ره وتی ناوبانگ ده رکردندا. بۆ قیللا یه کی گه وه له (یوشه ولّم) (۳) گواسته مانه وه که نیازم وابوو له ویدا ژبیانیکي بۆرژوا بیانه ی باش ئۆرگانیزه کراو بژیم. هه موو ئەوه نمایشیکي نوو و ئازایانه بوو که به خپرای به کاره ساتیکي نوو و ئازایانه گۆرا. دوو مرۆف که وتته دوا ی شوناس و دلنیایی، رۆله کانی به کدییان ده نووسی که به پیداو یستیه کی به هیتز ئەوه یان قه بوول کردبوو به کتری به خته وه ر بکه ن. ده ما مکه کان به یه که م زربان که وتته سه ر ئه رز و وردوخاش بوون. هیچ کامیان هه وسه له ی ته ماشا کردنی

- 1- Ma°sen
- 2- Käbi Laretei
- 3- Djursholm

۴- dramaturg راویژکاری شانۆی، نووسه ری شانۆی، شاره زای شانۆ. و.ک

دامه زراوه‌ش، ره‌تیتکی چاوه‌روانکارانه‌یان گرت‌بووه‌به‌ر. خویندنه‌وه‌ی دهق، ده‌ستنیشان‌کردنی به‌رنامه‌ی کار، نووسینی گرتیبه‌ند و پلاندانان بیووه تا راده‌یه‌ک شتیتکی لاکه‌وته و ره‌قوته‌ق.

یه‌که‌مین ریگه‌چاره‌ی فهرمی من بریتی بوو له دیموکراتیزه‌کردنی پرۆسیسی بریاره‌کان. له‌سه‌ر مۆدیلی فیلهارمۆنیکه‌کانی قینا، ئەنجومه‌نیتکی نوینه‌رایه‌تیبی هه‌ل‌بژێردراوی پینج که‌سییم، که هه‌ر پینجیان ئەکتەر بوون، دامه‌زراوند. ئەو ئەنجومه‌نه له‌گه‌ڵ به‌ریوه‌به‌ری شانۆدا، ده‌زگاکه‌یان به‌ریوه‌ده‌برد، به‌رپرسیاری ریتیرتوار^(۵) بوون، ئەکتەرکه‌کانیان ده‌ستنیشان ده‌کردن و له‌ببینینی رۆله‌کاندا به‌شداریبیان ده‌کرد. ده‌بوو ئەوان ته‌واویک له کاروباری ئابووری و ئیداریی شانۆکه‌ ئاگادارین. له‌کاتی دروستبوونی رای جیواوزدا له‌سه‌ر مه‌سه‌له‌یه‌ک، به‌ده‌نگدان چاره‌سه‌ر ده‌کرا و هه‌مووان به‌به‌ریوه‌به‌ریشه‌وه، ده‌نگی خوێان ده‌دا. ئەم ئەنجومه‌نی نوینه‌رایه‌تیبه له‌به‌رده‌م گرووپه‌که‌دا به‌رپرسیاربوو. ئیدی به‌و جوژه، سیاسه‌تی راره‌وه‌کان و پروپاگه‌نده‌ی ساخته و چال‌بو هه‌ل‌که‌ندن راده‌مالرا.

ئه‌کتهران به‌جوژیک له‌خانه‌گومانیی، پینشیاره‌که‌ی منیان وهرگرت. ئاخ‌ه‌میشه‌خۆت له‌هه‌لویتیتکی پاسیفدا بیت و گله‌یی و گازه‌نده‌ت له‌ بریاری خه‌ل‌کانی دی هه‌بیت خۆشتره‌ له‌وه‌ی خۆت به‌رپرسیاریتی هه‌ل‌گرت. زۆریان سه‌باره‌ت به‌ئه‌نجومه‌نی ئەکتەرانیان دردۆنگ بوون، دردۆنگیه‌ک که به‌زوویی ره‌وییه‌وه. ئەمه‌ بووه‌ هۆی ئەوه‌ی ئەنجومه‌نی نوینه‌رایه‌تی، ئەرکی خۆی له‌کوژ بگری و به‌ته‌رزیک جی‌ده‌دی به‌شداری له‌ سه‌ره‌رشتیکردنی شانۆکه‌دا بکات. مرۆف ده‌یتوانی به‌شپوه‌یه‌کی باه‌تیانه‌ی سه‌رسوپه‌ینه‌ر، چاو له‌ ئیمتیازاته‌کانی خۆی و دیدگا ته‌نگ و خۆپه‌رستانه‌کانی بیوشیت، مرۆف ده‌یتوانی به‌وردبینی و به‌سیره‌تیک هه‌وسه‌نگه‌وه له‌ هاوکاره‌کانی بنۆریت. به‌ریوه‌به‌ریک که به‌راوه‌ی پیوست به‌هیز بیت بوو هه‌ریکاریکردن له‌گه‌ڵ ئەنجومه‌نی نوینه‌رایه‌تیدا، که‌ل‌کیتی بی وینه‌ی له‌ پشتیوانی یان په‌خه‌کانیان وهرده‌گرت.

ئیداره‌ به‌ده‌ست که‌مبێ کارمه‌ند و کاری زۆره‌وه‌ ده‌ینالاند. سکریتیری به‌ریوه‌به‌ر، به‌ریوه‌به‌ری راگه‌یانده‌نیش بوو. ئەتیلییه‌کانی جلوه‌رگ له‌ هه‌لوه‌شاندنه‌وه‌دا بوون. سینۆگرافه‌ به‌شپوه‌یه‌کی هه‌میشه‌یی دامه‌زراوه‌کان، یان نه‌خۆش بوون یاخۆ خوویان به‌خواردنه‌وه‌وه‌ گرتبوو. پتوه‌ندی^(۶)، واتایه‌ک بوو نامۆ.

له‌خانه‌ی دراماتن ریتستۆرانیکی گه‌وره‌هه‌بوو که به‌هۆی خواردنه‌ زۆر خه‌راپ و مشتبه‌رییه‌ گومان لیکراوه‌کانیه‌وه، ناوبانگی زرابوو. له‌ته‌ک وه‌زیردا پیکه‌وه له‌کاله‌کامان به‌سه‌رکردنه‌وه. له‌ ژووری گوشت جنیندا، کونی زیرابه‌که‌ گیرابوو، ناوی زیراب به‌چه‌ند سانتیمه‌تریک له‌ نهرزه‌که‌دا پۆنگی خواردبووه و به‌هۆی قیزه‌وه‌نیه‌ی جیگاگه‌وه‌ کرمی قه‌له‌و و بۆر له‌سه‌ر کاشی دیواره‌کانی، دروست بوو.

ریتستۆرانه‌که‌مان بۆ ده‌ره‌وه‌ گواسته‌وه و خۆشمان چوینه‌ ناوه‌وه.

هه‌موو شتیک کۆن، پیس، نارپیکوپیک. نوژه‌نکردنه‌وه‌کانی پيشوو به‌حال وه‌زعه‌که‌ی باشتتر کردبوو. ئەوسا که پاره‌که ته‌واو بیوو، ئیدی ئەنجومه‌نی ساختمان کاره‌که‌ی راگرتبوو. به‌و جوژه له‌بری ئەوه‌ی بۆری هه‌وا هه‌لمژ له‌ ساپسته‌ی ده‌ره‌وه‌دا دانرین، بۆری هه‌وا گۆر له‌یه‌که‌مین ریزی ئاوده‌سته‌که‌نه‌وه، ریک له‌ودیه‌ دووه‌مین ریزی هۆلی هاتنه‌ژووره‌وه^(۷) هاتبووه‌ ده‌ری. که با به‌هه‌ندیک ناراسته‌دا هه‌لی ده‌کرد، ئیدی بۆگه‌ن ئەو ناوه‌ی ده‌ته‌نی.

له‌رووی هونه‌ریشه‌وه‌ کیشه‌گه‌لی عه‌زابه‌ر هه‌بوون. یه‌کێک له‌ جیددیتترین ئەو کیشانه‌ ناوی (ئۆلۆف مولاندیر) بوو. وی له‌میان‌ه‌ی چه‌ند ده‌یه‌که‌دا، گه‌وره‌مامۆستای شانۆ بووه و به‌دریژیی ئەو ماوه‌یه‌ له‌ته‌ک (تالف خیویتی) دا، سه‌رگه‌رمی کیه‌رکێکردنیکی هه‌میشه‌یی بیوو. هه‌نوکه‌ وی ته‌مه‌نی له‌حه‌فتا به‌ره‌و ژوور بوو. پیری، دردۆنگی و کاملییویستی ئەوی چتر کردبووه و داوای له‌ ئەکتهران و هاوکاره‌کانی بی ئەژمارتر کردبوو. وی مرۆفیکێ سه‌خت خودان عه‌زاب بوو که عه‌زابی خه‌ل‌کانی تری ده‌دا.

به‌ره‌مه‌کانی ئەو له‌هه‌موو کات و واده‌کان لایان ده‌دا. به‌هۆی خولقییه‌وه‌ شانۆکه‌ی خستبووه‌ بارودۆخیکێ تا ئامیزه‌وه‌ که چ داهینه‌رانه‌ نه‌بوو به‌لکوو رووخینه‌رانه‌ بوو. هه‌یچکه‌س گومانی له‌ بلیمه‌تیی ئەو نه‌بوو، به‌لام تا ده‌هات خه‌ل‌کانی زیاتر له‌ هه‌ریکاریکردنی ده‌ته‌کینه‌وه. له‌ئه‌نجومه‌نه‌وه‌ راسپێردرام به‌ (ئۆلۆف مۆلاندیر) راگه‌یه‌نم که چالاکییه‌کانی له‌ دراماتن راگیراوه.

به‌نامه‌ داوام لی کرد یه‌کتر ببینن. ئەو پیتی باش بوو بۆ ژووری کاره‌که‌م بیت.

وه‌ک هه‌میشه‌ که‌شخه، قاتیکێ باش ئوتووکراو، کراسیکێ سپی ئاوله‌چاوه‌ینه‌ری پۆشیبوو، بۆمباخیکێ ره‌شی به‌ستبوو، پیتلای بۆیاخکراوی له‌پێ کردبوون. نینۆکیتیک

۵- repertoire به‌رنامه‌ی کاری شانۆیی له‌ وهرزیکێ دیاریکراودا. پیتستی نایشه‌کان. و.ک

درز بردو له دهسته سپیبه جوانه که پیدا بوو که که مییک نارحه تی کردبوو. روانینه سارده روونا که که ی له سهر خالییک له جیگه یه کی نهوسه ری گوتی راستمدا نیشته وه، سه ره قورسه سیزاریه که که مییک لار، زه رده خه نه یه کی تاراده یه که ههست پینه کراویش له سهر لیوی نه خشی بوو.

هه لوئیسته که قیزه وهن بوو. ئاخر (ئولوف مولاندریر)، نهو پیاوی شانویه بوو که قوولترین سیحری شانوی پیشان دابووم. من به هوی نهوه وه یه که مین و به هیزترین خواسته گانی خوم ناسیوون. کتوپر په یامه که یه نهو وه که رایانسیپاردبووم به (مولاندریر) بیترم، به لاهمه وه وه که شتیکی مه حال هاته بهرچاو. ویرای نهوه ش، نهو که وهت باسکردنی پلانه گانی بو وهرزی داهاتوو: (به ره و دیمه شق)^(۸)، ههرسی به شه که ی له شانوی گچکه، به ژماره یه کی که نهو که ته نهها سه کویه که وه بو دیکور. که ددوا نینوکه درز بردو وه که یه به په نجه ده گرت. زه رده خه نه یه ده هاتی، روانینی له سهر دیواره که بریبوو. له ناکاویکرا به خه یالمداهات که نهو ههستی کردوو چ له دوروبه ریداهه گوزهری، به خه یالمداهات گهره کییه تی دیمه نیک وازی بکات تا هه موو شته کان به سوتر بکه ونه روو. گوتم: دکتور مولاندریر، من په یامیکی نهو نهو مپیه پیتانی رابگه یه نم. بو یه که مجار ته ماشای کردم و قسه که یه پتیریم: ده لیتیت په یامی نهو نهو مانتان پتیه. نه دی تو خوت رات چیبیه؟ وه لایم دابه وه: منیش له گهل رای نهو نهو مندام. جه نابی بیریمان، نه دی هه نووکه رای نیوه و نهو نهو مانتان چیبیه؟ هه نووکه زه رده خه نه که یه تو سقالییک زیاتر له ناخه ورا بوو. دکتور مولاندریر، من ناچارم پیتان رابگه یه نم که نیوه له وهرزی داهاتوودا چ نمایشیک بو نهو شانویه به رهه م ناهین. زه رده خه نه که کوژایه وه، سه ره زله که یه به ره و لای راست لار بووه، دهسته زور سپیبه که یه هیشتا به نینوکه درز بردو وه که وه خه ربیک بوو. به راست! بی دهنگی بالی کیشا. له فیکره وه چووم: ئاخر نهو شته ناچیزه یه و منیش و خه ربیکه هه له یه کی کوشنده ده که م. نهو پیاوه له دراماتندا ده مینیتته وه ته نانهت گهر هه مووشمان تیکوپینک بشکینتی. من هه له ده که م. نهوه ی من ده یکه م هه له یه. هه له یه کی ترسناکه. نهو بریاره ی نیوه کیشه تان بو دهنیتته وه. جه نابی بیریمان بیرتان له وه کردو ته وه؟ گوتم: دکتور مولاندریر، نیوه خوتان به رپویه به ری شانوی بوون. هینده ی له میژووی شانوی بزائم، نیوه بیش بریاری ناجورتان داوه. نهو سه ری له قاند و زه رده خه نه یه هاتی. جه نابی بیریمان، پیتاچی روتنامه کان نهو هه نگاوه ی نیوه به باش بنرخین. گوتم: دکتور مولاندریر،

من له روتنامه کان ناترسم. من به گشتی هیچ ترسیکی تایبه تیم نییه. ته ماشای کردم و به نارامی لیتی پرسیم: ئاوها، ناترستیت؟ پیروزیابیت لیده که م. گهر و ابیت نهوا فیلمه کانت داهینراوی نازیانهن.

به خیرایی ههستا: هیچ شتیکی زیاترمان نییه به یه کتری بلین. وایه؟ بیرم کرده وه: چما بلینی بکری له نهوه وه ده دست پتیکریتته وه و گوی لهو بریندارکردنه بخه ویتیریت؟ نا... تازه نیتر درهنگ بوو. تازه نیتر من وهک به رپویه به ری شانوی، یه که مین هه له ی ترسناکی خوم کرد. دهستی تو قه م بو رایه ل کرد. دهستی نه هینا. گوتی: من خوم نامه بو نهو نهو مانتان دنووسم. وای گوت و لیتیدا رویشت.

وهک نه ریت، به رپویه به ری دراماتن روتی له هه موو بریاره کانداهه یه، ههر له بریاری گه وره وه تا گچکه ترین. هه میشه ههر و بووه و هیشتا ش ههر به و شپوه یه یه، سه ره رای وهرگرتنی بریاری هاویه ش و یهک توفان له کوپونه وه یه هاویه ش. شانوی دراماتن ده زگایه کی دیکتاتور بیانه ی وایه که چ هیوا یه که به گورانکاری تیدا کردنی نییه، ده زگایه که که به رپویه به ره که ی خودان نه گهرگه لی گه وره یه بو فورماندنی چالاکییه ده ره کی و ناوه کییه گانی نهو ده زگایه. من حه زم له دهسه لات بوو، نهوه تامی خوش و شتییک بوو ورووژینه ر. له لایه کی تره وه ژبانی تایبه تیم به کاره ساتیکی زور تیکچرژاو گورابوو، به لام له میانه ی مانه وه مه وه له سه عات هه شتی به یانیسه وه بو یازده ی شه و له شانوی، خوم له بیرکردنه وه لهو ژبانه ده دزیسه وه. ویرای نهوه له ماوه ی نهو چل و دوو مانگه دا که به رپویه به ر بووم، حه وت نمایشم پیشکه ش کردن، دوو فیلمم ده ره یان و چوار سیناریوم نووسین.

هه ولتیکی زور خرابونه گهر. له ماوه ی سالییدا بیست و دوو نمایشمان به ره م هینا، نوزده یان له شانوی گه وره و شانوی گچکه و سیانیشیان له شانوی چین^(۹)، که له وی بوو جحیلان کارمان پیشکه ش ده کردن.

مووچه ی نهو کته ره کان که م بوو، من مووچه که یانم به تیکرای له سه دا چل زیاد کرد، له به ره وه ی پیمابوو، نهو کته ربیک وهک یاریده ده ری قه شه یان نهو سقه فیک به که لکه. روتیکم له هه فته دا کرده پشو که لهو روتدها پرؤفه و نمایشکردن قه دهغه بوون. نیدی نهو نهو کته ره ماندووانه دلخوش بوون و که لکیان لهو روتدها بو حه وانه وه و کاری تایبه تی خزیان وهرده گرت.

یەكەمجار، ریفۆرمەكانم بەبێ دەنگییەکی درۆنگانە رووبەرۆو بۆو، بەلام بەرەى دژ خۆى بەتەرزىكى سویدیيانە و مۆن رېكخستبوو. بەرپۆهەرانى ھەموو شانۆكانى دىكەى ولات لە (گيلينى ئیوتیرن)^(۱۰) كۆبونەو تا وتووێژ لەسەر ئەو ریفۆرمانە بکەن. شانۆبەك كە دەبویست بەخیرایى نەشەونما بکات، بەبەلگەى ناشکرا، كەوتە رەخنەکردنى خۆى. ئەو رەخنانە بۆ رۆژنامەكانى ئیواران دزەیان کرد. قوتابخانەى شانۆمان رەخنەى لى گيرا لەبەرئەوئەى لە شانۆى چين نمايشى کردوو، شانۆى مندالانمان رەخنەى لى گيرا لەبەرئەوئەى لەشانۆى گەورە نمايشى کردوو. پىيان وابوو ئىمە زۆر زۆر، زۆر كەم، زۆر جار، بەدەگمەن، نمايشى زۆرى كلاسىكى، نمايشى زۆرى مۆدېرن پيشكەش دەكەين. سەرزەنشتى ئەو دەكراین كە ئىمە شانۆى ھاوچەرخى سویدی نمايش ناکەين. ئەوسا كە شانۆى ھاوچەرخى سویدیمان نمايش دەکرد، دەكەوتنە ویزەى و نابووتیان دەکرد. ھەموو ئەو لەمیانەى سەدەكاندا بەدواى شانۆى نەتەوايەتیمانەو بوو، ئەو ھەقىقەتێك بوو ھىچى بەرامبەر نەدەكرا.

بەراستى نازانم ئەو چۆناوچۆنى بوو، پىموايە ئەو بەتەرزىكى شىتانە بەچىژ بوو، ھاوكات ترسناك و بەچىژىش بوو. بىرم دیتەو من زۆر جارن ترسىك تا رادەى رشانەو دايدەگرتم، بەلام لە ھەمان كاتدا سووتینەرانە پەيجۆر بووم بۆ ھەر رۆژىكى نوێ. بىرمە چ تىكەلەيك لە ھەستى شاگەشكەبوون و زىرەکردن لەخۆوئەى دەپىچام كاتى بەو پىپلىكانە داربنە بارىكەدا بۆژوورى سكرتير و بەرپۆهەر سەردەكەوتم. فىرى ئەو بووم كە ھەموو شتىك مەسەلەى ژيان و مردنە بەلام گرنگىيەكى تايبەتیشى نىيە، تىگەيشتم حالى بوون و بەدحالى بوون وەك جمكىكى تايەندى بەتەنىشت يەكتىريەو دەرۆن، تىگەيشتم كە ریزەى باو لە مېحنەت، شتىكە بەھەژمونتر، تىگەيشتم كەمايەتى لە متمانە بەخۆبووندا خەتەرناكترىن شتە، تىگەيشتم شكست دووچارى بەھىزترىن دەبى و بۆلە بۆلى رۆژانە وەكى تۆنىكى بەزرنگە لەدنيايى، لەمیانەى ساپىتە و دیوارەكانەو دەروات: ئىمە ھاوار دەكەين و بۆلە بۆل دەكەين و شىكايەت دەكەين، بەلام زۆرەى جار پىدەكەين.

لە روانگەبەكى وردى پىشەبىيەو، سالىەكانم وەك بەرپۆهەرى شانۆ بەھەدەر چوون. لەو سالانەدا من پىششە نەچووم، پىدا رانەگەيشتم بىرەكەمەو و لە دووى رىگەچارە

10- Gyllene Uttern

ئەزمونكر اوەكاندا، بەرەو دواو دەگەرمامەو. كە سەردەكەوتە سەر تەختەى شانۆ، سەعات دە و نىبوو، سەرم پرىو لە كىشەكانى پىش نىوەرۆى شانۆ. دواى پروفە، وتووێژ و كۆبونەو تا ئىوارەبەكى درەنگ لە چاوەرپىمدا بوون.

پىموايە (ھىدا گابلير)^(۱۱) ھەكى (ئىبسىن)^(۱۲)، تاقە بەرھەمىك بوو كە لى قایل بووم. كارەكانى دى كارى خىرا بوون، كارى پىنەكارى بوون. ھۆكارى ئەوئەى من خۆم بۆ (ھىدا) تەرخان كە ئەو بوو، لە راستىدا (گىترىود فرىد)^(۱۳)، كە بەكىك بوو لە ژنە زۆر بلىمەتەكانى شانۆى سویدی، چ رۆلێكى بۆ وەرزی پایىز پى نەسپىردابوو. من بەجۆرىك لە ناارەزوومەندىيەو دەستم داى پىسەكە. لەمیانەى كارکردن تىايدا، روخسارى شاعىر لەودىو دەمامكى بىناسازە نايابە شەكەتەكەو و دەباركەوت. پەيم بەو ھىدا (ئىبسىن) لەنىو كەرسەتەكانىدا، لە راقەكردنەكانىدا، لە دىمەنە تەواوىك ھونەرى، بەلام بەشىوہەكى وەسوسە ئامىز رۆنراوہكانىدا، لەكۆتايى وەلامەكانىدا، لە گۆزانىيە يەك كەسى و دوو كەسىيەكانىدا، ژيانىكى قورس و ناومىدانە دەژى. لەودىو ئەم ھەموو خرتكەو ڤرتكە زۆرەو، خۆسپاردنىكى ئەفسوونبوو ھەيە كە زۆر لەوئەى سترىندىيرى لىژترە.

نزيك كۆتايى يەكەمىن سالى نمايشەكانمان، مېحنەتەكان دەستيان پىكرد. يەكەمىن نمايشى دەرەوئەى شانۆنامەى (سى چەقۆ لە وىي ھو)^(۱۴) كەى (ھارى مارتىنسۆن)^(۱۵)، كە لە فىستىقالى ستۆكھۆلما بەشىوہەكى تەمومژاوى نمايش كرا، بوو شكستىكى راستەقىنە. چەند رۆژىك دواتر يەكەمىن نمايشى فىلمە كۆمىدىيەكەم (بۆ ئەوئەى قسان لەبارەى ئەو ھەموو ژنەو نەكرىت)^(۱۶) بوو، كە شكستىكى قەناعەتپىكەر و شايستەى لى كەوتەو.

ھاوینىكى گەرم بوو، نە من و نە ژنەكەشم كات يان نارەزوومان نەبوو بەدواى خانوودا بگەرپىن تا پشوو ھاوینەى تىدا بەرىنە سەر. لە (پوشھۆلم) ماينەو، لە ھەژمەت ئەو گەرما قورسە و خەمگىنىيە خۆمان لە پەلوپۆكەوتبووین.

11- Hedda Gabler

12- Ibsen

13- Gertrud Fridh

14- Tre knivar fra'n Wei

15- Harry Martinson

16- För att inte tala om alla dessa kvinnor

له دهفتهری یادهوهریبه پچرپچره که مدا نووسیوممه: ژبان ریک هه مان ئه و به هایه ی هه یه که مرۆف پیتی ده به خشیت. بیگومان ئه مه دهر پرنیتیکی ها که زاییبانه ی خستنه رووی مه سه له کانه. بۆ من ئه و روانینه هیند بئ رۆح و نوئ بوو، که نه مده توانی پراکتیزی بکه م.

یاریده ده ره هه همیشه ییبه که م، که به (تیم) (۱۷) بانگ ده کرا، هاوینیتیکی زه حمه تی گوزه راند بوو. وی پیشتر له بالیتی شانۆی شاری مالمیۆ سه ما که ربوو. به هۆی کورته بالایی خۆیه وه، سه ره رای لیها توویبه که ی، چ رۆلئیکی گه وه ری و ده دست نه هینا بوو. که ته مه نی بسوو چل و دوو سال، خانه نشین کرابوو. من وه ک یاریده ده ریک لای خۆم دامه زرانده. دوای پیشقه چوونه نیوده وه لئیبه کانم، ژبانی پراکتیکیم ئالۆز بسوو. ده بوو به کینک وه لای ته له فۆن بداته وه و نامه بنووسیت، ده بوو به کینک خه رجیبه کان و تو مار کردنه کان بگریته ئه ستو، ده بوو به کینک سه ره رشتیی بنکه ی دامه زرا وه که بکات، ده بوو به کینک سه رتیشیه ی ئه وه له ئه ستو بگری که بیته دهسته راستی من. وی که سیکی که شخه و نیوچه وان بهرز، قژ رهنگ کردوو، که پوویه کی باریکی جوان، چاوانی شین و زهق و مندالانه و برژانگی دریتژ. ده می هیلئیکی بی رهنگ، به لām مۆن نه بوو. ئه و که سیکی به نه زا که ت، ئاماده وه لām و خۆش خۆلق، وی ئه فسوون به شانۆ به لām قیزی له مامنا و نجیتی ده هاته وه.

به به خته وه ری له ته ک هاو رتیبه کی کوردا ده ژیا که ژنی هینا و چند مندالئیکی هه بوون. ژنی هاو رتیبه کی که سیکی ئاقل بوو، روخسه تی ئه و پیوه ندییبه ی پیداو و بگره هانیشی ده دا. بۆ من (تیم) پیویست بوو، هاو رتیبه تیبه که مان به شتیوه یه کی ریتژی، به ئاسایی مایه وه. له ناکا و تیکرا مه رگه سات به شتیوه یه کی ناچاوه و روانکراو بالی به سه ردا کیشا. هاو رتیبه کی له جیگایه کی تره وه عاشق بوو. ئیدی (تیم) له ئامیزی دلنیا یی ئه و هاو خیزانی و پیکه وه ژبانه ریکو پیکه په رته وازه بوو. کۆنترۆلی خۆی له ده ست داو به توندی له نیو زه لکاو ی به ده مه ستی، گیرۆده بوون به به کارهینانی چه پ و سیکسو الیتیت له نامرۆقانه ترین شتیوه یه، رۆچوو. سۆز و نزیکایه تی به به ره لایی، هه رزه یی و به د که لک لیوه رگرتتیکی راشکاوانه، گۆزا. ئه و کورپه ریکو پیک، واده ناس و به پر سیاریتی هه لگره، وای لیها ت که ئیدی که مه ته ر خه می له ئه رکی خۆیدا ده نواند و به ئاشکرا له گه ل مه خلۆقگه لی سه یروسه مه ره دا دهر ده که وت که خه راپ مامه له یان ده کرد.

گا بۆ ماوه ی چند رۆژیک دیار نه ده ما، گا ته له فۆنی ده کرد و بیانووی هه و کردنی گه ده ی

بۆ نه هاتنی ده هینا یه وه، هه همیشه هه ره هه و کردنی گه ده. ئامۆژگاریم کرد سه ردانی پزیشکیکی ده روونی بکات - به لām هیچ شتیکی سوودی نه بوو. چاوه گه وره کانی شه که ت و خۆینتیزاو، لیوه باریکه که ی خه م له سه ر نیشتووتر، ئارایشته کردنه که ی بئ باکانه تر، قژ ره رهنگ کردوو که ی چین چین و جلکه کانی له چری دوو که لئ جگه ره و عه تر دا بۆگه نی ده هات: وه فا لای هه تیوبازان نیبه، ئاخه ئیمه ناتوانین مندال بخه ینه وه، پیت وانیه من بوو بیتمه دایکیکی تا راده یه ک باش؟ ئیمه ناچارین به که پوویه کی رۆچوو وه له گوودا تا راده ی خنکان بژین. ریک سۆز و نزیکایه تی نیبه، یان تو رات چیبه؟ من باوه ریم به رزگار بوون نیبه، نا، دم پر و چند دلۆبیک شله مه نی له قووندا، ئه وه ئینجیلی منه. ده شی بۆ ئیمه هه ردوو کمان باشتر بوو بیت که له چ جو ریک پیوه ندیی جه سه ته ییدا نه ژیا باین. ئاخه ئه مه ته نی دلپسی و دوژمنایه تی ده خۆلقیتیت، به لām هه لبه ت ئه وه شتیکی بیزه وه ره بوو که تو چکۆلانه ترین هه ولت نه دا. هه رچۆنیک بئ من له تو سه روه تمه ندرم، له به ره وه ی من هه ردوو ژن و پیاویشم. ویرای ئه وه ش منی نه فره تی زۆر له تو زرنگترم. به یانیبه کی یه ک شه مه (تیم) مرد له کاتیکدا که جلکی گه مه ی له به ردا بوو به وینه ی فیگۆری (کاللی ئانک) (۱۸) وه له سه ر به ره ره رۆکه ی مو به ق و خه ریکی به رچایی ئاماده کردن بوو. له جیگه ی خۆیدا که وت و به لادا هات. ریتی تیده چی له ماوه ی چند چرکه به کدا گیانی دهر جوو بیت. مردنیکی میهره بان بۆ پیاویتی چکۆلانه ی ئازا که زۆر له مردن (۱۹) ه به روحمه که زیاتر ده تر سا وه ک له ژبانه درنده که.

بۆ کۆرسه که ی (ئالشیستیس) (۲۰)، (ئالف خیو بیری) کیژ ه ئه کته ری جحیلی بالا به رزی هه لباردن. له نیو ئه و کیژانه دا (مارگه ریتا بیتستروم) (۲۱) هه بوو که تازه کیی قوتابخانه ی شانۆی ته و او کرد بوو. هاوکات دهرهینه رتیکی دی رۆلئیکی گه وه ری بئ به خشیبوو. من بئ ئه وه ی مشوره ت به (خیو بیری) بکه م، سه ره به خۆ ئه وم بۆ ئه وی گوتزایه وه. برباره که له لایه ن ئه نجوومه نی نوینه رایه تیبه وه په زامه ندی له سه رکرا و لیستی ده وه ره کان به تابلۆی ئاگاداریدا هه لئو اسرا. چند سه عاتییک دواتر نه ره یه ک هاته گوئ که دهرگا ده بله کان و دیواره کونپر و مه تر ئه ستوره کانی ژووری به رتیوه به ری بری. پاشان زرمه یه ک و نه ره یه کی دی. (ئالف

۱۸ - kalleanka کاللی مرای . فیگۆریتیکی گه مه و چیرۆکی مندالانه. و. ک

۱۹ - Döden یه که مین وشه ی ناوه که به پیتی گه وره نووسراوه.

خیویتی (هاته ژووره وه، پهنگه پریو و تووره، داوای کرد هه ئه لمان ده بی (مارگه ریتا بیستروم) بگه ریتمه وه. بوم روون کرده وه ئه وه شتیکی مه حاله، له بهرته وهی له راستیدا ئه وه هلیکه و بۆ (مارگه ریتا) په خساوه، جگه له وهش من ناچمه ژیر فه رمانی هیچ که سیکه وه. (خیویتی) گوتی که هه ریتستا ده مم ده شکینتی، من بۆ ئه و دیو میزی کۆبوونه وه کشامه وه و شتیکی له باره ی رهوتاری جوتیارانه وه گوت. ده رهینه ری هه لچوو وه لامی دامه وه که من هه ر له یه که م پۆژه وه به ره ره کانی ئه وم کردوه و ئیتر جامی تووره بیسه که ی لپی ده رتیت. بۆ لای چوممه پیشی و داوام لئ کرد هه ریتستا بفرمووی ده ست بووه شینی گه ر پیویاوه ئه و جوژه ئه رگیومینته چ که لکیکی هه یه. زه رده خه نه یه کی ترسناک له سه ر لیوم نه خشاندا. (خیویتی) ده موچاو و له شی ده له رزین. قورس هه ناسه ی ده دا. گوتی ریتستا من ده بی به جو ریک سه ما بکه م که کراسه که م به حه وادا بچیت. له هه مان چرکه دا ئیمه هه ر دوو کمان په بیمان به و هه لوتسته برد که چه ندیک شیتانه کۆمیدی به لام دووره له پیکه نین.

(خیویتی) له سه ر نیزیترین کورسی دانیشته و بیری کرده وه که ئاخۆ چۆن دوو مرۆقی به شتیه کی ریتیه ی باش په روه رده بوو، ده بی ئاوها گیلانه هه ل سوکوت بنوین. به لیم پیدایه گه ر ئه نجومه نی نوینه رایه تی ریتگه به گۆرانکاری به دن ئه و (مارگه ریتا بیستروم) ی بده مه وه. وی قلافه تیکی سووکایه تیا میزی به رپیتگری به خوژه گرت و ژووره که ی جیهیشت. جاری دواتر که یه کتریمان بینییه وه له باره ی ئه و مه سه له به وه نه دواين. ئیمه جیاوازی جیددیمان له هه ر دوو لایه نی هونه ری و ئینسانیییه وه له روانینه کافانا هه بوو، به لام به نه زاکه ت و بی بوغز په وتارمان به رامبه ر یه کدی ده نواند.

له رۆژه کانی جیژنی سه ری سالی ۱۹۳۱ دا بۆ یه که م جار سه ردانی شانۆی دراماتم کرد (۲۲) له وی نمایشی ئه فسانه ئامیزی (کلاسی گه وره و کلاسی گچکه) (۲۳)، نووسینی Geijerstam پیتشکه ش ده کرا. ده رهینه ره که ی (ئالف خیویتی) ته مه ن بیست و حه وت ساله بوو. ئه وه دوو مه ی کاری وی بوو. هه موو شتیکی ئه و نمایشه م به ورده کارییه کانییه وه له یاده، رووناک، وینه کان، خوژه لاتن به سه ر (ئیلث) (۲۴) ه گچکه کاندایه جلکی

۲۲- واته ئه وکات بییمان ته مه نی سیازده سالان بووه. و. ک

23- Stor-Klas och Lill-Klas

۲۴- älv-or مه خلوقگه لیکن له ئه فسانه کانی ولاتانی باکووردا، که باوه وایه له ئیواراندا لای میزگه کانه وه سه ما بکه ن. ئیلثا شازاده، ئیلثا سه ما. و. ک

خۆمالییه وه، به له م له رووباره که دا، کلێسا کۆنه که به (قه دیس پیر) وه وه ک ده رکه وان، خانووه به شکراره که. من له دوو مه ی پیزی نه مۆمی سه ره وه، نزیک له ده رگای هاتنه ژووره وه دانیشتیوم.

هه ندی جار، له دوا یین سه عاتی بی دهنگی نیوان پۆژه و ئیواره دا، له جیگا که م داده نیشم، ریتگه به خۆم ده ده م سۆزکی نۆستالگیانه دامگری و له ته ک هه ر لیدانیکی دلدا هه ست بکه م که ئه م هۆله نا کرده یی و کال و کویره وه بووه، مالی راسته قینه ی منه. ئه م ژووره گه وره یه که له بی دهنگیدا راکشاه و نیوه تاریکه - دوا ی دردۆنگیه کی زۆر بیرم کرده وه بنووسم: سه ره تا و کۆتایی و تا راده یه ک هه موو شتیکی له و نیوانه دایه. ئه مه زۆر گالته جاربیانه و زۆر پیتوه نراو خۆی ده نوینی کاتی به وشه ی ئاشکرایانه ده رده پردیت، به لام ناتوانم گوزارشتیکی له وه باشتر بدۆزمه وه، که واته با هه ر ئاوها بی: سه ره تا و کۆتایی و تا راده یه ک هه موو شتیکی له و نیوانه دایه.

(ئالف خیویتی) جاریکیان گپرایه وه که ئه و هه رگیز له کاتی وینه کیشانی رووبه ری دیه نه کاندایه، بۆ دارشتنی ره شنووسی وینه ی دیه نیکی، گه رده کی به راسته نه بووه. ده سته، پیتوانه ی وردی رووبه ره کانی زانیوه.

به و جوژه ئه و له یه که مه ی نمایشیه وه وه ک ئه کته رتیکی جاحیلی ئاره زوومه ند له و ماله دا مایه وه، (ماریا شیلدکنیتچیت) (۲۵) گوتی: خیویتی ئه کته رتیکی جاحیلی زۆر به هه ره ور بووه، به لام هیند ناره سه ن و ته مه ل بووه که ئیتر بۆته ده رهینه ر. وی تا مردنی له و ماله دا مایه وه، شانۆکانی دی دوو یان سه جار میواندارییان کرد، به لام ئه و له ماله که دا مایه وه، جیگه یه ک که تیایدا بووه پادشا و زبندانی. من پیموانیییه هه رگیز که سیکم ناسیبی به خودیکی هیند له نا کۆکیگه لی به زه برو زهنگی راشکاوانه وه: روخساری ده مامکی کاسپه رتیکی پیشان ده دا که له ویدا هه موو شتیکی به حه ز و ئه فسوونییکی سه رچالانه کۆنترۆل کرابوو. له و دیو ئه و تایه ته ندیییه شیلگیره ناماده یه یه وه نادلنایی کۆمه لایه تی، عه زابی رۆشنبیرانه، تیتگه یشتنیکی قوول له خۆ، خو فربودان، نازایه تی و ترسنۆکی، خولقی ره ش و جیددییه تیکی بکوژ، میه ره بان و دلره قی، بی حه وسه له یی و نارامیییه کی بی پایان له جهنگ یاخۆ هاوا هه نگیدا بوون. وه ک هه موو ده رهینه رانی دی، ئه ویش پۆلی ده رهینه ری ده بینی. له به رته وه ی ئه و ئه کته رتیکی به هره وه ریش بوو ئه و نمایشه کانیسی پروا پیتهنه ر بوون: له دونیا بینی و پراکتیکه کاندایه.

سه‌بارت به‌من، هه‌رگیز پیتشپرکیم له‌گه‌ل (خیویتی) دا نه‌کردوه. ئەو له شانۆدا له من به‌تواناتر بوو، ئەمەش حەقیقەتیکی بەبێ چ تفتی و تالییەک قەبوولم بوو. راقە شەکسپیرییه‌کانی ئەو بۆ من هه‌موو شتیکیان له‌خۆ گرتبوون. ئیدی من چ شتیکیکم نه‌بوو بیخه‌مه سه‌ر ئەو راقانە‌ی وی، ئەو له‌ منی زیاتر ده‌زانی، ئەو قوولتر ده‌بیینی و سه‌رله‌نوێ ئەوه‌ی ده‌خولقاندوه که ده‌بیینی.

سه‌خاوه‌تی ئەو زۆرجاران به‌ره‌خه‌یه‌کی کورتبێن و بێ شه‌وق رووبه‌روو ده‌بۆوه، هه‌ستم به‌وه نه‌ده‌کرد که هه‌ستی ئەو به‌م شینوزارییه‌ به‌ره‌نگی خۆله‌میشیی رهن‌گبوه، بریندار ده‌بیت.

ده‌شی ئەو به‌قوولترین شیوه، به‌شۆرش ناوچه‌یی کولتوری ئیمه‌ کاریگه‌ر بووبیت. پیتچه‌وانه‌ی من، (خیویتی) گرنگی به‌سیاسه‌ت ده‌دا و زۆر ئیدیالیستیانه‌ی باسی شانۆی وه‌ک چه‌کیک ده‌کرد. کاتی بای شۆرش به‌سه‌ر دراماتندا هه‌لی کرد، ئەو ویستی بچیتته‌ سه‌نگه‌ری گه‌نجه‌کانه‌وه. نائومییدییه‌کی گه‌وره‌ دایگرت کاتی ناچارکرا ئەوه‌ بخویتیته‌وه که ده‌بێ دراماتن بسووتینری و (خیویتی) و (بیریمان) یش به‌بورجی کاتژمێره‌که‌ی (تورنبیری) (۲۶) دا له (نیبرۆپلان) (۲۷) هه‌لواسرین.

ریتی تیده‌چی رۆژتیک له‌ رۆژان که‌سیکی زانا بیت و بویتیت له‌وه‌ بکوڵیتته‌وه‌ که‌ چۆناوچۆنی ژینانی کولتوریمان راسته‌وخۆ و ناراسته‌وخۆ به‌زاتی سالی شه‌ست و هه‌شت زه‌ره‌مه‌ند بووه. ئەمه‌ ریتی تیده‌چی به‌لام ئەگه‌ری هاتنی ئەو که‌سه‌ زانایه‌ که‌مه‌. شۆرشگێره‌ نائومییده‌کان هیتشتا توند ده‌ستیان به‌میتز و کورسییه‌کانیانه‌وه‌ گرتوه‌ و به‌حه‌سه‌ره‌ته‌وه‌ قسان له‌باره‌ی ئەو نوێگه‌رییه‌وه‌ ده‌که‌ن که‌ خۆ به‌خۆ دیت. ئەوانه‌ نازانن (ئاخر چۆناوچۆنی بزانی!) کۆشسه‌کانی ئەوان گورزیککی کوشنده‌ بوو له‌و پیتشه‌چونه‌ درا که‌ هه‌رگیز نابێ له‌ ره‌گه‌کانی خۆی جیابکریتته‌وه‌. له‌ولاتانی دیدا، که‌ پوخسه‌ت دراوه‌ چه‌ندین فیکر له‌یه‌ک کاتدا گه‌شه‌ بکه‌ن، ترادیشون و فیربوون و پیران نه‌کران. ئاخر ته‌نها له‌ چین و سوید بوو سووکایه‌تی به‌هونه‌رمه‌ند و مامۆستایان کرا و زه‌لیل و ریسوا کران.

من خۆم، له‌به‌رچاوی کوره‌که‌مدا، له‌ قوتابخانه‌ی ده‌وله‌تی شانو تووپردرامه‌ ده‌ره‌وه‌. کاتی گوتم ده‌بی ئەو قوتابییه‌ گه‌نجانە خۆیان فیری ته‌کنیکی ته‌کته‌ر بکه‌ن تا په‌یامه‌ شۆرشگێره‌که‌یان بگه‌یه‌ننه‌ ده‌ره‌وه‌، که‌چی ئەوان کتیبه‌ گچکه‌ سووره‌که‌یان راوه‌شاند و

26- Tornberg
27- Nybroplan

فیکه‌یان کیتشا، مه‌راییکه‌رانه‌ له‌لایه‌ن (نیکلاس بریونیوس) (۲۸) ی به‌ریتوبه‌ری ئەوکاتی قوتابخانه‌که‌وه‌ هان ده‌دران.

جحتلان به‌خیرایی و به‌لیزانیه‌وه‌ خۆیان ریتکخست، ده‌ستیان به‌سه‌ر ماسمیدادا گرت و ئیمه‌ی پیران و له‌کارکه‌وتوانیان بێ روحمانه‌ گۆشه‌گیر کرد. من بۆ خۆم له‌ کاره‌که‌مدا به‌ئاسته‌م رووبه‌رووی کۆسپ بوومه‌وه‌. ئاخر بینه‌رانی من له‌ ولاتانی دی هه‌ن، ئەوان گوزه‌رانیان دا‌بێن ده‌کردم و له‌ خولقیکی باشدا ده‌یانیه‌شتمه‌وه‌. من رقم له‌ ده‌مارگییه‌یه‌ که‌ له‌ تافی مندالیییدا ناسیومه‌: هه‌مان خلته‌ی هه‌ستگه‌رای، ته‌نها له‌ روخساردا جیاواز بوون. له‌بری هه‌وای نازاد، ئیمه‌ شتواندن، گروپ گروپینه‌، ده‌مارگیری و ریتنه‌گرتنی پای به‌رامه‌ر، مه‌راییی کردنیکی ترستامیتز و خه‌راپ که‌لک وه‌رگرتن له‌ ده‌سه‌لاتمان هه‌بوو. ویتنه‌که‌ چه‌سپاو و بێ گۆران بوو: ئایدیاکان بیره‌کراتیزه‌ و گه‌نده‌ل ده‌کرین. گا ئەوه‌ به‌خیرایی رووده‌دات، گا سه‌د سالی پیده‌چیت. سه‌بارت به‌سالی شه‌ست و هه‌شت، ئەو بیره‌کراتیزه‌کردن و گه‌نده‌لبونه‌ زۆر به‌خیرایی رووی دا. ئەو زیانانه‌ی که‌ له‌ماوه‌یه‌کی که‌مدا له‌و پرۆسه‌یه‌ به‌دی هاتن، سه‌رسوره‌هینه‌ر بوون و هه‌مدیس رۆنانه‌وه‌یان زه‌حمه‌ت بوو.

له‌میانه‌ی ئەو سالانه‌ی داوییدا، (ئالف خیویتی) گه‌لیک کاری گه‌وره‌ی پیتشه‌ش کردن. (په‌یام بۆ مه‌ریه‌م) (۲۹) ی کلاودیل (۳۰) ی پاچقه‌ و ئاماده‌کرد، که‌ نمایشیکی نه‌مر بوو. (گالیلی) (بریخت) ی ده‌ره‌یتنا که‌ وه‌ک شوورایه‌ک له‌ که‌ره‌سته‌ی تۆکه‌م رۆینا. دواجار (قوتابخانه‌ی خانمان) (۳۱) هات که‌ به‌ره‌مه‌یکی بزێو، کۆ، تاریک و ناویژدانیی بوو. ئیمه‌ ژووره‌کامان له‌یه‌ک راره‌ودا بوو له‌ نه‌ومی دووهم، زوو زوو به‌خیرایی له‌ ریتی چوونماندا بۆ پرۆقه‌ و کۆبوونه‌وه‌ به‌کترمان ده‌بیینی. هه‌ندی جار له‌سه‌ر دوو کورسی دارینی له‌ق داده‌نیشتین و ده‌که‌وتینه‌ قسان، زه‌م یاخۆ گله‌یی و گازنده‌مان ده‌کرد، به‌ده‌گمه‌ن له‌وه‌نده‌ زیاتر سنووری به‌کتریمان نه‌ده‌به‌زاند، ئیمه‌ هه‌رگیز به‌شپه‌یه‌کی تایبه‌تی دیداری به‌کترمان نه‌کرد. ئیمه‌ له‌سه‌ر کورسییه‌ دارینه‌کان داده‌نیشتین. هه‌ندی جار بۆ چه‌ند سه‌عاتیک، ئەوه‌ بۆ خۆی ببوه‌ ریتوال.

28- Niklas Brunius
29- Budskapet till Maria
30- Claudel
31- Hustruskolan

ئەورۆكە كاتى بەپەلە بەر پارەو بە پەنجەرە، ھەوا تىايدا پۆنگخواردوو، بەرپووناكییەكى خەوھین رووناكراوھدا تىدەپەپر، لەفیکرەو دەچم و دىپتزم: رەنگە يەكترى بىنن.

شارى (ئۆربىرو) (۳۲) شانۆبەكى نوتى لى رۆنرا. دراماتن بانگىشتى رتورپەسىمى كەردنەوھى ئەو شانۆبە كرابوو. كۆمىدىيايەكى پىتشتەر بلاونەكراوھمان ھەلئىژارد كە لە نووسىنى كورە نىويانگ باش و سەر بەگۆبەندەكەى ئەو شارە، (ھىالمەر بىرمان) (۳۳) بوو. كارەكە ناوى (عەشيقەكەى جەنابى خاوەن شكۆ) (۳۴) بوو، كە بەشىوہەيەكى نەرم بەلام بەئۆربىگىنلىتتیبەكى كەمەو دەچۆو سەر فيگيورەكانى پىسەسى (وہسیتنامەكەى جەنابى خاوەن شكۆ) (۳۵)، بەخانمە نازدارەكە، بەعەشيقە لەناكاوتىكرا دەرکەوتوہكەشەوہ. من داوام لە (ئولۆف ساندبۆرى) (۳۶)، جەنابى خاوەن شكۆى ھەموو سەدەكان كەرد كە ھەمدىس خۆى بەجلك و عەتر لە تەل بدات. وى سەرگەرم بوو. ماوہبەك بەر لە دەستپىكردنى پىرۆفە، (ئولۆف ساندبۆرى) نەخۆش كەوت و ناچار بوو رۆلەكەى رەت كاتەوہ. داوام لە (ھولگىر لۆوینادلىر) (۳۷) كەرد ئەو رۆلە وەرگرت. بەبى چ پەروۆشبوونىك ئەو ئەركەى لە ئەستۆگرت، ئاخەر ئەو باش دەيزانى كە خۆى لەتەك (ساندبۆرى) دا پى بەراورد ناكروى و رەخنەگرە وردىبىنەكانى ئىمەيش خۆيان بو بەراوردكارىبەكى ناچۆر تەرخان دەكەن. چەند رۆژتىك بەر لە سەفەرەكەى ئۆربىرو، (پىر-ئاكسىل برانىر) (۳۸) ى دەرھىنەر، پشت ئىشەيەكى خەراپى گرت و ناچاربوو لە مالىەو بەكەوئىت. من خۆبىش لە ھەفتەيەك لەوہوہەرەو توشى ھەلامەت ببووم، بەلام پىتموابوو دەبى لە ئاھەنگەكەدا نامادەبم تا نوتقىت بەدەم و ديارى دابەش كەم.

ئەو شانۆ نوتبە وەك دىوتىكى چىمەنتۆبى قىزەوہن وەدياركەوت كە بوغزىكى رىشەبى لە ھونەرى نواندن، لەخۆيدا ھەلگرتبوو. سەبارەت بەو دەگوترا، ئۆربىرو خودان يەكلىك لە جوانترىن شانۆكانى ولات بوو كە بىباكى سوتىدىيانە بەرامبەر بەترادىشۆنى كولتورى، لىگەرا پرمىت.

Örebro - ۲۳ شارىكى خۆراوى ستۆكھۆلمە.

- 33- Hjalmar Bergman
- 34- Hans Na°ds Maitresse
- 35- Hans Na°ds Testamente
- 36- Olof Sandborg
- 37- Holger Löwenadler
- 38- Per-Axel Branner

رۆژى بەر لە نمايش، پىرۆفەمان كەرد و رووناكيمان دامەزراند. (ئاندىش ھىنرىكسون) (۳۹) كە رۆلى (ويكبىرى) (۴۰) دەبىنى، كوتوپر زۆر نەخۆش كەوت و نۆرە سەرەگىژە و بوورائەوہ لىيدا. بانگكردنى پىزىشكى رەت كەردەوہ و برىارى دا دەورەكەى بىنىن لەبەرئەوہى ئاھەنگەكە شكست نەھىن. لە بەيانى رۆژى نمايشدا پلەى گەرمای لەشم چل پلە بەرزبۆوہ و لىكدا لىكدا دەپشامەوہ. ئىدى كۆلم دا و داوام لە بەرپۆبەرى داراييمان كەرد خۆى سووكانى پاپۆرەكە بەدەستەوہ بگرت.

ئاھەنگى كەردنەوہى شانۆكە دەستى پىكرد. (لاش فۆرسىل) (۴۱) پىرۆلۆگ (۴۲) يكى وەستايانەى نووسىبوو، لەلايەن (بىبى ئەندىرئىشۆن)، كە جلكى رۆلە درەوشاوەكەى خۆى، رۆلى كەسىتتى (ساگان)، لە شانۆنامەى (ساگان) ى (ھىالمەر بىرمان) دا لەبەردابوو، خوتىرايەوہ. تازەكى دەستى بەخوتىندنەوہى پىرۆلۆگەكە كەردبوو، پىساوتىك لە رىزى دووہم بەلادھاك و مرد. پىساوہكە بو دەروہ برا و ئىدى لە كەشقى بى ئەندازە سەيردا گوى بو پىرۆلۆگەكە رادىرا. تەندروستى (ئاندىش ھىنرىكسون) خەراپتر بوو، بەلام ھەولى دەدا كارەكە تا كۆتايى بگەيەنئىت. ئاھەنگەكە بوو شتىكى ترسناك كاتى مولەقىنەكە كەوتە بىننى يەكىت لە رۆلە سەرەكسىەكان. رەخنە، وىرانكەرانە كەوتە خو و (ئاندىش ھىنرىكسون) ىش لەبرى سوپاس بو ئازايەتیبەكەى، تەنگىتەلچىنى پىبرا.

ئاشكرايە ھەمووان لە شانۆدا خەلكانى خورافىن. ئاخەر ھونەرەكەى ئىمە ناماقوولە و لە ھەندىك ئاستدا راقە نەكراو و ھەمىشەش دەكەوئىتە بەر رىكەوتگەلەكانى گەمەكەوہ. ئىمە لەخۆمان دەپرسى (ھەلبەت بەگالتەوہ) گەر (ھىالمەر بىرمان) دەست وەرداتە ھەولەكامانەوہ، ئەوا رىتى تىدەچى نەھىلئىت پىسەكەى پىشكەش بكرى و ھەول دەدا رىگەمان لى بگرت.

چەند جارىك رىكەوتى ئەزمونى ھاوشىوہى ئەوہم كەردوہ. لەم سالانەى دوايىدا ستىندىبىرى توورپى خۆى بەرامبەر پىشانداوم. خەرىكى (سەماى مەرگ) بووم كە پۆلىس ھاتن و بردمىان. خەرىك بوو جارىكى دى (سەماى مەرگ) م دەكرد كە (ئاندىش ئىك) بەقورسى نەخۆشكەوت. لە مىونشەن پىرۆفەم لە (گەمەيەكى خەون) دا دەكرد و

- 39- Anders Henrikson
- 40- Wickberg
- 41- Lars Forssell

۴۲- prolog پىشەكى، كورتە پىشەكى بۆ كارىكى ھونەرى يان ئەدەبى. و.ك

پاريزه‌ره‌كه شيتت بوو. چهند سالتيك دواتر ئيشمان له (خاتوو يولي) دا كرد و يولي شيتت بوو. پلانم دانا (خاتوو يولي) له سستوكهولم نمايش بكهم كه چي ئه‌و ژنه ئه‌كته‌ره‌ي له‌خه‌يالندا بوو رۆلتي يولي بده‌مي دووگيان بوو. ئه‌وسا كه كه‌وتمه ئه‌وه‌ي خوم بۆ (گه‌مه‌يه‌مي خه‌ون) ئاماده‌كهم، سينزگرافه‌كه دووچاري خه‌موكي بوو. (كيزه‌كه‌ي ئيندرا) دووگيان بوو، خوئشم تووشي هه‌وكرديكي سه‌يرو قورس بووم كه سه‌ره‌نجام پرۆژه‌كه‌ي خسته مه‌ترسييه‌وه. ئاخو ئه‌و هه‌موو به‌لايه رتيكه‌وت نين. به‌بيانويه‌ك له بيانوه‌كان سترينديتري مني نه‌ده‌ويست. خايلاه‌يه‌كي له‌و جوژه خه‌مباري كرديبووم، ئاخو من ئه‌وم خوئشه‌ويست.

له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا شه‌ويكيان ته‌له‌فوني كرد و واده‌يه‌كمان له (كارلافينگين) (٤٣) بۆ يه‌كدي بينين دانا. من ورووژاو و سوپاسگوزار بووم، به‌لام بيرم كه‌وته‌وه كه به‌دروستي ناوه‌كه‌ي گوئيكهم: ئوگيوست (٤٤)، ئه‌و ميهره‌بان و بگره گه‌رموگوريش بوو، ئه‌و (گه‌مه‌يه‌كي خه‌ون) ي له شانۆي گچكه بينيبوو، به‌لام يه‌ك تاقه وشه‌ي له‌بارهي پارۆدي (٤٥) يه‌ ته‌ژي له خوئشه‌ويستيه‌كه‌م له ئه‌شكه‌وتي فينگال (٤٦) دا نه‌گوت.

بۆ رۆژي دوايي مه‌زه‌نده‌م كرد گه‌ر بونياده‌م له‌كاركردن له‌ته‌ك (ستريبنديتري) دا تيوه‌بگلي، ئه‌وا ده‌بي به‌قوناغه‌كاني بوغزانندا تيه‌پريت. به‌لام ئه‌و جاره ئيدي به‌دلتيك حاليبوونه‌كه ره‌وييه‌وه.

ئه‌ز هه‌موو ئه‌وه وه‌ك چيرۆكيكي خوش ده‌گيرمه‌وه، به‌لام له‌قوولايي زه‌يني مندالانه‌مدا، پيموايه ئه‌وه به‌هيچ كلوجتيك چيرۆكيكي خوش نيه‌ه. تارمايي، شه‌يتانه‌كان و ده‌عباي ديكه‌ي بئ ناو و بئ ناوونيشان، هه‌ر له تافي منداليمه‌وه گه‌مارۆيان داوم.

كاتي ته‌مه‌نم ده سالان بوو، ده‌رگاي مه‌يتخانه‌كه‌ي (سوپياهيتم) م له‌سه‌ر داخرا. به‌كيك له‌ حه‌ره‌سه‌كاني نه‌خوشخانه‌كه‌ ناوي (ئالگوت) بوو. وي كه‌سيكي زل و كه‌ته بوو، قزتيكي كورتي سپي مه‌يله و زه‌ردى هه‌بوو. سه‌ري خري، برۆي سپي و چاواني باريك و گه‌ليك شين. ده‌ستي گوشتن و سوورتيكي شين هه‌لگه‌راو. (ئالگوت) مه‌يتي ده‌گواسته‌وه و

43- Karlavägen

44- a gust

٤٥- parodi لاساييكرده‌ي ستايلي هونه‌رمه‌نديك يان ئه‌ديتيك به‌شيوه‌يه‌كي بيكه‌نيناي و گالته‌جاړي. و.ك

46- Fingalgrottan

به‌خوشحالييه‌وه له‌بارهي مردن و مردووانه‌وه، له‌بارهي گياندان و بوورانه‌وه (٤٧) وه‌ ده‌دوا. مه‌يتخانه‌كه له دوو رووبه‌ر پيکهاتبوو، به‌كيكيان كلتيسايه‌كي گچكه، كه له‌ويدا كه‌سوكاري مردووه‌كه دوا مالتاوايبينان له ئازيزه‌كه‌ي خويان ده‌كرد و دووه‌ميشيان ژوورتيكي ناوه‌كي، كه له‌ويدا مردووه‌كه دواي توپكاري، رتيكوپتيك ده‌كرا.

رۆژتيكي خوژه‌تاوي نيوان به‌هار و زستان، (ئالگوت) ئيغواي بۆ خوكردن به‌و ژووره ناوه‌كيبه‌دا كردم و چه‌رچه‌فه‌كه‌ي له‌سه‌ر مه‌يتتيك لا برد كه هه‌ر ئه‌لعان گه‌يشتبوو. مه‌يته‌كه هي كيزتيكي جحييل بوو به‌پرچيتيكي ره‌شي دريژ، ده‌م و ليوتتيكي پر و چه‌ناگه‌ي گرد. ماوه‌يه‌كي دريژ ته‌ماشاييم كرد و (ئالگوت) يش خه‌ريكي شتي تر بوو. له‌ناكا و تيكرپا ده‌نگيكي كيم هاته‌ گوي. ده‌رگاي ده‌ره‌وه داخرا و من به‌ته‌نها له‌گه‌ل مردووه‌كاندا جيه‌تيلرام. له‌ته‌ك ئه‌و كيزه جحييله شوخه و پينج يان شه‌ش مه‌يتي ديكه‌دا كه له‌سه‌ر تاقه‌كان به‌دريژايي ديواره‌كان دريژكرايون و ته‌نها چه‌رچه‌في زه‌ردي په‌له‌ په‌له‌يان پي‌دادارابوو. له‌ ده‌رگاكه‌م دا و بانگي (ئالگوت) م كرد، چ سوودي نه‌بوو. به‌ته‌نها له‌گه‌ل ئه‌و مردووانه يان له‌گه‌ل ئه‌و بووراوانه‌دا بووم، هه‌ر ساته‌وه‌ختتيك بۆي هه‌بوو به‌كيكيان هه‌ستيت و توند به‌خوبه‌وه‌م بگريت. هه‌تاو له‌ميانه‌ي شووشه‌ي په‌نجه‌ره سپيه شيريه‌كانه‌وه پرشنگي ده‌دا، خاموشي به‌ژوور سه‌رمه‌وه پۆنگي خواردبووه، گومبه‌زيك بوو گه‌يشتبووئه ئاسمان. ده‌نگي ليداني دلي خوم ده‌ژنه‌فت، به‌زه‌حمه‌ت هه‌ناسه‌م بۆ ده‌درا و قوولايي زگ و سه‌ر پيستم ببوونه شه‌خته.

له‌ كلتيسا گچكه‌كه له‌سه‌ر كورسييه‌ك دانيشتم و چاوانم ليتكان. ترسناك بوو، ئاخو ده‌بوو بونياده‌م ئاگاي له‌وه بيت چ رووده‌دات، چ له‌ پشته‌وه ياخوچ له‌و جيگايه‌دا كه ناييني. بي ده‌نگيه‌كه به‌وره‌يه‌كي كپ رما. ده‌مزاني ئه‌وه چيبه. (ئالگوت) بۆي گيرابوومه‌وه كه مردووان وه‌ك دۆزه‌خ، هه‌واي ريخوله‌يان ده‌رده‌دن، ده‌نگه‌كه به‌شيوه‌يه‌كي راسته‌وخو ترستنه‌ر نه‌بوو. چهند قلاقه‌تيك له‌ ده‌ره‌وي كلتيساكه‌وه تيه‌په‌رين، گويم له‌ ده‌نگيان بوو، له‌ميانه‌ي په‌نجه‌ره به‌شه‌خته‌بووه‌كانه‌وه دياربون. ئه‌وه‌ي بووه مايه‌ي سه‌رسوپمانم ئه‌وه‌بوو بانگم نه‌كردن، به‌لكوو بئ ده‌نگ بووم و جووله‌م له‌خو بري بوو. ورده ورده ديارنه‌مان و ده‌نگيان ره‌وييه‌وه.

حه‌زتيكي توندي سووتينه‌ر و ختووه‌كه‌ده‌ر له‌خوبه‌وه‌ي پيچام. هه‌ستام و ئه‌و حه‌زه به‌ره‌و

٤٧- skendöd بوورانه‌ويه‌ك كه له‌ مردن ده‌چيت. ليداني دل و هه‌ناسه‌دان راده‌وستن. و.ك

ژور، بۆ لای مهینه کانی بردم. ئەو کێژە جھیلە ی تازە کێی بۆ توێکاری هێنرابوو، لەسەر میتزیکێ تهخته یی ناوه راستی ژوروه که دا دانرابوو. چەرچه فه که ی سهریم راکیشا و جهسته یم خسته روو. وی تهواویک رووت بوو جگه له پلاسته ریک که له قورگییه وه تا عهوره تی هاتبوو. دهستم هه لێنا و به شانیمدا هینا. من له باره ی ساردوسری مردوانه وه شتم بیستبوو، به لام پیستی کێژه که سارد نه بوو، به لکوو گهرم بوو. دهستم بۆ سهر مه مکی گواسته وه که گچکه و نه رم بوو به گۆیکه یه کی رهش و ره په وه. گهنده موو له سهر زگی روابوو، هه ناسه ی ده دا، نا. هه ناسه ی نه ده دا، ناخۆ ده می کردبوو؟ ده انه سپیه کانی له ژیر که وانه ی لیوه کانییدا خویان وه دیارخست. جوولام تا عهوره تی ببینم و ههزم ده کرد دهستی لیوه بدهم، به لام نه مویرا.

هه نووکه ده مبینی ئەو به چاوانیکێ نیوه لیکنراو ته ماشام ده کات. هه موو شته کان ئالوگۆریبون، زه من کۆتایی هات و رووناکییه به تینه کهش به تینتر. (ئالگۆت) بۆی گێرابوو مه وه، هاو پیه کی جهزی کردوه گالته له تهک سیسته ریکێ جھیلدا بکات. چوه دهستیکی قرتاوی خستۆته ژیر بالیفه که یه وه. کاتێ سیسته ره که بۆ نوێژی به یانی نه هاتبوو، ئەوسا چوو بوونه ژوروه که ی. بینیبوو یان به رووتی دانیشتوو وه دهسته که ده جویت، که له په نجه ی دهسته که ی به گاز لیکردبوو وه کردبووی به عهوره تی خۆیدا. هه نووکه منیش به هه مان شیهو شیت ده بم. خۆم بۆ ده رگاکه فریدا که هه ر له خۆیه وه کرایه وه. ئەو ژنه جھیله لینگه را رابکه م.

له فیلمی (سه عاتی گورگ) (48) دا هه ولّم دا ئەم رووداوه وه سف که م به لام نه متوانی و هه موو دیه نه که م بری. ئەمه له پرۆلۆگی (پیرسون) (49) دا دووباره کرایه وه و پاشان دوایین شیوه ی خۆی له (چریه و هاواره کان) (50) دا وه رگرت، له ویدا مردوه که نامری به لکو زیندوو هه کان نیگه ران ده کات. تارمایی، جنۆکه و شه ی تانه کان، شه رانگیزه کانیان، خیره ومه نده کانیان یاخۆ ته نیا بیزاره ره کانیان. ئەوانه زله یان لیدام، پالیان پیوه ناوم، ده رزی ئازنیان کردوم، بلوسه که یان راکیشاوم. ئەوان قسانیان کردوه، ده نگه ده نگیان کردوه یاخود به چریه داوان، به ده نگێ ئاشکرا، ده نگیکێ نه به تاییه تی ئاشکرا به لام گوێ لیخه وان دنیسیان مه حال.

48- Vargtimmen

49- Persona

50- Viskningar och rop

بیست ساڵ له مه وه به ر نه شته ره گه ریه کم بۆ کرا، نه شته ره گه ریه کی هیند گه وره نه بوو، به لام ده بوو به نج بکریم. به هۆی هه له یه که وه بریکێ به هیزی به نجم وه رگرت. شهش سه عات له ژبانم به هه ده ر چوون. چ خه نوێکی ئەو شهش سه عاته م بیه ر نییه، زه من راوه ستا: شهش سه عات، شهش میکرۆچرکه یاخۆ نه به دییه تیک.

نه شته ره گه ریه که سه رکه وتوو بوو: له هه موو ژبانی ئاگایانه مدا، من له گه ل پیوه ندیه کی خوداییدا له به رخۆداندا بووم که هه م به سو و هه م چۆلیش له شادومانی بووه. باوه ر و بی باوه ری، تاوان، سزا، لیبوردن و له خۆبوردن حه قیقه تی زۆره ملیتی بوون. دۆعاکانم به په ژاره، پارانه وه، نه فره ت، سوپاسگوزاری، متمانه، بیزاری و نائومییدی بۆگه ن بوون: خودا قسانی کرد، خودا بی ده نگ بوو، رووی خۆتم لێ وه رمه گێره.

سه عاته بزبووه کانی نه شته ره گه ریه که په یامیکێ ئارامبه خشی پیدام: تۆ به بی ئامانج له دایک بوویت، به بی مانا ده ژیت، ژبان مانای خۆی هه یه. ئەوسا که تۆ ده مریت، ئیدی تۆ ده کۆژیتته وه، له بوونه وه ده بیت به نه بوون. خودایه ک پیوستی به وه نییه به زه روورته بوونی له نیو گه ردیله حوخلیترینه کانیاندا هه بیت.

ئەم دیدی من جوړیک له دلنیا یی له تهک خۆیدا هینا که به ته رزیکێ یه کلاکه ره وه ترس و ئازاوه ی ره وانده وه. له به رامبه ردا هه رگیز نکولیم له ژبانی دووه مم (یان یه که مم) نه کردوه، ژبانی روچیم.

کاتێ له ئۆریرو وه بۆ ماله وه گه رامه وه، په ی گه رمای له شم چل و یه ک په ل و ئیدی له وه دا بوو بیه شو ش بکه وم. پزیشکی بانگ کراو دوو چاربوونی به هه وکردنی دووانه یی سی دووپات کرده وه. ئیدی له ئەنتی بیوتیک ئاخترام، له جیگه دا که وتم و که وتمه خوتینده وه ی پیه س.

ورده ورده که وتمه وه سه ر پێ به لام هیشتا به ته واوه تی چاک نه ببومه وه، به لکوو دوو چاری تایه کی هه مبه شه یی ببوم و چه ند رۆژیک درێژه ی کیشا. ده ره نجام به مه به سته ی پشکنینی پزیشکی له خه سته خانه ی (سوپیاهیم) خه ویترام. ژوروه که م به سه ر پارکه که، باخچه زه رده که ی قه شه به سه ر گرده که وه و گوړستانی کلێساکه دا ده ی نوړی، له ویدا خه لکانی جلکی ره شپۆش، به بی تابووت یان به تابووته وه، به ریز ده چوونه ده ره وه و لیتی ده هاتنه ده ره وه. ئیدی من گه رابوو مه وه خالی سفر.

هه رچه ندیک توانیبام هامشوی شانۆم ده کرد تا ئەو پروپاگه ندانه پووچه ل که مه وه که

دەربارەى مەرگى چاوەروانكرام دەگوتران. بەگشتى تەندروستىم خەراپتەربوو. سەرەسورپەى كوتوپر لىتى دەدام. ناچاربووم تەواوتىك بى جوولە راوەستەم و چاوە خالىكى ژوورەكە بېرم. كە سەرم دەجولاند، هەستەم دەكرد دىوار و كەلوپەلى ژوورەكە بەسەرمدا دەكەون و ئەوسا دەرشامەو. وەك پېرەمىردىك دەمنواند، بەپارێزەو قەچىكم لەپېش قەچەكەى ترمدا دادەنا، توند خۆم بەدنگەى دەرگاكانەو دەگرت و بەكاوەخۆ دەوام.

رۆژىكەيان تازارم نەما و تا رادەپەك بوومەو بەكەسىكى ساخ. (ئىنگرىد ئۆن روستىن)^(۵۱) كە هاوړپىيەكى تازىز بوو، بەترومبىلەكەى هەلىگرتەم و بۆ دوورگەى (سەودەلار)^(۵۲) بۆم. رۆژىكى هەتاوى و زىراناوى مانگى ئاپرېل بوو بەپەلەى بەفرەو لەسەر نشىوكانى باكور و بەبوونى پەناگەپەكى گەرمەو بۆ خۆپەنادان لە با. لەسەر پىلپىلكانەكانى خانووە هاوړپىيەكە لەژىر داربەرەو پېرەكەدا دانىشتىن، بابۆلەمان خوارد و بېرەمان خواردەو. من و ئىنگرىد حەوت سالى بوو يەكترىمان دەناسى. زۆر شتمان پى نەبوو بەپەلەكى بلىتىن بەلام حەزەمان دەكرد پىكەو بەن.

من رۆتېنەكانى خەستەخانەكم جىيەجى دەكردن: زوو لە خەو هەلەدەسام، بەرچام دەكرد، هەولم دەدا پىاسەپەك لە پاركەكە بكەم، تەلەفۆنم بۆ شانو دەكرد تا وتووێژ لەبارەى بەلا و كارەساتەكانەو بەكەم، رۆژنامەكانم دەخوێندنەو و لەودىو مېزەكەو دەدانىشتەم تا بزەنم سەرەپاى هەموو شتىك، ئاخۆ دەتوانم شتىكى داھىنەرەنە ئەنجامدەم.

دەبوو مانگىك يان زىاتر چاوەرپى بكەم بەرلەو و پىنەكان، ئەوپەرى خۆويستەنە، لە ئاگايىمەو خۆقوتارەكن و لىگەرپىن لە وشەى گوماناوى و رستەگەلى شپرزەدا و پىناپكرىن. گرىبەندىكم لەتەك (سقىنسىك فىلم ئىندىوسترى)دا بۆ فىلمىك هەبوو كە لە مانگى يونى دا دەست بەو پىنەگىرانى دەكرا، دەبوو كارىكى باش دەرچىت كە ناوى (مروڤ خۆرەكان)^(۵۳) بوو.

هەر لە كۆتايى مانگى تازارەو سەرنجم دا پرۆژەكە ناواقىيەپە، لەبەرئەو پىشنىارى فىلمىكى گچكەم كەرد بەدوو ژنەو. ئەوسا كە بەرپۆبەرى كۆمپانىياكە بەئەدەبەو لىتى پرسىم فىلمەكە لەبارەى چىيەو پە، من بەخۆ دزىنەو و لەلامىم داپەو و فىلمەكە لەبارەى

دوو ژنى جەپەلەو پە كە شەپقەى زىيان لەسەردا پە و لە كەنارى زەرىا دانىشتوون، لەبەر اوركردنى نىوان دەستەكانى خۆياندا رۆچوون. بەرپۆبەر بەهەمان دەمامكى پىشوو پە و بەپەرۆشەو روونى كەدەو، ئەو بېرۆكەپەكى نايابە. بەو تەرزە لە كۆتايى ئەپرېلدا من لای مېزى ژوورى نەخۆشىمدا دانىشتەم و كەوتە تۆماركردنى چۆنەتى هاتنى بەهار لە دەورووبەرى باخچەى قەشە و مەپتەخانەكەدا.

ئەو دوو ژنە هېشتا دەستەكانى خۆيان لەگەل يەكديدا بەراورد دەكەن. رۆژىكەيان پەم بەو برد يەككىيان وەك خۆم لالە. ئەو پىشيان قسەزان، پەبىجۆر و بەپارێز وەكى خۆم. نەمدەتوانى سىنارىۆكە بەفۆرمىكى ئاسايى بنوسم. دىمەنەكان بەشەكە تىبەكى ناماقولانە لەدايك دەبوون، تارادەپەك مەحالبوو وشە و رستەكان فۆرمۆلېرە بكرىن. پىتوئەندى لەنىوان ماشىنى خەيال و چەرخى دندەندارى خولقاندندا لەكار كەوتبوو ياخۆ بەقورسى زەرەرى پى گەبىبوو. دەزمانى دەپى چ بلىتم بەلام نەمدەتوانى بىلىتم.

كارەكە بەشپىنەپى رۆژ دواى رۆژ دەچوو پىش، بەنۆرە تا، سەرەسورپە و شەكە تىبەكى ناومىدىتەم پەكى دەكەوت. كاتەكە لەو دەدا بوو بەسەرپىچىت. دەبوو ئەكتەرەكان دەستنىشان بكرىن. من و لەلامەكەيانم دەزانى. هەفتەى جارىك فراوېنم لای هاوړپى و پزىشكم (ستىورى هېلاندىر) دەكرد. وى ئەماتۆرىكى خۆتەرەخانەكردوى فۆتۆگراف بوو. لە سەرەو، لە (لۆفۆتېن)^(۵۴)، فىلمى (پان)^(۵۵)، (هامسبون)^(۵۶)، بەناوى خوازراوى (هاوېن كورته)^(۵۷) و پىنەدەگىرا. (هېلاندىر) و هاوسەرەكەى سەردانى شوئىنى و پىنەگرتەكەيان كەردبوو، چونكە هاوړپى نىزىكى (بىبى ئەندىرەشۆن) بوون. دكتور ژمارەپەكى زۆر و پىنەى فۆتۆى گرتبوون. لەبەرئەو وى من حەزم بەتەماشاكردنى و پىنەپە، دكتور بەرى رەنجەكەى پىشان دام، زۆرەپە و پىنەكان و پىنەپەى هاوسەرەكەى و چىا بوون، بەلام دوو و پىنەيان تىدابوو كە بەشپۆبەكى تايبەتى سەرنجىيان راکىشام: و پىنەى (بىبى ئەندىرەشۆن) لای دىوارىكى سوورى تۆخى تەختەپىيەو دانىشتبوو. ئەكتەرىكى جەپەل لە تەنىشتىيەو، كە ئەو و (بىبى) لە يەك دەچوون و لە يەكيش نەدەچوون. ئەو ئەكتەرەم ناسىيەو، سالىك لەو و پەبەر لەگەل وەفدىكى ئەكتەرانى نەروپىيىدا سەردانى دراماتنى

54- Lofoten

55- Pan

56- Hamsun

57- Kort är sommaren

51- Ingrid von Rosen

52- Sma dalarö

53- Kannibalerna

کردبوو. به مژده یه کی گه وره مه زنده ده کرا و پیشتر هه ردوو پۆلی (یولیا) و (مارگه ریتا) ی بینوو و ناوی (لیف ئیولمان) (۵۸) بوو.

که وئینه سوواخی ئەو دوو خانمه که دوای وئینه گرتنه که له ته که میرده کانیاندا بۆ به سه بر دنی پشوو، به رهو یوگوسلافا، سه فه ریان کردبوو.

ئهوسا که وه رزی شانوی درامتن کوتایی هات، من دوا جار سیناریۆ که له نیو ده ستدا و ئە کته ره کانم بینی که له به رامبه ر ئەم ئەر که یاندا ترس و در دۆنگی دای گرتبوون.

له کۆنفرانسی پۆژنامه وانیدا، سه ره سو پتیکه لیتی دام. ئەوسا که وئینه گره که هه ولی ئەوه ی ددها وئینه ی من و دوو خانمه که له ژیر دار بیتولا یه کدا بگریت، من ده بوو ئەو داوا یه رت که مه وه. ئاخه نه مده توانی خۆم بجوولینم. وئینه که سی مرۆقی رهنگ په رپو و تۆقیوی پیشان ددها که هه رسپکیان سه ریان به رهو لای چه پ لار کردبووه وه. ئەوسا که (کیتیل گریدی) (۵۹)، وئینه کانی بینی، گوتی: ئەو پیریژنه ئە کته ره، تانجیبه کانی به هه وا ددها.

کاتی وئینه گرتنی فیلمه که ده ستنیشان کرا و شوینی وئینه گرتنه که ش دوورگی (فۆرۆ) بوو. هه لپژار دنه که هاسان بوو. فۆرۆ له سالانیکی زووه وه بۆ من ئەوینیکی شاراو ه بوو. له راستیدا ئەوه شتیکی سه ره سو په ئینه ر بوو. من له دالارنا گه وره بووم. رووباره که، گردۆلکه کان، دارستانه کان و زه ویبه رووته نه کان دیمه نیک بوون له قوولایی ئاگاییمدا هه لکۆلرا بوون و ببوونه فۆرۆ.

مه سه له که ئاوهایی بوو: سالی ۱۹۶۰، ده بوو فیلمیک دروست که م که ناوی (وهک له ئاوینه یه کدا) (۶۰) و له باره ی چوار که سه وه بوو له دوورگی یه کدا. له یه که مین وئینه دا، له تاریکوری بینی زه ربا یه کی به لرفه وه سه ره ده دین. بۆ ئەوه ی هه رگیز له وی بووم، ده مویست وئینه ی فلیمه که له دوورگی کانی (ئورکنی) (۶۱) وئینه بگریت. به رپوه به ریتی به ره مه ئینان له به رده م خه رجیبه کی وهک ئەوه دا، به تووره یی ده ستیان به یه کدا دا و هه لیکۆپته ریکیان خسته خزمه تمه وه تا زوو به زوو که ناره کانی سویدی پی پیشکنم. پشکنیم و گه رامه وه و ئەوجا زیاتر له جارن پیتم داگرت له سه ره ئەوه ی وئینه ی فیلمه که م له دوورگی کانی (ئورکنی) بگرم. کارمه ندیکی ئیداری تا راده یه ک ناومید، ناوی (فۆرۆ) ی

58- Liv Ullmann

59- Kjell Grede

60- Sa'som i en spegel

61- Orkneyöarna

به زاردا هات: فۆرۆ له دوورگی کانی (ئورکنی) ده چی. به لام هه رزانتسه. کرده یی تره. هاسان و بی ئەرکته ره.

به مه به ستی کوتایه ئینان به هه موو و توو ئیژه کان، پۆژتکی زباناوی مانگی ئە پریل به ره و (یۆتلاند) به ری که وتین تا دوورگی فۆرۆ بینین و پاشان دوا بربار له باره ی دوورگی کانی (ئورکنی) به وه بدهین. تاکسیبه کی خه ره که شکاو له (فیسبی) (۶۲) هه لپگریتین و به باران و به فردا به ره و جیگای به له مه کانی بر دین. پاش سه فه ریکی سه خت به زه ربا چه یه کی به لرفه دا گه یشتینه فۆرۆ. به ریگه خز و پیچا و پیچه کانی که ناردا که وئینه گه ران.

له فیلمه که دا به له میکی تیشکا و له که ناردا هه یه. به ده وه ی گاشه به ردیکدا سووراینه وه و له ویدا به له مه که که وتبوو، به له میکی چارۆکه داری رووسی راو، رتیک وهک ئەوه ی که له فیلمه که دا وه سفیم کردبوو. خانوه کۆنه که ده بوو له باخچه یه کی گچکه دا بیت که دارستی به ته مه نی تیدا روا بی. باخچه که مان دۆزیبه وه، ده مان توانی خۆمان خانوه که رۆنیتین. له ویدا ده بوو که ناریکی به ردین هه بیت، که ناریکی به ردینمان دۆزیبه وه که روو له ئە به دیبه ت بوو.

دوو جار تاکسیبه که بۆ ستوونه به ردینه کانی لای باکووری دوورگی که ی بر دین. ئیمه پشت له زریان راوه ستاین و به چاوانیکی ئاوتیزاوه وه له و وئینه خوداییه ته ژنی له نه ئینیانه راماین که نیچه وانه پانه کانیان به رامبه ر شه پۆله تیکشکاوه کانی که نار و ئاسۆی ره شدا گه راو هه لپریبوو.

له راستیدا نازانم ئەوه چ بوو که رووی دا. گه مرۆف بخوازی شکۆدار بیت ئەوا ده توانی بلتی من جیگای خۆم و مالی راسته قینه ی خۆم دۆزیوه ته وه. گه مرۆف به که یفیش بیت ئەوا ده توانی باسی خۆشه ویستی له یه که مین نیگاوه بکات.

به (سقیین نیکقیست) (۶۳) م گوت گه ره که مه ئەوه دای ته مه منم له و دوورگی به بژیم، گه ره که مه خانویه ک له هه مان ئەو جیگایه ی خانووی فیلمه که ی لیمه، رۆنیم. (سقیین) پیشنباری کرد چه ند کیلۆمه تر تیک خوار تر بگه ریم. ئەو شوینه ی که ئە مرۆ خانوه که می لیمه. ئەو خانوه له سالی ۱۹۶۶ - ۱۹۶۷ رۆنرا.

رایه له کانی به سترانه وه ی من به دوورگی (فۆرۆ) وه چه ندین هۆکاری هه یه: یه که م،

62- Visby

63- Sven Nykvist

بیانویبهک هه بوو بۆ ئەو دەی ماشینه که هه لوه شپیت و له ئەشیاکانی بنۆریت. ئاخر من له فیلم و دهرهینانه شانۆیییهکانی ئەو دوایییه م نارازی بووم، بهلام نارازیبوونیکى دواى ئەنجامدانیان. لهکاتى ئەنجامدانى کارهکاندا، خۆم و کارهکانم له رهخنه لهخوگرتنى رووخینهردهپاراستن. بهکه م جار له دوايیدا دهمتوانى بهرهنجامى ههله و خاله لاوازهکان بنرخینم.

ئاماژهگه لیک له وتووێری منوه دین و دهبیژن: بیریمان، ئیره جیگادیمه نى تۆیه. ئەمه له تهك قوولترین ئەندیشه کانتا بۆ فۆرمهکان، هاوگونجانهکان، رهنگهکان، ئاسۆکان، دهنگهکان، بچ دهنگییهکان، رووناکى و پپچهوانه بوونهکان دیتهوه. لیره دلنیایی ههیه. مه پرسه بۆ، ئاخر راقه کردنهکان دهینه مهنتیقاندنیکى ناشیایانه. بۆ نمونه: له پیشه که تا تۆ به دواى ساکارى، هاوگونجان، گرژى، هیتورى، هه ناسه دانداندا دهگه ریتیت. سروشتى (فۆرتۆ) هه موو ئەو شتانه ت به پیتوانه یه کی زۆر پیتده به خشیت.

هۆکارى دووهم: من ده بی هاوسهنگییهک له گه لّ شانۆدا بدۆزمه وه. له که ناردا ده توانم هه لچم و هاوارکه م. نه وره سیك به ره و به رزایی فرینى خو ی بالّ له یه ک ده دا. له سه ر شانۆ ئەمه ده بیته کاره سات.

هۆکارى ویزدانى: من ده بی خۆم له دونیا گۆشه گیرکه م، ئەو کتیبانه بخوینمه وه که تا هه نووکه نه مخویندوونه ته وه، رامبێنم، رۆحم پاقرکه مه وه (دواى چهند مانگیك بی ئەوه ی خۆم مه ویت له کیشه ی دوورگه نشینه کانه وه گلام، شتیك که فیلمى "فۆرتۆ دۆکیومینت ۶۹" (۶۴) ی لیکه وته وه).

هۆکارى دیکه ی ویزدانى: له میانه ی وینه گرتنى فیلمى (پیرسۆنا) دا، من و (لیف) له پیتوه ندیبه کی سۆزداریبه وه ئالاین. له به هه له نرخاندنیکى گه وره دا، خانووه که م به خه یالی ژیانیکى پیکه وه بیبانه له دوورگه که دا رۆنا. بیرم چوو له (لیف) به رسم ئاخو رای چیه. دواتر له کتیبه که ی ویدا (گۆرانکارى) (۶۵)، له وه حالى بووم. پیتماوه شایه تیبى وى، تا راده یه کی زۆر مبه ره بانانه، ته واوه. ئەو چهند سالیك مایه وه. هینده ی توانیمان له گه لّ شه ی تانه کافماندا جهنگاین. رۆلى (کریستینا) (۶۶) ی له فیلمى (کوچه رهکان) (۶۷) دا وه رگرت. ئەو فیلمه ئەوى دوورخسته وه، کاتى که رۆیشت، ئەوسا ئەوه مان زانى.

ته نیایییه که خۆت هه لیبزیت چ خه وشیکى نییه. خۆم قایم کرد و رۆتینگه لى وه سوسه ورووژینم خو لقاند: زوو له خه وه له ده ستم، پیاسه م ده کرد، کارم ده کرد، ده مخویندوه وه، سه عات پینج ژنه جیرانیک ده هات، شپوی لیده نا، قاپه کانی ده شتن و ده رۆیشت. سه عات هه وت هه مدیس ته نیا ده بوومه وه.

64- Fa°rödokument 69

65- Förvandlingar

66- Kristina

67- Utvandrarne

له نائومییدی خۆمدا داوام کرد به بی مووچه له (تۆپیرا) (۲) کاربکهم. (هارالد ناندری) (۳) تازه کی بیووه به پرتوه بهر، وی پیاویکی بالا بهرز و سوورفل، قژ و سمیلتی سپی چون به فر. به چاوانیکی نیوه کراوه و له میانای درزی باریکی چاوانییسه وه سه رنجی له په ژارم دا و شتیکی خیره ومه ندانه ی له ژیر لیتوه وه گوت که من نه مژنه فت. ئیدی له ناکاویکرا به یاریده ده ری دهرهینه دامه زرام. به گوپره ی بریاریکی ناوه راستی سه ده ی هه ژده، مووچه به کی سالانه ی نه وه و چوار ریکسدالتیر (۴) بییم بو پردرا به وه.

(هارالد ناندری) دهرهینه ریکی به نیویانگ و به پرتوه به ریکی ده ستره نگین بو. (لیو بلچ) (۵)، (نیلس گریفیلییوس) (۶) و (ئیسای دویرۆین) (۷) سه رکردایه تیی تیه مۆسیقاییه که بیان ده کرد. شانۆکه گروویکی هه میشه یی و شایسته، کۆرسیکی تا پاده یه ک زنگ و بالیتی زۆر خهراپ، یه ک کۆمه ل کریکارانی سه ر شانۆ و یه ک ئیداره ی کافکایی. پرتیترتواره که گه وه و کاری به نۆره ی له (میگنون) هه تا (ئه لقه) (*) بو دارپژرابوو. بینهران که م، وه فادار و خۆپاریز، هونه رمه نده باشته رینه کانی خۆیان خۆشده ویستان و به رده وام بو بینینیان ده هاتنه وه.

بیرویی ته خته ی شانۆکه ته وه ده ی به کره ی هه بوو، له لایه ن پیاویکی گچکه وه کۆنترۆل ده کرا که له (دکتۆر مابوس) (۸) ده چوو و هه میشه ش له شوینی کاردا ناماده بوو.

ته خته ی شانۆکه فراوان بو به لام به کار قورس، زه وینه که ی به ره و ریزه له میکانی پیشی شانۆکه نشیو بیوه، چ پانتایییه ک له ملاولای ته خته ی شانۆکه وه نه بوو، به لام چوار ده ریچه و پانکه به کی گه وه هه بوو.

ژماره یه کی زۆر دیکۆر له لایه ن (تۆرلۆف یانسۆن) (۹) هه کرابوو. یه ک وینه کی شانی گه وه ری شانۆیی به سه به کی قوتابه خانه ی کۆن: یه ک داربیتولای راسته قینه ی له خه یالدا

2- Operan

3- Harald Andre

4- riksdaler دراویکی زیوینی دیرینی سویدییه که جاران دراوی سه ره کی ولات بووه.

5- Leo Blech

6- Nils Grevillius

7- Issay Dobrowen

(*) fra'n Mignon till Ringen ئه لقه به شیکه له زنجیره ئۆپیرایه کی گه وه ری فاگنه ر

8- doktor Mabuse

9- Torolf Jansson

له به هاری سالی ۱۹۳۹ دا بۆلای (پاولینی بریونیوس) (۱) چووم که به پرتوه به ری دراماتن بوو. داوام کرد لینگه رین له وه ده زگایه دا بم و هه ر ئیشیکم پت بسپیردری ده یکه م ته نها روخسه تم بدریتی له وی بم و فیبری ئیشه که بیم. خاتوو (بریونیوس) ژنیکی باریک نه ندام و شوخ، په نگپه ریو، چاوانیکی شینی رووناک و شتیکی زه ق و خودان ده نگیکی میهره بان. له ماوه ی سڅ ده قیقه دا بۆی راقه کردم بئ نه ندازه خو شحال ده بی که دوا ی کۆتایی تاقیکردنه وه ئه کادیییه کانم وه رمبگریت. له باره ی گرنگی خوتندنه وه قسانی کرد وه ک باشترین ریگه بۆ هونه ری شانۆ، به تاییه تی بۆ که سیک هیند چاوقایم بی بیه وی بیسته دهرهینه ر. کاتن سه رنجی نائومییدی راسته قینه ی دام، باسکی نه وازش کردم و گوتی: جه نابی بیریان، چاومان له دوو ته. دوا ی چوار ده قیقه ئیدی من به خه ونگه لی تیکوییکشکاوه وه، چوومه سه ر جاده. ئاخو چ سنووریک نه بوو بۆ ئه و ئومیدانه ی له سه ر ئه و دیداره، له ته ک خاتوو (بریونیوس) دا، هه لمچنیبوون.

دوا ی ماوه یه کی زۆر ئه و جا زانیم باوکم به هۆی هه ندیک ئه رکی پیشه که یه وه، خاتوونی به پرتوه به ری دراماتنی ناسیوه و له گه لیدا له پتوه ندییدا بووه. باوکم خواسته کانی خۆی سه باره ت به ئاینده ی خوتندنی من و چ شپوه یه ک ده شی بۆ من باش بیت، رای خۆی به و خانمه گوتبوو.

1- Pauline Brunius

چەسپىيو لە ناوەرەستى سەروشتىكى (ئارنلجوت)ى (ئىمتالاندایى) (۱۰)دا، دارستانىكى خەتەرناك بەلپىرەوارى و پشتىرەوۋە بۆ (بووكى پاكىزە) (۱۱) و مېرگىكى بەھارى بۆ پېشپىركىنى (مامۇستايانى گۆرانى) (۱۲). سەروش و مەعرفە، باگراوند و ئەملاولاكان. تايپەقەندىيە دەنگىيەكان و تابلۇ بەسەلىقە كىشراوۋەكان كە بەشپىوۋەكى كەردەيى بگۆردىن و بپارتىرتىن.

وھەك كۆنتراست لەگەل ئەم جوانىيە ھاوسەنگ و دېرىنەدا، (يۆن-ئاندس) (۱۳)، ئىكسپىرتسىيۆنىسمىكى پىر لە خولق و لە ئالمان ئىلھاموۋەگرتوۋ: كارمىن (۱۴)، سەركىشپىيەكانى ھوفمان (۱۵)، ئۆتېللو (۱۶) راوھەستا بون.

پووناكى سىستىمىكى ئاشكرا و كۆنى سالى ۱۹۰۸ بوو، لەلەين پىاويكى پىر و خانەدانەو كە بەنازناوى (مامۇستاي ئاگر) بانگ دەكرا و كورەكەپەو، كە كورپىكى بى دەنگ و تەمەن مامناوۋەنجى بوو، سەرىپەرشتى دەكرا. ئەوان لە جىگايەكى تەسكى لە پارەوچوۋى لاي چەپى تەختەي شانۆكەوۋە كاربان دەكرد. توانستىان بۆ بىنىنى ئەوۋى روۋى دەدا شتىك بوو، نەبوۋى باشتر بوو.

ئەرزى ھۆلى بالىتەكەش بەھەمان شىوۋە وھەك ھۆلى شانۆكە نشىوۋىوۋە. خەراپ سىتسىمى ئالوگۆپى ھەوۋى تىبادا دامەزراو، سەرىپەرەلا و پىس. ژوورەكانى خۆگۆپىن لە ئاستى تەختەي شانۆكەدا، فراوان و پەنجەرە رېژكراو. سەرىپەوۋە خەراپتېر بوو، ھەلومەرجە تەندروستىيەكان زۆر سنووردار بوون.

ئەو ھىزە گەورەيەكى كار، دىكۆرەكانىيان رۆدەنا، لايانەبەردن، باربان دەكردن، دەيانگواستەنەوۋە داياندەگرتن. لە راستىيدا ھەموو ئەو لوغزىك بوو. ھەژمۇنى كۆمپىوتەرى سەرنجراكىشى ئەورۆكە خەراپتېر لە ئامبىرە ئاقۇلاكانى سالانى سى كاردەكات.

لە راستىيدا ئەو لوغزە يەك راڧەي ھەبوو: ئەوئىش ئەوۋە بوو كە شەو و رۆژ يەك سوپا لە

10- i Arnljots jämtländska landskap

۱۱- Krunbruden يەكېك لە پىيەسەكانى سترىندېتېرى.

12- Mästersångarna

13- Jon-And

14- Carmen

15- Hoffmanns äventyr

16- Otello

كارمەندانى بەشپىوۋەكى ھەمىشەيى دامەزراو، تا رادەيەك پىر، تا رادەيەك خو بەكھولەوۋە گرتو، لىزان و بەئەزمون، بەئىرادەوۋە كاربان لە شانۆكەدا دەكرد. ئەوان خەلكانىكى بەرپىسارىيە ھەلگىرېون، دەيانزانى چ دەكەن و دەيانزانى و دەيانزانى دىمەنەكان بگۆپن. دەشى ئەوانە بەشەفت كاربان كەردى، نازانم. بەلام ھەلبەت پىموايە ھە ھەمان ئەو پىرەمپىردانە بوون كە شەو و رۆژ، سالى دواي سالى ھەمان سەرى گورىسپان گرتى. دەشى وريايى بەجۆزىك لە جۆرەكان كەوتىتە ژىر كارىگەرى نۆتە درىتەكانى (فاگنەر) و مردنى سەراپاگىرى (ئىسولدى) (۱۷) ۋە بەلام دىكۆرەكان لە كاتى خۇيدا دەبرانە دەرەوۋە و دەھىترانە ژوورەوۋە، پاشىنە بەخىرايىيەكى ماقوۋل بەرزەكرايەوۋە و بەردەدرا، پەردەكە بەشپىوۋەكى ۋا ھونەرىيەنە ھەلدەبەردا يان دادەنەوۋىترا كە ھەرگىز ناتوانى بەماتۆرپىك جىنى بگىردىتەوۋە كە خىرايىيەكە سىستىماتىزەكرايىت. كەشتى (ھۆلەندايىيەكان) (*) چارۆكەي ھەلدەدا، نىل (۱۸) بەتريفەي مانگ پىرشنگى دەدا، (سىمسۆن) (۱۹) پەرسىتگاگەي وىران دەكرد، (گوندول) (۲۰) ي (باركارۆلېن) (۲۱) بەشپىنەي بەكەنالەكانى ئىنسىپادا پى دەكرد، جادوۋگەرەكان دەفرىن، زىربانى بەھار پىگاي خۆي بەرەو خانوۋەكەي (ھىودىنگ) (۲۲) دەكردەوۋە و پارەوۋىكى بۆراكردنى خوشك و براژن و مېردە زەناكارەكە لە شازدەپەمىن دىمەنى بەر لە كۆتايى نمايشەكەدا دەكردەوۋە.

ھەندى جار ھەموو شتىك تىكەدەچوۋ. ئىوارەيەكىيان ئۆپىترى (لۆھىنگىن) (۲۳) بەبەشدارىي (ئىنار بىرون) (۲۴) و (برىتا ھىترىزىپىرى) (۲۵) نمايش دەكرا. من لەسەر

۱۷- Isolde يەكېكە لە كارەكتەرە سەرىكەيەكانى ئۆپىترى (لۆھىنگىن) ي فاگنەر.

(*) ئۆپرايەكى فاگنەر.

۱۸- Nilen روۋبارى نىل.

19- Simson

۲۰- gondol بەلەمى ئىنسىپا. بەلەمىكى درىژ و بارىك و خاۋە كە تەنھا بەلەمەوانىك لە دواۋەيدا

رادەوۋەستى و سەول لىدەدا. ئەم بەلەمە بەزۆرى لە كەنالەكانى ئىنسىپادا بەكاردەھىترا ۋە ھەنوۋەش

جىگە سەرنجى گەشتىارانە. و ك.

21- Barcarolen

22- Hunding

23- Lohengrin

24- Einar Beyron

25- Brita Herzberg

پروناکییی بووم بۆ ئەوێ بە گۆتێری رانومایی دەرھینەر لە (پارتیتییور) (۲۶) ە کە دا، ساتە وەختی پروناکی بدريت. ھەموو شتیک بە گۆتێری پرۆگرامە کە تا کۆتایی تێپەری. (لۆھینگرین) چیرۆکی (گراال) (۲۷) ە کە ی خۆی بە گۆرانی چریبوو. کۆرسە کە لە پارەوی باریکی زەمینی پروبەرۆوی رووبارە کە دا بە دەنگیک زنگە نامتیزووە رادەگە یە نێ کە ئەوا قازە کە بە سەر سە دەفیک بە شکۆوە نزیك دەبیتە وە لەوێ پالەوانی موو زەرد بەیتنی. (ئیلسا) (۲۸)، تیکوپییک شکاو و جلکی سپیپۆش. (من بریتا ھیرزبیریم سوتینەر و نھینییانە خوێش دەویست.) قازە کە مەخلوقیک بێ ئەندازە جوان بوو کە بە ھاو بەشی لە لایەن (تۆرۆلف یانسۆن) و بەرپۆ بەری تەکنیکییە وە دروست کرابوو. قازە کە بە شینەیی ریتی دەکرد، مەلە ی دەکرد، ملە باریکە کە ی دەجوولاند و دەیتوانی بە بالەکانی، خۆی بەرزینتی.

ھەنووکە قازە کە بە سە دەفە کە وە چەند مەتریک بەر لە نیشتنە وە ی، گیربوو. تەکانی دا و خۆی راکیشا بە لām دەرە قەت نەھات و نەیتوانی بجوولیت. سە دەفە کە گیری کردبوو، لە ھیلە ئاسنە کە ی خۆی ھاتبوو دەرە وە. قازە کە ش ملە درێژە کە ی دەجوولاند و وە ک ئەوێ بە ھۆی وە زعی کارە ساتباری عارە بانە کە یە وە لە جوولە وە ستابن، بالەکانی لە یە ک دەدا. بە گۆتێری رانومایییەکانی (فاگنەر)، دەبێ مەلە کە بە خیرایییە کە ی داواکراو سەر لە ئاو دەربیتنی. لە و جینگایە دا برا گچکە کە ی (ئیلسا) وە دیاردە کە وێ کە (ئۆرتریود) ی شە رانگیز سیحری لێ کردوو و ھەنووکە ش ئازادی کردوو، خۆی فریدە داتە نیبو باسکی خوشکە کە یە وە کە لە ئانوساتی مردنایە. لە بەرئە وە ی قازە کە گیری کردوو، بۆیە ناتوانی لە ئاو کە وە سەر بێنیتە دەر، ھەرچۆنیک بێ براکە ی (ئیلسا) ھاتە سەرە وە. ئەوسا ترس بالی بە سەر کارمە ندانی یە کە مین ژیر زەمیندا کیشا. ئەدی ئە ی قازە ی نە فرە تی کوا؟ ئیمە کورە کە مان زۆر زوو بەرە وە سەرە وە ھەنارد، دە ی با ھەمدیس بەرە وە خوارە وە شوێری کە ی نە وە. براکە ی ئیلسا بەرلە وە ی دەرگا گچکە کە ی سەر تەختە ی شانۆ جیبیلتن، دیارنە ما.

۲۶- partituret مانای شاکاریکی مۆسیقی بەرھەمیکی ئۆپیرا دەگە یە نێ. ئۆپیرا لە دووبەش بێکدیت، ئەوانیش چیرۆک و گۆرانیبە ئۆپیرالیبە کە یە کە نووسەرێک دەینوسیت، مۆسیقای ئۆپیراکە ش کە ھاوتە ریب لە گە ل گۆرانی و چیرۆکە کە دا دەروا و ھونەر مە ندیک مۆسیقی دەینوسیت، ئەمە یان پێیدە گۆتريت پارتیتییور. بێگومان ھەموو ئە وە بە نۆتە ی مۆسیقی دەنوسریت و ریکدە خریت. و. ک

ھەنووکە ئیدی بونیادە م لە پارتیتییۆرە کە زۆر دواکە وتیبوو، کورە کە ش جاریکێ تر نیردراپە وە بە لām ھاوسە نگیی خۆی لە دەست دا و بە سەر (ئیلسا) دا لە تری دا کە ئیدی لە پێ کە وتیبوو. بە گۆتێری (فاگنەر) ھەنووکە کۆتیریک لە ساپیتە کە وە بۆ خوارە وە شوێ دەکریتە وە. پە تیکێ ئالتونوی بە سە دەفە کە وە دەبە ستی. کاتن (لۆھینگرین) لە میانە ی مالتا واییە خە مینە کە ی کۆرسە وە، دیتە سەر شانۆ، دەبێ سە دەفە کە لە لایەن کۆتەرە کە وە رابیکشیریت و لای کە واییسەکانی چە پە وە دیارنە مینیت. لە بەرئە وە ی قازە کە گیری کردوو و سە دەفە کە ش بەرە و بنە وە برا بوو، ئەوسا (لۆھینگرین) یکێ ناومید پە تە ئالتونە کە ی گرت و لە ریزی کۆرسە کە دا و لە گە لیاندا مالتا واییە زیاتر خنکا وە کە ی گوت. قازە کە ملە جوانە کە ی وەرگیترا و بالەکانی لەرزاندا. ئیلسا لەرە لەر ز پۆچووہ نیبو باسکی براکە ی و لە ویدا پشوو ی گرت. ئەوسا ھیتواش ھیتواش پەردە کە دادراپە وە.

چەند ھەفتە یە ک بە و ناو دا وە ک ئەوێ نە بینریم، دەگەر ام و خۆم رادە کیشا. کە س سەرنجی نە دەدام. لە دووی پتوہ ندیکە لی خۆ پارێزانە بووم بە لām بە شیتوہ یە کێ رە ق دەست بەرپوومە وە دنرا. ئیواران لە سووچیک بیروێ تەختە ی شانۆکە دا دادە نیشتم. ئەوێ ژووریک گەرە بوو بە ساپیستە ی نزم و پەنجەرە ی گومبە زبی لای ئەرزە کە یە وە. زەنگی تە لە فۆنە کان لیتی دەدا، خە لکی دەھاتن و دەرۆیشتن، راسپاردە وەر دە گیرا و جیدە ھیلرا، ھەندێ جار گەرە پیاویک لە بەر دەرگا کە دا وە دیار دە کە وت، من ھەل دە ستام و سلاوم لیتی دە کرد، کە سیک بە خە یال پەرتیی تە ماشای دە کردم، زەنگی کاتژمیرە کە لیتی دە دا کە وا ئیدی پشوو ی نیوان فەسلە کان تە وا و بوو، جگەرە کان دە کوژتێرانە وە و ھەمووان جینگاکانی خۆیان دە گرت.

ئێوارە یە کیان (دکتۆر مابیوس) (۲۹) ئیخە ی پالتۆکە ی گرتم و گوتی: ئەوانی دی پیتیان ناخۆشە لە کاتی پشوو دا لیرە لە ژوورە وە دانیشیت، دەتوانیت بۆ خۆت بچیتە پارە وە کە ی پشت تەختە ی شانۆ وە. لە و دیو دەرگای ھۆلی بالیتە وە خۆم حە شار دە دا، فرمیسکی زەلبلیم ھەل دە رشت. سە ما کاریکی شوخ کە ناویکی ئیتالیایی ھەبوو، بە شیتوہ یە کێ چا وەر وانە کرا و گلۆپی ھۆلە کە ی بالیتی داگیرسان، پیتیزانیم و ئەوسا گوتی: تۆ زۆر خو شیییت بە بالیت دیت. بە لām ئیمە کاتن ئیش دە کە یین، حە زناکە یین کە س تە ماشامان بکات.

دوای چەند مانگتیک لە سوورانەو بە وڵاتی بێ کەسی و نائومیدیەدا، بۆ لای (راگنار هیلتن- گافالیۆس)^(۳۰) نیردرام کە (فاوست) ی (گوبونۆد)^(۳۱) ی دەردەهینا. وی بە (فیامیتە)^(۳۲) بانگ دەکرا و کەسیکی بالابەرز بوو بەسیفاتی خانەدانانەو.

لەگەڵ هەموو شتیکدا ئەو بەلای منەو کەسیکی لیتاتوو بوو. دەمزانی ژمارەبەکی زۆر فیلمی دەرھیتان، ژمارەبەکی زۆر سیناریۆی نووسیون و ژمارەبەکی بێ شوماریش ئۆپیرای خستونەتە سەر شانۆ. من ئەوم لەکاتی ئیشکردن لەتەک گۆرانیبیژان و گرووی کۆرسدا بینیبوو. دەنگی گیراو و زوبانی کەمیک فس، سەری بۆ پیشەوەر رۆچوو، شانی دەریەرپو، دەستە درێژەکانی شەکاوە. من حالی بووم کە ئەو کەسیکی بەتوانا، حوولوی و کۆنە بەرامبەر ئەکتەرە گەورەکان کەسیکی نەرم، هاوڕێیانە و سوعبەتچی بوو، بەلام بۆ خەلکانی خوارەو، کەسیکی گالتەجار، شەرانگیز و دلرەق بوو. هەمیشە لەکاتی میهرەبانی و لەکاتی توورەبیشدا، لێو بەباریکەکی زەردەخەنە لەسەر بوو.

زوو بەزوو لە هیچ لەباردانەبوویم گەیشت و ئەوسا بۆ ئاستی شاگردیکی زەلیل دایگرت. هەندێ جار نوقورچی لە گۆنام دەگرت، لەبەرئەوێ من بەزۆری قوربانییەکی سوپاسگوزاری گالتەجارییەکانی بووم. سەرەرای ترس و سەرەرای رقبونەوێم لێ، بەلام من زۆر شت لە رانوماییبە لەهەموو چرکەبەکدا وردەکانییەو، فیربووم. پیکەو لەگەڵ سینۆگرافی بلیمەتی دراماتن (سقفین ئیتریک سکاوۆنیۆس) دا، نمایشیکی پر لە هەستی میلۆدیە میللییەکانی (گوبونۆد) ی بەتەزریکی میتۆدی رۆتا.

(لیۆن بیۆرکیر)^(۳۳) ی گەورەگۆرانیبیژی باس^(۳۴) کە نەیدەزانی نۆتە بخوینیتەو، گوتی: ئەری بۆ ئەوئەندە فیز زل دیاریت. چما ئەدی تۆیش حیز^(۳۵) یت؟ من ناخالی دیقەتیم دا: فیز زل؟ بیۆرکیر درێژە بەقسەکانی دا: ئیمە لەم شانۆبەدا هەمووان سلاو لە بەکدی دەکەین، ئیمە رۆژانە بەلای بەکدیدا تێدەپەڕین، کەچی تۆ سلاویک ناکەیت. ئەدی

30- Ragnar Hylten-Gavallius

31- Gounods Faust

32- Fiametta

33- Leon Björker

۳۴- bas چینیکی دەنگیی مۆسیقاییبە.

۳۵- بۆ پاچقە کوردییەکە بەکارهێنانی ئەو وشەبەم بەگۆنجاو زانی. لە دەقە سویدییەکەدا stjärtpojke بەکارهاتوو کە مانا راستەوخۆکە و اتای کوریکی هۆمۆسێکسوال دەگەینە. و.ک

تۆ حیزیت؟ نەتوانی وەلامی بدەمەو، ناخ لەو رسته بەندییە حالی نەبووم، هیچ شتیکم لە وتی وتی: حیزە تازەکە ی فیامیتە، نەدەزانی.

فیامیتە کەسیکی بێ شەرم، ئیرونیسک و بریندارکەر بوو بەلام هەرگیز خۆهەلقورتنەر نەبوو. لەراستیدا من خۆشیم دەویست و ستایشی خۆ بۆ کار تەرخانکردویی و ئەو پێچەقینییەم دەکرد کە شتیکی بوو بەگوتن دەرناپرێت. ئەو کەسیکی ناسروشتی، شەرانگیز و قیرسیچمە ی تەمەن مامناوەنجی بوو کە لە جحیلیدا ئاینده بەکی درەوشاوی بۆ پیشبینی کرابوو.

پاش نیوەرۆبەکیان دوای پرۆقەکردن، لەسەر کورسییەکی دارین دانیشت. خەم دایگرتبوو، بەسەر ئەو مێزەدا چەمییەو کە من لەسەری دانیشتبووم و خەریکی نووسینەوێ تیبینییەکانی پارتیتیرتیرتیرتەکم بووم. بەدەنگیکی نزم و بەسۆزیک بۆ داواکردنی یارمەتی، گوتی: جەنابی بیرمان چ بکەم؟ هیۆردیس پێ دادەگریت. وی پرچی درێژ و زەردی گەرە. ئەمە دەبیته شتیکی قێزەوێ. وی لە ژبانی تایبەتیشیدا بەخۆو نازە. بێ دەنگبوو، کورسییەکی کێشانە کرد. ئەوجا گوتی: جەنابی بیرمان، ئیو کاریکی سەیرتان هەلبێژاردوو. ئەوسا کە مرۆف زیاتر بەسالدا دەچی، نائومیدانە تر خۆدەنوینیت.

(ئیسای دوبرۆوین) سەرکردایەتی ئۆرکیسترا و کاری دەرھیتانی Hovansjtjina ی Musorgskij ی دەکرد. یاریدەدەرەکانی لەگەڵ خۆیدا بردن. هەرۆیک لە یاریدەدەر دەوریان داوو. من ئەو دەرەتەم قۆستەو کە رەدووی کارەکی بکەوم. ئەو بۆ من بوو ئەزمونییکی ریشەیی.

(دۆبرۆوین) رووسیکی جوولەکە ی خەلکی مۆسکۆ بوو. لیستی توانستەکانی سەنگین و ئەو نیویانگە ی پیتی کەوتبوو وای لێ کردبوو کە کەسیکی پر بیت. ئیمە بەدیداری مرۆقتیکی گچکە ی خاوەن نیویانگ و بەئەدەب گەیشتین، بەروخساریکی جوان و لاجانگەبەکی گونجاوی ماشوبرنجییەو. کاتی پێ دەنایە سەر تەختە ی شانۆ یاخۆ سەر دەکەوتە سەر سەکوێ سەرکردایەتی ئۆرکیسترا، شیوی دەگۆرا. ئیدی ئیمە توانایەکی ئەوروپاییمان دەبینی کە لیبراوانە و بەبێ پلەوپایەدانان بۆ خەلک، دەویست ئاستی هونەری شانۆ بەرزکاتەو. هەلۆستتیککی لەو جۆرەش بەک لەدوای یەک کاردانەوێ سەرسورمانتیککی هەرزانی دەخولقاند (چی؟ ناخ بونیادەم دەتوانی شتیکی ناوا بەمرۆقتیک بلێ، خۆ منیش بەهەمان ئەندازە ی ئەو نرخم هەبە!) یان توورەییەکی خەفەبوو: (دەبێ بەدەمی ئەم نەفرەتییەدا بکیشم!) تا چۆکدادان: (ئەو بەک شەیتان

به لکوو یهک نه فله تیبیه! دواچار لایه نگیری: (ئه مه باشتترین شتیکه که له خۆمان و شانۆدا روویداوه!)

به شاداییه کی بئ دهنگه وه ئه و پیاوه گچکه یه م ده بئینی له سه ر ته خته ی شانۆ به دوا ی ئه و (بیورکیر) ه زله دا رای ده کرد، نه ک جارێک یان دوو جار، به لکوو سی جار. (گیترتربود پۆلسۆن-ویتیرگرین) (۳۶) ی شوخی ره شتاله، ژنه گۆرانیبیژی ئالت، به سه ردا که وه ته نیو عه شقه وه و ئیدی هه رگیز جوانتر گۆرانی نه چری. (ئینار بیروۆن) له سه ر حه ق رۆژانه سووکایه تی پیده کرا. ورده ورده که وه سه ر پیره وتی کاری خو ی، له نیو ئه و هونه رمه نده ناوچه بییه دا، چ گۆرانیبیژی که له دایک نه بوو (ئاخر سنوور بۆ هه موو موجیزه کان هه یه) به لکوو ئه کته ریکی جوان له دایکبوو. (دۆبروۆین) زوو له وه حال ی بوو که کۆرسی ئۆپیرا که به شیه وه کی خه راپ فیرکراون، به للام ماتریالیکی خاوی به رزن، به خو شه ویستی و وردی بییه وه گرتییه ده ست خو ی. باشتترین ساته کانی ژیا نی وی ئه وه بوو که له ته ک کۆرسدا بوو.

چهن د جارێکی که م ده رفه تی ئه وه م بۆ ره خسا قسا نی له گه لدا بکه م، ریزی من به رامبه ری و کیشه ی زوبان، گه وره ترین به ره به ست بوون، به للام شتگه لیک هه بوون هه ر مایه ی له یه کدی حال ی بوون. ئه و گو تی هه م له رووی شانۆیی و هه م له رووی موزیکه وه، له (فلووتی سیحراوی) (۳۷) ده ترسیت. شیکایه تی له وینه گه لی قورس و قوول لیرامای سینوگرافه کان هه بوو، یه که مین نمایشی ده ره وه نا کرێ هیند گه وره بووبیت، ته نی بیر له (تامینۆ و سی ده رگا که) (۳۸) بکه نه وه: موزیک ژماره ی هه نگا وه کان له ده رگا یه که وه بۆ ده رگا یه کی دی وه دیارده خات، گۆرانکار بییه کانی سه ر ته خته ی شانۆ ساکار و خیران، ته نه ا پشته وه و ئه مالا ولاکانن که جیگا ده گۆرن، چ وچانی ک بۆ سه رله نو ی رۆنا نه وه نییه. (فلووتی سیحراوی) له شانۆیه کی ته خته بی گچکه دا (۳۹) دا به ساکارترین که ره سه ته و ئه کیوستیک (۴۰) یکی بئ وینه له دایک بوو. کۆرس، (پیانسیسمۆ) (۴۱) ی

36- Gretrud Pa°lson-Wettergren

37- Trollflöjten ئۆپیرا که ی مۆزارت، له ده ره تانی بییمان. و.ک

38- Tamino och de tre portarna

39- Intim

40- akustik زانستی ده نگ و جووله ی شه پۆله کان.

41- pianissimo

له ویدو ته خته ی شانۆ وه ده چری: (۴۲) Pamina lebt noch. (دۆبروۆین) گۆرانیبیژی گه نجی گه ره ک بوو، موزیک ژهنی گه نجی گه ره ک بوو. گۆرانیبیژه فه ردییه گه وره کان _ گۆرانی بیژی فه ردی ی میدالیۆن (۴۳)، گۆرانی بیژی فه ردی ی دی موول (۴۴)، کولوراتیور (۴۵) ی شازاده ی شه و (۴۶) - له لایه ن تۆیگه لی زۆر سه ده ی ناوه راس تییه وه به رپه ده به ران. تۆپ ته قان دنی گه نجانه، سۆزی گه نجانه، بزبوی گه نجانه. ئه گینا ئه وه ده بووه شتیکی پیکه نیناوی، به لئ ته نه ا پیکه نیناوی.

دواتر له فیلمه که مدا (سه عاتی گورگ)، هه ول م دا ئه و دیمه نه که زۆر قوول کاری تیکردبووم، به رجه سه ته بکه م: (تامینۆ) به ته نی له باخی کۆشکدا جیه ی لراوه. دونیا تاریکه، گومان و نا ئومیدی بالیان به سه ردا کیشاوه. هاوار ده کات: ئاه ئه ی شه وی تاریک! که نگێ ده ره و پیتییه وه؟ که نگێ رووناکی له تاریکییدا ده دۆزمه وه. کۆرس له ناو په رستگا که وه وه للامی (پیانسیسمۆ) ده داته وه: به م زووانه، به م زووانه یان هه رگیز! تامینۆ: به م زووانه؟ یان هه رگیز؟ ئه ی بوونه وه ره شار درا وه کان، وه للام بدنه وه: ئایا پامینا هیشتا زیندووه؟ کۆرس له دووره وه وه للام ده داته وه: پامینا، پامینا هیشتا زیندووه.

ئه م دوا زده جووله یه دوو په رسیاری ده رباره ی دوورترین سنووری ژیا ن _ به للام دوو وه للامی شه ی له خو ی گرتووه. کاتج (مۆزارت) ئۆپیرا که ی خو ی نووسی، پیتشه نه خو ش بوو. حه قیقه تی مه رگ بالی به سه ردا کیشا بوو. له چرکه ی نا ئومیدییه کی نا تارامانه دا هاوار ده کات: ئاه ئه ی شه وی تاریک! که نگێ ده ره و پیتییه وه؟ که ی رووناکی له تاریکییدا ده دۆزمه وه؟ کۆرس به شیه وه کی دوومانی وه للام ده داته وه: به م زووانه، به م زووانه یان هه رگیز. مۆزارتی را وه ستاو له سه ر لیواری مه رگ، به هاوار وه په رسیاری که ئاراسته ی تاریکی ده کات. له نیو ئه و تاریکایییه وه وه للامی په رسیاره که ی خو ی ده داته وه - یان وه للامی کی چنگ ده که ویت؟

ئه م په رسیاره ی دیکه ی ش: پامینا هیشتا زیندووه؟ مۆسیقا په رسیاره سانا که ی تیکسته که

42- واته: پامینا هیشتا زیندووه.

43- medaljongarian

44- d-mollarian

45- koloratur هیتانی توخمی نو ی بۆ ناو گۆرانی. و.ک

46- Nattens Drottning

بۆ گهوره ترين پرسىيار پاچقه دهكات: هيشتا ئەئين زىندوو؟ چما ئەئين واقىعييه؟ وهلامه كه له رزليهيتهر بهلام هيوابه خشانه له دابه شکردنيكي سهيرى ناوى (پامينا) دا ديت: پا- مى - نا هيشتا زىندوو! ئىدى ئوه پرسىيار نىيه له بارهى ناوى ژنيكي جاحيلتى سه رنجراكي شه وه، بهلكوو ئوه كۆدى وشه يه كه بۆ ئەئين: پا- مى - نا هيشتا زىندوو؟ هيشتا ئەئين هه يه. ئەئين له دونىاي مرۆقه كاندا شتيكي واقىعييه.

له (سه عاتى گورگ) دا چاوى كاميرا له سه ر شه يتانه كان به ر فراوان ده بى كه به هوى ده سه لاتى موزي كه وه، بۆ چەند ساتتيك پشويان داوه، پاشان له سه ر روخسارى (ليف ئيولمان) ياده وه ستى. راقه يه كى دوا ليزمى بۆ ئەئين: دلئاسك به لام نائوميڊ.

چەند ساليك دواتر پيشنيارم بۆ راديوى سوئد كرد كه فلووتى ئەفسوونايى تۆمار كه ين. پيشنياره كه به گومان و دردۆنگى رو به روو بۆوه. خو گەر (ماگنيوس ئينهؤرينگ)^(٤٧) ي به رتوه به رى ئه وساي مۆسيقاي راديوى، به گور و به په رۆشه وه نه هاتبايه ناوه وه ئه وا هه رگيز پرۆژه كه رووناكى نه ده بينى.

به دريژايى ژيانى پيشه ييم ژماره يه كى زۆر به ره مى دراماي موزي كيم ئەنجام نه داون. هۆكاري ئه وه شتيكي ته نگه تاوى ورووژينه: ئاخىر من خو شه ويستيم بۆ موزي ك، به حال خو راک دراوه: من عه زاب ده چيژم به بى تواناييم بۆ وه بيه ر هيتانه وه يان دوو باره كردنه وهى نۆته. زوو به زوو ئه و موزي كه ده ناسمه وه، به لام بۆم زه حمه ته جيگاي بكه مه وه و ناتوانم به گوراني يان به فيكه بيچرم. خو فير كردنم بۆ ئە زه ر كردنى باشى كاريكي موزيكي له لاي من وهك كار كردن له ته قانده وهى چيادا وايه. رۆژ دواى رۆژ به ريكۆردەر و پارتيتيۆره وه داده نيشم، ئاخىر بى سه ليقه بى هه ندئ جار له په لويۆخه ره و هه نديك جارى ديكه يش پي كه نيناوى.

ده شى به رخۆدانه شيلگيرانه كه م لايه نتيكى ئەرينى هه بى: ناچار ده بم تا ناكو تا خو م بۆ كاره كه ته رخان كه م. پيارا ده گه م به وردى گوئى له هه موو جووله يه ك، هه موو ترپه يه ك، هه موو چركه يه ك راديرم.

نمايشه كاني من له موزي كه وه هه لده گۆزيرين. ناتوانم ريگايه كى دى بگرمه به ر. ئيفليجيم ريگه م نادات.

(شيبى لاريتى) شانوى خو ش ده ويست و منيش موزي كم خو ش ده ويست. له ميانه ي

ژيانى هاوسه ر تيماندا خو شه ويستى به كتريمان كه كال و به شتوه يه كى هه ستيار راگوزاريى بوو، تيكوپي ك شكاند. له كۆنسي رتتيكدا كه ته ژى به شاديبه كى پيشوازي كه رانه بوو، لام بۆ (شيبى) كرده وه، ئه و به گومانه وه ته ماشاي كردم. گو تى: هه ر به راست پيتوايه ئه وه شتيكي باش بوو. هه مان نه گبه تيمان له شانۆشدا هه بوو. ئه و حه زى لى ده كرد، من حه زم لى نه ده كرد و به پيچه وانه وه.

هه نوو كه ئيمه باشتري ن هاو رپى يه كدين و بۆ نر خاندنه ئە ماتۆرييه كاني خو مان گه راوينه ته وه. له گه ل ئه وه شدا ناتوانم نكو لى له وه بكه م كه له ژيانى پي كه وه ييمدا له ته ك (شيبى) دا، زۆر شت له باره ي موزي كه وه فير يوم.

به تايبه تى مامۆستاكه ي (ئاخىر هه موو موزي كژه نه كان مامۆستايه كيان هه ن)، له ميانه ي بليمه ته پيدا گوگيگييه كه ي خو ي و چاره نووسى ژيانه سه رسور هينه ره كه ي خو به وه، جي په نجه يه كى نه مرى له سه ر جي هه يشتوم.

(ئەندریئا) دەستنیشان کرا له هەندیک له کۆنسیرتە ئەکادیمیەکاندا، هاوڕێیەتی مۆسیقای وی بکات، کەوتە داوی ئەفینیپەوه، وازی له خیزان و قوتابخانە هینا، شوی بەقیۆلینژەنەکه کرد و بۆ سەفەرە بەرفەرەوانەکانی دواي کەوت. دواتر (ڤوگلیتر)، کڤارتیتیکی ژێدار^(۴)ی پیکهینا که له ناستی نیودهوله تیبیدا ناوبانگی دەرکرد. هەرکاتی تیبەکه له گەل پیاوێدا بیانژەندبا، ئەوا (ئەندریئا)ش بەشداری دەرکرد و پیاوێ دەژەند. وی کچیکی خستەوه که لای خزمەکانی دانرا و دواتریش له قوتابخانەي ناوخبوی.

(ئەندریئا) هەر زوو پەي بەوهبرد که (ڤوگلیتر) خیانه تی لئ دەکات. ناخر ئیشتیای وی بۆ هەموو جۆرتیکی ژنان شتیک بوو شایانی سەرنج. ئەم جەنابە کورتهبالا، خیلە، و رگنە، دووچار بەنازاری دل و هەناسە تەنگییه، شهیدا و عاشقی چیتژی ژیان و موزیکزانیتی بلیمەت بوو. (ئەندریئا) بەجیتی هیشت، ئەو سویندی خوارد خۆی دەکوژیت، ئەندریئا گەرایهوه لای و ئیدی هەموو شتیک وەک جارانی لیها تهوه.

ئەندریئا هەنووکە حالی بوو له وهی ئەوی بەبێ مەرج خۆش دەوێت. بۆیه هەموو ئاکار و نەریتهکانی وەلانا و ئەک هەربووه بەرپۆیه بەری دارایی چواربەنه که، بەلکۆو بەخولق و

4- strakkvartett یاخۆ چواربەنه ی ژێدار. وشەي کڤارتیت بەو گرووپە موزیککیه بچووکه دەوتریت که له چوار ژەنیاری موزیک پیکدیت، سەرهلدانی ئەم جۆره گروپە موزیککیه میژوو یه کی کۆنی هیه و سەرەتاکانی دهگەرپتیهوه بۆ کۆتایی سەدهی شازدههەم. له دیارترین جۆرهکانی ئەم گرووپه موزیککیه (چواربەنه ی ژێدار) ه که له ئینسترومینته موزیککیه ژێداره که وانەیییه کان پیکدیت ئەویش بەپیتی دابه شەبوونیکی گونجاو. ئەم دابه ش بوونه گونجاوه سەرتهنجام توانای نمایشکردنی دهنگه جیاوازهکانی هەر چوار چینه دەنگییه سەرەکییه که دهپیت له رووی سروسستی دهنگی و پیکهاته ی ناواز و میلۆدییه کانهوه. گونجاوترین دابه شەبوونی (چواربەنه ی ژێدار) بریتییه له (قایۆلینی یه کهم، قایۆلینی دووهم، قیۆلا، چەلۆ) که دیاره ئەم پیکهاته یه جگه له وهی توانای ژەنیی زۆر له فۆرم و نۆته موزیککیهکانی هیه، فۆرمی موزیککی تایبەت بهخۆشیان هیه که ئەویش فۆرمی موزیککی تایبەت به (چواربەنه ی ژێدار)ه که دهکرتت نمونه ی شاکارهکانی موزیکزانانی وەک (بیستهۆفن، مۆزات، برامس...) و زۆریتربیش جوانترین نمونهکانی ئەم شیتوازه موزیککیه بیت. دهکرتت لیتهدا ئامازە بهوه بکهین که زۆرجار گروویی چواربەنه له کۆی هەندیک له ئینسترومینته موزیککیه فوویه دار و مسهکانیش پیکدیت که ئەمرۆ له دنیا دا چەندین گروویی بهناویانگی له م جۆره هیه. ئەم جۆره گرووپه و زۆر له گرووپه بچووکهکانی دی که ژماره ی ژەنیارهکان تیایاندا له نیوان یهک تا ههشت موزیکژەن دهپیت، زیاتر به گروویی (موزیکی هۆل) دەناسرین واتا Cham-ber Music. سەرچاوه: فرههنگی موزیک، غه مگین فرهج، مالپه ری چراکان.

(ئەندریئا کوریللی)^(۱) له خیزانیکی سەر وهتمه ندی چینی بالایی (تیورین)^(۲)ه وه هاتبوو، به گوتیه ی نهریتی ئەو سەر ده مه، په روره ده بووه و له ده یریکدا خوتندن ی بناغه یی کلاسیک و زوبانی خوتندوو و له ئەکادیمیای موزیک، له رۆما وه رگیراوه. وەک پیا نیستیکی به هره وهی مژده به خش لیبی ده روانرا، له نیتزیک خیزانه که یه وه ده ژیا، به قوولی ئیماندار و ته واویک داخراو له نیو ئاکار و نهریتی چینه به رزهکانی ئیتالیادا پاریزراو بوو.

ئەو ژنیکی جاحیلی شوخ، شادومان و تا راده یه ک رۆمانسی بوو به په یجۆرییه کی روونا کبیرانه وه، ببوو جیگه سەرنجی ده ورو به ره که ی و زۆر که س ده یانوبست خۆبانی لی نیتزیک بخه نه وه، له به ره ئەوه ی له لایه ک زۆر سەرنج را کیش بوو، له لایه کی دیکه یش شتیک بوو که پیتی ده گوترا هاوسه رتکی باش. (یۆناتان ڤوگلیتر)^(۳) قیۆلینژەنیکی جاحیل بوو، سەردانی ئەکادیمیای کرد و کەوتە وانە گوتنه وه. ئەو له به رلینه وه هاتبوو، که مێک رهنگه په ربو و دا که وتوو به لاجانگه ی ماشوبرنجییه وه، چاوانیکی نا ئاسایی گه وره و ره ش که به توندی خپل ده یانواند. به موزیکژەنین و دره وشانه وه ئەهرمه نانه که ی سۆز و سەرسورمانی خەلکی به لای خۆیدا را کیشابوو.

- 1- Andrea Corelli
- 2- Turin
- 3- Jonatan Vogler

لیتبر اویشهوه بووه به پرتوه بهری سهودا و مامه له سۆزدارییه کانی میترده که ی. خۆی کرده هاوړتی دولته به کانی وی، وه کی کارمه ندی ویتستگه یه کی قه تار، ترافیکی ئیرۆتیکییانه ی میترده که ی سه ره پرشتی ده کرد. ئیدی بووه چی متمانه ی وی. به لām میترده که ی هر ده سه بهرداری درۆکردن نه بوو، له بهرته وه ی توانستی گوتنی راستی نه بوو، به لām ئیدی ناچار بوو بهرله لایی و داوینپیسسی خۆی بشاریتته وه. له میانه ی شیلگییری و به هره ریک خراواییه که ی خۆیه وه، ئه ندرتیا توانی سه ره کردایه تی مۆزیکرته نه کانی گرووپه که له گه شته بی شماره کانیاندا بو ناوه وه و ده ره وه ی ولات بکات.

همه مو هاوینیک له کاتی نیوان دوو جهنگدا، بانگیشته ده کران بو کۆشکیک له نزیک (شتوتگارت) وه. ئه و ناوچه یه خاوه ن سروشتیکی دلرفین و به سه ره شاخ و رووباردا ده نیوړی. خاوه ن مāl ناوی (ماتیلدی فون میترکینس) (5) و خانمکی سه یری به ته مه ن بوو. ژنی پسپوړتیکی بواری پیشه سازی بوو، دوای مردنی میترده که ی، ئیدی خانم و کۆشکه که ی ویران ببوون. سه ره رای ئه وه، ئه و خانمه سال دوای سال به رده وام بوو له وه ی ژماره یه ک له پیشه نگان ی موزیک له ئه وروپا بانگیشته کات: کاسالس (6)، روینشتاین (7)، فیشیر (8)، کربسلیر (9)، فیورتوتینگلیتر (10)، مینیوهن (11)، فوگلیتر. ئه وانه همه مو هاوینیک به پیسه بانگیشته که وه ده هاتن، له سه ره خوانه زۆر سوپاسگوزاره که ی نانیان ده خوارد، له شه رابه نایابا کانیان ده نو شی، له ته ک ژنه کانی خۆیان و ژنی ئه وان ی دیکه دا جووت ده بوون و موزیکی گه وره یان ده ژه ند.

ئه ندرتیا پاریزگاری به به هره ی خۆیه وه له گتیرانه وه ی حه کایه ته ئیتالییه حه یابه ره کان و پیکه نینه گوئ نه وازه که ی خۆی، کردبوو. حه کایه ته شیتانه، سه یره سه مه ره، حه یابه ره و کۆمیدیه کانی ئه و، ماده یه کی خا و بوون که فیلمیکیان تیداده بوو، بو یه منیش بریارم دا له گه ل یاده وه ریبه نازیزه کانی ویدا، له همه مو ئه وانه فیلمیکی کۆمیدی دروست که م.

ناخۆشبه ختانه له فیلمه که دا خالیکی گرنگم به سه ردا تیتیه ریوو، خالیکی کاتیک په یم

5- Mathilde von Markens

6- Casals

7- Robinstein

8- Fischer

9- Kreisler

10- Furtwängler

11- Menuhin

پن برد که ئیدی فیلمه که وینه گیرا و و چ بواری قه ره بوو کردنه وه ی نه بوو.

ئه ندرتیا سه ردانی من و شیبی له (یوشۆلم) کرد و هه ندی وینه ی فۆتۆی هاوینیتی کۆشکه که ی (ماتیلدی فون میترکینس) ی له ته ک خۆدا هینابوون. له و فۆتۆیاندا، به تاییه تی دانه یه کی تیدابوو که له خه مدا سه ره سووړه ی پیخستم. ئه و وینه یه گرووپه که ی وه دپارده خست کاتخ دوای فراوینیتی ئاشکرا به شکۆ، له بانیه که دان. گیای چرۆکردوو به سه ره په رژین و پیپلیکانه به ردینه کانا به رزبوونه ته وه، له مۆسایکه کانه وه ده رچوون و به سه ره په یکه ر و زه خره فه کانا هه لگژاون. ژماره یه ک له موزیکرته نانی ئه وروپا له سه ره زو ییه درزیدوو ه که ی بانیه که و له سه ره کورسی زه میله یی هه لاهه لا، راکشاون. سیگار ده کیشن، شه لالن له ئاره قه و که میک ریشها توو. یه کییک پیده که نن، له وینه که دا باش ده رنه چوو، ئه وه (ئه لفرید کورتۆت) (12). (یاکوئیس تایباولت) (13)، خۆی بو پیشه وه چه ماندۆته وه تا شتیک بیژنی، شه پقه که ی بو سه ره که پوو ی رۆردوو. (ئیدوین فیشیر) ورگی به په رژینه که وه دادا وه. (ماتیلدی فون میترکینس) کوپیک قاوه ی به ده ستیکی گرتوو و جگه ره یه کیش به ده سه ته که ی دیکه ییه وه. فوگلیتر چاوانی لیک ناو و قو یچه کانی هیله که که ی کراونه ته وه. (فیورتوتینگلیتر) په ی به کامیترکه بر دوو و فرباکه وتوو ه زه رده خه نه یه کی ئه هریمه نانه له سه ره لئوی بنه خشینتی. له و دیو په نجه ره به رزه کانه وه روخساری چه ند ژتیک دیارن، پیسه، ئاوسا و، خه مگین. خانمکی جاحتیل به جلکیکی شکۆدار و پرچی شان ه کراوه وه، که میک له ولاتره وه راوه ستاوه، جوانییه که ی خۆره له لاتیسانه یه. ئه وه (ئه ندرتیا فوگلیتر - کوریللی) یه. ده ستی کیژه پینج سالانه که ی له نیو ده ستدایه.

به شتیک له گه چی دیواره کان که وتوونه ته خواره وه، شووشه ی په نجه ره یه ک به پارچه ته خته یه کی بازنه یی قه ره بوو کراوه، (ئامۆزین) (14) یک سه ری لیبۆته وه. وینه که فراوینیتی به شکۆ، گه رمایه کی ئاره قه پیکه ره وه، به ره لایی و ویران بوونیتی هتور په نگ پیده داته وه. ئه وسا که ئه و جه نابانه که وتوونه ته قرقینه، هه وای زگیان به تال کردۆته وه و قاوه ی ئیواره یان خواردۆته وه، ده شی له هۆله زۆر بو نگر تووه که ی (ماتیلدی فون میترکینس)، کۆبوو بیتنه وه. موزیکیان ژه ندوو. ئاخه ئه وان وه ک فریشتان، کامل و نمونه یی بوون.

12- Alfred Cortot

13- Jacques Taibault

۱۴- amorin په یکه رتیکی خواوه ندی ئه قین له شتیه ی مندالیتیکی بالداردا. و. ک

نائومیدانه له فیلمه کۆمیدیه هاکه زایی و دهسکرده کم شه رمه زار بووم. ئەوه شتیکی فیکرکارانه به لایم ناپه سهند بوو. ناخر شتی دی زۆر هه بوون بیریان لی بکه مه وه، هه ر ئه لعان ببوومه به پرتوه به ری دراماتن، له به رده م یه که مین وه رزی خۆمدا را وه ستا بووم، پرستم نه بوو هه موو پتگاکه بپرم، بۆیه خۆم به ساکارترین پتگه چاره کان ده سپارد. باشتر بوو دستم له کار کیشابایه وه، به لایم ناخر به لپنیم دا بوو، هه موو گرته نه ده کان ئیمزاکرا بوون، هه موو شته کان به گچکه ترین ورده کار بیانه وه ناماده بوون. هه لبه ت سیناریۆکه ش خۆش و هه مووان پیتی خه نی بوون.

هه ندی جار راشکاوانه پتیوست به ئازایه تی ده کات ئیستۆپ بگیریت وه ک له وه ی مووشه که که به ته قیتریت. من له و ئازایه تییه م که م بوو، درهنگ په یم به وه برد که من ده بی چ فیلمیک دروستکه م.

سزای ئەوه بریتی بوو له شکستیکی به سو، شکست چ له رووی بینهران و و چ له رووی ئابوورییه وه.

جهنگ هه لایسا. کفارتیته که ی (فولگیتر) له سه فه ره کانی خۆی به رده وام بوو. ئەوسا که پتوشوتنه به رته نگه جه نگیه کان گیرانه به ر، ده رگای شانۆ و خانه ی کۆنسیرتیه کان داخران. کفارتیته که ی فولگیتر هاوشان له ته ک چهند شانۆ و گروویپتیکی مۆسیقاییه که می دیکه دا، پوخسه تی تاییه تییان پتدرا درتیه به گه شته کانی خۆیان بدن.

پۆژتیک پاییز، (ئه ندرتیا) و موزیکۆنه کانی دی خۆیان له (پرتیوسی خۆرهللات) (۱۵)، له نزیک (شۆنیگسبیری) (۱۶) بینیبووه. له ئوتیلیتیکی گچکه ی گوئی زه ریادا ده ژیان و کۆنسیرتیان بۆ ناوچه کانی ئەو نزیکانه پتیشکه ش ده کرد.

ئێواره یه کیان (ئه ندرتیا) به ته نی له که نار زه ریادا پیاسه ده کات، خۆر له نیو ته متومانیتیک هه لایسا ودا ئاواده بی، زه ریا بی جووله یه. له دووره وه دهنگی گولله تۆپ ده گاته گوئی. (ئه ندرتیا) کوتوپر راده وه ستی. دوو ئەزمونی به هیز و هاوکات بالی به سه ردا ده کیشن، یه کیکیان ئەوه یه که وی دوو گیانه، ئەوی تریشیان ئەوه یه که فریشته ده بیارتیت.

چهند پۆژتیک دواتر که نار ه کانی ده ور به ری (شۆنیگسبیری) له لایه ن یه که سه ربازییه

15- Ostpreussen

16- Königsberg

رووسییه کانه وه داگیر ده کريت. ئەندرتیا، کیژه که ی، میرده که ی و موزیکۆنه کانی دی به ره و جیتگایه کی گرد کردنه وه راپیتچ ده کرتین. گومان له مه ره خه سینامه ی گه شته که یان ده کريت. هه موویان له ژتیره مینیکدا زیندانی ده کرتین. له میانه ی په نجهره ی به رزی ژتیره مینه که وه، حه وشه ی چیمه نتۆبی قوتابخانه یه ک ده بینریت. سه ربازه کان نامیره موزیکیه کان له موزیکۆنه کان ده سه نن. فه رمان به (جۆناتان فۆگلیتر) ده دریت جلکه کانی دا که نی و ئەوسا له گه ل زیندانییه کانی دیکه دا بۆ گولله باران کردنیان راپیتچی حه وشه ده کرتین. به هۆی جۆره دوولتیه کی ئیدارییه وه، بۆ چهند سه عاتیک له پال دیواره که دا ده هیلرتینه وه. پاشان فه رمانیان پتده دریت بۆ ژتیره مینه که بگه رتینه وه. پۆژی دواتر هه مدیس هه مان پتوره سم دووباره ده بیته وه.

پاسه وانه کان لاقه ی زیندانییه ژنه کان ده کهن. بۆ ئەوه ی کیژه که ی زیره نه کات، (ئه ندرتیا) لیده گه را پاسه وانه کان چیی لیده که ن لیتی بکه ن. ئەو پتیوا بوو بیست و سی یان بیست و چوار جار لاقه کراوه.

چهند پۆژتیک دواتر یه که تاییه تییه کانی سوپای رووس هاتنه شاره وه، ده ست به ئیداره دا هیترا، هه ندیک له سه ربازانی رووس گولله باران کران تا بۆ ئەوانه ی دیکه یش بینه عیبه رت: ناخر سوپای سوور تالانکران تالان ناکا و ده ستدریژی نا کاته سه ر نامووسی خه لکانی بی پشت و په نا.

ژووری ژتیره مینه که له زیندانه وه ده بیته خانوو. (فولگیتر) جلکه کانی ورده گرته وه و دوو چاری حاله تیک له هه ره سه ینان ده بیت، له قوژبیتیکدا راده کشی و هه لده له رزی، به لایم مه ته قی لیوه نایه ت. (ئه ندرتیا) و موزیکۆنه کان به مه به سستی گه ران به دوا ی خواردندا، ده چنه ده ره وه.

(ئه ندرتیا) له یه کییک له چونه ده ره وه کانییدا، به رتیه به ری شانۆی شاره که و چهند ئە کته رتیک ده بینتی. بریار ده دن پتیکه وه سه ردانی کۆمیتدانت (۱۷) بکه ن تا جۆرتیک له شانۆ و چالایی موزیکایی بخره گه ر. (ئه ندرتیا) به رووسی ده په یقی و پۆژه که ی بۆ سه ره نگیک باس ده کات، ئەو یش پیی باش ده بی. له میانه ی خولقیکی رتیک خراوه یی له تیگه یشتن نه هاتوه وه، موزیکۆنه کان نامیره موزیکیه کانیان به ساخی ورده گرته وه.

چهند پۆژتیک دواتر (ئه ندرتیا) و به رتیه به ری شانۆی شاره که، شه وه ئاهه نگیک له

۱۷ - kommandant فرماندهی یه که ی سه ربازی.

هۆلی خانەى شارەوانى رادەگەيەنن. پيشتر نهۆمى سەرەوهى خانەكه سووتابوو، بەلام هۆلى ئاهەنگەكه تا رادەيهك بى زيان دەبى. سەعات هەشت هۆلەكه له خەلكى شار، ئاواره و داگيركەرانى رووس جمەى ديت. باخ، شوپيرت و براهمس^(۱۸) دەژەنرين. بەرپوهبەرى شانۆ و ئەو دواى ئەندامانى تىپهكهى، چەند ديمەنيك له (فاوست) نمايش دەكەن. ئاهەنگەكه چەند سەعاتنيك درپۆهى دەبیت. بارينى باراننيك بەلنزمە و دلۆپەکردنى ئاو له ساپتەكهوه، ئاهەنگەكه رادەگرت. نمايشەكه دووباره دەكرتەوه، سەرکهوتنەكه گەوره دەبیت، نرخى هاتنە ژوورهوه، پارچەيهك خەلۆز، هيلكهيهك، نەختنيك كەرە يان هەر پيداويستيبهكى دى دەبیت. (ئەندرتيا) چالاكيبهكان ريكدهخا و بەرپوهيان دەبات، جگە لهوه، ميسردەكهى و موزيكنەكانى دى ناچاردهكات پرۆژەى ريكويينيكى خۆيان ئەنجامدەن.

دواى جەنگ (جۆناسان فوگليتر) وازى له ژنەكهى هينا و له يەكنيك له ئەكاديميا ئەلمانيايبهكاندا بووه پرۆفيسۆر. هەنووكە وى تەواويك قزى سپى، پيستی دەلبيت بەتەباشير ئارايشت كراوه، چاوه رەشەكانى وهكى پەنگر دەسووتين، ورگى ناقۆلا و ئازارى دلەكهى بەشپوهى ريكويينيك و ئاو بەناو بو ديتەوه. وى لەتەك سى دولبەرى هەميشه پيدا دەژى.

(ئەندرتيا) روودهكاته شتوتگارت و وهك پيداگۆگيكي پيانۆ دەكهوتتە كار. (شيبى لاريتى)، قوتابيه وهفادارهكهى وى، لەلايهن مامۆستاكهيهوه بەئەفنيكي ناهەستى و عەزميكي رەق وهكى بەردهوه ماملە دەكرت.

كيشهى (شيبى) كيشهيهكى جيددى بوو. شيبى، بەبەهرهيهكى سەخاوهقمەندانەى موزيكي، بەگەرموگورى و حەز و هاوتاهەنگکردنى ئەوه لەگەل جوانى و درهوشاوه پيدا، پيششەچوون لەكارهكهى خۆيدا بەدەست ديتت. كيشهكه لهوهدا دەبى كه ئەم ستركتوره بەشكۆبه لهسەر بناغەيهكى لەرزۆك رۆنراوه: ئاخەر ئەو خودان تەكنيكيكي چەسپا و نابیت. دەرەنجامى ئەمەش دروستبوونى نادلتيايبهيهكى ترسناكى، لهوديو متمانه بەخۆبوونينيكى جوانهوه، لى دەكهوتتەوه. كۆنسيترەكانى، درهوشاوه يان جيتى بەزەيبى پيدا هاتنەوه دەبن، ئەمە پيوهند دەبى بەژمارهيهكى بى شومار هەلومەرجهوه.

(شيبى لاريتى) پەنا بو (ئەندرتيا فوگليتر- كوريللى) دەبات تا شوورايهكى تۆكمە

لهسەر ئەو بونباده جوانه رۆبیت. ئەوه دەبیتتە كارنيكى زەحمەتى حەوسەله پرووكين و سالانتيكى زۆر دەخايەنیت. لەو ماوهيهدا هاوړتیبه تيبهكى گيانى بەگيانى له نيتوان ئەو دوو ژنەدا دروست دەبیت.

هەندى جار روخسەتم پيدەدرا له وانەكاندا ئامادەبم. ئەويش هەمان ريتوشويتنه توندوتیژه پيداگۆگيبهكانى (تۆشتين هەمەرتين) ي پراكتيزه دەکردن. رسته بهك بەسەر بەشه پيکهيتهره كانيدا دابەش دەکرا، بەسەعات بەپەنجەگەليكي وهسوسە ئاميز پرۆقهى لهسەر دەکرا و پاشان كه كاتى خۆى دەهات، هەمدیس ئەو يەكانه كۆدەكرانهوه.

ئەندرتيا دەسته گەورهكانى (شيبى)، حەز و بەهره موزيكييهكهى ئەوى خۆش دەويستى بەلام گلهيى له تەمبەلبيهكهى هەبوو. (ئەندرتيا) وهك چيمەنبرتيك دلۆهق بوو. (شيبى) كهسيكى سەرکيش، بەلام ئيدى خۆى بەدەسته وهدابوو. هەموو شتيك سەراپاگير وهك شياكاريبهك. رينگەچارەكان تا رادەيهك هەميشه تەكنيكي بوون، بەلام لەميانەى كارکردندا كرابوونە شتگەلى رۆحى. جومگەى پەنجەكان، دەست، ژير قۆل، سەر قۆل، شان، پشت، شپوهى دانيشتن، قامكدانان، گزى مەكه، كاتى دوودليت پەله مەكه، راولهسته و بىر بكهوه، لەم جوولەيهدا تۆ رينگەچارەى هەموو رستهكه دەدۆزيتەوه، دەى فەرموو، لهويدا دەبى تۆ هەناسه وەرگرت، هەى منالەى نازيز، بۆجى بەدرپۆبى كات هەناسەت لەبەر خۆ برپوه، هەنووكە تەنها نيو سەعات كات ماوه، كه ميك حەوسەلەت هەبى ئەوسا چا كەت دەخۆيتەوه، ئەگەر جومگەى دووهى پەنجەت ئەزيبەت دەدا، ئەوا ئەزبەتدان ئەمەيه (بە پەنجەى ئاماژە، كه شكپك له دەفهى شانى شيبى دەدا). هەنووكە نۆتهى فا بيست جار، نا سى جار بژەنه، بەلام باش بىرى لى بكهروه! يەكه مەجار بەپەنجەى ئاماژە و دوو جار جارىش بەكهله پەنجە. ئەم شپوازى ژەنينەت لەكوپوه هينا، تەواوه: هينز له زگهوه ديت، له شپوهى دانيشتندا گزى مەكه. چ ئاميرتيكى موزيكايبى نيبه، چ ئاميرتيكى موزيكايبى نابيت بتوانى ئەو ديناميكيبه تە راقە بكات كه بيتهؤفن له دونيا كه رەكهى خۆيدا، ئەنديشهى بەرجهستهى دەکرد. هەنووكە دەبينت جوانتر خۆ دەنووتى، تۆ كه له ناوهوترا هينده جوانيت، ئەوا پيوستە لهسەرت خۆت فبترەيت ئەو جوانيبه هەلگۆزيتە دەرى. بەردهوام دەبين، ليرەدا ئازيرتيك هەيه بو شتيك كه بيست و نۆ جوولە دواتر تووشمان دپت، ئەوه بەحال دەبينريت، بەلام گرنگە. چ زيادهكاريبهك لای بيتهؤفن نيبه، وى سۆز ورووژين و كاربگەرانه، شتيتگيرانه، خەميانە، شاگەشكه بووانه و تەژى له عەزاب دەناخفت، ئەو هەرگيز بلّمە ناکات، دەى تويش نابى بلّمە بلّم

بکهیت، هرگیز نه و فاکتانه مه خه ره پرو که به لگه نه و بیستان و هم مو که س ده یانزانیته! تو ده بی بزانیته چیت گه ره که ته نانهت گهر نه و شته هه له ش بیته. مانا و ناوه پروک، دهی فهرموو. نه مه مانای نه وه نیبه که ده بی پت له سهر هم موو شتیک داگیرت، جیاوازی هه یه له نیوان پت له سهر داگرتن و مانادا. هه نوو که به رده وام ده بین، هه وسه لهت هه بی، له سهر هه وسه له خوت رابینه، کاتی ده ته وئ کول بدیهت، نه و پاتریه کی تایبه تی له خوت به سته که ته قه لاکانت دوو به رامبه ر بکات. هه چ شتیک له ویرژدانیکی نه خوش له مه سه له هونه ریبه کاندای خه راپتر نیبه. لیره ده راوه سته. سی یه ک. (هوروویتزی هاو رپیم هه موو به یانیه ک دوای قاوه لتهی ده چوو بولای پسانوکه و چند جاریک له کلیلی سی ماژوری ده دا. ده یگوت به وه گویی ده شوات.

من گویم بۆ نه ندرتیا راده دیرا و بیرم له شانۆ ده کرده وه، بیرم له خوم و نه کته ره کان. بیرم له بیباکییمان، له نه شاره زاییمان، له و به ره مه گشتیبه نه فره تییا نه مان ده کرده وه که به رامبه ر موچه نه نجامی ده دهین.

له دیمه نی په رتی کولتوریماندا، بیگومان نیمه خودان ژماره یه ک نه کته ری گوره بین که له توانای به رایی ته کنیکیان که م بووه. پشت به ستوو به دره وشانه بی چه ندو چونه که یان ده چونه سهر ته خته ی شانۆ و جوړیک له پیوه ندیی جووتبوونی سیکسوالییان له ته ک بینه راندا دروست ده کرد. کاتی پیوه ندیبه که دروست نه بووه، ئیدی دوو چاری شله ژان ها توون، ده قه که یان بیچوته وه (که هرگیز به باشی نه زه ریان نه کرده وه)، نا تاشکرا و ته مومژاوی ناخقیون، به سهر نه کته رانی دی و به سهر موله قینه وه بوونه ته مۆته که. نه وانه بۆ سته وه ختیک ناما توو رگه لیکه بلیمهت بوون، رهنه که له ته وای ئیواره کاندای به بیروکه یه کی بروسکه بی نه و بلیمه تیبه ی خو یان نواند بی، له و نیوانه ده به شیوه یه کی ناچوونیه ک خه مگینی، ماده دی وریا که ره وه، ماده دی سرکه ر و کهول بوونیان هه بووه.

(یوستا ئیکمان)^(۱۹)ی گه و ره با شترین نمونه یه. نه زمونی وی، دره وشانه وه نه فسووناویبه که ی و بلیمه تیبه که ی یارمه تییا نه دا. مرۆژ ده توانی ده ستکورتیی نه و له فیلمه کانیدا تاووتوی کات. ناخر کامیرا فیله که، به تالی، نادنیایی، که موکوری له شوناسی سیکسوالییدا ده خاته پروو.

یه که مین نمایش به دلنیاییبه وه مه زن بوو. به لام نه ی له باره ی پیچه مین یان پازده یه مین

نمایشه وه چیی؟ من له پیچه شه مه یه کی ته و او ئاساییدا (هاملیته) ده که یم بینی. نه وه خو نمایش کردنیکی له خو بایییانه و زور له خو کردنیکی بی پاساو بوو له دیالوگیکی سه ختکوشانه دا به موله قینیکی هه راسانه وه.

هه ندیک هاوین من و شیبی له کۆدوو رگه له باکووری (ئورنو) (۲۰) خانووه کمان به کری ده گرت. نه و خانووه فیللایه کی به ردینی زه به لاه و نه جیبزادانه و که وتبووه کلکه یه ک که به سهر (یونگفریو فییاردین) (۲۱) و ریگای چوونه ناوه وه بۆ (دالارنو) (۲۲) دا ده نیو ری. کلکه که به دارستانیکی چر و دیرین، جیا بیه وه که به ره و خانووه که چوو بووه پیش و په لاماری بیستانی به لالووک و کیلگه کانی په تاته ی دا بوو. له ویدا تاریکاییه کی شیدار بالی کیشابوو، بوومه لیلان سارمه گیای کپوی پرشنگیان ده دا، می شوه له کان هار و ژه هراوی بوون.

له م ژینگه تاراده یه ک بیانیبه دا نیمه: شیبی، دایکی، (روسی) ی کاره کری نه لمانیایی و من، له هاویندا ئاهه نگمان ده گپرا. شیبی دوو گیان و دوو چاری نه خوشیبه کی ناترسناک به لام زور عه زابده ر بسوو. نه و نه خوشیبه پیی ده گوترا (ریستلیس لینگس) و که سی تووشبوو به و نه خوشیبه، به ده ست خوروی نه ژنو و په نه کانی پایه وه بوژو ده بوو. شیبی ناچار بوو قاچی له جووله یه کی به رده و امدا راگری. شه وانه خه راپتر بوو، چونکه بی خه وی شتیک بوو بی چه ندو چوون.

شیبی که به گچکه ترین شت ده که وته نووکه نووک، به حه وسه له و خوتندنه وه ی رۆمانی نه ستووری رووسیبه وه له به رامبه ر نه و عه زابه دا، به رگری ده نواند، لیکدا لیکدا به خانووه که دا ده هات و ده چوو. هه ندی جار به دهم پیاسه وه خه وی لیده که وت. نه وسا که وه ئاگا ده بووه په ی به وه ده برد شتگه لیکه کردوون که چ زانیاریبه کی له باره یانه وه نه بووه. شه ویکیان له دهنگی زرمه و قیژه یه ک خه به رم بووه. شیبی له پیلیکانه کان که وتبووه خواره وه، له کاتی رویشتندا خه وی لیکه وتوو و ئیدی کۆنترۆلی له ده ست داوه و که وتوووه. نه وسا تو قیو و به چه ند جیگه رووشانیکه وه رایکردبوو.

بۆ من نه وه خه راپتر بوو. له حه ژمهت شوک، میکانیزی نووستنم تیکویتی شکا. بی خه وی یان خه وم به شیوه یه کی هه میشه بی لی پچر پچر بوو. ناخر من چوار پینج سه عات

20- Ornö
21- Jungfrufjärden
22- Dalarö

19- Gösta Ekman

دەنوم و ھېشتا ھەر ئاساييم. زۆرچاران وەك سپرېنگىك لە خەوتكى قولل رادەكيشرېم. ئەو ھېزىكە بەرگەنەگىراو، بېردەكەمەو ھاخۆ دەبى لەكويدا خۆى شارديبىتەو. ھاخۆ ئەو ھەستى تالى ئازارى وپژدانە ياخۆ پىداوېستىيەكى لە خامۆشبوون نەھاتوو ھۆ كۆنترۆلكردنى واقع؟ نازانم، لە راستيدا ئەو ھەنگ نىيە. تەنى شتىكى ھەنگ ئەو ھە، وا بھەيت شەو بەكتىب، مۇسقىقا، پىسكىت و ئاوى كانزايى بەرپى بھەيت. قورستىرېن كات، ساتى گورگى نىوان سەعات سى و پىنجە. لەو كاتەدا شەيتانەكان دىن: شەيتانەكانى ھەست بەھەياچوونكردن، بىزارى، ترس، رۆخداھىزان و شىتگىرى. ناكرى سەركوتيان بھەيت، چونكە خەراپتر دەبن. كە چاوان لە خوتىندەو شەكەت دەبن، مۇسقىقا ھەيە. چاوانم لىكەدەنىم و بەتەركىزەو گوى لە مۇسقىقا رادەدېم و ئازادى دەدەمە شەيتانەكان: ورن، من دەتەناسم، دەزانم چۆن ئىش دەكەن، بەردەوامىن تا شەكەت دەبن، چ بەرھەكەنىيەك نانوتېم. شەيتانەكان خەراپتر ھەلدەچن، دواى چركەيەك رۆدەچنە بنەو ھۆل دەبن، ئىدى ئەوان ديار نامىتن و منىش بۆ چەند سەعاتىك دەنوم.

(دانيل سىباستيان) (۲۳) لە ۷ سىپتېمبىرى سالى ۱۹۶۲ دا بەنەشتەرگەرى لەدايك بوو. شىبى و ئەندرىتيا فوگلىتر تا دوايىن سەعات لىواولتو لە گور و تىن كاربان كرد. ئىوارەى دواى مندالبوونەكە، كە شىبى دواى ھەوت مانگ لە عەزاب خەو بردىيەو، ئەندرىتيا پارتىتسىورى (فلوتى ئەفسووناوى) لەتاقى كىتەبەكان دەرھىنا. من لەبارەى خەونى خۆم، بۆ دەرھىنانى ئەو كارە قسەم كرد و (ئەندرىتيا) ش كۆرالەكەى كەردەو كە لەلايەن پاسەوانەكان و كلاو ھەسنىنە كەپە سەندووكان (۲۴) ھە دەچردىت. ئەندرىتيا ئامازەى بەو دا كە چ شىتەكى نايابە (موزارت) كاسۆلىك، كۆرالىتىكى ئىلھاموەرگرتوى لە (باخ) (۲۵) ھە ھەلبىزاردوو بۆ پەيامەكەى خۆى و (شىكانىدېر) (۲۶). وى نۆتەكانى پىشان دام و گوتى: ئەمە ئەو ھەيە كە دەبىت بىتە ئەرز (۲۷) كە شىبەكە. كۆنترۆلكردنى فلوتى ئەفسووناوى زەحمەتە. بەبى ئەرز ئەو شىتەكى مەھالە. كۆرالەكەى باخ ئەرزەكەيە.

۲۳- Daniel Sebastian كورى بىرمان لە شىبى.

24- Våktarna med De Brinnande Hjälmarna

25- Bachinspirerad koral

26- Schikaneder

۲۷- لە دەقە سوتىدەيەكەدا köl بەكارھاتوو كە خوارووترىن بەشى كەشتى پىكەدەھىنى. جگە لە وشەى ئەرز چ مورادىفەكى باشترم نەدۆزىيەو.

چەند لا پەرىيەكەمان لەدواو ھەلدايەو ھەگەشتىنە ھەلھاتنى شادومانانەى (پاپاگېنو) (۲۸) و (پامىنا لە مونوستاتوس) (۲۹). بەئامازەدانەو گوتى: تەماشاي ئىرەكە. تا رادەيەك وەك رستەيەكى ئىعتىرازى. پەيامەكى دى: ئەقېن وەك باشترىن شتى ژيان. ژيان وەك قولتېرېن ماناي ژيان.

كارىكى دەرھىنان، رەگەكانى خۆى بۆ دوور لە زەمەن و خەونەكان درىژدەكاتەو. ھەزدەكەم وا بىھىنمە بەرچاوى خۆم كە ئەوانە لە ژوورى تايبەتى رۆخدا نىشتەجىن. لەویدا بەئاسوودەيى راکشاوون و وەك پەنبرى ناياب دەبن. ھەندىكىيان بەناچارى يان تارادەيەك بەخۆشھالى و تا رادەيەك بەزۆرى دىنە پىش چا، ئەوانى دى قەت نايەن، ئەوانە چ پىداوېستىيەك نايىن كە لەم بەرھەمەدا بەشدارىن.

28- Papageno

29- Monostatos

رۆژنامه‌کان بۆ دووهمین جار له ژباړندا کهوتنه هۆنینه‌وه‌ی قسه‌وقسه‌لۆک له‌باره‌ی ئەوه‌وه که پێششقه‌چوونی من کۆتایی هاتووه. هه‌لبه‌ت شتیکی سه‌یربوو که من گویم به‌وه‌موو فه‌رامۆش‌کردنه‌ گوتراو و نه‌گوتراوه‌ نه‌دا. فیلمه‌که‌مان له‌ که‌شوه‌ه‌وايه‌کی متمانه‌به‌خۆی شادومانانه‌دا ته‌نجام دا. جیگای وینه‌گرتن خانوویه‌کی گه‌وره‌ی ویرانی ده‌ره‌وه‌ی (مارییفرید)^(۲) بوو. پارکه‌که‌ وه‌ک پتویست به‌سه‌وزایی پۆشراو و ژووهره‌ دلگیره‌کان له‌ باریکی هیند خه‌راپدا‌بوون که به‌وه‌ شتیویه‌ی ده‌مانویست گۆرانگاریان تیا‌یاندا ته‌نجام دان. ماوه‌ی هه‌شت هه‌فته‌ له‌وه‌ خانووه‌دا ژباړین و کارمان کرد.

هه‌لبه‌ت هه‌ندی جار خه‌فته‌ ده‌خۆم بۆ واژه‌ینانم له‌ دروستکردنی فیلم. ئەمه‌ شتیکی سروشتیه‌ی و تیده‌په‌ریت. زیاتر غه‌ریبیه‌ی کارکردن له‌ته‌ک (سقیین نیکقیست) ده‌که‌م. ده‌شی ئەمه‌ له‌به‌رئه‌وه‌بیت که ئیمه‌ هه‌رده‌وو‌کمان به‌توندی کۆیله‌ی کیشه‌کانی رووناکیین. کۆیله‌ی رووناکیی میه‌ره‌بان، خه‌ته‌رناک، خه‌ونامیز، زیندوو، مردوو، پۆشن، ته‌موثرای، گه‌رم، به‌گور، سارد، نا‌کاو، تاریک، به‌هاری، که‌وتوو، له‌ سه‌روه‌ختی رووداندا، ریک، لار، هه‌ستی، ده‌سته‌مۆ، سنوودار، ژه‌هراوی، هه‌یمنکه‌ره‌وه، رووناکی رووناک. رووناکیی. ته‌نجامدانی (چرپه‌کان و هاواره‌کان) کاتی خایاند. کاری ده‌نگ و لا‌بۆراتۆر درێژخایه‌ن و خه‌رحیه‌که‌ی زۆر بوو. به‌بێ ئەوه‌ی چاوه‌پێی ئاکامه‌که‌ی بکه‌ین، فیلمی (دیمه‌نگه‌لیک له‌ ژباړتیکی هاوسه‌رتیتی) مان ده‌ست پینکرد. ئەوه‌ زیاتر له‌ گه‌مه‌ ده‌چوو. له‌ نیوه‌راستی وینه‌گرتندا بووین که پارێزه‌ره‌که‌م ته‌له‌فۆنی کرد و پێی راگه‌یاندم له‌ماوه‌ی یه‌ک مانگدا پاره‌کان ته‌واو ده‌بیت. مافی سکاندناقیایی فیلمه‌که‌م به‌ته‌له‌فیزۆن فرۆشت و فیلمه‌ شه‌ش سه‌عاتیه‌که‌م پێه‌ینا‌یه‌وه‌ وشکانی و له‌ خه‌ته‌ری خنکان پرگارم کرد.

ئاشکرا‌بوو په‌یدا‌کردنی دابه‌شکاریکی ئەمریکایی بۆ فیلمی (چرپه‌کان و هاواره‌کان) زه‌حمه‌ت بوو. (پاول کوه‌نیر)^(۳) ی وه‌کیلم، که‌ بازگانیکی پیر و خودان ته‌زمون بوو، هه‌ولتی خۆی خسته‌ گه‌ر به‌لام چ ئاکامیکی نه‌بوو. دابه‌شکاریکی ناسراو دوا‌ی بینینیکی فیلمه‌که‌، رووی له‌ (کوه‌نیر) کرد و هاواری کرد: I will charge you for this damned screening. (۴) دو‌جار کۆمپانیایه‌کی گچکه‌ که تاییه‌تیبو به‌فیلمی ترسناک و نیوه‌رووت، روحمی به‌رامبه‌رمان جوو‌لا. له‌ یه‌کیک له‌ هۆله‌ سینه‌ماییه‌کانی نیویۆرکدا

2- Mariefred

3- Paul Kohner

۴- من ده‌بیت له‌سه‌ر ئەم فیلمه‌ نه‌فره‌تیه‌ی، تاوانبار (غه‌رامه‌) ت که‌م.

چهند فیلمیکی جیگه‌گومانم دروست کردن و شتیکی پارهم چنگ که‌وت. دوا‌ی ئەوه‌ ده‌ره‌ینانه‌ به‌شکو‌بیرلیتکراو، به‌لام شکسته‌خواردووه‌ی که‌ من و (لیف ئیۆلمان) رۆلی سه‌ره‌کیمان تیدا ده‌بینی و ستوونه‌ به‌ردینه‌کانی دوورگه‌ی (فۆرتۆ) ببوونه‌ دیکۆری، له‌بارودۆخیکی خه‌راپدا بووم. یه‌کیک له‌ پرۆتا‌گونیست^(۱) ه‌کان وازی هینا و ئیدی به‌ته‌نها خۆم له‌سه‌ر ته‌خته‌ی شانۆ ما‌بوومه‌وه. نمایشیکی تا راده‌یه‌ک باشی (گه‌مه‌یه‌کی خه‌ون) م پێشکه‌ش کرد، که‌وتمه‌ داوی عه‌شقی ژنه‌ ته‌کتیه‌ریکی جحیل‌ه‌وه. له‌ میکانیکییه‌تی پرۆقه‌کردن تۆقیم، خۆم له‌ دوورگه‌که‌مدا گۆشه‌گیر کرد و له‌ په‌لاماریکی درێژخایه‌نی هه‌ستریادا فیلمی‌کم نووسی، ناوم نا (چرپه‌کان و هاواره‌کان).

هه‌موو پاشه‌که‌وته‌کانم کردنه‌یه‌ک، هه‌ر چوار که‌سیتییه‌ سه‌ره‌کییه‌که‌م قایل کردن، کریکانی خۆیان وه‌ک شه‌ریکه‌ به‌ش به‌بارمه‌ دانین و نیو ملیۆن کرۆنیشم له‌ ئینستیتیوی فیلم قه‌رز کرد. ئەمه‌ ده‌سه‌جی توورپه‌ی زۆر له‌ فیلمسازانی وروژاند و که‌وتنه‌ ئاهونا‌له‌ی ئەوه‌ی که‌ گوايه‌ بیریان نانی له‌ ده‌می هاوکاره‌ هه‌ژاره‌ سویدییه‌کانی خۆی ر‌فاندوو، ئەمه‌ له‌ کاتیکیدا که‌ ئەوه‌ ده‌توانی له‌ ده‌ره‌وه‌ی ولات سه‌رمایه‌گوزاریی فیلمه‌کانی بکات. مه‌سه‌له‌که‌ ئاوه‌ نه‌بوو. ئاخ‌ر دوا‌ی زنجیره‌یه‌ک نیوه‌ شکست، چ سه‌رمایه‌گوزاریکیکردنیک بوونی نه‌بوو، چ له‌ ولات و چ له‌ ده‌ره‌وه‌. بۆیه‌ ئەوه‌ شتیکی بوو ته‌واو له‌جیگای خۆیدا‌بوو. من هه‌میشه‌ ستایشی دل‌ره‌قیی راشکاوانه‌ی فیلمی نیوده‌وله‌تیبم کردوو. بونیاده‌م هه‌رگیز نابێ له‌باره‌ی نرخ‌ی بازا‌رییه‌وه‌ خانه‌گومان بیت. ئەوه‌ی من سفر بوو. ره‌خنه‌گرانی

۱- خاوه‌ن رۆلی سه‌ره‌کی. ریشه‌ی زا‌راوه‌که‌ ده‌گه‌ریتنه‌وه‌ بۆ درامای ته‌نتیکی گریک. و.ک

بدهسته ننگینیی (مارمیستیدت) هه بایه، ئەوا به هره مه ندرتین فیلمسازە کامان زایه نه ده بوون: (یان ترۆتیل)^(۷)، (فیلگوت خیۆمان)، (کای پولاک)^(۸)، (رۆی ئەندیرسون)^(۹)، (مای زیتیرلینگ)، (ماریه نئ تارنئ)، (چیل گریډئ)، (بۆ ویدیربیری)^(۱۰). قوئاغگه لی بی بهر له نائاسایش و نادلنیایی، تیکشکانی متمانه به خۆبوون و قهره بوو کردنه ی ئەوه له فهزای دیدا، پرۆژه گه لی ره تکراره. کوتوپر چه ند ملیۆنیک، بی دهنگی، بی باکی و هه لگزانیک ترسنۆکانه. ئەوسا که شکست یان ئەو بی بهختیه ده بیته حه قیقه تیک، ئیدی زهرده خه نه یه کی تالّ ده نه خشی: ئەدی ئیمه چیمان گوت؟

ژیانی هاوسه ریبه کی باش، هاوڕیپانیکی باش، کۆمپانیایه کی باش له کار و سه ره قه مند. بای فینک له ملاولای گوتیچکه ده ره په ریبه کامه وه هه لئێ کردبوو، ژیان تامی له هه رکاتیکی تری ژیان خۆشتر بوو. فیلمی (دیبه نگه لیک له ژیانیک هه وسه ریپیی) سه رکه وتنی به ده ست هیئا، (فلووتی ئەفسووناوی) ش به هه مان شتیه.

بۆ ئەوه ی تهنها بۆ یه کجار له نزیکه وه موعاشه ره تی ناوبانگ بکه م، من و ئینگریډ سه فه رمان بۆ هۆلیود کرد. به شتیه به کی فه رمی بانگیشت کرابووم تا سیمیناریک له (قوتابخانه ی فیلم)^(*) له لۆس ئەنجیلئیس بده م که زۆر نایاب گونج بوو. له رووکاری ده ره وه بیانویه کی له ره خنه نه هاتوو، به نه یینی نااسایی، تا راده یه ک چیژتیکی قه ده غه نامیز.

هه موو شتیکی له سه روو چاره وروانییه وه بوو: ئاسمانه زه رد و ژه هراوییه که ی لۆس ئەنجیلئیس. شتیوی فه رمی له ته ک ده ره یته ر و ئەکته راندا. فراوینی له وه سف به ده ر له کۆشکی (دینۆ دئ لاوړینفیس)^(۱۱) که به سه ر شار و زه ریای ئارامدا ده ینۆری: ژنه که ی دینۆ، (سیلقانا مانگانۆ)^(۱۲)، جوانی بی ئەندازه ی ده یه ی په نجا، که هه نووکه بیوه په یکه ریکی ئیسیکی بزوت به که له سه ریکی باش ئارایشترکراو و چاوانیکی بریندار و بی

- 7- Jan Troell
- 8- Kay pollak
- 9- Roy Andersson
- 10- Bo Widerberg

Filmskolan (*)

- 11- Dino De Laurentiis Palats
- 12- Silvana Mangano

بۆشاییه ک دروست ببوو _ فیلمه که ی فیسکۆنتی له کاتی خۆیدا ناماده نه ببوو. دوو رۆژ بهر له جیژنی له دایکبوون، (چپه کان و هاواره کان)، بۆ یه که مین نمایشکردنی جیهانی دانرا. ئینگریډ و من له مانگی نۆقه مبه ره وه چوو بووینه ژیا نی هاوسه ریپیه وه و بۆ خانویه ک له (کارپلان)، که وه ک پارچه یه ک شیرینی جوان بوو، گواستمانه وه. رۆژیک له رۆژان ئەوئ (خانوه سووره که) بووه که تیایدا ستریندیپیری له ته ک (هاریت بوسئ)^(۵) دا ده ژیا. به که مین شه و له و خانوه دا له ده نگیکێ دووری پیاو، که له زه وینه ی خانوه که وه ده هات، وه ئاگابوومه وه. ئەوه Aufschwung ده که ی (شۆمان)، به کیک له مۆسیقا له به ردلانه کانی ستریندیپیری بوو. بلتی ئەوه سلاوئیکی هاوڕیپانه نه بوویت؟

به رد رۆنگیه کی شاراه به رامبه ر ئاینده، خۆمان بۆ جیژنی له دایکبوون ناماده ده کرد. (شیتی) راهاتبوو بلتی که وی گوئ ناداته پاره، به لام پاره بۆ ئەعساب باشه. من به رامبه ر ئەوه ی که چالاکیه کانی سینه ماتوگراف به شتیه به کی مه نتیقی کۆتایی هاتبوو، نه ختیکی خه م دایگرتبووم.

رۆژی بهر له ئیواره ی جیژنی له دایکبوون، (پاول کوهنیتر) ته له فۆنی کرد. دهنگی سه یر ده ینواند و به منگه منگه وه گوئی: It is arave, Ingmar It's a rave. من نه مده زانی مه به سستی وی له rave چیه. چه ند چرکه یه کی خایاند ئەوجا توانیم په ی به و هه موو سه رکه وتنه به رم. ده رۆژ دواتر فیلمه که به هه موو ئەو ولاتانه فرۆشرا که سینه مایان تیدابوو.

سینه ماتوگراف بۆ لۆکالگه لی فه راوان گواستییه وه. سینه مایه کی جوانان به ئامیر و که ره سته ی ته وا وه دامه زراند، کونتوره که مان بووه جیژوانیکی دلگیر و ناوه ندیک بۆ چالاکیه ک که هیتور هیتور فه راوان ده بوو. خۆم وه ک به ره مه یته ن دامه زراند و له ته ک ده ره یته رانی دیکه دا که وتینه پراکتیزه کردنی پرۆژه کان.

پیمانییه به شتیه به کی تابه تی به ره مه یته یکی باشم لی ده رچوو بیته. له به ره ئه وه ی زۆرم له خۆم ده کرد کۆنترۆلکار نه بم. ئیدی به و ته رزه بوومه ناپاک، زۆرتر هاندەر و بی داوکاری. ده رفه تی زۆرم هه بوون که به ره ی به ره مه یته ی (لورینس مارمستیدت)^(۶) ی بی رۆبیم، توندوتۆلییه که ی وی، دلره قیه که ی، راشکاوییه که ی و بویرییه که ی. به لام هه ره ها ریتمی جوولیه ی، دلسوژی و هه ستیارییه که ی. گه ر ئیمه تاقه به ره مه یته یکیمان

- 5- Harriet Bosse
- 6- Lorens Marmstedt

تۆقره وه. كیژه شوخه پازده سالانه كه بیان له باوکی جیا نه ده بووه، خواردنی خهراپ، دۆستایه تیبیه کی نه رم و بیباکانه.

شیتویکی دی و ئیتواریه کی دی: (پاول کوهنیر)ی وه کبلم، پسپۆری هولبود، چهند دهرهینه ریتی به ته مه نی بۆ سه ر مپزه که ی خۆی داوه ت کردن: (وليام وایلهر) (۱۳)، (بیللی ویلدهر) (۱۴)، (وليام ویلمان) (۱۵). که شه که به شکۆ و خوش. له باره ی دراماتورگی ریتک و نایابی فیلمی ئه مریکاییه وه قسانمان کرد. (وليام ویلمان) گپراهه وه که چۆناوچۆنی له سه ره تای ده یه ی بیستدا له میانه ی دهرهینانی کاریتیکی دوو ئه کته ریبه وه خۆی فییری پیشه که کردوه. مه سه له که ئه وه یه که پیش هه موو شتییک خیرا هه لوتیسته که بچه سپنریت: دیمه نه که شه قامیتیکی تۆزوخۆلاوی دهره وه ی مه یخانه یه ک ده نویتنی. لای پیتلیکانه که وه سه گیتی گچکه کروشکه ی کردوه. قاره مانه که له دهرگا که وه دیته دهره وه، نه وازشی سه گکه ده کا و ئه و جا سواری ئه سپه که ی ده بیت و دوورده که ویتته وه. پیاو خهراپ له دهرگا که وه دیتته دهره وه، له قه به سه گکه دا ده کیشیت، سواری ئه سپه که ی ده بیت و دوورده که ویتته وه. دراما ده توانی ده ست پیتکات. بینهر پاش یه ک ده قیقه بریارده دات رقی له کئی بئ و کیتی خوش بویت.

من پیشتر، له و ساله دا (یه که مین زریکه ی ساوا) (۱۶) که ی (ئارتور یانوئ) (۱۷) م خوتن دبووه، کتیبیک به توندی بیروراهه ژین و گفتوگو و وروژین که جیگای ستایشم بوو. وی ریتکه چاره یه کی دهره ونی ده هینیتته ئارا له گه ل نه خوشه ئه کتیف و چاره سه رکاره به شپوه یه کی ریتیه ی پاسیفه کاندایه. تیوریبه کانی وی نوئی و سه رکیشانه بوون. به شپوه یه کی رۆشن و سه رنجراکتیش خرابوونه روو. زۆر وروژام و به دوای هیله گشتیبه کانی (یانوئ) دا که وتمه رۆنانی فیلمیتیکی ته له فیزینیی چوار زنجیره یی. له به ره وه ی کلینیکه که له لۆس ئه نجیلینس بوو، داوام له (پاول کوهنیر) کرد واده یه ک ریتکخات. (ئارتور یانوئ) له ته ک دولبه ره زۆر شوخه که یدا بۆ کونتوره که ی (کوهنیر) هات. وی که سیتیکی باریک و تاراده یه ک لاواز بوو، به قژیکی لولوی ماشوبرنجی بژ و پوخساریکی دهره یه یی

- 13- William Wyler
- 14- Billy Wilder
- 15- William Wellman

۱۶- Primalskriket زریکه ی ساوا ی تازه له دایکبوو له حمزه مه ت ترس و نازار.

- 17- Arthur Janov

جووله کانه وه. هه ر یه کسه ر ئاشنای یه کدی بووین. هه ردوو کمان په یچۆر و کراوه، به سه ر ریتوره سمه فه رمیبه کاندایه بازماندا و هه ولمان دا یه کسه ر خۆمان بگه یه نینه خاله جه وه ره ریبه کان.

سالانیتیکی زۆر له وه وه ره، (جیروم روبینس) (۱۸) له ته ک هاوړی خۆره له تیبیه زۆر شوخه که یدا بۆ (شاری فیلم) سه ردانیان کردم. ئه و ئه زمونه هاوشپوه ی ئه وه بوو: پیتکه یشتنیتیکی راشکاوانه و گه رموگور، یه کترناسینیتیکی هاسان به لام به که فوکول. په رۆشبوون له ساتی مالئاوا بییدا و دلنایایی بۆ یه کترینینه وه یه کی زوو به زوو.

ئه وه رووی نه دا، هه رگیز ئه وه رووی نه دا. ده ست وه ستانی بیزمانی لادیی، شه رمی وی له به رده م هه سته بئ ئه ژماره کاندایه: وا باشته ر بکشیتته وه، بئ ده نگبه، خۆتی لی لاده. ژیان وه ک ئه وه ی هه یه مه ترسیئامیتزه، من ده لیم سوپاس و به پاریتزه وه خۆم ده کشینمه وه دوا، په یچۆریم به په ژاره ده گۆردی، سوپاسگوزارم بۆ ئه م ژبانه خۆله میتیشیبه ی رۆژانه. ئه مه ده توانی چاودیری بکری و دهره یندری.

فیلمی (روو به روو) (۱۹) ده بوو فیلمیک بیت له باره ی خه ون و واقیعه وه. خه ونه کان ده بوو بنه واقیعیکی هه ستپیکراو. واقیعه ده بوو لیکه ره له لبه وه شی و بیته خه ون. من که م جار توانیومه به بی له مپه ر له نیوان خه ون و واقیعه دا بزویم: (پیرسون)، (ئیتواری لیبوکه کان)، (بی ده نگیی)، (چریه کان و هاواره کان). ئه مجاره یان مه سه له که زه حمه تتر بوو. ئامانج گه ره کی به سه روشیک بوو که من له قه ره ی نه ده هاتم. زنجیره ی خه ونه کان تیکه ل پیکه ل بوون و واقیعیش ته مومژاوی. لیره وه لوی چهند دیمه نیکی جیگیر هه بوون و (لیف نیولمان) یش وه کی شیر به رخوا دانی ده نواند. له میانه ی هه ژموون و به هره وه ری خۆیه وه فیلمه که هاوپه یه ونده بوو. به لام ته نانه ت ئه ویش نه یه توانی چله پۆیه قوتارکات، یه که مین زریکه ی ساواکه که کاریتی په رۆشانه بوو، بووه میوه یه کی که مه ترخه مانه به کاربراوی خوتندنه وه ی من. ئه و خۆیه ده سته وه دانه هونه ریبه، له میانه ی تاله داوه ناسکه کانه وه برۆی گرژکرد.

خهریک بوو تاریکی ده کرد به بی ئه وه ی من ئه و تاریکاییه بینم.

ته له فیزینیی ئیتالایی ده بوست فیلمیک له باره ی (ژبانی مه سیح) وه دروست کات.

- 18- Jerome Robbins
- 19- Ansikte mot ansikte

سەرمايه گوزارائىكى بەدەسەللات لە پشت پڕۆژەكەوه بوون. لىژنەيەكى نوێنەرايه تى كه له پىنج كەس پىكها تىبوو، بۆ سوێد هاتن و كارەكەيان راسپارد. من بەرەش نووسىكى ورد لەبارەى دوواین چل و هەشت سەعات ژيانى مەسىح وەلام دانەوه. هەر ئىپپىسود (٢٠) يک لەبارەى يەك يک لە كەسە سەرەككيبەكانى دراماكەوه بوو: (پىلاتوس) و ژنەكەى، (پىترۆس)ى مونكىر، (مارىيا) داىكى مەسىح، (مارىياى مەگدەله)، ئەو سەربازەى تاجى دركەكەى هۆنىيەوه، (سىمۆن)ى قەيرەوانى كه خاچەكەى هەلگرت، (يەهودا)ى خاين. هەريەك لەو كەسە سەيتىيانە ئىپپىسۆدى خۆى هەبوو كه لەمىانەيەوه رووبەروو بوونەوهيان لەگەڵ ئەو درامای عەزابه دا وەديارده كەوت كه واقىعيە تىيانى تىكۆپىنك شكاندوو و ژيانى گۆرپوه. پىمراگەياندن گەرەكەمە فىلمەكە له (فۆرئۆ) وینەبگرم. شورا بازەنييەكەى شارى قىسبى دەبیتە شوراكەى دەورى ئۆرشەليم. زەرباى خوار ستونە بەردینەكان دەبیتە زەرباچەى (گىنىسارىت) (٢١). دەمەويت خاچەكە بەگردۆلكە بەردینەكەى (لانگهامەر) (٢٢) دا سەرخەمە سەرەوه.

ئىتالىيەكان رەش نووسەكەيان خۆبندەوه، تاووتويان كرد و رەنگپەريوانە كشانە دواوه. سەخاوەتمەندانە پارەكەيان دا و ئەركەكەيان بە (فرانكۆ زىفيرىللى) (٢٣) سپارد، ئەوه كتيپىكى وینەبى جوانى لەبارەى ژيان و مردنى مەسىح، راقەيەكى راستەقینەى ئىنجىلى لىكەوتەوه.

خەرىك بوو تارىكى دەكرد بەلام من ئەو تارىكاييەم نەدەبىنى.

ژيانم خۆش و سەرەنجام لە ناكۆكيبە پرستلىبەرەكان نازاد بىووم. خۆم فېرى ئەوه كرد بزانم چۆناوچۆنىيە لەتەك شەيتانەكاندا ماملەدەكەم. هەر وهه تاوانيم بەكەيك لەخەونەكانى تافى مندالىيم وەدى بىنم. پشتىرىكى سەد سالىەى نيوە دارووخاو لە نزىك (دىمبا) (٢٤) له (فۆرئۆ) هەبوو، سەرلەنوێ رۆماننايەوه و وەك ستۆديۆيەكى پريمىتىشى فىلم بۆ (دىمەنگەلىك لە ژيانىكى هاوسەرى) بەكارمان هینا. دواى وینەگرتن، ستۆديۆكەمان كرده سینه ما بەژوورىكى نايابى مۆنتاژەوه له كادانەكەدا.

كه (فلوتى ئەفسووناوى) مۆنتاژ كرا، چەند كەس سىكمان لە بەشداران، هەندى لە فۆرئۆنشيان و ژمارەيەك مندالىمان بۆ يەكەمىن نمايش بانگىشت كردن. وەرز وەزرى ئاگۆستى و مانگ چوارده، تەم خۆى لەنشيوى (دىمبا) وە ئالاندبوو. خانوو كۆنەكە و ئاشەكە لەو رۆشنايىيە كزە ساردهدا پرشنگيان دەدا. تارمايى خاوەن مال، (دادگەرى دادوهر) (٢٥) له تەلانى گۆله ياسەمىنەكانا هەناسەى هەلدهكيشا.

له پشوو كەدا، ئاگرى بەنگالىايمان داگيرساند و له چاوى هەژديها (٢٦)، له چاوى دەسكيشە شەرەكانى (تالەرىن) (٢٧)، شەمپانيا و ئاوى سىومان خواردهوه. له چاوى (پاڤاگىنا) (٢٨) كه كىژىكى بووه و له خۆشى كۆتايىها تىتىكى بەختە وەرانهى ژيانىتىكى درىژى فلوتى ئەفسووناوى له كۆلە پشتەكەدا، خواردمانەوه.

كه بونىادەم بەتەمەندا دەچى ئىدى پىداويستى و حەزى وى بۆ رابواردن كز دەبیت. من سوپاسگوزارى هەموو رۆژە بى رووداو و ميهەربان و شەوه نە هیتند، بى خەوه كانم. سینهماكەى (فۆرئۆ) م چىژىكى لەرادەبەدەرى پىبەخشيم. لەمىانەى پىتوهندى هاورىيانەى سینه ماتىكى ئىستىتىوى فىلم (٢٩) هوه دەتوانم فىلمى كۆن لە ئارشيفە بى ئەندازە گەرەكەيان بخوازم. كورسىيەكەم راحەت، ژوورەكەم گەرم و خۆش، دونيا تارىك دەكا و بەكەمىن وینەى لەرزۆك لەسەر دیواره سىبەكە وەديارده كەويت. ئارامى بال دەكيشى. پڕۆژكتۆزەكە له ژوورى مەكینه باش گۆشەگىر كراوه كەدا، بەئەسپايى وړەى دپت. سىبەرەكان دەجوولین، روو بەلای مندا وەردهگىرن، دەيانەوى ئاگام له چاره نووسيان بپت. شەست سال تىپەريوه، بەلام هیشتا هەمان ورووژان بەرى نەداوم.

- 25- Den Rättvise Dommaren
- 26- Draken
- 27- Talaren
- 28 Papagena
- 29 Filminstitutets Cinematek

2- episod رووداوىكى لاوڤى، رووداوىكى هاكەزايى.

- 21- Genesarets sjö
- 22- Langhammars steniga kulle
- 23- Franco Zeffirelli
- 24- Dämba

چووم، ناخر توو دۆزهخ که ئاوهاییه ئه دی بۆچی له (هیدا گابلیر) دا به شداری دهکات، وهلامی دامهوه، که له لهندهندا پینج ههزار نهکتیری بی کار ههن. لۆرد زهردهخه نهیهکی گالته جارانهی هاتی و ناماژهی بهوه دا که ئهم هاووپیه مان نهکتیریکی سه رنجراکیتشه و له چرکساتی مهستییدا دهبیته شوپشگییر، ئیدی گوئی ناداته هیچ شتییک. زوو له دانیشتنه که ههستاین.

شانۆی نه تهوهیی به شتیوهیهکی کاتیی له دوو هۆلدا کارهکانی خوئی نمایش دهکردن. شانۆ نوییه که له خوارهوه له گوئی رووباره که له رۆناندا بوو. هۆلی پرۆقه کردن ژیر زهمینیکی کۆنکریتی بوو که میچه که ی به چینکۆی دداندار گیراو و حه وشه یه کی گه وهری هه بوو که ته نه که ی زبلی بۆنگرتوی لی دانرابوون. کاتی هه تاو له سه ر چینکۆکان هه لده ئایسا ئیدی گه رما له هۆله که دا له وه دا نه بوو به رگه بگییریت. چ په نجه ره یه ک له هۆله که دا نه بوو. به مه وه ای پینج مه تری، کۆله گی ئاسنین، میچه که یان راگرتبوو. ده بوو دیمه نه کان له پشت و له به رده م کۆله که کانه وه جیگه بکرتینه وه. له پاره ویتیکی باریکی نیوان هۆلی پرۆقه و کوختیکی ئیداره ی کاتییدا، دوو ئاوده ستخانه هه بوون. هه میشه ئا و تیا یاندا مه وجی دابۆوه و بۆنی میز و ماسی گه نیویان گرتبوو.

ئه کته ره کان مه زن بوون، هه ندیکیان بی ئه ندازه مه زن بوون. پرۆفیشیونالیی و ده ستوریدیان که میک ترساندمیان. به کسه ر په یم به وه برد، میتۆدی کارکردنی ئه وان له وه ی ئیمه جیاوازه. له به که م پرۆقه دا ده که یان ئه زیه ر بوو. له گه ل چوونه سه ر ته خته ی شانۆشدا به تیمپۆیه کی به رزه وه ده که وتنه نواندن. داوام لی کردن خیراییبان که م که نه وه، ئه وان دلسوژانه هه ولیان دا به لام تیا مابوون.

به رتیه به ره که یان دوو چاری نه خووشی شتیره نجه ببوو، به لام هه موو به یانییه ک سه عات نو ده چوه کوختی ئیداره وه، به درتژیایی رۆژ کاری ده کرد و چه ند ئیواره یه کیش له هه فته دا و هه ندی ئیواره ییش دوو جار، رۆلی (شایلۆک) (۴) ی ده بیینی. ئیواره یه کی شه مه دای به که مین نمایش له ژووره ناخۆش و ته نگه به ره که ی خوگۆرینییدا، سه ردانیم کرد. جلکی ژیره وه ی له به ردا و میکیاژیکی تیکه ل پیکه ل به روخسارییه وه، گیانی شه لالی ئاره قه و په نگی مردووی لی نیشتبوو. له ده فریکدا چه ند بابۆله یه ک دانرابوون که مرۆف حه زی خواردنی نه ده چوه سه ریان. وی شه میانیای ده خواره وه، په رداختیک، دوو په رداخ، سی

سالی ۱۹۷۰ (لاورانس ئولیفه ر) (۱) قایلی کردم (هیدا گابلیر) به به شداری (ماگی سمیس) (۲) له رۆلی سه ره کییدا، بۆ شانۆی نه ته وه یی (۳) بخه مه سه ر شانۆ. جانتاکه م پیچایه وه و له ژیر ناکۆکییه کی به هیزی ناوه کییدا و تا سه رکه پوو پر له مه زنده گه لی خه راپ، سه فه رم کرد. ده بوو ئه و مه زنده خه راپانه بیینه دی.

ژووری ئوتیله که تاریکوپیس، گرمه ی ترافییک له ده ره وه ئاپارتمانه که ی ده له رزاند و په نجه ره کانی ده خسته ته قه وه ر، بۆ شی و بۆ گه نیو ده هات، هه وا گه رمکه ره که ی لای راستی ده رگاکه وه وره ی ده هات. له گه رما وه که میرووی گچکه ی پرشنگذار هه بوون که گه رچی جوان بوون به لام له جیگای خو یاندا نه بوون. شتیوی به خیره یینا له ته ک (ئولیفه ر) ی تازه کیی ناوونیشانی لۆرد پیبه خشراو و ئه کته ره کاندای سه رکه وتوانه نه بوو، خو اردنه که توون و نه ده خورا، به کییک له ئه کته ره کان که هه ر له خو اردنه وه ی به خیره یینا نه وه سه ر خووش ببوو، گوئی که ئیسیین و ستریندییری دوو دایناسۆر بوون، خسته نه سه ر شانۆیان مه حاله و ئه و دووانه ته نها پیچه وانه که ره وه ی هه ره سه هیتانی شانۆی بۆرژوازین. من له فیکره وه

1- Laurence Olivier

2- Maggie Smith

3- National Theatre

۴- Shylock که سیتیی سه ره کی شانۆنامه ی (بازرگانی قینیسیا) ی ولیام شه کسپیر.

پەرداخ. ئەوسا ماکیترەکه هات و ماکیازەکهی بۆ جۆرکرد، لیپرسراوی جلوبەرگ هات و لە بەرکردنی پالتۆ شروپەرەکهی شایلوکدا یارمەتی دا، ئەوجا ددانە دەسکردهکانی تاییبەت بەرۆڵەکهی لە دەم کرد و بەدوای شەپقەکهیدا گەرا.

نەمتوانی خۆم لە بیبرکردنەوه لە ئەکتەرە سویدییه جیحیلەکان بدزمەوه که هاتوهاواریان پێدەکهوئ لەسەر ئەوهی ناچار دەکرین بەرۆژ پرۆژه بکەن و ئیوارەش رۆژ ببینن. یان لەوێش خەراپتر: بەرۆژ رۆژ لە (ماتینی)^(۵) دا بێسە و پاشان وەرە بۆ نمایشی ئیوارەیش. چ شەلوکووت بوونیکە! چ خەتەرێکە بۆ بەهرە هونەراییهکان! چەند زەحمەتە بۆ رۆژی دواتر! چ کارەساتیکە بۆ ژيانی خێزانی!

من بەتۆیزی بۆ ئوتیلی (ساقۆی)^(۶) گواستمەوه و سویندم خوار خۆم کرێکە ی بەدم. لۆرد پێشناری بۆ کردم بچمە بالەخانە شەوانەکهی که بەژوور ئاپارتمانیکە بەرزەوه بوو لە یهکیک لە ناوچە بەشکوکانی شاردا. دلنای کردمەوه لەوئ بێزار نابم. ئەو خۆی و (جوان پلورايت)^(۷) ی هاوسەری لە (بریگتۆن)^(۸) دەژيان. زۆر کم شەوان لە بالەخانەکهیدا لە نەندن دەمایهوه و گەر ئەوێش روویدا با ئەوا هیچ کامان مەزاحیمی ئەوی دیکەمان نەدەبووین. سوپاسی ئەو گرنگییدانەیم کرد و گواستمەوه ئەوئ و لەلایەن کارەکهەرێکەوه بەخێرەتێرام که لە (ناقوسلیدەرەکهی نۆتەردام)^(۹) دەچوو. وی ئایر لەندایی بوو، درێژی ۱۲۰ سەنتیمەتر و بەلادا دەپۆشت. ئیواران بەگورپیک نۆتەرەکانی دەکردن که یهکەم جار وام زانی بلندگۆبەک بەقوداسەوه، لە ژوورەکهیدا یه.

بالەخانەکه لە یهکەمین بێنیدا بەشکو دەینواند بەلام دەرکەوت ئەوئیش پێسە. قەنەفە گرانبه هاکان پەلەپەلاوی، کاغەزی دیوارەکان دراو و بەهۆی روتوبەتەوه شێوهی سەرنجراکێش لە ژێر میچەکهدا دروست بوون. هەموو شوپنیک تۆزوخۆل، هەموو شوپنیک تەر. کووپەکانی بەرچایی خەراپ شۆردراو، پەرداخەکان جیگەلیتویان پێتەبوو، فەرشە سەراپاگیرەکان شروو، پەنجەرە پانۆرامەکه خەتەت. تارادەیهک من هەموو بەیانییەک لەسەر میزی بەرچایی بەدیداری لۆرد دەگەیشتم.

۵- Matine نمایشی فیلم یاخود شانۆنامەیهک لە رۆژدا.

- 6- Savoy
- 7- Joan Plowright
- 8- Brighton
- 9- Ringaren i Notre Dame

بۆ من ئەوه شتییک بوو فیترکاریی. ئاخەر (لۆرانس ئۆلیقییر) لەسەر بەرچایی و بەدیار کوویی قاوهوه، سیمیناری پێشکەش دەکرد و لەبارە ی شەکسپیرەوه دەدوا. ئەفسوون بوونم بەقسەکانی شتییک بوو بۆ سنوور. من پرسسیارم دەکرد و ئەو وەلامی دەدامەوه و کاتی بەوهلامەکهی دەدا، هەندێ جار تەلەفۆنی دەکرد و پۆزشی لە ئامادەنەبوونی بۆ کۆبونەوه یهکی بەیانیان دەهێنایهوه و کۆبونەوهکهی لەغو دەکرد، ئینجا دادەنیشتم و کووپییک قاوهی دیکە ی دەخواردەوه.

بەو دەنگە گەمارۆدەرە ئەفسووناییهی خۆیهوه، لەبارە ی بەسەربردنی ژیانیک لەتەک شەکسپیردا دەپه یقی، لەبارە ی دۆزینەوهکان، لەبارە ی میحنەتەکان، په ی پێردنەکان، ئەزمونەکان. من بەشینه یی بەلام بەشادومانییەوه لەنهیینی قوولی کەسایه تی ئەو خەلکانە و مامەلە ی کردە یی نادەمارگیرانە یان لەگەل هێزیک سروسشیدا حالی دەبووم که بۆی هەبوو تیکوپیکیان بشکێنێ یاخۆ بەجۆرە رایه لیک کۆیلا یه تییانەوه گرێدات. ئەوان تارادەیهک لە ترادیشوئیکدا ئازاد دەژيان: دلناسک، سەرکیش، دوژمنکارانە بەلام ریکە لیتەگیرو. شانۆکە ی ئەوان بەپرۆقە ی ماوه کورتەوه، گوشاریک بوو بۆ ئەندازە توند، ناچاریی بۆ گەیشتنە بێنەر شتییک بوو راستەخۆ و چەسپیو. پێتەندیان بە ترادیشوئەوه چەند مەوایی و ئەنارشیستییانە بوو. لۆرانس ئۆلیقییر، پێرەوکەری ترادیشوئ بەلام پرۆتییستانتیش بوو. لەمیانە ی هاریکاری بەردەوام لەتەک هاوکارە جاحیل و پیرەکانیدا که لەژێر هەمان هەلومەرجی توند بەلام داھیتەرانەدا دەژيان، بەبێ پچران پێتەندی ئەوی بە شتە مەزترینەکهوه گۆری: ئەوه بووه شتییک مایه ی په ی پێردن، مایه ی رایبیکردن، گەرچی هەمیشە خەتەرناک، شیلگیرانە و سەرسامی ورووژین.

ئیمە چەند جارێک یه کتریمان بێنی، پاشان ئیدی ئەوه کۆتایی هات. لۆرد ئەلعان دەرھینانە شانۆییەکه ی خۆی (سێ خوشکەکه)^(۱۰) ی کردبووه فیلم. من پیموایوو فیلمەکه که مەتەرەخەمانە دروست کراوه. خەراپ مۆنتاژ کراوه و ناچۆر وینەگیراوه. وێرانی ئەوێش لە وینە ی نزیک^(۱۱) ی کهم بوو. هەولم دا چەندیک بکرت، هەموو ئەوانە بەنەزاکەتانە بلیم، ستایشی کفالیبتی نمایشەکه و ئەکتەرەکانم کردن: بەتاییه تی (جوان پلورايت)، (ماسیا)^(۱۲) یه کی بۆ وینە. بەلام قسەکانم بۆ سوود بوون. لۆرانس ئۆلیقییر کوتوپر بووه

۱- Tre systrar شانۆنامەکه ی چێخەف.

۱۱- närbilder وینەیهک که لەنێزیکەوه گیراییت.

۱۲- Masja یه کییک لە سێ خوشکەکه.

که سیکی زور فهرمی، نهو هاودلی و هاوپیسه بییهی جاران به شه پتیکی دوو لایه نه له سهر شتی گچکه گوردرا.

له ژنه رال پرؤقه دا^(۱۳)، وی نیو سه عات درهنگ کهوت، داوای لیبور دنی نه کرد، چهند سهرنجیکی گالته جار بیانه (به لام راسته قینانه) ی له سهر خاله لاوازه کانی نمایشه که پیدام. له یه که مین نمایشدا، من له نده نم که به هممو گهر دپله کانی جهسته مه وه رق لیتی بوو، جیهیشت. له ستوکھولم و له نیو اریه کی خوره تاوی مانگی مایسدا، له خواره وه له نوربو^(۱۴)، راهه ستابووم و ته ماشای ماسیگره کانم له به له مه کانیاندا و به توره سهوزه کانیانه وه، ده کرد. له (کیونگینسترید گوردین)^(۱۵) توره کیسترایه کی نامیری هه وایی موزیکیان ده ژهند. هه رگیز له ژیاندا ژنی ناوها شوخم نه دیتبوون. هه و سارد و هاسان بوو هه ناسه بدهیت. بونی گیتلاس ده هات، سهرمایه کی برنده له نیو ناوه به لرفه که وه ده هاته دهروه.

چارلی چاپلین^(۱۶) سهر دانی ستوکھولمی کرد تا ریکلام بۆ کتیبی یاده وه ریبه کانی بکات که تازه کیی چاپ کرابوو. (لاسی بیستروم)^(۱۷) ی په خشکاری کاره کانی وی، لیتی پرسیم داخو ده خوازم نهو هونه رهنده گه ورهیه له (گراند هوتیل) بینم و منیش له خوام ده ویست. سهر له به یانیبه که سه عات نو له ده رگا که پمان دا، ده رگا که ده سه جی له لایه ن چاپلین خویه وه کرایه وه. وی قاتیک چاکهت و پانتولنی رهشی بی خهوشی باش دووراوی پویشیوو، میدالیتی شهره فی لیگیون به بهرؤکی چاکه ته که یه وه ده دره وشایه وه، ده نگیتی گری چهند تونیی زور به نه زا که ته وه به خیری هینا بن. (نونا) ی هاوسه ری و دوو کیژه جاحیله که ی که له جوانییدا ده تگوت ناسکن، له ژوور پتیکی ناوه وه هاتنه دهروه.

ده سه جی له باره ی کتیبه که یه وه دوا بن. من لیم پرسی، که نگتی نهو بۆ یه که مجار په ی به وه برد ده توانی خه لک بهیینه پیکه نین و که نگتی زانی خه لک رپک به و پیده که نن. به په رۆشه وه سهری له قاند و به خواسته وه هلامی دامه وه: له (کیستون)، له گروو پیک نه کته ردا داده مه زری و گروو په که ش ناوی (کیستون کوپس)^(۱۸) ده بی. نه وان له به رده م

۱۳- مه به ست له ژنه رال پرؤقه ی شاننامه ی (هیدا گابلیری) (ئیسیین) ه.

- 14- Norrbro
- 15- Kungsträdgården
- 16- Charlie Chaplin
- 17- Lasse Bergström
- 18- Keystone cops

کامیترایه کی جیگیردا کاری زور خه ته رناکیان ده نواند، وه کی نمایشی (فارینتی)^(۱۹) له سهر ته خته ی شانو. رۆژتیکیان پیمان گوتراوه دوا ی تاوانبار پتیکی زل و ریشن و به رهنگی سپی ماکیاژ کراو بکه ون. ده کری بونیاده م بتوانی بلتی نهو هه رکیکی رۆتینی بووه. دوا ی راهه دوونان و کهوتنیکی بی شومار، پاش نیوه رۆ تاوانبار که یان ده سگیر کردوه. وی له نه زره که دا دانیشتوه، به پوئیس گه مارۆ دراوه و به تیلاکانیان به سه رباندا کیشاوه. چاپلین دیت به خه یالیدا، وه که نه وه ی پتی گوتراوه، لیکدا لیکدا له تاوانبار که نه دا. له بری نه وه بچیته شونیتیکی بینراوی نیو باز نه که وه. نه وسا له ویدا ماوه یه کی درتیز دلره قانه به تیلاکه ی نیشانه ی له تاوانبار که گرتوته وه، چهند جار تیک ویستویه تی تیلاکه ی بووه شینی به لام له دوا بن چرکه دا دهستی کیشاوه ته وه. کاتی ورده ورده دوا ی خوتاماده کردنی ورد، لیکه راهه تیلاکه بهر تاوانبار که بکه وی، لیدانه که چرووکی کردوه و چاپلین خوی کهوتوه. فیلمه که له (نیکل- نودیون) نمایش کراوه. نه م خوی بۆ نه وی رۆیشتوه تا به ره نجامه که بینتی. که تیلاکه ی چرووک ده کات، ئیدی خه لکه که بۆ یه که مجار به چارلی چاپلین پیده که نن. (گریتا گاریو)^(۲۰) به سه ر دانیکی خیرا گه یشته سوید تا راپوئیز به پزیشکی

۱۹- Variete ناھنگی منوعات، ناھنگی گورانی.

۲۰- Greta Garbo یه کی که له گه وره ترین نه ستیره سینه ماییه کانی سوید له جیهاندا. له ۱۸ ی سیپتیمبه ری سالی ۱۹۰۵ له شاری ستوکھولم له دایک بووه. یه که مین ده رکه وتنه کانی گاریو به شداری کردنی بوو له چهند فیلمتیکی ریکلامدا. سالی ۱۹۲۲ به شداری له یه که مین فیلمی خوی به ناوی Luffar-Petter دا کرد و هه مان سال یه کییک بوو له و پینج که سه ی که له قوتابخانه ی شانویی دراماتین وه رگیرا. له و قوتابخانه به دا بوو که ده رهینه ری سینه مایی به نیویانگ (ماورتز ستیلیری) ی ناسی که ماموستای قوتابخانه که بوو. گریتا گاریو له و ماوه کورته ی ته مهنی هونه ری خویدا له ۲۷ فیلمدا به شداری بووه. یه که مین رۆلی له هۆلییود له فیلمی (گیژهن) دا بوو. سالی ۱۹۳۰ بۆ وه رگرتنی خه لاتی ئوسکار سه بارهت به هه ر دوو رۆلی سهره کی خوی له هه ر دوو فیلمی Anna Christie و Romance پالتیورا، به لام خه لاته که ی پینه به خشرا. سالی ۱۹۳۲ به شداری له فیلمی Grand Hootel دا کرد و فیلمه که ئوسکاری باشترین فیلمی وه رگرت. (نانا کارینا) ش فیلمتیکی دی بوو که گاریو تیایدا بۆ وه رگرتنی خه لاتی ئوسکار پالتیورا، به لام نه مجاره بش خه لاته که ی وه رنه گرت. سالی ۱۹۴۱ و له ته مهنی سی و سهوت سالییدا، گاریو به شیوه یه کی چاوه روانه کراو له سه رکه وتنه کانی خوی کهوت و به هۆی گرفتی نابورییه وه هیچ کام له و فیلمانه ی وه دی نه هاتن که گاریو گریچنی له گه ل نیمزاکرد بوون. سالی ۱۹۶۲ گاریو ئینگمار باریمان و جون ئیف که نه دی ده بییت. له ۱۵ ی نه پریلی سالی ۱۹۹۰ له شاری نیویورک کوچی دوا بی ده کات. وک

سویدی بکات. هاوړیبه کی ژنم پییراگه یاندم که ئو ئه ستیره یه ده خوازئ پاش نیوه روځیه کی درهنگ سهردانی (فیلم ستادین) بکات. وی ئه وهی رت کردو ته وه لیژنه یه ک بو پیشوازیکردنی پیک به پترو و داوای کردووه ناخو ئه ز ده خوازم به دیداری بگم و به شوینی دیرینی کاره که یدا بیگه رینم.

رپک له دواى سه عات شه شی ئیوارهی رۆژتیکى ساردی زستاندا، ترومبیلتیکى لیموبوسینی ره شی بریقه دار له حه وشه ی فیلم ستادین راوه ستا. خوّم و یاریده ده ره که م پیشوازیمان کرد و به خیرمان هینا، دواى جزرتیک له شپزه یی و وتووژی ژوره کیی، من و (گریتا گاریو) به ته نها له ژووره ها که زاییه که ی کارکردنم جیهیلراين. یاریده ده ره که م چوو به لای هاوړپکه ی (گاریو) وه و به خوارده وه ی کوئیپاک و دواپین وتی وتیه وه سه رسالئی کرد.

ژووره که م ته نگه بهر بوو، میتزیکى نووسین، کورسییه ک و قه نه فه یه کی داکه وتووی لیبوو. من له لای میتزه که وه دانیشتم، (گریتا گاریو) ش له سه رس قه نه فه که، له میای سه رس میتزی نووسینه که ه لکرا بوو. ته ماشایه کی ده ورو به ی خوی کرد و ده سه به جی گوتی: ئیره ژووری (ستیللیتر) بوو. نه مزانی چ بلیم، وه لامیم دایه وه که بهر له من، (گوستاف مولاندیر) لیره دانیشتووه. با، ئه مه ژووری (ستیللیتر) بوو، به دلنیا ییه وه ده زانم. نه ختیک ته مومژاوی له باره ی (ستیللیتر) و (خیوستروم) وه قسانمان کرد، گپرایه وه که (ستیللیتر) له فیلمتیکى هولیوددا ده رهنه ری بووه. له راستیدا ئه و پیشتر له کاره که ی ده رکرا بوو. ده رکرا بوو یان نه خو ش بوو. من هیچم نه ده زانی. هه رگیز نه ده لالا یه وه، ناخر من کیشه و گرفتی خوّم هه بوون. بی دهنگی بالی کیشا.

له نا کاوړکرا چاویلکه سه راپاگیره هه تاوییه که ی له چا و داگرت و گوتی: جه نابی بیرمان، من روخسارم ناوهاییه. زه رده خه نه که ی خپرا و پرشنگدار و گالته جار بیانه بوو.

زه حمه ته بگوتی ئه فسانه مه زنه کان له بهر ئه وه به ته رزیکى به رده وام ئه فسووناوین چونکه ئه فسانه ن یاخو سیحره که یان وه همه و ئیمه ی به کاربران، خولقاندوومانن. له و ساته وه خته دا چ گومانیتگ له ئارادا نه بوو. له و ژووره ته نگه بهر نه یوه تاریکه دا، خودان جوانیه کی نه مر بوو. گهر من به دیداری فریشته یه کی یه کیتک له ئینجیله کان گه بیبام، ئه و ده بوو بلیم که جوانی ئه و فریشته یه به ده وری ویدا له باله فریڈابوو. جوانی وه ک

گورپک، له هیله بهر جه سته کانی روخساره پاقره که یدا هه بوو، له نیوچه وانیدا، له هیله یه کتر به کانی چاوانیدا، له چه ناگه خانه دان خولقاوه که یدا، له هه ستیاری کونه که پوویدا. ده موده ست کاردانه وه که ی منی خوینده وه، که یفی پیهات، که وه ته گپرا نه وه ی کارکردنی خو ی له ته ک چیرۆکی (یوستا بیرلینگ) (۲۱) دا. سه رکه وتینه سه ره وه بو ستوډیو گچکه که و گۆشه ی چه پی گه راین. له ویدا هیشتا چالوچولپیه کی ئاسه واری ئاگرکه وتنه وه که ی (تیکیبی) (۲۲) هه بوو. ناوی یاریده ده ر و کارمه ندانی رووناکى هینا که یه کیتکیان نه بی هه ره موویان مردوون. ئه و که سه ی له ژباندا بوو، (ستیللیتر) به پاساویکی نادیار له ستوډیو که کردبووه ده ره وه. له کاتی سه رزه نشتکردنیدا قلاقه تیکى تاییه تی به خو وه گرتبوو، له سه رس پاژنه ی پی سوورابووه و چووبووه ده ره وه. دواى ئه وه سه ری به ژووردا نه کردبووه وه، به لکوو بسووه پاسه وان و باخه وانی فیلم ستادین، (۲۳) گه ره رهنه رتیکى خو ش ویستبا، ئه و قلاقه تیکى تاییه تی به خو وه ده گرت و به په له به بیله که به وه ده که وته خو، هه ندی جار چه ند به بیتیک له سروودی پادشایه تی ده بیژا. ئه و ده رهنه ره شی که ئه م خو شی نه ویستبا، زورجار گه لایه ک یاخو د توپه له بهر له به رده م ترومبیله که یدا بوو.

(گریتا گاریو) پیکه نینتیکى تیش و پاقر پیکه نی. وه بیرى خو ی هینا یه وه که ئه و پاسه وانه به شه کر له مه ی له مال ه وه دروستکراو، تیری ده کرد و هه رگیزیش نه یو تراوه پیی بلئی ناخوّم.

پیا سه یه کی خیرامان به و ناوه دا کرد. وی جلکیتیکى پانتولیی جوانی له بهر کردبوو، به گوره وه ده جوولا، جه سته ی چوست و چالاک و سه رنجرا کیش. له بهر ئه وه ی رپگا که لیژ و چه ند جیگایه کی خزبی تیدابوو، بو به باسکی گرتبووم. ئه وسا که بو ژووره که م گه راینه وه، وی سه رحال و هیوربوو. یاریده ره که م و میوانه که ی له ژووره که ی دی هه راو زه نایان بوو.

ئالف خیو پیری ده یوبست پیکه وه فیلمتیک دروست که ین، به درژیایی شه ویتیکى هاوین له ترومبیلتیکدا له ده ره وه له (بورگوردن) دانیشتین و قسانمان کرد، وی زور قه ناعه تپیکه ر بوو، نه ده توانرا ده ست به پروویه وه بنریت. من قاییل بووم به لام بو به یانی په ژئوان بوومه وه و گوتم نا. ئه وه به شپوه یه کی ترسناک گیلانه بوو. جه نابی بیرمان، تویش پیتوایه ئه وه شتیکى گیلانه بوویت؟

۲۱ - Gösta Berling رۆمانیکى (سیلما لینگه رلیوڤ) ه.

نهختیک خۆی به سهر میژه که دا نووشتانه وه به شپوهیه که تیشکی له مپای سهر میزی نووسینه که نیوهی خواره وهی روخساری رووناک کرده وه.

ئهوسا شتیکم بینی که له وه وه به نه مبینیبوو! ده می ناشیرین بوو: درزیکه په نگه ریوی به چرچولتچ ده ورده راو بوو. ئه وه شتیک بوو سهیر و توورهیی ورووژتین. ناخر ئه وه هموو جوانیه و له نیتوان ئه وه جووانیه دا هاواهه نگیه کی نه شاز. ئه وه ده مه و ئه وهی ئه وه ده مه گتیراوه چ نه شته رگه ریکه پلاستیک یاخۆ ماکتیک ناتوانیت لایه ریت. ئه وه ده موده ست تیفکرینی خویندمه وه و بی دهنگ بوو، بیتازی دایگرت. چهند ده قیقیه که دواتر خواحافیزیمان له یه کدی کرد.

له دوایین فیلمیدا لیتی وردبوومه وه و موتالایم کرد، ته مه نی سی و شهش سالان. روخساری جوان به لام گرژ، ده می رهق، سه ره رای هه لوتسته کومیدیه کان، روانینی په رته وازه و خه مین. ده شت بینه ره کانی په بییان به شتیک بردی که پیشتر ناوتنه ی ماکیاژ کرده که ی په ی پی بردبوو.

هاوینی ۱۹۸۳ (دۆن جوان)ی (مۆلیتر)^(۲۴) م بو فیستیقالی (سالزبورگ)^(۲۵) ده رهینا. پلاندانان بو ئه وه پرۆژه یه نزیکه ی سی سال درتزه ی کیشا، هموو ئه وه به مانگی ههنگوینی نیوان من و (کیورت میسیل)^(۲۶) ی نه مسایی، به پیره به ری شانۆی (رتسیدینز)^(۲۷) دهستی پیکرد که ده بوو رۆلی (سگانه ریللی)^(۲۸) بیینی. پاشان له شانۆکه ده ریکرده ده ره وه به لام گرته نده که له تهک (سالزبورگ) دا هه ره وک خۆی ما بوو. (سگانه ریللی) یه کی دیکه م هه لبارد که ئه ویش (هیلمه ر تات)^(۲۹) بوو که له ئه لمانیای خۆراوا دا په راوێژینرا بوو. گروپیکه پرشنگدارم له به رده ستدا بوو، له وه که سانه ی له و گرووپه دا بوون، (میشیل دیگین)^(۳۰) که رۆلی دۆن جوانی پیری ده بیینی.

پرۆژه کان له (میوینشن) ده ستیان پیکرد، پرۆسه ی ئاماده کردنه کان به چواره رۆژ له

24- Moliere's Don Juan

25- Salzburg

26- Kurt Meisel

27- Residenztheaters chef

28- Sganarelle

29- Hilmar Thate

30- Michael Degn

شانۆ ناخۆلا و تهنگه به ره که ی (هوف)^(۳۱) له (سالزبورگ) ته وا بوون. ئه وه شانۆیه تاقه شتیکه باشی هه بوو: سیسته می هه وای فینک، به شپوهیه کی نایاب کاری ده کرد. ناخر ئه وه هاوینه گه رم بوو، به گوته ی ئامار، ئه وه گه رمترین هاوین بوو.

ئه ز بروام به کاره کته ری نه ته وه بی نییه، به لام پیده چی نه مساییه کان له ره گه زیکه تاییه تی بن، له وه جووره بن که له فیستیقالی شاری (سالزبورگ) دا ده که ونه دره وشه. میهره بانیمان شتیک بوو بی سنوو. که موکوری له کارایی، ریکه خراوه یی زیاتر، درۆزی، بیروکراتی و ته مه لیبیان پیوه دیار بوو.

به پیره به رایه تیی پرۆژه که تا راده یه ک به زوویی په ی به وه برد که به ده رهینانه که ی من بو (دۆن جوان)، گایه کی له مه غازه یه کی کریستالدا ده ستکه وتوو. زه رده خه نه کان سارد تر بوونه وه به لام له وه گه رما به تینه ی هاویندا منیان فینک نه ده کرده وه.

بو سه ردانی (هیریرت فون کارایه ن)^(۳۲) بانگیشته کرام که خۆی بو دووباره نمایش کرده وهی (روسینکا فالیه ر)^(۳۳)، له خانه ی فیستیقالی گه وره ئاماده ده کرد، ئه وه پر شانۆزترین داهینانی وی بوو.

ترومبیله که ی به دوامدا هات و بو نووسینگه تاییه تییبه که ی خۆی بردم که که وتبووه قولایی ئاپارتمانیکه گه وره. ئه وه چهند ده قیقیه که دوکه وت، ئه وسا پیاویکی گچکه ی لاواز به که لله یه کی زله وه وه دیارکه وت. شهش مانگ له وه وه به نه شته رگه ریبه کی قورس بو پشته کراو و قاچیکیشی به دوای خۆیدا راده کیشا. یاریده ده ریک یارمه تی ده دا. له ژوو ریکه خۆشی رهنگه کراو به ره نگیکه خۆله میشیی هاوتۆن، ژوو ریک به شپوهیه کی میهره بانانه نا شه خسیی، فینک و خۆش، دانیشتین. یاریده ده ر و سکر تیر و یارمه تیده ره کانی کشانه وه. چاوه ری ده کرا نیو سه عات دواتر پرۆژه ی (روسینکا فالیه ر) به ئورکیسترا و سوئوکانه وه ده ست پیبکات.

مایسترو ریک هاته سهر کرۆکی مه سه له که. ده بو یست (تیوران دۆت)^(۳۴) به ده رهینانی من، وهک ئۆپیرا و فیلمی ته له فیزیۆنی دروست کات. به چاوه رووناک و سارده کانی ته ماشای کردم - من به شپوهیه کی ئاسایی (تیوران دۆت) م پی کاریکی بیزه وه ر،

31- Hovteatern

32- Herbert von Karajan

33- Rosenkavaljeren

34- Turandot

ناکرده‌بی، نه‌شاز و مندالی زه‌مه‌نی خوئی زانیوه- ئیدی له‌روانیی پروناکی هیپنوتیسکی ئه‌و پیاوه گچکه‌یه‌دا غه‌رق بووم و گویم له‌خۆم بوو دبیتزم ئه‌مه‌ بۆ من شانازییه‌کی مه‌زنه‌، دبیتزم من هه‌میشه‌ به‌ (تییوراندۆت) سه‌رسام بووم، مۆسیقاکی بۆ خوئی لوغزه‌، به‌لام بێ نه‌ندازه‌ کامله‌ و ناتوانم جگه‌ له‌ هاوکاربکردنی (هتیربیرت فون کارایه‌ن)، زیدته‌تر له‌وه‌ شتیکی ورووژینه‌تر مه‌زنه‌نده‌کم.

به‌ره‌مه‌که‌ بۆ به‌هاری ۱۹۸۹ جیگیر کرا. (کارایه‌ن) پینشیاری ژماره‌یه‌ک ئه‌ستیره‌ی جیهانیی ئۆپیرای کرد، پینشیاری سینۆگراف و ستۆدیۆی کرد. فیلمه‌که‌ش له‌سه‌ر بانه‌مای تۆمارکراویک ده‌بێ که له‌ پاییزی ۱۹۸۷ دا به‌ره‌می ده‌هیئێ.

کوتوپر هه‌موو شته‌کان ناواقیعی خویمان نواند. به‌ره‌مه‌هینانی (تیوراندۆت) تاقه‌ شتیکی بوو واقیعی. ئاخ‌من ده‌مزانێ ئه‌و پیاوه‌ی به‌رده‌م ته‌مه‌نی حه‌فتا و پینچ ساله‌، من ده‌ سال له‌و جاحیلتر بووم. سه‌رکرده‌یه‌کی مۆسیقاییه‌ هه‌شتا و یه‌ک ساله‌ و ده‌ره‌ینه‌ریکی حه‌فتا و یه‌ک ساله‌ ده‌توانن پینکه‌وه‌ ژیان بکه‌نه‌وه‌ به‌به‌ری ئه‌م کاره‌ سه‌یر و مۆمیاکراوه‌دا. ئه‌و تیکه‌لویپکه‌لییه‌ی پرۆژه‌که‌ سه‌رنجی رانه‌کیشابووم، ئاخ‌من زۆر ده‌سته‌پاچانه‌ که‌وتبوومه‌ ژێر کاریگه‌رییه‌وه‌.

کاتی نه‌خشه‌سازیه‌ به‌راییه‌کان جوژیوون، مایسترو که‌وته‌ باسکردنی (شتراوس) (۳۵) و (روسیتنکا‌فالییه‌ر). ئه‌و له‌ ته‌مه‌نی بیست ساڵیدا بۆ یه‌که‌مین جار سه‌رۆکایه‌تی مۆسیقاییه‌ی ئه‌و کاره‌ی کردبوو، ته‌واوی ته‌مه‌نی له‌ته‌ک ئه‌و کاره‌دا ژیاوه‌ و هه‌میشه‌ له‌لای نوێ و پر له‌ به‌رخۆدان بووه‌. کوتوپر راوه‌ستاو گوئی: غایشی (گه‌مه‌یه‌کی خه‌ون) هه‌کی ئیوه‌م بینی. غایشه‌که‌ت وا ده‌ره‌ینه‌بوو وه‌ک ئه‌وه‌ی خۆت مۆسیقار بیت، ئیوه‌ هه‌ستتان به‌ریتم و موزیک و نه‌غمه‌ هه‌یه‌. ئه‌وه‌ له‌ (فلوتی ئه‌فسووناوی) یه‌که‌شتانا هه‌بوو، ئه‌وه‌ش دیمه‌نی سه‌رنج‌راکیشی له‌خۆی گرتبوو به‌لام زۆر به‌دلیم نه‌بوو. ئیوه‌ چهند دیمه‌نیکتان له‌ کۆتاییدا گۆریبوو. ئه‌وه‌ له‌ته‌ک (مۆزارت) دا ناکرێ، هه‌موو شته‌کانی ئه‌و ئۆرگانیه‌.

یاریده‌ده‌ریک ده‌رگاکه‌ی که‌لاکرد و ئاماژه‌ی به‌وه‌دا ئیدی کاتی پرۆژه‌یه‌. (کارایه‌ن) به‌ئاماژه‌ی ده‌ست، جوابی کرد به‌وه‌ی ده‌توانن چاوه‌رێ بکه‌ن. ورده‌ ورده‌ به‌زه‌حمه‌ت هه‌ستایه‌ سه‌ر پا و ده‌ستی به‌که‌مه‌ی گۆچانه‌که‌یه‌وه‌ گرت. یارمه‌تیده‌ریک وه‌دیارکه‌وت و ئیمه‌ی به‌راوه‌گه‌لی به‌ردیندا به‌ره‌و شانۆی فیستیفال برد، ئه‌وئ هۆلیکی ترسناک بوو که

جیگای هه‌زاران بینه‌ری تیدا ده‌بووه‌. له‌کاتی‌که‌دا ئیمه‌ به‌کاوه‌خۆ ده‌چووینه‌ پیش، ببووینه‌ که‌ژاوه‌یه‌ک، که‌ژاوه‌یه‌کی سیزاریی که‌ پیکه‌اتبوو له‌ یارمه‌تیده‌ران، کۆمه‌که‌ران، گۆزانیبیتزی ئۆپیرالیی له‌ هه‌موو ره‌گه‌زیک، ره‌خنه‌گرانی ماستاوجی، رۆژنامه‌نووسانی سه‌رشۆر و کیژیکی تیکوپیک شکاو.

سۆلۆژنه‌کان له‌سه‌ر ته‌خته‌ی شانۆ ئاماده‌بوون، گه‌مارۆ‌درا‌بوون به‌دی‌کۆرگه‌لی ترسناکی ده‌یه‌ی په‌نجای: من لیگه‌رام وینه‌ ئۆرگیناله‌کان به‌ورده‌کارییه‌کانیا نه‌وه‌ کۆپی بکرتن، سینۆگرافه‌کانی ئه‌ورۆکه‌ یان شیتن یان گیل یاخۆ هه‌ردووکیانن. ئه‌ندامانی (فیلهارمۆنیکی) ی فینا له‌ نشیوی ئۆرکسته‌ره‌که‌دا چاوه‌رێ بوون. له‌ هۆله‌که‌دا سه‌دان نوینه‌ری فه‌رمی و هاوولاتی له‌ وه‌سفنه‌ها‌توو له‌ قه‌له‌مه‌ری ئه‌و سیزاره‌دا دانیشتیبوون. هه‌رکه‌ ئه‌و قلافه‌ته‌ له‌رولا‌وازی که‌ قاچی به‌دوای خۆیدا را‌ده‌کیشا، وه‌دیارکه‌وت، هه‌مووان هه‌ستانه‌ سه‌ر پێ و تا مایسترو به‌سه‌ر پیتلیکانه‌کانی ئۆرکسته‌ره‌که‌دا نه‌برایه‌ سه‌ره‌وه‌ و نه‌چوه‌ جیگای خوئی، دانه‌نیشتنه‌وه‌.

ده‌سه‌جی کاره‌که‌ ده‌ستی پیکرد. ئیدی ئیمه‌ له‌ شه‌پۆلیک له‌ جوانیی وێرانکه‌ر و بوغزندا غه‌رق بووین.

هه‌بوو، کورسییه‌کان ته‌سک، نیتزیک له‌یه‌کدی و به‌شپوه‌یه‌کی دۆزه‌خییانه دانیشتن له‌سه‌ریان ناخۆش بوو. ئەگەر بینەرکه گچکەبا ئەوا باشتر دادەنیشت بەلام بەرچاوی دەگیرا، خۆگەر وەک سوئیدییه‌کانیش درێژ با، ئەوا مەودای بینینی باش بوو، بەلام وەک ئەوه و ابوو له‌ناو مەنگەنەیه‌کدا دانیشتیبت. پتوهندی له‌نیوان هۆل و تەختە‌ی شانۆکەدا نەبوو، تەختە‌ی شانۆکە هەرگیز دەستی پێنەدەکرد و هۆلە‌کەش هەرگیز تەواو نەدەبوو، یان بە‌پێچە‌وانە‌وه. رەنگە‌کان خۆلە‌میشییه‌کی تۆخ و خستی سووری پیس بە‌زە‌خرە‌فە‌ی ئالتوونی بە‌رە‌ستی نیوان ریزە‌کانە‌وه. چلچراپە‌کی زە‌بە‌لا‌حی نیون بە‌میچە‌کە‌وه پرشنگی دەدا و گلۆپە‌ نیۆنە‌کانی قە‌د دیوارە‌کانیش دە‌نگی‌کی گیزە‌گیزناسیان لێ بە‌رز دە‌بۆ‌وه. سیستیمی ئامبەرە‌کانی شانۆکە بی عە‌مە‌ل و ئە‌فەرۆز کرابوون له‌بەرئە‌وه‌ی بە‌گۆ‌ترە‌ی قسە‌ی لیپرسراوان بە‌کارهێنانیان بۆ سەر ژیان خە‌تەرناک بوو. نووسینگە‌ی ئیداری و شوێنە‌کانی خۆگۆ‌رینی ئە‌کتەرە‌کان تە‌نگە‌بەر و نامرۆ‌فانه بوون. هە‌موو شتە‌کان بۆنی ماددە‌یه‌کی پاک‌کەرە‌وه‌ی ئە‌لمانیا‌ییان وە‌بیر دە‌هێنایتە‌وه، ماددە‌یه‌ک که بۆ قە‌لاچۆ‌کردنی مێرووی موزیر بە‌کاردهات یاخۆ بۆنی ماددە‌یه‌کی پاک‌کردنە‌وه‌ی سۆزانیخانی بە‌سه‌ربازخانه‌کراو.

ئە‌لمانیا‌ی خۆ‌ئا‌وا خودان ژمارە‌یه‌کی زۆر شانۆی (شار) (۳) و هە‌ندیک له‌و شانۆ‌یانه‌ باشترین شانۆ‌کاری به‌توانایان بۆ خۆیان راده‌کێ‌شا. ئە‌مە‌ش له‌لایە‌ک له‌بەرئە‌وه‌بوو که مووچه‌ی باش دە‌درا و له‌لایە‌کی دی چونکه بونیادە‌م ترسی ئە‌وه‌ی نە‌بوو له‌ بی دە‌نگییدا رۆ‌بجیت. بە‌رپۆ‌هە‌ری شانۆ‌کان و رە‌خنە‌گران له‌جۆ‌لە‌دا بوون. له‌هە‌موو کون و قوژبێ‌تیکە‌وه دە‌هاتن تا بزانت چ باسه. لاپەرە‌ی کولتووری له‌ رۆ‌ژنامە‌ زە‌بە‌لا‌حە‌کاندا بە‌هەر‌اورد له‌تە‌ک لاپەرە‌ی کولتووری ولاتانی دیکە‌دا، زیاتر جی‌گای گرنگی پێ‌دان بوون و بە‌ئاشکرا پێ‌یان وابوو نابێ‌ شانۆ به‌قیدیۆ و هونە‌ری پۆ‌پە‌وه پێ‌وه‌ند بکری. بە‌حالی رۆ‌ژتیک تێ‌ده‌پە‌رێ و راپۆ‌رتیکی تیر و تە‌سە‌ل له‌سه‌ر رووداویکی شانۆ‌یی یاخۆ دێ‌باتی هە‌میشە‌یی و گە‌رم‌گۆ‌ری شانۆ‌یی بلا‌ونه‌کرا‌یه‌وه.

بە‌زە‌حمە‌ت چە‌ند دە‌رهێنەرێک یان سینۆ‌گرافی بە‌شپۆ‌هە‌یه‌کی هە‌میشە‌یی دامە‌زراو هە‌بوون که خاوە‌ن ئیمتیازی گە‌وره‌بن. ئە‌کتەرە‌کان بۆ ماوه‌ی سالیکی گرتە‌ندیان له‌تە‌کدا ئیمزا دە‌کرا و ئیدی ئە‌وه‌ گرتە‌نده‌ که‌نگی و یستراپا به‌تال دە‌کرایه‌وه. تە‌نێ ئە‌وه‌ که‌سانه‌ جواب نە‌دە‌کران که زیاتر له‌ پازده‌ سال بوو دامە‌زرا‌بوون. ئە‌وه‌ نادلنیا‌یییه‌ لایە‌نی ئە‌رینی و نە‌رینی‌شی هە‌بوو. لایە‌نه‌ ئە‌رینی‌یه‌کان ئاشکران و پیوست ناکات قسە‌یان له‌بارە‌وه

بە‌هاری سالی ۱۹۷۶ تاراوگە‌ی خۆ‌هە‌لێ‌ژاردە‌م له‌ پاریس دە‌ستی پێ‌کرد. دوا‌ی هە‌ندیک گە‌ران بە‌رپۆ‌کە‌وت له‌ (میونشین) گیرسامه‌وه. بە‌رپۆ‌کە‌وتی‌کی دی چوومه‌ شانۆی (رێ‌سیدینز) (۱) که ئە‌وێ‌ دراماتی (باییرن) (۲) بوو: سێ‌ شانۆ، تا راده‌یه‌ک هە‌مان ژمارە‌ی کارمە‌ند، هە‌مان کۆ‌مه‌کی دە‌ولە‌تی، هە‌مان ژمارە‌ی بە‌رهم. من له‌وێ‌ یازده‌ نمايشم خستنه‌ سه‌ر شانۆ، برێک ئە‌زمونی یه‌کلا‌کەرە‌وه‌م وەرگرتن و برێکی زۆ‌رتیش گیلیتی.

خودی بیناکه‌ ده‌که‌وتته‌ نیوان (ئۆ‌پیرا) و (رێ‌سیدینز) ده‌وه و پرووی له (ماکس = جۆ‌زیف پلاتز)ه. ئە‌وه‌ جی‌گا ناجۆ‌ره‌ به‌و تە‌رزه‌ خۆ‌ دە‌نوێ‌نی که باییرنییه‌کان ناویان ناوه‌ یه‌ک Schnaps-Idee* که خۆ‌بشی هەر ئا‌وا‌ه‌یه. بیناکه‌ تا راده‌یه‌ک بە‌زووی دوا‌ی جه‌نگ به‌یه‌که‌وه‌ لکینران و به‌هەر‌اورد له‌گە‌ل ئۆ‌پیرا به‌شکۆ‌کە‌دا، ئە‌وێ‌ ناشیرینترین شوێ‌نێک بوو بە‌رچاو بکه‌وت، چ له‌ دەرە‌وه‌ و چ له‌ ناوه‌وه‌یش.

هۆ‌لە‌که‌ جی‌گای زیاتر له‌ هە‌زار بینە‌ری تێ‌دا دە‌بۆ‌وه و زیاتر له‌ سینە‌ما‌یه‌کی تافی نازییه‌کان دە‌چوو. ئە‌رزی هۆ‌لە‌که‌ی جی‌گای بینە‌ران، تە‌ختایی و نموودیکی ناشیرینی

1- Residenz-teatern

2- Bayerens Dramaten

(*) واته‌ بیروکه‌یه‌کی بێ‌ مانا، بیروکه‌یه‌کی زۆر هیچ‌پوچ. و.ک

بکریته. نهرتینییه کان چال بۆ هه لکه نندن، خهراپ به کارهینانی دهسه لات، دوزمنایه تی، زه لیلی، ترس و ههست به بی رهگ و ریشه ییکردن، بوون. که به رپوه بهری شانۆیه ک دهگوتیزرایه وه، بیست یاخۆ سی ئەکتەری له شوینی پیشووی کاره که یه وه له گه ل خۆیدا دههینان و بیست یان سی ئەکتەری دیکه ییشی دهخسته سه ر جاده. ئەم سیستیمه ته نانه ت له لایه ن ساندیکاشه وه قه بوول کرا و هه رگیز نه ده خرایه ژیر پرسیار.

رپتمی کاره که چروپر بوو. له (شانۆی گه وره) زیاتر له هه شت نمایش به رههم دههینان، له شانۆی (ئانیکس) (۴) چوار، له شانۆی (ئه زموونگه ری) (۵) ژماره یه کی ناجیگیر. هه موو رۆژیک نمایش هه بوو، به بی چ پشوو به کی هه فتانه، پرۆقه کردن شه ش رۆژ له هه فته یه کدا و هه روه ها ئیوارانیش. ده بووا پابه ندی رپیتوتوار بیت، پرۆگرامه که رۆژ به رۆژ دهگۆردا، سی نمایشیک بۆ ماوه ی چهن د سالییک پیشکەش دهکران. نمایشیک که به دلی خه لک با دهشیا ده سال زیاتر به رده وام بووا یه.

پرۆفیشیونالییه ت به رز ده رخینرا، هه روه ها شاره زایی و به توانا ییش، له خۆرابینین بۆ به رگه گرتنی میهنه ت، ته نگپه له چین و نادلیایی به بی شیکایه ت و بۆله بۆلکردن.

وه ک گوترا کارکردن زهحه مت بوو، پرۆقه کان به ده گمه ن ماوه ی هه شت تا ده هه فته یان تیده په راند. چاره سه ری ده رمانیی یاخۆ ده روونی تایبه تی ده رهینەر و ئەکتەران که کاری خۆیان له ولاتانی کدا ده کن خودان که شوه وه ایه کی میهره بانتر و مه یلیکی هه ماسیتری بۆ ئەماتۆریه ت هه یه، چ پنگه یه کی ئابووری نیسه. به و ته رزه چالاکییه کان قورس بۆ به ره نجامه کان ئاراسته ده کرتین، هاوکات چ شانۆیه کیش نییه وه کی شانۆی ئەلمانیا یی هیند ئانارشیستیکانه و له ژیر پرسیاردا بیت، ده شی ته نی شانۆی پۆله ندایی له م رووه وه شان له شانی بدات.

کاتی بۆ میونشین هاتم، وامده زانی تاراده یه ک له زوبانی ئەلمانیا ییدا باشم. به لام وا ده رنه چوو.

یه که مین جار که له گه ل ئەو کیشه یه دا رووه پرووه بوومه وه له کاتی خۆینده وه ی پیکه وه بی (گه مه یه کی خه ون) ی (سترتیندیتری) دا بوو. له وی چل و چوار ئەکتەر و ژنه ئەکتەری به توانا دانیشتبوون. تهژی له چاوه روانی ته ماشایان ده کردم. که چی من تیکشکام: زوبانم لال بوو، وشه کانم لی بزبوون، ئامرازی ناسراو و نه ناسراو و بونیادی رسته م لی ئالۆزکا،

4- Annexscenen

5- Experimentscenen

سووربوومه وه، ئاره قه م ده ردا و وا هات به خه یالندا که ئەگه ر به سلامه تی له م هه لۆیسته ده رچم، ئەوا ده توانم له هه ر قه رانیکی دی خۆم قوتارکه م. خه ساره ته بۆ خه لک که به ئەلمانی ده کاته: Es ist Schade um die Menschen. ئەمه له ته ک بانگه میهره بان و ناشتیخوازانه که ی سرتیندیپیدا نایه ته وه.

یه که مین ساله کان قورس بوون. هه سم ده کرد که سیکی ئیفلیجم، ده ست و پی زه وتکرا و مه زهنده م ده کرد راستترین وشه له و ساته وه خته خیرا و زوو تپه رپوه دا، ئازیزترین که ره سه تم بووه وه ک رپنۆینی ئەکتەران. وشه یه ک که رپتمی کاره که ناشکی نیت، ته رکیزی ئەکتەره کان و گوئی رادیربانیان لیم تیکو پیک نادات. ئەو وشه خیرا و کاریگه ره که به وتوویر له دایک ده بی و ته واویک هاوگونجاوه. به توورپیی، خه م و بی حه وسه له بییه وه ده بوو مه زهنده بکه م که ئەم وشه یه نابی لیگه ری له زوبانی وتوویره بازارپیه ئەلمانیا ییه که مه وه له دایک بیت.

دوای چهن د سالییک فیری ئەوه بووم پپوه ندی له گه ل ئەو ئەکتەرانه دا دروستکه م که به وتوویر لیم حالی ده بوون و ده یانزانی چ ده لیم. ئیمه ورده ورده توانیمان سیستیمییکی ئامازه له هه ست و پپوه ندی دروست که یین که تاراده یه کی باش دلخۆشکه ریوو. هۆکاری ئەوه ش که من به و ئیفلیجییه ی خۆمه وه هه ندیک له باشتین نمایشه کانی خۆم له میونشین کردن، زیاتر ده گه رپته وه بۆ هه ستیاری ئەکتەره ئەلمانیا ییه کان، بۆ خیرایی تیکه یشتن و بۆ حه وسه له یان نه ک بۆ ئەو زوبانه خه راپه ی من پپی ده دام. ئاخه له ته مه نی مندا فیربوونی زوبان شتییک بوو مه حال. بونیاده م ده بوو خۆی بداته ده ست سه رکه وتنه به رماوه و رپکه وته کان.

شتییک مه زن له بینهرانی میونشیندا هه بوو. ئەوان به شپوه یه کی وه فادارانه وه ناگابوون و به سه ر هه موو تویره کۆمه لایه تییه کاندایه ش ببوون. ده کرا تا ئەوه پیری ره خنه بگرن و به فیکه فیک و هه هاکیشان نارزه زیه تی خۆیان له نمایشیک بخه نه روو. شتیکی سه رنجراکیش له و بینهرانه دا ئەوه بوو که بۆ هه موو نمایشه کان ده چوون، به چاوپۆشین له وه ی ئەو نومایشه بۆ ناخی ئەرز براوه یاخۆ گه یه نراوه ته که شکه لانی فه له ک. من نامه وی بیژم ئەوان به دگومان بوون له ره خنه ی رۆژنامه کان - به دلنیا ییه وه ئەوان ئەو ره خانه یان ده خویندنه وه - به لام مافی ئەوه یان به خۆ ره وا ده بینن خۆیان بریاری یه کلاگه ره وه له سه ر نمایشیک بدن که ئاخۆ به دلنانه یان نا.

رپژه ی ناماده بوون نزیکه ی له سه دا نه وه د و گه ر هه ستیان کردبا ئیواره یه کی شایسته یان

گوزهراندووه، ئەوا ئافەرىنکردنەکان لە دڵەوه دەبوون. بەکاوهخۆ، تا رادەیهک بێ مهیل، هۆلەکهیان چۆل دەکرد، بەگرووپ گرووپ رادەوهستان و وتووێژیان لەسەر بیرورای خۆبان سەبارەت بەنمایشی ئەو ئیوارەیه دەکرد. ورده ورده مه‌یخانه‌کانی شه‌قامی (ماکسیمیلیان)^(٦) و قاوه‌خانه گچکه‌کانی رینگا لاوه‌کییه‌کان پر له‌خه‌لک ده‌بوون. ئیواره شیدار و گهرم، هه‌وره بروسکه‌یهک له‌جیگایه‌ک به‌سەر چیاکه‌وه گرمه‌گرمی بوو، ترافیکی وهری ده‌هات. نیگه‌ران و ورووژاو رادەوه‌ستام و هه‌لمی خوارده‌نه‌کان، دووکه‌لی ترومبیله‌کان و ئەو بۆنه‌ قورسه‌م هه‌لده‌مژت که له‌ پارکه‌ تاریکه‌کانه‌وه ده‌هات، گویم بۆ هه‌زاره‌ها ته‌په‌ی پێ و بۆ ئەو زوبانه‌ بێگانه‌یه رادەدێرا. له‌فیکره‌وه ده‌چووم و به‌خۆم ده‌گوت: بێگومان ئێره‌ ولاتیکی بێگانه‌یه.

کوئوپر بیری ولاته‌که‌ی خۆم ده‌کرد و بیری بینه‌ره‌کانی خۆم که‌ مه‌یهره‌بانانه هه‌ر چوار په‌رده‌که چه‌پله‌ لێده‌ده‌ن. پاشان وه‌ک ئەوه‌ی ناگر که‌وتبیته‌وه، هۆلەکه‌ چۆل ده‌که‌ن. کاتێ بۆ (نیبرۆپلان) ده‌چمه‌ خواره‌وه، بارێزه‌ی به‌فر خۆی له‌ کوئشکه‌ مه‌رمه‌رییه‌ بێ ده‌نگ و پیسه‌ په‌له‌په‌لاوییه‌که‌وه ده‌پێچیت. له‌ ده‌شته قاقه‌ره‌کانی ئەوسه‌ری زه‌رباوه، با دیت و چه‌ند (پیونک)^(٧) یک، ته‌نیا بێ خۆیان له‌و چۆله‌وانییه‌ سپییه‌دا به‌هاوار هاوار ده‌رده‌برن.

یه‌که‌مین پێشوازم له‌ میونسین مه‌زن بوو. نامیزم بۆ کرایه‌وه: بێریمان له‌ دۆزه‌خه‌ سۆسیالیستییه‌که‌ی باکوور هه‌لا‌تووه و په‌نای بۆ کۆمه‌لگه‌ خۆشگوزه‌رانه‌ دیموکراتییه‌که‌ی باییرن هیناوه، مه‌یهره‌بانانه له‌ باوه‌شه‌ ورج ئاساکه‌ی فرانز- جوزیف شتراوس^(٨) دا له‌ نامیز نراوه.

له‌ ئاهه‌نگیکی تاییه‌تیدا که‌ به‌شانازی منه‌وه سازدراوو، له‌گه‌ل ئەو پیاوه‌ گه‌وره‌یه‌دا وینه‌گیرام. وی به‌شێوه‌یه‌ک له‌ پروپاگه‌نده‌ی هه‌لبژاردندا که‌لکی له‌و وینه‌یه‌ وه‌رگرت که‌ من ئیدی ناچار بووم حاشا له‌و شانازییه‌ بکه‌م.

یه‌ک له‌ دوا‌ی یه‌ک ئاهه‌نگی به‌خێره‌ینان سازده‌دران. (فلوتی ئەفسووناوی) ده‌نگی دایه‌وه و له‌ گه‌وره‌ترین سینه‌مای شار نمایش کرا و سه‌رنجی بینه‌رانی راکیشا. فیلمی

6- Maximilianstrasse

٧- punk-punkare جۆره ستایلیکی جحیلانه که به‌ته‌ری قژ برین و جلک پۆشین و میکیاژکردندا ده‌ناسرته‌وه. هه‌روا به‌کاره‌ینانی جۆریک مۆسیقای رۆکی خێرا به‌تیکستی گالته‌جا‌ریبانه‌وه بۆ رهنه‌گرتن له‌ کۆمه‌لگه‌. و.ک

8- Franz-Joseph Strauss

ته‌له‌فیزۆنی (دیه‌نگه‌لیک له‌ ژیانیکی هاوسه‌ری) به‌دیبات و به‌وردییه‌وه قسانی له‌باره‌وه کرا و له‌ ته‌له‌فیزۆن پێشاندران. میوان دۆستی و په‌یجۆرییه‌کان وێرانکه‌ربوون. هه‌ولم دا به‌رامبه‌ر هه‌موو ئەو مه‌یهره‌بانیه‌ سوپاسگوزاریم و زۆرم له‌خۆم کرد بۆ هه‌موو لایه‌ک به‌نه‌زاکه‌ت بم، دره‌نگ حالێ بووم له‌وه‌ی باییرن کۆمه‌لگه‌یه‌کی سیاسی‌کراوه و سنووری له‌ به‌زاندن نه‌هاتوو له‌نیوان حزب و فراکسیۆن^(٩) ده‌کاندا هه‌یه.

دوا‌ی ماوه‌یه‌کی کورت، به‌گۆری هونه‌ر توانیم خۆم بۆ هه‌موو لایه‌ک بکه‌مه‌ گیل.

له‌ شانۆی (ریسیدینز) کردمه‌ هه‌را، پرتنسیپ و بێرۆکه‌گه‌لیکم له‌ته‌ک خۆمدا هینابوون که‌ له‌میان‌ه‌ی ژیانیکی درێژی پێشه‌ییدا و له‌ کونجیکی تا رادیه‌ک پارێزراوی ئەم جیهانه‌دا به‌ده‌ست هینابوون. ئەو گیلیتییه‌ شوومه‌م لێوه‌شایه‌وه که‌ مۆدیله‌لی سویدی له‌سه‌ر هه‌لومه‌رجی ئەلمانیا بێ ئەزمون که‌م. له‌به‌رئوه‌ کات و توانایه‌کی گه‌لیک زۆرم بۆ دیموکراتیزه‌کردنی پرۆسیسی بریاره‌کانی شانۆ خسته‌گه‌ر.

ئوه‌ گیلیتییه‌کی راسته‌قینه‌ی شووم بوو. له‌ کوئبوونه‌وه‌ی گروپه‌که‌دا گوشارم هینا و توانیم روخسه‌ت بۆ پیکه‌ینانی ئەنجومه‌نیکی نوینه‌رایه‌تییه‌ ته‌کته‌ران وه‌رگرم که‌ پیکه‌اتبوو له‌ پینج ئەندام و له‌ ئەرکی مشوره‌ت پیکردن، به‌هه‌رمه‌ند بوون. ئەمه‌ سه‌ری نه‌گرت و شکستی هینا. له‌ په‌یوه‌ند به‌م مه‌سه‌له‌یه‌دا ده‌شی پتویست بێ باسی ئەوه‌ بکریت که‌ شانۆی نه‌ته‌وايه‌تی باییرن^(١٠)، خودان چ ئەنجومه‌نیکی به‌رپوه‌بردن نه‌بوو، به‌لکو راسته‌وخۆ له‌لایه‌ن وه‌زاره‌تی کولتووری (باییرن) هه‌و به‌رپوه‌ ده‌برا. وه‌زیریش، ئۆرگه‌نیکی به‌که‌شوفش بوو که‌ په‌یداکردنی، له‌ په‌یداکردنی سیزاری چین زه‌حمه‌تر بوو.

ئوسا که‌ دوا‌جا ئه‌نجومه‌نی راویژکاریه‌که‌م دوا‌ی عه‌زاب و ئەشکه‌نجیه‌کی زۆر له‌گه‌ل گروپه‌که‌دا سه‌ری گرت و که‌وته‌ گه‌ر، حالێ بووم له‌وه‌ی من خه‌ریکی دروستکردنی چ مه‌خلوقیکی شیواوم. له‌ ئەنجامی که‌له‌که‌بوون و ترشانی سالانیکی رقی، هه‌نوکه‌ ده‌که‌وته به‌ر پروناکی و ئیدی ماستاوجیتی و ترس گه‌ییه‌ ئاسته‌گه‌لیکی مه‌زنده‌نه‌کراو. دۆژمنايه‌تی له‌نیوان فراکسیۆنه‌ جیاوازه‌کاندا بلتیه‌ییدا. پیلانگه‌ری و گه‌مه‌ی ریتی به‌فراوانی و چۆنایه‌تییه‌ک بوو که‌ له‌ سوید وینه‌ی نییه‌-ته‌نانه‌ت له‌ ده‌سته‌وتاقمه‌ کلێساییه‌کانیشدا- له‌و پۆخلترین چیشته‌خانه‌ی سه‌ربازگه‌یانه‌دا بووه‌ ژه‌می رۆژانه.

به‌رپوه‌به‌ری شانۆکه‌مان ته‌مه‌نی حه‌فتا ساڵ و خه‌لکی قینا بوو. وی ئەکتەریکی

9- Fraktion

10- Bayerns Nationalscen

پرشنگداریبو، بهداخهوه ئەکتەریکی شوخ بەلام بەئاشکرا کەمتر پرشنگداری هینابوو، کە ئەو کیماسییە بەدەسەلاتووستی، گەمەیی حەشەرییانە و پیلانگێری قەرەبوو دەکردەوه. ئەم بەرپۆهەری شانۆیە و (کلیتایمینیسترا) (١١)کە، دیکتاتۆرییانە حوکمیان دەکرد. پێکەوه دەجەنگین تا ڕینگای خۆیان بەنیو مەزەلەت و شکۆی شانۆی ئەلمانیااییدا بکەنەوه.

بەرپۆهەری شانۆکە بەئەندێشەیی وەهەمپێکەوه دەژیا کە گواپە بەژیریەکی باوکانهوه بەرپۆهەرایەتی دەکات. لەمیانەیی ئەنجومەنی تازەکیی ڕۆزراوی ئەکتەراند، بەدەستپێکی بەهێز لەو وەهەمەیی دەرهێنرا. بەبیانویەکی سروشتی، ئیدی منی وەک وێرانکەری پێوەندی پر لە خۆشەویستی نیوان باب و کوپ تەماشای دەکرد. وەک سەرەختترین دۆژمینی خۆی دەیبینیم، بەپەرۆشەوه لەلایەن ژنەکەییەوه، کە لە نمایشەکەیی من، (سێ خوشکەکەدا) ڕۆلی (ئۆلگا)ی دەیبینی، پشتیوانی دەکرا. لەشیوازی گۆکردنی وی بەقورگ، کە ڕەنگە پیتی وابووئ سێکسووالییانەیی، پەست بووم. بەجیددی ئامۆژگاریم کرد سەردانی پێداگۆگێکی پەیفین بکات. ئیدی بەو قسەیی هەرگیز لێم نەبوورا.

شەری نیوان من و بەرپۆهەریکەم دەستی پێکرد، کۆمەلێکی زۆر ئەکتەر، شاهیدی ئەو شەرەمان بوون و هەریکەشبان پشتی لایەنپێکی دەگرت. شەرەکەمان کراوه و دەسپاکانە نەبوو. شەرەکە بەو حەقیقەتە تراژیدییانەیی ژەهراوی بوو کە ئێمە جارێک یەکتریان خۆشویستوو و ستایشی یەکدیمان کردوو.

بەرەنجامی هەموو ئەو شەرە ئەوهوو، شانۆکە کەوتە ژێر گوشارپێکی گەوره و بێ ماناوه. لە پەرۆشییی خۆمەوه بۆ ئەنجامدانی ئەرکەکان بەباشترین شیوه، فاکتەرپێکی گرنگم بێرچووو: ئەویش ئەوهوو، ئەکتەرەکان بەبێ بوونی چ جۆرە فۆرمپێکی دنیایی دەژیان. ترسیان شتییک بوو قابیلی تێگەیشتن، ئازایەتیان شتییک بوو نەدەچوو ئەقلەوه.

لەمانگی یونی ١٩٨١ دا دەسبەجێ لە شانۆ دەرکرام. نمایشەکانم لە ڕیپیتوتار لابران، چونە ژووهرم بۆ شانۆکە لێ قەدەغە کرا. هەموو ئەوه هاواهەنگ بوو بەتۆمەتبارکردن و سووکایەتیپێکردن و گەییەنراشە ڕۆژنامەکان و وەزارەتی کولتور. من نامەوی بلییم بەتەرزپێکی ناداوهوانە مامەلە کرام. گەر بەرپۆهەریش بام ئەوا دەشی بەهەمان شیواز مامەلەم کردبا، بەلام بەدەستوردرتر.

دوای شەش مانگ گەرپامەوه شانۆکە. بەرپۆهەری کۆنەکە دەستی لەکار کێشابوو و بەرپۆهەریکی نوێ بەپۆختترین کەمپانی ڕۆژنامەیی و سیاسی، کە لە کۆمەلگەییەکی کراوتر لە کۆمەلگەیی بایئرن جیتی باوهر نەبوو، دەست بەکار ببوو. ئەوه بۆ کەسپێک کە لە دەرهوه هاتبا فێرکارانە و کەسپێک وروژتینەر بوو، بەلام بۆ قوریانییەکان ترسینەر و سووکایەتیامیز بوو.

گیلیتیییەکی دی: من هەموو هاموشۆیەکم لەگەڵ چاپەمەنییەکاندا لە میونشین ئەفەرۆز کردبوو، ئەمەش واتە لێگەرپابووم بەشیوهییەکی حیسابی، تەواو بيم.

پێوەندیم لەتەک دەسەلاتی گەوره یان گچکەیی ڕەخنەگراند ڕەت کردبووه. ئەوه تا ڕادەیک شتیکی گیلانە بوو، چونکە جۆرپێک لە گەمەیی هاوێش لەنیوان قوریانی و جەللاددا لەو گەمەیی گەیانندە کەشکەلانی فەلەک و ڕۆبەردن بەناخی عەردەیی کۆمەلگە بایئرنییە خودان سرووتە توندوتیژەدا، فاکتەرپێکی گرنگە.

جارتیکیان (ئیرلاند یۆسپیسۆن) (١٢) گوتی، دەبێ مرۆف لە کاتی ناسینی خەلکدا ئاگای لەخۆبیت، لەبەرئەوهی لەسەرەتادا تەنها بێر لە خۆشویستیان دەکریتەوه. بەهەر حال ئەوه لە من ڕووی دا. ئاخر من پێوەندیم لەگەڵ زۆر لە هاوکارەکاندا رایەل کرد. ئیدی پچراندنی ئەو رایەلە شتیکی بەسو بوو. لە راستیدا ئەو خۆرایەلکردنانه زیاتر لە دوو سال، ڕۆیشتنی منی دواخست. هەر ئاوها بووه و هەر ئاوهاش دەگوزەرت!

هەرگیز لە ژبامدا هیندەیی ئەو نۆ سالەیی لە میونشین بووم، ڕەخنەیی خەرپم لێ نەگیراوه. بەرق و سووکایەتیییەکی بێزەوهوه کە تا ڕادەیک سەرئۆرپێش بوو، مامەلەیی نەمایشەکانم، فیلمەکانم، چاوپێکەوتن و وەدیارکەوتنەکانی دیکەم دەکران. هەلبەت هاوێردە (١٣)ش هەبوو!

هەندپێک ڕوونکردنەوه: یەکەمین نمایشەکانم لەراستیدا ئەو باشە نەبوون. بەجۆرپێک لە جۆرەکان نااشکراو تەقلیدی بوون. بێگومان ئەمەش شپرزاییییەکی ڕیشەیی خولقاندبوو. وێرای ئەوهش من بەشیوهییەکی پرانسییی نەدەچوووم ژێر باری ئەوهی قسان لەبارەیی ئەو هیلە فیکریییەوه بکەم کە لەودییو نمایشەکانمەوه هەیه. ئەمەش توورپیی و بێزارییەکی دیکە خولقاندبوو.

کاتی دواتر لئو شواو تر و باشتربوم، ئیدی کاره سات قه و ما بوو. جوړه نفره تیکي گشتی بهرامبر هم سکاندینا قیاییه له حوسه له به دهره ی که خوی به شت ده زانی، دروست ببوو. نهوسا که له یه که مین نمایشی (خاتوو یولی) دا هو هام لئ کیشرا، ئیدی شه پوولی جنیو دهستی پیکرد، نهوه نه زمونیکی وروژینه بوو.

دهره پنه د بیت له ته که نه کته ره کاند بؤ بینهران بنو شتیتته وه، لانی کم له یه که مین نمایشدا. گهر دهره پنه له و کاته دا له وئ نه بی نه و مقومقو دروست د بیت. یه که م جار چه پله بؤ نه کته ره کاند لیدرا و له لایه ی بینهرانه وه نافرین کران. نه و جا نوره من هات. هاتمه سهر شان و ئیدی یه که هوها کیشانی گوی سرکه ره بزپووه. نه دی چیم کردبا؟ هیچ. له شوتی خومدا مامه وه و به زه دهره خه نه یه کی مه رتاسا وه چه میمه وه. هاوکات له فیکره وه چووم: باشه بیرمان، نه لعان شتیکی نوت بؤ دهره کتوت. هه رچیبه که بی شتیکی خوشه که خه لک له پیناوی هیچدا ناو ها تووره بن. له پیناوی (هیکویا) (۱۴) دا.

نه زنی ته خته ی شان و که به چلمی دپو سواغدرابوو. تارماییه دامو ه که ی (ئیبسین) قاچه کانی له و زه لکاوه لینجه دا به دوا ی خویدا راده کیشا. نه و چلمی دپوه، که هه موو که سیک مه زه نده ده کا مه به ست لپی چیه، نغرو بونی بوزروزیه ت دهنوتی. له ژیر ته خته نوتی خه سته خانه یه کدا، باوکی هاملیت، تارماییه که ی خستوته بهر گوشار، بیتگومان رووت. بازگانیکي قینسیایی پلانیره کراو له ویستگه یه کی نزدیک سهر بازگه یه کی نازی دیله جه نگیه کانا له Dachau، کوتایی پی دهنوتی. بینهران به پاس بؤ نه وئ دهرین. دوا ی جه ننگ، شایلوک (۱۵) به ته نیا له ویدا راوه ستاوه. جلکی ئوردو گای له بهردایه، به چرای شه و قدار رووناک بؤ ته وه. ئوپرای (هولنده اییه که ی) فاگنر (۱۶) له سالونیکي (بیدیرمییر) (۱۷) ی فراواندا ده ست پیده کات، له ویدا که شتییه که له نیوان دیواره کاند تیکوپیک ده شکیت. نو قومو مونی (تایتانیکي ئینزینسپیترگیر) (۱۸) به نه کفار بومیکي گه وره وه له ناو ه راستی ته خته ی شان و که دا نمایش ده کرتی. ماسییه کی ترسناک له حه وزه که دا مه له ده کات. له کاتیکدا که کاره ساته که درپزه ی هه یه، نه کته ره کاند بؤ لای ماسییه که داده بز. له هه مان شان و دا (خاتوو یولی)

۱۴- Hekuba یه کیکه له که سایه تییه کانی نیو نه فسانه کانی گریک. و. ک

15- Shylock

16- Wagners Holländaren

۱۷- biedermeier ستایلیکی دیرینی بوزروزیانه یه بؤ که لویه لی ناو مال. و. ک

18- Enzensbergers Titanics underga ng

وهک فیلمیکي درپزی بی دهنگی سی سه عاتی نمایش ده کرتی. نه کته ره کاند به سپی نارایشت کران، بی وهستان ده قیژین و شیتانه ناماژه ددهن و مه به ستی خویان دهره برن. ئیتر ناو ها تا دوا بی. ئیتر ناو ها تا دوا بی. هه موو نه وه له سهره تا وه سه یرو سه مه ره یه. پاشان مرؤف تیده گات نه وه ترا دیسونیکي جوانی نه لمانییه، توکمه و به هیزه. نه و نازادییه ته واوه، نه و له ژیر پرسیارانه ته واوه که به خه موکییه کی پرؤ فیشونالییانه له هه سان دهریت.

بؤ به ربه رتیکی باکوور (۱۹) که وه فای به شیری دایکییه وه خوار دووه، هه موو نه وه ترسناک به لام به چپو بوو.

بینهران هه لده چوون و چه پله یان ده کوتا، ره خه گران هه لده چوون و چه پله یان لیده دا، من خوم سهرم داخ دهبوو، نه ز له ژیر پیتمدا ده له زنی. نه ری نه وه چ ده بینم؟ نه ری نه وه چ ده ژنه قم؟ نه وه منم که - یاخو؟

ورده ورده گه شتمه نه و برپاره ی هه لوتیست وهریگرم و هه مووانیش وا ده کن و نه مه ش بؤ بونیاده م باشه، ته نانه ت نه گهر رژی دواتریش په ژتوان بیته وه و هه لوتیستیکی پیچه وانه ی نه وه وهریگریت. واته: زورینه ی نه و ساتانه ی له شانوی نه لمانیاییدا به سهرمدا دارووخا، نازادیی ره ها نه بوو، به لکو شپزه ی دهرونی و رچی ره ها بوو.

جگه له وه ش ناخو نه و شه پتانه به سته زمانانه چ بکه ن بؤ نه وه ی برؤ به بینهران و به ره هه مووانیش به ره خه گران هه لپرن. دهره پنه ریکی جاحیل نه رکیکی گرنگی له نه ستو گرت که نه ویش نمایش کردنی (گولدا نه شکا وه که) (۲۰) بوو. نه و خوی حه وت جار نه وه ی له دیدگای جیاوازه وه بینیبوو. ده یزانی بینهره کانی هه ره له مندالییه وه بیست پاچه ی نه وه یان بینیه و ره خه گرانیس له په نجا و هه شته مینیدا باویشکیان داوه. هه نوو که ئیدی گهر بیه وئ خوی بخاته روو، ده بی که سیکي چه قاوه سوو بیت. نه وه نازادی نییه.

له نیوه ندی نه و فه وزایه دا نه زمونی گه وره ی شانوی، راقه و لیکدانه وه ی پرشنگدار، وه دیار که وتنی به کلا که ره وه و ته قینه وه یی ده پشکووین.

خه لک ده چن بؤ شان و، پیمان خوش نابی. یاخو پیتی دلخوش دهن. یان پیمان خوش نابی و پیتی دلخوش دهن. رورتنامه کاند له سهری دهنوسن. قهیرانه شانوییه

۱۹- مه به ست له باکوری نه ورو پایه. و. ک

20- Den sönderslagna krukan

ناوخبییه کان بی پچران له ته قینه وهدان، پيسوايیه کان جیتی یه کدی ده گرنه وه، ره خنه گران هه تک ده کهن و هه تک ده کرین، به کورتی ههراوزه نای دۆزه خه. دونیا یه ک قه بران به لām به حال هه بوونی هیچ جۆریک قه بران.

بایه کی گهرم له بیابانه کانی ئەفه ربقاوه هه لئی کرد، به ئیتا لیبادا هات، به سه ر چیاکانی (ئالپ) دا هه لگژا و شیتی خۆی بلا و کرده وه، وه کی میتا لیبکی تهاوه به سه ر ده شته به رزه کانا رژا و (میونشین) ی گرت ه وه. به یانی ده شی به فرو باران بی و دوو پله سارد بیت، پاش نیوه رۆ کاتج له تاریکیی شانۆ دیتته ده ری، سه روو بیست پله گهرمه و هه وا به گهرماییه کی ته نکی داخوراو ده له رزی. زنجیره چیا ی ئالپ لای ئاسۆه هیتد نیزی که ده توانیت دهستی لی بدهیت. مرۆژ و ئاژهلان که میتک شیتگی ر ده بن به لām مایه ی بیزاریه که به شتیوه یه کی خوش نا. روو داوی ترافیک روو له زیاد بوون ده کات، چالاکییه گرن گترینه کان راده گیرین و ئاستی خۆ کوشتن به رزه ده بیتته وه، سه گه میهره بانه کان گاز ده گرن و پشیله کان وه ک برووسکه چنگ ده گرن. پرۆقه شانۆیییه کان زیاد له راده ی ئاسایی له رووی په رۆشییه وه داده بن. شار بارگاوی ده بیت، من خه وم ده زری و توو په یی با لم به سه ردا ده کیشی.

ئهم بایه ناوی (فۆن) (۲۱) ه و دیارده یه کی ترسینه ره، رۆژنامه کانی ئیواران به مانشیتی گه وه، رپپورتاژی له باره وه بلا و ده که نه وه و میونشین نشینان بیره ی ناوی گهنم ده خۆنه وه له گه ل قاشیک لیمۆی ناودار له بنی په رداخه که دا.

زستانی سالی ۱۹۴۴ له په لاماریکی ئاسمانیدا ناوه راستی شار به کلتیساکانیه وه، به کۆمه لگه ی شوینه دیرینه کانی و به خانه ی شکۆداری ئۆپیرا که یه وه له گه ل ئه رزدا یه کسان کران. ده سه جی دوا ی شه ر پریاردا هه ر هه موو ئه وانه سه رله نوئ رۆبرتینه وه که ریک وه ک به ر له کاره ساته که خۆ بنوین. خانه ی ئۆپیرا که ی سه رله نوئ رۆنرایه وه و به خۆشه ویستییه وه، زۆرینه ی ورده کارییه کانی له به رچا و گیرا. هیتشتا دووسه د جیگا له وی هه یه که مرۆژ لیبانه وه هیچ نابینی، به لکوو ته نها گۆی لیده بی.

له م خانه سه رنجراکیشه دا و له یه کیک له و رۆژانه دا که با ی (فۆن) تیایدا هه لئی کردبوو، (کارل بۆم) (۲۲)، ژهنه رال پرۆقه ی له (فیدیلیو) (۲۳) دا ده کرد. من له یه که مین ریز

- 21- Föhn
- 22- Karl Böhm
- 23- Fidelio

دانیشتبووم، لار له و دیو سه کۆی سه رکردایه تی کردنه که وه بووم و ده متوانی به وردی ئاگام له گچکه ترین جووله و خولقی مایسترو ی پیر، بیت. به نا ئاشکرایی له یادمه نمایشه که ترسناک و سینۆگرافیا که خه ربیک بوو له سنوور ده رده چوو، چ پتوه ندیییه کی به بابته که وه نه بوو. (کارل بۆم)، (باییرن) یاییه نازدار به لām خاوه ن شاره زایییه هونه ربیه کانی خۆی به جووله ی گچکه ی ده ست سه رکردایه تی ده کردن- چۆنا و چۆنی کۆرس و سۆلۆژنه کان ده یانتوانی له ئامازه کانی حالی بن، ئه مه بۆ خۆی مه ته ل بوو. وی که میتک کۆم دانیشتبوو، هه رگیز باسکی به رزه نه ده کرده وه، هه لته ده سایه سه ر پی، هه رگیز په ریه کی له پارتیتیبوره که هه لته دایه وه.

ئهم ته قه لا و شکسته ی دتوی ئۆپیرا، له نا کاویکرا بووه ئه زمونیکی وه ک سه رچاوه ی ئاو روون. مه زنده م کرد (فیدیلیو) بۆ یه که م جار ده ژنه قم، به ساکاری بلیم مه زنده م کرد، من هه رگیز په ییم پی نه برده وه، تیتی نه گه یشتووم، لیتی حالی نه بووم. ئه زمونیکی ریشه یی یه کلا که ره وه، خودان له رزتیکی ناوه کی، قاییلمه ندی، سوپاسگوزاری، بونیادیک له کاردانه وه گه لی چاوه روان نه کراو.

هه موو شته کان ساکار خۆیان ده نواند: نۆته کان له شوینی خۆیاندا، به ده ره له چ فیلتیکی سه رنجراکیش، به ده ره له هیچ شتیکی سه رسوره یین، هه رگیز تیمپۆکان نه ده بیستران. ده رپرینی هه ست به رامبه ر ئه و کاره ئه وه یه که ئه لمانیا ییه کان به سوو که گالته جار ییه که وه ده لین (*) werktreu. له گه ل ئه وه شدا موجیزه حه قیقه تیک بوو.

سالانیکی زۆر له مه وه به ر فیلمیکی کارتۆنی (والت دیزنی) یم بینی. فیلمه که له باره ی په تریقیکه وه بوو که تاسه ی زه رای باکوور ده کات. ورده ورده ده که ویتته ری و ده گاته دوورگه یه کی پر له دارخورمای نیو ئاویکی گهرم و شین. وینه گه لی (ئانتراکتیس) (۲۴) به دارخورمایه که وه هه لده واسیت. تاسه ی زیدی خۆی هه لیده گری و ئه وسا ژیرانه ده که ویتته دروستکردنی به له میتکی نوئ که بتوانی بۆ ماله وه ی بگه یه نیتته وه.

ده ی من وه ک ئه و په تریقه م. کاتج که له شانۆی (رئیسیدینز) بووم، زۆر جار ان بیری دراماتتم ده کرد و تاسه ی زوبانه که ی خۆم و هاوړیکانم و خه لکانی نزیک ی خۆم هه لیده گرتم. هه نوو که من له ماله وه م و تاسه ی به گژدا چونه وه کان، تاسه ی شه ر و جه نگه خۆیناوییه کان و ئه و ئه کته رانه ده که م که تا لیاواری مردن به رخۆدانیان ده نواند.

(*) واته دلسۆزی کار.

له عومری مندا هاندەرێک له مه حالدا ههیه. ئەز له (وهستا سولنیس) (٢٥) تێدهگم که سه ره رای ئه وهی به دهست سه ره گێژه وه ده نالینێ که چی به بورجی کلێ ساکه دا ده که ویتنه هه لگژان. رافه کاران زۆر به حیره سه وه ده بیژن، پالنه ر به ره وه مه حال پتیه ندی به خاموشبوونی کولێ توانا (٢٦) وه هه یه. ئه دی رافه کارێک جگه له وه ده توانی چ بلێ؟

مه زه نده ده که م پالنه ری دیکه یش به رتیه ی بردووم. ده کړێ شکست تامیکێ سازگار و تونی هه بیته، مبحنه ت، دوژمنایه تییه کان کنه ده دا و ژیان له خولقاندنیکێ بریارده رانه دا ده هه ژینێ. هه لگژان به دیواری باکووری خوراوی (موونت ئیقریست) (٢٧) دا چێشه خشه. به رله وهی له بهر هۆکاری بایۆلۆژیی بی ده نگ بم، له دلّه وه حه زده که م به رپه رچم بدرتیه وه و بخریمه ژیر پرسیار. نه ک ته نها له لایه ن خۆمه وه، ئه مه هه موو رۆژتیک رووده ات. ده خوازم زه حمه ت، ئازارده ر و قورس ده سنیشانکراو بم.

مه حال بی ئه ندازه وه سه وه سه ئامیژه، هه لبه ت من چ شتیکم نییه بیدۆرینم. چ شتیکیشم نییه ببه مه وه مه گه ر پشتگیری میه ره بانانه له هه ندیک له رۆژنامه کاندانه بیته. پشتگیرییه ک که خوتنه ران دوا ی ده ده قیقه بیربان ده چیتیه وه و خۆبشم دوا ی ده رۆژ.

حه قیقه ت له رافه کانی ئیمه دا به زه مه نه وه رایه له. نمایشه شانۆیییه کانی ئیمه له راستیدا له بوللێتیکێ دلّسۆزانه دا بزرده بی، به لام ساته وه خته تایه ت به خۆکانی گه وره بی، یاخۆ به ده به ختی هیشتا به رووناکییه کی میه ره بان ده دره وشیننه وه. فیلمه کان به پێچه وانه وه، هه ن و گه واهی بۆ ئه و گۆرانکارییه بی روحمانه یه ی حه قیقه ته هونه رییه کان ده دن. چه ند ستوونیکێ به ردین له سه ر گاشه به رده وردوخاشبووه کان سه ر ده ردین.

له ساته وه ختیکێ وردبینی تووره ی ئامیژدا، پیموایه شانۆکه م هی ده یه ی په نجایه و مامۆستا کانی شیم هی ده یه ی بیست. ئه و گۆشه نیگایه و ام لێ ده کات ئاگادار و نا ئارام بم. من ده بی و اتا با وه کان و ئه زمونه گرنه گه کان له یه کدی جوئ بکه مه وه، رێگه چاره کۆنه کان تیکوپییک بشکینم به بی ئه وهی به بی پاسا و به رێگه چاره ی نوئ قه ره بوویان بکه م.

(یۆرپیدس) (٢٨)، مامۆستای نمایشنامه نووس، له تافی پیرییدا له مه نفاکه ی خۆی، له

٢٥- byggmästar Solness که سیتی سه ره کی یه کیک له شانۆنامه کانی هینریک ئیسیین.

٢٦- potens توانای پیاو بۆ جووت بوون. گور، هیز. و.ک

مه کپدۆنیا دانیشتووه. سه رگه رمی نووسینی باکانته کان (٢٩) ه. به تووره بییه وه خشت له سه ر خشت شووراکه ی رۆده نی: ناکۆکی له ته ک ناکۆکیدا پینکیان ده دا، په رسن له ته ک کوفردا، ژبانێ رۆژانه له ته ک سروت (٣٠) دا. وی له مۆرالیزه کردن شه که ت ببوو، پتیبابوو ئیدی گه مه کردن له گه ل خواوه نده کانا به شپۆبه کی یه کلاکه ره وه، کاتی به سه رچووه. گوته بیژان له باره ی شه که تیبی ئه م شاعیره پیره وه قسانیان کرد. ئه مه به پێچه وانه وه یه. بونیادی قورسی یۆرپیدس پيشانده ری مرۆف، خواوه ند و دونیایه له جووله یه کی دلّره قانه و بی مانای ژیر ئاسمانیکێ چۆلدا.

باکانته کان گه واهیده ری ئازایه تین بۆ شکاندنی قالبه کان.

دەقیقەکان تێپەرین، ڕووناکی بێ سێبەری ڕۆژ کال بۆ، پادشا کەمیک لار ڕاوەستا، هێشتا جبه پان و رەشەکە پۆشیو و تاجیک گۆلی پەرشوبلاوی بەسەرەو کە دەشتی هی (ئۆفیلیا) یان (ناننا) یاخۆ (سگاناریللی) بێ. شا لیتی دەجوولا، بەدەست زەمەنی دەژمارد، چاوانی لیکنابوون. (گلۆسۆسیستیر) (۲) بەپەرۆ خوتناوییه کە سەر چاوه دەرھینراوە کانییەو، دیتە پیتی و بەزوبانیکی نەختیک لالەو دەو پاتی دەکاتەو کە وی لە ماسی برژاندنا لیتو شەوایە. هەندیک لە سەمازانە شۆخەکان لە سووچیکدا دانیشتون و گوتیان بۆ ئەلبانیایی هەجووگۆ رادیرابوو کە شمشیری هەلگرتوو و جزمە لە پیتدا و تەراکسودی لەبەردا. جاروبار سوپاسگوزارانە بەلام کپ پیتدەکنن، ناخەر کە شوھەوای ژووورە کە مێک گرژ، بەلام بەھیچ جۆریک ناپەسەند نەبوو.

(ئیدگار) (۳) کە نوینەری کارمەندان بوو بۆ خۆپاریزی (۴)، ڕوونی کردووە هەلۆیستە کە بەبێ چ مەرجیک پەیزەیه کی گەرە کە. چاویلکە کە داگرت و بەپەرۆشەو لە گەل یاریدەدەری شانۆدا، کە تیبینییه کانی دەنووسین، کەوتە قسان. (کیتتی سەرراست) (۵) پاکشابوو، پشتتیشە یان هەر ئازاریکی قۆری دی، لیتی دابۆو. (کۆردیلیای شوخ) (۶) مۆمیتکی دۆزبۆو و پێگە خۆی بەرەو ژوووری چاوهروانی دەکردووە تا میز بکا و جگەرەبەک بکیشی، دوو پیتاویستی هەمیشەیی گرنگ.

نیو سەعات تێپەری، زریانی بەفر توندتر دەبوو، هەنووکە تاریکی دوورترین کونج و قۆزینەکانیشی داپۆشیبوو. لە ناوەراستی هۆلە کە دا مایستروۆ تیبە مۆسیقایییە کە لە تەک سەمازانانی سترانیتیز، کور و کیژی موزیکژەن و دەنگخۆش، لە بازنەبە کدا بەدووری پیتج مۆمدا دانیشتبوون و مادریگالیتکیان دەچری.

ئیمە بێ دەنگ بووین و گوتمان رادیرا: دەنگەکان لە بازنەگەلی هاوسەنگدا دەجولان، زریانی بەفر لەدەرەو وژی دەهات. چ ڕووناکییە کە شەقام، ڕووناکی نادلتیا و لە حالەتی گیانەلای ڕۆژی رانەدەمالی کە خەریک بوو بەخیرایی دیارنەدەما. گۆرانییە کە بەنیو زەینماندا پیاسە دەکرد و ڕوخسارمان دیارنەدەما. زەمەن ڕاوەستا، ئەلعان ئیدی

2- Gloucester
3- Edgar
4- skyddsombud
5- Den ärlige Kent
6- Den väna Cordelia

سێ شەمە ۲۷ دیسیمبیری سالی ۱۹۸۳ کاتی خۆراوایون کارەبای ستۆکھۆلم کۆژایەو. ئیمە لەوکاتەدا پڕۆقەمان لە شانۆنامە (شا لیر) (۱) لە ژوووریک گەورە و جوانی ژیر سایبەتی دراماتندا دەکرد. گروویتیک بووین پیکهاتبووین لە شەست ڕۆج، ئەکتەر، سەمازان و یارمەتیدەر.

پادشای شیت لە ناوەراستی تەختە شانو کەدا ڕاوەستا و بەهەموو بابەتیک لە خەلکی ئاژاوەگیتەر دەورەدراو رایگەیاندا کە ژبان شانۆی خەلکانی دەبەنگە. کارەبا کۆژایەو، هەمسوان پیکەنین، پەردە پەنجەرەکان هەلدرانەو، با، پڕوشە بەفری بەشووشە پەنجەرەکاندا دەکیشا. ڕووناکی ڕۆژ وەکی قورقوشم و گومانای دزی دەکردە هۆلی پڕۆقەکردنەو. یەکیک بەتەلەفۆنە ناوخواکی هۆلە کە رایگەیاندا کە تاریکی بالی بەسەر شانۆکە، ناوچەکە، ڕەنگە هەموو شاردا کیشابیت.

پیتشنیارم کرد تاویک چاوهروۆ بکەین، لەبەرئەو کارەباپران لە شاریک گەورەدا ئەو پەری چەند دەقیقە یەک دەخایەنیت. لەسەر ئەرز و لەسەر کورسییەکان دانیشتین، بەدەنگی نزم لەتەک یەکیددا دەدواین. هەندێ لە جگەرەکیشەکان خۆیان گەیانە ژوووری چاوهروانی، بەلام دەمۆدەست گەرانەو. تاریکییەکی میسراییانە (*) بالی بەسەر دەروەدا کیشابوو.

1 Kung Lear
(*)ett egyptiskt mörker

ئىمە لە قوولايپىرا بووين، لە قوولايى دونيا يەكدا كە ھەميشە ھەيە، دونيا يەك گەلىك نىزىك. ئىمە تەنى گەرەكمان بە مادىرىگالىك بوو، گەرەكمان بە زىيانىكى بە فر و شارىكى كارەبا تىايدا كوژاوه بوو تا بەژووړىك ئاشنا گەمارۆ بدرىن، گەرچى ئىمە وا خويمان دەنوئين كە ئەو شتىكە و دەستخستنى مەحالى. ھەموو رۆژىك ئىمە لە پىشە كەماندا لە گەل زەمەندا گەمە دەكەين: درىژى دەكەينەو، كورتى دەكەينەو، رايده گرین. ھەلبەت وا ئەمە روودەدات بەبى ئەو ھى چ بىرۆكە يەكمان لە بارەى ديار دەكەو ھەبىت. زەمەن ناسكە، ئاستىكى بونىادىيە، وا ئەلعان تەواوى ديار نامىنى.

(شالير) يەك كىشورە بو خۆى. ئىمە نىرە پشكىنكارىيە كەمان چەكدار كرد و بەلىھاتووى و سەر كەوتنى جوړاوجۆرەو، ئەرزىكى قاقى، رووبارىك، چەند كەنار زەريايەك، چىايەك، دارستانگەلىان لەسەر نەخشە كەى كىشا. ھەموو ولاتانى دونيا نىرە پشكىنكارىيە كانىان چەكدار كرد، ھەندى جار لە پىاسە كانماندا پىك دەگەيشتىن و ئاومىدانە دووپاتمان دەكردو ھەو ھى كە دوتىن زەريايەك بوو ئەمۆ بوو تە چىا. ئىمە نەخشە كانمان كىشان، قسەمان لەسەر كردن و راقەمان كردن، چ شتىك وا نەبوو. راقەكارىكى بەئەزمون پەردەى چوارەمى دەستىشان كرد. ئەمە دەبىت ئاواھى: پادشا دلشادە، شىتتىيە كەى نەرم. ھەمان راقەكار لە ھەلايسانە بوركانىيە كەى پەردەى دوو ھەمدا خەم دايدەگرى و ھىز لە ئەژئویدا نامىنى. ماددەكە بەقسەيەكى دەبەنگانە دەكرىتەو: باشترە ھەموو شتەكان بكەيتە گەمەيەكى پر لە پىكەنن و خولقى ئاھەنگ. پادشا بىرىكى وەسوسە ئامىز بەلام ترسناكى بەخەيالدا دىت، ئەو خۆى پىكەنى. بەلام ئەى درامى گەرەكە؟ ئەدى ھەلگەرەنەو كە؟ كى دەسلالات و تواناى فىزىكى ھەيە كە لەو سنوورە دوورانەو شىو ھى تىكشكان وەرگرىت؟ سەرەتا ھەموو شتىك رىكوىپىك بوو، لەماو ھى چركەيەكدا دونيا لە فەوزادا رۆچوو، كارەساتىكى ژيانى.

من دەمزانى ئەو ھەبارەى چىيەو ھەيە، دراماكەم بەپىستى رۆح ئەزمون كىردبوو. چىگە برىنەكان سارىژ نەبوون. ئەدى چۆناوچۆنى دەمزانى ئەزمونەكەم وا پاچقە بكەم كە پادشاكەم قايىل كا سنوورى شورا مەكەمەكانى دژى ئاژاوه و سووكايەتى بەقنىتەو؟ نابى ئەكتەرە كانمان بەقوولايى ناو ھە قورس بن: دەبى ئەو خىرا، روو ھە دەرەو، لە تىگەيشتن ھاتووبىت. ئىمە خودان چ ئەزمونىك نىن، خودان چ ترادىسۆنىك نىن، تەنى خودان فىربوونىكى خەراپىن. ئەدى ھەز دەتوانىت چىگەى تەكنىك بگرىتەو؟ ياخۆ لە زەلكاوى ئەو ھەموو وشەبەدا بمرىن؟ ئىمە كە تەنبا دىالۆگە راستەخۆ و خۆھەلگەرەكانى

(ستىرنىدبىرى) مان ئەزمون كىردوون، ئايا ئەكتەرە ژن و پىاوه ھاكە زايىيە كانمان دەتوانن گوزارشت لە عەزابە دوو لايەنەكەى (گلووسىستىر)، لە توورەيىيە پر لە ھەزەكەى (كىنت)، لە دىوانەيىيە خۆ نوئىيەكەى (ئىدگار)، لە شەرانگىزىيە شەيتانىيەكەى (رېگان) بكەن.

نىرە پشكىنكارىيە كەمان رېگەى خۆى بەنىو ئەرزە قاقەرە كانا كىردو ھە، خۆر سووتىنەر و ئىمەيش شەلال لە ئارەقە. لەناكاو پىكرا خۆر وەك بەردىكى ھەلايسا و دەكەويتە خوارو ھە، تارىكى ئەستور و ئىدى ئىمە پىمانوايە بەسەر زەلكاوىكى بى بنەو ھىن. رۆژان و رۆژان: ئەمە ساتەوختىكە لە ھەقىقەت، خالىكى چىگىرە، دەرەنجام، ھەنووكە ئىدى دەبى بەھىورى بىيەنە كەسانى مىتۆدىي. لىرەو تا ئەو ھى دوو مەتر و ھەقەدە سانتىمەترە، ئەمە دەنووسىن. باشترە جارىكى دىكەيش بىپىوئىن. ئەمجارەيان چوارە ھەزار مەترە.

بىنەران، دەرھىنەر، ئەكتەرەكان، رەخنەگران ھەريەكەى (شا لىر) ھى خۆى بىنى، گا تەمومژاوى و گا وەھمامىز بەگۆردى و تووئىر و ھەستى خوئان. ھەموو ھەولدانىك بو راقەكردن بى بەر، بەلام سەرنجراكىش. بەھرمون، با پىكەو ھەمەى تىگەيشتن بكەين، ھەندىكىان روويان بەلای باكورى خوړاوادا وەرگىرا و بەرامبەر خوړ كەوتنە پىشىنى، ئەوانى دىكەيش چاوانىان لىكنا و چەناگە لەسەر سىنگ، روو ھە باشوور كەوتنە ورتەورت. كى دەتوانى باشترىن راقەى (كفارتىتى ژىدار) ھى بىتھۆقن لە (بى- دىور ئوپىوس ۱۳۰)، جوولەى سىيەم، (ئاندهتى كون موتو)^(۷)، (ما نون تروپۆ)^(۸) بكات؟ دەتوانىن بىخوتىنەو؟ دەتوانىن بىيىستىن؟ من پىموايە ئەو ھە باشە، بەلام كەمىك بىزاركەرە. بەلام باشە! گەردوون، ھەلاوگىراو، كوئىراپونكت^(۹)، خودان بونىاد، دىالىكتىكى، مىمىتىسك. خىراتر ياخۆ بەكاو ھۆتەر؟ خىراتر و بەكاو ھۆتەر؟ بەلام لە راستىدا زىاتر بونىادى. ھىند خروشم كە كولى گرىانم بەربو، ئەو ھەم بەخەيالدا ھات كە ھەلبەت وى (كەر)^(۱۰) بوو. راقەكردنى موزىك شتىكى خەيالىيە، لەبەرئەو ھى جوولەى پىچاوپىچى تۆنەكان كار لە ھەست دەكات. راقەكردنى شانۆ مەزەندە دەكرى شتىكى گونجاو بىت، لەبەرئەو ھى وشە ئەو شتە دەلى كە ئەقل تىبى دەگات. نەفرت.

7- Andate con moto

8- ma non troppo

۹- kontrapunkt بەكانگىرپوونى دوو دەنگى مېلۆدىي سەربەخۆيان زىاتر. و. ك

۱۰- مەبەست لە بىتھۆقنە.

ئىبسىن و درۆكانى، سترىندىبىرى و بوومەلەرزەكانى، توورپەيى مۆلىير، بازدان بەسەر ئەسكەندەرىيەنشىنانى فېلبازدا، كىشورەكانى شەكسپىير. نەفرەت. من لە راستىدا ستايشى پوچگەرايان، نوپگەران، ئەفرىنەران دەكەم: ھەموو شتىك ماىەي پىشېبىنى، ھاسان دووبارەكراو و پر لە ھەز و ختووكەدەر، لىدانە ھاسانە گچكەكان، خواردنى خىرايە بۆ بى ھەوسەلان.

ھاوپىي نازىز و خوشەويستەم ھەنووكە باسكت دەگرم و زۆر بە پارىزەوہ راتدەوہ شىنم، گويم بۆ رادپەر: تۆ ھەنووكە ئەم وشانەت ھەموو رۆژتىك چەند جارىك گوتوون. تۆ دەبوو بتزانىبا كە ئەم وشانە داواكارىيە كىيان بۆ ئەزمونەكەي تۆ لە خوگرتوون. ئەو وشانە بەزەحمەت ياخۆ بەچىتر، بەخىرايى ياخۆ بەخاويىەكى جالجالۆكە ئاسا شىوہيان گرتوہ. ھەنووكە من دەستت رادەوہ شىنم، تۆ پىتوايە، من پىموايە، من تىدەگەم، تۆ تىدەگەيت، لە ھەزە پرشنگ دەداتەوہ بەسەر كەوتن، بىھوودەيى بالى بەسەر رۆژدا نەكىشاوہ، دواجار ژيانە گوماناويىە كەمان مانا و رەنگى و دەست ھىناوہ. ئەو سۆزانىيە تە بى تاوہ گۆراوہ بە ئەقن. نەفرەت! نەفرەت!

پتوهندییه کی خوشه ویستی له ناوکییه کاندایه ته قیته وه، ئەمه شتیکیه خۆی لی لانا درئ، هاوړتییه تی به پاشه که وتی زیاتر ده چی ژریت، پیدایستی به هه راوزه نا و پالاوتن نییه. هه ندیک جار ده نکیک لم ده چیتته نیتوان ئاستی ناسکی پتوهندییه که وه، ئیدی خه م و گیروگرفت ده خولقیین. له فیکره وه ده چم: من به بی ئه وه ده بنگه به باشی ته گبیری خۆم ده که م! به و جۆره کاتیک تیده په ری، هه ستیکی ناخوش حالانه له ئاستی جۆراوجۆردا خۆی وه دیارده خات، هه ستیک گا ئاشکرا و زۆر جار بيش به پارێز.

هه نوکه من پتوهندی ده گرم، نابج مه سه له که ئاوها بی، ده بی سه رمایه که مسۆگه ر بکرت. پاکى ده که یه وه، گسکی ده ده یه و وه ک خۆی لیده که یه وه.

به ره نجامه که ی دلنیا نییه: باشتر، خراپتر یاخۆ وه ک جار ان. مرۆف ناتوانی بزانی. هاوړتییه تی پشت به سویند و ته و کید نابه ستی، هه روها به زه مه ن و شوینیش. هاوړتییه تی ته نها له یه ک خالدا نه بی، بی ئه ندازه بی داواکارییه، ئه ویش ته نها راشکاوییه. ئه وه ته نها داواکارییه به لām داواکارییه کی قورسه.

هاوړتییه کی نیزیکی دواى ژيانیک له چالاکیی زیندوو له پتوهندی له گه ل خه لکییدا، هیه جره تی کرد. له (ریقییران)^(۱) نیشته جی بو. له وئ باله خانه به کی سی ژووری به کرى گرت، له بانیزه که یدا دانیش و که وته چینی به ره. کیژه هاوړی زۆر جاجیلتره که ی له ولاته که ی خۆیدا له سه ر کاره که ی به رده و امبو، به لām سالی چه ند جار یک سه ردانی بانیزه خۆشه که ی ده کرد. ئه وه هاوړتییه بی ده نگى دا بگرت، ته له فۆنه کافمان به خۆ پارێزییه وه ده چووه پیش، ئاخه کات و تازایه تی گه ره که بتوانریت پتوهندییه که به کراوه بی به یلتریتته وه. په یامه کانی زیاتر ده چوونه وه یه ک. ئاخه توو شه ی تان بوچی بو بانیزه یه کی رووه و زه ربای ناوه راست تیتقوچاند! تو به کاوه خۆ و شکۆ دارانه و به بی بینی چ په له یه کی سووری شینباو^(۲) له سه ر پیستت، ده مریت. ئیمه به گوێره ی نه ریت ده دوا بن، هه لیه ته ده مزانی، ئه و نیگه رانییه کی هه یه که متمانه ی پیم نییه باسیم بو بکات. باشه سوپاس، له راستیدا گه لیک سه رنجراکیتشه. گه رچی به فر به سه ر دارخورماکاندا ده بارى که چی ماگنولیا^(۳) چرۆی کردوه.

۱- Rivieran ناچه یه کی گه شتیاری شاری (نیس) ی باشووری خۆره لاتنی فه رنه سا و هاوسنووری ئیتالیا. و.ک

۲- likfläckar مه به ست له و په له سووره شین باوانه یه که دواى مردن له سه ر پیست وه دیارده که ون. و.ک

۳- magnolia جۆر یک دره خت یاخۆ ته لانه، به گولی گه وره و زه خره فییه وه. و.ک

یه کیک ده لئ پتوسته من له باره ی هاوړتییاغه وه بدویم. ئه وه شتیکی ریا لیستی نییه، ئاخه خۆ جارئ و زۆر پیر نه بووم و هاوړتییکانیشم هیشتا دنیایان جی نه هیشتوو. پیچه وانه ی ئەمه، مرۆف ده که ویتته هاوسه نگیگه لیکى ته نرئامیزی نیتوان نه زاکه ت و نه یی پارێزییه وه: ئارامبه، ئه وه ده خۆ نیتته وه که من نووسیومه.

که سیک ددان پیدانامه یه کی وردی نووسی. هه لیه ته دولبه ره که ی پیشووی مۆله تی پیدرابوو ده ستنوسه که بخۆ نیتته وه. کاتی خۆیند بووه و چووبوو ئاوده ست و له وئ ریشابۆه، پاشان داواى کردبوو ناوی ئه وى تیدا بسریتته وه. نووسه ره که ییش قایل ببوو، به لām هاوکات هه موو داوه ریه نه رتییه کانی لی لابرده و لایه نه نه رتییه کانی به هیز کرد.

هاوړتییه تیش وه کی ئەقین بی ئه ندازه تیزینه. له جه وه هه رى هاوړتییه تیدا کراوه یی و ئه و په ری پیدایستی بو گوتنی حه قیقته هه ن. ئه وه جۆر یک له ئاسووده بییه کاتی روخساری هاوړتییکه ته ده بینی یان له ته له فۆندا گویت له ده نگى ده بیته و قسه له باره ی شته زیاتر ئازاروی و گرنه گه کانه وه ده کات، یاخۆ گویت له هاوړتییکه ته ده بیته ددان به شتییکدا ده نئ که به حال جورته تی کردوه بیری لی بکاته وه. هاوړتییه تی زۆر جار ان هه ستییه. شیه وى هاوړتییکه، روخساری، چاوانی، لیوی، ده نگى، جووله ی، توئی ده نگى له ئاگاییدا تو ماربوون، کوڈیکی نه یین و له متمانه و هاریکارییدا خۆیان ده که نه وه.

ناتوانم بلتیم ههستم بهنیگه رانییه کانی دهکرد، ههلبهت ناشمه وئ بهسه رزه نشتکردنی بهوهی خودان راشکاوای نهبوو، برینداری بکهه.

بهگشتی ئیمه له رووی پراکتیکیه وه هاوتهمه نین - دهشی ئمه له سه ره تایی پیرییه کی واقیعییدا ئاوهایی. ئیمه تا دیت قوولتر خۆمان له هۆله تاریک و پاروهه پیچاوپیچه گسک نه دراوه کانا بزر دهکهین. له میانهی ته له فۆنه ناوخوییه کره کره کانه وه قسان له تهک یه کدیدا دهکهین و به تیاماییه وه به سه ره هه لومه رجه به زهحمهت که شفکراوه کانا، هه لدهنگوین.

هاورپیه کی نه کتهرم درامایه کی سه رنجراکتیسی ئیزگیی نووسی و داوام لئ کرد ریگه م بدا دهی بهینم. چه ند مانگیک دواتر پرسیارم لئ کرد که ناخۆ ده خوازی رۆلی تارمایی و نه کتهری یه که له (هاملیت) هه کی مندا بینیت. دواي شتیکی بینه وه به رده قایل نه بوو. من هه لچووم و گوتم مادامه کی وایه نه وای منیش ئیش له پیه سه ئیزگییه کیدا ناکه م. وی به شوکیکی ماقووله وه وه لایمی دامه وه که چ پتوه ندییه ک له نیوان نه و دوو مه سه له یه دا، که بۆ من ئاشکرا بوو، نابینیت. دواي و توو پترتیکی زۆر ناکۆکییه کانی نیوانمان جوژکردن، به بی نه وه ی پیگه ی خۆمان شوین گوژی پیبکه یین. له گه ل نه وه شدا هاورپیه تییه که مان زیانی به رکه وت.

هاورپیه کم که له لایه نی کۆمه لایه تی و سیاسیه وه پیشکه وتنی به رچاوی وه ده ست هینابوو، ترسیکی رۆحی له هه موو دوژمنایه تی کردنیکی راسته وخۆ هه بوو. به گالته وه ناوی له خۆی نابوو زانا(4)، که خۆشی هه روا بوو. من به خۆش حالیه وه ریگه م پیتا نامۆگاریم کات، له به رته وه ی شتی زۆری فییر کردبووم. سالانیکی زۆر له وه به ر له باره ی پیگه ی له قی منه وه له بازاری جیهانیی فیلمدا، شتیکی که خۆم له هه ر که سیکی دی زیاتر پیتی ئاشنا بووم، مامۆستایه تییه کی تاراده یه ک زۆری به سه ره وه کردم. چه وت جار له و باره یه وه مامۆستایه تی به سه ره وه کردم، له هه شته یه مین جاردا ئیدی من هه لچووم و داوام لئ کرد ده می داخات و له به رچاومدا نه مینئ، هه لبه ت به وشه گه لی که متر راسته وخۆتر له مه . چه ند سالیکی خایاند نه وسا هاورپیه تییه که مان چاک بۆه.

من به گشتی چ وه همیتکم له باره ی به هره کانی هاورپیه تیمه وه نییه. گه رچی له

4 - besserwisser که سیک که خۆی به خاوه ن شاره زایییه کی گه وره تر له ده ور به ره که ی ده زانی و به خۆش حالیه وه نه و زانیاری و شاره زایییه ی خۆی ده خاته روو. وک

هاورپیه تیدا به وه فام به لام بی نه ندازه خانه گومانم. گه ر پیموایی خیانه تم لیده کرئ نه و ده سه به جی خیانه ت ده که مه وه، گه ر پیموایی پتوه ندیم له گه لدا ده پچرینئ، نه وای منیش پتوه ندی خۆم ده پچرینم، ناماده ییه کی گومانای، به هره یه کی گه لیک (بیریمان) یی.

له تهک هاوری کیه کاندای کارم هاسانتر جوژ ده بیت. راشکاوای شتیکی به لگه نه ویست (وا مه زنده ده که م) به تال له به رزه وه ندییه (پیموایه ئاوه ایه) دلسوژی له برینداریکردن نه ها تووه (وا ده یه تینه پیش چاوی خۆم). و توویر به بی چ بریاریکی پیش وهخت ده بزوت، هه ست خۆی دانه پۆشیوه، چ پله و پایه یه ک بوونی نییه. ناکۆکیگه لیک که وه دیارده که ون پر له متمانه ن و هه و ناکه ن. پیگه وه له هه موو نه و گیمانده دا سه مامان کردوه که به خه یالدا دین: له عه زابدا، له نه رم و نیانیدا، له سوژدا، له ده به نگیدا، له خیانه تدا، له تووره بیدا، له کۆمیکدا، له بیتزاریدا، له نه فیندا، له درۆدا، له شادییدا، له له دایک بوونه کانا، له هه وره بروسکه دا، له مانگه شه ودا، له قه نه فه دا، له که لویه لی مویه قدا، له دلپسییه کانا، له دلپسییه کانا، له ته خته نوینی پانو پۆردا، له ته خته نوینی باریکدا، له زه نادا، له سنوور به زانده کانا، له باوه ری باشدا - هیشتا شتی زیاتریش هه ن - فرمیسه که کان، ئیرو تیک، ته نی ئیرو تیک، کاره ساته کان، سه رکه وته کان، کۆسه په کان، بی شه رمییه کان، ده ست له یه ک کردنه وه کان، په ژاره، په ژاره، په رۆشی بی نه ندازه، هیلکه، سپیرم، خوتنی بی نوپزی، کۆچکردن، مایوی ژنانه - هیشتا شتی زیاتریش هه ن، باشتره کۆتایی پیبه نین به رله وه ی بگه بینه دوا یین ویستگه - بی توانایی سیکسوایی، به ره لایی، وه حشه ت، نزیکه له مه رگ، مه رگ، شه وه ره شه کان، شه وانیک که خه و تیایاندا ده زیت، شه وه سپیه کان، موزیک، به رچاییه کان، مه مک، لیو، وینه کان، روو به لای کامیرا که دا وه رگیه و ته ماشای دهستم بکه که له لای راسته وه کورته ی شته کان وینه ده گرم، پیست، سه گ، سرووته کان، مروییه برژاوه که، گوشتی پشتی نه هه نگ، سه ده فگه لی خه راپوو، فیل و چال بۆ هه لکه ندن، لاقه کردن، جلکی جوان، زیرو زیو، نه وازش، ماچ، شان، سمت، رووناکی بیگانه، شه قامه کان، شاره کان، نه یاران، ئیغواکان، تاله قره کان به شان وه، نامه ی درپژ، راقه کردنه کان، هه موو پیگه نینه کان، پیری، نه خۆشییه درپژخایه نه کان، چاویلکه کان، دهسته کان، دهسته کان، دهسته کان - هه نووکه گۆزانیی(5) که ته وای ده بیت - سیبه ره کان، میه ره بانئ، من یارمه تیت ده ده م، هیلئ که نار، زه ریا - هه نووکه ئیدی بی ده نگئ. کاتژمیره ئالتوونه کۆنه که ی باوکم

5 - arian گۆزانییه که یه ک گۆزانییژ ده یچریت. وک

به شووشه شکاوه که یه وه له شوینه که ی خۆیدا له سه ر میزی نووسینه که ده چرکینێ، سه عات
حه وت ده قیقه ی ده وێ بۆ دوانزه پیشان ده دات.

نا، له باره ی هاو پیکانه وه ناووسم، ئەوه شتی که مه حال، له باره ی (ئینگرید) ی
هاوسه ریشمه وه ناووسم. چه ند سالتیک له مه وه به ر سیناریۆی فیلمی که متر سه رکه و تووم
نوسی به ناوونیشانی (ئه قین به بی ئه قینداران) (۶). ئەو کاره وه ک پانۆرامایه ک له باره ی
ژیانه وه له ئەلمانیا ی خۆرئاوا شپه ی گرتبوو، پیموایه کاره که به تووریه ی بی ئەندازه و بی
ده سه لاتانه ی زبندانیی رهنگی بوو، ته وا ویک به دلنیا یییه وه شتی که دادوه رانه نه بوو.

له م دپه ی که به شپه یه کی سه روشتی مرد، پارچه یه ک گوشتم لیکرده وه که بووه
فیلمی که ته له فیزیۆنی به ناوی (له ژبانی قه ره قۆزه وه) (۷). گه رچی ئەم فیلمه شه ئەو
سه رکه و تووه نه بوو به لام یه کیکه له فیلمه باشه کانم، رایه ک که که م که س له گه لدا کۆکن.
له م سیناریۆ تیکو پیکشکا وه دا (له گه ل نزیکه ی زه مه نیکه ی شه ش سه عاتی نواندندا)،
وه ک هاوسه نگی دروست کردنیک بۆ ئەو شپه زه یییه به رگه نه گیرا وه ی له ستروکتوره
بنچینه یییه که دایه، (پارافراس) (۸) یک بۆ چیرۆکه که ی (ئوقیدیۆس) (۹) هه یه له باره ی
(فیلمون و باوکیس) (۱۰) وه. من چیرۆکه که م وه ک میحرابیکه ی زیان به رنه که و توو له
قوولایی کلتیسه کی ویراندا دانا.

خودا به خوگۆریوی به ئەرزدا ده گه ری تا بزانی مه خلوقه کانی چۆناوچۆی ده ژین.
ئیهاره یه کی ساردی به هار لای که ناری زه ریاوه، ده گاته کیلگه یه کی ویرانی نزیک کۆمه له
خانویه ک که ته نها جوتیاریکه ی پیر و ژنه که ی لیده ژین. بۆ شپه و نووسن بانگیشتی
ده که ن. بۆ به یانی خودا دوی ئەوه ی روخسه ت به و پیره میرد و پیریژنه ده دات خواستیک
ده رپن درێژه به سه فه ره که ی ده دا. خواسته که شیان ئەمه یه: ناخوازن مردن لیکیان جوئ
بکاته وه. خودا خواسته که یان وه دی دپنی و ده یانکاته دره ختیکی گه وه. (۱۱)

6- Kärlik utan älskare

7- Ur marionetternas liv

8- parafra s سه ره له نوئ نووسینه وه یاخود شیعرانده وه تیکستی که به مه رجیک پارێزگاری
به ناوه رۆکی با به ته ئۆرگیناله که وه بکریت. و. ک

9- Ovidius

10- Filemon och Baukis

۱۱- va rdträd دره ختی که له کیلگه یاخود گوندا که خه لکی به سیمبولی به خته وه ری و خو شنوودی
ده زانن. و. ک

من و هاوسه ره که م نیزی که له یه کتری ده ژین (*). یه کیکمان بیرده کاته وه و ئەو ویتیریشمان
وه لام ده داته وه، یاخۆ به پێچه وانه وه. من چ ده رپرنیک شک نا به م تا وه سفی ئەو
پیکه وه یییه مانی پیکه م.

کیشه یه ک هه یه گریکۆیره یه، رۆژنیک له رۆژان ته وره که داده که وئ و جیامان ده کاته وه.
چ خودایه کی میهره بان نابئ و بمانکاته دره ختی به خته وه ری. ئەز به هره ی ئەوه م هه یه
هه لۆتسته کانی ئەوه دوی ژیا مان به یینه پیش چاوی خۆم: وتوویری خۆم ده خه مه کار،
فانتاسیا ی خۆم، هه ستگه لی گونجا و هورۆژم دینن، ده ره نگین و قوول ده بنه وه.

له گه ل ئەوه شدا من له و که ره ستیه م که مه که به هۆیه وه ساته وه ختی جیا بو نه وه مان
به یینه به رچا و. له به ره وه ی ناتوانم یاخۆ ناخوازم ژبانیکی دی به یینه به رچا و، جو ریک
ژبانی دی له وه ری هیللی سنوره وه، گو شه نیگایه کی ترسی نه ره. له که سی که وه ده به ه هیچ
که سی که، ئەم هیچ که سه ته نانه ت یه ک یاده وه ریشی له باره ی ژبانی پیکه وه یییه وه نییه.

(*) بیری مان باس له زه مه نیک ده کات که هیشتا (ئینگرید) ی هاوسه ری نه مردو وه. و. ک

دەببیریت. وی بەروانییەکی عاشقانه لە بابم دەنۆرێ و بەبوغزەو زەرەخەنەى دیتى. من بەگێرتیۆد خوۆشحال دەبووم، ئاخەر که دەهات شادی لەتەک خویدا دەهیتنا، لەدڵەو پێدەکەنى و خوۆلقوۆشى بەبابم دەبەخشی و وایش راها تیبوون پیککە گۆرانى بچرین. نەنکیشم لە دواو دەببیریت، بەرێوێهە بۆ ئاودەستخانە بچیت. براکەم دانیشتوو و رەنگە خوێ بەسەر ئەرکیکی قێزەونى ماتماتیکدا چەماندیبێتەو، خوشکەکم هیشتا نوستوو، من تەمەنم حەوت سالانە و دەبە هەشت. دایکم کامیراکەى بەدەستەویدە، دایکم حەزى لە وێنەگرتن بوو.

بەسەرەو خوارکە لێژەکەى دارستانەکەدا تێپەرىن کە بەدار سنەو بەر و شارە مێروولە دەورەدرابوو، بۆنى کە تیرە و قەوزەى لێدەهات. پەلکى قەرقاتەکان هیشتا پر لە مێوێ کال بوون. بەلای جلکى شووای بەتەنەفدا هەلخراوى باخەوانەکەدا، تێپەرىن. چەند هەفتە بەک لەوێهەر، براکەم و هاوڕێکانى، لە (فێلای ميسیۆن)^(۳) تووی فەرەنگیيان دزی بوو، توووەکەیان فلیقاندبۆو و شتى ناشیرینیان لەسەر سەرچەفەکانى خاتوو (تیبۆرنکفیست)^(۴) پیککیشابوو. بەتوندی گومان لە هەر هەموومان دەکرا، بەلام لەبەر کەمیی بەلگە، قوروقەپ لە مەسەلەکە کرابوو. ئەوجا نۆرەى کورەکانى باخەوان، گەرچیش بێ تاوان بوون، بۆ لیکۆلینەو هات. من نەمدەزانى کە سەرەرای هەموو شتیک، ئاخۆ پێویستە براکەم لە زمانەو بەدەم یان نا، لەبەرئەوێهە بیانوم هەبوو بۆ تۆلە لیکردنەوێ. رۆژتیکیان براکەم کرمیکى قەلەوى چەشەى لەبەر کە پوویدا شوپکردەو و گوتى: گەر ئەم کرمە بخۆیت ئەوا پینچ فلست دەدەم. من کرمەکم خوارد. کاتى هەموویم قووتدا، براکەم گوتى: گەر ئەوێندە دەبەنگ بیت کرم بخۆیت، ئەوا مەحاله پینچ فلسەکەت بەدەم.

من بەگشتى خوۆشباوەر بووم و بەهاسانى فریبودەدرام. لەبەرئەوێهە کیشەى هەناسەدانیشم هەبوو، نەمدەتوانى بەدەم هەناسەبەدەم و بەکەپوو دەمدا، بۆیە ئەو قەلافەتیکى دەبەنگانەى پێ بەخشیبووم.

براکەم گوتى: چەترەکەى نەنکم هەلگرە، بیکەرەو، من یارمەتیت دەدەم. ئیستا گەر لە بانێژەکەى سەرەو خۆت هەلدەبیتە خوارەو، ئەوا دەفریت. لە دووایین لەحزەدا بەرم لى گیرا و منیش لە توورەبیدا گریام، نەک لەبەرئەوێهە فریبودرابوو بەلکۆو لەبەرئەوێهە کە نەلوا بەچەترەکەى نەنکم بفرم.

۳- mission - ئەرکی بلاوکردنەو و گەیاندى ئاینى مەسیحى.

کاتى باوکم لە ناوەرەستى مانگی یولیدا بۆ بەسەربردنى پشوى هاوینە بۆ قۆرومى هات، شەکەت و شپرزە بوو. تەنیاى تەنیا بەرێگای درێژى دارستانەکاندا پیاوسەى دەکرد و لە خانووی هاوینەى شووانان و ئەمبارەکانى دانەوێلەدا دەنووست.

یەکشەمەیهکیان دەبوو لە کلێسای (ئامسبیرى)^(۱) وەعز بەدات. بەیانیهکی قورس و هەورە بروسکاو بوو، خۆر و مێشەکەرەکان بونیا دەمیان دەگەست، هەورێکی رەشى شینباو لە خوارەو بەسەر گردۆلکەکانەو بوو.

لە ماوێهەکی زۆر لەوێهەرەو پریار درابوو منى لە تەکدا بم. لە پێشى پاسکیلەکەیدا داینام، لە دواشەو پریاسکەى خواردن و جانتایەک کە جبهى قەشەبیبەکەى تێدابوو، دانا. من پێم پەتى بوو، پانتۆلێکی کورتى شینى خەتخەت و بلوسیکى ئێخە هەلاوگێراوم لە هەمان قوماش لەبەردا بوو، باندجیکم بەمەچەکەو بەستوو، ئاخەر بەهۆى خوراندنى شوپنپێوێهەدانى مێشوو لەبەک، مەچەکم هەوى کردبوو. بابم پانتۆلێکی رەشى لەبەردا، قایشى تاییه تیبى پاسکیل، جزمەى رەشى قەبیتاندار، کراسى سپى، کلاوى سپى و چاکەتیکى هاوینەى تەنک. من هەموو ئەوانە دەزانم، لەبەرئەوێهە تازەکیی وێنەیهکی فۆتۆگرافیم بێنیه. لە دواوێهە (گێرتیۆد)^(۲)، کە هاوڕێیهکی خێزانەکەمان بوو،

1- Amsberg

2- Gertud

لاللا) ی پیر^(۵) گوتی: له بهرئه وهی ئینگمار له یه کشه مه دا له دایک بووه، ده توانی پهریسه کان ببینی. به للام ئینگمار نابی له بیری بجیت که دوو په لک وهک خاچ له بهر سینگیدا راگریت. نازانم لاللا چه ندیک پروای بهو قسه یه ی خوی هه بوو. باوه ریم نه کرد و به خشکه یی چوومه ده ری: چ پهریسه کم نه بینی به لکوو پیاویکی گرگی خۆله میتیشیم بهر وخساریکی پرشنگدار و لیوپیژ له تووره یی بینی. وی دهستی کیژیکی گرتبوو که له که له په نجیه دهستم درپژتر نه بوو. ویستم کیژه که بگرم، به للام پیاوه ی گرگن و کیژه که ی دیار نه مان.

کاتی له (قیللاگاتان) ده ژیاين، زۆرجاران موزیکه ژه نانی گه رۆک ده هاتن و موزیکیان ده ژه ند. رۆژیکیان خیزانیکی ته واهاتن. باوکم هاته هۆلی نانخواردن و گوتی: ئەلعان ئیمه ئینگمارمان به قه ره جه کان فرۆشت و پاره یه کی باشمان له بری وه رگرت. من ئیدی له ترسدا که وتمه هاوارهاوار. له ناکاویکرا هه مووان دایان له قاقای پیکه نین، دایکم له کۆشیدا داینام، سه ری گرتم و به پارێزه وه که وته راژه نینم. هه مووان سه ریران لئ هات که من هیند خۆش باوه ریم، ده یانگوت: ئەو زۆر خۆش باوه ره و چ خولقیکی نییه.

هه نووکه گه یشتینه گرده که ی لای پۆست، من ده بوو له پاسکیله که دابه زم و به پێ پرۆم. له بهرئه وه ی پام په تی بوو، بهو رپگیانیه دا ده رۆبیشتم که گیای نه رم و پێ پیا نراو دایپۆشیبوون. سلاومان له بهرپوه به ری پۆست کرد که بهرپوه بوو بۆ ویستگه ی قه تار بجیت، تا فریای قه تاری به یانی، که به رهو (کرلبو)^(۶) ده چوو، بکه ویت. پۆسته که ی له عاره بانیه کی گچکه بار کردبوو. (لاسسی) له سه ر پپیلیکانه که دانیشتبوو، زۆر به ژن زراف و باسکی شو. که به لایدا رهت بووین، سه ری له قاند و بۆراندی. من ره قوته ق سلاوم لئ کرد. (لاسسی) گۆرانییه کی حه یابه ره ی فیکردبووم که له باره ی ئەندامی زاووژیوه^(*) بوو. له ناوه رۆک و رۆحی گۆرانییه که حالئ نه ده بووم، به للام مه زنده م ده کرد ئەوه شیعیکی ته رتیه یی نه بیته.

کاتی له گرده که تیپه رین، هه مدیس سواری پاسکیله که بوومه وه. باوکم فه رمانی پیدام قاچم بلاوبکه مه وه. تاخر سالتیک له وه بهر پتی راستم له ته لی تایه ی پاسکیله که ی خاله (ئیرنست) گیرا و چهند ورده ئیسکیکی شکاندم. گۆرمان دایه خۆمان و ئیدی وا به لای

5- Gamla Lalla

6- Krylbo

(*) گۆرانییه که زۆر نه شیواتره له وه ی که پاچه بگریته. و.ک

کیتلگه ی گه وه ی (بیرگیلوند)^(۷) دا تیده په رین که ئیمه ی مندالان له وئ شیرمان ده هینا و سیومان ده دزی. (دوللی)^(۸) به ده نگیکی گر وه ری و به قایشه که یه وه رایکرد که لای سیمیکی پۆلایینه وه له نیتوان دوو دارسنه وه ردا به سترابۆوه. دوا ی کیتلگه که، (خانویه کی تارمایی)^(**) و پاشان (قیللا ی میسیۆن) هه بوو، له ویدا مندالانی زۆری (فریکهۆلم)^(۹) ده ژیان که دایکان و باوکانیان له پیناوی خودادا له کیتلگه کانی ئەفریقیدا کاریان ده کرد. له (قیللا ی میسیۆن) دا مه سیحیه تیکی دلشادانه و پر له ئەفین، به بی یاسا و زۆره ملیتی بالئ کیشابوو. مندالان هه موو رۆژه کان به پتی په تی ده رۆیشتن و پینوستی نه ده کرد خۆیان بشۆن. ژه مه کانی خواردن، به پتیه له سه ر لیواری میتزیک و هه رچ کاتیک بونیاده م برسی با، ده خوران، جگه له وهش (بینگت فریکهۆلم)^(۱۰) شانویه کی سیحیه ی هه بوو که به گۆیره ی رانوما یییه کانی (تالیترس فامیلی جۆرنال)^(۱۱) رۆنرابوو. (ئاوازی ده ستیکردنی مندالان)^(۱۲) هه رگیز له (قیللا ی میسیۆن) دا نه ده چردرا.

من له ئەفه ریکا له دایک بووم

باوکم له وئ پادشا بوو

زه رافه، تیمساح و مه پوو نیک

که گه نج بووم، یاری من بوون

چیۆهادیلیه لیو!

میسیۆنیژیک^(۱۳) ی قه له و بکه ره قاورمه

هه نووکه به خیرایییه کی باش به سه راو لیژایییه درپژه که ی لای (سولباکا)^(۱۴) دا ده رۆین. رپگا که نزیک ی رووباره که یه، خۆر سوتینه ر، تایه ی پاسکیله که جیره جیر و ته قوه وری دیت، ئاوه که پرشنگ ده داته وه. له و دیو به رزایییه کانه وه، هه وه بروسکا و ییه که هه ر له جیگای

7- Berglund

8- Dolly

(**) ett Spökhus

9- Frykholm

10- Bengt Frykholm

11- Allers Familje-Journal

12- Barnens signaturmelodi

۱۳- missionär مویه شیر، مژده هینی ناینی مه سیحی

14- Solbacka

خویدا و له تەشەنە سەندندایە. باوکم نەختیک گۆزانی بە دەم خۆبەو دەلی. له دوورەوه قەتاری بەیانی دەتوتینی. من بە پەرۆشەووە بیری قەتارەکی خۆم دەکەم، دەکرا ئەلعان له مالهوه، له (قۆرومس) بام و سکه کهیم لهو رینگه باریکه‌دا به‌ستبا که ده‌چۆوه سەر ژێرزەمینە گلەکه. سەفەرکردن لەتەک بامدا هەمیشە مامەلەیه‌کی زەحمەت بوو، مەرۆف نەیدەزانی چۆناوچۆنی کۆتایی دێت. گا خولقی بام بەدریژایی رۆژه‌که خۆش بوو، گا شەیتانەکان دەچوونە بن کلێشەهێ قەشە و ئیدی دەبوو که سێکی کهم قسه، بیانووگر و چیکلدان گچکه.

چەند عارەبانەبەک بەزیاڕەتکارانی کلێساوه له ویستگه‌ی بەلمەکان چاوه‌ری بوون، پیره‌مێردیکی زۆر بەتەمەن بەمانگایه‌کی پۆخلەوه و چەند کورپیک که بەرهو (یوپیتیرن)^(١٥) دەچوون تا له‌وئ مەله بکه‌ن و ماسی راوکه‌ن.

گوربسی پۆلایین بەدریژایی که‌ناری رووباره‌که راکیشرابوو. بەلمەکه بەبازنەهێ ناسنین و بۆربرینگی ژەنگاوی بەگوربسه‌که‌وه به‌ستراپۆوه و کاره‌کانی به‌رپیکردن هەمووی بەدەست دەکران. پیاوه‌کان توند کێبله‌کانیان بەئامیتریکی قورسی له تەختەهێ قیراوی دروستکراو ده‌گرت. به‌وجۆره به‌لمه‌ه بن پانه‌که له‌و که‌ناله‌ خوڕه‌دا، که کۆتەرەداری سەرئاوکه‌وتوو به‌دەنگیکی کپ خۆیان به‌ملاولای به‌لمه‌که‌دا ده‌دا، بۆ پێشه‌وه و دواوه ده‌جوولیترا.

باوکم دەسه‌بجێ له‌تەک ژنانی ناو عارەبانەبەکدا که‌وته دەموڤۆ. من له پێشه‌وه له‌سەر عەرده‌که دانیشتم و قاچم نایه‌ ئاوه‌که‌وه که به‌و چله‌ی هاوینه هیشتا که‌له‌ته‌زین و به‌رەنگیکی قاوه‌یی هاژەهێ ده‌هات و به‌تامه‌زرۆییبه‌وه خۆی به‌پێ و پلمدا ده‌کیشا.

هەر له تافی مندالیمه‌وه ئەم رووباره له‌ خه‌ونه‌کاندا بوونی هه‌بووه. هه‌میشه لیل و پێچ‌خواردوو بووه وه‌ک رووباری (گروڤدان)^(١٦)، لای پردی قەتارەکه، کۆتەرە داره‌کان بۆنی توپکلی درخت و که‌تیره‌یان لێده‌هات و به‌کاوه‌خۆ له‌و خورپیه به‌هێزه‌دا پێچی ده‌کرده‌وه، له قوولا‌ییبه‌وه به‌ردگه‌لی تیژ، هه‌رەشه‌که‌رانه له‌ژێر ناستی به‌خوڕی ئاوه‌که‌وه ده‌رده‌په‌رین. که‌نالی رووباره‌که قوولا‌ییبه‌که‌ی له‌نیوان لێژایی زۆری که‌ناره‌که‌دا که‌م ده‌بۆوه و له‌ویدا دره‌ختی توسکا و داربی ره‌گیان داکو‌تیوو، ئاوه‌که چەند ساتیک به‌خۆره‌که‌ داده‌گیرسا، پاشان ده‌کوژایه‌وه و له‌جاران ره‌شتر هه‌لده‌گه‌را. جوولەهێ به‌رده‌وام به‌رهو پێچی رووباره‌که، خوڕه‌ی کپ. هه‌ندی جار ده‌رۆشیتین و له‌که‌ناری رووباره‌که‌دا مەلمەمان ده‌کرد،

15- Djuptjärm
16- Gra'dan

ئەو رینگه باریکه‌مان ده‌گرتەبەر که به‌لای لێژاییبه‌که‌ی نزیک (قۆرومس) دا ده‌هاته‌خوار، به‌لای چه‌ورپێژی رینگا ناسنه‌که و جاده‌که‌دا، به‌لای میترگی (بیری لیوند) دا تیده‌په‌رین و به‌لێژاییبه‌که‌دا بۆ که‌نار، داده‌به‌زینه‌ خواره‌وه که له‌ به‌ری ئیمه‌وه تا راده‌بەک نزم بوو. له‌ویدا که‌له‌کیکی به‌ستراو هه‌بوو که بونیاده‌م ده‌یتوانی خۆی هه‌لبداته‌سه‌ری. جاریکیان که‌وتمه‌ ژێر که‌له‌که‌که و ئیدی نه‌متوانی بیهمه‌وه ده‌ره‌وه. به‌هیچ جوړیک نه‌ترسام، به‌لکوو چوانم کردنه‌وه و گژوگیا شه‌کاوه ئاوییه‌کانم بینی، بلقی ئاوی هه‌ناسه‌ی خۆم، تیشکی هه‌تاو که لێژایی ئاوه‌که‌ی رووناک ده‌کرده‌وه، ئەو ماسییه‌ گچکانه‌م بینی که له‌نیوان به‌رده‌کاندا رۆچوو‌بوونه بنی قوراوه‌وه. خۆم بێ جوولە راگرت و به‌کاوه‌خۆ دیارنه‌مام. پاش ئەوه چ شتیکی دیکه‌م یاد نییه، ئەوه نه‌بیت خۆم له‌سەر که‌له‌که‌که بینییه‌وه و ئاو و به‌لخه‌م ده‌هینایه‌وه و هه‌مووان له‌ یه‌ک کاتدا له‌تەک یه‌کدیدا ده‌دان.

هه‌نوکه له‌ گوی به‌لمه‌که‌دا دانیشتم و پازنه‌ی سووتاوی پیم و ده‌وری قۆزنگی پام فینک ده‌که‌مه‌وه که می‌شوله‌ پێوه‌ی داو. له‌ناکاوتیکرا که‌سێک شانم ده‌گرت و فریم ده‌داته‌ دواوه. شه‌پازله‌یه‌کی توند ده‌خۆم. باوکم به‌تووره‌ییبه‌وه ده‌بیژێ: نازانیت شتیکی ئاوه‌ام قه‌ده‌غه‌ کردوو، تیناگه‌یت که ره‌نگه‌ بکه‌ویتته‌ خواره‌وه. شه‌پازله‌یه‌کی دیکه‌ی وه‌شاند. نه‌گرایم، لێره له‌به‌رچاوی ئەو خه‌لکه نه‌ناسیاوانه‌دا نه‌گرایم. نه‌گرایم، به‌لام رقم له‌م پیاوه شه‌رانگیزه‌ نه‌فره‌تیبه‌ بۆوه که هه‌میشه ده‌ستی ده‌وه‌شاند، ده‌بی بیکوژم، لیتی نابوورم، که گه‌یشته‌ینه‌ ماله‌وه پلانیکی به‌سو بۆ کوشتنی داده‌رپێژم، ئەوسا ده‌پارپیته‌وه و داوی به‌زه‌یی ده‌کات، ده‌بیت گویم لیتی بێ که چۆن له‌ حه‌ژمه‌ت ترس ده‌قیژپیت.

کۆتەرەکان قورس ریبیان ده‌کرد و ته‌په‌یان ده‌هات، ئاو خوڕه‌خوڕی بوو، من چوومه‌ ئەولاوه به‌لام له‌به‌رچاواندا بووم. باوکم بۆ یارمه‌تیدان له‌ راکیشانی به‌لمه‌که‌دا بۆ پێشه‌وه، که‌وته‌خۆ، به‌کیشمه‌کیش له‌گه‌ل کۆتەرە قورسه‌که‌دا ئاره‌قه‌ی ده‌ردابوو، هه‌روه‌ها تووره‌یش بوو، ده‌متوانی ئەوه ببینم.

دابه‌زین، ئاو چینکۆ ته‌خته‌ییبه‌ قه‌به‌کانی ده‌شوشته‌وه، عارەبانەکان له‌ وشکاییدا ئاژووران، پرده‌که ده‌له‌ریبه‌وه و جۆلانه‌ی ده‌کرد. باوکم خواحافیزی کرد، بۆ ئەو هه‌میشه دامه‌زاندنی سه‌ری قسه‌ هاسان بوو، ئەو کوپانه‌ی خه‌ریکی راوه‌ماسی بوون به‌بوغزه‌وه زه‌رده‌خه‌نه‌یان هاتی و قوولپه‌کانیان هه‌لگرت. پیره‌مێرد و مانگا پیسه‌که‌شی خه‌رامان خه‌رامان له‌ گرده‌که‌وه ئاودیو بوون.

باوكم به دهنگيكي هاورتيپانه گوتى: نا وهره ئيره كه لله پووت. من له جيتي خوم نه جولام، ته ماشاي دوورم كرد. كاتى باوكم ميه ره بان دهينواند، ئيدى ئيغوا ده بووم بگريم. ليم نيزيك بووه، دهستي به پشتمدا كيشا و گوتى: خوت باش ده زانى من ترسام، ناخر ده خنكايت و كه سيش ناگاي لي نه ده بوو. جاريكي ديكه يش دهستي به پشتمدا كيشا يه وه. نه وسا پاسكيه كه ي هه لگرت، له سهر چينكو ته خته ييبه كان داينا، كارمهندي به له مه كه خهريكي سه رخستنى خه لكي دى بوو.

باوكم دهسته زله كه ي پايه ل كرد و به دواي دهستي مندا گه را. تووره ييبه كه م له يه ك چركه دا ره وييه وه. نه و ترساوه، نه مه و ايه. گه ر بونيا ده م بترسى نه و تووره ييبى دايدة گريت، له وه تيده گه م. هه نوو كه وى كه سيكي ميه ره بانه، نه و به توندى لييد ابووم و نه لعانيش په ژيان ببووه.

گرده كه له ويستگه ي به له مه كانه وه ليژايى بوو. له پالپونه نانى پاسكيه كه دا يارمه تى باوكم دا. له ژووور ليژاييه كه وه، گه رما وه ك ديواريك به رز بسووه و گيژه لوو كه ي كه مخايه ن و گه رم له جوانه كانى راده مالى. پانتوله ره شه كه ي باوكم و جزمه كانى تووز و خولا وى ببوون.

كه گه يشت ي ريك زهنگى سه عات ده لي درا. سي به ر بالي به سهر گو رستانه كه دا كيشا بوو، هه نديك زنى ره شپوش گولي سهر گو رة كانبان ناو ده دا. بوني گياي تازه روواو و قير ده هات. له ژتير ده روازه به ردينه كه دا هه و ايه كي فيتك ده هات. كارمهندي كلتسا كه زهنگه كانى ليده دا، بو ژووورى جلويه رگ و شته پيروزه كان دواي باوكم كه وت. له دو لا بيكدا ته شتيكي ده ست شن و مه سيه يه ك هه بوو. باوكم كراسه كه ي داكند و ده موچاوى شت، نه وسا كراسيكي پاكي له به ر كرد و ئيخه ي قه شه ييبى و جبه كه شى گو رى. نه وسا له وديو مي زي نووسينه وه دانيشت و ته رتيله كانى له سهر پارچه كاغه زيك نووسين. من دواي مجبور كه وتم تا له هه ليزاردنى ژماره ي راستى و يرد و ته رتيله كاندا يارمه تى بدم. ئيمه كه خهريكي ئيشه گرنگه كه مان بووين، هيچ له ته ك يه كديدا نه ده دواين: ناخر ژماره يه كي هه له، كارساتى ليده كه وته وه.

ده زمانى هه نوو كه ده بى باوكم به ته نى جيبه ي لريت. له به رنه وه من چووم بو قه برستانه كه و كه وتمه خو يندنه وه ي نووسينه سهر كي له كان، به تا يبه تى هى به شى مندا لان. گومبه زى ناسمان به سهر په لكى چر و تاريكى دار به نافه كاندا سپى ده چووه. گه رما بى جووله بوو.

چهند ميشه هه نگيكي، ميشووله يه ك. مانگايه ك كه ده يبو راند. وه نه وز ده دم. نه ختيك ده نووم. ده نووم.

نه و كاته ي خهريكي خوتما ده كردن بو فيلمى (ميوانه كانى دوواين شيو) (١٧) بووم، له به هاريكي زودا به ئوپلان (١٨) دا گه رام و سه ردانى كلتسا كانم كرد. به زورى كليله كه م له زيتوانى كلتسا قه رد ده كرد و چهند سه عاتيكي له ژووورى كلتسا داده نيشتم، ته ماشاي پياسه ي رووناكيم ده كرد و بيم له وه ده كرده وه كه ناخو كو تايى فيلمه كه م چو ن لي بكه م. ناخر جگه له كو تايى فيلمه كه، هه موو شتيك نووسراو و پلان بو دارپژراو بوو.

روژتيكي يه كشه مه، به يانى زوو ته له فونم بو باوكم كرد و پرسيارم ليكرد كه ناخو تاقه تى هه يه پي كه وه پياسه يه ك بكه ين. دا يكم به هو ي سه كته ي يه كه مين جارى دل وه له خهسته خانه خه و ي تراو و باوكيشم خو ي گوشه گير كرد بوو. ده ست و پي باوكم خه راپتر ببوون، به گوچان و جزمه ي پزيشكي (١٩) وه ده يتوانى ري بكات. به ئيراده و ديسپليني خو ي خو ي، به كاره كه يدا له كلتسا ي سلوت (٢٠) راده گه يشت. وى نه وكات ته مه نى شه ست و پينج سال بوو.

روژتيكي ته مو مژاوى به هاريكي زوو بوو، هه تا و يكي به تين له به فرى ده دا. ئيمه له كاتيكي گونجاو دا گه يشت يه نى كلتسا گجكه كه ي باكوورى ئوپسالا. به ر له ئيمه پينج زياره تكارى دى له سهر سه كو باريكه كان دانيشت بوون و چاو ده پيان ده كرد. كارمهندي كلتسا و پاسه وانى كلتسا له حه وشه (٢١) چه چيان ده هات. له سهر سه كو ي ژورگه كه، ژنه به رپوه به رى موزيك، بيته و ده خو ي به شتيكه وه سه رقال كرد بوو. كاتى نه و اى ناقوسى ناماده بوون لي درا و له ده شته كه دا مه حف بوو، هيشتا قه شه وه ديار نه كه وت بوو. بى ده نكيه يه كي دريژ نه رز و ناسمانى داگرت. باوكم نا ئارامانه ده جوولا و بو له بو لى پي كه وت بوو. دواي چهند ده قيقه يه كي دى، ده نكي و رى ماتو رى ترومبيلتيك له سه ره و ژووور كه خزه كه دا هاته گو ي، ده رگايه ك به توندى به يه كدا درا و قه شه به هه ناسه بركيه وه

17- Nattvardsgästerna

18- Uppland

19- ortopediska kängor

20- Slottsförsamlingen

۲۱- vapenhuset، ژووورى چهك ياخو خانه ي چهك: ده روازه يان حه وشه يه ك كه ده چيته وه سه ر بينا ي كلتسا. له رابردوودا نه و كه سه ي به چه كه وه به اتايه كلتسا، چه كه كه ي له وى داده نا. و. ك

خۆی به ژوردا کرد. کاتێ گه یشته میحرابه که، ئاوری دایه وه و به چاوانیکی سووره وه ته ماشای ره عیسه ته که ی خۆی کرد. ئەو که سیکی باریک و پرچ درێژ، ریشه هاوگونجا وه که ی، چه ناگه ئاوسا وه که ی شار دبووه. باسکه کانی وه که یه کێک که سواری گالیسکه ی سهر به فر بووبیت، راوه شاندا و کۆکی، قژی له سهر ته وقه سهری لوول و نیوچه وانی سوور هه لگه راو. قه شه گوتی: نه خۆشم. تاکه م سی و هه شته، سهرما چۆته به ده نمه وه. له نیگا کاتماندا به دوا ی هاوسۆزبیدا ده گه را. پاشان گوتی: ته له فۆنم بۆ ته سقه ف کرد و روخسه تی پیدام کورته نوێتیک بکه یین. به وجۆره نه نجامدانی رپوره سمی ره بانیی له میحراب و شتیوی ره بانیی لاده بریت. ته رتیله یه ک ده چرین و منیش به باشتترین شیوه یه ک که بتوانم وه عزی خۆم ده دم. پاشان ته رتیله یه ک ده چرین و ئیتر نه ونده به سه. ئەلعان ده سه به جی بۆ ژووری شتومه که پیرۆزه کان ده چم و جبه ی قه شه یه تی ده پۆشم. چه مایه وه و بۆ چه ند چرکه یه ک هه روا دردۆنگ مایه وه، وه ک بلئی چاوه رتی چه پله یاخۆ لانی که م ئامازه یه ک بی بۆ لیکحالی بوون. ئەوسا که که س خۆی نه کرده خاوه نی، له ده رگایه کی قه به وه ئاودیو بوو.

باوکم که وته نه وه ی له سهر سه کۆکه هه ستیت، تووره یی له خۆوه ی پتچابوو. گوتی: من ده بوو له ته ک ئەم مه خلوقه دا دوابام، نا رینگام بکه تا بچمه پیش. له سهر سه کۆکه هه ستا و له کاتیکدا توند خۆی به گۆچانه که یه وه گرتبوو، چوو ژووری که لوپه له پیرۆزه کانه وه. له وئ و تووێتیک کورت به لām تووره ی به دوا دا هات.

دوا ی چه ند ده قیقه یه ک کارمه ندی کلێسا وه دیارکه وت. سه خاوه تمه ندانه زه رده خه نه ی هاتی و روونی کرده وه که هه ردوو رپوره سمی نه نجامدانی ره بانیی له میحراب و شتیوی ره بانیی نه نجام ده دیت. هاوکاریکی به ته مه نتر بۆ یارمه تیدانی قه شه ده که ویتته خۆ.

ته رتیله ی به راییی له لایه ن ئۆرگۆنه که و نه و چه ند زیاره تکاره ی کلێسا وه بیژرا. له کۆتایی به یتی دووه مدا باوکم به جبه یه کی قه شه یی سیی و گۆچانه وه هاته ناوه وه. ئەوسا که گۆرانیه که ته واو بوو، ئاوری بۆ داینه وه و به ده نگه هینوره ئازاده که ی بۆمان دوا و گوتی: پیرۆزه، پیرۆزه، پیرۆزه سیباوت^(۲۲) ی خودا. هه موو ئه رز لیتوانلیوه له شکۆی وی. من به ش به حالی خۆم کۆتایی (میوانه کانی شتیوی ره بانیی) و بنه مای یاسایه کم

۲۲- Sebaot وشه یه کی عیبرییه واته جه ماوه ر. Sebaot Herren واته جه ماوه ری خودا. جه ماوه ر مه به ست له و فریشتانه یه که ده وری خودایان داوه. سیباوت ئەو که سه یه که فه رمان دده ا و جه ماوه ریش ئەوانه ن که فه رمان جیبه جی ده که ن. Mos32:1,2, kung 6:12 و.ک

ده سته که وت که هه میشه په پیره وم کرده وه و ده بوو له ئاینده ی شدا په پیره وی بکه م: به چاوپۆشین له هه موو شتییک، تۆ ده بی نوێژی خۆت بکه ییت. ئەوه بۆ زیاره تکاران گرنکه، بۆ تۆ گرنگتره. خۆ گه ر ئەمه بۆ خودا وه ندیش گرنگبی، ئەوا با ئەو گرنگیتیه وه دیارکه ویت، گه ر جگه له هیواکانی خۆت، چ خاوه ندتیک بوونی نه بی، ئەوا ئەوه بۆ خوداش گرنکه.

له سهر سه کۆیه کی ژیر سیبه ردا خه ویکی خۆشم کرد، ئەلعان زهنگی ئاماده بوون لیدرا و من بی خشپه به پیتی په تی خۆم به کلێسا که دا کرد. ژنی قه شه ده ستی گرتم و رایکی شام تا له پیشی پیشه وه و له ژیر کورسی وه عزداندا له لایه وه دانیشم. من چه زم ده کرد له سهر سه کۆی ئۆرگه که، نه ختیک له و دیو که واله یسه کانه وه دانیشم، به لām ئەو خانمه له دوا قۆناعی دوو گیانیدا بوو، هیچ بواری نه وه نه بوو به به رده میدا تپه ریت. ده سه به جی ته نگا و بووم و پیمو ابوو ئەو عه زایی ته نگا و ییه م درێژخایه ن ده بیت. (ئاخر رپوره سمی کلێسا و شانۆی خه راپ، درێژترین شتیکن که له دونیادا هه بن. گه ر تۆ جاریک له جارن هه ستت کرد ژیان به خیرایی تپه رته ریت، ئەوا بۆ کلێسا یاخۆ بۆ شانۆ برۆ. له و جیگایانه دا زه مه ن یادوه ستیت، پینتوا ده بی هه له یه ک له کاتژمیره که تدا هه یه، وه ک ئەوه ی ستریندیبری له (زریان)^(۲۳) دا ده بیژیت: ژیان کورته به لām له و کاته یدا که ده گۆزه ریت، درێژ خۆ ده نویتیت.

منیش وه کی هه موو زیاره تکارانی تری کلێسا و له هه موو زه مه نه کاندایه تابلۆکانی میحراب، ئەمباری میحراب، په یکه ری مه سیحی له خاچدراو، په نجهره وینه له سه رکیشراوه کان و وینه ی سهر دیواره کاندایه رچووم. له ویدا مه سیح و چه ته کان شه لال له خوین بوون و عه زابیان ده چه شت، (مارییا) خۆی به سه ر (یوهاننیس) دا دانه وانده بووه، کورکه ت بینه، دایکت بینه، ماریای مه گده لانه، گونا هبار، دوا یین که س کییه که له گه لیدا جووت بووه؟ سواره له ته ک مردندا شه تره نج ده کات. مردن دره ختی ژیان ده بریته وه، داماوکیکی لیوریت له ترس له سه ر چله پۆیه دانیشتوه و ده ستی به یه کدا ده مالیت. مردن رووه و سه رزه مینی تاریک سه رۆکایه تی سه ما ده کات، داسه که ی وه ک ئالا به ده سه ته وه گرتوه، ره عیه تی کلێسا به ریزتیک درێژ سه ما ده که ن و لیبوو که ده وایین که سه. شه یتانه کان کولاتووه که یان راگرتوه، گونا هباران به سه ردا ده که ونه ناو ئاگره که وه، (ئادهم و ئیثقا) په ییبیان به رووتی خۆیان بردوه. چاوی خودا له و دیو دره ختی حه رامه وه خیل بووه. هه ندیک له کلێساکان وه ک ئە کفار بۆمن، چ په له یه کی به تال بوونی نییه، له

هه موو شوپنیک خه لک ده ژین و به خیرایی گه شه ده کهن، قه دیسه کان، پیغه مبه ران، فریشته کان، رۆحه شه رانگیزه کان و شه یته نه کان. لیره له وئ له سه ر شوورا و تاقه کان وهک دوو که له بهر زه به نه وه. واقع و نه ندیشه له بوته ی پیکهاته یه کی کانزایی پته ودا توانه ته وه: گونا هبار، کاری خو ت ببینه، بنۆره چ شتیکی له و گو شه به دا چاوه پرتنه، له سیبهره که ی پشت سه رت بنۆره!

من چند سالیک له قوتابخانه ی شانۆ له مالمیۆ ماموستا بووم، ده بوو نمایشیک ناماده بکه یین، به للام نه مانده زانی کام نمایش. نه وسا بیرم له دیواره کانی تافی مندالیم به هه موو نه و وینانه وه که له سه ریان کی شرا بوون، کرده وه. له هه ندیک پاش نیوه پرواندا، کورته پیه سیکم نووسی و ناوم نا (وینه ی سه ر ته خته) (۲۴) و تیایدا بو هه ر قوتابییه ک رۆلنیکم دانا. هه لته به داخه وه، به قلا فته تترین گه نجی قوتابخانه که بی به هه رترینیان بوو، ده یوبست بچیتته ئوپیرا. نه و رۆلی (سواره) ی ده یینی، کافران زمانی نه ویان پرپیوو، نه و لال بوو.

(وینه ی سه ر ته خته) ورده ورده بووه فیلمی (مۆری هه وته م) (۲۵)، فیلمیکی ناست جیاواز و له دلله وه نیزیکی، له بهر نه وه ی له هه لومه رجیکی به راییی و خو پرسکانه و به گورنیک به هیزه وه له چالاکی و خولیا، نه نجامدرا. له شه وی دارستانی سیحر بازدا، که له ویدا وی له سیداره ده ریت، بونیاده م ده توانی له میانه ی دره خته کانه وه، په نجهره به رزه کانی ماله کانی (رۆسوندا) (۲۶) ببینیت. ریزی (فلاگیلات) (۲۷) هکان به شوپنیکیی ویرانه ی چۆلدا دینه پیش، شوپنیک که ستۆدیۆ نوپیه که ی له سه ر رۆده نریت. وینه کانی سه مای مردن له ژیر هه ورنیک تاریکدا به خیراییه کی سه رسور هین به نه نجام گه یشته دوا ی نه وه ی که زۆریه ی نه کته ره کان کاری رۆژانه یان ته و او بوو. یارمه تیده ران، کاره باییه کان، ماکتیریک و دوو میوانی هاوینه که هه رگیز نه یانده زانی مه سه له چیه، جلکی خه لکانی به مه رگ فه رمان به سه ردا دراویان له بهر کرد. کامتیرایه کی بی ده نگ دامه زرتیرا و به رله وه ی هه وره که بره ویتته وه، ده ست به وینه گرتن کرا.

24- Träma°Ining

25- Det sjunde inseglet

26- Ra°sunda

27- flagellant که سیکی که پروای وایه به قامچی له خۆدان باری گونا هه کانی سه رشانی هه لده گیریت. و.ک

من کاتی باو کم خه ریکی وه عزدان بووه هه رگیز نه موپراوه بنووم. نه وه هه میسه ده ینۆری. هاو رتیه کی خیزانه که مان له کلنسیای سوپیا هیم له میانه ی رپوره سمی قوداسی بالایی به یانی رۆژی له دایک بووندا، وه نه وزی دابوو. باو کم وه عزه که ی بریو و ته و او تیک به نارامی گوتبووی: (ئیینار) وه ئاگا به وه، نه لعان نۆره ی باسکردنی تویش دیت. پاشان سه باره ت به وه ی که دوا یه مین، ده بیتته یه که مین، قسانی کرد. مامه (ئیینار) له وه زاره تی ده ره وه جیگری ئارشیفکار بوو، خه ونی به وه وه ده یینی بو خو ی ببیتته به رپر سیاری ئارشیف. وی ره به ن و قیولینی ده ژه ند.

دوا ی رپوره سمی قوداسی بالا، قاوه لای قه شه ده خورایه وه. له وئ کورنیک قه له وی قژ زه ردی هاوته مه نی خو م هه بوو. شه ربه ت و کولچه یان بو دانا یین. (ئۆسکار) (۲۸) که سیکی قیزه ون بوو، پیستی سه ری دوو چاری ئیکسیم بیوو، کلاویکی پیسی له له فافی په له په له ی په مه یی، به سه ره وه و بی وچان خو ی ده خوراند و بوئی ده رمانی مۆرانه ی لیده هات. ئیمه یان بو ژووری مندالان هه نارد که (ئۆسکار) کردبوویه کلنسیا به میحراب، مۆم، خاچ و په ری ئاوریشمینی ره نگا وره نگ به په نجهره کانییه وه. له قوژنیکدا نۆرگیک هه بوو. تابلۆگه له به موتیفی ئینجیلییه وه به دیواره کانه وه هه لواسرا بوون. بوئی ده رمانی مۆرانه و میشی مردوو، قورس بوو. (ئۆسکار) پر سیاری لی کردم: ناخۆ ده خوازم گوئی له وه عزتیک بگرم یاخۆ گه مه ی مه یت ناشن بکه یین. له دۆلا به که دا تابو تیکگی گچکه ی مندال هه یه. من پیمگوت: بروام به خودا نییه. ئۆسکار سه ری خوراند و دلنای کردمه وه که بوئی خودا به شیوه یه کی زانستی سه لمپراوه، گه وره ترین زانی جیهان که خه لکی رووسیایه و ناوی ئینشستین (۲۹) ه، روخساری خودای له قوولایی فۆرمۆله ماتماتیکیه کانیدا ببینوه. من وه لامیم دایه وه فیلنیک له و جوړه م به سه ردا تپهر نابیت. ئیمه تا راده یه ک خیرا کردمانه هه را. ئۆسکار که له من به هیزتر بوو، قوئی بادام و داوای کرد تا نه لیم بروام به بوونی خودا هه یه به رمنا دات. ئیشم زۆر ده هات و ترسام، به للام خو م گرت به وه ی هاوار بو یارمه تی نه که م. بیرم کرده وه ره نگه ئۆسکار شیت بیت. شیت و ده به نگان ده بی وستی خو یان به دی به ین نه گینا بونیاده م نازانی چ روو ده دات. ناچار خیرا بروام به بوونی خودا هیئا.

دوا ی نه وه ی پروام هیئا، هه ر یه که مان به مۆنی له قوژنیکدا دانیشته یین. ورده ورده

28- Oscar

29- Einstein

ساتی خواحافیزی و جیابوننه وه هات. باوكم جبه و یه خه ی قه شه یه تییه كه ی پیچا بۆوه، كلاوه كه ی تا سه ر پشت ملی هینایه خواره وه و لیگه را هه لگرتیمه سه ر سنوقه كه ی پیشه وه. قه شه و ژنه كه ی ده بانویست تا زربانه كه هیتور ده بیته وه نه رۆین: ئاخو خۆر به لیتواری هه وریکی چره وه یه وه و به تین و تاو دهره وه شپته وه. گهرما به هۆی بارانیکی چاوه روانكراوه وه شیدار و هه ناسه لیتره. باوكم سوپاسی كردن و زهرده خه نه ی هاتی، هه لبت به سلامه تی ده گه یین. هه رچۆنیکیش بئ كه مینك ته پونم خۆشه. ژنی قه شه به سینگه زله كه ی خۆیه وه گوشیمی، زگی له وه دابوو بتره كئ و خۆیشی بۆنی ئاره قه ی لیده هات، خه ریک بو له سه ر سنوقه كه به ربمه وه. قه شه تۆقه ی له گه ل كرده یین، لیتی ئه ستوو و كاتی ده داو تف له ده می دهره په ری. ئۆسكار له و ناوه دا نه بوو.

دوچار كه وتینه ری. هیچمان نه گوت، به لام ههستم كرد باوكم دلێ خۆشه. له بهر خۆیه وه ته رتیه ی هاوینانی ده چری و پایده ری لیده دا. به خیرایی ریگا كه مان ده بری.

كاتی له ریگا لاوه كییه كه ی (یوپیچیرن)، تییه رین، باوكم پیشنیاری كرد مه له یه کی خیرا بكه یین. پیمابوو ئه وه پیشنیاریکی باشه، له باریكه رییه كدا لاماندا و به نیو له وه ریگایه كدا شوپرووینه وه كه بۆنیکێ چروترشی رووه کی ئورم بونكێ^(۳۰) و قامیشی كۆن، ئه و ناوه ی ته نی بوو.

زه ریچه كه قوول و بی بن ده بنواند. باریكه ریگا كه به هیللیکی باریکی لمین كه به ئاوه كه وه لكاو و به لیتزایییه کی زۆر رووه و تاریکی ببۆوه، كو تایی ده هات. جل كه كامان داكه ند، باوكم به پشتا خۆی هه لدا یه ئاوه كه وه و حیلاندى، من به پاریز بووم و چه ند جوولیه كم له ئاوه كه دا كرد و پاشان لیگه رام بۆ ژیر ئاستی ئاوه كه رۆچم، له وئ نه بن هه بوو، نه رووه کی ئاوی و نه هیچ شتیك.

له كه نار دانیشتین و له و گهرما ته نگه نه فه سه كه ره دا خۆمان وشك كرده وه، میرووی بالدار به ده ورماندا گیزه گیزیان ده هات. باوكم شانی ریك، قه فه سه ی سینگی بهرز، قاچی دریژ و به هیتز و زه كه ریکی زلی تا راده یه ك بئ تووك. قووله كانی ماسوولكاوی و پیسته سپییه كه شی په له په لاوی. من له نیوان ئه ژنۆكانی باوكمدا وه کی مه سیح كه له نیوان ئه ژنۆكانی خودادا له باولی میحرابی دیریندا له خاچه كه ده نه وئ، دانیشتم. باوكم گولتی وه نه وشه بی تۆخی له رۆخی ئاوه كه دۆزبۆوه و سه ری سوورمابوو كه ئاخۆ ده بی

ناوی ئه و گوله چ بیته، گوله كه ی لیكرده وه و مه زهنده ی ناوه كه ی كرد. ئاخو ئه و تا راده یه ك هه موو شتیکی له باره ی گول و په له وه رانه وه ده زانی.

گه رچی به خوارنده ده و له مه ندانه كه ی مالی قه شه تیر ببوین، كه چی بابۆله كانی خۆشمان خوارد و یه ك لیمۆنادیشمان پیکه وه خوارده وه.

رۆژ تاریکی ده كرد، چه ند میتشه هه نگیک هورۆمی خیرایان بو بابۆله كان برد، له ناكاو تیکرا بازنه گه لی بئ شومار له سه ر رووی ئاوه رۆشنه كه وه دیار كه وتن، تا راده یه ك به خیرایی دیارنه مان. بریارماندا بكه وینه وه ری.

كه باوكم بیته كه وت و به ته نی مایه وه، من زۆر جارن سه ردانیم ده كرد و هاوړتیانه له گه ل یه كدیدا ده واین. رۆژتیکیان له ژووروه له گه ل كاره كه ره كه یدا له باره ی كیشه یه کی كرده یییه وه ده واین. له پاروه كه گوتمان له ته په ی هه نگانوانه به كاوه خۆكه ی و راکیشانی قاچی بوو به دوای خۆیدا، له دهرگا درا و هاته ژووروه و له و رووناکییه به تینه دا وردبۆوه، دیاروو كه نووستبوو. هه نوو كه به سه رسورمانه وه ته ماشای كردین و گوتی: هیتشتا (كارین) نه گه راوه ته وه. له هه مان كاتدا په ی به و به دحالی بوونه به سوپه ی خۆی برد. به شه رمه وه زهرده خه نه ی هاتی. چوار سال بوو دایكم مردبوو، كه چی باوكم هه ر پرسیری ئه وی ده كرد و به دوایدا ده گه را و به وهش خۆی ده بنه نگ كردبوو. بهرله وه ی كه سمان فریا بكه ویت هیچ شتیك بلئ، گوچانه كه ی به ئامازهی روخسه ت پینه دان بو قسه كردن به رزكرده وه و ئه وسا بۆ ژوووه كه ی خۆی گه رایه وه.

یاده وه رییه ك له كتیبی كارنامه كه م، ۲۲ ی ئاپریلی سالی ۱۹۷۰: باوكم گیان ده دا. رۆژی یه كشه مه له نه خۆشخانه ی (سۆپیا هیم) سه ردانیم كرد. ئه و نووستبوو و ده پیرخاندا. (ئیدیت) كه شه و و رۆژ لای وی بوو، وه ئاگای هینایه وه و له ژوووه كه چوه دهره وه. روخساری هی كه سیك بوو له سه ره مه رگدا بیته، به لام چاوانی رۆشن بوون و به ته رزیکی سه رسورپه یین، پر له دهر برین بوون. شتیکی به چریه گوت به لام مه حال بوو له و شته تیگه یشتهام كه گوتی. پیده چوو كه میك شپزه بیته. شتیکی دلرفین بوو ته ماشا كردنی دهر برینه كان كاتئ له چاوانیدا ئالوگۆر ده بوون: به ربه ره كانی، پرسیار، نا ئارامی، ترس، گه ران به دوای پیوه ندیدا. ئه وسا كه گه ره كم بوو برۆم، كوتوپر دهستی گرتم و به ده نگیکی نا ئاشكرا شتیکی گوت. شتیکی ده خۆینده وه. یه كسه ر حالی بووم دۆعای به ره كه ت

دهخوینیت. باوکیک له سه‌ره‌مه‌رگدا داوای به‌ره‌که‌تی له خودا بۆ کوره‌که‌ی ده‌کرد. هه‌موو ئەو شتانه خیرا و ناچاوه‌روانکراو روویان دا.

۲۵ی ئاپریلی ۱۹۷۰: باوکم هیشتا له ژياندا ماوه. ده‌مه‌وئ بلتیم له بئ هۆشیه‌کی قوولدايه، ئەوه‌ی له جه‌سته‌یدا کارده‌کات دل‌تیکي به‌هیزه. (ئیدیت) پیتوایه له‌میان‌ه‌ی ده‌ستگرتنی باوکه‌مه‌وه ده‌توانی له‌هه‌ست و داواکانی بگات. وی قسانی له‌گه‌ل ده‌کات و باوکیشم به‌ده‌ست وه‌لامی ده‌داته‌وه، ئەوه شتیکي نه‌ینیا‌میتز به‌لام خه‌م ورووژینه. ناخر ئەوان هاو‌رتیانی تافی مندالی و هاوته‌مه‌نی یه‌کدین.

۲۹ی ئاپریلی ۱۹۷۰ باوکم مرد. له‌ پۆژی یه‌کشه‌مه‌دا مرد، سه‌عات چوار و بیست ده‌قیقه‌ی پاش نیوه‌رۆ. مردنه‌که‌ی به‌سو‌ نه‌بوو. قورسه‌ بتوانم ئەو هه‌سته به‌یان که‌م که له‌کاتی بینه‌ی روخساریدا دا‌یگرتم. له‌راستیییدا ته‌واویک نه‌ده‌ناسرایه‌وه. زیاتر له‌ هه‌ر شتیک، روخساری، وینه‌ی مردووانی تۆردوگای به‌کو‌مه‌لی دیله‌کانی وه‌یاد ده‌هینامه‌وه. ئەوه روخساری مردن بوو. من له‌ مه‌ودایه‌کی نا‌ئومیدانه به‌لام به‌سو‌زه‌وه بیری لیده‌که‌مه‌وه. ئەم‌رۆ سه‌ره‌رای ئەو رووناکییه‌ میه‌ره‌بان‌ه‌ی سه‌ر رووی زه‌ریا، که‌چی بیریان وه‌زی خه‌راپه. دواجار په‌رۆشم بۆ که‌سیک ده‌ستم تیه‌به‌دات، لیم خۆش بیت. ئەم‌رۆ پۆژتیکي خه‌راپه بۆ من. نه‌ک له‌به‌رته‌وه‌ی خۆم وه‌زعم خه‌راپه - به‌پیتچه‌وانه‌وه - به‌ل‌کوو پۆحم...

ئەوسا که له‌دارستانی داربیتولاکان بۆ ده‌شته‌کان به‌کێلگه‌ پانوپۆره‌کانیان‌ه‌وه هاتینه‌ ده‌ره‌وه، تیشکی هه‌وره‌ برووسکه‌مان به‌سه‌ر گرده‌ دووره‌کان‌ه‌وه بینه‌ی. دل‌په‌ بارانی قورس به‌سه‌ر ته‌پوتۆزی رینگاکه‌دا ده‌که‌وتن و هیل و شیه‌گه‌لیان ده‌خولقاند. من گوتم: ئاوها ده‌بێ من و باوکم به‌ده‌وری ئەرزدا بگه‌رتین. باوکم پیکه‌نی و کلاوه‌که‌ی بۆ راپه‌ل‌کردم تا بۆی هه‌لگرم. هه‌ردوو‌کمان خولقمان خۆش بوو. له‌ به‌رزاییه‌کی نیزیکی گوندتیکي چۆلدا زریانی ته‌ززه‌ هه‌لی کرد، له‌ ده‌قیقه‌یه‌که‌دا هه‌لی کرد، برووسکه‌ له‌میان‌ه‌ی ئەو په‌شاییه‌دا هورۆمی هینا، هه‌ور بئ وچان ده‌یگرماند. بارانه‌ قورسه‌که‌ بووه پارچه‌ی ئەستووری سه‌هۆل. من و باوکم به‌راکردن خۆمان گه‌یانه‌ نیزیکیترین کێلگه‌یه‌کی چۆل. ئەوئ واگۆنیک و چه‌ند عاره‌بان‌ه‌یه‌کی جیه‌ن‌ل‌راوی لیبوو. میچه‌که‌ دارووخابوو، به‌لام نيمه‌ له‌ژیر شتیکدا که‌ جارێان کادان بووه، په‌نامان گرت.

له‌سه‌ر کۆله‌گه‌یه‌کی ئەستوور دانیشترین و له‌میان‌ه‌ی ده‌ریچه‌ کراوه‌که‌وه له‌ ده‌ره‌وه‌مان ده‌نۆری. له‌ هه‌وره‌زه‌که‌دا داربیتولا‌یه‌کی درێژ هه‌بوو که‌ دووجار هه‌وره‌ برووسکه‌ لیبی دا، دووکه‌ل‌تیکي چ له‌ قه‌ده‌که‌یه‌وه به‌رزبۆوه، په‌لک و گه‌لاکانی هیند توند لولیان خوارد که

ده‌تگوت له‌ عه‌زابدان. گرمه‌که‌ ئه‌رزه‌که‌ی له‌رزاند. من زیاتر خۆم به‌ئه‌ژنۆی باوکه‌مه‌وه گوشاردا. پانتۆله‌که‌ی باوکم بۆنی ته‌ری لیده‌هات، روخساری شه‌لال بوو له‌ ئاره‌قه و به‌سه‌رقۆله‌که‌ی وشکی کرده‌وه. منیش به‌سه‌رقۆله‌که‌م ده‌موچاوم وشک کرده‌وه. باوکم لیبی پرسیم: ده‌ترسیت؟ گوتم نا‌ترسم. به‌لام له‌ فیکره‌وه چووم، رهنگه‌ ئەمه‌ پۆژی لیب‌رسینه‌وه‌ی گه‌وره‌ بیت که‌ فریشته‌کان فوو به‌شه‌پپوره‌کانیاندا ده‌که‌ن و ئەو ئەستیره‌یه‌شی ناوی (مارلۆرت)^(۳۱) ده‌که‌و‌یتته‌ زه‌ریاوه. گه‌رچی باوه‌رم به‌خودا نه‌بوو، که‌چی پیم‌وانه‌بوو سزابدريم، له‌به‌رته‌وه‌ی باوکم به‌مسو‌گه‌ری که‌وتۆته‌ لای ده‌سته‌ راسته‌وه، لیده‌گه‌ری هه‌ر به‌خۆشه‌شاردراوی بيمينه‌وه.

وژه‌ی با‌کو‌توپر توند و سارد بوو، دونیا ساردی کرد و ددانه‌ چۆقه‌م پیکه‌وت. باوکم چاکه‌ته‌که‌ی دا‌که‌ند و تیه‌وه‌ی پینچام، گه‌رچی چاکه‌ته‌که‌ی ته‌ر بوو به‌لام گه‌رمای له‌شی باوکه‌می هه‌لم‌ژتیبوو. هه‌ندێ جار دیمه‌نی ده‌ره‌وه له‌ودیو په‌رده‌یه‌ک له‌ بارانه‌وه بزر ده‌بوو. تاوه ته‌رزکه‌ خۆشی کردبۆوه، به‌لام هیشتا پارچه‌ سه‌هۆل له‌سه‌ر ئه‌رزه‌که‌ ما‌بوون. له‌ ده‌ره‌وه‌ی کادانه‌که‌ زه‌ریاچه‌یه‌کی دروست کردبوو، ورده‌ ورده‌ بۆژیر ئەو پایه‌ به‌ردانه‌ ده‌هات که‌ کوخته‌که‌ی له‌سه‌ر را‌گیرابوو. رووناکی لیل و وه‌ک تاریک‌داهاتنیکي بئ خۆرئا‌وابوون، ناجیگیر بوو. هه‌وره‌گرمه‌ پاشه‌کشه‌ی کرد و تۆنیکي کپتری به‌خۆزه‌ گرت، به‌هه‌مان به‌رده‌وامی پیتووی به‌لام ترسناکتر. باران له‌ زریانه‌وه بووه خوره‌ خورپیکي به‌ل‌یشاو.

که‌وتینه‌وه‌ پێ. هیشتا له‌ ماله‌وه زۆر دووربووین، ژه‌می شیبو به‌سه‌ر چووبوو. رینگاکه‌ لیره‌ له‌وئ ببوووه جۆگه‌له‌ی به‌خور و پاسکیل ئاژووتن به‌ناویدا زه‌حمه‌ت بوو. له‌ناکاویکرا پاسکیله‌که‌ خلیسکا، من قاجم کیشایه‌وه و بۆ ناو پیتده‌شتیک خلۆر بوومه‌وه. باوکم له‌سه‌ر رینگاکه‌ که‌وت. ئەوسا که‌ هه‌ستام، باوکه‌م بینه‌ی بئ جووله‌ که‌وتیبوو، قاچیکي له‌ژیر پاسکیله‌که‌دا و سه‌ریشی به‌پیشه‌وه‌دا لاریبۆوه: هه‌نوکه‌ ئیدی باوکم مرد.

ساتیک دواتر سه‌ری وه‌رگیترا و پرسبیری کرد ئاخۆ سه‌لامه‌تم، ئەوسا دای له‌ قاقای پیکه‌نینه‌ میه‌ره‌بانانه‌که‌ی. هه‌ستا و پاسکیله‌که‌ی هه‌ل‌گرته‌وه. برینیکي گچکه‌ که‌وتبووه روخساری و خوتنی لیده‌هات، هه‌ردوو‌کمان ببووین، ته‌ر و قورایی. هیشتا هه‌ر باران ده‌باری. له‌نیزیکی یه‌ک‌دیبه‌وه ده‌رۆش‌تین، باوکم جاروبار پیتده‌که‌نی، وه‌ک ئەوه‌ی باری سه‌ر شانی سووک بوویت.

رینگ کێلگه‌یه‌کی گه‌وره‌ به‌ر له‌ به‌له‌مگاکه‌ هه‌بوو. باوکم له‌ ده‌رگای دا و پرسبیری کرد

بۆ به یانی گه رابوونه وه، شه كهت و بى دهنگبون. نه وسا كه ويستم له كاتى بهرچاى
كردنى خيزانه كه ماندا مه سه له ی فرينه كه بهتيمه پيش، برا كه م به روانينه پر له هه ره شه كه ی
بى دهنگى كردم.

ئاخۆ ده كريت ته له فۆنه كه يان به كار به يترت. پيره ميريديك له وى بو وه لامى دا به وه
ته له فۆنه كه له زبانه كه دا كوژا وه ته وه. پيريژن بانگيشتى قاوه خوار دنه وه ی كردين. زۆرى
كرد كه ده بى جل كه كانم دا كه نم و نه وسا به خا ولييه كى زير هه موو له شى وشك كردمه وه.
پاشان ده رپيه كى كورت، فالينه يه كى نه ستور، بيجامه يه ك، چاكه ته بلوسيتك و
جووتيتك گۆره وه ی خوربى پيدام. يه كه مچار نه مويست نه و جل كانه وه ربيگرم، به لام باوكم
زۆرى كرد و منيش ناچار بووم به گوئى بكه م. باوكم پانتۆليكى له پيره ميريدي خواست و
جبهى قه شه بيه كى پۆشى. هپله كيكى كوئى چهرمى به سه ر جبه كه يدا له به ركرد. پيره ميريدي
مشوورى عاره بانه يه كى سه ر داخراوى خوارد و ئيدى خۆرئا و ابوون گه يشتينه وه فۆرومس.
هه مووان به وه ديمه نه مان پي كه نين.

هه مان ئيواره برا كه م و دوو هاوته مه نى خۆى به فه رشيتكى سيحراوى له (قيللاى
ميسيون) فرين و له په نجه ره كه وه ها تنه ده ره وه، خۆيان به دارستانه كه دا كرد. پيلانگي پان
له سه ر نه و دۆشه كه لانه نووستبوون كه پي كه وه له كه له گييه كى باريكى ناو ژوورى
يار بكردنى مندالان رايانگيشابوون، من به سه ختى ناگادار كر ابوومه وه له سه ر سيسه مه كه م
بمبتمه وه و نه جووليم.

رپگه دان به رۆيشتن بۆ پياسه به كى فرين شتيتك بو نه ده چوه نه قله وه، ئاخىر من زۆر
گچكه بووم، جگه له وه ش ديار نه بوو كه ئاخۆ فه رشه كه زياتر له سى كه سى بى
هه لده گيرت يان نا. ده رگا كه نيه كه را وه بوو، گويم له چرپه چرپ و پي كه نينى كپ بوو.
هه ور له مه ودا يه كى دووره وه ده يگرماند و له سه ريان دهنگى خوربى باران ده هات. جاروبار
ژووره كه به زنجيره يه ك هه وه بروسكه ي بى دهنگ رووناك ده بووه.

هه نوو كه به ئاشكرا گويم لى بوو كه په نجه ره كه له نا وه كرايه وه. فه رشه سيحراوييه كه يان
له سه ريانى ژوورى پيشواى راخست و فرۆكه وانه كان چوونه سه رى. بايه كى توند خۆى
به مهاله كه دا و خۆى به ديواره كانا كيشا، باران به ليزمه دا ي كرد. من نه مده توانى ددان
به خۆدا بگرم و به پرتا و بۆ ژووره كه ي ته نيشتم چووم. نه وى چۆل بوو، فه رشه كه نه ما بوو،
په نجه ره كه به رووى شه ودا كرا وه و په رده كه ش ده شه كا يه وه. به رووناكى هه وه بروسكه يه ك
برا كه مم بينى كه به سه ر فه رشه سووره چوارگۆشه له سه ر كيشرا وه شه ره كه وه، له ته ك
(بينگت) (٣٢) و (ستين فري كه و ليم) دا به ئاسمانى دارستانه كه وه ده شه كينه وه.

بهزر کرده. پروناکیبه کی شینی مه یله و خۆله میشی کلیسای پر له بئ دهنگیبه کی ناکا و کرد، بئ دهنگیبه کی نه به دی.

ساردی کرد، گلۆبی دارتیله کانی شه قام پینه کرابون، هیشتا به فر له ژیر پیتی ریبوار اندا خرمه ی ده هات، هه ناسه هه لمی لی هه لده ستا، سه رمایه کی سه خت له (ئه دقینت) (۴) دا، ناخۆ ده بی چ زستانیکمان له پیش بیت، هه نوکه واییدی سه خت ده بی. کۆراله که ی باخ هیشتا و هکی شالی ره نگا وره نگ له زهینی هۆله که دا ده شه کایه وه. له سه ر ده روازه کان و له میانه ی ده رگا کراوه کانه وه ده هاتنه پیش و بۆ دواوه ده چوون. شادومانی بوو.

له یه کییک له سه رچلییه کاتییه کاغدا، یه کشه ممه ی ئارامی (ستورگاتان) قه دهر ده که م و خۆم به مالی قه شه دا ده که م. له وی بۆنی پۆدره ی پاقرتی و بۆنی قه داسه ت دیت، ریک ههروه کی په نجا سال له مهبه ر.

باله خانه گه وره که بئ ده نگ و چۆل. پروناکی به فر له سه ر سه ربانی هۆله که ده بزوی، لامپایه کی سه ر میزی نووسین له ژوره که ی دایم پرشنگ ده دا، هۆلی ناخواردن تاریک ده چیته وه. که سیک به خیرایی و که مییک کوور له میانه ی ده رگای موبه قه وه تیده په ری. له دووره وه ده نگیککی نزم دی، دهنگی ژنان، دهنگی وتوژیکی میه ره بانانه ی کپ، زه ی له خۆبوردوانه ی که وچکه کان کاتئ خۆیان به ده فره چینیه کانا ده کیشن، ئه لعان قاوه ی پاش نیوه روانی یه کشه ممه له سه ر میزی موبه ق ده خوریتته وه.

پالتۆ و پیلاره کانم داده که نم، به سه ر ئه رزه ته خته یییه جیره جیرکه ره تازه کیی پۆلیشکراوه که ی هۆلی ناخواردن ده رۆم. دایم له ودیو میزی نووسینه وه دانیشتووه و چاویلکه که ی له سه ر که پویه تی، قژه هیشتا سپی نه بووه که ی که مییک بژ، به سه ر ده فته ری یاده وریه کانیدا نه ویوه ته وه و به قه لیم پاندانیککی باریک ده نووسیت. ده سه خه ته که ی جوان و به سه لیکانه یه به لام زۆر ورد. ده سستی چه پی له سه ر ژیره ده سستی سه ر میزه که داناوه، قامکه کانی کورت و به هین، پشتی ده سستی به ده ماری هه لتوقیوی شینی یه کتر پ پۆشراوه، ئه نگوستیله ی قورسی هاوسه ربی و ئه نگوستیله یه کی ئه لماس له نیوانیادا ده دره وشینه وه. نینۆکه کانی کردوون، پیستی ده وره ربی نینۆکه کانی فرامۆش کردوون.

به خیرایی سه ر و ده رده گپری و ده مینیت. گه لیک سه خت په رۆشی ئه م ساته وه خته بووم، له وه ته ی دایم مردووه من عه ودالی ئه م ساته وه خته م. زه رده خه نه به کی که مییک

۴- advent چوار ههفته ی بهر له له دایکبوونی مهسیح. و.ک

رۆژیککی به کشه ممه ی مانگی دیسیمبیر له کلیسای (هیدفیک ئیلینورا) گویم له (ئوراتوریمی له دایکبوونه که ی باخ) (۱) رادیرابوو، پاش نیوه رۆ بوو، به درتیرایی رۆژ به فر ده باری، دونیا بئ ده نگ و با نه ده هات. هه نوکه خۆر وه دیارکه وت.

من له لای چه پی سه کۆکه، له سه ره وه له ژیر گومبه زه که دا دانیشتبوم. تیشکی خۆر به جووله ی زپینی پرشنگدار، به توندیی له سه ر ریزی په نجه ره کانی به رامبه ر کلیسا پیچه وانه ده بۆوه و شپوه و فیگوری له سه ر کۆله که کانی ناوه وه ی گومبه زه که ده نه خشان. پروناکییه راسته و خۆکه له میانه ی گومبه زه که وه له شپوه ی ده مه کتردی تیزدا ده شکایه وه. په نجه ره مۆزایکییه که ی لای بلندگۆکه وه بۆ چه ند ساتیک هه لایسا و کۆزایه وه، ئه وه ته قینه وه یه کی بئ ده نگ بوو له سوورایییه کی تاریک، شین و قاوه یییه کی ئالتوونی. کۆراله که ته واپیک به متمانوه به نیو ئه و ژوره مه یله و تاریکه دا ده جوولا: ته قوای باخ، عه زایی بئ ئیمانی ئیمه هه توان ده کات. ئه و شپوه له رزبوه جیگیه رانه ی که تیشکی خۆر له سه ر دیواره که نه خشانده بوونی، به ره وه سه ره وه هه لکشان، باریکتر بوونه وه، گوربان له ده ست دا و کۆزانه وه. ترومپیتته کانی دی - دیور (۲)، ته هلیله ی شادیان بۆ رزگارکه ر (۳)

1- Bachs Juloratorium

2- D-durtrumpeterna

فهرمیپانهی دیتتی و دهمودهست دهفتهره که دادهخات، چاویلکه کهی له چاوان دادهگریت. من کوران، نیوچهوان و پهله قاوه بییه کهی چاوی چه پی ماچ ده کم.

- دهزانم مه زاحیمت دهم، ئاخو ئه مه ساته وهختی تاییه تی دایکمه، دهزانم باوکم بهر له نیوه روان ده حه ویتته وه و دایکیشم یان ده خوینیتته وه یاخو له دهفته ری یاده وه بییه کانیدا شت دهنوسیت، من هه ئه لعان له کلئسا بووم و گویم له ئوره توربوومی له دایکبوونه کهی باخ رادپرا، زور شتیکی جوان بوو، رووناکی جوان بوو، به درتژیایی کاته که له خه یالی ئه وه دا بووم: من ئه لعان هه ولئیکی دی ددهم، به شکمه هه ولی ئه جار هانم بیگریت.

دایکم زه رده خه نهی هاتن، پیموایه زه رده خه نه یه کی گالته جار بیانه یه. ئاخو دهزانم بیر له چ دهکاته وه! تو تا راده یه ک زور جارن، هه موو رۆژیک له (ستورگاتان) وه بو شانوکه ت تیپه ربوویت. به ده گمه ن یاخو هیچکات به خه یالته نه هاتوه سه ر دانی کمان بکه یت. من وام نه کدروه، نا. من هه لبه ت بییریانییم: نابئ مه زاحیم بیت، نابئ خو ت له شت هه لئورتییت، جگه له وه ش هه میشه قسه له باره ی منداله کانه وه ده کریت، من ناتوانم له باره ی منداله کانه وه قسان بکه م، له به رئه وه ی هه رگیز نایانینم. ئیدی ئه وه هه موو زوربو هیئانه سوزدار بیه ش: له بهر خاتری من ده توانیت. دایکه هه نوکه تووره مه به! با بی پهرده نه دویتن، ئاخو ئه وه هه لبه ت شتیکی بی مانایه. ته نئ رتگه م بده چند ده قیقه یه ک له سه ر ئه م کورسییه دیرینه دانیشم، چ پیوست ناکات له گه ل یه کدیشدا بدوین. گه ر دایکم ده خوازئ له دهفته ری یاده وه بییه کانیدا بنوسیت - نامیری جلک شتن. هه لبه ت من ده موست نامیریکی جلک شتن بکرم، نه فره ت. دایکم ده بوو نامیریکی جلک شتنی هه بیت، جاروبار بیرم له وه کربووه، به لام بیگومان ئه وه به دی نه هات.

دایکم هه لدهستی و به خیرایی (هه میشه به هه نگای خیرا) بو هولی نانخواردن ده چی و له تاریکاییه که دا بزر ده بی، گویم لییه تی له هۆله که خوی خه ریک ده کات، لامپای سه ر میزه باز نه بییه که داده گیرسینیت، ده گه ریتته وه، له سه ر ته خته نویتنه که ی که چه رچه فیکی سووری توخی به سه ردا دراوه، راده کشی و شالیکی لۆکه یی شینی مه یله و خۆله میشی به خۆیدا ده دات.

- من هیشتا هیلام. دایکم وه ک ئه وه ی داوای لیبوردن بکات وا ده لئ.

- گه ره که له باره ی شتیکه وه پرسیار له دایکم بکه م. چه ند سالیک له مه و بهر، و ابزانم هاوینی سالی هه شتا بوو، له دوورگه ی فۆرئو، له سه ر کورسییه که م له ژووری کارکردن دانیشتبووم، باران ده باری، له و بارانه هیورانیه هاوینان، بارانیک که به درتژیایی رۆژ

دهباریت، بارانیک له راستیدا ده میکه ناباریت. ده مخوینده وه و گویم بو بارانه که رادپرابوو. ئه وسا هه ستم کرد دایکم له نیزیکه مه وه یه، له ته نیشتمه وه، ده متوانی ده ست رایه ل که م و دهستی دایکم بگرم. مه سه له که وا نه بوو که نووستیم، له وه دلنیام، ئه زموونیکی سه روو سه روشتیش نه بوو. ده مزانی دایکم له ژووره که دا له ته کمدا به، یاخو ئه وه وه هم بووه؟ هیند ژیر نیم بتوانم له وه تیبگه م، بو یه هه نوکه پرسیار ده که م!

دایکم که به گرنگی پیدانه وه ته ماشام ده کات، سه ر وه رده گیپری، سه رینیکی گچکه ی که شیوه ی چوارگۆشه یی له سه ر کیشراوه، راده کیشی و ده یخاته سه ر زگی.

- هه لبه ت ئه وه من نه بووم. دایکم به ئارامی وا ده لئ. من هیشتا زور شه که تم. تو دلنیایت که ئه وه که سیکی دی نه بووه؟

سه ر راده وه شینم: نا ئومیدی، هه ستی سنوو به زاندن.

- ئیمه بوینه هاوری، نه بوینه هاوری؟ ئه ری ئه و رۆل دابه شکردنه دیرینه ی نیوان دایک و کوپ هه لوه شایه وه و ئیدی بوینه هاوری؟ ئه دی ئیمه کراوه و تاییه تیپانه دواین. وامان نه کرد؟ ئه دی ژیا نی دایکم مایه ی تیگه یشتن بوو، من به گشتی نیزیک ببوومه وه که تییبگه م؟ یاخو ئه وه ته نها وه همیک بوو بو هاورییه تییه که مان؟ نا، پیتوانه بی من لیتره دانیشتووم و خو م شپزه کردوه، له خو سه رزه نشتکردندا تیکو پی کشاکوم. هه رگیز به و شیویه نییه. به لام ئه ی هاورییه تی؟ چما رۆله کان نه گۆراون، ته نئ دیالۆگه کان که سه ره نوئ نو سرونه ته وه؟ گه مه که به گویره ی هه لومه رجه کانی من ئه نجامدرا. به لام ئه دی ئه قین؟ ده زانم، ئیمه تیرمی له و چه شنه له خیزانه که ماندا به کارنا هینن. باوکم له کلئسا، له باره ی ئه قینی خودا وه ده دویت، به لام ئه دی لیتره له ماله وه؟ ئه ری ئه وه بو ئیمه چ بوو؟ ئه دی ئیمه به و دلله شه قار بووه وه، به و رقه خه فه بووه وه چونا و چونی توانیمان ده ره قه ت بیین؟

- تو پیوسته له ته ک که سیکی دیکه دا باسی ئه مه بکه یت. من زور شه که تم.

- له گه ل کئ؟ من ناتوانم ته نانه ت له گه ل خویشمدا بدویم. ئه لعان دایکم شه که ته، ئه مه شتیکی ماقووله، منیش بو خو م شه که تییه کی کپ له ده مار و هه ناومدا هه ست پیده که م. دایکم ده لئ: تو ئیستا خو ت به شتیکه وه خه ریک بکه، برۆ و به لییبیستوکه نوئییه کانت گه مه بکه. نا، من حه زنا که م نه وازش کریم، تو زور نازداریت، وه کی کیژیک هه لسوکه وت ده که یت.

- دایکم جارێکیان گوتی، ئەو هەرگیز لە لایەن نەنکەمەووە قەبوول نەکراوە. ناخر نەنکم هەموو خۆشەویستی خۆی داوێت ئەو منالە گچکەترینە یەک دواتر مرد. ئەدی کێ ئەقینیی دایکمی بۆ خۆی مسۆگەر کرد؟

هەنووکە دایکم روخساری بۆ لای رووناکی لەمپای سەر مێزی نووسینە کە وەردهگێڕی و من ئەو روانینە تاریکە دەبینم کە نە دەتوانرێت قەرەبوو بکەتەو و نە دەشتوانرێت بەرگە بگیریت.

- دەزانم. من بە پەلە و بە هەلە زینتیک کە زەحمەتە کۆنترۆلی بکەم، وا دەلێم. گۆلەکان بە خێرایی گەشەیان کرد، روو کە هەلگژەکان هەلگژان، خونچە نوێیەکان پشکووان، گۆلەکان بە خێرایی گەشەیان کرد، بەلام ئەدی ئیمە؟ بۆچ هەموو شتەکان هیند بەدەختانە بوون؟ ئایا ئەو ئیفلجیجیوونییکی بێریمانیا نە یە یاخۆ شتیکی دیبە؟

- شتیکی خەمەینم لەبیرە کە براکەم بوو هۆی روودانی. دایکم لەم ژووورە هاتە دەرەوە، بەنێو هۆلە کەدا تێپەری، ئیمە لە سالتۆنە کە بووین، دایکم بەرەو لای چەپ لەتری دا. من لە فیکرەووە چووم: وی گەمە دەکات، بگرە زیادەرۆییش لە گەمە کەیدا دەکات، ناخر ئەمە ئێوە دەیکات هەرگیز شتیکی قاییلکەرانه نییە. ئیمە لەبری روخسار دەمامکمان پێبەرا، لەبری هەست، هێستریامان تووش بوو، لەبری سۆز و لێبوردن، شەرم و گوناھمان پێبەرا.

دایکم جوولە یەک بە پرچی دەکات، نیگای تاریک و بێ جوولە یە، هیچ لەو پرۆایەدا نیم چا و بترووکینێ.

- بۆچی براکەم ئیفلجیج کرا، بۆچی خوشکە کەم تیکوپییک شکینرا، بۆچی من بە برینییکی هەرگیز ساریژ نەکراو و هەوکردوووە ژبام کە بۆ هەموو جەستەم تەشەنە ی سەند؟ من نامەوئ گوناھ بەخەم ئەستۆی هیچ کەسێک، من قەرز وەرگرەووە نیم. تەنێ گەرە کەمە بزانی، بۆچی بەدەختیی ئیمە لەنێو ئەو پلە و پایە کۆمەلایە تیبە فەشەلەدا هیند ترسناک کەوتەو؟ بۆچی خوشک و براکەم سەرەرای دلسۆزی پێبەخشین و پشتگیری و متمانە، هیند خۆیناوی تێوگەلان؟ بۆچی من بۆ ماوە یەکی درێژ بەرامبەر پێوهندییە سروشتییە ئینسانییەکان ناکامل بووم؟

دایکم هەل دەستیتەو و دادەنیشیت، لە دوور دەنۆرێ و بەقوولی هەناسە دەدا، دەبینم پلاستەرێک بە قامکی دۆشاومزە ی دەستی چەپییە و دەتێ. لەسەر مێزی تەنیش تەختە

نوێنە کە یەو کاتژمێرێکی گچکە ی ئالتوونی، بە پەرۆشەووە دەچرکینێ. چەند جارێک ناوی دەمی قووت دەدا تەووە.

- یەک جبه خانە ی گەرە رافە کردنم بۆ هەموو هەستیک، بۆ هەموو جوولە یە ک یاخۆ بۆ ناشایستە یی جەستە یی هە یە، لە بەر ئەو یە کە رێک ئەم وشانە بە کار دەهینم. بونیادەم سەری زۆر بە حالە تی حالیبوون دە لە قینێ، ئەمە ئەو یە کە پێویستە و ابیت! لە گەل ئەو هەشدا من بە سەردا دەکەومە ناو هەلدیری ژیانەووە، ئەم رستە یە گەرە خۆ دەنوینێ: من بە سەردا دەکەومە ناو هەلدیری ژیانەووە. بەلام هەلدیر حەقیقە تیکە و وێرای ئەو یە بێ بنیشە، ئیدی بونیادەم ناچار نابیت لە زنا رێکی قوول و تەنگە بەر یاخۆ لە ناویکی تە نکدا خۆی بکوژیت. دایکە، من بانگی دایکم دەکەم کە هەمیشە بانگم کردوووە: ئەو کاتە ی شەو و من تام لێهاتوو، ئەو کاتە ی لە قوتابخانەووە بۆ مائەووە دەگەر پێمەووە، ئەو کاتە ی لە تاریکییدا بە پارکی خەستە خانە کەدا رادەکەم و تارماییبە ک راوم دەنێ، ئەو کاتە ی لە (فۆرئۆ) پاش نیوەرۆیە، باران دەباری و من دەست رایەل دەکەم تا بیگە یەنمە دەستی دایکم. نازانم، هیچ شتیکی نازانم. ئەری ئەو شتە چیبە کە پێکەووە ئەنجامی دەدەین؟ دەرەقە تی نایەین. با، ئەووە راستە، من گوشاری خۆینم بەرزە، ئەووە لە زەمە نیکدا تووش بوو کە زەلیل دەکرام و سووکایە تیم پێدەکرا. گۆناکانم دەسووتینەووە و گویم لە کەسیکە دەنالینیت، دەشی ئەو کەسە خۆم بم.

- هەنووکە دەبێ خۆم کۆنترۆل کەم و هیور بېمەووە. ئەم دیدارە وەک ئەووە نەکەوتەووە کە بیرم لێ کردبوو: ئیمە دەبوو کەمیک خەمین باین و بە چرپە لە بارە ی مە تەلە کانهووە دواباین. دایکم دەبوو گوێی رادیرابا و رافە ی کردبا. هەموو شتەکان دەبا بە چەشنی پاقری و کاملیی کۆرالە کە ی باخ شێو یان گرتبا. باشە بۆچی ئیمە هەرگیز نەمانگوت "باوکە تو " یاخۆ " دایکە تو "؟ بۆچی ئیمە ناچار بووین بە مەودایەکی گراماتیکیی ناماقوولەووە لە گەل دایک و باوکی خۆماندا باخخین؟

- دەفتەری یادەوەر بیەکانی دایکمان لە سندووقی قاسە کەدا دۆزیبەووە. دوا ی مردنی دایکم، باوکم هەموو رۆژیک بە زەرە بێنیکی بە هێزەووە دادەنیشت و هەوولی دەدا دەسخە تە زۆر ورده تا رادە یە ک هێمادارە کە ی دایکمی پێ هەلینێ. باوکم بە کاو خۆ لەووە حالی بوو، هەرگیز ئەو ژنە ی نەناسیووە کە ماوە ی پەنج سال ژبانی هاوسەری لە تە کدا بەش کردوووە. ئەدی بۆچی دایکم دەفتەری یادەوەر بیەکانی خۆی نەسووتاند؟ سزادانیکی باشی نەخشە بۆ دارپێژاوە: هەنووکە من دەدویم و تویش نامگە بیتی، من قوولایی خۆم پێدەلیم و تویش

ناتوانیت به قوروقه پکردن و لاملم بدهیتته وه. هه نووکه ئیدی تو ناتوانیت وهک هه همیشه قوروقه پ بکهیت کاتی هانام بو دههینایت، ده گریام و هه ره سم دههینا.

هه نووکه پهیم به وه برد دایکم ده توتیتته وه. قاچی له ژیر شاله که دا بزر ده بی، روخساره رهنگه په ربوه که ی له گهر دنی ده بیته وه و له به ردهم په رده خو ره لاتییه که دا ده شه کیتته وه، چوانی نیوه لیکنراون. روانینه تاریکه که ی به ره و ناوه وهی ده بیته وه، قامکی دوشاومژهی به پلاستهره گچکه که یه وه بی جووله له سهر قه راغی کاتر میتره ئالتو نییه که پراکشاوه. جهسته لاوازه که ی به نیو شیوه و فیگوره کانی سهرچه فی سهر ته خته نوینه که دا رۆده چی. من گور ده ده مه خوم، به لامل زور نا.

- ئیمه به شه ره هاتین، دایکم شه پازلله یه کی لی دام. من شه پازلله که م لیدایه وه، بۆچی ئیمه به شه ره هاتین: ناکۆکیگه لی ترسناک، ده رگاگه لی به توندی به یه که دا دراو، فرمی سگه گه لی هه لچوانه. بۆچی ئیمه شه ره مان کرد؟ تیمه ی شه ره کاغمانم بیر نییه جگه له به کیتکیان نه بی که ئه ویش دوایه مین شه ره و ئه وکاته بوو باو کم له خه سته خانه خه وینرا بوو. ئاخۆ ئه وه دلپسی بوو، گه ران بوو به دوای پیوه ندی یاخۆ په ره و ده بوونمان خوئی ئاوها بوو؟ ئاشت بوونه وه کاغمانم له یاده، ئاسووده بییه کی خوش. به لامل ئه دی درۆکان؟

له مویه قه که وه بۆنیکی که می ماسی برژاو دیت. باو کم دوور، له ژووری کاره که یدا ده کۆکی، ئه لعان له وه نه وزه که ی نیوه روانی هه لده ستی و به سیگار یک و کتیبی گراماتیکی زوبانی عبیرییه وه له پشت میزه که یه وه، داده نیشیت.

چهند سالییک له مه وه بهر کورته فیلمییکم له باره ی روخساری دایکمه وه به کامیتره هه هشت میللیمییه که م و عه ده سه یه کی تاییه تی دروست کرد. له به ره ئه وه ی من له میانه ی مردنی باو کمدا هه موو ئه لبومی وینه ی خیزانه که مانم دزی، بۆیه ماتریالیکی گه لیک زورم بو ئه و فیلمه له به رده ستدا بوون. به وجۆره فیلمه که له باره ی روخساری دایکمه وه، له باره ی روخساری (کارین)⁽⁵⁾ وه بوو، له یه که مین وینه یه وه که له ته مه نی سنی سالییدا گیرابوو تا دوایین وینه ی، که وینه ی پاسپورته که ی بوو، چهند مانگییک بهر له دوو چار بوونی به سه کته ی دل، گیرابوو.

رۆژ دوی رۆژ به عه ده سه ی گه و ره که ر و گچکه که ره وه له سه دان وینه م توژییه وه: کیژی نازدار و پیچه قیتن و له به ردلانی باوکه پیره که ی خوئی. کیژه قوتابی له ته ک هاو رپیکانییدا له

قوتابخانه ی (پووره روسا)⁽⁶⁾ ی یه که مین ئاماده کاریی، سال سالی ۱۸۹۰، وی به ئازاره وه خوئی جه راندووه، به ره به رۆکیکی نه خشی گه و ره له سه رچنراوی پۆشیوه، هاو رپیکانی به ره به رۆکیان نییه. ناو نووسی له کلتیسا به بلوسیکی گرانبه های نه خشی سپی له سه ر چنراوی روسی، له کیژیکی (چیخه ف) بی ده چی، په رۆش و نه یینیئامیز. به جاحیلی وهک یاریده ده ری پزیشک له جلکی فه رمیدا، کیژیکی ئیشکه ری خویندن ته واو کردوو، به ئیراده و پر له متمانه به خو بوون. وینه ی ده سگیرانییه که ی، سالی ۱۹۱۲ له (ئورسا)⁽⁷⁾ گیراوه. وه دیارکه و تنیکی وه ستایانه له ژیرییه کی ئینتیوتیقی: زاوا جوان قژ شانکه راو و که شخه و به یه که مین جلکی قه شه بییه وه له پشت میزیکه وه دانیشتووه و کتیبیک موتالا ده کات. ده سگیرانیس له سهر هه مان میز به کاری ده ستیه وه که له به رده م خویدا دایناوه، دانیشتووه و خه ربکی چینی پارچه یه ک قوماشه. که مییک کوور دانیشتووه و ته ماشای کامیتره که ده کات، روونکی له سه ره وه دئی و سیه ری له سه ر چاوه ره ش و گه و ره کانی دروست کردوو، وهک بلتی - دوو ته نیایی بن به بی چ سنووریکی هاو به ش. وینه ی دوایی هه ژینه ره: دایکم له سه ر کورسییه کی به رزی ده سکار دانیشتووه، سه گیکی بۆر له به ر ده میدا کرووشکه ی کردوو و به به رخۆدانه وه ته ماشای ده کات، دایکم له دلته وه پیده که نیت (ئمه یه کیکه له و وینه که مانه ی که دایکم تیایاندا پیده که نی). وی نازاده، تازه شووی کردوو.

خانویه کی بچووی قه شه له دارستانی هیلسینگلاندا، دوور له رقی نیوان (ما) و (قه شه نازیزه که ی وی)، وهک ئه وه ی که باو کمی پی بانگ ده کرد. یه که مین دوو گیانیی، دایکم که مییک به سه ر شانی باو کمدا دانه ویوه ته وه، باو کم به شانازییه کی پاریزگاری لیکه رانه وه، نهک زور به لکوو ئاسایی، زه رده خه نه له گرتویه تی. لیوی دایکم ئاوساو به ماچی زور، چوانی نه یینیئامیز، روخساری نه رم و کراوه.

هه نووکه به وینه کانی پایته ختدا ده گه رپین: ژن و میردی جوان به مندالی جوان و باش سه ره ره شتییکراوه وه له باله خانه یه کی رووه هه تاوی شه قامیکی هیمنی (ئوستیرمالم) ی هیمندا. پرچ جوان بر دراو، جوانپۆش، روانین به ده مامک پۆشراو، زه رده خه نه ی دروستکراو، زپرو زیوی جوان، لپورپژ به ژبان، دلرفیتی. ئه وان رۆله کانی خو بان وه رگرتووه و به په رۆشه وه ئه و رۆلانه ی که پیتیان سپیتر دراوه، ده بیان.

6- tant Rosa

7- Orsa

5- Karin دایکی بییمان. کورته فیلمه که ناوی (روخساری کارین) ه. و. ک.

وینه یه کی دی که دایکم تیایدا پیده که نی: له سهه پیلپیکانه کانی هه یوانه که ی (قورومس) دانیشتوو و منیش له کوشیدام، ته مه نم چوار سال به ره و ژووره، براکم پالی به په ره زینه که وه داوه، ته مه نی هه شت سالانه. دایکم جلکیتی سادھی لۆکه یی پرووناک ی پۆشیوه، گهرچی گهرماشه به لّام پووتی به رزی له پیدایه، توند گرتوومی و هه ردوو دهستی به سهه زگمدا هیناوه ته وه. دهسته کانی دایکم کورت و به هیز، نینۆکه کانی کردوون، پیستی دهوری نینۆکه کانی کرۆژتون. ئه وه ی که باشتر له یادمه ئه هیلّی قوولّی ژبانیه که له سهه دهستی نه خش ببوو، دهسته وشکه نه ره مه که ی، تۆرپیک له ده ماری شین: گولّ، مندالّ، ئازهلّ. بهرپرسیاری، سهه ره رشتی، هیز. هه ندیک جار سۆز، هه میشه ئه رک.

له ته ماشاکردنی وینه کان به رده وام ده بم. دایکم تا دیت زیاتر له وینه قه ره بالّخه به کۆمه لّیه کانی خیزانه که ماندا دیار نامیتیت. هه نوکه نه شته رگه ری بۆ کراوه، په حم و هیلکه دانی لیکراوه ته وه، له م وینه یه دا به چاوانیتیکی نیوه کراوه وه دانیشتوو و جلکیتیکی پرووناک ی جوانی له به ردا یه، چیدی زه رده خه نه که ی به چاوانی ناگات. وینه ی دی: هه نوکه پستی راست کردۆ ته وه دوا ی ئه وه ی هه ندیک خونچه گولّی له ئینجانیه که دا پرواندوو. دهسته کانی قوراوین، نه ختیک تیاما و شوپوونه ته وه. شه که تی، په نگه په ژاره. ئه و و باوکم به ته نی جیهی تارون. مندالّ و مندالّی مندالّه کان دوورکه و تونونه ته وه. ئاخه ئه وانه مندالّی بیرمایین: بونیاده م نابّی مه زاحیم بیت، نابّی خۆ تیهه لّقورتین بیت.

ئه و جا نۆره ی دوا یین وینه، وینه ی سهه پاسپۆرته که ی دیت. دایکم سهه ی له گه شتوگوزار، له شانۆ، له کتیب، له فیلم، له خه لک بوو. باوکم رقی له گه شتوگوزار، له سهه رانی هه ره مه کی و خه لکانی غه ربیه بوو. نه خۆشییه که ی باوکم خه راپتر بووه، شه رزه یی له به کارهینانی ده ستیدا هه یه، سهه ی ده له رزی، به زه حمه ت ریکردنی بیتاری کردوه. دایکم تا دیت زیاتر ده به ستریت ته وه. جارێکیان رینگه ی به خۆی دا و بۆ ئیتالیا سهه فه ری کرد. هه نوکه پاسپۆرته که ی به سهه رچوو و ده بوو دانه یه کی نو ی ده ربیت، کیژه که ی شووی کردوه و بۆ ئینگلیستان گواستوو به تیه وه. وینه ی پاسپۆرته که گیرا. دایکم دوو سهه کته ی دلّی هه بوو. پیده چی کزه با یه کی وهک به فر سارد له روخساری دابیت و نه ختیک هیلّه کانی سیمای جیگۆرکی پیکرد بیت. چاوانی دیار نه ماو، وی که هه میشه ده یخوینده وه، ئیتر نه یده توانی له سهه خوینده وه به رده وام بیت، دلّی له دابینکردنی خویندا په زیلی ده نوین، قژی به سهه نیوچه وانه پانه نزمه که یدا بۆ دواوه داده هین و په نگه که ی ماش و برنجیی وه دیارده که وی، ده م و لیبوی زه رده خه نه ی گومانای له سهه

ده نه خش، ئاخه خۆ ده بی بونیاده م له وینه کاندای زه رده خه نه بیگرت. پیسته نه ره مه که ی گۆنای شوپ و چرچ و لۆچی تیبوو، لچولیبوی وشک هه لگه راوه.

به وچۆره من ئه لعان له پاش نیوه رۆی رۆژی یه کشه مه یه کی سهه رته ی (ئه دفینت) دا، له کلّیسی (هیدشیک ئیلینورا) بووم. په رچه کرداری پرووناکیم له سهه گومبه زه که بی نی و توانیم خۆم بگه یه نمه بالّه خانه که ی سییه مین نه وم. دایکم له وی بی نی سهه ری به سهه ده فته ری یاده وه ربیه کانیدا شوپ کردبووه، روخسه تی پیدام له ته کیدا بدویم. من ده سهه چی رستی قسه کا نم لّی ئالۆزکا، که و ته په رسیارکردن له شتگه لیک که پیمابوو له گۆر نراون. داوا ی وه لّام لّی کرد. تاوانبارم کرد. دایکم ئاماره ی به شه که تیبی خۆی دا. ئه وه شتیک بوو که له م چه ند سالانه ی دوا ییدا په نای بۆ ده برد و هه نوکه ئیدی ته نک بیۆوه و به حالّ ده بینرا. من ده بی بیر له و شتانه بکه مه وه که هه من، نهک بیر له و شتانه ی که دۆراندوو من یاخۆ هه رگیز نه م بوون. خه زنه کا نم له دهوری خۆم کۆده که مه وه، هه ندیکیان به دره وشانه وه یه کی تابه ته ی پرشنگ ده دن.

له ساته وه ختیک کورتدا حالّی ده بم له عه زابی وی له به رده م ناکامییه کانی ژباندا. ئه و وه کی باوکم درۆزن نه بوو، ئه و ئیماندار نه بوو. گوری ئه وه ی هه بوو گونا ه له ئه ستۆی خۆی بگرت ته نانه ت گه ر بهرپرسیاری وی له و به شه گونا هه شدا جیبی گومان بووایه. ساته وه ختی شانۆیی وروژینه رانه ی ئه و، هه ست و سۆزی توندو تیریی ئه وی حه شار نه دا و ئه و هه ست و سۆزه ش له ژبانیتیکی کاره ساتاوییدا خۆی وه دیارخست.

ئاوها من له سهه کورسییه که ی دانیشتوو و به تاوانگه لیک تۆمه تباری ده که م که نه یکردوون. په رسیارگه لیتی لیده که م که ناتوانی وه لّام بدرینه وه. به پرۆژکتۆره که م به سهه وردترین ورده کاریه کاندای ده گه ریم.

به پیچه قینییه وه له باره ی چۆن و بۆچییه کانه وه ده پرسم. ده شی له بیر تیریی بیهورده مدا، ئه و هیزه سارده ی نه نکم له ودیو تراژیدیای دایک و باوکمه وه بینیبی. وه کی کیژتیکی جاحیل، نه نکم شووی به پیاویکی پیری خاوه نی سح کور کرد که زۆر له و جاحیلتر نه بوون. دوا ی ژبانیتیکی کورتی هاوسه ری، مپرده که ی ده مرئ و ژنه که ی به پینج منداله وه جیدیلّی. ئیدی ده بوو وی چ شتیک خه فه و ویران بکات؟

به دلّیاییه وه مه ته له که هاسانه، له گه لّ ئه وه شدا هه ر به نه کراوه یی ده میتیته وه. ئه وه ی من به دلّیاییه وه ده توانم بیبینم ئه وه یه که خیزانه که مان خه لکانیتکن خودان ویستی باش به میراتییه کی کاره ساتاوییه وه له لپرابینی زۆر، له ویزدانی بریندار و له گونا ه.

له دهفته‌ری نه‌یینی یاده‌وه‌ریبه‌کانی دایک‌مدا به‌دوای مانگی یولی سالی ۱۹۱۸ دا ده‌گه‌ریم. له‌ویدا نووسیویه‌تی: ئەم چەند هه‌فته‌یه‌ی پیتشوو هیتند نه‌خۆش بووم که نه‌متوانیوه هیچ بنوسم. (ئیریک) بۆ دووه‌مین جار ئینفلۆنزای ئیسپانیایی گرتوو. کورده‌که‌مان به‌یانی رۆژی یه‌کشه‌مه، چوارده‌ی یولی له‌دایک بوو. به‌کسه‌ر تاکه‌ی به‌رز بۆوه و زگچوونێکی سه‌ختی گرت. له‌ په‌یکه‌ریکی ئیسکیبی گچکه ده‌چی به‌که‌پرویه‌کی زلی وه‌کی ئاگر سووره‌وه. پیتچه‌قینانه نایه‌وی چاوانی بکاته‌وه. دوای چەند رۆژیک من به‌هۆی نه‌خۆشیه‌که‌وه چ شیریکم نه‌ما. ئەوسا ئەو لیڤه، له‌ نه‌خۆشخانه به‌ناچاری غوسلدارا. ناوی (ئیرنست ئینگمار) ه. ما، بۆ (فۆرومس) ی برد، له‌وئ دایه‌نێکی بۆ دۆزیوه‌ته‌وه. ما له‌ ناکاملی (ئیریک) بۆ چاره‌سه‌رکردنی گیروگرفته پراکتیکیه‌که‌مان توورپه‌یه. (ئیریک) له‌ خۆه‌لقورتاندنی ما له‌ ژینانی تایبه‌تی ئیمه‌دا توورپه‌یه. من لیڤه‌دا بی ده‌سه‌لات و داماو راکشاووم. هه‌ندی جار که به‌ته‌نهما ده‌بم ده‌گریم. ما ده‌لئ گه‌ر ئەم منداله‌ بمریت، ئەوا چاودێری (داگ) ده‌کات و ده‌بی منیش بچمه‌وه سه‌ر کاره‌که‌م. ده‌به‌وی هه‌رچی زوو (به‌رله‌وه‌ی به‌رقه‌ شیتانه‌که‌ی که‌تینی خه‌راپ بدات)، من و (ئیریک) له‌به‌کدی جیابینه‌وه. پیتموایه‌ مافی ئەوه‌م نییه‌ ئیریک جیبیلتم. ئاخ‌وی ته‌واویک شه‌که‌ته و به‌دریژی به‌هار ئەعسابی هیلاک بوو. ما ده‌لئ ئەو راست ناکا و خۆی ده‌نوینت، باوه‌ر به‌و قسه‌یه‌ ناکه‌م. من به‌بی چ متمانه‌یه‌ک له‌ خودا ده‌پاریمه‌وه. هه‌لبه‌ت بونیاده‌م ده‌بی به‌باشترین شیوه له‌ قه‌ره‌ی ژینانی خۆی بیت.

فورئۆ

۱۹۸۶/۹/۲۵

به‌خشه‌کانی بیریمان:

فیلم:

- ۱۹۴۴ * تهنگ پیتسه‌لچنین (فیلمنامه)
- ۱۹۴۶ * قه‌یران
- ۱۹۴۶ * باران به‌سه‌ر خۆشه‌ویستییه‌که‌ماندا ده‌باریت
- ۱۹۴۷ * ژن به‌بی روخسار (فیلمنامه)
- ۱۹۴۸ * ئیقا
- ۱۹۴۸ * موزیک له‌ تاریکیدا
- ۱۹۴۸ * شاری به‌نده‌ر
- ۱۹۴۹ * زیندان
- ۱۹۴۹ * سه‌بووری
- ۱۹۵۰ * به‌شادی
- ۱۹۵۰ * شتی وا لیڤه‌ روونادات
- ۱۹۵۰ * کاتیک که‌ شار ده‌نویت (فیلمنامه)
- ۱۹۵۱ * گه‌مه‌ی هاوین
- ۱۹۵۱ * ته‌لاقدراو
- ۱۹۵۲ * چاوه‌روانیی ژنان
- ۱۹۵۳ * هاوین له‌گه‌ل مۆنیکادا
- ۱۹۵۳ * ئیواره‌ی لیبوکه‌کان
- ۱۹۵۴ * وانه‌یه‌ک له‌باره‌ی ئەقینه‌وه
- ۱۹۵۵ * خه‌ونی ژن
- ۱۹۵۵ * زه‌رده‌خه‌نه‌ی شه‌وی هاوین
- ۱۹۵۶ * دواین جووت له‌ ده‌ره‌وه
- ۱۹۵۷ * حه‌وته‌مین مۆر
- ۱۹۵۷ * تووی فه‌ره‌نگی کتوبی
- ۱۹۵۸ * نزیک ژیان

فیلمه تەلەفیزیۆنییەکان:

۱۹۷۳	* دیمەنگەلیک لە ژبانیکی هاوسەرییەوه
۱۹۸۴	* دواى پرۆقه
۱۹۹۱	* خواستە باشەکه
1993	* Backanterna
1997	* Lammar och gör sig till
2003	* Saraband

کتیب

۱۹۷۸	* سۆناتای پاییز
۱۹۸۷	* چرای ئەفسووناوی
۱۹۹۰	* وینەکان
۱۹۹۱	* خواستە باشەکه
۲۰۰۰	* نمایشەکان
۲۰۰۳	* سارا باندا
۲۰۰۴	* سۆی دەفتەری یادهوهری (بەهاوکاری لەگەڵ ماریا فون روسین)
	* ئەلیکساندەر و فانی

1960	* Tungfrukällan
۱۹۶۰	* چاوی شەیتان
۱۹۶۱	* هیندەدی لە ئاوتینەبەکدا
۱۹۶۱	* باخی ئارەزوو
۱۹۶۳	* میوانەکانی دواشیتو
۱۹۶۳	* بیدەنگی
۱۹۶۴	* بۆ ئەو دی لە بارەى ئەم هەموو ژنانەوه قسان نەکریت
۱۹۶۶	* پیترسۆنا
۱۹۶۸	* سەعاتی گورگ
۱۹۶۸	* شەرم
۱۹۶۹	* یەك عەزاب
۱۹۷۱	* بەرکەوتن
۱۹۷۲	* چرپەکان و هاوارەکان
۱۹۷۵	* فلوتی ئەفسووناوی
۱۹۷۶	* پروو بە پروو
۱۹۷۷	* هیلکەى مار
۱۹۷۸	* سۆناتای پاییز
۱۹۸۰	* لە ژبانی قەرەقۆزەکانەوه
۱۹۸۲	* فانی و ئەلیکساندیر
۱۹۸۶	* روخساری کارین (کورته فیلم)
۱۹۹۲	* مندالانی یەکشەمه (فیلمنامە)
۲۰۰۰	* خایین (فیلمنامە)

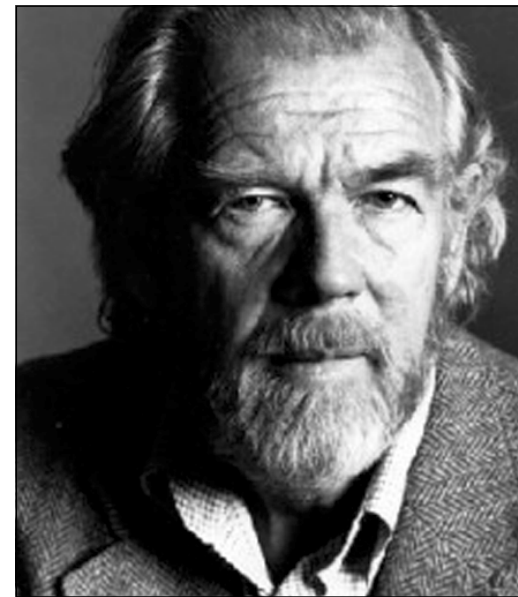
فیلمی (بیدہنگی)

فیکتور خیوسریت

فیلمی
(دیہہنگه لیک له ژباننیکه هاوسه ربه)

سقتین نیکفیسست

فیلمی (سؤناتای پاییز)

سینه ماتوگراف

بیریمان و ئینگرید

دورگه‌ی فؤرۆ

بیریمان

بیریمان و سٹین نیکفیسٹ

